LENIN

OPERE COMPLETE

www.dacoromanica.ro

Proletari din toate țările, uniți-vă!

LENIN

OPERE
COMPLETE

54

www.dacoromanica.ro

TRADUCEREA ÎN LIMBA ROMÂNĂ
APARE ÎN URMA HOTĂRÎRII C.C.
AL P.C.R. EA A FOST ÎNTOCMITĂ
DUPĂ ORIGINALUL ÎN LIMBA RUSĂ,
ED. A V-A

www.dacoromanica.ro

INSTITUTUL DE MARXISM-LENINISM
DE PE LÎNGĂ C.C. AL P.C.U.S.

V. I. LENIN

OPERE COMPLETE

EDIȚIA A DOUA

EDITURA POLITICĂ
BUCUREȘTI — 1970

www.dacoromanica.ro

INSTITUTUL DE MARXISM-LENINISM
DE PE LÎNGĂ C.C. AL P.C.U.S.

V. I. LENIN

VOL.

54

Scrisori

noiembrie 1921 — martie 1923

EDITURA POLITICĂ
BUCUREŞTI — 1970

www.dacoromanica.ro

PREFAȚĂ

Volumul 54 al Operelor complete ale lui V.I. Lenin cuprinde scrisori, bilete și telegrame scrise în perioada noiembrie 1921 — martie 1923; ele sînt strîns legate de scrierile sale incluse în volumele 44 și 45 ale prezentei ediții.

Scrisorile caracterizează în mod pregnant activitatea desfășurată de V.I. Lenin în calitate de conducător al Partidului comunist și al Statului sovietic, de îndrumător al operei de construire a socialismului, de călăuzitor al politicii externe.

O serie de scrisori conțin importante teze despre esența și importanța noii politici economice. V.I. Lenin a arătat că n.e.p.-ul trebuie privit în strînsă legătură cu sarcinile generale și perspectivele construirii socialismului, în lumina planului GOELRO, care avea ca obiectiv făurirea fundamentului economic al noii societăți; „noua politică economică — scria V.I. Lenin — *nu schimbă* planul economic unic de stat și *nu iese* din cadrul lui, ci schimbă doar concepția asupra *m o d u l u i* în care el urmează să fie înfăptuit“ (p. 117). Lenin considera că e necesar să se dea o ripostă hotărîtă ideologilor burghezi, socialiștilor de dreapta și menșevicilor, care prezentau într-o lumină falsă noua politică economică a P.C.(b) din Rusia, cît și oportuniștilor „de stînga“, care înțelegeau în mod greșit n.e.p.-ul, și în special locul ce revine

www.dacoromanica.ro

„capitalismului de stat" în condițiile dictaturii clasei muncitoare. V.I. Lenin sublinia că „noua politică economică este aplicată în mod serios" și că, „într-un stat în care puterea se află în mîinile proletariatului, poate să existe numai un capitalism de stat care este îngrădit prin durata și domeniul lui de extindere, prin condițiile în care e aplicat, prin modul în care este controlat ș.a.m.d." (p. 151).

Din cuprinsul scrisorilor se vede cît de mare atenție acorda V.I. Lenin refacerii industriei. El propunea să se adopte măsurile necesare, „care să asigure desfășurarea în mod normal a muncii în Donbass", să se aloce fondurile necesare pentru industria petrolieră din Baku, se interesa de starea metalurgiei, de activitatea întreprinderilor textile, de producția fabricilor de hîrtie. El atrăgea atenția „asupra importanței excepționale pe care o prezintă lucrările de cercetare a Anomaliei magnetice de la Kursk", cerea să se facă numaidecît pregătiri pentru valorificarea zăcămintelor și sublinia: „Treaba asta se cere făcută cu *toată* energia". Acum, în programul P.C.U.S., adoptat la Congresul al XXII-lea, se prevede crearea unei baze metalurgice în partea central-europeană a U.R.S.S., prin valorificarea minereului de fier din zona Anomaliei magnetice de la Kursk.

Sub controlul nemijlocit al lui V.I. Lenin se afla întreaga activitate în domeniul electrificării țării. El cerea Comisiei de stat a planificării „să depună eforturi pentru elaborarea mai grabnică a planului de stat privind construcția de centrale electrice pe 1922", urmărea ca șantierul centralei electrice de la Kașira să fie aprovizionat din timp cu toate cele necesare, se interesa de starea de lucruri de la hidrocentrala de pe Volkov, dădea dispoziții organelor de planificare să examineze chestiunea construirii unei centrale electrice la Ivanovo-Voznesensk, cerea date în legătură cu creșterea anuală a numărului și puterii centralelor electrice din Rusia Sovietică. Într-o scrisoare către G.M. Krjijanovski din 28 ianuarie 1922, V.I. Lenin exprimă o serie de idei importante despre importanța electrificării în construirea

www.dacoromanica.ro

comunismului, pentru ridicarea nivelului de trai al poporului.

V.I. Lenin a indicat calea spre o reconstrucție tehnică radicală a transporturilor; la propunerea lui au fost elaborate și adoptate de către guvern primele măsuri pentru folosirea locomotivelor Diesel.

În condiții deosebit de grele a trebuit să fie înfăptuită refacerea agriculturii. V.I. Lenin acorda o mare atenție sarcinii de a aproviziona pe țărani cu semințe, se interesa de modul cum decurgea „vînzarea *uneltelor* agricole, inclusiv a celor perfecționate", precum și de propaganda ce se făcea în acest domeniu. Arătînd că „ameliorarea culturilor de plante" este una din condițiile cele mai importante pentru „sporirea productivității agriculturii noastre", V.I. Lenin insista asupra necesității de a asigura alocarea sumelor necesare pentru lucrările din acest domeniu (p. 330 și 353).

Recolta slabă din anul 1921 a avut ca urmare înfometarea a milioane de oameni. După cum se vede din cuprinsul scrisorilor, organizarea luptei împotriva foametei a fost una din preocupările primordiale ale lui V.I. Lenin. El lua mereu măsuri pentru mobilizarea și justa repartizare a resurselor alimentare interne, pentru efectuarea de achiziții de cereale în străinătate etc. „Puterea sovietică a făcut, face și va face tot ce e posibil — și cîte ceva din ceea ce e imposibil — pentru ajutorarea celor înfometați", spunea V.I. Lenin într-o scrisoare adresată Societății de Cruce Roșie din Rusia (p. 211).

Urmărind cu atenție starea de lucruri la sate, V.I. Lenin a cerut lui V.A. Karpinski, redactor al ziarului „Bednota", să-i comunice regulat cîte scrisori din partea țăranilor se primesc la ziar, ce este nou și important în aceste scrisori, care este starea de spirit a țăranilor. În mod deosebit se interesa Lenin de experiența patronării reciproce a celulelor de partid de la sate și de la orașe.

Pe vremea aceea V.I. Lenin considera ca o sarcină primordială dezvoltarea comerțului intern și extern și crearea, pe această bază, a unui sistem financiar-monetar stabil. „Important, esențial este, în cazul de față, să

www.dacoromanica.ro

procedăm *în mod practic*" — scria el. Aceasta este singura cale spre transformarea n.e.p.-ului într-o „*bază* a socialismului, într-o bază pe care, într-o țară în care predomină țărănimea, nici o forță din lume n-o poate zdruncina" (p. 154 și 201). El dădea indicații concrete în legătură cu măsurile ce trebuiau luate pentru desfășurarea comerțului, cerea informații cu privire la dezvoltarea schimbului, în special la sate, și se arăta bucuros de succesele obținute de cooperație. O mare atenție acorda V.I. Lenin problemelor de politică financiară. El considera că organele Comisariatului poporului pentru finanțe și ale Băncii de stat trebuie să înlesnească dezvoltarea comerțului, stăruia asupra necesității de a ține o evidență regulată a cantității de mărfuri de care dispune statul și a cantității bancnotelor aflate în circulație, se interesa de modul cum sînt încasate impozitele, urmărea care e situația rezervelor de aur, cerea ca ele să fie cheltuite cu economie.

V.I. Lenin stăruie asupra necesității de a aplica în mod neabătut principiul cointeresării materiale, cere să să se procedeze cu fermitate la reducerea cheltuielilor neproductive, la introducerea gestiunii proprii în întreprinderile de stat, la asigurarea rentabilității lor: „...trusturile și întreprinderile cu gestiune proprie — scria V.I. Lenin — au fost înființate tocmai cu scopul de a răspunde ele însele, de a avea întreaga răspundere pentru rentabilitatea întreprinderilor respective" (p. 175).

Una din sarcinile cele mai importante ale organelor centrale și ale presei constă, după părerea lui Lenin, în generalizarea și popularizarea experienței locale înaintate. „Trebuie — scria V.I. Lenin —, în mod mult mai concret, să studiem experiența locală, amănuntele, lucrurile mărunte, practica, experiența concretă, să cunoaștem în adîncime adevărata viață, atît a județului, cît și a plășii și a satului; să cercetăm unde, cine și în ce fel (prin ce metode) reușește... să obțină o reală îmbunătățire, fie ea cît de mică; să scoatem la iveală, fără nici o teamă, greșelile și nepriceperea; să popularizăm pe orice lucrător local care s-a evidențiat prin ceva și *să-i facem reclamă* prin toate mijloacele și să-l dăm ca exemplu. Cu cît munca noastră

www.dacoromanica.ro

va căpăta în mai mare măsură un asemenea caracter, cu cît ne vom adînci mai mult în practica vie..., cu atît mai rodnice vor fi eforturile de îmbunătățire a presei noastre și a întregii noastre opere de construcție" (p. 274).

Un loc important ocupă, în scrisorile incluse în volumul de față, problemele revoluției culturale. Pregătindu-se pentru raportul pe care urma să-l țină la cel de-al IX-lea Congres general al Sovietelor din Rusia, V.I. Lenin a cerut conducătorilor Comisariatului poporului pentru învățămînt să-i prezinte date care ar putea „să caracterizeze în mod elocvent creșterea dorinței de a învăța, a înclinației spre studiu, precum și progresele realizate în acest domeniu", — numărul elevilor și studenților, al caselor de citit, al bibliotecilor etc. Principalul obiectiv în domeniul construcției culturale era, după părerea lui Lenin, lichidarea analfabetismului. În legătură cu aceasta e cazul să menționăm scrisoarea — publicată acum pentru prima oară — ce a fost adresată de V.I. Lenin, la 12 ianuarie 1922, Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia, căruia îi propunea să adopte măsuri menite să asigure teatrelor de operă și balet din Moscova și Petrograd posibilitatea de a-și acoperi cheltuielile din venituri proprii, astfel ca „din miliardele astfel economisite, cel puțin jumătate să fie repartizate pentru lichidarea analfabetismului și pentru casele de citit" (p. 128). O mare importanță acorda V.I. Lenin pregătirii de specialiști, activității instituțiilor de învățămînt superior; se interesa de numărul studenților și al instituțiilor de învățămînt tehnic.

O serie de documente oglindesc grija lui V.I. Lenin pentru dezvoltarea științei și tehnicii. Cînd a aflat că în Secția pentru știință și tehnică a Consiliului economic superior și în Comitetul pentru invenții se petrec unele fapte care dovedesc neglijență, tărăgăneală și indolență, el a propus ca vinovații să fie aspru pedepsiți. V.I. Lenin sprijinea cu căldură diferite inițiative în domeniul științei și tehnicii. La propunerea lui au fost alocate fondurile necesare pentru lucrări științifice în domeniul radiotehnicii și în acela al extragerii turbei prin procedee hidraulice. În același timp el cerea ca mijloacele alocate

www.dacoromanica.ro

pentru cercetări științifice să fie utilizate în mod rațional și eficient, și în repetate rînduri a insistat asupra necesității de a studia și folosi tot ce a dat mai bun experiența din străinătate în domeniul științei și tehnicii.

Din cuprinsul scrisorilor se vede cum lupta Lenin pentru o partinitate bolșevică în publicațiile sovietice, cum urmărea el activitatea editurilor, a redacțiilor ziarelor și revistelor, cum critica greșelile și neglijențele lor și încuraja inițiativele bune. O atenție cu totul deosebită a acordat el pregătirii pentru tipar a culegerii de scrisori ale lui K. Marx și F. Engels; în scrisorile adresate lui V.V. Adoratski, căruia i-a încredințat această sarcină, V.I. Lenin sublinia că editarea corespondenței întemeietorilor comunismului științific reprezintă „o operă de importanță *internațională*" și dădea indicații concrete privind caracterul și cuprinsul culegerii, adnotările la scrisori etc.

Cîteva documente reflectă politica națională a partidului, grija manifestată de V.I. Lenin față de toate popoarele Țării sovietice, preocuparea lui pentru unitatea, prietenia și colaborarea lor, lupta dîrză dusă de el împotriva șovinismului de mare putere și a naționalismului local.

Cuprinsul scrisorilor atestă perseverența cu care a luptat Lenin pentru perfecționarea aparatului de stat. Cele mai importante sarcini în acest domeniu constau, după părerea lui, în a reduce și ieftini aparatul — „a verifica proporționalitatea diferitelor sectoare ale aparatului", a pune întreaga lui activitate pe o bază științifică, a lupta împotriva birocratismului și a tărăgănelii. V.I. Lenin îndemna ca lupta împotriva tărăgănelii să se desfășoare „în mod operativ, după toate regulile artei militare". El cerea ca birocraților înveterați să li se aplice aspre sancțiuni administrative, ca ei să fie îndepărtați din funcțiile lor, să fie deferiți justiției. V.I. Lenin atrăgea atenția asupra neajunsurilor pe care le prezintă reorganizările interminabile, nejustificate, restructurările pripite ale organelor de conducere. „Ceea ce importă acum nu sînt instituțiile, ci oamenii și verificarea experienței practice" (p. 210). El acorda o mare importanță

www.dacoromanica.ro

controlului aplicării hotărîrilor și directivelor date de partid și de guvern.

Un important mijloc pentru perfecționarea aparatului de conducere era, după părerea lui Lenin, controlul de partid și de stat. Exprimîndu-și nemulțumirea față de activitatea Comisariatului poporului pentru Inspecția muncitorească-țărănească, el scria: „Mă tem că munca acestei instituții nu e de loc organizată cum trebuie. *Tipul* ei de muncă se rezumă la *anchete izolate* și la referate. E un tip de muncă învechit. Și nu se observă o *restructurare* a aparatului și o îmbunătățire a lui (p. 317).

Sarcini importante și de mare răspundere punea V.I. Lenin în fața organelor judiciare. El se interesa de ceea ce a întreprins Comisariatul poporului pentru justiție „pentru editarea codului de legi ale Puterii sovietice". Arătînd că e necesară „o sistematizare etc. a legislației privind noua politică economică", V.I. Lenin nu odată a scris că trebuie să se pună capăt folosirii abuzive a n.e.p.-ului de către elementele capitaliste. El cerea să se ducă o luptă hotărîtă împotriva contrarevoluționarilor, a delapidatorilor avutului statului și a celor ce iau mită.

O serie de scrisori care au fost incluse în volumul 54 al Operelor complete ale lui V.I. Lenin sînt consacrate problemelor interne de partid. V.I. Lenin a luptat neobosit pentru unitatea partidului, cerînd să fie lichidată activitatea fracționistă a grupurilor antipartinice, să fie îndepărtate din rîndurile P.C.(b) din Rusia elementele străine, cei ce dezonorează înaltul titlu de comunist. În același timp el apăra cu toată energia pe membrii de partid cărora li se aduceau acuzații neîntemeiate, cerea organelor competente să examineze cu atenție, sub toate aspectele, o chestiune personală sau alta. În legătură cu aceasta trebuie să relevăm în mod deosebit ampla scrisoare care a fost adresată de V.I. Lenin, la 3 decembrie 1921, comisiei guberniale din Moscova pentru verificarea membrilor de partid și curățirea rîndurilor partidului, și care se publică acum pentru prima oară. Această scrisoare conține și unele observații importante ale lui Lenin cu caracter partinic, de importanță istorică.

www.dacoromanica.ro

O atenție cu totul deosebită acorda V.I. Lenin selecționării și repartizării juste a cadrelor. Despre principiile leniniste în acest domeniu ne vorbește, în special, scrisoarea trimisă de el, la 24 decembrie 1921, lui E.M. Iaroslavski, în legătură cu o propunere pentru postul de comisar al poporului pentru agricultură; V.I. Lenin cerea să se strîngă referințe despre acest tovarăș, astfel ca ele să dea răspunsuri la următoarele întrebări: „Vîrsta? Experiența? E respectat de țărani? Știe să gospodărească? Are tărie de caracter? E inteligent? E devotat Puterii sovietice?“ (p. 107—108). V.I. Lenin aprecia pe lucrătorii energici, competenți, cu spirit de inițiativă. Aflînd că conducătorul unuia din comisariatele poporului „face zile amare“ unor buni lucrători, învinuindu-i de „intrigi“, V.I. Lenin i-a scris: „este necesar să nu vezi «intrigă» sau «opunere» la cei ce gîndesc altfel sau abordează altfel problema, ci să prețuiești pe cei cu spirit de independență“ (p. 85).

Întreaga corespondență a lui Lenin ne arată cu cîtă consecvență a promovat el principiul conducerii colective. El niciodată nu lua hotărîri de unul singur în probleme care trebuiau discutate și soluționate în mod colectiv. În toate problemele mai mult sau mai puțin importante, V.I. Lenin se consulta cu membrii Comitetului Central al partidului, cu comisarii poporului și cu alți lucrători cu funcții de răspundere. El condamna cu asprime metodele „administrative“, de comandă, atitudinea grosolană în raporturile cu tovarășii, cu subalternii.

Un loc important ocupă, în scrisorile incluse în volumul de față, problemele de politică externă: activitatea Comisariatului poporului pentru afacerile externe și a Comisariatului poporului pentru comerțul exterior, pregătirile pentru conferința de la Genova, relațiile cu diverse țări, dezvoltarea comerțului dintre Republica sovietică și statele capitaliste, tratativele în legătură cu concesiunile. V.I. Lenin a promovat în mod consecvent principiul coexistenței pașnice a statelor cu orînduiri sociale diferite. El nu o dată a arătat că Rusia Sovietică, în interesul menținerii păcii și al stabilirii unor relații normale, de afaceri cu țările capitaliste, este dispusă să facă anumite concesii. În același timp însă el a dat o ripostă hotărîtă

www.dacoromanica.ro

încercărilor statelor imperialiste de a se amesteca în treburile interne ale Țării sovietice, de a impune Statului sovietic condiții înrobitoare pentru încheierea unor acorduri economice. O serie de documente, din care o parte se publică acum pentru prima oară în țara noastră, arată cu cîtă hotărîre apăra V.I. Lenin monopolul comerțului exterior.

Un grup de scrisori este consacrat mișcării comuniste internaționale. Scrisoarea din 18 aprilie 1922, adresată lui G.E. Zinoviev, constituie o dovadă a atenției pe care o acorda V.I. Lenin mișcării revoluționare din Africa. Dintr-o scrisoare adresată lui G.V. Cicerin (noiembrie 1922) se vede cu cîtă căldură sprijinea V.I. Lenin lupta poporului italian împotriva fascismului. O importanță deosebit de actuală au propunerile în legătură cu programul Internaționalei Comuniste, care au fost elaborate, sub conducerea lui Lenin, la consfătuirea din 20 noiembrie 1920 a biroului delegației P.C.(b) din Rusia la Congresul al IV-lea al Internaționalei Comuniste; în ele este vorba de formularea, în programele partidelor comuniste și în programul Cominternului, a tezei cu privire la lupta pentru „revendicări tranzitorii și parțiale". Scrisoarea din 25 noiembrie 1922, adresată membrilor delegației P.C.(b) din Rusia la Congresul al IV-lea al Internaționalei Comuniste, cuprinde importante indicații ale lui V.I. Lenin în legătură cu proiectul de rezoluție a congresului în problema agrară. Într-o altă scrisoare, V.I. Lenin își expune considerațiile lui în legătură cu organizarea activității Internaționalei Comuniste și a Internaționalei Sindicale (vezi p. 368—369).

Numeroase scrisori reflectă solicitudinea lui Lenin față de oameni, grija lui pentru condițiile de viață și pentru sănătatea lucrătorilor din aparatul de partid și de stat, a militanților mișcării comuniste internaționale, a altor tovarăși (A.D. Țiurupa, I.E. Rudzutak, V.A. Avanesov, Béla Kun, G.M. Krjijanovski, G.L. Șklovski, N.P. Gorbunov, L.A. Fotieva și alții).

Scrisorile caracterizează în mod grăitor modestia lui V.I. Lenin. Așa, de pildă, primind înștiințare că a fost ales membru al Academiei socialiste de științe sociale,

www.dacoromanica.ro

V.I. Lenin scria la 27 februarie 1922, în răspunsul său către Academie: „Vă mulțumesc foarte mult. Din păcate, starea sănătății mele nu-mi permite în nici un caz să-mi îndeplinesc în cît de mică măsură datoria de membru al Academiei socialiste. Și ca să fiu un membru fictiv nu vreau. De aceea vă rog să mă ștergeți de pe lista de membri sau să nu mă înscrieți" (p. 214).

*
* *

În prezentul volum de Opere complete sînt cuprinse 554 de documente datînd din perioada noiembrie 1921 — martie 1923. 528 de documente n-au fost incluse în edițiile precedente ale Operelor lui V.I. Lenin, iar 162 din ele se publică acum pentru prima oară (în „Cuprins" ele sînt marcate cu asterisc). 18 documente au fost incluse în „Anexe".

În afară de aceasta, în volumul de față se află o secțiune a scrierilor și documentelor lui V.I. Lenin, scrise de el în diferite perioade — din 1903 pînă în 1922 — care au fost introduse în mod suplimentar în prezenta ediție. În această secțiune sînt cuprinse 161 scrieri ale lui Lenin, care au fost descoperite după apariția volumelor respective, unde ar fi trebuit să fie publicate potrivit datei cînd au fost scrise, sau care n-au fost incluse în aceste volume din diferite alte cauze. Dintre aceste documente, 46 se publică acum pentru prima oară: cuvîntările rostite de V.I. Lenin la Conferința a VI-a generală (de la Praga) a P.M.S.D.R. și la conferințele socialiste internaționale de la Zimmerwald și Kiental, „Replicile la observațiile lui G.E. Zinoviev pe marginea articolelor «Broșura lui Junius» și «Bilanțul discuției asupra autodeterminării»", o serie de proiecte ale unor importante hotărîri ale C.C. al P.C.(b) din Rusia și ale Consiliului Comisarilor Poporului, precum și alte documente.

Institutul de marxism-leninism
de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.

www.dacoromanica.ro

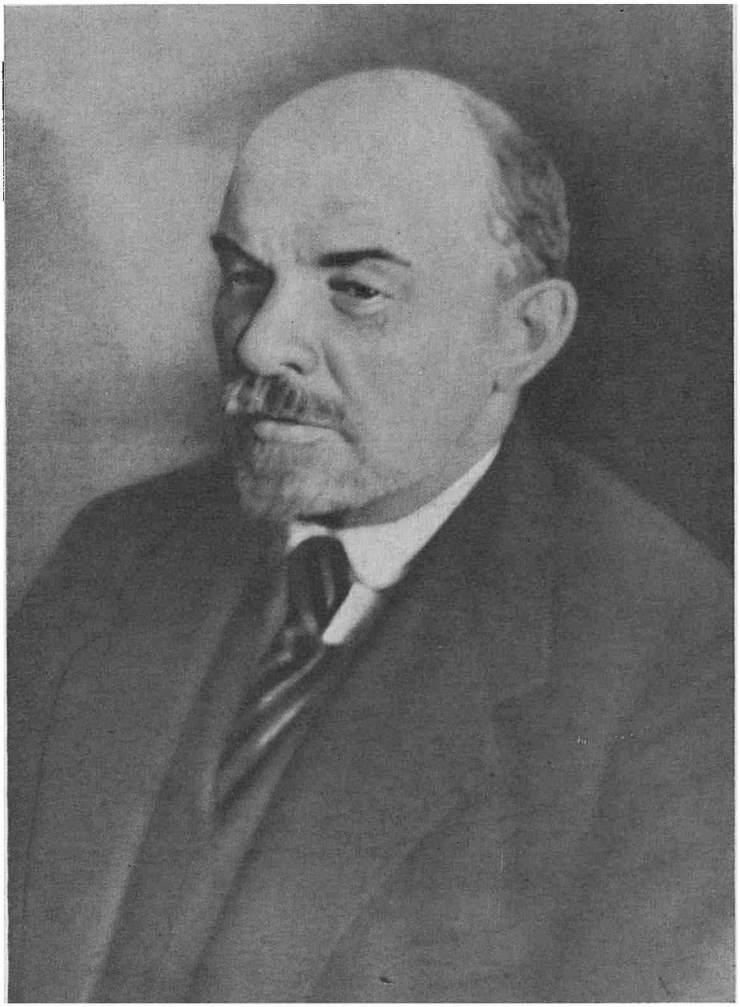

V. I. LENIN

4 octombrie 1922

www.dacoromanica.ro

1921

1

CĂTRE D.I. KURSKI

Tovarăşului *Kurski*,
comisar al poporului pentru justiţie

În scrisoarea mea cu nr. 809, din 3 septembrie, v-am încredinţat, pe răspunderea dv. personală, o serie întreagă de sarcini şi v-am rugat să mă informaţi în mod regulat asupra modului cum sînt aduse la îndeplinire*.

Vă rog să-mi comunicaţi cum sînt îndeplinite următoarele sarcini:

1) să interveniţi pe lîngă Comitetul Central să îndemne pe judecători să pedepsească cu multă asprime birocratismul;

2) să organizaţi o consfătuire a judecătorilor, a membrilor tribunalelor etc. din Moscova în vederea elaborării unor măsuri *urgente* de combatere a birocratismului;

3) să intentaţi neapărat, în toamna şi iarna 1921—1922, la Moscova, vreo 4—6 procese în legătură cu manifestările de tărăgăneală birocratică constatate în acest oraş, alegînd în acest scop cazurile „cele mai elocvente" şi făcînd din fiecare un proces politic;

4) să găsiţi, printre comuniştii mai colţoşi şi mai combativi (printre care şi Sosnovski), măcar 2—3 „experţi" în procese de birocratism, care să înveţe să lovească cu asprime în cei ce se fac vinovaţi de tărăgăneală birocratică;

5) să daţi publicităţii o scrisoare bine întocmită, judicioasă, nebirocratică (o circulară a Comisariatului

* Vezi *V.I. Lenin*, Opere complete, vol. 53, Bucureşti, Editura politică, 1969, documentul 262. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

poporului pentru justiție) în legătură cu lupta împotriva birocratismului[1].

Președintele C.C.P.

Scrisă la 4 noiembrie 1921

Publicată pentru prima oară la 6 februarie 1921, în ziarele „Pravda" nr. 30 și „Izvestiia" nr. 30

Se tipărește după o copie dactilografiată

2

CĂTRE V.A. AVANESOV

Tovarășului Avanesov

Ați convocat pentru mîine o consfătuire a comisiei pentru administrarea rezervelor de aur ale statului în legătură cu comenzile ce urmează să fie făcute de Lomonosov?

Va trebui să folosiți acest prilej și să reduceți *puțin* autonomia lui, în sensul ca el să *nu* fie subordonat *Consiliului Muncii și Apărării* în mod direct, ci prin intermediul Comisariatului poporului pentru căile de comunicație (sau al Comisariatului poporului pentru comerțul exterior?) [2].

Scrisă la 4 noiembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

3

CĂTRE A.O. ALSKI

Tovarășe Alski,

Vă trimit cererea lui Șvedcikov.

Dacă nu ajutăm *imediat* industria hîrtiei, se duce de rîpă producția ei *pe anul în curs*. Trebuie depuse toate eforturile.

www.dacoromanica.ro

Răspundeţi-mi ce aveţi de gînd să faceţi. N-ar fi cazul să numesc o comisie extraordinară?[3]

5/XI. *Lenin*

Scrisă la 5 noiembrie 1921
Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII
Se tipăreşte după manuscris

4

CĂTRE P.A. BOGDANOV

Tovarăşului *Bogdanov*

Cîte o copie pentru tov. Hinciuk şi Radcenko

Tovarăşe Bogdanov,

„Concesiunea" Şteinberg (achiziţionarea de piei şi aducerea unui fond de mărfuri din străinătate pentru schimb) este examinată, după cum am auzit ieri, la C.M.A., în Comisia pentru folosirea resurselor materiale de pe lîngă Consiliul economic superior[4].

Dar aceasta, propriu-zis, nu este o concesiune în sensul obişnuit al cuvîntului şi la examinarea ei este necesar să atrageţi şi Comisariatul poporului pentru comerţul exterior şi Uniunea centrală a cooperativelor de consum (cu atît mai mult cu cît Hinciuk a spus ieri că-l cunoaşte pe Şteinberg şi ştie care sînt trăsăturile lui negative).

Căutaţi neapărat să-l antrenaţi şi pe Hinciuk în dezbaterea acestei probleme şi cu acest prilej să discutăm ideea unei oarecare modificări în componenţa comisiei pentru examinarea „concesiunilor" „de acest fel"[5].

Preşedintele C.M.A., *V. Ulianov (Lenin)*

Scrisă la 5 noiembrie 1921
Se tipăreşte pentru prima oară după o copie dactilografiată

www.dacoromanica.ro

5

* CĂTRE TOVARĂȘII DIN APARATUL DE PARTID DIN SIBERIA, URAL ȘI KIRGHIZIA

5.XI.1921

Recomand cu multă căldură pe aducătorul prezentei scrisori, tovarășul Mihailov, președintele comisiei pentru examinarea concesiunii (prezumtive) L. Urquhart, și rog pe toți tovarășii să acorde un sprijin *deplin* și *multilateral* atît președintelui acestei comisii, cît și membrilor ei. Chestiunea aceasta prezintă o importanță cu totul deosebită pentru întregul stat și pentru întreaga republică federativă[6].

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

6

* CĂTRE COMISARIATUL POPORULUI PENTRU CĂILE DE COMUNICAȚIE

Prin prezenta vă rog să dispuneți de urgență ca, potrivit indicației președintelui Consiliului economic superior, să se atașeze vagonul comisiei instituite de C.M.A. pentru efectuarea unor cercetări la Kîștîm*.

Îl rog insistent pe tov. Fomin să controleze personal, să însărcineze la nevoie pe cineva care să răspundă de

* Aici și mai departe, un asemenea asterisc indică titlurile puse după original. — *Nota red.*

* Vezi documentul precedent. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

treaba asta şi să dea dispoziţie secretarei să expedieze o telefonogramă pe adresa Direcţiei treburilor C.C.P.*

Preşedintele Consiliului Comisarilor Poporului,
*V. Ulianov (Lenin)***

Scrisă la 5 noiembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipăreşte după un text dactilografiat completat şi semnat de V. I. Lenin

7

CĂTRE I.S. LOBACEV

Comisariatul poporului pentru aprovizionare, tov. Lobacev

Vă rog ca, în termen de două ore de la primirea dispoziţiei, să predaţi reprezentantului Consiliului economic superior echipamentul şi alimentele ce v-au fost cerute sub semnătura tovarăşului *Bogdanov*, preşedintele acestei instituţii, şi care sînt necesare comisiei instituite de C.M.A. pentru efectuarea unor cercetări la întreprinderea Kiştim.

De îndeplinirea acestei dispoziţii răspunde personal tov. *Lobacev*.

Preşedintele Consiliului Comisarilor Poporului***

Scrisă la 5 noiembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipăreşte după o copie dactilografiată

---

* Ultimul alineat e scris de mîna lui Lenin. — *Nota red.*

** Documentul poartă şi semnătura lui P.A. Bogdanov, preşedintele Consiliului economic superior. — *Nota red.*

*** Documentul poartă şi semnătura preşedintelui Consiliului economic superior. —*Nota red.*

www.dacoromanica.ro

8

CĂTRE N.P. GORBUNOV

Tovarăşe Gorbunov,

N-ar fi bine să numesc o comisie compusă din: (1) Pokrovski, (2) Halatov şi (3) Noviţki, care să prezinte un raport luni seara *Micului C.C.P.*, iar marţi* Marelui C.C.P.?

Luaţi legătura cu ei prin telefon şi informaţi-mă şi pe mine [7].

5/XI. *Lenin*

Scrisă la 5 noiembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipăreşte după manuscris

9

CĂTRE P.P. GORBUNOV

Comisariatul poporului pentru afacerile externe
Pentru *P.P.* Gorbunov

Vă rog: (1) să controlaţi şi să-mi comunicaţi precis *cînd* i s-a trimis lui Krasin hotărîrea adoptată de Biroul Politic *în favoarea* ofertei prezentate de „Foundation Company"; (2) să anexaţi o *copie* de pe textul acestei hotărîri, care a fost trimis de dv.[8]

7/XI. *Lenin*

P.S. Înapoiaţi-mi această telegramă.

Lenin

Scrisă la 7 noiembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după manuscris

* 7 şi 8 noiembrie. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

10

O DISPOZIȚIE PENTRU P.P. GORBUNOV ȘI O TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI L.B. KRASIN

Tovarășe Gorbunov!

Dați, vă rog, să expedieze această telegramă, cifrat, lui *Krasin:*

Depeșa dv. din 1.XI are un ton aproape isteric. Ați uitat că chiar dv. ați propus să nu cedăm imediat lui L. Urquhart, iar hotărîrea Biroului Politic este foarte bine gîndită și nu constituie un refuz. În ce privește „Foundation Company", vi s-a comunicat, la 29.X, că sîntem pe deplin de acord și vi s-a dat dispoziție să grăbiți lucrurile. E necesar să aveți grijă ca schimbul de telegrame între noi să se facă mai repede: aparatul Comisariatului poporului pentru comerțul exterior, în general, nu prea lucrează cum trebuie.

Lenin

Scrisă la 7 noiembrie 1921
Expediată la Londra

Publicată pentru prima oară în 1959 în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

11

* CĂTRE N.P. GORBUNOV

Secret

Trimiteți-o (după ce luați legătura cu Unșliht prin telefon) la consfătuirea respectivilor comisari ai poporului și apoi prezentați-o la ședința Micului C.C.P.[9]

7.XI. *Lenin*

Scrisă la 7 noiembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

www.dacoromanica.ro

12

CĂTRE L.B. KAMENEV [10]

Secret

Tovarăşe Kamenev,

După părerea mea, Cicerin n-are dreptate. Trebuie să punem condiţia ca cerealele să ne fie trimise **numai** pentru ţăranii înfometaţi şi *să ne declarăm de acord.* Noi, în şedinţa din 5/XI a Consiliului Comisarilor Poporului, am hotărît să alocăm aur numai pentru *9 milioane de puduri* (33 — 15 = 18. 18 : 2 = 9 [11]). Trebuie să-i ajutăm prin toate mijloacele, chiar recurgînd la schimbul pe vechiturile oferite de englezi.

Cît despre securitate, ea va fi în mod condiţionat garantată.

7/XI. *Lenin*

Scrisă la 7 noiembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după manuscris

13

* CĂTRE CENTRALA DIFUZĂRII PRESEI, SECŢIILE EDITURI DIN CONSILIUL ECONOMIC SUPERIOR, COMISARIATUL POPORULUI PENTRU AGRICULTURĂ, COMISARIATUL POPORULUI PENTRU CĂILE DE COMUNICAŢIE, COMISARIATUL POPORULUI PENTRU APROVIZIONARE [12]

Tov. Smolianinov este însărcinat să convoace o comisie alcătuită din delegaţi ai Centralei difuzării presei, ai secţiilor edituri din Consiliul economic superior, Comisariatului poporului pentru agricultură, Comisariatului poporului pentru căile de comunicaţii şi Comisariatului poporului pentru aprovizionare, care să elaboreze măsuri practice pentru reglementarea transportului tipăritu-

www.dacoromanica.ro

rilor în provincie şi să le prezinte spre aprobare Consiliului Muncii şi Apărării.

Vă rog să desemnaţi împuterniciţii dumneavoastră.

Preşedintele C.M.A., *V. Ulianov (Lenin)*

Scrisă la 8 noiembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipăreşte după un text dactilografiat semnat de V.I. Lenin

14

CĂTRE V.A. SMOLIANINOV

Tov. Smolianinov,

Vă trimit acest articol spre luare de cunoştinţă [13]. N-aţi putea însărcina pe cineva (pe Strumilin?) să prezinte de două ori pe lună *date globale cu privire la creşterea producţiei în Donbass ?*

9/XI. *Lenin*

Scrisă la 9 noiembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipăreşte după manuscris

15

CĂTRE V.A. AVANESOV

Tovarăşe Avanesov,

Ridicaţi astăzi problema plugurilor sistem „Fowler"?

Am auzit că Martens, din motive de boală, cere o nouă amînare.

N-am putea, în acest caz, să subdivizăm această problemă şi să rezolvăm astăzi numai o parte din ea, pentru ca să nu mai batem pasul pe loc, ci să pornim la treabă imediat?

Să amînăm, de pildă, chestiunile legate de stabilirea vinovăţiei etc.

www.dacoromanica.ro

Să hotărîm: se va numi o persoană şi se vor accelera lucrările [14].

Lenin

Scrisă la 9 noiembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipăreşte după manuscris

16

CĂTRE V.A. SMOLIANINOV

Tovarăşe Smolianinov,

Citiţi acest material şi înapoiaţi-l lui Avanesov.

Prima diagramă (încărcarea cărbunelui în Donbass) trebuie considerată drept model de diagramă pentru C.M.A. *

Însă cu condiţia ca:

1) toate diagramele să fie prezentate în dosare obişnuite, iar nu în suluri;

2) formatul lor, în acest caz, va fi mai mic;

3) numărul liniilor pe fiecare diagramă să nu fie mai mare de 3.

9.XI.1921

Lenin

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipăreşte după o copie dactilografiată

17

CĂTRE I.S. UNŞLIHT

Prezidiul Cekăi — tov. *Unşliht*

Vă rog să continuaţi, sub supravegherea dv. personală, ancheta în cazul Comisiei interdepartamentale** în legătură cu revizia extraordinară ce se efectuează de Secţia economică a Cekăi; raportul cu mersul anchetei, întocmit

* Vezi *V.I. Lenin.* Opere complete, vol. 44, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 186 şi 476—478. — *Nota red.*

** Comisia interdepartamentală pentru lichidarea bunurilor străine de pe lîngă secţia specială a Direcţiei repartizării din Comisariatul poporului pentru aprovizionare. Vezi şi volumul de faţă, documentul 35. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

de anchetator, şi concluziile lui să fie prezentate tovarăşului *Kurski*, comisarul poporului pentru justiţie.

9/XI.1921

Preşedintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

Se publică pentru prima oară, după un text dactilografiat semnat de V.I. Lenin

18

CĂTRE D.B. REAZANOV [15]

Tovarăşului Reazanov

Stimate tovarăş,

Vă mulţumesc foarte mult pentru scrisoare, carte şi fotografie. Pe aceasta din urmă v-o înapoiez.

Broşura lui Engels despre Schelling am să v-o cer după ce termin de citit scrisorile lui Lassalle către Marx. În caz că dv. o citiţi mai repede, v-aş fi foarte recunoscător dacă mi-aţi trimite-o.

Propunerea pentru Comitetul Central am s-o transmit membrilor Biroului Politic [16].

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Scrisă la 9 noiembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după manuscris

19

CĂTRE V.M. MIHAILOV PENTRU MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA

Tovarăşe Mihailov,

Propun: să se aprobe *în principiu* şi să se trimită la *C.C.P.* [17]

9/XI. *Lenin*

Scrisă la 9 noiembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

20

* CĂTRE G.M. KRJIJANOVSKI

Vă rog să cereţi avizul a 1—2 oameni competenţi şi de încredere [18].

9/XI. *Lenin*

Scrisă la 9 noiembrie 1921

Publi ată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după manuscris

21

CĂTRE A.B. HALATOV

10.XI.1921

Tovarăşe *Halatov*,

Întocmiţi un raport (în legătură cu fondul de rezervă de 16 000 000 de puduri) care să cuprindă propuneri precise şi predaţi-l chiar azi tovarăşului *Mihailov*, secretar al C.C.

Lenin

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipăreşte după o copie dactilografiată

22

CĂTRE N.P. GORBUNOV

10.XI.1921

Tovarăşului N.P. Gorbunov

Muncitorii şi funcţionarii de la uzina din *Breansk* au fabricat *7 pluguri electrice*. Pînă la 1.I.1922 vor fi gata încă *20*.

Ei au avut de făcut faţă unor greutăţi nemaipomenite.

De aceea consider că este necesar să recompensăm în mod special vreo 70 de muncitori şi funcţionari. Acest lucru îl susţine şi directorul uzinei, tov. *Jeltov*.

www.dacoromanica.ro

Vă rog să puneți în discuție această chestiune mîine, în ședința *Consiliului Muncii și Apărării*, avînd grijă, în prealabil, să examinați, împreună cu tov. Jeltov, diferitele forme de recompensă (ordinul Drapelul Muncii; premii în bani și în natură) [19].

Președintele C.M.A., *V. Ulianov (Lenin)*

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

23

CĂTRE I.I. RADCENKO

Tov. Radcenko,

Acest tovarăș este un vechi membru de partid.

Asemenea oameni ne vor fi cu siguranță de folos în lupta împotriva unor elemente necinstite de la instituțiile noastre din străinătate.

El nu este negustor, dar, după cum reiese din relatările unor oameni cu experiență în ale comerțului, se va dovedi, fără îndoială, util, întrucît este un element conștiincios.

Vă rog să-i încredințați o funcție în acest sens [20].

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Scrisă la 10 noiembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

24

CĂTRE I.I. RADCENKO

Tovarășe Radcenko,

Cereți să vi se comunice (nu dispozițiile isterice ale lui Krasin, ci) data exactă a venirii lui Lejava.

La Krasin ar fi cazul, cred, să renunțăm dacă continuă să dea răspunsuri isterice [21].

www.dacoromanica.ro

Nu putem tărăgăna lucrurile la infinit.

Cînd ați trimis la Londra *textul* (hotărîrii cu privire la Uniunea centrală a cooperativelor de consum și la dreptul ei de a participa la operațiile comerciale cu străinătatea [22])? Dar la Berlin? Cînd l-au primit cei de acolo? Cînd au primit răspunsul și avizul?

10.XI. *Lenin*

Scrisă la 10 noiembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

25

CĂTRE I.S. UNȘLIHT

Tovarășului *Unșliht*, vicepreședinte al Cekăi
O copie pentru Micul C.C.P.

Prin prezenta sînteți rugat să convocați într-o ședință, prezidată de dumneavoastră, pe comisarii poporului pentru comerțul exterior, pentru afacerile interne și pentru problemele militare și să examinați de urgență problema luptei împotriva contrabandei.

Raportul întocmit de dumneavoastră îl veți prezenta la Micul C.C.P. în termen de o săptămînă[23].

Președintele C.C.P.

Scrisă la 10 noiembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipărește după o copie dactilografiată

26

* CĂTRE EDITURA DE STAT

Azi am primit articolul meu „Cu prilejul celei de-a patra aniversări a Revoluției din Octombrie"*, editat

* Vezi *V.I. Lenin.* Opere complete, vol. 44, București, Editura politică, 1967, p. 145—154. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

de dumneavoastră în 50 000 de exemplare. Vă rog ca pe viitor să mă întrebați pe mine dacă e nevoie de scoaterea unei ediții speciale și în cîte exemplare anume.

Articolul alăturat vă rog să-l editați în 5 000 de exemplare [24].

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

Scrisă la 10 noiembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipărește după un text dactilografiat semnat de V.I. Lenin

27

CĂTRE M.I. GLEASSER

Unde au fost trimise cele **3** exemplare?

Informați-vă telefonic la Editura de stat și spuneți-le că am nevoie de o corectură *în pagină*.

Întrebați-i cînd mi-o trimit. S-o primesc cît mai curînd [25].

Scrisă la 11 noiembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

28

CĂTRE V.M. MIHAILOV PENTRU MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA [26]

În atenția membrilor Biroului Politic

Tov. Mihailov,

Mie mi se pare că n-are nici un rost s-o convoc eu, fiindcă nu pot să controlez cum stau lucrurile, iar pe cuvînt n-am să cred pe nimeni.

Propun să fie însărcinat tov. Zinoviev să-i ceară lui Lemke să prezinte în scris, sub proprie semnătură, o scurtă expunere, clară și precisă, în legătură cu toată

www.dacoromanica.ro

afacerea asta. În această expunere trebuie să arate: ce învinuiri se aduc celor de la Monetăria statului sau ce suspiciuni planează asupra lor; ce-şi propune el să facă. Comisia să nu fie alcătuită din 15 persoane, ci din 3: 1) un membru al C.E.C. din Rusia; 2) Lemke; 3) un comunist din celula de partid de la Monetărie.

Biroul Politic va examina apoi acest raport al lui Lemke[27].

11/XI. *Lenin*

Scrisă la 11 noiembrie 1921 *Se tipăreşte pentru prima oară după manuscris*

29

CĂTRE N.P. GORBUNOV

12.XI.1921

Tov. Gorbunov,

Vă rog să citiţi acest memoriu şi să-l trimiteţi apoi tovarăşului Alski pentru informarea lui şi a membrilor colegiului Comisariatului poporului pentru finanţe, iar după aceea tovarăşului Kamenev, preşedintele comisiei, care va aborda, probabil, şi această problemă[28].

Pe Cebotarev îl cunosc încă din anii '80, din timpul procesului fratelui meu mai mare, Aleksandr Ilici Ulianov, care a fost spînzurat în 1887. Cebotarev este un om de o onestitate indiscutabilă. Din punct de vedere politic, în perioada primei revoluţii şi în aceea care a urmat, el a fost cadet, dar nu dintre cei activi. Cred că ne putem bizui — şi trebuie să ne bizuim — pe conştiinciozitatea lui. În momentul de faţă, pe cît se pare el simpatizează, din punct de vedere politic, cu cei de la „Smena Veh"[29].

Lenin

Publicată pentru prima oară în 1933 în „Culegeri din Lenin", vol. XXII *Se tipăreşte după manuscris*

www.dacoromanica.ro

30

ÎNSEMNĂRI PE O SCRISOARE A LUI G.V. CICERIN ŞI RĂSPUNSUL DAT LUI G.V. CICERIN

Mult stimate Vladimir Ilici,

Goodrich intenţionează, în primul rînd, să discute chestiunea împrumutului în cereale care ar urma să ne fie acordat de către asociaţia americană „Grain Corporation", cu aprobarea guvernului ţării sale, în vederea însămînţărilor de primăvară şi a distribuirii de alimente pentru adulţi. El vrea ca noi să restituim acest împrumut chiar în anul viitor, în cereale din noua recoltă. Ţine să afle precis dacă acceptăm această condiţie. În al doilea rînd, la expirarea atribuţiilor sale de guvernator al statului Indiana, el a fost chemat în mod special de Hoover, prietenul său personal, care l-a trimis aici cu scopul ca, la înapoierea sa în America, să pună în faţa Congresului chestiunea ajutorării noastre. În general, el manifestă o atitudine dintre cele mai amicale. A întreprins o călătorie în regiunea Volgăi, în calitate de aşa-zis reprezentant al Administraţiei ajutorului american, şi s-a convins personal de trăinicia regimului sovietic. El, ca american, se simte profund îngrijorat cînd vede la Petrograd maşini şi tot felul de mărfuri din Anglia şi din Germania şi cînd constată că nu se aduc asemenea maşini şi mărfuri din America. De aceea i-am relatat despre încercările noastre de a stabili relaţii comerciale şi industriale cu America încă din perioada misiunii de sub conducerea lui Robins, care, în treacăt fie spus, este prietenul lui personal...

E necesar să cerem lămuriri lui Osinski şi lui Frumkin şi să luăm o hotărîre în cadrul *Consiliului Muncii şi Apărării*. Nu s-ar putea să-i răspundeţi deocamdată: *în principiu, da?* Iar după aceea să încheiem un acord care să cuprindă prevederi exacte?

Cu salutări comuniste, *G. Cicerin*

12.XI

Tov. Cicerin,

Nu-l pot primi pe Goodrich astăzi. Şi, pe cît se pare, n-o să pot face acest lucru pînă ce pleacă el. Poate că

www.dacoromanica.ro

va fi de ajuns *să-i scrieți* dumneavoastră *cîteva* cuvinte cît se poate de amabile și de încurajatoare (dacă vreți, *și din partea mea;* spuneți-i că ați vorbit cu mine și că *regret nespus de mult* că n-am putut să mă văd cu dînsul).

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Scrise la 12 noiembrie 1921

Se publică pentru prima oară, după manuscris

31

* TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMISIILOR ECONOMICE [30]

O copie pentru *Biroul de statistică*

Termenele pentru prezentarea rapoartelor către Consiliul Muncii și Apărării, stabilite prin lege (15 octombrie—1 noiembrie), au fost depășite. La C.M.A. n-au fost încă primite rapoartele dumneavoastră. Vă atrag atenția că aceasta constituie o dovadă de neglijență și tărăgăneală și vă cer să trimiteți rapoartele în termenul prevăzut. Comunicați neapărat Consiliului Muncii și Apărării numele și prenumele celor ce răspund de întocmirea și trimiterea la timp a rapoartelor, indicînd, totodată, și funcția fiecăruia din ei. O dispoziție în acest sens trebuie să transmiteți comisiilor economice județene [31].

Președintele Consiliului Muncii și Apărării, *Lenin*

Scrisă la 12 noiembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipărește după un text dactilografiat semnat de V. I. Lenin

32

CĂTRE N.P. GORBUNOV

Tov. Gorbunov,

Trimiteți această scrisoare lui G.M. Krjijanovski.

www.dacoromanica.ro

Căutaţi să aflaţi care e părerea lui. După aceea, întrebaţi-l pe Fomin (fără să-i arătaţi această scrisoare) şi, poate, pe încă altcineva, iar după aceea spuneţi-mi la ce concluzie aţi ajuns [32].

12/XI. *Lenin*

Scrisă la 12 noiembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipăreşte după manuscris

33

CĂTRE N.P. GORBUNOV

Tov. Gorbunov,

Staţi de vorbă cu dînsul şi urmăriţi completa rezolvare a problemei sau comunicaţi-mi mie care e situaţia [33].

12/XI. *Lenin*

Scrisă la 12 noiembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipăreşte după manuscris

34

ÎN LEGĂTURĂ CU HOTĂRÎREA BIROULUI POLITIC AL P.C. (b) DIN RUSIA CU PRIVIRE LA TRATATIVELE CU CONCESIONARII ANOMALIEI MAGNETICE DE LA KURSK [34]

Încercaţi să duceţi în continuare tratative pentru a ajunge la un acord între Consiliul Central al Sindicatelor din Rusia şi concesionar.

N-ar fi de dorit ca tratativele să fie întrerupte.

14/XI. *Lenin*

Scrisă la 14 noiembrie 1921

Se tipăreşte pentru prima oară, după manuscris

www.dacoromanica.ro

35

CĂTRE I.S. UNȘLIHT

14.XI.1921

Tovarășului Unșliht

Ca răspuns la scrisoarea dumneavoastră cu nr. 23 077 (din 11.XI) [35].

De acord cu propunerea făcută de dumneavoastră și cu concluzia prezentată de tovarășul Kurski, țin să precizez că vă revine misiunea de a urmări în continuare desfășurarea anchetei, ceea ce, de altfel, corespunde și dorinței exprimate de dumneavoastră. Kurski să întocmească un raport cu concluziile acestei anchete, precum și un referat despre mersul cercetărilor, în caz că i se va cere.

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

36

CĂTRE N.I. BUHARIN [36]

Tov. Buharin,

Citiți, vă rog, această scrisoare. Ar fi necesar ca (fără a ne referi chiar la articolul alăturat, deși el nu mi se pare de loc nereușit) să tipărim *mai multe* lucrări ale tovarășilor indieni, pentru a-i încuraja să scrie și pentru a strînge mai multe informații despre India și despre mișcarea revoluționară de acolo.

14.XI. *Lenin*

Scrisă la 14 noiembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

www.dacoromanica.ro

37

CĂTRE A.V. LUNACEARSKI

15.XI

Tov. Lunacearski,

Țin foarte mult să satisfac dorința tovarășului Zinoviev și să-l beștelesc pe Serrati [37].

N-ați putea să mă ajutați să fac treaba asta?

Ajutorul ar putea să fie de două feluri:

1) să-mi dați manuscrisul broșurii dumneavoastră (la 16.XI, cum ați spus? sau, mai tîrziu, în forma transcrisă pe curat?) [38];

2) să-mi dați *2—3* documente originale, în limba italiană, ca să mă „întărît" cît mai mult. Documentele să fie dintre cele mai elocvente.

Între altele, Serrati, cică, l-ar fi întrebat pe Lazzari: „V-au tras pe sfoară?" „Cine-i mincinosul ăla?" N-aveți cumva textul *original* în care e vorba de toate astea?

P.S. Textul anexat mi-l trimiteți, vă rog, înapoi.

Cu salutări, *Lenin*

Scrisă la 15 noiembrie 1921

Se publică pentru prima oară, după manuscris

38

CĂTRE V.I. SAMARIN [39]

15.XI.1921

Tov. Samarin,

Mi-au comunicat niște oameni de o onestitate incontestabilă care au fost în Crimeea că acolo *t o ț i fură vin*. Se petrec, cică, fapte de-a dreptul scandaloase, se practică mita și bețiile se țin lanț. Dumneavoastră vă revine *răspunderea* pentru efectuarea unui control deplin și imparțial. E cazul să vă comunic că între Comisariatul poporului pentru comerțul exterior și Comisaria-

www.dacoromanica.ro

tul poporului pentru ocrotirea sănătății se poartă o dispută pe tema: să vindem vinul în străinătate (eu cred că acest lucru trebuie făcut, și cît mai repede) sau să-l păstrăm pentru spitale? E necesar ca dumneavoastră să strîngeți *în cel mai scurt* timp întregul material în legătură cu această chestiune. În caz că se ivește ceva neprevăzut, comunicați-mi direct mie, printr-o telegramă. Informați-mă săptămînal, cît se poate mai pe scurt, printr-o depeșă.

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

39

CĂTRE I.S. UNȘLIHT

Tovarășe Unșliht,

Din moment ce i s-a dat voie să plece în America, înseamnă că nu mai trebuie să i se facă nici o dificultate. Vă rog să dați dispoziție (și să desemnați pe cineva care să răspundă de treaba asta: pe *secretarul* dumneavoastră) să-i dea viza *numaidecît*, fără nici o întîrziere, fără nici un fel de formalitate [40].

15/XI. *Lenin*

Scrisă la 15 noiembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipărește după manuscris

40

CĂTRE I.T. SMILGA

Tovarășe Smilga,

Dați să traducă acest text, care după aceea să fie prezentat în mod oficial prezidiului Consiliului economic superior. *Fără nici un fel de amînări.*

www.dacoromanica.ro

Urmăriți *p e r s o n a l* toată treaba asta. Textul alăturat vă rog să mi-l trimiteți înapoi [41].

15/XI. *Lenin*

Scrisă la 15 noiembrie 1921 *Se tipărește pentru prima oară, după manuscris*

41

CĂTRE N.P. GORBUNOV

Tovarășului Gorbunov

1) Trimiteți această scrisoare a lui *Frye* potrivit indicației date de mine în nota marginală și urmăriți ca ea *să-mi fie restituită* [42].

2) Amintiți-mi de îndată ce o primiți înapoi.

3) Celălalt exemplar trimiteți-l la *Comisariatul poporului pentru agricultură*, ca să-și spună specialiștii părerea; atrageți-le atenția *să n u-l p i a r d ă* și să mi-l trimită *r e p e d e* înapoi [43].

15/XI. *Lenin*

Scrisă la 15 noiembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV *Se tipărește după manuscris*

42

CĂTRE BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA

Întrucît materialele comisiei care a întreprins pînă acum cercetări la Tula au fost deja întocmite și, după cum comunică Bogdanov, au fost aduse la Moscova, eu sînt pentru o examinare a lor în prealabil aici, cu alte cuvinte sînt pentru propunerea făcută de dînsul [44].

16/XI. *Lenin*

Scrisă la 16 noiembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI *Se tipărește după manuscris*

www.dacoromanica.ro

43

CĂTRE D.I. KURSKI

16.XI.1921

Sînt de acord cu recomandarea făcută de prezidiul Comisiei de stat a planificării şi propun ca, din partea acestei instituţii, tovarăşii Strumilin şi V.M. Smirnov să fie numiţi în comisia instituită de Consiliul Comisarilor Poporului la 1.XI.1921 şi prezidată de Kurski, în vederea sistematizării etc. a legislaţiei privind noua politică economică [45].

Preşedintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipăreşte după manuscris

44

CĂTRE L.K. MARTENS

Urgent

Pentru **tov. Martens**

Tovarăşe Martens! Comunicaţi neapărat acest lucru celor de la Petrograd şi Comisariatului poporului pentru comerţul exterior. Fără un **triplu** control n-o să fie nimic gata la timp şi o să ne facem de rîs.

Prezentaţi *Consiliului Muncii şi Apărării* şi Micului C.C.P. propuneri privind măsurile de pregătire necesare [46].

17/XI. *Lenin*

Scrisă la 17 noiembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după manuscris

45

CĂTRE I.I. RADCENKO [47]

Tov. Radcenko,

E o chestiune importantă. Trebuie 1) să convocaţi o consfătuire (sau poate că ea a şi avut loc?); 2) să elaboraţi în mod amănunţit normele şi instrucţiunile nece-

www.dacoromanica.ro

sare; 3) să întocmiți planul realizării treptate a unei asemenea colaborări; 4) în el să se prevadă un control efectuat prin intermediul presei muncitorești (și îndeosebi comuniste) din Europa.

Trimiteți-mi înapoi această scrisoare cu un răspuns amănunțit din partea dumneavoastră [48].

17/XI. *Lenin*

Scrisă la 17 noiembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1961, în revista „Istoriceskii Arhiv" nr. 5

Se tipărește după manuscris

46

RADIOGRAMĂ ADRESATĂ LUI L.B. KRASIN

De primă urgență
Absolut secret

Londra. Delegația guvernului sovietic, pentru *Krasin*

Referitor la telegrama dumneavoastră din 14 noiembrie în legătură cu întoarcerea lui Lejava pe ziua de 20. Aveți în vedere că noi așteptăm de prea mult timp; *Lejava* trebuie să se grăbească neapărat. Radcenko mi-a spus că *Lejava* pleacă din Londra pe ziua de 16. Comunicați-mi imediat, printr-o telegramă, data exactă a plecării [49].

17 noiembrie *Lenin*

Scrisă la 17 noiembrie 1921

Se tipărește pentru prima oară, după o copie dactilografiată

47

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI N.N. NARIMANOV[50]

Baku, tov. Narimanov, președintele Consiliului Comisarilor Poporului al R.S.S. Azerbaidjan

Urez Băncii de stat din Azerbaidjan, care a luat de curînd ființă, să devină, în mîinile muncitorilor și țăranilor din această republică sovietică frățească, un sprijin puternic pentru noua politică economică. Cele 40 000 000 de ruble care au fost donate pentru înfome-

www.dacoromanica.ro

taţii din regiunea Volgăi şi din Kurdistan constituie cea mai bună dovadă a hotărîrii oamenilor muncii de a păşi sub steagul Internaţionalei Roşii.

Preşedintele C.C.P. al R.S.F.S.R., *Lenin*

Scrisă între 17 şi 21 noiembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1950, în V.I. Lenin, Opere, ediţia a 4-a, vol. 33

Se tipăreşte după un text scris de un necunoscut şi semnat de V.I. Lenin

48

CĂTRE N.N. KRESTINSKI

18.XI

Tov. Krestinski,

Vă mulţumesc foarte mult pentru scrisoare.

Am toată speranţa că veţi obţine diagnostice exacte asupra stării pacienţilor şi prescripţii precise pentru tratament [51]. N-aţi putea să cereţi cumva să ne dea informaţii despre *Naum Iakovlevici Tasin* [52], corespondentul din Berlin al unui ziar din Madrid (locuieşte în Wilmersdorf, Jenaerstr. *20*, bei Temkin), fost colaborator al ziarului „Kievskaia Mîsl" [53]? Ce-i el? Menşevic? Mă interesează cărţile lui despre *revoluţia rusă* şi *dictatura proletariatului*, apărute în limba *spaniolă* [54]. Nu s-or fi găsind şi în limba germană sau franceză?

Cu salutări, *Lenin*

Scrisă la 18 noiembrie 1921
Expediată la Berlin

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipăreşte după manuscris

49

* CĂTRE CEKA

O copie la Comisariatul poporului pentru finanţe

În vederea strîngerii la un loc a tuturor obiectelor de valoare care în prezent se păstrează la diferite instituţii

www.dacoromanica.ro

de stat, vă rog ca, în termen de trei zile de la primirea prezentei dispoziții, să predați Depozitului de stat toate obiectele prețioase care în momentul de față se află la dispoziția Cekăi [55].

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,
V. Ulianov (Lenin)

Scrisă la 18 noiembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipărește după o copie dactilografiată

50

CĂTRE V.M. MOLOTOV

Tov. Molotov,

De unde aveți această platformă a „colectiviștilor" (pe care mi-ați trimis-o mie)? N-am citit-o încă în întregime, dar văd că conține multe lucruri ciudate. Cine sînt autorii ei? Cum îi cheamă? Unde a fost tipărită platforma? Unde e difuzată? De către cine? Cine se află în spatele ei? Cum îi cheamă? E vorba de o parte din cei de la Samara — și de cine anume? Sau ea are adepți și în alte localități? [56]

Lenin

Scrisă între 18 și 22 noiembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

51

O SCRISOARE DE RECOMANDAȚIE PENTRU N.A. EMELIANOV

19.XI.1921

Tovarășilor Stomoneakov, Lutovinov, Krasin, Vorovski, Kerjențev, Lomonosov, Litvinov ș.a.

Vă recomand în mod stăruitor pe aducătorul acestei scrisori, tov. Nikolai Aleksandrovici Emelianov. Îl cu-

www.dacoromanica.ro

nosc personal, încă din iulie 1917, ca pe unul dintre cei mai buni tovarăși din vechea gardă a organizației de partid din Petrograd. Vă rog să-i acordați *deplină* încredere și tot concursul dumneavoastră. Consider că ar fi extrem de important să-l inițiați cît mai mult în problemele comerțului exterior, întrucît printre funcționarii din străinătate ai respectivului comisariat al poporului se află prea puțini membri de partid cu experiență; asta în primul rînd. Iar în al doilea rînd, dintr-o serie de documente pe care le am la dispoziție se vede că muncitorii din străinătate se simt adeseori ofensați că Comisariatul poporului pentru comerțul exterior al R.S.F.S.R. nu încearcă să găsească mijloacele prin care să se apropie de ei*. Și în această privință Emelianov e menit să aibă un rol deosebit de important.

Rog foarte mult pe aceia dintre destinatarii acestei scrisori care vor lua contact cu tov. Emelianov să-mi scrie.

Cu salutări comuniste, *V. Ulianov (Lenin)*

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

52

* CĂTRE TOȚI LUCRĂTORII DIN APARATUL DE PARTID ȘI DE STAT

19.XI.1921

Vă rog foarte mult să acordați *deplină încredere* și tot sprijinul tovarășului Nikolai Aleksandrovici *Emelianov*, pe care-l cunosc personal încă din perioada de dinaintea Revoluției din Octombrie; dînsul este un vechi activist de partid și unul dintre cei mai de seamă militanți ai avangărzii muncitorești din Petrograd **.

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

* Vezi volumul de față, documentul 45. — *Nota red.*
** Vezi și documentul precedent. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

53

O ÎNSĂRCINARE DATĂ LUI N.P. GORBUNOV

Pentru N.P. Gorbunov:

Daţi la dactilografiat acest *referat, întocmit de N.K.*, în legătură cu decretul privind desfiinţarea gratuităţii cărţilor* şi trimiteţi-l apoi lui Kurski [57].

19/XI. *Lenin*

În mod obişnuit, pe lîngă biblioteci există consilii speciale, alcătuite din reprezentanţi ai populaţiei organizate — ai celulei locale de partid, sindicatului, uniunii de tineret, secţiei de femei —, care urmăresc îndeaproape buna desfăşurare a activităţii la biblioteca respectivă.

Pe lîngă casele de citit de la sate există, de asemenea, consilii de acest fel, alcătuite din localnici.

Direcţia generală a bibliotecilor ar putea să publice o circulară prin care să atragă atenţia consiliilor că sînt obligate să înainteze instanţelor superioare (consiliile caselor de citit de la sate — conducerii bibliotecii de plasă; consiliile bibliotecilor de plăşi şi raioane — conducerii bibliotecii centrale) rapoarte în care să arate că ziarele şi cărţile sînt primite regulat şi sînt folosite în modul cuvenit. Asemenea rapoarte vor fi de mare folos, în sensul că şi în felul acesta se va putea efectua un control asupra modului cum funcţionează consiliile şi va fi stimulată organizarea de noi consilii acolo unde ele nu există încă. La drept vorbind, centralizarea activităţii bibliotecilor (stabilirea unei legături între bibliotecile de diferite tipuri) a înregistrat deja progrese destul de însemnate, încît se poate trece la instituţionalizarea acestui sistem.

În decretul respectiv s-ar putea adăuga următoarea clauză: „cu condiţia ca consiliile de bibliotecă şi consiliile caselor de citit să controleze dacă ele sînt folosite în modul cuvenit".

Ar fi totodată necesar, în ce priveşte şcolile, să se specifice că acelea dintre ele care pot dovedi că au nevoie de ziar în munca lor cu elevii sau cu populaţia au dreptul să primească un exemplar gratuit, în urma eliberării unei dovezi în acest sens de către secţia învăţămînt din plasa, judeţul sau gubernia respectivă.

N. K. Ulianova

P.S. În decembrie va avea loc o conferinţă a bibliotecarilor şi cu acest prilej vom adopta toate măsurile menţionate aici.

Scrisă la 19 noiembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipăreşte după manuscris

* N.K. Krupskaia. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

54

* CĂTRE COMANDANTUL KREMLINULUI

Aseară la orele 8 a fost la mine Osip Petrovici *Goldenberg*. Cu toate că comenduirea și serviciul de pază au fost anunțate în prealabil cu o jumătate de ceas, dacă nu și mai mult, el a fost *reținut;* și nu jos la C.C.P., ci *sus*.

Încă o dată — căci așa ceva nu se întîmplă în nici un caz pentru prima oară — vă atrag atenția asupra acestei încălcări a dispozițiilor stabilite. Să nu mă siliți să recurg la măsuri severe. Luați măsurile necesare pentru ca, de fiecare dată cînd cei din serviciul de pază sînt anunțați de secretariatul meu, să lase drum liber vizitatorilor, *fără nici o întîrziere*.

Au fost elaborate în mod amănunțit toate instrucțiunile? S-a controlat cum sînt ele aplicate? Raportați de executare[58].

Președintele C.M.A., *V. Ulianov (Lenin)*

Scrisă la 19 noiembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipărește după o copie dactilografiată

55

CĂTRE V.M. MOLOTOV PENTRU MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. al P.C. (b) DIN RUSIA

Secret

Tov. Molotov,

Rog ca această scrisoare să fie predată, pe rînd, membrilor *Biroului Politic* ca să ia cunoștință de cuprinsul ei, iar după aceea **să-mi fie înapoiată**[59].

19/XI. *Lenin*

Scrisă la 19 noiembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipărește după manuscris

www.dacoromanica.ro

56

CĂTRE D.I. KURSKI

19.XI.1921

Tov. Kurski,

Krasin are mari temeri că materialele întocmite de comisia Groman (în legătură cu evaluarea pagubelor ce ne-au fost pricinuite de intervenţie) au fost ciopîrţite de Goihbarg.

Tov. Goihbarg, pe cît se pare, e bolnav.

De aceea este necesar să verificaţi *cu atenţie* şi să-mi spuneţi:

1) dacă aceste materiale sînt păstrate în condiţii perfect corespunzătoare;

2) ce concluzie se desprinde din ele;

3) cine răspunde de integritatea lor şi de păstrarea lor în bună stare;

4) dacă nu e cumva nevoie de o *punere a lor la punct;*

5) pe cine să însărcinăm cu treaba asta.

Verificaţi *personal* şi răspundeţi-mi, vă rog, fără întîrziere [60].

Preşedintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

Publicată pentru prima oară în 1942, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXIV

Se tipăreşte după manuscris

57

CĂTRE V.M. MOLOTOV PENTRU MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA

19.XI.1921

Tov. Molotov,

Tovarăşul Teodorovici şi-a prezentat azi demisia; am refuzat s-o primesc.

www.dacoromanica.ro

Pentru mine e clar că el vrea să evite un odium * pricinuit de eventuale conflicte și disensiuni cu Osinski.

Am, totuși, convingerea că lucrurile se vor aranja spre folosul comisariatului respectiv.

Vă rog să dați, pe rînd, membrilor Biroului Politic să citească această scrisoare, ca să vedem dacă ei aprobă refuzul meu de a primi demisia lui Teodorovici [61].

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Se tipărește pentru prima oară, după manuscris

58

* CĂTRE N.P. GORBUNOV

19.XI.1921

Tov. Gorbunov,

Este cu totul greșit procedeul dumneavoastră de a-mi preda la 17/XI (!!) o scrisoare atît de importantă, și încă însoțită de un referat atît de superficial.

Ar fi trebuit s-o prezentați *Consiliului Muncii și Apărării.*

Dumneavoastră veți fi făcut răspunzător dacă prin plecarea lui Avanesov s-a comis o greșeală și dacă nici dumneavoastră, nici Smolianinov nu ați luat contact la timp nici cu Ivan Nikitici Smirnov (ceea ce era lesne de făcut, întrucît dînsul se afla la Petersburg) și nici cu Ciuțkaev. *Dumneavoastră sînteți vinovat.*

De ce un oarecare Krasinski se zbate pentru treaba asta, iar dumneavoastră și Smolianinov stați nepăsători?? [62]

Lenin

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

* — neajuns, neplăcere. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

59

CĂTRE I.V. STALIN

Tov. Stalin,

V-aş ruga să-mi trimiteţi o copie după răspunsul ce-l veţi da lui Cicerin. După părerea mea, dînsul are dreptate [63].

20/XI. *Lenin*

Scrisă la 20 noiembrie 1921

Se tipăreşte pentru prima oară, după manuscris

60

* CĂTRE PREŞEDINTELE CONSFĂTUIRII ORGANIZATORICE A CONSILIULUI MUNCII ŞI APĂRĂRII

Vă rog ca *astăzi*, *neapărat*, luînd în considerare protestul formulat de tov. Ciuţkaev şi Ivan Nikitici Smirnov, să reexaminaţi hotărîrea adoptată la 11.XI de C.M.A. cu privire la şantierul noii construcţii *.

Preşedintele C.M.A., *V. Ulianov (Lenin)*

Scrisă la 21 noiembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipăreşte după un text dactilografiat semnat de V.I. Lenin

* Vezi volumul de faţă, documentul 58. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

61

CĂTRE V.M. MOLOTOV, C.G. RACOVSKI, I.I. ȘVARȚ, G.L. PEATAKOV ȘI M.L. RUHIMOVICI

21.XI.1921

Pentru tov. Molotov,
Pentru tov. Racovski,
Pentru tov. „Semion" (Șvarț), la C.C. al Sindicatului minerilor din Rusia
Pentru tov. Peatakov
Pentru tov. Ruhimovici } în Donbass

Stimate tovarăș,

Vă trimit alăturat o broșură a tov. Remeiko [64].

E de ajuns să parcurgeți o pagină și jumătate (p. 13 și 14) ca să vă dați seama că, de fapt, e vorba de o luptă și de niște intrigi din Donbass.

La lupta și neînțelegerile dintre Peatakov și Ruhimovici se adaugă și divergențele care-l separă pe Remeiko (și pe tovarășii citați de el la p. 14) de Peatakov și Kalinin.

Aceste divergențe și dezbinări existente în Donbass, care e o *citadelă* a noastră, sînt extrem de periculoase.

Vă rog să parcurgeți această broșură (sau, ceea ce e absolut suficient, două pagini din ea: 13 și 14) și să-mi scrieți cîteva rînduri în care să arătați ce măsuri ar putea (și ar trebui) să fie luate pentru lichidarea divergențelor și fricțiunilor existente în Donbass [65].

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

62

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI V.V. STARKOV

Berlin, lui Starkov

Am primit primul raport. Insist să faceți în așa fel ca, dacă nu întreaga comandă, cel puțin zece garnituri

www.dacoromanica.ro

să se afle la 1 martie în porturile noastre, iar la 1 aprilie să fie predate la locul de muncă. Din raportul trimis de dumneavoastră nu reiese certitudinea respectării termenului. Comunicați-mi precis, printr-o telegramă, dacă există posibilitatea ca această comandă să fie îndeplinită [66].

Președintele C.M.A., *Lenin*

Scrisă la 21 noiembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipărește după un text dactilografiat semnat de V.I. Lenin

63

O RECOMANDAȚIE PENTRU I.S. GANEȚKI [67]

Îl cunosc pe tov. Ganețki din 1903, cînd a participat, ca reprezentant al social-democrației poloneze, la congresul partidului nostru. Am avut apoi mereu de-a face cu dînsul pe cînd era membru al Conducerii Centrale a S.D.R.P. și L. L-am cunoscut îndeaproape în anii 1912—1914, cînd locuiam împreună la Cracovia. Tov. Ganețki pleca atunci, în repetate rînduri, la muncă ilegală în Polonia, a activat în cadrul Comitetului Central, atît în emigrație cît și în Rusia. Recomand să fie primit în partid.

V. Ulianov (Lenin), membru al C.C. al P.C. (b) din Rusia

21.XI.1921

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

64

REZOLUȚIE PE O ADRESĂ A DIRECȚIEI INDUSTRIALE DIN MOSCOVA CĂTRE CENTRALA INDUSTRIEI TEXTILE DIN ACEST ORAȘ [68]

E foarte suspect!

Tov. Unșliht trebuie să desemneze *pentru efectuarea controlului* un om *de mare încredere*,

www.dacoromanica.ro

pe care-l cunoaşte *personal*. Aici e vorba de o acţiune prădalnică abil organizată. Nu cumva se practică peste tot acelaşi sistem?

21/XI. *Lenin*

Scrisă la 21 noiembrie 1921 *Se tipăreşte pentru prima oară după manuscris*

65

CĂTRE M.K. VETOŞKIN

Tovarăşului Vetoşkin, vicepreşedinte al *comisiei pentru administrarea rezervelor de aur ale statului*

Vă rog să examinaţi de urgenţă problema alocării unui fond în aur pentru industria hîrtiei. E o chestiune care nu mai suferă nici o amînare [69].

Preşedintele Consiliului Comisarilor Poporului

Scrisă la 22 noiembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII *Se tipăreşte după o copie dactilografiată*

66

CĂTRE S.S. PILEAVSKI

22.XI

Tov. Pileavski,

Trimiteţi-mi, vă rog, o scurtă comunicare scrisă în care să arătaţi la ce cifre se ridică, potrivit evaluărilor făcute de comisia dumneavoastră *, sumele datorate nouă de către Antantă; ele trebuie să fie grupate pe categorii:

a) pe deplin dovedite, în mod amănunţit fundamentate;

* Vezi volumul de faţă, documentul 56. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

b) ∫mai puţin amănunţit fundamentate;
c) ⌊mai puţin temeinic fundamentate
ş.a.m.d.

Preşedintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

Scrisă la 22 noiembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipăreşte după manuscris

67

CĂTRE V.M. MOLOTOV

Tov. Molotov,

Rog să i se prescrie *tovarăşului Kiselev*, preşedintele Micului C.C.P., un concediu de odihnă şi tratament — *potrivit indicaţiei medicilor* — de cel puţin *două luni*.

Semaşko a convocat un consiliu (din care a făcut parte şi Minor) şi s-a ajuns la concluzia că e vorba de un surmenaj serios etc. etc.

Anexez adeverinţa.

Trebuie să i se găsească un sanatoriu care să corespundă prescripţiilor medicilor: s-ar putea şi ar fi cazul să se ceară lui Semaşko un angajament scris în acest sens [70].

22/XI. *Lenin*

Scrisă la 22 noiembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipăreşte după manuscris

68

CĂTRE I.V. STALIN ŞI I.S. UNŞLIHT

22.XI.1921

Pentru tov. Stalin şi tov. Unşliht

Materialele alăturate mi-au fost înmînate de tov. Kiselev [71]. Din ele se vede cu cîtă nesocotinţă se procedează la noi la darea în arendă a unor întreprinderi.

www.dacoromanica.ro

Se întocmesc inventare *fictive*, ca în cazul de față. Sau nu se întocmesc de loc.

O sumedenie de mărfuri din cele mai de preț — țesături, mașini, curele de transmisie etc. etc. — sînt furate de către arendași, ca și de cei de la recepționare și expediție. Eu i-am mai scris cîndva despre asta lui Unșliht.

N-ar fi cazul să convocăm o consfătuire *secretă* la care să participe oameni dintre *cei mai de nădejde*, pentru a stabili măsurile necesare pentru lichidarea acestor neajunsuri?:

a) să fie descoperite cîteva cazuri și făptașii să fie executați;

b) să se elaboreze instrucțiuni suplimentare;

c) să se stabilească măsuri de control

etc. [72]

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

Publicată pentru prima oară în 1942, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXIV

Se tipărește după manuscris

69

* CĂTRE COMISIA DE STAT A PLANIFICĂRII

Vă rog să puneți în discuția C.S.P. următoarele probleme:

1) construirea și punerea în funcțiune în timp cît mai scurt a Centralei electrice raionale de la Ivanovo-Voznesensk (pe lacul Rubsk) și

2) includerea, în programul Direcției generale a exploatării turbei pe anul 1922, a exploatării turbăriilor de la Rubsk sau cedarea acestei exploatări șantierului de construcție a centralei electrice.

E necesar ca încă de pe acum, în măsura în care dispunem de resursele materiale necesare, să stabilim și să definitivăm, pentru anul 1922, un program de construcții și de extracție a turbei pentru Centrala electrică de la Ivanovo-Voznesensk și să fixăm ordinea lor de urgență.

Consider că ar fi de dorit să atragem la examinarea acestei probleme, în afară de departamentele centrale

www.dacoromanica.ro

interesate (Comisia pentru folosirea resurselor materiale de pe lîngă Consiliul Muncii şi Apărării; Comitetul principal pentru construcţii de stat de pe lîngă Consiliul economic superior; Direcţia generală a exploatării turbei), şi pe reprezentantul comisiei economice guberniale din Ivanovo-Voznesensk, precum şi pe inginerul-şef al şantierului [73].

Preşedintele C.M.A., *V. Ulianov (Lenin)*

În general, trebuie depuse eforturi pentru elaborarea mai grabnică a planului de stat privind construcţia de centrale electrice pe anul 1922, astfel ca el să fie gata pînă la congresul Sovietelor [74].

Scrisă la 23 noiembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933 în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipăreşte după un text dactilografiat semnat de V.I. Lenin

70

CĂTRE I.I. RADCENKO

23.XI.1921

Tov. Radcenko,

Referitor la adresa dv. cu nr. 4 821.

Nu uitaţi ca, la întoarcerea tovarăşului Lejava, să elaboraţi nişte instrucţiuni amănunţite (cu privire la relaţiile cu sindicatele — cu cele roşii *şi cu cele amsterdamiste*, adică galbene),

iar după aceea

să întocmiţi o dare de seamă în care să arătaţi:

de cîte ori şi cărora dintre sindicate s-au adresat reprezentanţii Comisariatului poporului pentru comerţul exterior şi în ce ţări anume.

www.dacoromanica.ro

Aştept să-mi trimiteţi răspunsul şi darea de seamă în termen de o lună — o lună şi jumătate [75].

Preşedintele C.M.A., *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipăreşte după manuscris

71

CĂTRE V.M. MOLOTOV PENTRU MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA

Tov. Molotov,

Vă trimit această scrisoare pentru ca membrii Biroului Politic să ia cunoştinţă de conţinutul ei.

Puneţi, vă rog, această chestiune pe ordinea de zi.

23/XI. *Lenin*

Răspunsul meu:

Tov. Okulov! Îmi pare foarte rău, dar nu pot să vă trimit recomandaţia pe care mi-o cereţi. V-aş trimite-o cu plăcere dacă ar fi vorba doar de o recomandaţie personală. Dar nu de aşa ceva e vorba. Avem de-a face, în cazul de faţă, cu o chestiune politică, şi de aceea trimit cererea spre rezolvare Biroului Politic [76].

23/XI Cu salutări comuniste, *Lenin*

Scrisă la 23 noiembrie 1921

Se tipăreşte pentru prima oară, după manuscris

72

CĂTRE REDACŢIA REVISTEI „BÎLOE" [77]

23.XI.1921

În legătură cu broşura:
„Două scrisori către N.K. Mihailovski".
1894 (Fără indicarea locului de apariţie.)

S-ar putea ca ele să fi fost scrise de defunctul *Fedoseev*. Îmi aduc aminte că pe vremea aceea am auzit de cores-

www.dacoromanica.ro

pondența lui (și a micului său grup) cu Mihailovski *. N-am auzit ca această corespondență să fi apărut în presă. Dar nu pot afirma nimic precis.

Lenin

Publicată pentru prima oară în 1924, în revista „Bîloe" nr. 23

Se tipărește după manuscris

73

* CĂTRE COMANDANTUL KREMLINULUI

26.XI.1921

O copie pentru tov. N.P. Gorbunov

Încă o dată am constatat că persoane care vor să vină la mine sînt reținute de serviciul de pază**.

Astăzi, tovarășa Sokolnikova, membră a C.E.C. din Rusia, a fost reținută vreo 10 minute cînd a venit la mine.

Pe cît se pare, ofițerul de serviciu a procedat just cînd nu i-a permis tovarășei Sokolnikova să vorbească la telefon, fiindcă, pe cît am aflat, acela era un telefon „pentru uz intern". Dar mi s-a spus că există și un *al doilea* telefon, la care ar fi trebuit să-i dea voie tovarășei să vorbească! În orice caz, eu în repetate rînduri i-am cerut comandantului Kremlinului, și îi cer încă o dată, să rînduiască lucrurile în așa fel, ca *cei ce vin la mine, chiar și fără nici un fel de permis de intrare*, să aibă posibilitatea, *neîmpiedicați de nimeni, să ia legătura prin telefon — și de la* porțile *Kremlinului, și din sala de la intrare la Consiliul Comisarilor Poporului* — cu secretariatul meu și cu telefonistele de la centrala de la etajul III.

* Vezi *V.I. Lenin*. Opere complete, vol. 45, București, Editura politică, 1967, p. 346—347. — *Nota red.*

** Vezi volumul de față, documentul 54. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Ţin să vă atrag atenţia că dumneavoastră manifestaţi o atitudine neglijentă faţă de dispoziţiile date de mine. Încă o dată vă cer să luaţi numaidecît toate măsurile necesare, să instalaţi, la nevoie, două telefoane suplimentare pentru persoanele care vin la mine (unul la porţile Kremlinului şi unul în sala de la intrarea la C.C.P.) şi să-mi răspundeţi numaidecît. Totodată, să întocmiţi nişte instrucţiuni speciale cu privire la persoanele care vin la mine [78].

Preşedintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipăreşte după manuscris

74

CĂTRE N.P. GORBUNOV

Tov. Gorbunov,

Daţi această hîrtie s-o înregistreze.

Trimiteţi-o.

Controlaţi dacă dispoziţiile sînt aduse la îndeplinire.

Fiindcă s-ar putea ca instrucţiunile să nu fie îndeajuns de *amănunţite* (s-a primit o comunicare prin telefon? de la cine? S-a procedat la o *verificare?* Sigură? În ce fel anume? ş.a.m.d.) sau ca ele să fie aplicate în mod *neglijent.*

Luaţi măsuri pentru aplicarea lor. Cine răspunde de acest lucru? Să fie băgaţi la răcoare, o dată sau de două ori, cei ce se fac vinovaţi de nesocotirea instrucţiunilor.

Altfel *n-o să ajungem* la nici un rezultat [79].

Lenin

Scrisă la 26 noiembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1958, în revista „Istoriceskii Arhiv" nr. 4

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

75

CĂTRE N.P. GORBUNOV

Tov. Gorbunov,

Trebuie să-l ajutați pe *Münzenberg*

α) să întocmească un tabel al „misiunilor" ce-i revin;

β) să stați de vorbă cu dînsul în această privință;

γ) să impulsionați și să grăbiți îndeplinirea acestor misiuni, făcînd demersuri pe lîngă respectivele comisariate ale poporului ș.a.m.d.;

δ) uneori să luați legătura cu Levin (secretarul comisiei Kalinin-Kamenev, al Comisiei pentru ajutorarea înfometaților *).

P.S. Pe cît se pare, v-am trimis deja o listă a „misiunilor" ce-i revin [80].

Scrisă la 26 noiembrie 1921

Se tipărește pentru prima oară, după manuscris

76

CĂTRE G.M. KRJIJANOVSKI

1

26.XI.1921

G.M.,

Ce ziceți de articolul — din „Pravda" de azi — despre descoperirea lui Ceiko [81]? Nu e cumva o obișnuită scornitură gazetărească? Iar dacă e ceva serios, ce rost are să vorbești în coloanele presei despre explodări la distanță? Scrieți-mi, vă rog, cîteva rînduri; poate că e cazul să cerem lămuriri celor de la Harkov, sau să-l chemăm aici pe Ceiko, sau să punem un specialist să vorbească la telefon cu cei de la Harkov.

Al dumneavoastră, *Lenin*

* E vorba de Comisia centrală pentru ajutorarea populației înfometate de pe lîngă C.E.C. din Rusia. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

2

26.XI

G.M.,

Am vorbit cu Ciubar. El ştie de această descoperire şi spune că specialiştii şi profesorii de acolo au examinat-o şi au găsit că e vorba de ceva serios. Aş putea — spune el — să vă trimit şi materialele respective şi pe inventator în persoană.

Trebuie stabilit dacă e cazul să cerem materialele sau e mai bine să vină inventatorul însuşi, sau să trimită totul la Nijni Novgorod, la Bonci-Bruevici [82].

Reflectaţi asupra acestei chestiuni şi scrieţi-mi cîteva rînduri mie sau lui Gorbunov, pe care am să-l însărcinez să se ocupe de treaba asta şi să urmărească totul îndeaproape [83].

Al dumneavoastră, *Lenin*

Scrise la 26 noiembrie 1921

Publicate pentru prima oară la 21 ianuarie 1925, în revista „Ekonomiceskaia Jizn" nr. 17

Se tipăresc după manuscris

77

CĂTRE N.P. GORBUNOV

Tov. Gorbunov,

Ocupaţi-vă dumneavoastră de treaba asta. Timiteţi un biciclist la G.M. Krjijanovski ca să aducă scrisorile mele în legătură cu „descoperirea de la Harkov" şi cu părerea lui Ciubar în această chestiune *.

27/XI. *Lenin*

(P.S. Trebuie să-l invitaţi pe inventator aici; să-l prezentaţi lui Lazarev, să-l duceţi la Nijni Novgorod ş.a.m.d.)

Scrisă la 27 noiembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipăreşte după manuscris

* Vezi volumul de faţă, documentul 76. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

78

* CĂTRE PREȘEDINTELE MICULUI C.C.P.

Rog Micul C.C.P. să examineze astăzi neapărat și să rezolve definitiv chestiunea alocării de urgență a sumei de 70 000 000 de ruble pentru organizarea unei expoziții la Berlin. Ca raportor îl desemnez pe tov. N.P. Gorbunov [84].

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,
V. Ulianov (Lenin)

Scrisă la 28 noiembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipărește după un text dactilografiat semnat de V.I. Lenin

79

O NOTĂ ÎN LEGĂTURĂ CU AMENZILE

E nevoie să se aplice *amenzi* și în asemenea cazuri *și, în general*, să se fixeze suma lor *în aur*, urmînd ca ea să fie apoi convertită în monedă curentă [85].

Lenin

Scrisă între 28 noiembrie și 14 decembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

80

CĂTRE L.B. KAMENEV

Tov. Kamenev,

Eu sînt mai aproape de punctul dumneavoastră de vedere decît de acela al lui Dzerjinski. Vă sfătuiesc să nu cedați și să prezentați tezele dumneavoastră în ședința Biroului Politic. Atunci vom căuta să obținem maximum

www.dacoromanica.ro

din ce se poate obține. Vom face, totodată, *răspunzător* Comisariatul poporului pentru justiție că *n-a dezvăluit* Biroului Politic (sau Consiliului Comisarilor Poporului) defectele și procedeele greșite ale Cekăi[86].

29/XI. *Lenin*

Scrisă la 29 noiembrie 1921 — *Se tipărește pentru prima oară, după manuscris*

81

CĂTRE N.P. GORBUNOV [87]

Tov. Gorbunov,

Cereți informații:

1) de la Comisariatul poporului pentru comerțul exterior în legătură cu prețul și condițiile de vînzare a grafitului. (Înseamnă deci că există posibilitatea de a obține valută?);

2) de la Consiliul economic din Siberia în legătură cu *experiența* obținută în achiziționarea și vînzarea grafitului în 1921 (există o asemenea experiență).

Poate că și la Comisia de stat a planificării se află unele date.

Materialul adunat e menit să servească la unele concluzii și la întocmirea unei hotărîri a Consiliului Muncii și Apărării.

Lenin

Scrisă la 29 noiembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII — *Se tipărește după manuscris*

82

CĂTRE E.A. PREOBRAJENSKI

Tov. Preobrajenski,

Vă trimit alăturat memoriul despre care v-am vorbit la telefon. Trimiteți-mi-l, vă rog, înapoi însoțit de o

www.dacoromanica.ro

scurtă apreciere din partea dumneavoastră. Apropo: nu s-ar putea ca Mușketov — despre care mi s-a spus că din 1918 lucrează la Petrograd — să fie cooptat ca membru al colegiului și, cu acest prilej, să fie transferat la Moscova?[88]

29/XI. *Lenin*

Scrisă la 29 noiembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

83

O DISPOZIȚIE PENTRU N.P. GORBUNOV PE O SCRISOARE A LUI A.S. KISELEV

Tovarășului N.P. Gorbunov

Cu rugămintea de a controla dacă s-a făcut ceva — și ce anume — și de a-mi aduce la cunoștință.

29.XI. *Lenin*

Tov. Enukidze,
(O copie pentru Vladimir Ilici)

La propunerea lui Vladimir Ilici, vă rog să asigurați aprovizionarea cu alimente a tovarășului Belov, membru al Micului C.C.P., care are nevoie de hrană suplimentară, întrucît medicii i-au găsit un început de tuberculoză și o stare de completă epuizare, iar concediu de odihnă numai cu mare greutate i s-ar putea da, deoarece are mult de lucru.

22/XI.1921. *A. Kiselev*

Scrisă la 29 noiembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

84

CĂTRE L.D. TROȚKI

Tov. Troțki,

Vă rog să luați cunoștință de cuprinsul scrisorii alăturate, iar după aceea să mi-o restituiți (împreună cu

www.dacoromanica.ro

această scrisorică a mea), întrucît urmează s-o mai trimit cuiva [89].

Ad 1 *. Despre ce „prudență" poate fi vorba aici?? Fiindcă, în fond, nu s-a ajuns la nici un rezultat. Se duc doar tratative. Din păcate, *germanii* sînt *peste măsură* de „prudenți". În cazul de față, Cicerin n-are dreptate.

Ad nr. 3... Eu cred că-s simple intrigi. Trebuie să-i cerem pe șleau lui Hartwig (și celorlalți germani) să ne spună precis: ce vreți de la noi? un contract *fără* Anglia? Cu plăcere! Dați-ne cît mai curînd un *proiect*, și noi o să-l *semnăm*.

Pînă acum, germanii doar ne-au dus cu vorba.

Krasin, dacă voia să procedeze cu diplomație, **trebuia** să nu-și dezvăluie planurile în fața lui Stinnes și chiar să se arate deosebit de amabil.

30/XI. *Lenin*

Scrisă la 30 noiembrie 1921 — *Se tipărește pentru prima oară, după manuscris*

85

CĂTRE A.D. METELEV

Tovarășului *Metelev*,
administratorul caselor de oaspeți ale C.E.C. din Rusia

Vă rog să puneți neapărat la dispoziție o cameră la Casa de oaspeți nr. 1 a Sovietelor tovarășei *Cecilia Samoilovna Bobrovskaia*, pe care eu o cunosc bine ca o veche activistă de partid. Ea locuiește acum în condiții absolut insuportabile și doctorii i-au prescris să se mute deîndată într-una din casele de oaspeți ale Sovietelor.

Comunicați-mi, prin secretariatul meu, cum a fost îndeplinită această dispoziție [90].

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,

V. Ulianov (Lenin)

* — La punctul 1. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

P.S. O cunosc pe Bobrovskaia încă *dinainte* de 1905 şi ştiu că e în stare să îndure mizerie şi să nu spună nimănui nimic. De aceea e necesar să fie ajutată fără întîrziere *.

Scrisă la 30 noiembrie 1921

Publicată pentru prima oară, parţial, în 1924, în revista „Proletarskaia Revoliuţiia" nr. 3

Publicată în întregime în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipăreşte după un text dactilografiat completat şi semnat de V.I. Lenin

86

CĂTRE A.A. BELOV

30.XI

Tov. Belov,

Sînt de acord cu ideea dumneavoastră.

Căutaţi s-o transpuneţi *în practică*, adică să prezentaţi un proiect de hotărîre (poate că ar fi mai bine să procedaţi astfel: *întîi* să alegeţi *oamenii* şi apoi să prezentaţi proiectul de hotărîre).

Despre o retragere din partid cred că nu poate fi vorba. *Eu sînt împotrivă.*

E necesar să rămîneţi la *Magazinul universal* şi să desfăşuraţi o activitate exemplară [91].

Cu salutări comuniste, *Lenin*

P.S. În ce priveşte eliberarea din postul ce-l deţineţi în Micul C.C.P., e nevoie de avizul lui Kiselev.

Scrisă la 30 noiembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după manuscris

* Acest post-scriptum este scris de mîna lui V.I. Lenin. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

87

* CU PRIVIRE LA COMISIA PENTRU FOLOSIREA RESURSELOR MATERIALE

Comisariatele — mi s-a spus — se vor pronunța pentru propunerea prezentată de Comisia de stat a planificării (în sensul trecerii Comisiei pentru folosirea resurselor materiale în subordinea C.S.P.), fiindcă în felul acesta ele ar putea să fie *în mai mare măsură scutite de control.* (Kriţman. 30.XI.)

Faptul că *Comisia pentru folosirea resurselor materiale* s-a ocupat de nevoile mărunte constituie un merit al ei, iar nu o vină (ea a repartizat zahăr — pentru fabricarea oglinzilor; sare — pentru însilozările de nutreț; făină de proastă calitate — pentru pile electrice *ș.a.m.d.).*

Scrisă la 30 noiembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

88

CĂTRE G.M. KRJIJANOVSKI

G.M.,

A fost Kriţman pe la mine.

Vă trimit alăturat observațiile lui și ale mele pe marginea planului întocmit de el.

Citiți-le, vă rog, și trimiteți-mi-le înapoi însoțite de o scurtă apreciere din partea dumneavoastră.

Mă neliniștesc (îndeosebi) două aspecte ale problemei:

1) Ar putea *Comisia pentru folosirea resurselor materiale* să fie trecută la Comisia de stat a planificării altfel decît *în întregime?*

în caz că nu, ar fi posibil, în caz de trecere a ei în întregime, să reducem din aparatul ei?

2) în caz că Comisia pentru folosirea resurselor materiale ar trece la Comisia de stat a planificării, nu ar accentua *lipsa de control* asupra *comisariatelor poporului?*

www.dacoromanica.ro

(ce măsuri ar putea fi luate și ce garanții există împotriva unui asemenea neajuns? Nu vi se pare *interesată*, în sensul rău al cuvîntului, poziția adoptată de departamentele care sprijină propunerea de a trece Comisia pentru folosirea resurselor materiale la C.S.P.?)

30/XI. *Lenin*

Și în afară de asta: putem noi să nu îmbinăm (într-o formă sau alta) repartizarea produselor cu repartizarea semnelor monetare? [92]

Scrisă la 30 noiembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

89

CĂTRE V.V. KUIBÎȘEV

Tov. Kuibîșev,

Principalul în acordul cu Rutgers este, în momentul de față, să încercăm a obține o *îmbunătățire* a componenței „Comitetului de organizare" [93].

Eu am să caut, prin *Kuusinen*, să capăt unele informații de la comuniștii finlandezi. Căutați și dumneavoastră (și Bogdanov), prin tovarășii care cunosc bine mișcarea muncitorească americană, să găsiți noi oameni *de nădejde* care ar putea să fie propuși pentru acest comitet, și noi o să-i acceptăm.

Scrisă la sfîrșitul lunii noiembrie 1921

Publicată pentru prima oară, la 20 ianuarie 1929, în „Torgovo-Promîșlennaia Gazeta" nr. 17

Se tipărește după manuscris

90

CĂTRE A.S. ENUKIDZE

Tov. Enukidze,

Nu s-ar putea elibera mai curînd locuința ce i-a fost repartizată lui Stalin?

www.dacoromanica.ro

Vă rog foarte mult să faceţi acest lucru şi să-mi comunicaţi (telefonul funcţionează normal; prin centrala de sus) dacă reuşiţi sau dacă întîmpinaţi dificultăţi *.

Al dumneavoastră, *Lenin*

Scrisă în noiembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1942, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXIV

Se tipăreşte după manuscris

91

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI V.V. FOMIN

Comisariatul poporului pentru căile de comunicaţie — tov. *Fomin*

Materialele trimise din Petrograd la 11 şi 23 noiembrie pentru şantierul Centralei electrice de la Kaşira n-au ajuns încă la destinaţie, în ciuda dispoziţiei mele categorice ca toate materialele pentru *Kaşira* să fie transportate cu maximum de urgenţă. O asemenea întîrziere a dus la imposibilitatea de a desfăşura lucrările de construcţie a centralei, fapt care, la rîndul său, a influenţat asupra intrării în funcţiune a acestui obiectiv în termenul stabilit. Vă rog insistent să procedaţi la o anchetă severă a acestui caz şi să daţi numaidecît dispoziţie celor de la linia Petrograd—Moscova—Kaşira ca vagoanele cu numerele: 771 167, 590 175, 612 881, 171 843, 468 369, 465 049, 655 397, 69 578, 288 442 şi 536 297 să ajungă la Kaşira, pe răspunderea — sub semnătură personală — a inginerului-şef sau a unuia din locţiitorii lui. Pentru a obţine o aplicare mai sigură a prezentei dispoziţii, numiţi dumneavoastră personal pe cei ce răspund de treaba asta la Comisariatul poporului pentru căile de comunicaţie. Trecerea fiecăruia din vagoanele sus-menţionate prin gările Hovrino şi Moscova să fie imediat anunţată telegrafic lui *Ţiurupa*, inginerul-şef al şantierului de la Kaşira, pe adresa: stradela Malîi Cerkasskii, hanul Kaleazinski, şantierul de la Kaşira. Toate măsurile pe care le-aţi luat şi rezultatele pe care

* Vezi şi volumul de faţă, documentul 263. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

le-ați obținut aduceți-le numaidecît la cunoștința tovarășului *Smolianinov* [94].

Moscova—Kremlin

Președintele C.M.A., *V. Ulianov (Lenin)*

2/12.1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipărește după un text dactilografiat semnat de V.I. Lenin

92

CĂTRE N.P. GORBUNOV

Tov. Gorbunov,

Interesați-vă, vă rog, la *Ramzin* (membru — și președinte? — al comisiei de recepție a centralei de la Kașira): cînd se face recepționarea? — și la G.D. Țiurupa *: cînd speră să furnizeze Moscovei curent electric 6 000 kw? [95]

2/XII. *Lenin*

Scrisă la 2 decembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

93

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I.T. SMILGA ȘI V.V. FOMIN

Urgent

Direcția generală a combustibilului — tov. *Smilga*
Comisariatul poporului pentru căile de comunicație — tov. *Fomin*
O copie pentru *Direcția generală a hîrtiei*

Prin hotărîrea Consiliului Muncii și Apărării din 17 august 1921 a fost aprobat planul de producție a

* Deasupra textului acestei scrisori, Lenin a pus semnul # și a scris: „E preferabil mai repede, la telefon". Aceleași semne figurează și deasupra cuvintelor Ramzin și Țiurupa. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

hîrtiei pentru monedă pe perioada iulie — decembrie 1921 la patru fabrici, printre care se enumeră şi „Kommunar" din Petrograd, cu o capacitate de producţie lunară de 4 000 de puduri de asemenea hîrtie la prima maşină de fabricat hîrtie, care a fost programată de către Direcţia generală a hîrtiei să fie pusă în funcţiune la termenul stabilit prin aceeaşi hotărîre a C.M.A., adică la 1/XI.1921.

Dintr-un raport al Direcţiei generale a hîrtiei reiese că, de fapt, fabrica „Kommunar" n-a putut trece la îndeplinirea sarcinii de producţie încredinţate, deoarece, în ciuda măsurilor luate de această direcţie şi a repetatelor apeluri adresate de ea Direcţiei generale a combustibilului, Direcţiei combustibilului din Petrograd şi altor organe similare, fabrica n-a fost aprovizionată cu combustibil şi nu este aprovizionată nici astăzi. Fabrica este complet lipsită de lemne şi, din această cauză, planul ei de producţie pe noiembrie n-a putut fi îndeplinit.

Potrivit unor informaţii primite chiar acum din partea Direcţiei generale a hîrtiei, la 26 noiembrie şi-a încetat lucrul şi cea de-a doua fabrică de hîrtie pentru monedă — fabrica Kondrov, care, potrivit planului de producţie aprobat de C.M.A., trebuie să dea lunar 9 000 de puduri de hîrtie de acest fel. Oprirea lucrului se datoreşte faptului că fabricii nu i s-a livrat combustibilul necesar de către Direcţia căii ferate Sîzran—Veazma, care, potrivit planului fixat de Direcţia generală a combustibilului, trebuia să-i asigure lunar 245 de vagoane de lemne.

Vă rog insistent să luaţi măsuri urgente pentru ca sus-numitele fabrici să fie aprovizionate cu combustibil în mod regulat şi la timp.

Informaţi-mă în scris despre modul cum a fost îndeplinită această dispoziţie [96].

Preşedintele C.M.A., *Lenin*

2 decembrie 1921
Moscova, Kremlin

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipăreşte după o copie dactilografiată

www.dacoromanica.ro

94

CĂTRE COMISARIATUL POPORULUI PENTRU COMERȚUL EXTERIOR

Comisariatul poporului pentru comerțul exterior
O copie tovarășului *Peatakov*, spre luare de cunoștință

Vă rog să comandați pentru Direcția centrală a industriei cărbunelui din bazinul Donețului cataloage ale unor firme străine — germane, americane, engleze — care furnizează:

a) utilaj pentru mine în general,
b) baraje de sîrmă ghimpată,
c) pompe,
d) material electrotehnic,
e) haveze, conveiere etc.,
f) instrumente,
g) produse de metal în general, și în special sîrmă.

Trimiteți, vă rog, tovarășului *Gorbunov*, directorul treburilor C.C.P., o informare despre modul cum a fost indeplinită prezenta dispoziție.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului

Scrisă la 2 decembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipărește după o copie dactilografiată

95

CĂTRE COMITETUL PENTRU LITERATURĂ STRĂINĂ[97]

Comitetul pentru literatură străină

O copie tovarășului *Peatakov*, spre luare de cunoștință și stabilirea, de comun acord cu Comitetul pentru literatură străină, a creditului în ruble-aur ce urmează să fie alocat pentru achiziționarea de literatură

La cererea Direcției centrale a industriei cărbunelui din bazinul Donețului și în contul ei, vă rog insistent:

www.dacoromanica.ro

1) să achiziționați de urgență colecțiile tuturor revistelor miniere apărute în Germania, Anglia și S.U.A. în anii 1917—1921;

2) să faceți abonamente regulate și să trimiteți susnumitei direcții:

a) toate revistele miniere ce apar în limbile germană, franceză și engleză;

b) cele mai importante cărți, de curînd apărute, în legătură cu mineritul;

c) revista „The Economist“ [98].

Trimiteți, vă rog, tovarășului *Gorbunov*, directorul treburilor C.C.P., o informare despre modul cum a fost îndeplinită prezenta dispoziție.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului

Scrisă la 2 decembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII

Se tipărește după o copie dactilografiată

96

CĂTRE COMISIA EXTRAORDINARĂ DIN RUSIA*

Absolut confidențial

CEKA

Vă rog să-mi trimiteți secret, prin tov. *Gorbunov*, un raport despre stadiul în care se află ancheta în legătură cu *Depozitul de obiecte de valoare al statului.*

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,
V. Ulianov (Lenin)

Scrisă la 2 decembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI

Se tipărește după un text dactilografiat semnat de V.I. Lenin

* Pe un alt exemplar al acestei scrisori, deasupra textului se află următoarea însemnare: „Tovarășului *Alski*, la Ceka (trimisă pe diverse adrese)“. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

97

CĂTRE L.B. KAMENEV

Tov. Kamenev,

Această informare mi-a dat-o ieri Hinciuk [99]. Citiţi-o şi după aceea arătaţi-o tuturor membrilor „Comisiei economice unice“ [100].

Pe cît se pare, s-au făcut unele progrese. Dar poate că ar fi cazul să ne gîndim la modalităţile de efectuare a unui control *mai riguros?*

2/XII. *Lenin*

P.S. Rog ca prezenta informare să fie trimisă şi celorlalţi membri ai Biroului Politic.

Scrisă la 2 decembrie 1921 *Se tipăreşte pentru prima oară, după manuscris*

98

CĂTRE A.L. ŞEINMAN

Tovarăşului Şeinman

Vă trimit acest raport al lui Hinciuk ca să vă spuneţi părerea. Banca de stat îl controlează în vreun fel? Cum anume?

Ar fi cazul să discutăm împreună despre secţia comercială a Băncii de stat şi, în legătură cu aceasta, despre comerţ în general.

Scrisă la 2 decembrie 1921 *Se publică pentru prima oară, după un text scris de mîna unui necunoscut*

99

CĂTRE V.A. SMOLIANINOV [101]

Tov. Smolianinov,

Citiţi, vă rog, această informare şi adunaţi *toate* datele existente în legătură cu Uniunea centrală a cooperativelor de consum.

www.dacoromanica.ro

E necesar să întocmiți *o serie* de grafice pentru rapoartele lor lunare ((inclusiv *Magazinul universal de stat*)).

De exemplu: (1) volumul circulației

(2) pe gubernii { cumpărat / vîndut } pe grupe mari de produse

(3) Procentul guberniilor care nu prezintă rapoarte regulat

Neapărat

(4) Numele acestor gubernii să fie trecute pe lista neagră și publicate în presă ș.a.m.d.

2/XII. *Lenin*

P.S. Prezentați-mi, la *C.M.A.*, aceste tabele. Gîndiți-vă dacă nu s-ar putea trage unele concluzii în legătură cu colectările de materii prime și cu *perspectivele* care există.

Scrisă la 2 decembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipărește după manuscris

100

CĂTRE A.I. RÎKOV

3.XII

Dragă Aleksei Ivanovici,

Chestiunea plecării dumneavoastră în Germania, precum vedeți, a fost rezolvată. Biroul Politic a dat aprobarea cuvenită [102]. Sînteți obligat să stați acolo pînă ce vi se va face a doua operație și veți fi complet vindecat. L-am văzut pe Țiurupa și am auzit din partea lui o apreciere excelentă despre tratamentul aplicat de medicii germani. Nu mă îndoiesc că ei *o să vă vindece com-*

www.dacoromanica.ro

p l e t (am văzut diagnosticul pus de medici în cazul dumneavoastră) dacă o să vă înarmați cu puțintică răbdare. — Vă trimit hotărîrea în legătură cu Țiurupa, proiectul *de plan privind organizarea* activității lui și a dumneavoastră [103].

Primul și al doilea vicepreședinte, după cum veți vedea din acest plan, trebuie să desfășoare o muncă *nouă*. Noi am hotărît ca deocamdată, pînă la înapoierea dumneavoastră și pînă la *experimentarea* lui împreună cu Țiurupa, să *nu* dăm acestui plan caracterul unei hotărîri. Mai întîi să încercăm și să verificăm în practică. Scrieți-mi, vă rog, în cîteva cuvinte care e părerea dumneavoastră.

Închei spunîndu-vă: la revedere și căutați să vă tratați în mod serios!

Al dumneavoastră, *Lenin*

Scrisă la 3 decembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII — *Se tipărește după manuscris*

101

CĂTRE I.V. STALIN

Tov. Stalin,

Citiți, vă rog, scrisoarea alăturată și trimiteți-mi-o înapoi însoțită de cîteva rînduri scrise.

Ce-i de făcut?

Ce intenții aveți în această privință? [104]

3/XII. *Lenin*

Scrisă la 3 decembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV — *Se tipărește după manuscris*

www.dacoromanica.ro

102

CĂTRE G.B. KRASNOȘCEKOVA

3. XII

Tov. Krasnoșcekova,
Mi se pare că Beatty, persoana care a fost la mine, este autoarea cărții „Red Heart of Russia" *.

N-ați putea să-mi procurați această carte pentru cîteva zile, s-o răsfoiesc și eu? Sau poate că Beatty mai are și alte cărți sau broșuri, sau cîteva articole de-ale ei pe diverse teme?

Dacă nu vă vine prea greu, vă rog foarte mult să-mi faceți rost de ele [105].

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Scrisă la 3 decembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1957, în revista „Inostrannaia Literatura" nr. 11

Se tipărește după manuscris

103

* CĂTRE COMISIA GUBERNIALĂ MOSCOVA PENTRU VERIFICAREA ȘI CURĂȚIREA RÎNDURILOR PARTIDULUI

Vă cer iertare pentru faptul că rugămintea mea de a mi se da informații în legătură cu excluderea din partid a tovarășului Șapiro a servit drept motiv pentru amînarea examinării cazului său de către comisia gubernială Moscova, care fusese stabilită pentru azi, 3.XII, orele 18. Această amînare este rezultatul unei confuzii și al unei greșeli, fiindcă mai important decît orice este, desigur, examinarea de urgență a cazului în discuție.

* — „Inima roșie a Rusiei". — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

În fond, intervenind pe lîngă Comisia gubernială Moscova pentru verificarea şi curăţirea rîndurilor partidului, eu cer să se ţină seama de următoarele considerente:

1) În ultimii ani am auzit-o deseori pe N.K. Krupskaia spunînd despre Şapiro că este un lucrător deosebit de conştiincios, dar că el nu este iubit de oameni din cauză că e prea *exigent*. De aceea, încă de la începutul acţiunii de curăţire a rîndurilor partidului am prevenit-o pe N.K. Krupskaia, i-am atras atenţia că, din această cauză, e posibil şi chiar probabil să se urzească unele intrigi pe seama lui.

2) Articolul publicat de mine în care arătam că menşevicii şi bundiştii intraţi în P.C.(b) din Rusia nu trebuie să ne inspire prea mare încredere a fost înţeles adeseori în sensul că trebuie să-i excludem pe toţi *. De aceea socot că e de datoria mea să arăt că am considerat şi consider necesară examinarea individuală a fiecărui caz în parte, şi ca o confirmare mă refer, bunăoară, la fostul menşevic Cirkin, care a intrat în P.C.(b) din Rusia mult mai tîrziu decît Şapiro şi ale cărui şovăieli reprezintă fapte reale, iar nu simple zvonuri sau născociri. Şi totuşi, după o examinare multilaterală a cazului lui Cirkin, eu m-am declarat de acord cu tovarăşii ucraineni care-i luau apărarea şi susţineau că este necesar ca Cirkin să rămînă în partid.

3) Pe declaraţia lui Şapiro se află o însemnare făcută de tov. A. Enukidze la 3.IX.1921: „Atest perfecta exactitate a celor arătate aici de tov. Şapiro despre perioada lui 1917".

Or, expunerea făcută de tov. Şapiro în legătură cu această perioadă este extrem de importantă, întrucît ea nu ne arată altceva decît că menşevicul Şapiro *încă înainte de* Revoluţia din Octombrie *a început să ia atitudine împotriva* menşevicilor.

La întrebarea pusă de mine în mod special tovarăşului Enukidze în legătură cu Şapiro, dînsul mi-a răspuns astăzi că a lucrat împreună cu acesta din aprilie şi pînă

* E vorba de articolul „Curăţirea rîndurilor partidului" (vezi *V.I. Lenin*. Opere complete, vol. 44, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 122—124). — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

în august 1917 în comisia de front a vechiului C.E.C. din Rusia, care avea o orientare menşevică. Tov. Enukidze, care l-a cunoscut îndeaproape pe tov. Şapiro în această perioadă, mi-a spus că nu se îndoieşte cîtuşi de puţin de sinceritatea acestuia şi că el, Enukidze, s-ar pronunţa fără ezitare pentru rămînerea în partid a tovarăşului Şapiro.

Tov. Enukidze mi-a mai mărturisit un fapt deosebit de caracteristic, şi anume că după evenimentele din iulie 1917, cînd se pornise o prigoană înverşunată împotriva bolşevicilor, la o întrunire Şapiro i-a apărat în aşa fel pe bolşevici, că un membru al C.C. al partidului menşevicilor, Vainştein, era cît pe-aci să se repeadă cu pumnii asupra lui.

Trebuie să spun că tov. Enukidze, membru de partid din 1898, face parte din vechea gardă a partidului, căreia, de fapt, îi revine în primul rînd misiunea de a verifica şi curăţi rîndurile partidului nostru. Orice mărturie venită din rîndurile vechii gărzi merită, după părerea mea, o atenţie cu totul deosebită. De aceea mi se pare că comisia raională a procedat cu totul nejust excluzîndu-l pe tov. Şapiro fără să-l cheme în faţa ei şi pe tov. Enukidze. Rog stăruitor Comisia gubernială Moscova să-l invite pe tov. Enukidze, secretar al C.E.C. din Rusia, atunci cînd va examina cazul lui Şapiro.

4) Din declaraţia tov. Şapiro reiese că dînsul este autorul unei broşuri în problema agrară apărute în 1907 sub pseudonimul M. Şanin. După cum arată tov. Şapiro, eu am analizat această broşură în lucrarea mea „Programul agrar al social-democraţiei în prima revoluţie rusă din 1905—1907“ (ed. a 2-a, Petrograd, 1919, p. 84 şi urm.)*. Criticîndu-l pe Şanin pentru o serie de greşeli menşevice, eu încă de pe atunci, cu mai bine de un deceniu în urmă, am semnalat deosebirea care există între el şi menşevici. De exemplu, la p. 85 a lucrării mele eu am menţionat că Şanin, „călăuzit, firește, de cele mai bune intenţii, susţine confiscarea împotriva răscumpărării“ **.

* Vezi *V.I. Lenin*. Opere complete, vol. 16, Bucureşti, Editura politică, 1963, p. 199—419. — *Nota red.*

** Vezi op. cit., p. 271.

www.dacoromanica.ro

Acesta e un punct deosebit de important, care dovedește că tov. Șapiro, cu mai mult de un deceniu în urmă, se distingea de menșevici *printr-o orientare revoluționară.*

5) Temerile mele că curățirea rîndurilor partidului ar putea să ofere cuiva prilej de intrigi împotriva tovarășului Șapiro — temeri pe care eu le-am împărtășit Nadejdei Konstantinovna Krupskaia cu mult înainte de începerea acestei acțiuni de curățire în organizația din Moscova — își găsesc confirmarea în următorul fapt. Comisia raională îl exclude pe Șapiro fără să cheme în fața ei pe Enukidze sau pe altcineva dintre cei care-l cunosc îndeaproape pe Șapiro din activitatea lui și care ar fi în măsură să dovedească, prin fapte, că el nu merită încredere. Comisia îl califică pe Șapiro drept „șovăielnic și lipsit de fermitate" fără să dispună de nici un fel de dovezi concrete. Fără să vrei te gîndești că o referință prin nimic imparțială (dată de un tovarăș de muncă, bunăoară), în genul aceleia în care se spune că omul acesta „nu e de-al nostru" sau că „e străin de noi", a putut să-și aibă rolul ei în toată treaba asta.

Și, totuși, *celula de partid* de la Comitetul general pentru educația politică (după cît am aflat din cele spuse de o membră a acestei celule care a fost la adunarea respectivă, tovarășa Anna Ivanovna Meșcereakova, pe care o cunosc personal ca o veche membră de partid, încă din vremurile emigrației) s-a pronunțat *în unanimitate pentru* Șapiro. Șapiro conducea una din cele șase secții ale Comitetului general pentru educația politică, prin urmare, printre cei prezenți la adunarea celulei de partid subalternii lui formau doar o mică minoritate. Nimeni nu putea să observe mai bine activitatea de fiecare zi a tovarășului Șapiro decît membrii celulei de la instituția respectivă. Dacă această celulă se pronunță în unanimitate pentru Șapiro, înseamnă că dovada pe care o constituie un asemenea vot trebuie considerată ca deosebit de prețioasă. Mie mi se pare foarte probabil că Șapiro a căzut victimă unor intrigi urzite de cei ce au lansat zvonul că dînsul „nu e de-al nostru", fără ca ei să aducă nici un fel de dovezi, fără să fie sprijiniți prin vreo mărturie directă a *vreunui*

www.dacoromanica.ro

membru de partid dintre cei ce au avut posibilitatea să-i urmărească activitatea.

Pe baza celor expuse pînă aici, rog stăruitor Comisia gubernială Moscova pentru verificarea și curățirea rîndurilor partidului să cheme în fața ei pe tov. Enukidze, să țină seama de considerentele prezentate de mine și să facă o verificare pentru a vedea cine anume a vorbit împotriva lui Șapiro sau a luat atitudine împotriva lui și a stabili dacă nu e la mijloc o intrigă.

Totodată insist să mi se trimită și mie o copie de pe hotărîrea ce va fi adoptată, în această chestiune, de către Comisia gubernială Moscova [106].

3.XII.1921

V. Ulianov (Lenin),
membru al P.C.(b) din Rusia

Se tipărește pentru prima oară, după manuscris

104

CĂTRE A.D. ȚIURUPA

Tov. Țiurupa,

După părerea mea, Hinciuk are dreptate. Trebuie să existe o *singură* bursă, și anume aceea a Uniunii centrale a cooperativelor de consum [107]. Să mărim numărul membrilor consiliului de conducere (sau ai comitetului) — din partea C.E.C. din Rusia — al acestei burse și s-o păstrăm doar pe ea. Prezentați această propunere spre aprobare Consiliului Comisarilor Poporului. Telefonați-mi, în caz că nu sînteți de acord s-o prezentați mîine, ca să propun lui Hinciuk și Bogdanov să convoace o consfătuire diseară sau mîine dimineață.

5/XII. *Lenin*

Scrisă la 5 decembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

www.dacoromanica.ro

105

* CĂTRE N.P. GORBUNOV

Vă rog să acordaţi atenţie celor arătate în această scrisoare, întrucît autorul ei este un om de perfectă bună-credinţă.

Urmăriţi, vă rog, cu toată atenţia experimentarea *cît mai grabnică* a invenţiei, verificaţi *seriozitatea* ei, căutaţi ca autorul ei să fie *sprijinit* fără întîrziere.

Iar mie să-mi comunicaţi telefonic, *la ţară*, rezultatul acestei experimentări, pe la 13/XII, nu mai tîrziu [108].

Lenin

Krjijanovski îl cunoaşte pe acest tovarăş (fără să fi aflat de invenţia lui). Vorbiţi şi cu dînsul.

Scrisă la 5 decembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipăreşte după manuscris

106

CĂTRE A.D. ŢIURUPA

5.XII.1921

Tov. Ţiurupa,

Parcurgînd aceste documente, vă veţi da seama despre ce este vorba [109].

Direcţia generală a silviculturii desfăşoară o activitate *slabă*. (După plecarea lui Smilga la tratament, ea o să fie şi mai slabă.)

De aceea e necesar să vă gîndiţi cum am putea sprijini aprovizionarea cu lemne, pentru ca în primăvară sau chiar şi mai înainte să nu se producă o catastrofă.

Lenin

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

107

CĂTRE A.D. ȚIURUPA

5.XII.1921

Tov. Țiurupa,

Din documentele alăturate vă veți da seama despre ce e vorba [110].

Dacă e nevoie de o *informare personală*, chemați-l pe *Kolegaev* (unde e el, puteți afla de la Trotki). O să vă spună lucruri interesante.

N-ar fi cazul să se facă o *inventariere?*

O să mai fie nevoie, desigur, de o serie întreagă de măsuri, fiindcă inventarele nu soluționează totul.

Nici împușcarea nu este o soluție (deși eu sînt pentru împușcare în asemenea cazuri).

Se vorbește că în felul acesta se practică un jaf monstru în averea statului.

Lenin

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

108

CĂTRE A.M. LEJAVA

Tovarășului *Lejava*

Cîte o copie pentru tovarășii *Smilga* și *Șeinman*

Vă rog să convocați de urgență la o consfătuire pe tovarășii *Lejava*, *Smilga* și *Șeinman* și să examinați împreună chestiunea adoptării unei hotărîri prin care să se interzică Comitetului pentru problemele petrolului din Azerbaidjan și altor organizații să practice în mod independent comerțul cu produse petroliere în Persia și la Constantinopol.

www.dacoromanica.ro

Tov. *Lejava* va prezenta la 7 decembrie un raport în şedinţa Consiliului Muncii şi Apărării.

Preşedintele Consiliului Comisarilor Poporului
V. Ulianov (Lenin)

Scrisă la 5 decembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipăreşte după un text dactilografiat semnat de V.I. Lenin

109

CĂTRE V.M. MOLOTOV PENTRU MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA

Tovarăşului M o l o t o v

Vă rog s-o daţi, pe rînd, membrilor Biroului Politic spre luare de cunoştinţă. După părerea mea, ar putea fi încredinţată lui *A v a n e s o v misiunea de a restrînge şi de a formula mai precis* sarcinile comisiei [111].

5/XII. *Lenin*

Scrisă la 5 decembrie 1921

Se tipăreşte pentru prima oară, după manuscris

110

* CĂTRE TOVARĂŞII BALLISTER ŞI CARR[112]

5.XII.1921

Dragi tovarăşi,

Vă trimit cartea mea în care mă ocup de dezvoltarea agriculturii în Statele Unite.

Aş rămîne foarte îndatorat tovarăşului Carr dacă aş afla care e părerea domniei-sale despre această carte, în caz că poate fi citită de dînsul cu ajutorul unui traducător englez sau german.

www.dacoromanica.ro

Aş vrea, de asemenea, să primesc din partea tovarăşului Ballister, dacă e cu putinţă, ediţiile oficiale ale recensământului populaţiei din 1920 (în cartea mea, am analizat două recensăminte: cel din 1900 şi cel din 1910).

În caz că vreun editor doreşte să publice cartea mea în limba engleză în Statele Unite, aş vrea să scriu o scurtă prefaţă.

Al dumneavoastră devotat, *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipăreşte după manuscris Tradusă din limba engleză

111

CĂTRE V.M. MOLOTOV ŞI CĂTRE TOŢI MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA

Tovarăşului Molotov, cu rugămintea de a o transmite tuturor membrilor Biroului Politic

Trebuie (1) să aflaţi cine este acest „Kurjnir".

Nu cumva e Kurjner, autorul unei broşuri despre electrificare?

(2) E necesar să acordaţi mai multă atenţie propagandei pe care o desfăşoară Measnikov şi *de două ori* pe lună să prezentaţi Biroului Politic un raport în această privinţă.

(3) E necesar ca în şedinţa *Biroului Politic să se discute* în special asupra modului *cum să reacţionăm* la această scrisoare [113].

5/XII. *Lenin*

Scrisă la 5 decembrie 1921

Se tipăreşte pentru prima oară, după manuscris

www.dacoromanica.ro

112

CĂTRE V.M. MOLOTOV ŞI CĂTRE TOŢI MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA

5.XII.1921

Tov. Molotov,

Orlov (autorul unei minunate cărţi despre activitatea desfăşurată *în domeniul aprovizionării* de către respectivul comisariat al poporului) s-a adresat *Comitetului Central* cu o rugăminte originală.

Sînt *pentru* acceptarea ei.

Ţiurupa (îl cunoaşte *personal* pe Orlov; eu îl cunosc doar din citirea *cărţii lui*) se pronunţă de asemenea *pentru*.

E necesar să fie consultaţi membrii Biroului Politic.

În caz că *nu se opun*, va trebui să trimitem lui Krestinski o depeşă cu următorul cuprins: „Comitetul Central a aprobat planul propus de Orlov în legătură cu cartea lui“ [114].

Lenin

Se tipăreşte pentru prima oară, după manuscris

113

CĂTRE G.L. ŞKLOVSKI

5.XII

Tov. Şklovski,

Am primit scrisoarea dumneavoastră în legătură cu Kovno [115]. Am să vă satisfac rugămintea dacă se va pune problema. (Dar, pe cît se pare, a şi fost numit altcineva.)

De ce în această scrisoare vorbiţi de o „ultimă speranţă“?

Nu cumva vreţi să veniţi în Rusia şi nădăjduiţi că la Kovno o să fiţi mai aproape?

www.dacoromanica.ro

Dar familia? Vreți s-o lăsați în Germania? Sau aveți alte planuri?

Krestinski mi-a promis că o să caute să vă plaseze într-un post de consul comercial în Germania. N-a făcut nimic? Sau n-ați vrut dumneavoastră?

Scrieți-mi cîteva cuvinte în legătură cu această chestiune.

Cu salutări cordiale, al dv., *Lenin*

Scrisă la 5 decembrie 1921
Expediată la Berlin

Se tipărește pentru prima oară, după manuscris

114

CĂTRE N.P. GORBUNOV

Tov. Gorbunov,

Citiți *astăzi* scrisoarea alăturată și tot astăzi informați-l pe **Lejava** (există niște telegrame de la Krasin în legătură cu această chestiune) și pe **Bogdanov**, precum și pe Dovgalevski (au mai fost și alte proiecte? Micul C.C.P. trebuie *să știe*) și, eventual, pe *președintele* Micului C.C.P., pentru ca *mîine*, în ședința C.C.P., chestiunea să fie **rezolvată** [116].

5/XII. *Lenin*

P.S. N-ar fi bine să faceți o verificare, fixînd azi o ședință la care să participe: Lejava + Bogdanov + Dovgalevski + Leplevski, *cu dreptul de a fi înlocuit?*

Scrisă la 5 decembrie 1921

Se tipărește pentru prima oară, după manuscris

115

O TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI B.A. BAK [117]

Irkutsk, tov. Bak, membru al comitetului executiv gubernial

Lămuriți numaidecît cauzele pentru care muncitorul *Kotov* de la secția economică Ceremhovo a fost arestat

www.dacoromanica.ro

și depus la penitenciarul din Irkutsk. Într-o scrisoare cu data de 23 august adresată lui *Lenin*, el se plîngea împotriva modului incorect în care au fost făcute alegerile pentru Sovietul orășenesc Irkutsk, prin excluderea nemembrilor de partid. Plîngerea lui e confirmată de semnăturile unor muncitori membri de partid. Dacă aceasta e cauza, atunci să fie pus în libertate deținutul, să fie dați în judecată și epurați cei ce s-au făcut vinovați de arestarea lui, oricare ar fi ei. În același timp, cereți secției administrative Irkutsk să explice de ce *Kotov* n-a fost trimis la urmă la Voskresensk, potrivit dispoziției date, la 20 septembrie, de cancelaria Consiliului Comisarilor Poporului. Răspundeți-mi de urgență printr-o telegramă.

Moscova — Kremlin
5/12.1921

Președintele C.C.P., *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipărește după un text dactilografiat semnat de V.I. Lenin

116

* CĂTRE N.P. GORBUNOV

Reinștein are să vă trimită azi o telefonogramă în legătură cu eliberarea unei adeverințe (în vederea acordării de sprijin) împuternicitului lui Hammer. Trebuie să-l ajutăm. Gîndiți-vă cum trebuie scrisă și, dacă e nevoie, dați-o s-o semnez [118].

6/XII. *Lenin*

Scrisă la 6 decembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

117

O DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARĂ

Amintiți-mi vineri că trebuie *să controlez* ce a întreprins Comisariatul poporului pentru aprovizionare în vederea

www.dacoromanica.ro

asigurării schimbului de mărfuri în *S u d — e s t* (coase; fondul Comisariatului poporului pentru comerțul exterior etc.).

Scrisă la 6 decembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

118

CĂTRE A.M. LEJAVA

Tov. *Lejava*,

Mai zilele trecute, într-unul din ziare (mi se pare că în „Pravda") am dat de o notă în care scria că volumul de afaceri înregistrat de Comisariatul poporului pentru comerțul exterior (în Crimeea) se ridică la 20 000 000 de ruble-aur [119].

De unde-i asta?

A fost stabilită la dumneavoastră o evidență locală a volumului circulației mărfurilor, cu subdiviziuni separate pentru cumpărare și vînzare, precum și cu rubrici pentru principalele grupuri de produse?

Trimiteți, vă rog, răspuns pe adresa lui N.P. Gorbunov și comunicați mai exact cum stau lucrurile cu evidența.

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

Scrisă la 6 decembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipărește după o copie dactilografiată

119

O TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI M.H. POLEAKOV

6.XII.1921

Simferopol,
tov. Poleakov, vicepreședinte al
Consiliului Comisarilor Poporului din Crimeea

Vă rog să acordați tot sprijinul lui Aleksei Andreevici Preobrajenski, un vechi revoluționar pe care-l cunosc

www.dacoromanica.ro

6/XII

Дорогой А.М.!

От. чувствую, я пишу
плохо. Устал дьявольски.
Бессонница. Ем (через).

Меня просят написать Вам: не напишете ли Бернарду Шоу, чтоб он съездил в Америку, к Уэллсу, крот де теперь в Америке, чтоб

Scrisoarea lui V.I. Lenin către A.M. Gorki. — 6 decembrie 1921

www.dacoromanica.ro

Они об врагах
для нас помо-
гают собрать в
комитет голода-
ющих?

Хорошо бы, если
бы это они напи-
сали.

Голодных помадет
тогда побольше.

А голод сильный.

Выбирайте и Ген-
ек покупки.

Привет! Ник

www.dacoromanica.ro

personal încă din ultimul deceniu al secolului trecut şi care în momentul de faţă trăieşte în condiţii proaste. Adresa: Ialta, Direcţia raională a staţiunilor balneoclimaterice [120].

Lenin

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipăreşte după manuscris

120

CĂTRE A.M. GORKI

6.XII

Dragă A.M.,

Vă rog foarte mult să mă scuzaţi că vă scriu aşa, în grabă. Sînt grozav de obosit. Am insomnii. Mă duc să mă tratez.

Mi se cere să mă adresez dumneavoastră cu rugămintea de a-i scrie lui *Bernard Shaw*, care ar putea să întreprindă o călătorie în America, şi lui *Wells*, care în momentul de faţă se află, cică, în America, să-şi asume amîndoi sarcina de a ne ajuta prin organizarea de colecte în folosul înfometaţilor.

Ar fi bine dacă le-aţi scrie.

Cei ce flămînzesc ar primi, în acest caz, ceva mai mult.

Şi foametea capătă proporţii cumplite [121].

Căutaţi să vă odihniţi şi să vă trataţi mai bine *.

Cu salutări, *Lenin*

Scrisă la 6 decembrie 1921
Expediată la Berlin

Publicată pentru prima oară în 1942, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXIV

Se tipăreşte după manuscris

* Pe plic, V.I. Lenin a scris: „Tovarăşului P.P. Gorbunov, cu rugămintea de a trimite această scrisoare la *Berlin* pentru *Alekseı Maksimovici Gorki* din partea lui Lenin {şi de a-mi înapoia plicul cu semnătura lui Gorki}". Pe dosul plicului se află semnătura lui A.M. Gorki: „Primită la 24.XII. *M. Gorki*". — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

121

* CĂTRE N.P. GORBUNOV

Vă rog să urgentaţi chestiunea asta şi să vă înţelegeţi cu A.D. Ţiurupa [122].

6/XII. *Lenin*

Scrisă la 6 decembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipăreşte după manuscris

122

CĂTRE V.M. MOLOTOV

6.XII

Tov. Molotov,

Plec astăzi.

Cu toate că în ultimele zile mi-a fost micşorată porţia de lucru şi mi-a fost mărită cea de odihnă, insomnia mea a căpătat forme extrem de accentuate. Mă tem că n-am să pot prezenta raportul nici la conferinţa partidului şi nici la congresul Sovietelor [123].

Comunicaţi toate astea membrilor Biroului Politic, ca să fie informaţi *pentru orice eventualitate.*

Lenin

Scrisă la 6 decembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipăreşte după manuscris

123

SCHIMB DE BILETE CU M.N. POKROVSKI

Vladimir Ilici,

Trebuie să întocmim un raport despre conferinţa în legătură cu institutele de învăţământ; îl prezentăm dumneavoastră personal sau Biroului Politic? Între noi nu există divergenţe de păreri, dar sîntem în dezacord cu corpul profesoral, care ţine cu orice preţ să-şi păstreze autonomia.

Mih. Pokrovski

www.dacoromanica.ro

Nu pot să mă ocup de treaba asta. Începînd de azi sînt în concediu de boală. Vorbiți cu Molotov și, mai ales, scrieți (după această convorbire) Biroului Politic vreo zece rînduri, care să conțină următoarea concluzie: se aprobă cutare directivă.

Lenin

(Tare mă tem că inexistența unui locțiitor, a unui mare *specialist*, în Direcția generală a învățămîntului profesional constituie o *greșeală*! Ce părere aveți?)

Scrise la 6 decembrie 1921

Publicate pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipăresc după manuscris

124

CĂTRE M.G. ȚHAKAIA *

Dragă tovarășe Miha,

Am primit scrisoarea în legătură cu Maharadze. Îmi pare foarte rău că nu putem sta de vorbă. Sînt obosit și bolnav. Plec. Așa că vă rog să mă scuzați și să transmiteți tovarășului Filipp Maharadze multe salutări din partea mea.

Al dumneavoastră, *Lenin*

Scrisă la 6 decembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

125

* CĂTRE N.P. GORBUNOV

Cînd vine inventatorul de la Harkov care a fost invitat de dumneavoastră (numele lui, mi se pare, este *Ceiko)*, trebuie să-i cereți un referat scris în legătură cu toate

* Vezi volumul de față, documentul 101. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

punctele menţionate în ziarul „Pravda"; acest referat trebuie întocmit (1) de Lazarov sau de un alt savant de seamă din Moscova sau Petrograd şi (2) de Bonci-Bruevici şi alţi specialişti de la Laboratorul de radio din Nijni Novgorod [124].

Lenin

Dictată la telefon
la 7 decembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipăreşte după o copie dactilografiată

126

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI F.A. ROTŞTEIN

Tovarăşului *Rotştein* (prin P.P. Gorbunov)

Vă rog să aveţi grijă de Varia Armand şi, dacă e nevoie, s-o trimiteţi încoace însoţită de cineva şi echipată cu îmbrăcăminte călduroasă *.

Lenin

Moscova — Kremlin
7/XII.1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipăreşte după o copie dactilografiată

127

DISPOZIŢIE CĂTRE SECRETARĂ

Ar fi de dorit ca *Gleasser* să controleze de ce a fost amînată aplicarea hotărîrii adoptate deunăzi de Biroul Politic în legătură cu *mărimea salariilor* (comisia Radek) [125].

Scrisă la 8 decembrie 1921

Se tipăreşte pentru prima oară, după manuscris

* Vezi *V.I. Lenin*. Opere complete, vol. 53, Bucureşti, Editura politică, 1970, documentele 36 şi 195. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

128

CĂTRE I.I. MEJLAUK [126]

Pentru *Mejlauk*
Să se trimită o copie tovarășului Gorbunov

Tovarășe Mejlauk,

Am dat dispoziție directorului treburilor C.M.A. să facă un control asupra modului cum au fost aduse la îndeplinire cele ce v-au fost promise. Rezultatul acestui control vi se va comunica printr-o scrisoare sau verbal cînd veți veni aici la congres. Mă tem ca dumneavoastră să nu exagerați, mai ales cînd e vorba de salariile — peste măsură de mari — pe care le stabiliți pentru diferite persoane. Comunicați-mi ce proporții ating în această privință — și poate că și în altele — aceste exagerări ale dumneavoastră.

Lenin

Dictată la telefon
la 9 decembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipărește după o copie dactilografiată

129

CĂTRE L.A. FOTIEVA

9.XII

Lidia Aleksandrovna,

Vă rog să citiți scrisoarea alăturată (ca să puteți urmări cum au fost rezolvate problemele) și s-o trimiteți tovarășului Semașko *.

După aceea trebuie să urmăriți și să grăbiți trimiterea la tratament a tovarășilor *Smilga* — în Germania — și *Rudzutak* — la un sanatoriu.

* Vezi documentul următor. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Vă rog să-mi comunicaţi telefonic ce aţi făcut pentru soluţionarea acestor chestiuni şi care sînt rezultatele.

Lenin

Scrisă la 9 decembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipăreşte după manuscris

130

CĂTRE N.A. SEMAŞKO

Tov. Semaşko,

Doctorul Ghetie mă roagă să iau măsuri pentru trimiterea la tratament: 1) a lui Ivan Ivanovici Radcenko (de la Comisariatul poporului pentru comerţul exterior); cel mai bine ar fi să meargă la un sanatoriu de lîngă Moscova, de preferinţă acolo unde se află şi *Iagoda* (de la acelaşi comisariat); 2) a lui *Rozovski;* cel mai bine ar fi să meargă în străinătate, în Germania. Suferă de inimă şi *în timpul iernii* boala i se agravează.

Al dumneavoastră, *Lenin*

Acum în ce priveşte Ghetie. Nu ia bani. Dar astăzi totul se face cu plată. El tratează pe mulţi. Nu i s-ar putea fixa un salariu lunar, ceva mai ridicat, din partea Comitetului Central sau a Prezidiului C.E.C. din Rusia? Prezentaţi, în numele meu, o asemenea propunere Comitetului Central şi scrieţi-mi apoi pe scurt ce s-a hotărît *.

9/XII. *Lenin*

Scrisă la 9 decembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipăreşte după un text consemnat de L.A. Fotieva

* Vezi şi volumul de faţă, documentul 204. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

131

CĂTRE I.V. STALIN

Pentru *Stalin*

Tov. Stalin,

Vă rog să-i acordaţi 15 minute tovarăşului Meranvil, care lucrează la Inspecţia muncitorească-ţărănească, dar este cunoscut (deşi puţin de tot) ca membru al Micului C.C.P. L-au exclus din partid şi, după cum spune el, au comis o nedreptate flagrantă, întrucît n-au vrut să asculte o serie întreagă de martori indicaţi de el. Cu mult înainte de începerea acţiunii de curăţire a rîndurilor partidului, Meranvil a fost la mine cu nu ştiu ce chestiune şi mi-a spus că a făcut parte dintr-un cerc din străinătate cu mult înainte de revoluţie. Fără îndoială, se pot găsi oameni în măsură să verifice acest fapt. Vă rog să-mi trimiteţi răspuns prin Fotieva [127].

Lenin

Dictată la telefon
la 9 decembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după o copie dactilografiată

132

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI L.A. FOTIEVA, N.S. LEPEŞINSKAIA ŞI M.I. GLEASSER

Tovarăşelor Fotieva, Lepeşinskaia şi Gleasser

Vă rog să daţi la dactilografe articolul meu despre tezele agrare franceze, să-l bată cît mai repede în trei sau patru exemplare *, iar apoi să-i telefonaţi lui Safa-

* Este vorba despre articolul lui V.I. Lenin „Tezele Partidului Comunist Francez în problema agrară" (vezi Opere complete, vol. 44, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 277—284). — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

rov, lui Rákosi sau lui Radek şi să cereţi ca imediat, pînă mîine chiar, să-l dea la tradus în limba franceză, fiindcă marţi seara, miercuri dimineaţa cel mai tîrziu am nevoie de această traducere. Dacă traducătorul nu dispune de originalul francez al tezelor, să-mi telefoneze mie, şi eu am să-i citesc mîine pe franţuzeşte toate citatele cuprinse în articolul meu. Totodată v-aş ruga să trimiteţi un exemplar tovarăşului Buharin, cu rugămintea ca el să-mi telefoneze pentru a fixa o convorbire în legătură cu această chestiune.

Lenin

11/XII.1921

Se tipăreşte pentru prima oară, după o copie dactilografiată

133

CĂTRE V.M. MOLOTOV PENTRU MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA

Tovarăşului *Molotov* pentru a-l preda, pe rînd, membrilor Biroului Politic

Krestinski îmi scrie că Gorki a plecat din Riga fără nici un ban şi îşi pune toată speranţa în onorariul de autor pe care urmează să-l primească de la Stomoneakov pentru editarea unor cărţi ale sale. Krestinski e de părere că este necesar să-l includem şi pe Gorki în categoria tovarăşilor care se tratează în străinătate pe socoteala partidului sau a Consiliului Comisarilor Poporului. Vă rog să prezentaţi spre aprobare Biroului Politic propunerea lui Krestinski ca Gorki să fie inclus în această cate-

www.dacoromanica.ro

gorie şi să aveţi grijă să i se asigure întreaga sumă de care are nevoie pentru tratament [128].

Lenin

Scrisă la 12 decembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după o copie dactilografiată

134

CĂTRE V.A. AVANESOV, D.I. KURSKI ŞI A.D. ŢIURUPA

De primă urgenţă

Pentru Avanesov, Kurski şi Ţiurupa

Bănuiesc că Osinski şi Bogdanov au recurs astăzi la un mic vicleşug strategic cînd, în lipsa mea, au ridicat problema anulării hotărîrii adoptate de Consiliul Muncii şi Apărării în legătură cu tragerea la răspundere a celor ce s-au făcut vinovaţi de tărăgănarea punerii în fabricaţie a plugurilor sistem „Fowler" [129]. Vă rog să acordaţi toată atenţia acestei probleme şi să depuneţi toate stăruinţele pentru ca această hotărîre a Consiliului Muncii şi Apărării să nu fie anulată. Nu există nici o îndoială că se ştie cine sînt cei vinovaţi de asemenea tărăgăneală, iar din punct de vedere principial e necesar ca chestiunile de acest fel să nu fie lăsate în atribuţia instituţiilor birocratice, ci să fie aduse în faţa tribunalului în şedinţă publică, şi asta nu atît în vederea unei sancţiuni severe (fiindcă s-ar putea să fie de ajuns o simplă mustrare), cît pentru a face ca asemenea cazuri să fie cunoscute publicului şi a zdruncina convingerea generală că cei vinovaţi pot să scape nepedepsiţi *.

13/XII.1921 *Lenin*

Dictată la telefon

Publicată pentru prima oară în 1928, în „Culegeri din Lenin", vol. VIII

Se tipăreşte după o copie dactilografiată

* Vezi volumul de faţă, documentul 155. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

135

CĂTRE I.T. SMILGA

Tovarășului *Smilga*, șeful *Direcției generale a combustibilului.*
O copie la *Direcția generală a hîrtiei*

În ciuda telegramei cu nr. 1 160, trimisă de mine la 2 decembrie *, și a asigurării date de tov. Trifonov, subșeful Direcției generale a combustibilului, în telegrama cu nr. 15 062 din 3 decembrie, că „în ce privește fabrica «Kondrov» au fost luate toate măsurile pentru ca transporturile pe calea ferată destinate ei să fie efectuate pe de-a-ntregul", după cum comunică *Direcția generală a hîrtiei*, la 8 decembrie, la amiază, fabrica „Kondrov" a încetat lucrul din lipsă de combustibil.

Vă rog să luați numaidecît măsuri urgente pentru aprovizionarea cu combustibil a acestei fabrici și să lămuriți cine e vinovat de neexecutarea dispoziției date de mine la 2 decembrie, precum și de prezentarea unor date inexacte.

Informați-mă în scris despre modul cum este executată prezenta dispoziție.

Președintele C.M.A., *V.Ulianov (Lenin)*

Scrisă la 14 decembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipărește după o copie dactilografiată

136

CĂTRE N. OSINSKI [130]

Tov. Osinski,

Am citit și recitit cu toată atenția scrisoarea dumneavoastră. Nu sînt cîtuși de puțin de acord cu propunerea ce o faceți și, ca atare, nu pot s-o prezint Biroului

* Vezi volumul de față, documentul 93. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Politic. Puteți, desigur, s-o prezentați în ședința plenară — e dreptul dumneavoastră indiscutabil.

Nu găsesc la dumneavoastră nici umbră — categoric nici umbră — de argumente de ordin practic, organizatoric.

Dumneavoastră ați făcut o greșeală insistînd să fie înlăturat Muralov, văzînd „intrigă" acolo unde nu era nici urmă de așa ceva. Dar pentru a conduce un asemenea comisariat cum este Comisariatul poporului pentru agricultură, în condiții atît de dificile ca acelea în care ne aflăm noi azi, este necesar să nu vezi „intrigă" sau „opunere" la cei ce gîndesc altfel sau abordează altfel problema, ci să prețuiești pe cei cu spirit de independență. Trebuie să verificăm în practică eficiența activității grupului de trei: dumneavoastră + un țăran (încă nu știm cine și cum va fi el) + Teodorovici. Să nu ne grăbim să-l refacem înainte chiar ca el să fi luat măcar ființă. Influența dumneavoastră *primordială* este asigurată de *lege* și de multe altele.

Pe Meseațev l-am văzut la ședințele *C.M.A.* și *C.C.P.*, dar rareori. Nimeni nu-l împiedică să participe la aceste ședințe (și să voteze) atunci cînd nu sînteți de față nici dv., nici Teodorovici. Asemenea atribuții se pot preciza în două minute.

Dar să schimbăm hotărîrea Biroului Politic n-are nici un rost. Trebuie să experimentăm eficacitatea ei; *din punct de vedere organizatoric*, ea e justă.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Scrisă între 14 și 18 decembrie 1921

Se tipărește pentru prima oară, după un text consemnat de L.A. Fotieva

137

CĂTRE L.B. KAMENEV

Tov. Kamenev,

Vă trimit scrisorile care mi-au fost adresate de Osinski și Teodorovici și despre care am vorbit azi.

www.dacoromanica.ro

Osinski nu prezintă nici un fel de fapte „concrete". Este foarte nervos şi e pe cale de a repeta greşeala pe care a făcut-o îndepărtîndu-l pe Muralov.

Eu sînt categoric împotrivă ca această chestiune să fie adusă şi în discuţia Biroului Politic, şi despre asta îi scriu şi lui Osinski. N-are decît s-o prezinte în faţa plenarei dacă vrea. E dreptul lui [131].

Arătaţi, vă rog, materialele alăturate, precum şi această scrisoare a mea lui Stalin şi lui Zinoviev, iar după aceea trimiteţi-mi-le înapoi.

Cu salutări, *Lenin*

P.S. I-am citit lui Teodorovici *n u* întreaga scrisoare a lui Osinski, ci numai partea ei practică, pe care am însemnat-o cu cerneală roşie.

Scrisă între 14 şi 18 decembrie 1921

Publicată pentru prima oară după manuscris

138

CĂTRE G.B. KRASNOŞCEKOVA

15.XII

Tovarăşă Krasnoşcekova,

Vă trimit rectificările mele.

Sînt tare bolnav, aşa că vă rog să mă iertaţi că am citit la repezeală textul şi că vă scriu aşa, în grabă. O rog pe Mrs. Beatty să mă scuze pentru toate astea, ca şi pentru amînarea întîlnirii programate în vederea fotografierii [132].

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Scrisă la 15 decembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1957, în revista „Inostrannaia Literatura" nr. 11

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

139

CĂTRE V.M. MOLOTOV PENTRU BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA

Tovarăşului *Molotov*

Vă rog să-mi prelungiţi concediul, conform avizului dat de medic, cu încă vreo două săptămîni (în funcţie de evoluţia tratamentului) [133].

Am să particip la plenara Comitetului Central, cel puţin la dezbaterea cîtorva probleme [134].

La congresul Sovietelor voi prezenta o succintă dare de seamă, aşa cum s-a hotărît de către Biroul Politic [135].

Lenin

16/XII.1921

Dictată la telefon

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipăreşte după o copie dactilografiată

140

CĂTRE E.A. LITKENS

Tovarăşului *Litkens*
Cîte o copie pentru tovarăşii *Bogdanov* şi *Lejava*

În legătură cu proiectele pe care urmează să le prezinte tovarăşii Voevodin şi Lejava, vă rog să formaţi, sub preşedinţia dumneavoastră, o comisie — compusă din tov. Bogdanov, tov. Lejava (cu dreptul de a fi înlocuiţi) şi tov. Voevodin — care să examineze problema organizării cinematografiei în Rusia [136].

Preşedintele C.M.A., *V. Ulianov (Lenin)*

Scrisă la 16 decembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1925, în cartea: G. Bolteanski. „Lenin şi cinematografia", Moscova - Leningrad

Se tipăreşte după un text dactilografiat semnat de V.I. Lenin

www.dacoromanica.ro

141

* CĂTRE N.P. GORBUNOV

Vă rog să citiţi această scrisoare, să acordaţi *toată* atenţia celor scrise aici şi să vă străduiţi din răsputeri să satisfaceţi această cerere (probabil prin intermediul Micului C.C.P.).

Dacă se ivesc dificultăţi, *a n u n ţ a ţ i - m ă* [137].

17/XII. *Lenin*

Scrisă la 17 decembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipăreşte după manuscris

142

CĂTRE I.V. STALIN

Tov. Stalin,

Citiţi cu atenţie această comunicare (aici anexată), primită de la Krasin, care mi se pare verosimilă şi extrem de importantă [138]. E necesar ca, îndată ce vine Ordjonikidze, să ţineţi o consfătuire cu Cicerin în legătură cu această chestiune şi să întocmiţi o serie de propuneri pe care să le prezentaţi apoi spre examinare Biroului Politic.

Lenin

17/XII.1921

Dictată la telefon

Se tipăreşte pentru prima oară, după o copie dactilografiată

143

CĂTRE I.S. UNŞLIHT

Tovarăşe Unşliht,

Am primit răspunsul dumneavoastră în legătură cu Nazvanov. Vă rog să-mi comunicaţi pentru care motiv a fost atîta timp întîrziată îndeplinirea hotărîrii Biroului

www.dacoromanica.ro

Politic. Hotărîrea adoptată la 10 octombrie a fost îndeplinită de dumneavoastră abia la 14 decembrie [139].

Lenin

17/XII.1921

Dictată la telefon

Se tipăreşte pentru prima oară, după un text consemnat de L.A. Fotieva

144

ÎNTREBĂRI ADRESATE UNOR COMISARIATE ALE POPORULUI ÎN LEGĂTURĂ CU PREGĂTIREA RAPORTULUI DE ACTIVITATE AL C.E.C. DIN RUSIA ŞI AL C.C.P. PENTRU CEL DE-AL IX-LEA CONGRES GENERAL AL SOVIETELOR DIN RUSIA [140]

Date cît se poate de sumare (2—3 cifre) şi într-atît de exacte (sau cu cuvenitele rezerve privind gradul de aproximaţie), încît *să merite* să fie introduse în raportul pe care urmează să-l prezint la congresul Sovietelor.	rog să se dea răspunsuri cît se poate de scurte, de o pagină, maximum două

1. *Tovarăşului Cicerin* (sau, dacă dînsul nu poate, tovarăşului Litvinov)
şi *tovarăşului Radek*

Va fi de ajuns ca în pasajul în care facem o caracterizare a situaţiei internaţionale a R.S.F.S.R. să spunem că din partea Poloniei şi a României ne ameninţă doar partidul războiului, şi nu toate clasele dominante din aceste ţări?

— că alianţa celor patru puteri (Anglia, S.U.A., Franţa şi Japonia), încheiată la Conferinţa de la Washington, este, în primul rînd, cu totul precară, cum sînt toate alianţele imperialiste, şi, în al doilea rînd, este ostilă tuturor celorlalte popoare?

N-ar fi cazul să adăugăm aici încă ceva?

www.dacoromanica.ro

Am putea să vorbim aici şi despre planul de a invita Rusia şi Germania la cea de-a doua Conferinţă, din aprilie 1922 [141]? La ce sursă de informaţie să ne referim? În ce măsură să considerăm această ştire ca fiind sigură sau verosimilă?

2. *Tovarăşului C i c e r i n* (sau Litvinov)

Am putea să caracterizăm progresul înregistrat de noi în 1921 printr-o creştere a numărului de tratate comerciale încheiate cu puterile europene? În caz că da, atunci să le enumerăm (în 1920 am încheiat numai un tratat cu Anglia, iar în 1921 cu cutare şi cutare ţări).

În caz că nu, progresul înregistrat în această privinţă am putea eventual să-l caracterizăm prin alte date, în afară de cele privind proporţiile schimbului comercial (pentru care mă voi adresa Comisariatului poporului pentru comerţul exterior)?

3. *Tovarăşului L e j a v a*

N-am putea ca, în caracterizarea progresului realizat de noi pe anul 1921 sub raportul dezvoltării comerţului cu străinătatea, să folosim două-trei cifre, fie ele oricît de globale şi de aproximative? Bunăoară, cumpărările şi comenzile pe anul 1920 au însumat, cu *aproximaţie*, cutare cifră; în 1921, pe cutare număr de luni, cifra lor este de *aproximativ* atîta şi atîta şi pe întreg anul ea se va ridica, *probabil*, *l a* atîta?

N-am putea face în această privinţă o menţiune specială pentru Germania?

N-am putea să prezentăm 2—3 cifre globale privind proporţiile exportului nostru în străinătate pe anul 1921 în comparaţie cu anul 1920?

4. *Tovarăşului F o m i n*

N-aţi putea să-mi comunicaţi cifre exacte sau aproximative din care să se vadă cîte locomotive (şi vagoane? şi cisterne?) au fost aduse din străinătate în 1921? în comparaţie cu 1920? şi ce alte produse necesare transportului?

www.dacoromanica.ro

Totodată la ce sumă se ridică comenzile pe 1921?

N-ar trebui ca în raportul pe care trebuie să-l prezint la congresul Sovietelor să figureze unele date în legătură cu starea transporturilor în 1921 în comparaţie cu 1920, într-o formă cît se poate de scurtă, astfel ca să conţină doar ceea ce e esenţial (o singură pagină)?

5. *Tovarăşului Troţki*

N-aţi putea, în tezele şi în raportul dumneavoastră, să spuneţi ceva şi despre munca desfăşurată de armată pe frontul economic? despre menţinerea intactă a legăturii continue cu consiliile armatelor muncii [142] şi, în general, să vă referiţi la sarcina formulată într-o hotărîre ce a fost adoptată la una din plenarele C.C. din 1921 sau la una din şedinţele Biroului Politic din toamna anului 1921 [143]?

6. *Tovarăşului Hinciuk*

Nu s-ar putea ca cifrele privind dezvoltarea volumului comerţului efectuat de Uniunea centrală a cooperativelor de consum, pe care mi le-aţi prezentat dumneavoastră (1 000 000, 3 000 000 şi 6 000 000 de ruble-aur pe lunile august, septembrie şi octombrie 1921) *, să fie completate: (1) cu cifre aproximative pe noiembrie, (2) cu cifra achiziţionărilor de cereale, (3) cu numărul uniunilor guberniale care au prezentat rapoarte în comparaţie cu numărul total, (4) cu încă cîteva date globale, cît se poate de succinte, pe care le-aş putea introduce în raportul ce urmează să-l prezint la congresul Sovietelor?

7. *Tovarăşului Osinski*

N-aţi putea să-mi daţi, pentru raportul meu la congresul Sovietelor, 2—3 cifre globale: (1) în legătură cu modul cum a fost îndeplinită de noi sarcina de a aproviziona pe ţărani cu seminţe pentru toamna anului 1921; (2) în legătură cu alte rezultate şi succese cît de cît palpabile, care au şi fost obţinute în 1921?

* Vezi şi volumul de faţă, documentul 97. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

8. *Tovarăşului S m i l g a* (sau Trifonov)

Nu s-ar putea să mi se comunice unele cifre, cît se poate de sumare, în legătură cu combustibilul, pe care să le introduc în raportul ce urmează să-l prezint la congresul Sovietelor?

În ce priveşte Donbassul, am primit o informare de la Peatakov; n-aş putea să obţin datele globale pe anii 1920 şi 1921?

Acelaşi lucru în ce priveşte petrolul, turba şi lemnele de foc pe anii 1920 şi 1921.

9. **Tovarăşului Bogdanov**

Vă rog să-mi comunicaţi, pentru raportul pe care-l pregătesc pentru congresul Sovietelor, unele date cît se poate de sumare (cel mult 1/2—1 pagină de fiecare punct) în legătură cu:

situaţia metalurgiei în 1921 în comparaţie cu 1920, trustul „Iugostal",

însemnătatea şi perspectivele întreprinderii lui Rutgers şi a grupului său,

ajutorul dat Uralului (concesiunea Hammer),

industria textilă,

unele rezultate obţinute în activitatea Direcţiei generale a gospodăriilor agricole de pe lîngă întreprinderile industriale ale republicii [144].

(Sarcina constă în a-mi prezenta o serie de cifre sumare dintre cele mai semnificative, care ar putea fi citate în raportul meu, pentru a ilustra întreaga situaţie grea în care ne aflăm, cît şi unele semne de ameliorare.)

10. *Tovarăşului G o r b u n o v*

În legătură cu electrificarea:

partea finală a articolului lui Levi [145],

creşterea numărului şi a puterii instalate a centralelor electrice în anii 1918, 1919, 1920 şi 1921.

Importanţa centralei de la Kaşira şi a celei de la Utkina-Zavod, care vor intra în funcţiune în primăvara anului 1922;

acelaşi lucru despre hidrocentrala de pe Volhov [146].

www.dacoromanica.ro

11. *Tovarăşilor Lunacearski, Pokrovski şi Litkens*

Vă rog să-mi comunicaţi, în vederea întocmirii raportului meu pentru congresul Sovietelor, scurte date care ar putea să caracterizeze în mod elocvent creşterea dorinţei de a învăţa, a înclinaţiei spre studiu, precum şi progresele realizate în acest domeniu (2—3 cifre, nu mai multe, despre numărul studenţilor, al bibliotecilor etc.; cît mai grăitoare).

12. *Tovarăşului Radcenko*

În legătură cu exploatarea turbei prin procedee hidraulice: ce s-a comandat în Germania? ce perspective există pentru anul 1922?

Scrise la 17 decembrie 1921

Publicate pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipăresc după manuscris

145

CĂTRE N.P. BRIUHANOV

Comisariatul poporului pentru aprovizionare
tov. *Briuhanov*

Vă rog să-mi răspundeţi cît mai pe scurt — în una sau, cel mult, două pagini — la cîteva întrebări, astfel ca eu să pot expune într-o formă mai exactă părţile corespunzătoare din raportul pe care trebuie să-l prezint la congresul Sovietelor şi să introduc unele cifre mai semnificative.

Ce date totalizatoare consideraţi dumneavoastră că ar fi bine să introduc în raportul meu la congresul Sovietelor? Despre rezultatele impozitului în natură? Despre tăinuirea suprafeţelor însămînţate? Sau despre sarcinile cele mai urgente şi mai arzătoare în acest domeniu?

Ar fi bine dacă aţi putea să arătaţi, pe scurt şi limpede, ce uşurare a însemnat pentru ţărani impozitul în

www.dacoromanica.ro

natură în comparație cu predarea obligatorie a surplusurilor de cereale.

Președintele C.C.P., *Lenin*

Scrisă la 17 decembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipărește după o copie dactilografiată

146

CĂTRE L.B. KAMENEV

Tov. *Kamenev*,

Vă trimit această scrisoare ca o completare la ultima noastră convorbire. Consider absolut necesar ca, la apropiatul congres, cît mai mulți membri ai Comitetului Central să caute să-l cunoască personal pe Iakovenko [147]. Trimiteți această scrisoare, în primul rînd, membrilor Biroului Organizatoric, iar după aceea informați-i și pe ceilalți membri ai Comitetului Central. Spuneți-i lui Molotov ca, după ce citește această scrisoare, să-mi telefoneze.

17/XII.1921 *Lenin*

Dictată la telefon

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipărește după o copie dactilografiată

147

CĂTRE I.V. STALIN

Tovarășului Stalin

Nu se efectuează cumva la dumneavoastră un control al activității desfășurate de serviciul zootehnic și de Direcția generală a hergheliilor statului și, în caz că da, n-ați putea să-mi comunicați, în cîteva cuvinte, care sînt concluziile acestui control în general, cît și cele privind perioada în care aceste instituții se aflau

www.dacoromanica.ro

10. т. Горбунову

об электрификации

Конец строк левы

размеры числа и силы эл. фабрики

за 1918, 19, 20 и 21 годы.

Значение Каширской и Узкинской

заводи и предп. весной 1992-го

года их открытие.

тоже - о водяном.

11. т.т. Луначарскому, Покровскому, Лядову

прошу сообщить мне, для моего доклада на г. сов.,

краткие данные, кои имеют ли характеризующие

нападок рост работ учащихся, ряд к ученью, успе-

хов в трех лет (2-3 цифры не более о числе сту-

дентов, числе библиотек и т. под.; самое необходимое).

12. Радченко: о гидрологии: Что сделано в Германии? виды на 1921-ый год?

www.dacoromanica.ro

Din scrisoarea adresată de V. I. Lenin unor comisariate ale poporului în legătură cu pregătirea raportului de activitate al C.E.C. din Rusia și al C.C.P. pentru cel de-al IX-lea Congres general al Sovietelor din Rusia.–
17 decembrie 1921

Micșorat

www.dacoromanica.ro

sub conducerea lui Teodorovici? Trimiteți-mi răspuns confidențial, pe adresa tovarășei Fotieva.

19/XII.1921. *Lenin*

Dictată la telefon

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipărește după un text consemnat de L.A. Fotieva

148

CĂTRE I.A. TEODOROVICI

Tovarășe Teodorovici,

Dat fiind că pe ordinea de zi a ședinței plenare a Comitetului Central a fost înscrisă chestiunea divergențelor din Comisariatul poporului pentru agricultură și că ea va fi examinată zilele acestea, vă rog să-mi trimiteți confidențial, pe adresa tovarășei Fotieva, astă-seară la ora 8, toate materialele de care dispuneți, și în special pe cele referitoare la învinuirile de „dezorganizare" a serviciului zootehnic și a Direcției generale a herghelilor statului și de slabă administrare în Comisariatul poporului pentru agricultură în general. Astăzi, la ora indicată mai sus, vă rog să-mi trimiteți o scurtă scrisoare, iar după aceea, pînă miercuri * la ora 12, una mai amănunțită, tot pe adresa tovarășei Fotieva [148].

19/XII.1921, ora 4 d.a. *Lenin*

Dictată la telefon

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipărește după un text consemnat de L.A. Fotieva

149

CĂTRE P.A. ZALUȚKI ȘI A.A. SOLȚ

Pentru tovarășii Zaluțki și Solț

Mi-a parvenit știrea că Nadejda Sergheevna Allilueva a fost exclusă din partid. Personal am văzut-o cum

* 21 decembrie 1921. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

muncește ca secretară la Direcția treburilor C.C.P., cu alte cuvinte o cunosc îndeaproape. Consider însă necesar să arăt că cunosc întreaga familie Alliluev — tatăl, mama și două fiice —, eu o cunosc încă din perioada de dinainte de Revoluția din Octombrie. Bunăoară, în zilele lui iulie, cînd eu și Zinoviev eram nevoiți să ne ascundem și pericolul era foarte mare, m-a ascuns tocmai această familie; și toți acești patru oameni, care se bucurau de întreaga încredere a membrilor de partid bolșevici, nu numai că ne-au ascuns pe amîndoi, dar ne-au făcut o serie întreagă de servicii conspirative, fără de care n-am fi putut scăpa de agenții poliției lui Kerenski. Se prea poate ca, în cazul unei fețe atît de tinere ca Nadejda Sergheevna Allilueva, această împrejurare să nu fi ajuns la cunoștința comisiei. Nu știu, de asemenea, dacă, examinînd dosarul Nadejdei Sergheevna Allilueva, comisia a avut posibilitatea să-l confrunte cu informațiile pe care le avea despre tatăl ei, care a îndeplinit diferite funcții în acțiunea de sprijinire a partidului cu mult înainte de revoluție, aducînd, după cîte am aflat, însemnate servicii bolșevicilor ilegaliști pe vremea țarismului.

Consider că e de datoria mea să aduc aceste fapte la cunoștința Comisiei centrale pentru curățirea rîndurilor partidului [149].

20 decembrie 1921, ora 20 *Lenin*

Dictată la telefon

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipărește după o copie dactilografiată

150

CĂTRE P.A. ZALUȚKI și A.A. SOLȚ

Tovarășilor *Zaluțki* și *Solț*

Am primit o scrisoare din partea tovarășei Kasparova-Popova (adresa: Casa de oaspeți nr. 3, apart. 63, tel. 58—97). Spune că e desperată din cauza excluderii ei din partid și mă roagă să intervin pe lîngă Comisia

www.dacoromanica.ro

centrală pentru curăţirea rîndurilor partidului ca să se procedeze la o verificare temeinică a dosarului ei; pomeneşte de fratele ei, Slava Kasparov, şi de soţul ei, Popov, care a fost trimis de tov. Sverdlov în Orientul Îndepărtat, unde s-a prăpădit. Dînsa scrie că, împreună cu fratele ei, încă la vîrsta de 14 ani a început să manifeste interes pentru partid şi a făcut parte din cercurile de şcolari, şi încă de la 17 ani a intrat în rîndurile partidului, unde a desfăşurat o activitate pur tehnică.

N-o cunosc personal pe această Kasparova sau nu-mi amintesc de ea, dar pe fratele ei l-am cunoscut foarte bine în străinătate, unde emigrase după revoluţia din 1905; făcea parte dintr-o organizaţie bolşevică, se bucura de stima binemeritată a tuturor bolşevicilor cu care mi-a fost dat să mă întîlnesc şi care-i cunoşteau activitatea. Acest Kasparov a murit în Elveţia înainte de revoluţia din 1917 (strivit de condiţiile grele ale vieţii de emigrant).

Voi căuta să obţin unele informaţii de la cei care au putut s-o cunoască mai îndeaproape pe sora lui Kasparov.

Din partea mea, rog Comisia centrală pentru curăţirea rîndurilor partidului să cerceteze motivele pentru care a fost exclusă Kasparova din partid [150].

20 decembrie 1921, ora 20 *Lenin*

Dictată la telefon

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după o copie dactilografiată

151

CĂTRE REDACŢIA ZIARULUI „IZVESTIIA C.E.C. DIN RUSIA"

Redacţia ziarului „Izvestiia" —
tovarăşului Steklov, redactor,
şi tovarăşului A. Beleakov

În numărul din 20 decembrie al ziarului „Izvestiia" a apărut articolul lui A. Beleakov „Noi căi pentru învio-

www.dacoromanica.ro

rarea transportului feroviar“ [151]. Îl rog foarte mult pe autorul acestui articol să-mi comunice cît mai exact (indicînd, totodată, și izvoarele respective):

1) Din ce surse au fost luate informațiile în care se arată că în străinătate a fost, în general, experimentat și a dat rezultate strălucite procedeul de folosire — cu ușoare modificări — a unui autocamion obișnuit în locul locomotivei de cale ferată.

2) Același lucru în ce privește afirmația că în America asemenea autocamioane deservesc căile de acces.

3) În legătură cu afirmația că în timpul războiului asemenea autocamioane au fost experimentate cu succes în armata americană (în presa americană, franceză și engleză trebuie să existe informații despre aceste experimentări, din care să se vadă dacă ele s-au încheiat cu succes).

4) În legătură cu cele spuse de dînsul că la Londra au fost efectuate experiențe după o idee a unui inginer rus, Kuznețov, care a demonstrat că un autocamion de 30 de cai putere a tras cu ușurință un convoi de 9—10 vagoane cu o viteză de 20 de verste pe oră [152].

Lenin

Dictată la telefon
la 21 decembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII

Se tipărește după o copie dactilografiată

152

CĂTRE V.M. MOLOTOV

Tovarășe *Molotov*,

Eu cred că trebuie să acceptăm propunerea, și pentru a ne încredința de veracitatea ei, să trimitem o telegramă în acest sens atît prin Krasin cît și prin cei de la Berlin și din Christiania și ea să nu fie cifrată.

Condițiile de plată și de control, după cum reiese din telegrama ce mi-a fost citită, nu sînt prea clare. Dacă

www.dacoromanica.ro

termenul pentru răspuns expiră la 26, am putea, eventual, să facem un control şi să obţinem o clarificare, dar în nici un caz nu trebuie să lăsăm să ne scape o asemenea ocazie. Ar fi deosebit de important să ne asigurăm posibilitatea de a folosi acest grîu nu numai pentru ajutorarea înfometaţilor, dar şi pentru semănăturile de primăvară [153].

Rog foarte mult pe Molotov şi pe Kamenev să-mi telefoneze chiar astă-seară.

21/XII. 1921 *Lenin*

Dictată la telefon

Publicată pentru prima oară în 1933 în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipăreşte după o copie dactilografiată

153

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI V.M. MOLOTOV ŞI TUTUROR MEMBRILOR BIROULUI POLITIC AL P.C.(b) DIN RUSIA

Tovarăşului *Molotov* şi membrilor Biroului Politic

1. Vă rog să faceţi în aşa fel ca toţi membrii Biroului Politic să ia cît mai curînd cunoştinţă de comunicarea lui Teodorovici în legătură cu ţăranul siberian Iakovenko, pe care v-am trimis-o eu dumneavoastră *.

2. Acelaşi lucru în ce priveşte scrisoarea de azi a lui Eiduk referitoare la propunerea făcută de guvernul american, care se oferă să ne dea cereale în valoare de 20 000 000 de dolari cu condiţia ca noi să facem achiziţionări în valoare de 10 000 000 de dolari [154].

22 decembrie 1921 *Lenin*

Dictată la telefon

Se tipăreşte pentru prima oară după o copie dactilografiată

* Vezi volumul de faţă, documentul 146. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

154

CĂTRE G.I. SOKOLNIKOV [155]

Tov. Sokolnikov,

Vă trimit, **secret**, scrisoarea alăturată [156].

Cred că *(cel puţin în parte)* Safarov are dreptate.

Vă rog foarte mult să cercetaţi totul în mod *obiectiv*, pentru a nu da prilej amatorilor de intrigi, gîlcevi şi răzbunare să dezorganizeze munca în Turkestan.

Răspundeţi-mi în cîteva cuvinte [157].

22.XII Cu salutări, *Lenin*

Scrisă la 22 decembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după manuscris

155

CĂTRE P.A. BOGDANOV

23.XII.1921

Tov. Bogdanov,

Consider că toate raţionamentele dumneavoastră în chestiunea plugurilor sistem Fowler sînt categoric principial greşite. E drept că greşeala dumneavoastră nu este atît de reprobabilă (scuzaţi-mă că folosesc o expresie atît de tare) cum este aceea a lui Osinski, care s-a transformat pur şi simplu într-un apărător al celei mai crase birocraţii; totuşi, *nu* este *frumos* din partea dumneavoastră să aveţi o asemenea atitudine.

Nu trebuie să vă temeţi de justiţie (căci noi avem o justiţie proletară) şi nici de publicitate, ci să aduceţi birocratismul să fie judecat în public: numai în felul acesta ne vom lecui definitiv de această boală.

Dumneavoastră invocaţi un argument: e vorba de nişte lucrători excepţionali de buni, de devotaţi şi de preţioşi.

www.dacoromanica.ro

Să admitem că este aşa, că dumneavoastră nu vă lăsaţi tîrît de „patima departamentală".

Ce reiese de aici?

Reiese doar că tribunalul, în caz că va cădea de acord cu dumneavoastră *în această privinţă* (şi dumneavoastră, din moment ce sînteţi ferm convins că aveţi dreptate, veţi aduce, desigur, o serie de martori dintre cei mai serioşi, care să confirme cele susţinute de dumneavoastră), va rosti următoarea sentinţă:

> tribunalul constată că inculpaţii s-au făcut vinovaţi că n-au lichidat birocratismul şi n-au dat dovadă de spirit de iniţiativă, dar, ţinînd seama de devotamentul lor excepţional faţă de Puterea sovietică, pe deplin dovedit de o serie de martori, ţinînd seama de conştiinciozitatea şi de rîvna lor deosebită, de asemenea pe deplin dovedite, ca şi de lipsurile generale ale mecanismului Consiliului economic superior, care sînt legate în parte de schimbarea prezidiului etc..., hotărăşte ca ei să fie scutiţi de orice pedeapsă şi îşi exprimă convingerea că inculpaţii, ca şi întregul prezidiu al Consiliului economic superior, vor ţine în mod serios seama de acest lucru.

Şi dacă se va da o sentinţă *cam* de felul acesta, puteţi dv. să contestaţi utilitatea ei, însemnătatea ei *socială*, care e de o mie de ori mai mare decît muşamalizarea idioată, în cadrul îngust al partidului sau al Comitetului său Central, a unei afaceri murdare în legătură cu o tărăgăneală murdară, decît cocoloşirea ei?

Principial dumneavoastră n-aveţi de loc dreptate. Noi nu ştim să judecăm în văzul tuturor o mîrşavă tărăgăneală birocratică, şi de aceea noi toţi, şi comisarul poporului pentru justiţie în special, am merita să fim spînzuraţi cu cele mai împuţite frînghii. Şi eu nu mi-am pierdut încă speranţa că într-o bună zi o să fim spînzuraţi pentru asta aşa *cum meritǎm*.

Dacă dumneavoastră credeţi că în întreaga R.S.F.S.R. nu se vor găsi *măcar* un procuror înţelept şi trei judecători înţelepţi, cu adevărat înţelepţi (care să nu fie nişte pripiţi guralivi sau palavragii), eu vă acuz şi de pesimism

www.dacoromanica.ro

în ce privește Puterea sovietică. Am să trimit tovarășului Kurski o copie a acestei scrisori (împreună cu scrisoarea dumneavoastră) și am să-l rog în mod special s-o citească și s-o dea spre citire unui număr cît mai mare de juriști și să considere că lui îi revine în mod special sarcina de a găsi pentru *acest* proces un procuror neapărat *înțelept* și niște judecători *înțelepți*. Și tot el trebuie (1) să răspundă personal de judecarea în cel mai scurt timp a acestui proces și (2) să aibă grijă să-mi fie prezentată *stenograma* întregului proces (ca să pot trage concluzia dacă, în sfîrșit, *anemicul* nostru Comisariat al poporului pentru justiție începe *să învețe* cum să organizeze și să conducă procesele publice în care sînt judecați cei ce se fac vinovați de tărăgăneală birocratică). E timpul să începem să învățăm.

Nu înțeleg de ce un procuror înțelept n-ar putea să nimicească, să ridiculizeze și să înfiereze în fața *tuturor* apărarea „bogdanovistă" și „osinskistă" a tărăgănelii birocratice și, totodată, să formuleze în chip rațional, just și cu măsură un act de acuzare?

De ce n-ar fi posibil să se dea o sentință *cam* de felul acesta:

> Acordăm o importanță excepțională judecării publice a cazurilor de tărăgăneală birocratică, dar de data asta, ținînd seama de conștiinciozitatea cu totul deosebită a acuzaților, dăm cea mai ușoară sentință și, totodată, atragem atenția că pe viitor vom pedepsi pentru tărăgăneală și pe tembelii *neîndemînatici*, fie ei și *sfinți* (tribunalul o să se exprime, probabil, în termeni mai politicoși), căci noi, Republica noastră, n-avem nevoie de sfințenie, ci de *priceperea* de a conduce treburile.
>
> Iar dacă pe Lomov și pe Stiunkel, care sînt niște „sfinți", n-o să-i pedepsim de data asta, apoi pe Unksov (parcă așa-l cheamă?), care era obligat să prezinte dări de seamă *Consiliului Muncii și Apărării* și n-a făcut-o, o să-l punem o săptămînă la arest;
>
> — iar pe Ilin (directorul fostei uzine „Ilin"?), și *întregul comitet de întreprindere* de la această

www.dacoromanica.ro

uzină, şi *întreaga* conducere a sindicatului (respectiv), şi întregul efectiv al celulei comuniste din cutare uzină sau din cutare uzine îi declarăm *vinovaţi* de tărăgăneală, de neîndemînare, de tolerare a birocratismului şi le dăm o *admonestare severă* şi mustrare *publică*, avertizîndu-i că le dăm o pedeapsă atît de uşoară pentru că sînt la prima greşeală, dar pe viitor lepădăturile sindicale şi comuniste (tribunalul, probabil, o să se exprime ceva mai delicat) care se vor face vinovate de asemenea fapte vor fi condamnate fără cruţare şi vor fi aruncate în închisoare [158].

Cu salutări comuniste,
V. Ulianov (Lenin)

Publicată pentru prima oară în 1928, în „Culegeri din Lenin", vol. VIII

Se tipăreşte după manuscris

156

* CĂTRE PREŞEDINTELE MICULUI C.C.P.

Dată fiind importanţa cu totul excepţională a acestei construcţii, vă rog să satisfaceţi cererea [159].

23/XII. *V. Ulianov (Lenin)*

Scrisă la 23 decembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipăreşte după manuscris

157

CĂTRE V.A. SMOLIANINOV

Tov. Smolianinov,

Am trimis *trei* chestionare (la Comisariatul poporului pentru căile de comunicaţie, la Secţia ştiinţă şi tehnică

www.dacoromanica.ro

a Consiliului economic superior și la Comisia de stat a planificării) [160].

Vă rog să controlați neapărat, să urmăriți, să nu îngăduiți amînarea și *să mă informați* telefonic cum merge treaba.

Lenin

Scrisă la 24 decembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

158

CĂTRE G.I. SOKOLNIKOV

Tovarășului Sokolnikov

O copie pentru tov. Kamenev

Abia azi am citit broșura dumneavoastră „Capitalismul de stat și noua politică financiară". Consider că publicarea ei în cel mai scurt timp ar fi, fără îndoială, utilă. La pagina 23, rîndul 5 de sus, vă sfătuiesc să înlocuiți cuvîntul „păruială" prin cuvîntul „măcel". Dacă broșura dumneavoastră, prin unele pasaje ale ei, o să stîrnească polemici, o să fie și mai bine.

Vă rog ca pînă luni sau marți* să pregătiți un proiect — cît se poate de concis — de directivă a Comitetului Central cu privire la aplicarea cît mai urgentă a impozitelor. Proiectul trimiteți-l pe adresa tovarășului Smolianinov sau a tovarășei Fotieva, la Consiliul Comisarilor Poporului [161].

Lenin

Scrisă la 24 decembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipărește după o copie dactilografiată

* 26 sau 27 decembrie. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

159

CĂTRE L.B. KAMENEV

Consider că broşura lui Sokolnikov „Capitalismul de stat şi noua politică financiară" este foarte reuşită. Cred că trebuie să vă îndreptaţi toate eforturile spre lichidarea în cel mai scurt timp a Comisiei economice superioare şi a tuturor subcomisiilor ei [162]. Tare mă tem că la noi, unde se rostesc atîtea vorbe mari, chestiunea aceasta va fi tărăgănată, deşi e necesar să ne îndreptăm întreaga atenţie spre aplicarea neîntîrziată a unor măsuri practice şi spre verificarea rezultatelor lor.

Lenin

Scrisă la 24 decembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipăreşte după o copie dactilografiată

160

CĂTRE V.M. MOLOTOV, A.S. ENUKIDZE ŞI M.I. KALININ

Tovarăşilor Molotov, Enukidze şi Kalinin

În legătură cu distribuirea materialelor documentare (dări de seamă, rapoarte ale Comisiei de stat a planificării etc.), la congresul Sovietelor vă rog să prezentaţi spre aprobare (Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia şi Prezidiului C.E.C. din Rusia) următoarea hotărîre:

se distribuie *doar cîte 3 exemplare* de fiecare judeţ, cu angajamentul, dat *în scris* de toţi delegaţii din judeţele respective, că *se obligă* (altfel fiind pasibili de sancţiune *penală)*

să predea bibliotecii locale în termen de o lună — o lună şi jumătate *toate* cele 3 exemplare.

www.dacoromanica.ro

(Se pot distribui, în unele cazuri, cîte 2 exemplare, iar în alte cazuri cîte 4 exemplare de fiecare judeţ [163].)

Lenin

Scrisă la 24 decembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipăreşte după manuscris

161

CĂTRE G.I. SAFAROV [164]

Tov Safarov,

Nu trebuie să vă enervaţi. Aşa ceva e inadmisibil şi ruşinos. Doar nu sînteţi o domnişoară de 14 ani.

Am predat scrisoarea dumneavoastră lui Sokolnikov, pe care am să-l propun Comitetului Central să-l trimită în Turkestan ca să lămurească lucrurile.

Am vorbit cu Sokolnikov şi am constatat *(entre nous!*)* că şi dînsul e de părere că acţiunea pornită împotriva dumneavoastră este absurdă.

Nu vă faceţi nervi degeaba!

Continuaţi-vă activitatea, nu părăsiţi postul. Căutaţi să strîngeţi, cu pricepere şi cu tot calmul, materiale care pledează împotriva stupidei manevre pornite împotriva dumneavoastră.

Al dumneavoastră, *Lenin*

Scrisă la 24 decembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după un text consemnat de L.A. Fotieva

* — *între noi fie spus!* — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

162

CĂTRE V.M. MOLOTOV PENTRU BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA

Tovarăşului Molotov

Insist în mod categoric să obţineţi, prin consultare telefonică, o hotărîre a Biroului Politic în sensul că Rudzutak trebuie expediat *de urgenţă* (imediat după plenara în legătură cu sindicatele) în *Germania:* are febră şi hemoptizie. E clar că tuberculoza se agravează.

Aici, la noi, n-o să fie tratat cum trebuie şi, ceea ce e mai important, n-o să fie supus la un regim sever [165].

Lenin

Scrisă la 24 decembrie 1921

Se tipăreşte pentru prima oară, după manuscris

163

CĂTRE E.M. IAROSLAVSKI

Tov. Iaroslavski,

Vă rog să daţi, dumneavoastră personal, şi totodată să cereţi tovarăşilor siberieni aflaţi aici — tuturor acelora care deţin posturi de răspundere şi se bucură de autoritate — să vă dea *referinţe* despre ţăranul *Iakovenko* (preşedinte, mi se pare, al Comitetului executiv al judeţului Kansk din gubernia Ienisei). Referinţele trebuie să fie ceva mai amănunţite. Vom avea nevoie de ele cînd vom examina, în cadrul Comitetului Central, chestiunea numirii lui Iakovenko în postul de *comisar al poporului pentru agricultură**.

Vîrsta? — Circa 40 de ani **.

Experienţă? — Cunoaşte îndeaproape munca aparatului de stat.

* Vezi volumul de faţă, documentul 146. — *Nota red.*

** Cu litere mici sînt tipărite răspunsurile lui E.M. Iaroslavski, care au fost scrise de el pe copia dactilografiată a acestei scrisori. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

E respectat de țărani? — Foarte mult.

Știe să gospodărească? — E țăran mijlocaș, n-a condus o gospodărie prea mare.

Are tărie de caracter? — E un om autoritar, plin de hotărîre.

E inteligent? — E priceput, ager la minte.

E devotat Puterii sovietice? — Și-a arătat devotamentul în perioada luptei de partizani, cît și după aceea.

Vă rog foarte mult să faceți toate astea *repede* și cum trebuie.

Lenin

Scrisă la 24 decembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

164

CĂTRE V.M. MOLOTOV PENTRU BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA

Tov. Molotov,

Vă rog să procedați la o consultare a tuturor membrilor Biroului Politic asupra hotărîrii de a-l chema imediat la Moscova pe Iakovenko, însărcinîndu-l, totodată, pe Ciutkaev sau pe alți delegați siberieni ca în cuprinsul aceleiași telegrame să introducă și dispoziția cu privire la înlocuirea lui temporară. Ne-am propus să-l chemăm aici ca să-l cunoaștem și să vedem dacă poate fi numit în postul de ministru al agriculturii. Aceasta pe baza unei referințe date de Teodorovici, care a și fost trimisă membrilor Biroului Politic, și a trei referințe ale unor siberieni, pe care vi le trimit alăturat [166].

Lenin

Dictată la telefon la 25 decembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipărește după o copie dactilografiată

www.dacoromanica.ro

165

CĂTRE V.M. MOLOTOV

Urgent. Tovarăşului Molotov

Tov. Molotov,

Am parcurs acest proiect, am făcut cîteva *m i c i* îndreptări (cu cerneală roşie). Sînt întru totul de acord. Trebuie numai să mai întrebăm **toate** departamentele implicate aici dacă au de propus unele formulări de amănunt [167].

25/XII. *Lenin*

Scrisă la 25 decembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipăreşte după manuscris

166

CĂTRE V.M. MOLOTOV PENTRU BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA

Tov. Molotov,

Vă rog ca, în legătură cu cele afirmate de tov. Lejava (despre articolul lui Sosnovski din „Pravda"), să adoptaţi o hotărîre în sensul că el, personal sau prin altcineva, trebuie să dea publicităţii o declaraţie îndreptată împotriva lui Sosnovski. Consider că e prematur să adoptăm în cadrul Biroului Politic o hotărîre împotriva lui Sosnovski cît timp părţile nu s-au angajat într-o polemică sau cît timp Lejava n-a prezentat un raport mai precis [168]. De altfel, eu n-am citit articolul lui Sosnovski.

Lenin

Dictată la telefon la 25 decembrie 1921

Se tipăreşte pentru prima oară, după o copie dactilografiată

www.dacoromanica.ro

167

CĂTRE L.D. TROȚKI

Tov. Troțki,

N-am văzut încă scrisoarea dumneavoastră cu modificările propuse pentru proiectul meu de rezoluție; am aflat doar conținutul ei de la secretară. Sînt pe deplin de acord cu ideea principală. Mă gîndesc numai că în noțiunea de specialiști ar trebui să includem neapărat nu numai pe ingineri și agronomi, dar și pe cei cunoscători în materie de comerț. Dacă e posibil, dați dispoziție să mi se trimită o copie după concluzia dumneavoastră, pe care urmează s-o trimiteți la Comitetul Central, fiindcă azi am să vin la Moscova [169].

Lenin

Dictată la telefon la 26 decembrie 1921

Se tipărește pentru prima oară, după o copie dactilografiată

168

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI A.M. LEJAVA

Comisariatul poporului pentru comerțul exterior — tov. *Lejava*

Comunicarea făcută de tov. Emelianov (în care putem și trebuie să ne încredem fără rezerve) în legătură cu sustragerile operate la descărcarea mărfurilor la Revel ne inspiră cele mai mari temeri și pune în fața noastră o problemă de importanță imensă*.

Atrag atenția Comisariatului poporului pentru comerțul exterior asupra acestui fapt, pentru ca să ia măsurile cele mai energice, a căror aplicare să fie urmărită de oameni de nădejde, și îl rog să-mi comunice care au fost

* Vezi și volumul de față, documentul 261. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

rezultatele controlului efectuat şi ce măsuri a luat. Răspunsul să-mi fie transmis prin tovarăşul Smolianinov.

Preşedintele C.C.P., *Lenin*

Scrisă la 26 decembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipăreşte după o copie dactilografiată

169

CĂTRE V.M. MOLOTOV, A.M. LEJAVA, N.A. SEMAŞKO, P.A. BOGDANOV ŞI G.M. KRJIJANOVSKI

Tovarăşilor *Molotov*, *Lejava*, *Semaşko*, *Bogdanov* şi *Krjijanovski*

Tov. Radcenko are nevoie de un concediu, căci el s-a mai plîns, în repetate rînduri, că e extrem de obosit. Vă rog să daţi aprobare în acest sens şi să-l repartizaţi la un sanatoriu sau, dacă nu, să-i daţi posibilitatea să meargă undeva la ţară, potrivit avizului dat de medic. În afară de asta, Radcenko cere să fie eliberat din postul ce-l deţine la Comisariatul poporului pentru comerţul exterior şi să fie menţinut numai în sectorul exploatării turbei sau să i se dea în plus o funcţie în Direcţia generală a industriei zahărului, fiindcă el, după cum mi-a spus, simte că e nepotrivit pentru comerţ şi că ar fi mai de folos într-o muncă productivă. În legătură cu această chestiune, rog pe tovarăşii Lejava, Bogdanov şi Krjijanovski să-şi dea avizul, întrucît problema Direcţiei generale a industriei zahărului este examinată de Comisia de stat a planificării [170].

Lenin

26/XII.1921

Dictată la telefon

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipăreşte după o copie dactilografiată

www.dacoromanica.ro

170

CĂTRE G.K. ORDJONIKIDZE

Tovarăşului Ordjonikidze

Şedinţa plenară, după cum mi s-a comunicat azi, se va ţine miercuri [171]. Am să vin şi eu. Consider însă că e neapărat necesar să avem o întrevedere aparte, în afara plenarei. Vă rog să-mi comunicaţi dacă vă convine mîine, adică înainte de plenară, sau poimîine şi să aveţi grijă de asemenea să puteţi fi găsit prin telefon astăzi cu începere de la orele 6 d.a.

Lenin

26/XII.1921

Dictată la telefon

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipăreşte după o copie dactilografiată

171

SCHIMB DE SCRISORI CU E.A. PREOBRAJENSKI [172]

Dacă e aşa, înseamnă că nu stăm prost [173].

Nu s-ar putea să facem două lucruri:

1) în fiecare săptămînă (pentru început, în fiecare lună) să evaluăm pentru întreaga R.S.F.S.R.

a) cantitatea de mărfuri de care dispune statul (fondul de schimb),

b) cuantumul banilor de hîrtie?

2) cu titlu de experienţă, să emitem în 1—2 judeţe (prin instituţiile cooperatiste?) *bonuri de schimb*, garantate în întregime prin fondul de mărfuri?

Evidenţa fondului de mărfuri nu intră în atribuţia Comisariatului poporului pentru finanţe. Aici e nevoie de o anexă sau de o restructurare, pentru a obţine o evidenţă a întregului buget de materiale. Noi, totuşi, am însărcinat pe Şîromolotov să se ocupe de treaba asta.

www.dacoromanica.ro

Bonuri se vor putea emite cînd vor fi mărfuri, şi cred că vom reuşi să facem acest lucru, dar în prima perioadă ele vor fi de puţin folos pentru buzunarul nostru.

{ Scopul pe care-l urmăresc eu nu e „folosul pentru buzunar", ci *experienţa*, experimentul. }

Scrise la 26 decembrie 1921

Publicate pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăresc după manuscris

172

CĂTRE A.I. GUSEV [174]

Tovarăşului Gusev

Kalinin mi-a comunicat că Osinski i-a răspuns în legătură cu această chestiune: e mult mai util să mărim numărul nemembrilor de partid în *Comitetul executiv central*, pentru a desfăşura o activitate *efectivă*, şi toţi s-au declarat de acord cu acest răspuns.

Lenin

Scrisă la 26 decembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după manuscris

173

CĂTRE G.M. KRJIJANOVSKI

Tovarăşului Krjijanovski;
o copie pentru tov. Smolianinov

Vă trimit, spre luare de cunoştinţă, avizul lui G.B Krasin. Acest aviz îmi întăreşte convingerea în ceea ce v-am scris, de fapt, eu ieri [175]. Mă tem că convocarea consfătuirii a fost, din partea dumneavoastră, o măsură nepotrivită din punct de vedere strategic. Ar fi fost mai bine

www.dacoromanica.ro

dacă aţi fi cerut unor specialişti de seamă — în număr de 2—3, şi nu mai mulţi, de la fiecare din cele trei instituţii (Comisia de stat a planificării, Comisariatul poporului pentru comunicaţii şi Secţia ştiinţă şi tehnică a Consiliului economic superior) — să vă dea un aviz scris. Sarcina, după părerea mea, constă mai cu seamă în „a demasca" pasivitatea şi pedantismul unor oameni de ştiinţă care au lăsat să le scape prilejul de a face cunoştinţă cu experienţa obţinută de străini. După părerea mea, n-ar fi indicat ca avizul lui Krasin şi scrisoarea mea de faţă să fie arătate cuiva. Dacă consfătuirea dumneavoastră nu va ajunge la o concluzie absolut negativă, va fi necesar să ne gîndim cui trebuie să-i încredinţăm sarcina de a transpune în practică, fără întîrziere, acest plan. În legătură cu aceasta vă rog să-mi daţi un telefon [176].

Lenin

27/XII.1921

Dictată la telefon

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după o copie dactilografiată

174

CĂTRE G.V. CICERIN

Pentru *Cicerin* sau *Litvinov*

Vă rog să-mi comunicaţi în legătură cu această telegramă a lui Karahan: 1) cine sînt aceşti Maxa şi Panafier; 2) ce temei puneţi pe declaraţiile lor, adică în ce măsură credeţi că ele oglindesc punctele de vedere ale guvernului francez; 3) dacă e nevoie ca Krestinski să ducă tratative suplimentare cu ambasadorul francez la Berlin; 4) despre ce este vorba în art. 116 din tratatul de la Versailles [177].

Lenin

27/XII.1921

Dictată la telefon

Se tipăreşte pentru prima oară, după o copie dactilografiată

www.dacoromanica.ro

175

CĂTRE L.A. FOTIEVA

Amintiţi-mi mîine că am o întrevedere cu Stalin. Înainte de asta, să mă puneţi în legătură, prin telefon, cu *O b u h* (medicul), ca să vorbesc cu el despre Stalin.

Scrisă la 28 decembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipăreşte după manuscris

176

NOTĂ CĂTRE SECRETARĂ

Pentru *secretara de serviciu*

Am nevoie de toate proiectele de rezoluţie ale congresului Sovietelor; telefonaţi lui Kamenev, Molotov şi Zinoviev şi, pînă *d i s e a r ă* la *o r a 10*, procuraţi-mi *toate* proiectele [178].

Scrisă la 28 decembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipăreşte după manuscris

177

CĂTRE BÉLA KUN

Tovarăşe Béla Kun,

Am primit scrisoarea dumneavoastră în care, după cum îmi comunică secretara mea, cereţi să dau zor cu articolul meu despre Serrati. Spre regretul meu, boala de care sufăr m-a împiedicat să mă apuc de el pe baza materialului — din păcate, extrem de abundent — ce mi-a fost pus la dispoziţie.

După toate probabilităţile, n-am să-l pot scrie pînă la data fixată [179].

www.dacoromanica.ro

Trimiteţi-mi, pe adresa tovarăşei Fotieva, un răvaş în care să-mi spuneţi cum merg treburile, ce scrieţi şi cum i-aţi plasat pe cei 400 de comunişti unguri care au venit în Rusia.

Lenin

Dictată la telefon
la 29 decembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după o copie dactilografiată

178

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI I.E. RUDZUTAK, A.A. ANDREEV şi V.M MOLOTOV PENTRU MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA

Tovarăşilor Rudzutak, Andreev şi Molotov
(pentru membrii Biroului Politic)

Am început să scriu proiectul de teze cu privire la sindicate, pe baza schiţei iniţiale întocmite de Rudzutak şi Andreev. Am întocmit un plan amănunţit al celor 12 teze, dar pînă acum am scris doar 4, fiindcă lucrez extrem de încet. Vă rog să amînaţi cu cîteva zile dezbaterea acestui proiect în Biroul Politic, întrucît cred că nu e nevoie de multă grabă şi ar fi de dorit ca problema să fie discutată mai temeinic. Peste 3—4 zile sau poate şi mai devreme, cînd termin primul proiect, îl trimit numaidecît membrilor comisiei, şi atunci o să mă înţeleg cu dînşii dacă e nevoie de o întrevedere [180].

Lenin

30/XII.1921

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după o copie dactilografiată

www.dacoromanica.ro

179

CĂTRE G.M. KRJIJANOVSKI

G.M.,

Am citit textul trimis şi am pentru el *cele mai bune* aprecieri. Căutaţi să terminaţi *cît mai repede*, recurgeţi la dictare.

După părerea mea, este nevoie de o completare în legătură cu noua politică economică. Şi cred că ar fi mai bine să inseraţi acest material în diferite capitole *(elucidînd*, din diferite unghiuri de vedere, locul, importanţa şi *r o l u l*, *în l i n i i generale*, al noii politici economice). Aproape la fiecare capitol s-ar putea (şi ar trebui, după părerea mea) să adăugaţi o pagină, două în care să arătaţi că noua politică economică *nu schimbă* planul economic unic de stat şi *nu iese* din cadrul lui, ci schimbă doar concepţia asupra *m o d u l u i* în care el urmează să fie înfăptuit [181].

Ce părere aveţi?

Cu salutări, *Lenin*

Scrisă la 16 noiembrie 1921

Se tipăreşte după manuscris

Publicată pentru prima oară în 1924, în cartea: G.M. Krjijanovski. „Schimbul de mărfuri şi activitatea Comisiei de stat a planificării", Moscova

180

CĂTRE CONDUCĂTORII INSTITUŢIILOR CENTRALE DE STAT

Stimate tovarăş,

E necesar să se pună capăt, o dată pentru totdeauna, spectacolului revoltător pe care-l oferă tărăgănelile şi formalismul birocratic din instituţia dumneavoastră. O serie de dosare importante şi urgente care vă sînt trimise de cancelaria C.C.P. cu scopul de a rezolva nume-

www.dacoromanica.ro

roasele cereri şi reclamaţii primite pe adresa C.C.P. şi a preşedintelui său stau de obicei fără răspuns şi fără să li se dea curs.

Vă rog să introduceţi neapărat disciplina în activitatea instituţiei dumneavoastră. Mecanismul administrativ sovietic trebuie să funcţioneze în mod ordonat, punctual şi operativ. Din cauza lipsei lui de organizare, nu numai că interesele particulare sînt lezate, dar întreaga activitate administrativă capătă un caracter fictiv, iluzoriu.

Luînd drept criteriu real pentru productivitatea muncii fiecărei instituţii date în primul rînd gradul în care ea rezolvă efectiv şi fără întîrziere toate chestiunile care sînt de competenţa ei, vă cer ca pe viitor să daţi răspunsuri cît mai urgente şi mai complete la toate cererile şi întrebările ce vi se adresează. A vă limita să daţi răspunsuri de formă şi a le îndrepta spre alte instituţii înseamnă, de asemenea, a provoca tărăgăneli şi a irosi hîrtia degeaba.

Vă previn că, în caz că se vor practica în continuare asemenea procedee de lucru, cancelaria Consiliului Comisarilor Poporului — care a fost investită cu acest drept — va trage la răspundere pe vinovaţi, fără să ţină seama de „rangul" lor.

Preşedintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

Scrisă în decembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1942, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXIV

Se tipăreşte după un text dactilografiat semnat de V.I. Lenin

181

CĂTRE P.A. ZALUŢKI

Tov. Zaluţki,

Vă trimit scrisoarea. Expediaţi-o cui trebuie în caz că chestiunea asta nu vă priveşte.

www.dacoromanica.ro

Învinuirile ce se aduc unui membru de partid, unui revoluționar atît de vechi, care e cunoscut de toți letonii și pe care în timpul războiului l-a cunoscut și Trotki, ca și mulți alții, sînt în mod vădit neverosimile. Ca unul care îl știu pe Danișevski *din istoria* partidului și care l-am cunoscut cu *mulți* ani înainte de revoluție, vă rog insistent să verificați totul cu atenție, în mod riguros și sub toate aspectele [182].

Al dumneavoastră, *Lenin*

Scrisă în decembrie 1921

Se tipărește pentru prima oară, după manuscris

182

CĂTRE L.B. KAMENEV

Insistați asupra faptului că ei nu fac decît să repete greșelile comise de Trotki la Congresul al X-lea.

Am uitat să spun încă un lucru: el, în „amendamentele" propuse, *preconizează* folosirea de metode administrative (să „mutăm", să „scuturăm" — să restructurăm totul, să aplicăm principiul „răspunderii *personale*") într-un domeniu unde e nevoie

(a) de procedee propagandistice,
(b) de o îndelungată *experiență* *.

Scrisă în 1921

Se tipărește pentru prima oară, după manuscris

* Nu s-a stabilit despre ce e vorba aici. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

183

CĂTRE P.A. KRASIKOV

Ştiu. E ceva revoltător.
Ce mijloc să mai folosim ?
Să publicăm un „manifest“?
Sau să emitem un „decret“ special? Sau *să dăm în judecată* pe vinovaţi?

Vladimir Ilici,

Vă rog să mă scuzaţi, dar nu pot să nu vă atrag atenţia că din diferite regiuni ne vin plîngeri împotriva politicii practicate de secţiile agrare şi de alte organe ale Puterii sovietice... Principiul, trasat de dumneavoastră, de a avea o atitudine înţelegătoare faţă de mijlocaş nu este respectat...

Scrisă în 1921

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

1922

184

CĂTRE L.B. KAMENEV

Pentru *Kamenev*
Cîte o copie pentru *Buharin* şi *P.P. Gorbunov*

Tov. *Kamenev*,

Chiar acum am aflat de moartea lui Goldenberg. Se spune că ea s-a produs în urma unui atac de cord. Tare mă tem — şi sînt aproape convins — că de vină e harababura care domneşte la noi; căci el era un om tare suferind, iar noi n-am ştiut de loc să-i purtăm de grijă. Vă rog foarte mult să daţi dispoziţie 1) să i se facă funeraliile cuvenite (n-ar fi bine ca de treaba asta să se ocupe Sovietul din Moscova sau Comisariatul poporului pentru afacerile externe?); 2) după aceea va trebui să vă îngrijiţi de soţia lui, care, pe cît se pare, e complet lipsită de mijloace şi nu s-a adaptat la actuala viaţă din Rusia; 3) totodată, ar trebui să se publice în ziare un necrolog.

E limpede că vicisitudinile emigraţiei şi neorînduiala noastră rusească l-au băgat în mormînt. Pierdem, în chip cu totul nepermis, lucrători deosebit de valoroşi [183].

Lenin

Dictată la telefon la 1 ianuarie 1922

Publicată pentru prima oară la 13 februarie 1924, în ziarul „Pravda" nr. 35

Se tipăreşte după o copie dactilografiată

185

* CĂTRE ADMINISTRAŢIA CASELOR DE OASPEŢI

Aş vrea să vă fac o mare rugăminte: tovarăşa Kolesnikova, soţia unui tovarăş cu muncă de răspundere care

www.dacoromanica.ro

a murit împuşcat [184], să fie mutată din camera — extrem de mică şi, ceea ce e mai important, *foarte igrasioasă* — pe care o ocupă în momentul de faţă la Casa de oaspeţi nr. 2 (549) într-o altă cameră, fără igrasie (dînsa are doi copii, dintre care unul e bolnav de malarie) [185].

Preşedintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

Scrisă la 2 ianuarie 1922

Publicată pentru prima oară la 20—26 martie 1960, în „Nedelea" (Suplimentul de duminică al ziarului „Izvestia")

Se tipăreşte după un text scris de N.K. Krupskaia şi semnat de V.I. Lenin

186

CĂTRE V.M. MOLOTOV, PENTRU MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA

Tovarăşului Molotov, pentru toţi membrii Biroului Politic (în legătură cu comunicarea lui Cicerin despre o scrisoare trimisă de Bogdanov lui Urquhart)

După părerea mea, ar fi bine să se instituie o anchetă, dar mi se pare că nu e cazul să dezavuăm atitudinea lui Bogdanov; să mai reflectăm; în primul rînd, trimiteţi tuturor membrilor Biroului Politic textul scrisorii lui Bogdanov; în al doilea rînd, să aşteptăm rezultatele anchetei; în al treilea rînd, mai avem încă destul timp pentru a stabili condiţiile noastre după reluarea tratativelor. Asta nu ne obligă la nimic şi într-o oarecare măsură are să ne fie de folos [186].

Lenin

Dictată la telefon la 3 ianuarie 1922

Se tipăreşte pentru prima oară, după o copie dactilografiată

187

CĂTRE V.M. MOLOTOV

Tovarăşului Molotov (în legătură cu comunicarea lui Cicerin despre declaraţia propusă de Lloyd George)

După părerea mea, nu numai că nu trebuie să ne grăbim, dar, în general, condiţiile sînt absolut inaccepta-

www.dacoromanica.ro

bile. Informaţi-l despre asta, absolut confidenţial, pe Krasin, sau puteţi să nu-l informaţi de loc, ci să aşteptaţi pînă la deschiderea conferinţei, cînd vom face o declaraţie precisă [187].

Lenin

Dictată la telefon la 3 ianuarie 1922

Se tipăreşte pentru prima oară, după o copie dactilografiată

188

CĂTRE V.M. MOLOTOV PENTRU MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA

Tovarăşului Molotov, pentru membrii Biroului Politic

Tovarăşul Preobrajenski mi-a spus, la telefon, că el îşi dă demisia dacă Krasnoşcekov va fi numit în postul de al doilea adjunct; de aceeaşi părere sînt toţi membrii colegiului, excepţie făcînd, pe cît se pare, Sokolnikov. Stalin crede că trebuie să confirmăm hotărîrea, dar să amînăm aplicarea ei pînă la întoarcerea lui Sokolnikov, fiindcă altfel s-ar putea ca cei de acolo să-i facă zile amare lui Krasnoşcekov. Eu cred că acest pericol va continua să existe dacă Biroul Politic nu va acţiona de pe acum cu toată tăria împotriva colegiului şi nu-l va apăra şi sprijini pînă la capăt pe Krasnoşcekov. Consider că această chestiune este extrem de importantă, deoarece nu numai întregul colegiu, dar şi Preobrajenski comite o greşeală flagrantă, nefiind în stare să aprecieze necesitatea de a folosi din plin un om care, căpătînd o temeinică experienţă de muncă în America şi în Republica Extremului Orient, abordează problemele financiare sub aspectul lor practic. Acesta e lucrul cel mai important. Şi tocmai o asemenea însuşire lipseşte lui Preobrajenski şi celorlalţi membri ai colegiului. Toată opoziţia lor împotriva lui Krasnoşcekov se bazează pe o prejudecată adînc înrădăcinată şi periculoasă. De aceea, eu aş fi de părere ca hotărîrea în legătură cu Krasnoşcekov să

www.dacoromanica.ro

fie adoptată fără întîrziere de către organele de stat competente [188].

Lenin

Dictată la 4 ianuarie 1922

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipărește după o copie dactilografiată

189

CĂTRE A.D. ȚIURUPA

Tovarășului *A.D. Țiurupa*

Chiar azi am discutat cu Krjijanovski chestiunile referitoare la Comisariatul poporului pentru căile de comunicație, asupra cărora m-ați informat ieri. Consider că ar fi foarte util ca dumneavoastră să aranjați o întrevedere, fie și de un sfert de oră, cu Krjijanovski și una de o jumătate de oră cu Neopihanov (de la Comisia de stat a planificării), pe care Krjijanovski îl consideră drept un element valoros și foarte versat în materie de comunicații.

Lenin

Dictată la telefon la 4 ianuarie 1922

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipărește după o copie dactilografiată

190

CĂTRE E.A. PREOBRAJENSKI

Tovarășului *Preobrajenski*

Vă rog să-mi scrieți cîteva cuvinte despre Nazar Uralski. Și-a găsit serviciu? Unde și în ce fel? Care sînt acum concepțiile lui politice? Vădesc ele, în general, vreo schimbare în ultima vreme sau au rămas ca înainte? [189]
4.I.1922

Lenin

Dictată la telefon

Se publică pentru prima oară, după o copie dactilografiată

www.dacoromanica.ro

191

CĂTRE A.D. ŢIURUPA

Tovarăşului *Ţiurupa*

Aleksandr Dmitrievici,

Ar trebui, cred, să convocaţi o consfătuire a comisarilor poporului sau a adjuncţilor lor (de la comisariatele pentru finanţe şi pentru comerţul exterior + Litvinov) în legătură cu scrisoarea lui Lomonosov şi să cereţi ca în cel mai scurt timp (bunăoară, în două zile) să vă prezinte un proiect de propuneri precise şi concluziile respective [190].

Lenin

9.I.1922

Dictată la telefon

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după o copie dactilografiată

192

CĂTRE M.M. LITVINOV

9.I.1922

Tov. *Litvinov*,

Vă trimit scrisoarea lui Mihailov. Nu credeţi că ar fi nimerit să aranjaţi o consfătuire cu Şeinman şi cu Lejava (sau cu un împuternicit al acestuia) pentru a pregăti numaidecît un proiect de hotărîre în această problemă urgentă? [191]

Lenin

Dictată la telefon

Publicată pentru prima oară în 1961, în revista „Istoriceskii Arhiv" nr. 5

Se tipăreşte după o copie dactilografiată

www.dacoromanica.ro

193

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI A.S. ENUKIDZE ŞI L.B. KAMENEV

Tovarăşilor Enukidze şi Kamenev

Vă rog să acordaţi ţăranului Serghei Frolov*, reprezentantul satului Alakaevka din gubernia Samara, tot sprijinul necesar pentru achiziţionarea şi primirea de cereale, precum şi pentru aprovizionarea satului cu seminţe în vederea însămînţărilor de primăvară. Întrucît oamenii din acest sat mă cunosc personal, consider că ar fi nimerit, din punct de vedere politic, ca împuterniciţii lor să nu plece fără să fi primit nici un fel de ajutor.

Vă rog să căutaţi să aranjaţi toate acestea, iar după aceea să-mi comunicaţi ce aţi reuşit să faceţi [192].

Lenin

9.I.1922

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipăreşte după o copie dactilografiată

194

CĂTRE V.M. MOLOTOV PENTRU BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA

Tovarăşului *Molotov*

În ce priveşte prima propunere a lui Krestinski (în legătură cu cuantumul salariului), nu sînt de loc în măsură să mă pronunţ, dar cred că trebuie ţinut seama de părerea lui, pentru că el nu exagerează. Cît despre

* În documentul original, pe cît se vede, s-a strecurat o greşeală: nu Serghei Frolov e cel care a venit la Moscova, ci fiul său Kuzma. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

cea de-a doua propunere, cred că Krestinski n-are dreptate şi că este absolut necesar să trimitem pe Avanesov să facă o verificare la faţa locului [193].

Lenin

Dictată la telefon la 9 ianuarie 1922

Se tipăreşte pentru prima oară, după o copie dactilografiată

195

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI I.V. STALIN

Tovarăşului Stalin

Gusev pleacă peste o oră şi jumătate; chiar acum am vorbit cu el la telefon despre tot ce trebuie şi peste o jumătate de oră o să fie acasă la Krasikov, unde va aştepta să primească o telefonogramă din partea dumneavoastră. Proiectul circularei adresate Comitetului Central al Partidului Comunist din Turkestan l-am citit chiar acum şi sînt întru totul de acord cu cuprinsul lui. Ar fi bine să fie aprobat chiar azi şi predat lui Gusev, să-l ducă el [194].

12/I.1922

Lenin

Dictată la telefon

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipăreşte după o copie dactilografiată

196

CĂTRE V.M. MOLOTOV PENTRU BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA

Tovarăşului Molotov

Am fost informat de către Kamenev că Consiliul Comisarilor Poporului a acceptat propunerea, cu totul nepotrivită, a lui Lunacearski de a menţine Teatrul mare de

www.dacoromanica.ro

operă şi balet; propun Biroului Politic să adopte următoarea hotărîre:

1. Se recomandă Prezidiului C.E.C. din Rusia să anuleze hotărîrea Consiliului Comisarilor Poporului.

2. Să se menţină, din personalul operei şi baletului, doar cîteva zeci de artişti la Moscova şi Petrograd, astfel ca prin reprezentaţiile date de ei (atît cele de operă cît şi cele de balet) să se poată acoperi cheltuielile*, cu alte cuvinte să fie eliminate orice cheltuieli exorbitante pentru decoruri etc.

3. Din miliardele astfel economisite, cel puţin jumătate să fie repartizate pentru lichidarea analfabetismului şi pentru casele de citit.

4. Să fie chemat Lunacearski pentru cinci minute ca să-şi spună ultimul cuvînt de inculpat şi să i se pună în vedere, atît lui cît şi celorlalţi comisari ai poporului, că prezentarea şi votarea unor hotărîri de felul celei anulate acum de Comitetul Central vor avea drept consecinţă adoptarea unor măsuri mai severe [195].

12/I.1922

Lenin

Se tipăreşte pentru prima oară, după o copie dactilografiată

197

CĂTRE V.M. MOLOTOV, PENTRU BIROUL ORGANIZATORIC ŞI BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA

Tov. Molotov,

Trimiţîndu-vă alăturat scrisoarea tovarăşului Krestinski, propun, la rîndul meu, Biroului Organizatoric — iar în ce priveşte unele puncte, Biroului Politic — să adopte următoarea hotărîre:

1. Vor fi numiţi, de comun acord cu Comisariatul poporului pentru ocrotirea sănătăţii, unul sau doi medici

* Bunăoară, să se acopere cheltuielile prin participarea cîntăreţilor de operă şi a balerinilor la tot felul de concerte etc.

www.dacoromanica.ro

care în mod periodic să examineze pe Sokolnikov, Ţiurupa şi pe alţi tovarăşi întorşi de la tratament şi li se va cere să-şi dea în scris avizul în legătură cu regimul ce trebuie să-l urmeze. Acest medic va răspunde de respectarea indicaţiilor prescrise. El va fi obligat să prezinte un scurt raport Secretariatului Comitetului Central sau — dacă acesta e de acord — Secretariatului Consiliului Comisarilor Poporului.

2. Va fi desemnată o anumită persoană care să urmărească, pe proprie răspundere, modul cum este respectat regimul de către Sokolnikov.

3. Ţiurupa va fi obligat să-şi petreacă trei zile pe săptămînă (sîmbătă, duminică şi luni) la fratele său G.D. Ţiurupa, la Kaşira, sub supravegherea lui, în sensul că trebuie să respecte un regim de odihnă deplină şi de alimentaţie bună.

4. Ţiurupa va fi obligat să-şi reducă activitatea, şi în special să renunţe aproape cu desăvîrşire la munca în cadrul unor comisii, concentrîndu-şi eforturile asupra traducerii în practică a unor hotărîri dintre cele mai importante ale C.C.P. şi ale C.M.A.

5. Ţiurupa va fi obligat să stabilească o normă generală pentru şedinţele C.C.P. şi C.M.A., în sensul că ele nu trebuie să dureze mai mult de trei ore [196].

Lenin

Dictată la telefon la 12 ianuarie 1922

Se tipăreşte pentru prima oară după o copie dactilografiată

198

O TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI L.B. KRASIN

Londra
Delegaţia guvernului sovietic.
Pentru Krasin

Comisariatul poporului pentru comerţul exterior a declarat, în decembrie, că au fost achiziţionate, dar n-au fost expediate 8 000 000 de puduri de cereale. După ce a primit noi credite, el s-a obligat ca pînă la 1 aprilie să

www.dacoromanica.ro

procure cereale pentru hrana populației într-o cantitate de 15 000 000 de puduri, cîte 5 000 000 în fiecare lună. În ianuarie nu s-a primit încă nici un pud și n-am căpătat nici o informație despre vapoarele expediate încoace sau despre presupusele expedieri. Întrucît situația alimentară este extrem de grea, vă rog insistent ca în termen de două zile să-mi comunicați: 1) ce cantitate de cereale s-a cumpărat; 2) ce cantitate s-a trimis, cu ce vapoare și în care porturi; 3) ce cantitate se va trimite în timpul cel mai apropiat și cînd anume; 4) planul de îndeplinire a angajamentului de a achiziționa 15 000 000 de puduri *.

Președintele C.C.P., *Lenin*

Scrisă la 12 ianuarie 1922

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipărește după o copie dactilografiată

199

CĂTRE A.S. ENUKIDZE

13.I.1922

Tovarășe Enukidze,

Tov. Lalaiant îmi spune că trebuie ajutată familia lui, trimițîndu-i o sumă de bani cu care să-și asigure întreținerea pînă în martie. Vorbiți cu Stalin și vedeți cum trebuie procedat. Alocația să fie acordată de Comitetul Central? Sau de Prezidiul C.E.C. din Rusia? Scrieți-mi, vă rog, pe adresa tovarășei Fotieva dacă se poate face ceva (în ce privește suma, trebuie întrebat Lalaiant). Există vreo dificultate? În ce constă ea?

Eu voi căuta apoi să găsesc mijloacele și modalitățile necesare. Fiți bun și spuneți-i lui Stalin că îl rog, cu acest prilej, să stea de vorbă cu Lalaiant, să vadă ce muncă i s-ar potrivi. Eu, după convorbirea pe care am avut-o cu Lalaiant, îmi dau seama că nu pot soluționa

* Vezi și volumul de față, documentul 216. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

problema asta. E necesar s-o rezolve Stalin în cadrul — sau cu sprijinul — Biroului Organizatoric[197].

Al dumneavoastră, *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipăreşte după manuscris

200

CĂTRE P.S. OSADCII

Tov. Osadcii,

La verificarea planului de achiziţii cu plata în aur în străinătate trebuie să vă menţineţi la cifra de *130* de milioane de ruble *a n u a l.*

Ea nu trebuie depăşită. În caz că apare cît de cît pericolul de a *trece peste această limită*, daţi-mi de veste *numaidecît.*

13/I. *Lenin*

Scrisă la 13 ianuarie 1922

Se tipăreşte pentru prima oară, după manuscris

201

TELEGRAMĂ ADRESATĂ REPREZENTANŢELOR COMERCIALE ALE R.S.F.S.R. ÎN STRĂINĂTATE

Cifrat

Reprezentanţelor comerciale ale R.S.F.S.R.
Londra, Berlin, Stockholm, Praga, Varşovia, Helsingfors, Roma

La vămile noastre continuă să sosească încărcături fără specificaţia necesară, adeseori chiar fără adresa destinatarului — a celui ce a făcut comanda. Dispoziţiile date de Comisariatul poporului pentru comerţul exterior ca fiecare colet să fie prevăzut cu foi de transport, introduse în el, care să conţină nomenclatura mărfurilor, nu sînt respectate. Ambalajul este adesea atît

www.dacoromanica.ro

de prost, că pînă să ajungă la destinație încărcătura se împrăștie. Cu toate că plumburile de la vagoane sînt intacte, se constată sustrageri, care au fost comise, probabil, în timpul încărcării. Vă rog să luați măsuri energice pentru a pune capăt acestei situații rușinoase, revoltătoare. Vă rog insistent să aplicați întocmai dispozițiile conținute în telegrama lui Lejava din 21 decembrie crt. Comunicați numaidecît telegrafic Comisariatului poporului pentru comerțul exterior — cu indicația de a-mi trimite și mie o copie — cum ați îndeplinit această dispoziție, cine sînt cei ce răspund personal pentru expedierea de colete fără specificație și fără foi de transport, pentru proasta împachetare a mărfurilor, pentru sustragerile operate la încărcare, la transbordare și pe drum pînă la vămile noastre.

Președintele C.C.P., *Lenin*

Scrisă la 14 ianuarie 1922

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipărește după o copie dactilografiată

202

CĂTRE N.P. GORBUNOV

1

Tov. Gorbunov,

Consider că această idee e perfect justă *și merită* să fie sprijinită; ca atare, vă rog să cereți avizul lui Lunacearski, iar după aceea proiectul lui (întocmit în formele cuvenite, adică precizînd condițiile, termenele etc.) să-l prezentați spre examinare Micului C.C.P. și să *urgentați adoptarea lui* [198].

14/I.1922 Președintele C.C.P., *Lenin*

Se tipărește pentru prima oară, după manuscris

www.dacoromanica.ro

2

Tovarăşe Gorbunov,

E necesar ca dumneavoastră înşivă să strîngeţi informaţiile necesare, sfătuindu-vă în prealabil, la nevoie, cu Kamenev şi Troţki, şi să soluţionaţi această chestiune fără mine.

Lenin

Dictată la telefon la 18 ianuarie 1922

Se tipăreşte pentru prima oară după o copie dactilografiată

203

CĂTRE I.S. UNŞLIHT ŞI V.V. FOMIN

personal
confidenţial

16.I.1922

Tovarăşului Unşliht (Ceka) şi tovarăşului Fomin (Comisariatul poporului pentru căile de comunicaţie)

O copie pentru N. P. Gorbunov

Am avut prilejul, zilele trecute, să iau cunoştinţă de starea *drezinelor cu motor* ale Cekăi, care, după cît se pare, se află sub administrarea acestei instituţii şi a Comisariatului poporului pentru căile de comunicaţie. Cred că atît Ceka cît şi Comisariatul poporului pentru problemele militare au absolută nevoie de asemenea drezine (am auzit că Ceka dispune de două) în reţeaua de căi ferate a Moscovei pentru îndeplinirea unor misiuni deosebit de urgente, pentru trimiterea promptă şi arhiconspirativă a unor mici detaşamente (formate din 5—10 oameni) ş.a.m.d.

Starea în care am constatat că se află drezinele este cît se poate de proastă. Lipsă de supraveghere, o serioasă deteriorare (au fost furate multe piese!), o totală dezordine, sustrageri vădite de combustibil, petrol amestecat cu apă, o nemaipomenit de proastă funcţionare a motorului, opriri în drum la fiecare minut, circulaţie din cale afară de proastă, opriri îndelungate în staţii, şefi de gară

www.dacoromanica.ro

neinformați asupra situației (neavînd, pe cît se pare nici cea mai mică idee că drezinele Cekăi trebuie să beneficieze de cale liberă specială, să circule cu viteză maximă, nu în sensul rapidității mersului, fiindcă mașinile astea, pe cît se vede, sînt „sovietice", adică foarte proaste, ci în sensul unor opriri și întîrzieri minime și al unei deplasări ireproșabile, specifice *transporturilor militare)* haos, nepăsare, de e mai mare rușinea. Spre norocul meu, aflîndu-mă incognito într-o drezină, am putut să ascult și să aud relatările sincere, veridice (iar nu dulcegăriile oficiale, false) ale unor slujbași, și din cuprinsul lor mi-am dat seama că cele arătate de mine aici nu constituie ceva întîmplător, că întreaga organizare se află într-o stare de-a dreptul lamentabilă și peste tot domnește haosul și nepriceperea.

Pentru prima dată am călătorit pe calea ferată nu în calitate de „demnitar", care prin zeci de telegrame speciale pune totul în mișcare, ci în calitate de ins necunoscut care merge împreună cu cei de la Ceka, și impresia mea a fost de-a dreptul deprimantă. Dacă acesta e regimul de funcționare al unei mici rotițe speciale dintr-un mecanism care se află sub supravegherea specială a *însăși* Cekăi, vă puteți închipui ce se petrece, în general, la Comisariatul poporului pentru căile de comunicație! Acolo trebuie să domnească o debandadă nemaipomenită.

Prin prezenta dispun ca numaidecît, de comun acord cu Ceka și cu Comisariatul poporului pentru căile de comunicație (poate ar fi cazul să atrageți în acțiunea asta și Comisariatul poporului pentru treburile militare dacă are și el autodrezine), să desemnați o persoană de răspundere, cunoscătoare în materie, iar nu un demnitar. Această persoană să fie drastic trasă la răspundere pentru orice manifestări de nepăsare.

Să se publice niște instrucțiuni scurte, în genul celor militare, privind circulația rapidă și conspirativă a drezinelor Cekăi, întreținerea lor perfectă, depozitarea combustibilului, deplasarea fără întîrziere pe linia de centură, pe rețeaua de cale ferată a capitalei *și pretutindeni*, ș.a.m.d. La aceste instrucțiuni trebuie adăugat, între altele, că la cererea lui N.P. Gorbunov (care nu va

www.dacoromanica.ro

face acest lucru decît cu consimțămîntul meu) i se va pune la dispoziție în mod regulat o autodrezină, care se va deplasa în direcția indicată de dînsul.

Raportați-mi în mod amănunțit, prin tov. N.P. Gorbunov, directorul treburilor C.C.P., cum a fost îndeplinită prezenta dispoziție.

Tovarășul Gorbunov e însărcinat să efectueze din cînd în cînd un control efectiv, adică să întreprindă călătorii inopinate cu autodrezina, să înregistreze numărul minutelor consumate pentru fiecare operație (semnalul de plecare, deplasarea, opririle etc.) și să întreprindă cercetările necesare.

Președintele C.M.A., *V. Ulianov (Lenin)*

Publicată pentru prima oară, parțial, în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipărește pentru prima oară în întregime, după manuscris

204

CĂTRE L.D. TROȚKI

Tovarășe Troțki,

Aveți perfectă dreptate. Eu am intervenit pînă acum de două ori. O dată am trimis acolo un cekist să aranjeze cu *lemnele*. Au promis, *s-au dus*, au luat măsuri. Altă dată i-am cerut lui Semașko — și el s-a declarat de acord — să-i fixeze un salariu lui Ghetie: să-l numească în postul de medic *consultant* la spitalul Kremlinului (cu un milion și ceva, rație de alimente etc.).

După părerea mea, ar fi bine ca Biroul Politic să hotărască *în plus*

1) că face răspunzător pentru treaba asta pe Soloviev *(adjunct* al comisarului poporului pentru ocrotirea sănătății),

2) că acesta trebuie să prezinte Biroului Politic un raport (scris) și, în fine,

3) că pentru Ghetie ar fi mai bine să fie eliberat din munca de la sanatoriu sau să se reorganizeze întreg personalul sanatoriului potrivit indicațiilor date de el și în

www.dacoromanica.ro

spiritul propunerilor lui. Mi se pare că Ghetie preferă cea de-a doua soluție. El trăiește printre cei de-acolo și, pe cît se pare, îi îndrăgește [199].

16/I. *Lenin*

Scrisă la 16 ianuarie 1922 — *Se tipărește pentru prima oară, după manuscris*

205

CĂTRE V.M. MOLOTOV PENTRU BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA [200]

Confidențial

Tovarășului Molotov, pentru Biroul Politic

1) N-ar fi cazul să cerem garanții speciale împotriva fasciștilor (bunăoară, să ni se pună la dispoziție un vas de război care să fie prevăzut cu instalație de radio; să ni se comunice numele persoanelor — din rîndurile armatei și ale poliției — care poartă răspunderea etc.)?
2) Să le comunicăm numaidecît că *din partea noastră vor participa d e l e g a ț i* în număr de ... pînă la ...* ((+ personalul))? Cînd să convocăm o sesiune a C.E.C. din Rusia?
3) În general (și în celelalte privințe), Cicerin are dreptate.
4) N-ar fi bine ca din partea C.E.C. din Rusia să desemnăm (pentru mai multă subtilitate diplomatică):
   Lenin — președinte
   Cicerin — vicepreședinte, învestit cu **toate** drepturile președintelui, în caz că acesta nu va putea să meargă.

{ Ioffe ?? / și / ?? Krasin ?? } *2 locțiitori de vicepreședinte ?* sau 3—4? [201]

* În manuscris, V.I. Lenin a lăsat loc pentru indicarea numărului delegaților. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

5) N-ar fi cazul să începem *îndată* numai tratative personale (fără nici un fel de documente) la Berlin şi la Moscova cu germanii în vederea unui *contact* cu ei la Genova?
6) N-ar fi bine să cerem imediat, în mod secret, *tuturor* reprezentanţilor plenipotenţiari să sondeze terenul pe lîngă guvernele din ţările respective pentru a vedea dacă ele sînt de acord să înceapă cu noi tratative secrete *neoficiale* în vederea trasării *în prealabil a liniei* tratativelor de la Genova?

16/I. *Lenin*

Scrisă la 16 ianuarie 1922

Se tipăreşte pentru prima oară, după manuscris

206

CĂTRE V.M. MOLOTOV, PENTRU TOŢI MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA

16.I. 1922

Tovarăşului *Molotov*,
pentru toţi membrii Biroului Politic

1) Certificatele medicale ale lui Cicerin ne arată că el e bolnav [202]. Trebuie să cerem imediat unor medici dintre *cei mai buni* să ne spună cum e mai bine:
   a) să amînăm tot concediul lui (pe o jumătate de an) pînă după Conferinţa de la Genova?
      O să poată el rezista pînă atunci?
   b) sau să i se dea îndată un concediu de odihnă de o lună sau de cinci săptămîni, de la 18.I la 22. II, şi atunci mai rămîn două săptămîni pînă la 8.III, iar după Conferinţa de la Genova să i se dea un concediu special? (mi se pare că aceasta *ar fi* singura soluţie nimerită) [203].
2) La Comisariatul poporului pentru afacerile externe, pe cît se pare, treburile se află într-o stare de dezorgani-

www.dacoromanica.ro

zare periculoasă. Nu e riscant să trimitem cele mai bune forţe ale acestui comisariat la Genova, iar aici să lăsăm toate locurile descompletate?

E necesar ca această chestiune să fie supusă imediat atenţiei *nemijlocite* a Biroului Politic.

3) Trebuie să încredinţăm cuiva (poate că lui *Litvinov* + Vorovski + Ioffe + P.P. Gorbunov) răspunderea specială ca, la plecarea lui Cicerin şi a întregii delegaţii la Genova, *toate* treburile Comisariatului poporului pentru afacerile externe să fie predate, în formele *cuvenite*, cutăror persoane.

Unul dintre diplomaţii cei mai cu experienţă trebuie să rămînă în conducerea acestui comisariat pe întreaga perioadă a Conferinţei de la Genova [204].

4) Să se găsească numaidecît specialişti în cifru dintre cei mai buni şi mai de încredere şi să li se dea însărcinarea de a pregăti pentru delegaţia care pleacă la Genova cele mai sigure cifruri (cu coduri *care se schimbă în fiecare zi*), pentru întreaga perioadă a conferinţei.

Lenin

Se tipăreşte pentru prima oară, după manuscris

207

CĂTRE V.M. MOLOTOV

17.I.1922

Tov. Molotov,

Vă trimit chestionarul lui Vorovski şi cererea înaintată de Akselrod. Această cerere trebuie rezolvată.

Akselrod a lucrat aici la Comintern şi la Comisariatul poporului pentru afacerile externe. Îl cunosc ca bolşevic încă din 1916, de la Zürich, şi sprijin cererea de a i se acorda ajutor lui şi soţiei sale, sub o formă sau alta [205].

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Se tipăreşte pentru prima oară, după manuscris

www.dacoromanica.ro

208

CĂTRE D.I. KURSKI

Comisariatul poporului pentru justiție — tov. *Kurski*

Am primit două comunicări din partea Comisariatului poporului pentru justiție — una din 14 noiembrie și alta din 20 decembrie — cu privire la „îndeplinirea" însărcinării date de mine de a organiza o campanie sistematică împotriva birocratismului.

În prima comunicare, dumneavoastră scrieți:

> „Cu multă greutate pot fi alese procesele în care acest defect de organizare (subînțelegînd prin aceasta caracterul greoi și complexitatea birocratică a aparatului nostru, raporturile dintre departamente, fricțiunile etc.) nu se resimte în mod atît de categoric și tărăgănarea birocratică este fapta unor persoane, iar nu consecința obiectivă a lipsei de organizare a aparatului nostru".

Dacă privim astfel lucrurile, lupta împotriva birocratismului n-o să ducă, bineînțeles, la nici un rezultat. Trebuie să învățăm să tragem la răspundere și să pedepsim cu o severitate exemplară tocmai persoanele care răspund de aceste „defecte de organizare", și nu pe altcineva. Un sabotor niciodată nu se va face vinovat de birocratism.

Cea de-a doua comunicare a Comisariatului poporului pentru justiție, semnată de Krasikov, precum și rapoartele anexate, care au fost întocmite de niște anchetatori „în procese extrem de importante" — Viukov, Roizman și Kedrov, funcționar al Inspecției muncitorești-țărănești —, descoperă într-adevăr America. În aceste rapoarte sînt enunțate, într-o formă destul de agramată, o serie de adevăruri banale despre birocratism, despre complexitatea aparatului de stat etc., etc.

Într-un cuvînt, se vede că lupta împotriva birocratismului n-a fost cît de cît urnită din loc.

În fond, n-am primit un răspuns complet în legătură cu cele cinci sarcini trasate de mine *.

* Vezi volumul de față, documentul 1. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Vă rog să examinaţi încă o dată chestiunea şi să organizaţi în aşa fel lupta împotriva birocratismului, încît să se desfăşoare în mod operativ, după toate regulile artei militare.

Vă rog ca la fiecare 20 ale lunii, fără a mai aştepta să vi se reamintească în prealabil, să-mi trimiteţi o comunicare despre felul cum se desfăşoară această campanie.

Preşedintele Consiliului Comisarilor Poporului,
V. Ulianov (Lenin)

Scrisă la 17 ianuarie 1922

Publicată pentru prima oară în 1928, în „Culegeri din Lenin", vol. VIII

Se tipăreşte după un text dactilografiat semnat de V.I. Lenin

209

CĂTRE V.A. SMOLIANINOV

17.I.1922

Tov. Smolianinov,

Vă trimit comunicarea primită de la G.D. Ţiurupa*. Birocratismul ia forme revoltătoare.

Activitatea Comisariatului poporului pentru căile de comunicaţie este cum nu se poate mai defectuoasă.

Şi asta cînd e vorba de centrala electrică de la Kaşira, care e — pentru noi — o întreprindere de importanţă excepţională! O întreprindere pentru care Biroul Politic a adoptat o directivă *specială*, care prevede ca lucrările de construcţie să fie sprijinite şi grăbite prin toate mijloacele. Şi asta în ciuda zecilor de telegrame etc. trimise de mine în legătură cu această centrală.

Ce se întîmplă cu încărcăturile obişnuite? Pe cît se pare, ceva de-a dreptul uluitor!

Vă propun:

1) să intentaţi acţiune judiciară pentru tărăgănare birocratică şi să faceţi în aşa fel ca să se aplice sancţiunile cele mai severe;

* Vezi şi volumul de faţă, documentele 218 şi 219. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

РОССИЙСКАЯ
СОЦИАЛИСТИЧЕСКАЯ
ФЕДЕРАТИВНАЯ
Советская Республика.

ПРЕДСЕДАТЕЛЬ
СОВЕТА
Народных Комиссаров.

Москва, Кремль.
17 / I 1922 г.
№ 8050

т. Смольянинов!

Посылаю Вам сообщение
т. Д. Курского.

Довожу вторично.

Работа НКЮ и НКЮ вся
плохая.

И про Вас, Каменева, Ив.
учреждения никуда негодная
работа! Все учреждения, с
коими мне <u>опять</u> пришлось
Полбюро нашел отвратительно.

Scrisoarea lui V.I. Lenin către V.A. Smolianinov. — 17 ianuarie 1922

www.dacoromanica.ro

Одесского напряжения и
успокоения! И вот – идет дождь,
как говорили в г. Н. у меня
нашей Калитки!

Что же делается с обыкно-
венным зрением? Очевидно,
нервы успокоились!

Предлагаю Вам:

1) повернуть дело на суд для выбора
и довести до строгого наказания;

2) жаловаться на К.К.К. и Кулоне суда, до-
биться мер повышения ответственности
и улучшения работы. Целую Ваши руки)

www.dacoromanica.ro

2) să-i presați pe cei de la Comisariatul poporului pentru căile de comunicație și, *în afară de acțiunea judiciară*, căutați să găsiți *mijloace* de ridicare a simțului de răspundere și de îmbunătățire a muncii.

Președintele C.M.A., *V. Ulianov (Lenin)*

Publicată pentru prima oară la 21 ianuarie 1931, în ziarele „Pravda" nr. 21 și „Za Industrializației" nr. 21

Se tipărește după manuscris

210

CĂTRE EDITURA DE STAT

Editura de stat;
o copie tovarășului *Ionov*

Lucrările de editare a atlasului geografic — după informațiile primite de la tov. *Ionov* — sînt încetinite de lipsa de mijloace bănești: după datele comunicate de dînsul, e nevoie de vreo 300 000 000 de ruble.

E necesar să se trimită la Petrograd o sumă *cu destinație fixă*, astfel ca să se înlăture încetineala și să se asigure pe viitor un tempo rapid în munca de redactare și editare a atlasului [206].

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului

Scrisă la 17 ianuarie 1922

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipărește după o copie dactilografiată

211

CĂTRE V.A. SMOLIANINOV [207]

Tovarășului **Smolianinov**

Am parcurs o parte din grafice. Propun:

1) să se adauge totdeauna, lunar, *cifrele absolute* (mii sau milioane), scrise cu peniță, mărunt și **clar** (ca în tabelul V, 4);

www.dacoromanica.ro

2) Totodată, să se pună *t o t d e a u n a* pe marginea tabelului mărimea de dinainte de război (1913 sau 1916 ş.a.m.d.)
cutare (cifră absolută).

3) Întreaga însemnătate a acestor grafice constă în caracterul lor intuitiv şi comparativ. De aceea trebuie ca *în acelaşi spaţiu* să fie introduse tabelele pe *3 6* de luni: 1920—1921—1922.
(astfel ca *î n t r - u n* tabel să fie *3 6* de luni: 1920—1922).

17/I. *Lenin*

+ 4) Semnul (∧) să nu fie făcut cu *linii groase*, ci *subţiri:* e mai simplu, mai clar, mai uşor de desenat şi, în felul acesta, e nevoie de mai puţini copişti.

5) Ar fi poate de dorit ca toate graficele să fie prinse cu clame, ca să formeze o *fasciculă* (sau două, trei *fascicule* dacă una ar fi prea groasă), şi în felul acesta să poată fi uşor răsfoite.

17/I. *Lenin*

Scrisă la 17 ianuarie 1922

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipăreşte după manuscris

212

CĂTRE V.M. MOLOTOV, PENTRU SECRETARIATUL C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA

Tov. Molotov,

Mă adresez Secretariatului Comitetului Central (iar dacă chestiunea nu e de competenţa lui, ci de aceea a Biroului Organizatoric, atunci mă adresez acestuia) cu o rugăminte pentru doi tovarăşi:

1) Fiica Margaritei Vasilievna *Fofanova*, în vîrstă de 15 ani, suferă de o formă gravă de tuberculoză osoasă. Vă rog s-o trimiteţi (în caz de nevoie, împreună cu mama

www.dacoromanica.ro

ei) la Riga, la sanatoriul nostru. Ele, bineînțeles, sînt lipsite de mijloace.

Pe M.V. Fofanova o cunosc ca o energică și devotată bolșevică încă din vara anului 1917. În toamna aceluiași an, înainte de Octombrie, în vremuri dintre cele mai periculoase, m-a ascuns la ea în casă.

De la Revoluția din Octombrie 1917 încoace a muncit tot timpul, fără preget. Maladia gravă de care suferă fiica ei îi sleiește puterile și o împiedică să muncească [208].

(Adresa Fofanovei: Casa de oaspeți nr. 4, Vozdvijenka, 5, apart. 31*.)

2) Vă rog s-o înscrieți la școala experimentală a Comisariatului poporului pentru învățămînt pe Nina Kotovici-Sammer, în vîrstă de 14 ani.

Trebuie repartizată la clasa I, gradul 2.

Adresa ei: Maroseika, nr. 2/15, căminul Uniunii centrale a cooperativelor de consum.

L-am cunoscut bine pe tatăl ei, defunctul Ivan Adamovici *Sammer*. Vechi revoluționar, bolșevic. Membru al Comitetului Central încă înainte de prima revoluție (din 1905). A murit în 1920, în Ucraina, istovit de muncă [209].

V. Ulianov (Lenin)

Scrisă la 17 ianuarie 1922

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipărește după manuscris

213

CĂTRE V.D. BONCI-BRUEVICI

18 ianuarie 1922

Tovarășului Bonci-Bruevici
(O copie pentru tov. Kamenev)

Mă bucură mult de tot că n-ați părăsit sovhozul și nădăjduiesc că veți continua pînă la capăt activitatea dumneavoastră gospodărească, ocupîndu-vă de tot raionul. Ini-

* Adresa e scrisă de secretară. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

ţiativele dumneavoastră editoriale le privesc cu mult scepticism. În ce priveşte scrierile mele mai ales, vă rog să-l întrebaţi pe tov. Kamenev, fiindcă în momentul de faţă eu nu am posibilitatea să mă ocup de asemenea chestiuni [210].

Lenin

Dictată la telefon

Se tipăreşte pentru prima oară, după o copie dactilografiată

214

CĂTRE L.B. KAMENEV

Tovarăşe Kamenev,

Vă trimit o copie a scrisorii adresate de mine lui Bonci-Bruevici şi ţin să adaug că, dacă vă hotărîţi să editaţi scrierile mele, potrivit rugăminţii lui Bonci-Bruevici şi răspunsului ce i-a fost dat de mine, vă asumaţi dumneavoastră întreaga răspundere *.

Lenin

Dictată la telefon la 18 ianuarie 1922

Se tipăreşte pentru prima oară, după o copie dactilografiată

215

CĂTRE N.P. BRIUHANOV

18 ianuarie 1922

Tovarăşului Briuhanov
(Cîte o copie pentru tovarăşii Kamenev, Ţiurupa şi Stalin.)

Nu sînt de loc de acord cu dumneavoastră. Cred că acum, cînd în Ucraina activitatea Comisariatului poporului pentru aprovizionare se află într-o stare de dezorganizare înspăimîntătoare, prezenţa lui Frumkin acolo e absolut necesară. Acest comisariat, în general, trebuie să facă eforturi extraordinare în sensul întăririi disci-

* Vezi documentul precedent. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

plinei — asta e convingerea mea fermă. Pentru achiziționări din străinătate poate că ar fi potrivit Klișko sau un altul. Trebuie să-i trimitem o telegramă lui Krasin în termeni foarte categorici *.

Lenin

Dictată la telefon

Se tipărește pentru prima oară, după o copie dactilografiată

216

CĂTRE I.V. STALIN

19.I

Tovarășe Stalin,

Dacă hotărîți să-l trimiteți pe Frumkin în Ucraina, o să fie necesar să-i trimiteți lui Krasin o telegramă cu următorul conținut categoric:

> Dacă în ianuarie și februarie nu cumpărați 15 000 000 de puduri de cereale, vă destituim din funcția ce o dețineți și vă excludem din partid. Avem mare nevoie de cereale. Orice tărăgănare e inadmisibilă. Aparatul Comisariatului poporului pentru comerțul exterior e defectuos. Procurarea de valută e în întîrziere. Depuneți toate eforturile. Comunicați-ne precis, telegrafic, de două ori pe săptămînă, cum stați cu îndeplinirea acestei sarcini.

Aprobați conținutul acestei telegrame mîine, 20/I, apoi trimiteți-o în numele Biroului Politic [211]; totodată, presați-l din răsputeri pe Litvinov (să facă rost de valută) și controlați personal, de 2—3 ori pe săptămînă, ce s-a întreprins în acest sens[212].

Lenin

Scrisă la 19 ianuarie 1922

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

* Vezi documentul următor. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

217

CĂTRE L.B. KRASIN

19.I.1922

Tovarăşe Krasin,

În privinţa lui Larin, la cele cuprinse în hotărîrea din 17.I a Biroului Politic [213] am de adăugat următoarele:

1. Ţineţi-l la Londra *cît mai mult posibil.*

2. Dacă veţi lua drept exactă măcar una din cifrele prezentate de el, vă destituim.

3. Aveţi grijă de sănătatea lui, căutaţi ca el să fie tratat cît mai bine, desemnaţi un medic care *să răspundă* de treaba asta.

4. Antrenaţi-l într-o lucrare *publicistică* **de lungă durată,** pe bază de materiale *germane* şi **engleze** (în caz că nu cunoaşte limba engleză, puneţi-l s-o înveţe).

Indicaţiile de la punctele 1, 3 şi 4 trebuie aplicate cu toată stricteţea şi *cu un tact deosebit.* Cea de la punctul 2 — cu o stricteţe şi mai mare.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

P.S. Aparatul Comisariatului poporului pentru afacerile externe funcţionează extrem de prost. Lejava e **slab.** E nevoie de altul, mai bun. E mare nevoie de cereale, trebuie trimise repede. Depuneţi **toate** eforturile. *Veţi fi trasi la răspundere* *.

Lenin

Expediată la Londra

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipăreşte după manuscris.

* Vezi volumul de faţă, documentul 198 şi cel precedent. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

218

CĂTRE V.V. FOMIN

19.I.1922

Tovarăşului *Fomin*

Inginerul-şef *G.D. Ţiurupa* îmi comunică nişte fapte revoltătoare: vagoanele care transportă materiale la Kaşira sînt reţinute la Moscova. Şi, în cazul de faţă, e vorba de şantierul Centralei electrice de la Kaşira, în legătură cu care au fost emise o serie întreagă de directive foarte precise, în sensul că trebuie să i se acorde tot sprijinul necesar şi să se manifeste o atitudine deosebit de atentă faţă de nevoile şi cerinţele lui!

Vă rog să procedaţi la o cercetare foarte atentă a împrejurărilor în care s-au petrecut fapte atît de revoltătoare ca reţinerea acestor vagoane.

Să fie aspru pedepsiţi cei ce se vor dovedi vinovaţi. Pe viitor să daţi cele mai stricte dispoziţii celor din departamentul dumneavoastră să înlăture orice piedici din calea transporturilor pentru şantierul de la Kaşira şi să acorde tot sprijinul necesar pentru expedierea lor.

Comunicaţi tovarăşului *Smolianinov* ce măsuri aţi luat [214].

Preşedintele Consiliului Comisarilor Poporului,
V. Ulianov (Lenin)

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culeneri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după un text dactilografiat semnat de V.I. Lenin

219

CĂTRE V.A. AVANESOV

Tovarăşului *Avanesov*

Inginerul-şef al şantierului de la Kaşira, *G.D. Ţiurupa*, mă informează că expedierea unor vagoane de la Moscova cu materiale pentru Kaşira se face cu întîrzieri revoltă-

www.dacoromanica.ro

toare. O asemenea tărăgănare birocratică se manifestă în Comisariatul poporului pentru comunicații.

În legătură cu șantierul Centralei electrice de la Kașira, care prezintă o importanță excepțională pentru stat, au fost emise o serie de directive foarte stricte, în sensul că trebuie să i se acorde tot sprijinul și că toate departamentele sînt obligate să îndeplinească cu o deosebită promptitudine și atenție sarcinile ce le revin față de acest șantier.

Vă rog să instituiți o anchetă foarte severă în legătură cu întîrzierile, pentru a stabili cine anume e vinovat de asemenea tărăgăneală birocratică, și vinovații să fie chemați neapărat să răspundă în fața justiției.

Ancheta trebuie întreprinsă în *termenul cel mai scurt*. Rezultatele ei să fie comunicate tovarășului *Smolianinov*, pentru a-mi fi raportate mie [215].

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului

Scrisă la 20 ianuarie 1922 *Se tipărește pentru prima oară, după o copie dactilografiată*

220

CĂTRE A.D. ȚIURUPA

Tovarășe Țiurupa,

Reflectînd atent asupra întregii situații, ca și asupra declarației scrise, semnată de medic, pe care mi-ați arătat-o [216] etc., vă rog cît se poate de insistent să luați în considerație cele ce urmează.

Eu n-am să mă pot întoarce decît abia peste trei sau, poate, peste patru săptămîni. Ne aflăm într-un moment extrem de greu și membrii Comitetului Central nu se pot desprinde de alte treburi ca să participe curînd la activitatea Consiliului Comisarilor Poporului și a Consiliului Muncii și Apărării. Doctorul v-a permis să lucrați 8 ore pe zi. Eu insist categoric ca în viitoarele patru săptămîni dumneavoastră să vă limitați la 4 ore de lucru pe zi și, în afară de aceasta, să vă rezervați pentru odihnă completă zilele de sîmbătă, duminică și luni. Tot restul

www.dacoromanica.ro

timpului să urmați un regim sanatorial, și în acest scop eu am de gînd să găsesc pentru dv. și pentru soția dv. o cameră la Sokolniki, unde să aveți o îngrijitoare pricepută, mîncare bună etc. Sînt absolut convins că în caz contrar n-o să puteți face față cerințelor muncii dv. patru săptămîni de zile; or, pentru noi, în actuala situație politică, acest lucru este absolut necesar. Din cele patru ceasuri pe zi, timp de două ceasuri trebuie să participați la ședințele Consiliului Comisarilor Poporului și ale Consiliului Muncii și Apărării, pe care noi le programăm de două ori pe săptămînă, iar celelalte două ore să le rezervați numai pentru semnarea de procese-verbale și pentru un minimum necesar de convorbiri, la telefon sau personal. Dacă organizăm munca în felul acesta, aparatul nostru nu va fi cîtuși de puțin slăbit în decursul acestor patru săptămîni. O să fiți sprijinit îndeaproape în partea tehnică de Gorbunov și Smolianinov, iar în cea politică de Kamenev și Stalin; m-am și înțeles, în acest sens, atît cu unii cît și cu ceilalți. Încă o dată vă rog să acceptați acest plan și să-l aplicați cu cea mai mare rigurozitate, fiindcă este curată utopie să credeți că veți putea să apărați locuința dumneavoastră de invazia amicilor din Comisariatul poporului pentru aprovizionare etc.

Vă rog să-mi răspundeți cît mai curînd posibil, prin Fotieva [217].

Lenin

21/I.1922

Dictată la telefon

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipărește după un text consemnat de L.A. Fotieva

221

CĂTRE L.D. TROȚKI [218]

Tovarășe Trotki,

Nu mă îndoiesc că menșevicii își întețesc, în momentul de față, propaganda lor ostilă și că ea va căpăta forme tot mai dîrze. De aceea cred că ar fi necesar să-i supra-

www.dacoromanica.ro

veghem mai atent şi să intensificăm acţiunile de represiune îndreptate împotriva lor. Am vorbit despre asta cu Unşliht şi vă rog să găsiţi zece minute libere ca să staţi de vorbă cu dînsul la telefon. În ce priveşte fondul problemei, cred că sînt de acord cu dumneavoastră. Mi s-a trezit acum dorinţa să scriu un articolaş pe o temă apropiată de cea atinsă de dumneavoastră, dar mă îndoiesc că am să pot face acest lucru mai devreme de două săptămîni. De aceea ar fi, poate, deosebit de util dacă dumneavoastră v-aţi angaja numaidecît într-o luptă deschisă, în coloanele presei, i-aţi spune pe nume acestui menşevic, aţi dezvălui caracterul ostil, albgardist al intervenţiei lui şi aţi adresa un apel înflăcărat către partid să-şi strîngă rîndurile. Termenul „capitalism de stat", după părerea mea (pe care mi-am exprimat-o nu o dată în controversele mele cu Buharin), este singurul potrivit din punct de vedere teoretic şi el este necesar pentru a-i face pe comuniştii anchilozaţi să-şi dea seama că noua politică este aplicată în mod serios. Dar, se înţelege, nişte acoliţi înrăiţi ai albgardiştilor cum sînt toţi menşevicii pot, de data asta, să se prefacă a nu înţelege că, într-un stat în care puterea se află în mîinile proletariatului, poate să existe numai un capitalism de stat care este îngrădit prin durata şi domeniul lui de extindere, prin condiţiile în care e aplicat, prin modul în care este controlat ş.a.m.d. [219]

21/I.1922 *Lenin*

Dictată la telefon

Se tipăreşte pentru prima oară, după un text consemnat de L.A Fotieva

222

CĂTRE G.I. SOKOLNIKOV

Duminică 22.I

Tovarăşe Sokolnikov,

Vă răspund la scrisoarea dumneavoastră din 18.I [220].

În ce priveşte Başa şi Depozitul de obiecte de valoare al R.S.F.S.R. Tare mă tem că, în această privinţă,

www.dacoromanica.ro

pe dumneavoastră vă preocupă mai mult „armonia" formală a planurilor de reorganizare. Başa, care mi-a fost recomandat de oameni demni de încredere şi care *a dovedit* că se pricepe să păstreze, ar putea (aşa mi s-a părut mie) să apere, să păstreze, şi atîta tot. Acest lucru e suficient. Şi înseamnă mult. Başa şi ceilalţi, sub supravegherea generală şi sub presiunea lui Troţki, să păzească, să păstreze, să lupte împotriva furturilor şi să valorifice obiectele. Atîta lucru e de ajuns. Şi înseamnă mult de tot.

Ce rost are să procedăm la o „reorganizare a Depozitului"? Şi de ce să-l transformăm într-o „direcţie a aurului şi a valutei"?

Am temeri serioase că o să ne frîngem gîtul cu reorganizările astea, noi, care nu ducem pînă la capăt nici una din măsurile practice.

Lăsaţi-l pe Troţki şi pe Başa să ducă la bun sfîrşit misiunea care revine Depozitului — aceea de a strînge, de a păstra şi valorifica.

Iar direcţia valutei trebuie să fie ceva aparte. La conducerea ei s-a aflat un timp Litvinov. O gîlceavă iscată între el şi Krasin a creat o problemă deosebit de nevralgică, care a dus la adoptarea, acum cîteva zile, a unei hotărîri de către Biroul Politic [221].

Trebuie cu orice preţ să lichidăm asemenea situaţie şi să facem în aşa fel ca *foarte curînd*, *imediat chiar*, ei (Litvinov şi Krasin) să conlucreze în deplină armonie.

Dacă Litvinov nu poate să se ocupe cum trebuie de acest resort (din cauza treburilor diplomatice) şi dacă (dumneavoastră) propuneţi să fie numit Krasnoşcekov şef al direcţiei valutei, de ce nu prezentaţi spre aprobare Biroului Politic o hotărîre în sensul că misiunea Depozitului este de a păstra, a strînge şi a trimite spre valorificare şi alta prin care direcţia valutei trece sub conducerea lui Krasnoşcekov (în locul lui Litvinov sau împreună cu el?)?

Am o teamă grozavă de reorganizări. Noi mereu reorganizăm, dar treabă practică nu facem. Ţineţi minte ce vă spun eu: dacă există un duşman mai rău al Comisariatului poporului pentru finanţe, apoi acela e pasiunea pentru reorganizări unită cu slăbiciunea muncii *practice*.

www.dacoromanica.ro

Nu pot fi de acord cu dumneavoastră cînd spuneți că în centrul activității acestui comisariat trebuie să stea restructurarea bugetului. În centrul acestei activități trebuie să stea comerțul și stabilizarea rublei.

Că „părintele" situației nemaipomenit de încurcate în care se află astăzi bugetul este, „fără doar și poate" (cum scrieți dumneavoastră), Larin, e adevărat. Că vina o poartă și Preobrajenski, este de asemenea adevărat. Dar O.I. Șmidt? El nu poate invoca scuzele lui Preobrajenski! Ar trebui să-l înlăturăm pe acest O.I. Șmidt. E un încurcă-lume cu atît mai periculos, cu cît își dă aere de om „important", de „superklug" *...

După părerea mea, în ce privește bugetul, nu e cazul să vă ocupați de „restructurarea" lui: lăsați $^{9}/_{10}$ din treaba asta în seama Comisiei de stat a planificării și reduceți totul la unele corectări *practice*, făcute *cu toată prudența*. Altfel o să prindeți gustul „restructurării", iar un buget acceptabil în momentul de față oricum nu se poate întocmi numaidecît și, dacă o să vă împrăștiați atenția asupra unor sarcini azi irealizabile, o să pierim cu toții striviți de crahul sistemului financiar.

În centrul preocupărilor trebuie să stea acum comerțul, în primul rînd comerțul interior și apoi cel exterior; în legătură cu comerțul și pe baza lui vom ajunge la stabilizarea rublei.

Asupra acestei sarcini trebuie să ne îndreptăm toată atenția. Important, esențial este, în cazul de față, să procedăm *în mod practic*.

Dezvoltarea comerțului, organizarea secției comerciale a Băncii de stat în așa fel ca ea să nu lîncezească, ci să **propulseze** *întregul* comerț — iată ce e mai important ca orice.

Am toate temerile că dumneavoastră, care dețineți *de fapt*, în momentul de față, *conducerea celui mai important* comisariat al poporului, vă pasionați prea mult pentru restructurări și reorganizări, pentru orientarea teoretică (se manifestă la dumneavoastră o slăbiciune în acest sens) — în loc să vă preocupe probleme practice,

* — „grozav de deștept". — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

absolut practice, ca: dezvoltarea comerțului, *sporirea* și *încasarea impozitelor*, stabilizarea rublei. Am, credeți-mă, mari temeri că o să vă lăsați stăpînit de această slăbiciune, și atunci o să dăm faliment. Puneți-l în mișcare pe Krasnoșcekov: el, pe cît se pare, are spirit practic.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Scrisă la 22 ianuarie 1922

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

223

CĂTRE V.M. MOLOTOV, PENTRU TOȚI MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA

Tovarășului Molotov, pentru a o trimite **secret** (și fără să se facă vreo copie) tuturor membrilor Biroului Politic, pe rînd, *împreună cu scrisoarea lui Radek* [222]

Propun:

1) să adoptăm propunerea lui Radek și să cerem numai-decît lui Krasin și lui Krestinski, printr-o depeșă circulară, să încerce să sondeze terenul pe lîngă diferite puteri, în mod separat (eu am mai propus odată acest lucru; cum de s-a pierdut o propunere a mea făcută *în scris*, eu nu înțeleg. Ea a fost trimisă lui Molotov*).

2) Să fie urgentată venirea lui Racovski la Moscova și plecarea lui la Praga (urmînd să se întoarcă aici cu două săptămîni înainte de Conferința de la Genova).

3) În același termen să fie chemat la Moscova și Krasin.

4) Să fim extrem de precauți și să nu scriem nimic în străinătate — nici chiar cifrat — în legătură cu Conferința de la Genova, ci să amînăm totul pînă la consfătuirea delegației, care urmează să aibă loc în ziua de 23.II (cu două săptămîni înainte de deschiderea Con-

* Vezi volumul de față, documentul 205. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

ferinței de la Genova). La această consfătuire trebuie să participe și Cicerin, și Krasin, și Racovski (și Litvinov, și Vorovski, și Ioffe, adică *întreaga* delegație).

5) Trebuie dată următoarea directivă din partea Biroului Politic:

(a) noi în nici un caz nu recunoaștem nici un fel de datorii, în afară de cele menționate în promisiunea lui Cicerin [223];

(b) aceste datorii le recunoaștem *numai* cu condiția ca ele să *fie acoperite* de contrapretențiile noastre;

(c) dăm ca garanție (dacă ni se acordă împrumut) numai păduri din nordul țării etc.;

(d) paragrafului 1 din condițiile lui Bonomi îi vom da o interpretare cît se poate de extensivă [224];

(e) apărăm Germania și Turcia etc.;

(f) încercăm să separăm America și, în general, să dezbinăm marile puteri [225].

6) Să cerem *fiecărui* membru al delegației ca, pe această *bază*, să elaboreze în mod amănunțit, pînă la 23.II, planul tratativelor.

7) Propun să fie *anulată* hotărîrea prin care i se permitea lui Cicerin să atragă în muncă pe *Suhanov* și pe Iordanski [226].

Radek n-are cîtuși de puțin dreptate.

Un palavragiu ca Suhanov ne-ar aduce doar *prejudicii*. Iordanski la fel. Ar fi ceva *cît se poate de periculos*.

8) Dat fiind că aici, la Moscova, sîntem înconjurați de *spioni* menșevici și semimenșevici, să nu introducem această propunere (și pe celelalte de acest gen) în procesul-verbal al Biroului Politic, ci s-o consemnăm separat, astfel ca toți membrii delegației să semneze de luare de cunoștință pe una și aceeași listă și să înapoieze lui Molotov această listă, luîndu-și obligația ca *nicăieri*, nici în documente, nici în telegrame cifrate, să *nu* pomenească de directivele Biroului Politic.

22/I. *Lenin*

Scrisă la 22 ianuarie 1922

Se tipărește pentru prima oară, după manuscris

www.dacoromanica.ro

224

CĂTRE A.M. LEJAVA [227]

23 ianuarie 1922

Tovarăşului Lejava

În legătură cu proiectul de asociere a lui Harriman vă comunic următoarele: dacă nu mă înşel, punctul principal din acordul de constituire a societăţii „Derutra" este faptul că noi şi germanii dispunem de un număr egal de voturi în conducere. Dacă Harriman s-ar asocia germanilor, adică ar intra în efectivul jumătăţii germane, atunci, firește, acordul ar fi acceptabil pentru noi; dar dacă germanii împreună cu Harriman ar avea $^{2}/_{3}$ din numărul voturilor, iar noi $^{1}/_{3}$, acordul, bineînţeles, n-ar fi acceptabil. Atunci o să fie nevoie să înfiinţăm, paralel cu „Derutra", o a doua societate de transporturi, în care noi şi concernul Harriman să dispunem de un număr egal de voturi. O combinare a activităţii acestor două societăţi, în asemenea condiţii, ar garanta atît interesele noastre cît şi pe acelea ale lui Harriman.

Lenin

Dictată la telefon

Se tipăreşte pentru prima oară, după o copie dactilografiată

225

CĂTRE A.M. LEJAVA, P.A. BOGDANOV ŞI V.M. MOLOTOV PENTRU MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA

Tovarăşilor Lejava, Bogdanov şi Molotov (pentru membrii Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia)

23 ianuarie 1922

Consider că tocmai acum, înainte de Conferinţa de la Genova, este absolut necesar să acceptăm propunerea concernului Krupp [228]. Pentru noi ar fi extrem de important să încheiem un contract sau, şi mai bine, cîteva

www.dacoromanica.ro

contracte de concesiune tocmai cu firmele germane. De aceea, trebuie să combatem fără nici un fel de menajamente prejudecata, care se manifestă în cercurile de conducere ale Consiliului economic superior, împotriva concesionării de terenuri petrolifere, agricole etc.

Lenin

Dictată la telefon

Se tipăreşte pentru prima oară, după o copie dactilografiată

226

CĂTRE V.M. MOLOTOV, PENTRU MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA

1

Tovarăşului Molotov
(pentru membrii Biroului Politic)

Am primit chiar acum două scrisori de la Cicerin (cu data de 20 şi 22 I). El pune chestiunea dacă n-ar fi nimerit, pentru a obţine o compensaţie convenabilă, să acceptăm să introducem unele mici modificări în Constituţia noastră, şi anume să admitem ca elementele parazitare să-şi aibă reprezentanţii lor în Soviete. Asta ca să fim pe placul americanilor.

Această propunere a lui Cicerin, cred eu, arată 1) că trebuie să-l trimitem numaidecît la un sanatoriu, fiindcă orice neglijenţă în această privinţă, orice admitere de păsuiri etc. ar însemna, după părerea mea, un mare pericol pentru toate tratativele *. 2) Ea arată cît de oportună este propunerea mea (aci anexată) de a formula numaidecît, pentru toţi membrii delegaţiei la Conferinţa

* Vezi volumul de faţă, documentul 206. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

de la Genova, condițiile noastre prealabile și aproximative, dar precise*.

Lenin

Dictată la telefon
la 23 ianuarie 1922

Publicată în 1961, în cartea „Ideile lui Lenin sînt veșnic vii și atotbiruitoare", Moscova

Se tipărește după o copie dactilografiată

2

Tovarășului Molotov, pentru toți membrii Biroului Politic

Această scrisoare a lui Cicerin și cea următoare sînt o dovadă evidentă că el e bolnav, tare bolnav [229]. Înseamnă că sîntem niște prostănaci dacă nu-l trimitem *numaidecît*, cu forța, la un sanatoriu.

24/I. 1922. *Lenin*

Se tipărește pentru prima oară, după manuscris

227

CĂTRE S.M. MANUCEARIANȚ[230]

Tovarășă Manucearianț,

Eu încă de **acum o săptămînă** am primit numărul 11 al revistei „Smena Veh" de la Unșliht.

Pe cît se vede, *Editura de stat* — dacă nr. 8 și 9 au fost trimise de ea — ne oferă un model de idioată tărăgănare birocratică.

Interesați-vă cum primesc ei această revistă. Și vedeți cine răspunde de treaba asta acolo; trebuie dat afară.

Scrieți, în numele meu, lui Kamenev, Zinoviev și Unșliht să-mi comunice: *cum* primesc ei „Smena Veh"

* Vezi *V.I. Lenin.* Opere complete, vol. 44, București, Editura politică, 1967, p. 379—381. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

şi *alte publicaţii de acest fel* (prin poştă? pe ce adresă? printr-o persoană specială? prin cine anume?).

Trebuie să le primesc şi eu la timp.

24/I. *Lenin*

Scrisă la 24 ianuarie 1922

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după manuscris

228

CĂTRE L.B. KAMENEV ŞI I.V. STALIN

Tov. Kamenev şi tov. Stalin,

Chiar acum am fost informat — spre consternarea mea — de către Sokolnikov că el *contestă* (!) directiva Biroului Politic cu privire la *grupul de trei* (el + Preobrajenski + Krasnoşcekov).

Asta e o adevărată debandadă!

E ceva scandalos.

Înseamnă că aparatul Comitetului Central nu acţionează. Trebuie ca mîine chiar procedura să fie confirmată [231].

Şi, încă o dată, rog să nu mai fie prezentate probleme spre examinare *Comisiei economice superioare* fără a le însoţi de texte scrise conţinînd propuneri şi contrapropuneri ale comisarilor *interesaţi* sau ale adjuncţilor sau locţiitorilor lor. Altfel se creează haos, tărăgăneală, vorbărie, *lipsă de răspundere*.

25/I, orele 9 1/2 seara *Lenin*

Scrisă la 25 ianuarie 1922

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

229

CĂTRE A.M. LEJAVA

Comisariatul poporului pentru comerțul exterior

Tovarășe *Lejava*,

Tov. Lomonosov mă informează că iarăși se produc întîrzieri cu comanda de turbine pentru șantierul hidrocentralei de pe Volhov.

Vă rog să lămuriți numaidecît această chestiune și s-o rezolvați definitiv împreună cu tov. Lomonosov, astfel ca pe viitor să nu se mai producă nici un fel de întîrzieri în operația asta, care se efectuează cu o încetineală de-a dreptul revoltătoare.

Comunicați-mi nu mai tîrziu de 26.I a.c., prin tov. Gorbunov, ce hotărîre ați luat.

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

Scrisă la 26 ianuarie 1922

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipărește după un text dactilografiat semnat de V.I. Lenin

230

CĂTRE G.I. SOKOLNIKOV

Tovarășului Sokolnikov. O copie pentru tov. Kamenev

Tovarășe Sokolnikov,

În legătură cu convorbirea noastră de ieri, vă rog foarte mult să luați, cît se poate de urgent, următoarele măsuri: să formulați în scris propunerile cu privire la circulația liberă a aurului (cele 10 puncte enumerate de dumneavoastră ieri) și să trimiteți un exemplar mie și unul lui Krjijanovski pentru Comisia de stat a planificării. Trebuie să mi se comunice neapărat, cît mai curînd și într-o formulare cît mai succintă părerile pe care le au în legătură cu această chestiune atît Preobrajenski și Krasnoșcekov, cît și cei mai competenți lucrători din secția financiară, precum și alți cîțiva specialiști [232]. În legătură cu cele

www.dacoromanica.ro

mai importante probleme de politică financiară, trebuie să avem cît de curînd astfel de formulări succinte (în stil telegrafic, ca să nu iasă hîrțogărie), sub semnătura fiecărui lucrător cu funcție de răspundere, a cărui părere trebuie să fie cunoscută de Biroul Politic.

Lenin

Dictată la telefon
la 26 ianuarie 1922

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipărește după o copie dactilografiată

231

CĂTRE I.T. SMILGA*

Tovarășului Smilga
Cîte o copie pentru tovarășii N.P. Gorbunov
și Smolianinov

Din motive nu numai de ordin economic, ci și de ordin politic, avem absolută nevoie să acordăm concesiuni germanilor la Groznîi, iar dacă e posibil, și în alte centre bogate în combustibil. În caz că veți sabota o asemenea măsură, voi socoti, pur și simplu, acest lucru drept o crimă. E necesar să acționați repede, astfel ca pînă la Conferința de la Genova să obținem rezultate pozitive. Vă rog să-mi răspundeți, pe scurt, printr-o telegramă și, amănunțit, printr-o scrisoare [233].

Lenin

Dictată la telefon
la 26 ianuarie 1922
Expediată la Berlin

Se tipărește pentru prima oară, după o copie dactilografiată

* Pe textul acestei scrisori figurează următoarea indicație: „Se va trimite cifrat, prin Krestinski, sub supravegherea specială a lui P.P. Gorbunov, care va avea grijă ca ea să fie predată la timp". — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

232

CĂTRE G.E. ZINOVIEV

1

Tov. Zinoviev,

Dacă v-am înțeles bine ieri, dumneavoastră așteptați de la mine ca la 5 februarie să prezint la plenara Comitetului Executiv un referat cu privire la frontul unic. Trebuie să spun că nu voi avea posibilitatea să fac acest lucru. Cel mult dacă voi putea să pregătesc tezele în legătură cu această problemă sau o completare la tezele fundamentale, pe care nădăjduiesc că le va întocmi cineva. Trimiteți-mi hotărîrea publicată de Comitetul Executiv în legătură cu această problemă, precum și un articol — *cel mult* două — pe această temă, scrise de comuniștii din străinătate, și atunci eu am să vă dau un răspuns precis dacă voi putea să vă trimit tezele și în ce fel vor fi ele întocmite [234].

Lenin

Scrisă la 26 ianuarie 1922

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipărește după o copie dactilografiată

2

Tovarășului Zinoviev

Dacă, vorbind cu dumneavoastră la telefon, mi-am dat consimțămîntul, se înțelege că n-am luat în considerare data la care trebuie să prezint raportul și nici durata tratamentului meu [235]. Hotărît lucru, trebuie să-mi retrag consimțămîntul. Înlocuiți-mă cu Buharin, iar în caz că el pleacă, găsiți pe altcineva. Un mic bilanț al noii politici economice ar putea fi, eventual, pregătit pentru dumneavoastră sub forma unui scurt referat, însărcinînd pe cineva să-l scrie, după ce Kamenev se va pune de acord cu mine.

Lenin

Dictată la telefon la 26 ianuarie 1922

Se tipărește pentru prima oară după o copie dactilografiată

www.dacoromanica.ro

3

Tovarăşului Zinoviev
(O copie pentru tov. Kamenev)

Vă rog să examinaţi chestiunea şi să vedeţi dacă n-ar fi cazul să desemnaţi ca raportor la plenara Comitetului Executiv al Internaţionalei Comuniste, în problema noii politici economice, pe tov. Peatakov, dacă nici Troţki, nici Kamenev nu acceptă. Buharin în nici un caz nu poate, fiindcă trebuie să plece neîntîrziat în Germania să se trateze.

Eu cred că ar putea fi propus pentru treaba asta Peatakov şi, dacă sînteţi de acord, v-aş ruga să prezentaţi o asemenea hotărîre Biroului Politic spre aprobare şi să cereţi ca Peatakov să scrie proiectul de teze pînă duminica viitoare, ţinînd seama de tezele care au fost prezentate de mine şi aprobate de Comitetul Central pentru raportul la ultimul congres al Internaţionalei Comuniste [236].

Lenin

Scrisă la 26 ianuarie 1922

Se tipăreşte pentru prima oară, după o copie dactilografiată

233

CĂTRE G.V. CICERIN

26.I.1922

Tov. Cicerin,

Vă amintiţi că mi-aţi trimis o scrisoare a lui Sun Iat-sen?

În această scrisoare, el spunea ceva despre *sentimentele de prietenie* faţă de mine, şi dumneavoastră mă întrebaţi dacă-l cunosc.

Dumneavoastră vă era adresată această scrisoare sau mie [237]?

Se păstrează în arhiva dumneavoastră? Dar răspunsul meu la întrebarea ce mi-aţi pus-o atunci?

www.dacoromanica.ro

În caz că se păstrează, n-aţi putea să mi le trimiteţi (pe adresa tovarăşei Fotieva)?

În caz că nu, ce *vă amintiţi* despre toate astea?

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după manuscris

234

CĂTRE M.I. GLEASSER

26.I.1922

Tovarăşă Gleasser,

Este absolut necesar să primesc

la timp

şi *în perfectă ordine* toate procesele-verbale ale Biroului Politic (şi ale „celor doi" [238]).

A primi „în ordine" înseamnă a primi *în întregime*:

(a) *toate* procesele-verbale;

(b) în fiecare proces-verbal să se afle *t o a t e* documentele, iar nu referiri la scrisorile, „propunerile", notele etc. care lipsesc.

Înţelegeţi-vă neapărat cu Burakova şi cu cine mai e nevoie,

puneţi în ordine (şi completaţi cu *t o a t e* documentele care mai lipsesc) toate procesele-verbale ale şedinţelor ce s-au ţinut în lipsa mea (cu începere de la 6.XII.1921? [239])

şi trimiteţi-mi totul.

Vă trimit alăturat procesele-verbale.

Lenin

Publicată pentru prima oară, parţial, în 1944, în revista „Partiinoe Stroitelstvo" nr. 1

Publicată în întregime în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

235

* CĂTRE N.P. GORBUNOV

Rog ca dumneavoastră sau Smolianinov să primiți pe autorul acestei scrisori, să discutați în mod amănunțit cu dînsul, *să vă notați* numele specialiștilor pe care îi cunoaște, precum și toate propunerile pe care le face. Trimiteți apoi mai departe aceste propuneri, după ce mă informați și pe mine [240].

26/I. *Lenin*

Scrisă la 26 ianuarie 1922

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

236

O DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARĂ ȘI O ÎNSĂRCINARE PENTRU V.A. SMOLIANINOV

Spuneți-i lui Smolianinov să-și noteze că ne-am înțeles cu Krjijanovski în felul următor:

Nazvanov va fi plasat de Krjijanovski într-o muncă economică, astfel ca după două luni să prezinte o dare de seamă completă în legătură cu rezultatele acestei munci, care trebuie organizată în așa fel ca să existe deplină posibilitate de a aprecia capacitatea de muncă și calitățile lui Nazvanov *. Tov. Smolianinov să aibă grijă să-mi amintească de chestiunea asta cînd mă înapoiez la lucru.

Lenin

Dictată la telefon la 26 ianuarie 1922

Se tipărește pentru prima oară, după o copie dactilografiată

* Vezi volumul de față, documentul 143. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

237

CĂTRE V.A. KARPINSKI [241]

26.I.1922

Tovarăşe Karpinski,

N-aţi vrea să-mi scrieţi pe scurt (maximum 2—3 pagini):

Cîte scrisori din partea ţăranilor a primit „Bednota"?

Ce lucruri importante (deosebit de importante) şi noi conţin aceste scrisori?

Care e starea de spirit a oamenilor?

Ce chestiuni sînt la ordinea zilei?

N-aţi putea să-mi trimiteţi *o dată la două luni* asemenea scrisori (cea următoare s-o primesc la 15.III.1922), în care să arătaţi:

α) care e numărul, în medie, al scrisorilor primite,

β) care e starea de spirit,

γ) care sînt cele mai arzătoare chestiuni la ordinea zilei [242]?

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Publicată pentru prima oară la 24 ianuarie 1924, în ziarul „Pravda" nr. 19

Se tipăreşte după facsimil

238

DINTR-O SCRISOARE ADRESATĂ LUI I.S. UNŞLIHT

Tribunalele revoluţionare să nu ţină întotdeauna şedinţe publice; componenţa lor să fie întărită cu oameni de-ai „dumneavoastră" şi să fie amplificate legăturile lor (sub toate raporturile) cu Ceka; să sporească promptitudinea şi *forţa* acţiunilor represive. Comitetul Central să acorde o mai mare atenţie acestei probleme. O cît de mică înteţire a banditismului etc. trebuie să atragă după sine starea de război şi execuţiile pe loc. Consiliul Comisarilor Poporului va putea să adopte repede o hotărîre

www.dacoromanica.ro

în acest sens dacă veți prinde momentul; se poate aranja și la telefon.

Vorbiți și cu Stalin și, dacă credeți că e nevoie, arătați-i această scrisoare [243].

Scrisă între 26 și 31 ianuarie 1922

Se tipărește pentru prima oară, după un text dactilografiat din amintirile lui I.S. Unșliht

239

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI I.V. LOMONOSOV

Tovarășului Lomonosov

Cîte o copie pentru: *Comisia de stat a planificării, Secția transporturi — profesorului Ramzin; Comisariatul poporului pentru căile de comunicație — tovarășului Fomin*

Vă rog să stabiliți, de comun acord cu Comisia de stat a planificării, Comisariatul poporului pentru căile de comunicație și Institutul de termotehnică, condițiile unui concurs pentru un proiect de locomotive cu motor cu ardere internă, ținînd seama de hotărîrea C.M.A. din 4.I.1922. Ar fi cît se poate de dorit să nu se piardă momentul potrivit și să se ia măsuri ca sumele ce ar deveni disponibile în cursul executării comenzilor de locomotive cu abur să fie folosite pentru procurarea de locomotive cu motor cu ardere internă, care sînt mult mai indicate pentru noi. Vă rog să-mi comunicați de urgență, mie personal, care sînt rezultatele acordului la care ați ajuns [244].

Lenin

21/I.1922

Publicată pentru prima oară la 31 ianuarie 1925, în „Krasnaia Gazeta" nr. 25

Se tipărește după o copie dactilografiată

www.dacoromanica.ro

240

CĂTRE G.M. KRJIJANOVSKI *

28.I.1922

G.M.,

Am citit lucrarea lui Gorev [245], pe care v-o înapoiez. Mă aşteptam la ceva mai mult. Un fost bolşevic care v-a fermecat atîta şi care, după părerea dumneavoastră, a devenit din nou un adevărat bolşevic ar fi trebuit să ne ofere o lucrare de propagandă şi de apărare mai convingătoare, mai sugestivă, mai viguroasă şi mai populară a comunismului pentru Franţa, pornind de la electrificarea ei.

Lucrarea lui Gorev are însă un ton „profesoral".

Vă propun spre examinare următorul plan:

1) s-o daţi *imediat* la cules, ca să apară, în *orice* caz, cît mai repede;

2) să-i propuneţi lui Gorev — *dacă sînteţi de acord* — să scrie şi o introducere sau o postfaţă, în care, într-o formă cît se poate de populară, de concretă şi cu ceva mai multă îndrăzneală (să i se prescrie, în acest scop, 3 grame de extract de larinism: se spune că s-a pus în vînzare la Moscova), să atace capitalismul francez şi să spună muncitorilor şi ţăranilor francezi: voi aţi putea, în 3 pînă la 5 ani, să deveniţi de trei ori mai avuţi şi să lucraţi (aproximativ) cel mult 6 ore pe zi dacă în Franţa ar fi instaurată o Putere sovietică, care ar înfăptui electrificarea ţării;

3) dacă dumneavoastră (sau Gorev) credeţi că el ar face treaba asta prost sau că ar face-o fără nici o tragere de inimă, ar fi bine să vă gîndiţi dacă n-ar fi cazul să însărcinaţi pe altcineva să facă o asemenea lucrare *(u n m i c* „Ballod" [246] pentru Franţa);

4) să mi se trimită cît mai curînd articolul paginat al lui Gorev (să fie publicat sub formă de broşură sau într-o

* Deasupra textului acestei scrisori, la dreaptă, V.I. Lenin a scris: „*T o v a r ă ş u l u i K r j i j a n o v s k i*, împreună cu cele două dosare – unul verde şi altul roşu". — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

revistă, cum credeți de cuviință). *P o a t e* că am să-i scriu eu o prefață [247].

Cu salutări! Al d-tale, *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1950, în: V.I. Lenin. Opere, ed. a 4-a, vol. 35

Se publică după manuscris

241

CĂTRE N.P. GORBUNOV

Tovarășe Gorbunov,

Trebuie să-i sprijinim. Vorbiți cu Șeinman. Dacă nu e de acord, spuneți-i lui Țiurupa și mie.

Strîngeți referințe despre Belov (de la Kiselev; Nesterov a strîns?) și păstrați-le, după ce le arătați lui Țiurupa.

E necesar ca dumneavoastră sau Smolianinov să-l ajutați *s i s t e m a t i c* pe Belov [248].

26/I. *Lenin*

Scrisă la 28 ianuarie 1922

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

242

* CĂTRE N.P. GORBUNOV [249]

Tovarășe Gorbunov,

Dumneavoastră sau Smolianinov trebuie să urmăriți în mod special rezolvarea acestei chestiuni. E un lucru *foarte important*. Strîngeți toate materialele respective (hotărîrea *C.M.A.* cu privire la acordarea unor premii etc.). Stați de vorbă cu Lomonosov. Miercuri* o să țină o consfătuire cu Krjijanovski și alții la Comisia de stat a planificării. Procesul-verbal trebuie să fie la dumneavoastră. Să-mi comunicați la ce concluzii s-a ajuns; i-am

* E vorba de 1 februarie. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

citit lui Krjijanovski această telefonogramă. El spune că concursul și planul lui Lomonosov *n u* se exclud unul pe altul.

29/I. *Lenin*

P.S. Se pare că Stiunkel dispune de materiale în legătură cu această chestiune. Trebuie ca cineva să strîngă toată literatura științifică respectivă.

Scrisă la 29 ianuarie 1922

Publicată pentru prima oară, parțial, în 1933, în cartea: V.V. Fomin. „Lenin și transporturile", Moscova

Se tipărește pentru prima oară în întregime, după manuscris

243

CĂTRE G.I. SOKOLNIKOV

30 ianuarie 1922

Tovarășului Sokolnikov

Cîte o copie pentru tovarășii Kamenev și Țiurupa

Am primit comunicarea dumneavoastră, din care aflu că consfătuirea a aprobat în unanimitate (minus un vot) 8 puncte din cele 10 prezentate.

Aștept să mi se trimită: 1) un exemplar — în redactare definitivă — cu aceste puncte; 2) o motivare cît se poate de concisă a hotărîrii adoptate de consfătuire; 3) un bilanț al discuțiilor de la Comisia de stat a planificării; 4) o concluzie scrisă, atît din partea lui Preobrajenski cît și din partea lui Krasnoșcekov — neapărat [250].

Lenin

Dictată la telefon

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipărește după o copie dactilografiată

www.dacoromanica.ro

244

CĂTRE V.M. MOLOTOV PENTRU MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA

Tovarăşului M o l o t o v,
pentru membrii Biroului Politic

Sînt pe deplin de acord cu Troţki [251].
Propun:

1) Să i se facă o *m u s t r a r e* lui Radek pentru maleabilitatea manifestată faţă de menşevici.
2) Să se intensifice represiunile împotriva menşevicilor şi să se dea dispoziţie în acest sens organelor noastre judiciare.
3) Să fie adoptată propunerea prezentată de Troţki.
4) Să i se ceară lui Troţki să grăbească din răsputeri apariţia broşurii sale în care atacă cu vigoare pe menşevici pentru campania lor în legătură cu Gruzia [252].

30/I.1922. *Lenin*

Se tipăreşte pentru prima oară, după manuşcris

245

CĂTRE G.E. ZINOVIEV [253]

31 ianuarie 1922

Strict confidenţial

Tovarăşului Zinoviev

Abia azi am primit scrisoarea dumneavoastră în care-mi răspundeţi la notificarea mea, trimisă cu multe zile în urmă, că nu pot prezenta raportul *. Dumneavoastră, şi numai dumneavoastră, sînteţi vinovat că s-a produs o asemenea întîrziere inadmisibilă. Mi se pare pur şi simplu comică afirmaţia ce o faceţi că nu puteţi fi de acord

* Vezi volumul de faţă, documentul 232 (1, 2). — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

ca eu să renunț la prezentarea raportului despre situația economică. Din păcate, boala mea nu concordă cu asemenea considerente. Dacă nu pregătiți din timp un alt raportor, atunci vina va cădea în întregime asupra dumneavoastră. Răspuns la propunerea mea de a însărcina pe Peatakov cu întocmirea acestui raport n-am primit încă, deși această propunere v-am înaintat-o — lui Kamenev și dumneavoastră — cu multe zile în urmă *. Eu am început să scriu un articol pe această temă, dar acum văd că în nici un caz nu pot garanta că am să-l termin la timp [254]. În ce privește menșevicii, aveți perfectă dreptate cînd spuneți că trebuie să le dau un răspuns categoric negativ. Cred că în această privință și dumneavoastră v-ați făcut vinovat de indulgență lipsită de temei. Bunăoară, se hotărîse ca Rojkov să nu fie pus în libertate. Între timp, el a fost eliberat fără nici un fel de hotărîre a Biroului Politic [255]. Cred că o asemenea politică n-o să aducă altceva decît prejudicii.

Lenin

Dictată la telefon

Se tipărește pentru prima oară, după o copie dactilografiată confruntată cu textul consemnat de L.A. Fotieva

246

CĂTRE I.S. UNȘLIHT

31.I

Tovarășului Unșliht

În nici un caz nu pot veni la ședința Biroului Politic [256]. În starea sănătății mele s-a produs o înrăutățire.

Cred că nici nu e nevoie de prezența mea.

Totul se reduce acum la măsurile pur *tehnice* ce trebuie adoptate pentru ca organele noastre *judiciare* să *intensifice*

* Vezi volumul de față, documentul 232 (3). — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

represiunea împotriva menşevicilor şi să acţioneze cu mai multă promptitudine.

Acest lucru trebuie să-l facă şi organele judiciare, şi Consiliul Comisarilor Poporului sau C.E.C. din Rusia.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Scrisă la 31 ianuarie 1922

Se lipăreşte pentru prima oară, după un text dactilografiat din amintirile lui I.S. Unşliht

247

CĂTRE A.D. ŢIURUPA

Dacă e dovedit că oficiile de achiziţionare ale Comisariatului poporului pentru aprovizionare sînt în măsură *să ia şi să vîndă* petrol lampant *f ă r ă* să recurgă la *n o i* cheltuieli bugetare, atunci e cazul ca îndeletnicirea asta să fie trecută (fără a anticipa asupra soluţionării întregii probleme) în atribuţia acestui comisariat, cu condiţia (1) ca el să urce preţul; (2) banii să fie restituiţi imediat şi în mod regulat vistieriei statului; (3) Uniunii centrale a cooperativelor de consum să i se cedeze drept comision un procent din încasări, dar să se considere drept principal criteriu restituirea banilor în cît mai scurt timp şi în proporţii cît mai mari către vistieria statului.

Calculul sumei (în milioane ruble-aur) care trebuie repartizată Direcţiei generale a combustibilului şi al cotei procentuale de produse petroliere pe care ea urmează s-o primească să fie verificat încă o dată, cu sprijinul lui Popov şi al lui Strumilin.

Scrisă în ianuarie 1922

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se lipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

248

CĂTRE G.I. SOKOLNIKOV

Strict confidențial

Tovarășului Sokolnikov

Cîte o copie tovarășilor Țiurupa și Krjijanovski

Mi-ați spus că s-ar putea ca într-un viitor foarte apropiat unele trusturi ale noastre să rămînă fără bani și să ne ceară, în mod ultimativ, să procedăm la naționalizarea lor. Eu cred că trusturile și întreprinderile cu gestiune proprie au fost înființate tocmai cu scopul de a răspunde ele însele, de a avea întreaga răspundere pentru rentabilitatea întreprinderilor respective. Dacă se dovedește că ele n-au făcut față acestei cerințe, atunci, după părerea mea, trebuie să fie dați în judecată toți membrii conducerii lor și să fie pedepsiți cu privare de libertate pe un timp îndelungat (beneficiind, eventual, de liberare condițională după o anumită perioadă), confiscarea întregii lor averi ș.a.m.d.

Dacă, înființînd trusturi și întreprinderi cu gestiune proprie, nu vom ști să ne asigurăm pe deplin, în mod practic și negustoresc, interesele noastre, înseamnă că sîntem niște neghiobi fără pereche.

Acest obiectiv trebuie urmărit de Consiliul economic superior, dar mai ales de Comisariatul poporului pentru finanțe, prin Banca de stat și printr-o serie de inspectori speciali, căci tocmai acest comisariat, care nu este direct interesat, este obligat să instituie un control și o verificare reală și efectivă.

Lenin

Dictată la telefon
la 1 februarie 1922

Publicată pentru prima oară
la 21 martie 1931
în ziarul „Pravda" nr. 79

Se tipărește după o copie dactilografiată

www.dacoromanica.ro

249

CĂTRE A.D. ŢIURUPA

Tovarăşului Ţiurupa

Aştept din partea dumneavoastră un scurt răvaş, în care să-mi răspundeţi la lunga mea scrisoare *. E necesar ca din vreme şi în momente cînd nu vă simţiţi de loc obosit să reflectaţi asupra unui nou sistem de muncă. De la Rîkov s-au primit veşti bune, operaţia a reuşit, deşi a fost foarte grea; nu există nici un pericol, însă el o să vină abia peste cîteva săptămîni, fiindcă are nevoie de o lungă perioadă de convalescenţă. Ar fi de dorit ca pînă la întoarcerea lui noul sistem de muncă să fie complet pus la punct [257].

Lenin

Dictată la telefon
la 1 februarie 1922

Se tipăreşte pentru prima oară,
după o copie dactilografiată

250

CĂTRE V.M. MOLOTOV PENTRU BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA

Tovarăşului Molotov, pentru Biroul Politic

Zinoviev insistă să-mi îndeplinesc însărcinarea dată de Comitetul Executiv al Internaţionalei Comuniste şi, la 12.II, în şedinţa lărgită a acestuia, să prezint un raport cu privire la noua politică economică, dar întrucît eu — aşa cum i-am comunicat în repetate rînduri lui Zinoviev — din cauză de boală sînt în absolută imposibilitate de a-mi îndeplini asemenea obligaţie **, rog Biroul Politic să adopte următoarea hotărîre:

1) Se ia act de declaraţia lui Lenin că el, din motive de boală, în nici un caz nu poate aduce la îndeplinire însărcinarea dată de Comitetul Executiv.

* Vezi *V.I. Lenin*. Opere complete, vol. 44, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 368—370. — *Nota red.*

** Vezi volumul de faţă, documentele 232 şi 245. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

2) Se cere membrilor ruși ai Comitetului Executiv să revină asupra hotărîrii lor cu privire la prezentarea raportului de către Lenin.

3) Aceiași membri ai Comitetului Executiv sînt însărcinați să supună aprobării o hotărîre prin care e desemnat ca raportor pe această temă tovarășul Peatakov.

4) Peatakov este obligat ca pînă duminica viitoare să pregătească, în primul rînd, tezele amănunțite ale raportului său și, în al doilea rînd, conspectul raportului și un tabel centralizator al principalelor date cifrice care vor fi prezentate în acest raport; totodată, el trebuie să țină seama de tezele care au fost prezentate de Lenin la Congresul al III-lea al Internaționalei Comuniste și care la timpul respectiv au fost aprobate de Comitetul Central al partidului *.

5) Tovarășii Zinoviev, Buharin și Lenin sînt însărcinați cu corectarea și redactarea definitivă a tezelor, cît și a conspectului raportului lui Peatakov.

6) Se cere tovarășului Peatakov să potrivească raportul în așa fel ca el să dureze aproximativ o oră, maximum o oră și jumătate.

7) Tovarășului Peatakov i se cere să prezinte pe scurt cifrele cele mai esențiale, menite să demonstreze dezvoltarea cu succes a industriei și comerțului în condițiile noii politici economice și însemnătatea acestei dezvoltări pentru refacerea economiei naționale a republicii.

8) Se ia act de declarația lui Lenin că, dacă starea sănătății îi va permite, va fi de față la prezentarea raportului de către Peatakov și va lua apoi cuvîntul pentru o scurtă completare sau pentru o comunicare care nu va avea caracterul unui raport [258].

Lenin

Dictată la telefon la 2 februarie 1922

Se tipărește pentru prima oară, după o copie dactilografiată

* Vezi *V.I. Lenin.* Opere complete, vol. 44, București, Editura politică, 1967, p. 3—12. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

251

CĂTRE N.I. BUHARIN

1

Tovarăşului Buharin

1. Sînt uimit şi indignat că n-am primit din partea dumneavoastră nici un răspuns la telefonograma mea privind ţinerea unei conferinţe comune cu Internaţionalele a II-a şi a II½ [259]. Ar trebui ca, atunci cînd e vorba de asemenea probleme, să răspundeţi fără întîrziere, fie şi în cîteva cuvinte.

2. N-aţi putea să faceţi în aşa fel ca cineva care citeşte în mod regulat ziarele europene şi pe cele ale Internaţionalei a II-a şi a II½ să întocmească pentru mine o listă cît se poate de scurtă (în nici un caz mai mare de două pagini pentru ziarele de limbă respectivă) care să cuprindă o enumerare a argumentelor folosite de ele în legătură cu noua noastră politică economică? Pentru mine ar fi suficientă o asemenea listă separată, cu argumente culese din ziarele germane, franceze şi engleze, însă, repet, ele să fie redate cît mai concis, în stil telegrafic, pe cel mult două pagini pentru fiecare din aceste limbi.

Vă rog să-mi răspundeţi [260]. *Lenin*

Dictată la telefon
la 2 februarie 1922

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după o copie dactilografiată

2

Tovarăşului Buharin

Întrucît acum, în scrisoarea dumneavoastră, îmi daţi un răspuns, e de prisos să mai dovedesc că el era necesar.

Lenin

Dictată la telefon
la 3 februarie 1922

Se tipăreşte pentru prima oară, după o copie dactilografiată

www.dacoromanica.ro

252

O NOTĂ CĂTRE M.M. LITVINOV ŞI UN PROIECT DE RĂSPUNS CĂTRE F.R. MACDONALD [261]

Tovarăşului *Litvinov* (sau tovarăşului *Cicerin)*

Vă rog să citiţi răspunsul meu şi să daţi să-l traducă în limba engleză, într-o formă cît mai distinsă (micile corectări făceţi-le dumneavoastră, pe cele mai importante să le discutăm la telefon). Să se bată apoi la maşină pe o hîrtie cu antetul meu şi să mi se trimită să-l semnez.

Dear Mr. Macdonald,

Vă mulţumesc foarte mult pentru scrisoarea ce mi-aţi trimis-o şi pentru aprecierile — extrem de măgulitoare pentru mine — asupra modului cum aţi fost primit. Tovarăşul Krasin, într-o convorbire avută cu mine, a dat o înaltă preţuire rolului remarcabil şi aptitudinilor dumneavoastră excepţionale în materie de industrie şi comerţ. Aceasta conferă şi mai multă valoare propunerii ce ne-aţi făcut-o în acest domeniu. Regret nespus de mult că starea sănătăţii mele nu-mi permite să vă primesc: medicii mi-au interzis chiar şi convorbiri. Consider drept o datorie plăcută pentru mine să rog, printr-o scrisoare, pe tovarăşii Cicerin şi Lejava să acorde o atenţie specială şi să desemneze cei mai buni experţi pentru a examina de urgenţă, cu pricepere şi competenţă, propunerile dumneavoastră practice, care prezintă o importanţă deosebită pentru noi şi ne interesează în cel mai înalt grad.

Sper că veţi fi atît de amabil să mă scuzaţi pentru întîrzierea cu care vă răspund — ea a fost pricinuită de starea sănătăţii mele — şi vă rog să primiţi asigurarea deosebitei mele consideraţii.

2.2.1922

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după o copie dactilografiată

www.dacoromanica.ro

253

CĂTRE G.I. SOKOLNIKOV

Tovarăşului Sokolnikov
O copie pentru Stalin şi Kamenev

Toată importanţa informării trimise de dumneavoastră constă în exactitatea cifrelor pe care le prezintă *. Dacă în cifra indicată la nr. 2 (care reprezintă obligaţiile noastre) a rămas ceva neinclus, cum scrieţi chiar dumneavoastră, atunci întreaga informare nu e bună de nimic. Vă rog insistent să-mi indicaţi la cifra 2 o sumă totală în care să fie neapărat incluse toate obligaţiile noastre, fără nici o excepţie [262].

Lenin

Dictată la telefon
la 4 februarie 1922

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după o copie dactilografiată

254

CĂTRE I.V. STALIN ŞI L.B. KAMENEV

Numai pentru tovarăşii Stalin şi Kamenev

Vă rog să citiţi această scurtă informare primită din partea lui Sokolnikov, la cererea mea, ce i-a fost comunicată ieri. În primul rînd, informarea aceasta este incompletă, deşi eu am cerut una completă **; în al doilea rînd, dacă e adevărată, din ea reiese că Noviţki mi-a trimis cifre de-a dreptul inexacte. E necesar să aflaţi care e adevărul adevărat în această privinţă, şi, dacă se confirmă că Noviţki a prezentat cifre inexacte, să puneţi în faţa Biroului Politic chestiunea trimiterii lui în judecată.

4/II.1922. *Lenin*

Dictată la telefon

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după un text consemnat de L.A. Fotieva

* E vorba de o informare în legătură cu fondul de aur al statului. — *Nota red.*

** Vezi documentul precedent. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

255

* CĂTRE N.P. GORBUNOV

Prin prezenta sînteţi însărcinat să cercetaţi pe baza căror legi şi regulamente au fost înregistrate în Moscova — după cum se comunică în „Izvestiia" din 5/II — peste 143 de edituri particulare, din cine e alcătuit personalul de conducere administrativ şi redacţional al fiecărei edituri, care este responsabilitatea lor civilă, precum şi responsabilitatea în faţa organelor judiciare în general, cine se ocupă de treaba asta la Editura de stat, cine răspunde de ea.

Interesaţi-vă, tot secret, în ce constă şi cum e organizată supravegherea acestui domeniu de activitate de către Comisariatul poporului pentru justiţie, Inspecţia muncitorească-ţărănească şi Ceka. Toate acestea — strict confidenţial. Pregătiţi-mi un răspuns, fie şi preliminar, pentru miercuri [263].

Lenin

Dictată la telefon
la 6 februarie 1922

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipăreşte după o copie dactilografiată

256

CĂTRE V.M. MOLOTOV

Pentru tov. Molotov

Tovarăşe Molotov,

În ziare a apărut o înştiinţare prin care se convoacă pe ziua de 20.III conferinţa extraordinară a şefilor secţiilor de învăţămînt guberniale şi regionale. Cred că e cazul să trimiteţi, sub semnătura mea şi a dumneavoastră, o telegramă circulară cu următorul cuprins:

„Fiecare secţie de învăţămînt gubernială şi regională este obligată să trimită la această conferinţă, printr-un delegat sau prin poştă, informaţii exacte şi amănunţite despre lucrătorii eminenţi din învăţămînt aflaţi în raza

www.dacoromanica.ro

ei de activitate. Printre ei trebuie să fie şi delegaţi la conferinţă. Datele în legătură cu fiecare trebuie să înfăţişeze în mod amănunţit activitatea desfăşurată de ei înainte de revoluţie, cît şi după revoluţie şi să conţină o apreciere a ei de către respectivele comitete executive guberniale şi comitete guberniale de partid. Numărul lucrătorilor despre care trebuie prezentate asemenea informaţii trebuie să fie de cel puţin doi membri şi doi nemembri de partid pentru fiecare gubernie.

Neîndeplinirea acestei dispoziţii sau îndeplinirea ei într-o formă necorespunzătoare va avea ca urmare tragerea la răspundere pe linie de partid şi de stat“ [264].

Vă rog să completaţi conţinutul acestei telegrame printr-o dispoziţie adresată tovarăşului Litkens să dea şi dînsul informaţii despre cel puţin 10 lucrători din Comisariatul poporului pentru învăţămînt care s-au evidenţiat în chip excepţional în ultimii ani sau în ultimele luni în munca lor în instituţiile centrale.

Consider că toate aceste informaţii sînt absolut necesare, deoarece Comisariatul poporului pentru învăţămînt n-a fost cîtuşi de puţin în stare să-şi recruteze colaboratorii dintre cadrele locale, şi noi sîntem nevoiţi să-i căutăm oameni care ar putea fi propuşi pentru reînnoirea efectivului colegiului.

Lenin

Dictată la telefon
la 6 februarie 1922

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV

Se tipăreşte după o copie dactilografiată

257

CĂTRE N.I. BUHARIN ŞI V.M. MOLOTOV PENTRU BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA

Tovarăşului Buharin
şi tovarăşului Molotov, pentru Biroul Politic

În „Smena Veh“ (nr. 13) se observă o mai bună pregătire pentru Conferinţa de la Genova decît la noi. Să fie

www.dacoromanica.ro

luați la zor redactorii ziarelor „*Pravda*“ și „*Izvestiia*“. Să li se dea dispoziție să reproducă două articole din nr. 13 al revistei „Smena Veh“ și să publice o serie de articole ca acestea, sau mai bune, pe *toate* temele legate de conferință [265].

Lenin

Scrisă la 6 februarie 1922

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV

Se tipărește după manuscris

258

CU PRIVIRE LA RAIONAREA UCRAINEI

Tovarășii ucraineni se arată îngrijorați de planul de raionare a Ucrainei. După părerea lor, trebuie menținută Republica Sovietică Socialistă Ucraineană ca un raion unic [266].

Cum se prezintă lucrurile? Cînd și unde se va adopta o hotărîre definitivă?

Lenin

De cerut informații *u r g e n t*, chiar azi, prin telefon:
de la Krjijanovski
Enukidze
Kamenev?
Țiurupa?

Scrisă mai tîrziu de 6 februarie 1922

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

259

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI S. HILLMAN

Rusaminco, President Hillman
New York

Heartiest greetings to all active workers on behalf economic reconstruction Soviet Russia — RAIC and

www.dacoromanica.ro

amalgamatet stop Every precaution taken to insure investments American workers against loss. Double your efforts, you are on the right road.

President Sovnarcom, *Lenin*

Rusaminco [267], președintelui Hillman
New York

Calde salutări harnicilor lucrători care sprijină reconstrucția economică a Rusiei Sovietice — RAIC și filialelor sale. S-au luat toate măsurile pentru ca depunerile muncitorilor americani să fie în siguranță. Sporiți-vă eforturile, sînteți pe drumul cel bun.

Președintele C.C.P., *Lenin*

Scrisă la 9 februarie 1922

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipărește după o copie dactilografiată

261

CĂTRE N.P. GORBUNOV

Tovarășe Gorbunov,

Acordați o atenție *cu totul deosebită* acestei chestiuni [268]. După părerea mea, trebuie să le *d ă m t o t* ce ne cer, adică 4 milioane de ruble × 0,2 (?) = 800 *miliarde* de ruble. Asta în primul rînd.

În al doilea rînd, să *nu* acceptăm despărțirea celor două instituții (trebuie să întrebăm pe Morozov și pe Menșikov, dacă Radcenko lipsește). Ce rost are să le despărțim? Trebuie să se acorde *autonomie* Direcției exploatării hidraulice a turbei *î n c a d r u l* Direcției centrale a industriei turbei. Această autonomie trebuie delimitată precis, printr-o hotărîre scrisă, care trebuie aprobată de *Consiliul Muncii și Apărării.*

În al treilea rînd. Există, precum se știe, o *serie* de hotărîri ale *C.M.A.* cu privire la regimul prioritar de

www.dacoromanica.ro

care se bucură Direcția exploatării hidraulice a turbei etc. etc. Pe cît se vede, au fost „date uitării". Așa ceva e pur și simplu revoltător! Trebuie *găsiți* cei ce s-au făcut vinovați de „uitucie" și *deferiți* justiției. Neapărat! (Comunicați-mi rezultatul: ce *ați întreprins.)*

10/II. *Lenin*

Scrisă la 10 februarie 1922

Publicată pentru prima oară în 1934, în cartea „Lenin pe frontul economic. Culegere de amintiri", Moscova

Se tipărește după manuscris

261

CĂTRE G.I. SOKOLNIKOV

11.II.1922

O copie pentru tov. A.D. Țiurupa

Tovarășe Sokolnikov,

1) În ce privește Belov, v-a vorbit Gorbunov. Referințele pe care le-am primit despre Belov sînt cît se poate de bune, atît sub raportul cerințelor de partid cît și sub acela al aptitudinilor lui *comerciale.* După părerea mea, dacă n-o să sprijinim *astfel* de comercianți „de-ai noștri", totul se va reduce la vorbe goale. Trebuie *pedepsiți* acei lucrători (de la Banca de stat) care s-au făcut vinovați de tărăgănare birocratică. Altfel n-o să ajungem la nici un rezultat. (Referințele se află la Gorbunov.)

2) Tezele cu privire la comerțul exterior au fost date uitării. Și a trecut cam mult de cînd am fixat un termen de 2—3 zile.

O asemenea tărăgănare nu trebuie să scape nesancționată.

3) Ați reflectat asupra formelor și procedeelor privind tragerea la răspundere a celor din conducerea trusturilor care se fac vinovați de prezentare de date inexacte sau de

www.dacoromanica.ro

gestiune *deficitară* *? Nu vi se pare că cei din Comisariatul poporului pentru justiţie sînt cam adormiţi? Acolo e nevoie de cîteva procese *exemplare* şi de aplicarea unor pedepse *straşnice*. Comisariatul poporului pentru justiţie, pe cît se pare, nu înţelege că noua politică economică cere *noi* procedee, *altfel* de pedepse, *de o asprime mai mare*.

4) Se vorbeşte pe aici că în gubernia Smolensk capitalul privat a dat gata cooperaţia, a silit-o să tragă obloanele.

Dar nu sînt deferiţi justiţiei cei ce practică comerţul ilegal?

Şi nu se pun taxe pe comerţul particular etc.?

Nu cumva birocraţii sovietici au adormit şi ei?

Cine de la dumneavoastră răspunde de toate astea? N-ar fi cazul să se instituie o comisie alcătuită din reprezentanţi ai

(1) Comisariatului poporului pentru finanţe,
(2) Comisariatului poporului pentru justiţie şi
(3) încă altcineva, ca să stabilească măsuri de supraveghere şi să aplice sancţiuni represive celor ce practică comerţul ilegal etc.? [269]

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1942, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXIV

Se tipăreşte după manuscris

262

CĂTRE L.B. KAMENEV

Tovarăşe Kamenev,

De ce treaba asta a întîrziat atît de mult? [270]

Se ştie doar că a fost luată o hotărîre în acest sens cu aproape o lună şi jumătate în urmă.

I-am dat atunci lui Lejava un termen de 2—3 zile!

* Vezi volumul de faţă, documentul 248. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Pentru numele lui dumnezeu, băgați dumneavoastră pe careva la închisoare pentru asemenea tărăgănare. Altfel, credeți-mă, n-o să ajungem la nici un rezultat.

Al dumneavoastră, *Lenin*

Scrisă nu mai devreme de 11 februarie 1922

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

263

CĂTRE A.S. ENUKIDZE

1

Tovarășului Enukidze

O copie pentru *G.M. Krjijanovski*

Vă rog să puneți la dispoziție Comisiei de stat a planificării două apartamente bune pentru *Strumilin* și Ramzin și să urmăriți personal ca totul să se aranjeze cît mai repede.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,

V. Ulianov (Lenin)

Scrisă la 13 februarie 1922

Se tipărește pentru prima oară, după un text dactilografiat semnat de V.I. Lenin

2

Tovarășe Enukidze,

Din discuțiile avute aici, la Moscova, și din informațiile ce le-am primit, eu trag concluzia că în Prezidiul C.E.C. din Rusia și în activitatea lui domnește o oarecare dezorganizare. Și acest lucru nu e de mirare, întrucît toți membrii acestui Prezidiu sînt împovărați cu douăzeci de treburi deodată, așa cum se întîmplă în republica noastră „oblomovistă".

www.dacoromanica.ro

Asta face să sporească influența unor oameni de felul lui Larin. Ca poet, ca jurnalist, ca lector, el e un băiat bun. Dar noi, ca niște neghiobi, îl trimitem să lucreze la întocmirea legilor, și prin aceasta îl *nenorocim* și pe el și facem să sufere și munca.

Pentru numele lui dumnezeu, urmăriți-l mai îndeaproape. Și nu-l lăsați să plece nicăieri. Dacă a nimerit totuși pe undeva, să nu dați crezare vreunui plan sau proiect prezentat de el și fără o triplă verificare să nu-l puneți în aplicare.

Aveți grijă să nu mai existe obișnuitul haos provocat de aceia care, trecînd peste Consiliul Comisarilor Poporului și Comisia de stat a planificării, încearcă, prin procedee oarecum incorecte, să strecoare ceva prin Prezidiul C.E.C. din Rusia.

Țineți seama de aceste două indicații și comunicați-mi *d i n t i m p* mie (sau lui Stalin și Kamenev) dacă se ivește ceva.

Încă două chestiuni:

1) Apartamentul lui Stalin. Nu i se repartizează odată? Asta-i curată birocrație!

2) În privința lui Lalaianț. Cum s-a aranjat? În caz că pleacă în Siberia, trebuie să-i dau o scrisoare și să mă adresez lui Skleanski și lui Fomin cu rugămintea să-i pună la dispoziție un vagon.

Cu salutări! Al dumneavoastră, *Lenin*

P.S. Adineauri v-am trimis o scrisoare în care vă ceream să repartizați cîte un apartament lui Strumilin și lui Ramzin. Vă rog foarte mult să faceți presiunile necesare, să rezolvați această chestiune și să-mi scrieți cîteva rînduri [271].

Al dumneavoastră, *Lenin*

Scrisă la 13 februarie 1922

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

www.dacoromanica.ro

264

CĂTRE M.M. LITVINOV, D.I. KURSKI, I.S. UNŞLIHT ŞI A.M. LEJAVA

Confidenţial

Comisariatul poporului pentru afacerile externe — Litvinov

Comisariatul poporului pentru justiţie — Kurski

Ceka — Unşliht

Comisariatul poporului pentru comerţul exterior — Lejava

Noi am intentat sau trebuie să intentăm o serie întreagă de procese civile: „vînzarea de aur către banca Estoniei", „afacerea Cirbrario" [272], „chestiunea Flotei voluntare" [273], „achiziţionarea de neosalvarsan falsificat" [274]. etc.

Vă rog să-mi comunicaţi cine urmăreşte toate procesele civile intentate de noi în străinătate şi răspunde de buna lor desfăşurare.

Care departament?

Care secţie? Şi cine dintre membrii colegiului răspunde personal de treaba asta?

Dacă acest lucru n-a fost încă stabilit, însărcinez Comisariatul poporului pentru justiţie ca în termen de o săptămînă, împreună cu Ceka, Comisariatul poporului pentru afacerile externe şi Comisariatul poporului pentru comerţul exterior, să examineze această chestiune şi să prezinte Consiliului Comisarilor Poporului cuvenitul proiect de hotărîre.

Preşedintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

Scrisă la 13 februarie 1922

Publicată pentru prima oară în 1958, în cartea: V.I. Lenin. „Despre legalitatea socialistă (1917—1922)", Moscova

Se tipăreşte după o copie dactilografiată

www.dacoromanica.ro

265

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI L.M. HINCIUK

Lui Krasin, pentru Hinciuk
(sau de cerut, pe altă cale, informații de la Uniunea centrală a cooperativelor de consum)

Comunicați-mi cînd și în ce fel îmi trimiteți informații amănunțite în legătură cu Conferința de la Bruxelles [275] la care ați participat. Ar fi de dorit să primesc numaidecît o informare scurtă, care să cuprindă ceea ce e mai important, iar după aceea să mi se trimită o informare mai amănunțită.

14/II. 1922. *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipărește după un text consemnat de L.A. Fotieva

266

CĂTRE BIROUL POLITIC AL P.C.(b) DIN RUSIA

Asta înseamnă că nu s-a pregătit nimic serios. Este foarte periculos — vor publica niște fleacuri.

Ambele materiale sînt, în mod vădit, niște *fleacuri*.

O să fim luați drept niște prostănaci.

Propun a) să dați deocamdată *numai* raportul despre *Regiunea de sud-est*, *publicat* de Comisia de stat a planificării.

Numai atît.

b) restul să fie *amînat*

c) să se stabilească că pentru *tot* ce se trimite răspund *personal*

Krjijanovski,
Sokolnikov
și încă cineva [276].

Lenin

Scrisă la 14 februarie 1922

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

www.dacoromanica.ro

267

CĂTRE V.M. MOLOTOV PENTRU MEMBRII BIROULUI POLITIC AL P.C. (b) DIN RUSIA

Tovarăşului Molotov, pentru Biroul Politic

Propun să adoptaţi o hotărîre în care să se prevadă:
1) Să nu se spună nimic în legătură cu cuantumul şi categoriile contrapretenţiilor.
Să se scrie despre contrapretenţii la modul general;
2) la fel să se scrie şi despre conferinţă şi despre programul nostru pacifist.
(Să se scrie = să se publice.) [277]

14/II. *Lenin*

Scrisă la 14 februarie 1922 — *Se tipăreşte pentru prima oară, după manuscris*

268

CĂTRE D.I. KURSKI [278]

14 februarie 1922

Tovarăşe *Kurski*,

Vă rog ca în cel mai scurt timp să-mi trimiteţi o informare oficială în care să se specifice care sînt, potrivit legislaţiei în vigoare, drepturile Inspecţiei muncitoreşti-ţărăneşti în ce priveşte controlul activităţii întreprinderilor particulare.

Pe cît îmi amintesc, în repetate rînduri a fost vorba ca în nici un caz să nu fie îngrădite drepturile Inspecţiei muncitoreşti-ţărăneşti în raport cu întreprinderile de orice fel care nu fac parte din categoria întreprinderilor de stat [279].

Lenin

Dictată la telefon

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV — *Se tipăreşte după o copie dactilografiată*

www.dacoromanica.ro

269

* CĂTRE ADMINISTRAȚIA CASELOR DE OASPEȚI

V-aș ruga foarte mult să puneți la dispoziția tovarășei Smușkova, șefa secției biblioteci din Comisariatul poporului pentru învățămînt al R.S.F.S.R., care în momentul de față locuiește la Casa de oaspeți nr. 2, o cameră suplimentară, fie și mai mică. În camera pe care o ocupă acum dînsa stau șapte oameni. În asemenea condiții, Smușkova, care deține o funcție de înaltă răspundere, nu poate nici să studieze, nici să doarmă. Acum s-a îmbolnăvit, datorită imposibilității cronice de a dormi și de a se odihni cît de cît [280].

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

Scrisă nu mai tîrziu de 15 februarie 1922

Publicată pentru prima oară în 1924, în revista „Proletarskaia Revoliuția" nr. 3

Se tipărește după textul scris de N.K. Krupskaia și semnat de V.I. Lenin

270

O SCRISOARE ADRESATĂ LUI D.I. KURSKI ȘI O ÎNSĂRCINARE PENTRU P.N. GORBUNOV

Tovarășe Kurski,

Vă trimit alăturat răspunsul primit din partea lui Koblenț *. După ce-l citiți, vă rog să-l înapoiați lui N.P. Gorbunov.

1) Am toate temerile că Koblenț e un nepriceput și la fel cu el este toată această secție.

Koblenț, pe cît se vede, „a uitat" că o întreprindere luată în arendă de la Puterea sovietică este *tot o întreprindere sovietică*, o întreprindere de stat;

* Vezi volumul de față. Anexe, documentul 16. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

2) — — el confundă chestiunea dacă revizia trebuie făcută ulterior sau în prealabil cu chestiunea dacă este sau nu cazul să se facă revizie;

3) el „a uitat", se pare, că drepturile Inspecției muncitorești *nu sînt mai limitate* decît drepturile pe care le avea Controlul de stat (Colecția de legi, 1920, nr. 16); și a mai uitat el multe altele.

În concluzie: e necesar să verificați nota informativă a lui Koblenț și, dacă o examinare mai atentă va dovedi că acesta a mințit, va trebui să-l înlocuiți cu un jurist ceva mai serios.

Comunicați-mi cui încredințați sarcina de a efectua o asemenea verificare.

— — — Dacă legile noastre conțin prevederi „contradictorii" (și în această privință nu încape îndoială), atunci ce rost mai are existența unui Comisariat al poporului pentru justiție și a unei secții de propuneri legislative?

Ce se face pentru codificare — pentru eliminarea contradicțiilor?

Și, mai ales, *acum* trebuie elaborată *de urgență*, o lege clară și precisă care să prevadă că dreptul Inspecției muncitorești-țărănești de a controla și de a se informa se extinde asupra tuturor instituțiilor și întreprinderilor (fie ele particulare, cooperative, concesionate etc.).

Comunicați-mi cui încredințați o asemenea însărcinare.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Tovarășe N.P. Gorbunov,

Citiți, vă rog, cele de mai sus și *notați-vi-le*, ca să puteți urmări aducerea lor la îndeplinire.

Dați textul să-l bată la mașină și apoi trimiteți-l tovarășului Kurski [281].

Scrise la 15 februarie 1922

Publicate pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipăresc după manuscris

www.dacoromanica.ro

271

CĂTRE G.I. SOKOLNIKOV

15.II.1922

O copie pentru tovarăşii Ţiurupa şi Kamenev

Tovarăşe Sokolnikov,

N-ar fi cazul să ne îndreptăm atenţia, în primul rînd, asupra dezvoltării comerţului, punîndu-l sub controlul secţiei comerciale a Băncii de stat?

N-ar fi bine să procedăm în felul următor: să alegem 20—30 de împuterniciţi ai secţiei comerciale a Băncii de stat (sau chiar mai puţini dacă blestemata asta de maşină birocratică n-o să poată face faţă unei sarcini atît de „grele"), şi aceşti împuterniciţi să primească tantieme proporţionale cu creşterea volumului circulaţiei mărfurilor în întreprinderile sau în zonele teritoriale ce le-au fost „încredinţate"?

Mi se pare că o asemenea măsură ar fi mai realistă decît crearea unor comisii sau instituţii speciale, care, date fiind obiceiurile noastre păcătoase (cu pretenţii de „comunism autentic"), vor degenera *inevitabil* în obtuzitate birocratică. Totodată, secţiei comerciale a Băncii de stat trebuie să i se traseze o sarcină *practică* clară: să caute să dezvolte comerţul interior şi să-l pună sub controlul său. Iar pentru dezvoltarea operaţiilor comerciale ar putea să primească tantieme şi împuterniciţii secţiei şi membrii conducerii ei (dacă există membri ai conducerii secţiei comerciale a Băncii de stat), dar numai pentru dezvoltarea operaţiilor comerciale.

Judecînd după cele spuse de Gorbunov despre rezultatele „demersurilor" sale în chestiunea Belov şi Magazinul universal de stat, *vina* pe care o poartă secţia comercială a Băncii de stat este evidentă: cei de acolo au dormit; au lăsat să le scape prilejul; au aşteptat — ca nişte adevărate canalii birocratice — să primească *ordine* de la „şefi". Eu cred că pentru asemenea lucru secţia comercială ar trebui să fie pedepsită numaidecît, cu toată severitatea şi avertizată: încă o dată să mai daţi

www.dacoromanica.ro

dovadă de asemenea atitudine de gură-cască, de somnolență, și *închisoarea* vă așteaptă.

Un alt mijloc practic ar fi, cred eu, să procedăm la înregistrarea tranzacțiilor comerciale particulare și la impunerea lor la o taxă de timbru sau la ceva asemănător. Cum se prezintă lucrurile în această privință? *N-am putea, în felul acesta,* să punem (sau să începem să punem) comerțul particular sub controlul Comisariatului poporului pentru finanțe și al Băncii de stat?

Cred că succesele activității întregului Comisariat al poporului pentru finanțe trebuie apreciate, în proporție de $^{99}/_{100}$, după *dezvoltarea comerțului de stat* și a *secției comerciale a Băncii de stat* (în creditarea comerțului particular). Restul reprezintă doar $^{1}/_{100}$ *.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1949, în revista „Bolșevik" nr. 1

Se tipărește după manuscris

272

CĂTRE V.G. IAKOVENKO

Comisariatul poporului pentru agricultură — tov. Iakovenko

La 26 ianuarie, în „Izvestiia C.E.C. din Rusia" a apărut un articol al tov. A. Beleakov, intitulat „Motoarele inactive și agricultura proletară".

Vă recomand să acordați acestui articol o atenție deosebită. În el se arată că de cinci ani la departamentul armatei se află 770 de motoare nou-nouțe, cu piese de schimb, în deplină ordine, în ambalaj străin și a căror putere totală se ridică la vreo 11 7000 de cai putere; costul lor depășește suma de 14 000 000 de ruble-aur antebelice. Motoarele acestea nu sînt potrivite pentru nevoile departamentului armatei și au fost cedate Comisariatului poporului pentru agricultură, care ar putea

* Vezi și volumul de față, documentele 280, 289 și 300. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

foarte bine să le folosească pentru nevoile agriculturii. Au trecut patru luni de cînd acest lucru a fost adus la cunoştinţa acestui comisariat, dar de atunci nu s-a întreprins nimic în afară de simpla corespondenţă birocratică.

Asta e o nemaipomenită mostră de incapacitate şi de rea gospodărire.

Vă rog insistent:

1) să-mi prezentaţi o explicaţie scrisă din partea Comisariatului poporului pentru agricultură;

2) să găsiţi pe cei ce s-au făcut vinovaţi de tărăgăneală birocratică şi cu acest prilej să organizaţi un proces răsunător;

3) să porniţi numaidecît şi cu toată hotărîrea la rezolvarea în mod practic a acestei chestiuni şi în termen de o lună să-mi comunicaţi ce s-a întreprins efectiv (cînd au fost luate în primire motoarele, cum au fost folosite, cui i-au fost predate, cînd şi unde vor fi puse în funcţiune ş.a.m.d.) [282].

Preşedintele Consiliului Comisarilor Poporului,
V. Ulianov (Lenin)

Scrisă la 15 februarie 1922

Publicată pentru prima oară în 1942, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXIV

Se tipăreşte după un text dactilografiat semnat de V.I. Lenin

273

CĂTRE D.I. KURSKI

15.II.1922

Tovarăşului *Kurski*
Cîte o copie pentru tovarăşii
Ţiurupa şi Gorbunov

Tovarăşe *Kurski*,

Nu pot să iau cunoştinţă de proiectul de decret cu privire la cambii şi obligaţii civile. Socot că e absolut necesar ca această lege să ofere o deplină garanţie a drepturilor pe care le are statul nostru nu numai de a efectua o revizie şi un control deplin asupra acestor

www.dacoromanica.ro

obligații, dar și de a le anula atunci cînd serioase rațiuni de stat dictează asemenea măsuri. Vă rog să-mi comunicați (în cîteva rînduri, cel mult o pagină) părerea dumneavoastră în această privință și să-mi trimiteți 2—3 extrase din articolele care ne dau asemenea garanții. Din cele spuse de tov. Gorbunov eu am dedus că în acest proiect trebuie să existe asemenea articole [283].

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipărește pentru prima oară, după o copie dactilografiată

274

* CĂTRE N.P. GORBUNOV

Căutați să aflați de ce Krasin îmi trimite mie această scrisoare. E scandalos! Ce legătură am eu cu chestiunea asta? Ce au făcut cei de la Comisariatul poporului pentru comerțul exterior? Dacă n-au făcut nimic, să fie deferiți justiției. Dacă au făcut tot ce trebuia, n-aveți decît să verificați, dar treaba asta nu mă privește pe mine [284].

15/II. *Lenin*

Scrisă la 15 februarie 1922

Publicată pentru prima oară, după manuscris

275

CĂTRE N.P. GORBUNOV

Tovarășului *Gorbunov*

Conform prescripției medicului, vă rog stăruitor:

1) Să îmbunătățiți alimentația tovarășului Miroșnikov.

2) Să aveți grijă ca la 1 aprilie să fie trimis pentru trei luni la tratament în Crimeea.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,

V. Ulianov (Lenin)

Scrisă la 15 februarie 1922

Se publică pentru prima oară, după un text dactilografiat semnat de V.I. Lenin

www.dacoromanica.ro

276

CĂTRE I.I. MIROŞNIKOV

Tovarăşului *Miroşnikov*

Pe baza indicaţiilor doctorului Levin, medic-şef la spitalul din Kremlin, vă ordon:

1) Să vă limitaţi ziua de lucru la 8 ore.

2) Pînă la 1 aprilie să vă găsiţi un locţiitor şi să-l puneţi la curent cu mersul lucrărilor, astfel ca de la această dată să plecaţi într-un lung concediu de odihnă.

Preşedintele Consiliului Comisarilor Poporului,

V. Ulianov (Lenin)

Scrisă la 15 februarie 1922

Se publică pentru prima oară, după un text dactilografiat semnat de V.I. Lenin

277

O SCRISOARE ADRESATĂ LUI G.V. CICERIN ŞI O DISPOZIŢIE CĂTRE SECRETARE

Vă rog să arătaţi lui Stalin şi lui Molotov această scrisoare şi să transmiteţi lui Cicerin următorul răspuns din partea mea:

Tovarăşe Cicerin,

Dumneavoastră daţi semne de prea multă nervozitate. Avem încă destul timp, la 22 sau 23/II, să examinăm planul de conduită la Conferinţa de la Genova.

Cu pacifismul m-am războit şi eu şi dumneavoastră considerînd această luptă ca o parte integrantă a programului partidului proletar revoluţionar. Acest lucru e clar. Dar unde, cine şi cînd a interzis acestui partid să folosească pe pacifişti pentru a provoca dezbinare în rîndurile inamicului, ale burgheziei [285]?

Al dumneavoastră, *Lenin*

Scrisă la 16 februarie 1922

Se tipăreşte pentru prima oară, după manuscris

www.dacoromanica.ro

278

CĂTRE E.A. LITKENS

Tovarășului *Litkens*

O copie pentru Micul C.C.P.

La sfîrșitul lunii decembrie a anului trecut am comunicat, în scris, Comisariatului poporului pentru învățămînt rugămintea primită din partea profesorului Krug de a repartiza Școlii tehnice superioare din Moscova o clădire pentru Facultatea de electrotehnică și pentru Institutul electrotehnic și am rugat să se acorde cea mai mare atenție acestei cereri și să se facă tot posibilul pentru satisfacerea ei*.

La 9 februarie am primit o nouă scrisoare din partea profesorului Krug, care îmi făcea cunoscut că pînă la acea dată Comisariatul poporului pentru învățămînt nu întreprinsese încă nimic în acest sens. Profesorul Krug arăta că s-ar putea foarte ușor, printr-o restrîngere a spațiului, să se repartizeze Facultății de electrotehnică și Institutului electrotehnic experimental o parte din clădirea fostului institut Elizavetinski, astfel ca în primăvară, cînd s-o face timp frumos, școala Radișcev, care își are sediul în acest institut, să fie mutată în altă clădire.

Dacă nu sînteți de acord cu această propunere a profesorului Krug, vă rog ca, pe propria dumneavoastră răspundere, în termen de două săptămîni să găsiți o clădire și s-o puneți la dispoziția institutului.

Comunicați-mi pînă la 3 martie cum a fost adusă la îndeplinire prezenta dispoziție.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului

Scrisă la 16 februarie 1922

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipărește după o copie dactilografiată

* Scrisoarea n-a fost găsită. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

279

* TOVARĂŞULUI N.P. GORBUNOV

Nici pînă acum nu mi s-a adus o dare de seamă despre activitatea comisiei trimise să cerceteze întreprinderile concesiunii Ridder, deşi am cerut acest lucru într-o scrisoare*. Căutaţi să obţineţi pînă mîine de la preşedintele acestei comisii o dare de seamă care în nici un caz să nu cuprindă mai mult de două pagini.

Mă tem că la noi, cum e obiceiul, raportul o să umple un tom întreg, pe care n-o să-l citească nimeni.

Luaţi în mod oficial legătura cu preşedintele comisiei şi cu Krjijanovski, care mi-a făcut unele promisiuni, dar nu le-a îndeplinit încă [286].

Lenin

17.II.1922

Dictată la telefon

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipăreşte după o copie dactilografiată

280

CĂTRE A.D. ŢIURUPA

18.II

Tovarăşe Ţiurupa,

Pe cînd scriam cartea mea despre imperialism **, am citit că în ţările capitaliste există *două* sisteme de bănci de stat (şi de bănci în general). Unul dintre aceste sisteme se caracterizează printr-o mare apropiere între Banca de stat şi *comerţ*.

Trebuie să punem pe cîţiva din „savanţii" noştri în probleme de finanţe (pe pseudosavanţii noştri, dacă vreţi să folosim o expresie mai nimerită) să se ocupe de problema asta.

---

* Scrisoarea n-a fost găsită. — *Nota red.*

** „Imperialismul, stadiul cel mai înalt al capitalismului" (vezi *V.I. Lenin.* Opere complete, vol. 27, Bucureşti, Editura politică, 1964, p. 307—432). — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Avem nevoie de o Bancă de stat care să fie de o sută de ori mai apropiată de comerț decît este cea mai comercială dintre băncile de stat ale capitalismului. Banca noastră de stat trebuie să dispună de o *rețea* de agenți începînd de sus (ceva în genul unui inspector voiajor al băncii în sectorul comercial, care să aibă în supravegherea lui operații ce însumează miliarde de ruble) și pînă jos, pînă la micii agenți comerciali. Dacă toată această rețea va fi retribuită prin acordarea de tantieme și va învăța și ne va învăța și pe noi să facem comerț cum trebuie, atunci vom lua sub controlul nostru $^{9}/_{10}$ din volumul total al comerțului. Aceasta este singura cale spre restabilirea circulației aurului și spre *transformarea n. e. p.-ului* dintr-un sistem de păcălire a prostănacilor comuniști, care dețin puterea, dar nu știu cum s-o folosească, într-o *b a z ă* a socialismului, într-o bază pe care, într-o țară în care predomină țărănimea, nici o forță din lume n-o poate zdruncina.

Arătați această scrisoare lui Sokolnikov. Trebuie *să-i h ă r ț u i m* pe cei de la Banca de stat și de la Comisariatul poporului pentru finanțe pînă ce *vom obține* o asemenea transformare.

Al dumneavoastră, *Lenin*

Scrisă la 18 februarie 1922

Publicată pentru prima oară în 1937, în revista „Bolșevik" nr. 2

Se tipărește după manuscris

2

Tovarășe Țiurupa,

Aș vrea să vă atrag atenția în special asupra scrisorii trimise de mine lui Sokolnikov în legătură cu comerțul, Banca de stat și secția comercială a Băncii de stat *.

Aici e nodul problemei — în comerț și în trecerea lui sub controlul Băncii de stat.

Dar la noi, pe cît se vede, secția comercială a Băncii de stat nu e de loc „*c o m e r c i a l ă*", ci un rahat

* Vezi volumul de față, documentul 271. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

birocratic cum sînt toate celelalte instituții de acest fel în R.S.F.S.R. După părerea mea, în această direcție trebuie să ne îndreptăm *t o a t e eforturile* și să *f a c e m t o t u l* pentru a introduce sistemul tantiemelor, a asigura un control efectiv și *a î n d e p ă r t a din secția comercială* a Băncii de stat pe toți cei ce dau dovadă de indolență, de nepricepere și nu știu să obțină succese în comerț.

Nu de un „departament al comerțului interior" avem noi nevoie (asemenea rahaturi cum sînt *departamentele* avem destule), ci de vreo 10—20 de *o a m e n i* la Banca de stat care *s ă ș t i e* (și să învețe și pe alții) să facă comerț. Aici e nodul problemei, și altfel nu vom putea pune la punct sistemul nostru financiar.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Scrisă la 20 februarie 1922 *Se tipărește pentru prima oară, după manuscris*

281

* CĂTRE L.A. FOTIEVA

Se respinge în întregime, pentru motivele arătate în acest referat [287].

Lenin

Autorul scenariului vrea să reprezinte aici aproape întreaga revoluție. Alegerea faptelor este adesea întîmplătoare. Multe amănunte biografice nu corespund adevărului.

Punerea în scenă este extrem de complicată, are nevoie de o mulțime de personaje, ar costa o mulțime de bani, interpretarea rolurilor ar fi jalnică și ar ieși o banală producție bulevardieră. Tehnica noastră cinematografică e foarte slabă și nu e în măsură să redea ceea ce vrea autorul. Mă îndoiesc că piesa ar putea fi acceptată.

N. Krupskaia

Scrisă la 18 februarie 1922

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI *Se tipărește după manuscris*

www.dacoromanica.ro

282

CĂTRE V.M. MOLOTOV

20 februarie 1922

Tovarăşe Molotov,

N-am primit nici o informaţie de la Smitten, şefa secţiei de statistică a Comitetului Central. Vă rog să-mi trimiteţi una sau două din fişele recensămîntului lucrătorilor cu funcţii de răspundere şi să-i cereţi tovarăşei Smitten să-mi comunice în cîteva cuvinte: 1) cîte fişe de acest fel are; 2) cîte din numărul lor revin oraşului Moscova; 3) în cît timp şi după ce program are de gînd să prelucreze datele [288].

Lenin

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după o copie dactilografiată

283

CĂTRE N.P. GORBUNOV

Tovarăşe Gorbunov,

Vă rog insistent să vă duceţi (de urgenţă) la instituţia medicală din Moscova de care ştie L.B. Kamenev şi (culegînd unele informaţii despre persoanele de acolo) să propuneţi medicilor germani care vorbesc (sau măcar citesc) ruseşte

să intre în serviciul nostru ca inspectori sau (şi) ca instructori cam în următoarele condiţii:

salariu — 110% sau 120% (din cel actual),

familia, în Germania — 110—120% (din ceea ce primeşte acum),

în caz de deces, familia va primi 150% (din suma pe care ar primi-o potrivit legilor germane).

Iar dacă rămîn timp de 5 ani în serviciul nostru, li se acordă premii în valoare de cîteva mii de ruble-aur.

www.dacoromanica.ro

Dacă vom ajunge, în principiu, la un acord, voi supune această propunere aprobării Biroului Politic [289].

20/II *Lenin*

Scrisă la 20 februarie 1922 *Se tipăreşte pentru prima oară, după manuscris*

284

* CĂTRE N.P. GORBUNOV

Am trimis, împreună cu Molotov, secţiilor de învăţămînt guberniale o telegramă circulară prin care ceream ca fiecare din delegaţii lor la conferinţa de la 25 februarie să aducă informaţii despre cel puţin doi lucrători membri de partid şi doi nemembri*.

Tov. Gorbunov este însărcinat să controleze cît se poate de minuţios cine a îndeplinit această dispoziţie şi cine n-a îndeplinit-o şi să-mi dea numaidecît un răspuns exact [290].

Dictată la telefon la 20 februarie 1922, ora 9 seara *Se tipăreşte pentru prima oară, după o copie dactilografiată*

285

CĂTRE V.M. MOLOTOV PENTRU TOŢI MEMBRII BIROULUI POLITIC AL P.C.(b) DIN RUSIA

Fără copie

Tovarăşului Molotov

Vă rog să arătaţi această scrisoare tuturor membrilor Biroului Politic şi, după ce-şi vor înscrie observaţiile lor, să mi-o înapoiaţi. Eu cred că Cicerin are perfectă dreptate cînd spune că Radek a dovedit încă o dată, cu

* Vezi volumul de faţă, documentul 256. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

acest prilej, că, în ciuda numeroaselor sale calități, nu e de loc potrivit pentru diplomație [291].

20/II.1922 *Lenin*

Dictată la telefon

Se tipărește pentru prima oară, după un text consemnat de L.A. Fotieva

286

CĂTRE L.B. KAMENEV ȘI I.V. STALIN

21.II

Tovarășilor Kamenev și Stalin

Despre vina dumneavoastră sau despre ceva asemănător, în legătură cu lunga noastră discuție, e și ridicol să vorbim. În boala mea nu se manifestă *nici un fel* de simptome obiective (astăzi, după o noapte minunată, mă simt complet bolnav) și numai eu pot să-mi apreciez, în mod ipotetic, forțele. De vină sînt chiar eu, căci dumneavoastră m-ați întrebat în repetate rînduri dacă n-am obosit.

V-aș sfătui foarte mult să nu uitați:

1) Să-l scoateți neapărat pe Radek din diplomație *.

2) La fel și pe Lapinski.

3) În legătură cu cele arătate de Smilga în scrisoarea alăturată, să dați cuiva (lui N.P. Gorbunov?) dispoziții mai categorice să facă totul pentru ca treaba să fie *într-adevăr* îndeplinită [292].

4) În legătură cu Measnikov, trebuie să adaug următoarele: să tipăriți scrisoarea mea în întregime, sau numai unele extrase, complete și pline de conținut (altfel o să se producă confuzie și nimeni n-o să înțeleagă nimic; o să se întrebe oamenii dacă nu cumva Lenin, în scrisoarea sa, se pronunță *în favoarea* lui Measnikov) [293].

5) I-am trimis lui A.D. Țiurupa observațiile mele pe marginea proiectului de reorganizare a activității C.C.P.,

* Vezi documentul precedent. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

întocmit de el. Trebuie să reflectăm *atent* asupra acestor chestiuni, să verificăm totul şi să chibzuim bine *.

6) Sînt împotriva punctului 8 din hotărîrea adoptată de Biroul Politic la 20/II. **Nu poate** fi trimis Sokolnikov. Aşa ceva e *imposibil*[294].

7) Proiectul de decret cu privire la Inspecţia muncitorească-ţărănească trebuie refăcut, chibzuit, precizat, *lărgit*, astfel ca să ofere o *interpretare* şi o *rezumare* a legilor *în vigoare* **.

Lenin

P.S. Trebuie iniţiată publicarea în „*Pravda*“ şi în „Izvestiia“ a vreo zece articole pe tema „Miliukov doar presupune“. Vezi numărul din 21/II al ziarului „*Pravda*“.

Dacă cele scrise acolo se confirmă, devine neapărat necesară concedierea a 20—40 de profesori.

Ei ne trag pe sfoară.

Trebuie să chibzuim, să luăm măsuri şi *să le dăm o lovitură puternică*[295].

Lenin

Scrisă la 21 februarie 1922 — *Se tipăreşte pentru prima oară, după manuscris*

287

CĂTRE N.P. GORBUNOV

21.II

Tovarăşe Gorbunov,

Ambele bilanţuri *sînt prost întocmite*[296]. Nu se pricep să separe tehnicul de economic şi concluziile de condiţii.

Vă rog insistent:

1) să faceţi în aşa fel ca şi Consiliul economic superior şi Comisia de stat a planificării să prezinte fiecare, în scurt timp, concluziile respective, cu semnătura unor persoane cu funcţii de răspundere;

* Vezi *V.I. Lenin.* Opere complete, vol. 44, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 372. — *Nota red.*

** Vezi volumul de faţă, documentele 268, 305 şi 306.—*Nota red.*

www.dacoromanica.ro

2) să luaţi îndată măsurî prospective pentru ca să putem obţine de la *toţi* membrii comisiei Mihailov — solicitaţi *în mod separat, astfel ca să nu existe nici cea mai mică posibilitate de a se pune de acord între ei* — un referat scris şi semnat (misiunea dumneavoastră este să aranjaţi totul cu pricepere: să luaţi legătura prin telefon cu toţii, să-l întrebaţi pe fiecare la ce oră e liber, să trimiteţi bicicliştii să-i „prindă" **ş.a.m.d.**);

3) referatul trebuie întocmit după următorul plan (explicaţiile şi observaţiile să fie scrise separat):

1. Posibilităţile de extracţie în... milioane de ruble-aur
   α) acum
   β) cu cheltuieli suplimentare... milioane de ruble-aur, în termen de ... ani
   (separat pentru Kîştîm, Ridder, Ekibastuz, Tanalîk).
2. O s-o scoatem noi la capăt fără concesionar sau nu? în caz că nu, de ce?
   α) din lipsă de capital?
   β) din cauza imposibilităţii de a cumpăra şi a aduce utilaj de prima calitate?
   γ) din cauză că nu putem angaja ingineri de primul rang?
   δ) din cauză că nu putem cumpăra şi aduce produse alimentare? îmbrăcăminte? muncitori? sau din alte cauze? (şi care anume?)
3. Concluzie: α) să acceptăm condiţiile prezentate de Urquhart?
   β) să obţinem o modificare a lor? cum?
   γ) să le respingem în întregime?

Căutaţi mai întîi *să-i prindeţi* (repede) pe toţi membrii comisiei, în *mod separat*, şi să căpătaţi de la ei răspuns scris la aceste întrebări.

Apoi să-mi spuneţi rezultatul şi, *după aceea*, să-i presăm pe cei de la Consiliul economic superior şi de la Comisia de stat a planificării [297].

Lenin

Scrisă la 21 februarie 1922

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

288

CĂTRE G.M. KRJIJANOVSKI

22.II *Confidențial*

Tovarășe Krjijanovski,

Tov. Trotki, într-una din scrisorile trimise Comitetului Central, vorbește de falimentul organelor noastre de planificare.

Această afirmație corespunde adevărului în măsura în care, bunăoară, în Comisia de stat a planificării latura *administrativă* a muncii este, fără îndoială, încă *nepusă la punct*.

N-a fost încă stabilită răspunderea *personală* a fiecărui membru al Comisiei pentru *cutare* funcții (din cele mai importante). N-a fost repartizată între membrii ei acea muncă de „urmărire generală" a îndeplinirii planului fără de care totul este egal cu zero.

Ș.a.m.d.

În concluzie: trebuie să elaborați de urgență (și să predați mai curînd) proiectele de hotărîre cu privire la personalul Comisiei de stat a planificării și la prezidiul ei (să fie alcătuit din 15 oameni?? Consider că în felul acesta s-ar înrăutăți situația, fiindcă atunci răspunderea personală ar fi *și mai mică)*, și la *biroul prezidiului*, compus din 3 oameni (să vedem care sînt argumentele dumneavoastră: după părerea mea, tocmai acest birou ar trebui să fie prezidiul). Prin cine am putea să-l înlocuim pentru un timp (pînă la 15.V) pe Peatakov?

Cei trei membri ai biroului (dacă Comitetul Central va confirma acest grup de trei: dumneavoastră + Peatakov + Osadcii) trebuie să organizați în chip nou munca administrativă. Dacă administratorii vor fi Peatakov și Osadcii, *ei vor răspunde* cu capul pentru fiecare „scăpare" (cutare membru al Comisiei de stat a planificării n-a fost însărcinat cu cutare misiune, nu s-a urmărit cum muncește, nu s-a arătat din timp cutare deficiență ș.a.m.d.) *.

* Vezi volumul de față, documentul 333 — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Întocmiţi cît mai curînd proiecte de hotărîri definitive pentru organele de planificare ale comisariatelor poporului, cu privire la componenţa biroului ş.a.m.d.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Scrisă la 22 februarie 1922

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după manuscris

289

CĂTRE G.I. SOKOLNIKOV

22.II

Tovarăşe Sokolnikov,

Aici nu e de loc vorba doar de Magazinul universal de stat. La noi, întreaga activitate a tuturor organelor economice suferă mai ales de birocratism. Comuniştii au devenit birocraţi. Dacă e ceva care să ne ducă de rîpă, apoi tocmai asta e. Pentru Banca de stat, birocratismul este un lucru extrem de primejdios. Ne gîndim mereu la decrete, la instituţii. Aici e greşeala. Esenţialul îl constituie acum practicienii şi practica. Să găsim oameni *practici* (dacă am găsi 1 la 100; 1 la 1 000 de comunişti, şi tot ar fi bine); să transformăm decretele noastre (şi pe cele bune şi pe cele rele, fără deosebire) din petice de hîrtie în practică vie, iată *esenţialul.*

Nu ştiu dacă Banca de stat trebuie să facă operaţii comerciale în numele ei propriu sau prin intermediul unor firme subordonate, prin intermediul unor oameni numiţi de ea sau al clienţilor debitori. Nu pot să mă pronunţ, deoarece nu cunosc îndeajuns tehnica circulaţiei monetare şi a operaţiilor bancare. Dar ceea ce ştiu precis este că principalul lucru, în momentul de faţă, este dezvoltarea rapidă a comerţului de stat (sub toate formele lui: cooperaţia, clienţii Băncii de stat, societăţile mixte, comisionarii, agenţii etc. etc.) *.

* Vezi volumul de faţă, documentul 271. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

28/II. Din cauza bolii n-am putut să termin scrisoarea și s-o expediez mai devreme. Dumneavoastră (în interviu) vorbiți despre înlocuirea trusturilor de stat cu societăți mixte [298]. O asemenea măsură nu ne-ar fi de nici un folos. În societățile mixte, capitaliștii deștepți i-ar duce de nas pe comuniștii naivi (care sînt niște oameni prea cinstiți și prea virtuoși) și ne vor trage pe sfoară așa cum fac acum. Ceea ce importă acum nu sînt instituțiile, ci oamenii și verificarea experienței practice. Să găsim, *unul cîte unul*, oameni care se pricep să facă comerț și, pas cu pas, prin experiența lor, prin munca lor, să *curățim* rahatul comunist, alungînd din diferite direcții pe comuniștii virtuoși, închizînd întreprinderile somnolente (și riguros comuniste) și alegînd 1 din 100 bune. Comisariatul poporului pentru finanțe trebuie să dovedească că *e în stare* să facă *asemenea* lucru, altfel înseamnă că întregul C.P.F. = 0

Al dumneavoastră, *Lenin*

Scrisă la 22 și 28 februarie 1922

Publicată pentru prima oară în 1949, în revista „Bolșevik" nr. 1

Se tipărește după manuscris

290

* CĂTRE N.P. GORBUNOV

Vă rog să vorbiți cu Krasin despre *Gorki* și să faceți tot posibilul ca Gorki să primească bani cît mai curînd. Dacă se ivește vreo neînțelegere, comunicați-mi [299].

23/II. *Lenin*

P.S. De ce nu mi-ați trimis astăzi (așa cum mi-ați promis) referatele despre Banca de stat? *N u f a c e ț i b i n e* că amînați.

Scrisă la 23 februarie 1922

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipărește după manuscris

www.dacoromanica.ro

291

* CĂTRE PREȘEDINTELE COMITETULUI CENTRAL AL SOCIETĂȚII DE CRUCE ROȘIE DIN RUSIA [300]

23.II.1922

Dragi tovarăși,

Regret foarte mult și vă cer scuze că, din motive de boală, nu pot să dau, pentru culegerea pe care o pregătiți, un articolaș sau o scrisoare, așa cum, fără îndoială, s-ar fi cuvenit. Puterea sovietică a făcut, face și va face tot ce e posibil — și cîte ceva din ceea ce e imposibil — pentru ajutorarea celor înfometați. Vă trimit o caldă strîngere de mînă și cele mai bune urări de succes pentru culegerea dumneavoastră.

Cu salutări comuniste, *V. Ulianov (Lenin)*

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipărește după manuscris

292

CĂTRE V.M. MOLOTOV PENTRU BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA

Tovarășe Molotov,

Consider că Cicerin are *perfectă* dreptate și propun ca *Biroul Politic* să adopte următoarea hotărîre: se aprobă punctul de vedere al lui Cicerin. Suma promisă va fi plătită neapărat în termenul stabilit [301].

24/II. *Lenin*

Scrisă la 24 februarie 1922

Se tipărește pentru prima oară, după manuscris

www.dacoromanica.ro

293

CĂTRE L.B. KAMENEV

Tovarăşe Kamenev,

Scrieţi-mi cîteva rînduri în legătură cu instrucţiunile [302]. Nu trebuie să mai întîrzie mult. N-ar fi bine să se adopte hotărîrea de a menţine vechiul text? Să se adauge 5 rînduri, în care să se specifice: comerţ în loc de schimb de mărfuri. Să fie acceptate termenele (de două ori pe an sau *şi mai rar)*, cum au hotărît cei din organizaţiile locale.

Lenin

P.S. Aştept răspunsul dumneavoastră în legătură cu medicul german.

În privinţa lui Peşehonov, propun Biroului Politic să adopte următoarea hotărîre: 1) se va cere lui Popov să-i dea un post în domeniul statisticii comerciale şi sanitare, nu altundeva; 2) Popov va fi făcut personal răspunzător dacă Peşehonov se va atinge de chestiunile politice; 3) prevederile de la punctele 1 şi 2 se vor comunica lui Popov verbal, sub semnătură, fără să i se dea ceva scris şi prevenindu-l în mod serios că în caz de divulgare îl destituim şi-l deferim justiţiei; 4) se va da dispoziţie lui Unşliht să-l urmărească îndeaproape pe Peşehonov; 5) Comitetul gubernial din Harkov şi Comitetul Central al P.C.(b) din Ucraina să fie sancţionate cu mustrare (pentru divulgare de secret), care să fie consemnată în carnetul de partid [303].

Lenin

Scrisă înainte de 25 februarie 1922 — *Se publică pentru prima oară, după manuscris*

294

CĂTRE I.I. MIROŞNIKOV

Controlaţi cine se ocupă la noi de comerţul cu vin; vedeţi dacă încasările sînt convertite în aur, dacă preţu-

www.dacoromanica.ro

rile marchează o urcare față de cele de dinainte de război; care e destinația veniturilor, cine urmărește tot acest sector și cine răspunde de el [304].

Dictată la 25 februarie 1922

Publicată pentru prima oară în 1961, în revista „Istoriceskii Arhiv" nr. 5

Se tipărește după o copie dactilografiată

295

CĂTRE G.V. CICERIN [305]

Tovarășului Cicerin sau tovarășului Litvinov
O copie tovarășului *Molotov*
(pentru membrii Biroului Politic)

25 februarie 1922

Citind, în afară de telegrame, și editorialele ziarelor de azi, am ajuns la concluzia că nota în legătură cu conferința de la Genova, care a fost amînată fără să se indice vreun termen, trebuie redactată pe un ton cît mai sfidător și mai persiflant, astfel ca cei de acolo să simtă că li s-a dat o palmă. După cît se vede, numai un răspuns sfidător poate să producă într-adevăr impresie. Bunăoară, am putea spune că în cuantumul contrapretențiilor noastre includem și cheltuielile provocate de faptul că aceste state nu și-au îndeplinit obligația inițială: aceea de a convoca conferința în termenul stabilit. Nu trebuie să scăpăm un prilej ca acesta, cînd, printr-o notă sfidătoare și persiflantă, putem contribui la întărirea elementelor pacifiste ale burgheziei din întreaga lume [306].

Lenin

Dictată la telefon

Se tipărește pentru prima oară, după o copie dactilografiată

www.dacoromanica.ro

296

* CĂTRE ACADEMIA SOCIALISTĂ [307]

Răspuns la comunicarea cu nr. [577] din [23 februarie 1922] *

Vă mulţumesc foarte mult. Din păcate, starea sănătăţii mele nu-mi permite în nici un caz să-mi îndeplinesc în cît de mică măsură datoria de membru al Academiei socialiste. Şi ca să fiu membru fictiv nu vreau. De aceea vă rog să mă ştergeţi de pe lista de membri sau să nu mă înscrieţi.

27/II. *Lenin*

Scrisă la 27 februarie 1922

Publicată pentru prima oară în 1942, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXIV

Se tipăreşte după manuscris

297

O SCRISOARE ADRESATĂ LUI N.P. BRIUHANOV ŞI O DISPOZIŢIE CĂTRE N.P. GORBUNOV [308]

Tovarăşe Briuhanov,

Acum rămîne să întocmiţi propuneri *practice* care să prevadă ce cantitate să se vîndă Comisariatului poporului pentru aprovizionare; cît trebuie dat (pe credit?) pentru schimbul de mărfuri pe cereale şi în ce condiţii; în ce fel să fie folosite rezervele; ce să cuprindă contractul.

27/II. *Lenin*

Tovarăşe Gorbunov,

Trimiteţi această scrisoare la destinaţie şi vedeţi ce s-a făcut.

27/II. *Lenin*

Scrise la 27 februarie 1922

Scrisoarea adresată lui N.P. Briuhanov a fost publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipăresc după manuscris. Dispoziţia dată lui N.P. Gorbunov se tipăreşte pentru prima oară

* În manuscris Lenin a lăsat loc pentru numărul de înregistrare şi pentru dată. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

298

CĂTRE A.D. ŢIURUPA

1

27.II.1922

Tovarăşului A.D. Ţiurupa,
vicepreşedinte al Consiliului Muncii şi Apărării.
Preşedintelui Consiliului economic superior

Cîte o copie pentru: Peatakov (Direcţia generală a combustibilului),
Morozov (Direcţia generală a exploatării turbei),
Comisariatul poporului pentru finanţe
Comisariatul poporului pentru Inspecţia muncitorească-ţărănească

Sînt sancţionaţi cu *mustrare* pentru neîndeplinirea îndatoririlor de serviciu şi pentru manifestări de birocratism în rezolvarea problemelor privind Direcţia exploatării hidraulice a turbei tovarăşii

Peatakov,

Morozov,

Zaks şi Gorbunov.

Tov. Peatakov, şeful ad-interim al Direcţiei generale a combustibilului, trebuia nu „să mă roage să-l cred" (scrisoarea lui din 22.II) şi nu „să mă roage să satisfac peste plan cererile Direcţiei exploatării hidraulice a turbei sau, dacă nu, să aprob reducerea activităţii ei" — căci o asemenea „rugăminte" adresată mie dovedeşte o neînţelegere a normelor elementare ale raporturilor statale —, ci *să se gîndească* cum *să îndeplinească hotărîrea Consiliului Comisarilor Poporului* (şi nu a mea) din 30.X.1920 cu privire la Direcţia exploatării hidraulice a turbei[309].

Dacă Peatakov nu ştia acest lucru, trebuie puşi la arest numeroşii specialişti din Direcţia generală a combusti-

www.dacoromanica.ro

bilului şi numeroşii demnitari care erau obligaţi să ştie, să se intereseze şi să-i amintească lui Peatakov. A nu pune la arest pe nişte nemernici ca ăştia înseamnă a încuraja birocratismul, care ne înăbuşă.

Din hotărîrea de la 30.X.1920 a C.C.P. reiese clar că Peatakov, aflîndu-se într-o situaţie dificilă, nu trebuia să recurgă la un răspuns formal ca în scrisoarea cu nr. 00770 (din 22.II), ci să convoace numaidecît (sau să roage pe preşedintele Consiliului economic superior sau pe A.D.Ţiurupa să convoace ei) o consfătuire a comisarilor poporului la care să participe preşedintele Consiliului economic superior, comisarul poporului pentru finanţe şi cel pentru Inspecţia muncitorească-ţărănească şi care să elaboreze de urgenţă un proiect de hotărîre a C.M.A. şi C.C.P. (în care să se prevadă: se va lua atîta de la Direcţia centrală a industriei turbei sau de la Direcţia generală a turbei, atîta de la Direcţia generală a combustibilului, pentru a fi repartizat Direcţiei exploatării hidraulice a turbei, se va repartiza cutare cantitate peste plan, se va reduce cu atîta planul Direcţiei exploatării hidraulice a turbei).

Acest lucru era obligat să-l facă Peatakov pentru a aduce la îndeplinire hotărîrea C.C.P. din 30.X.1920, prin care toate comisariatele poporului sînt *obligate* să recunoască în mod efectiv că Direcţia exploatării hidraulice a turbei „*prezintă o importanţă statală cu totul excepţională*“ şi să-i acorde „*toate înlesnirile*“.

Tov. Morozov era dator să intervină din timp pentru convocarea unei asemenea consfătuiri (şi să protesteze împotriva oricărei amînări fie ea cît de mică), iar nu să scrie doar o hîrtiuţă cîrcotaşă ca aceea din 22.II (cu nr. 184/l, registrul de intrare, 22.II.1922), în care el se smiorcăie în mod indecent, în loc să facă propuneri practice.

Tovarăşii Zaks şi Gorbunov, dacă şi-ar fi înţeles datoria lor de membri ai *Direcţiei treburilor* şi nu s-ar fi lansat într-un schimb de hîrtii fără rost, ar fi trebuit să găsească hotărîrea C.C.P. din 30.X.1920 şi, citind-o, să afle care e singura cale justă, singura *cale legală:* convocarea ime-

www.dacoromanica.ro

diată a unei consfătuiri a comisarilor poporului. Hîrtiile trimise de Zaks şi Gorbunov se prezintă şi într-o formă neglijentă, fiindcă în ele nu găseşti nici referiri la dispoziţiile legii, nici o expunere în cîteva cuvinte a cererii primite din partea Direcţiei exploatării hidraulice a turbei, nici date extrase din expunerea acesteia şi din însemnările mele pe marginea ei. Dacă se mai repetă încă o dată asemenea manifestări de neglijenţă, atît Zaks cît şi Gorbunov vor fi scoşi din funcţia pe care o ocupă.

Vă rog pe dumneavoastră, tovarăşe Ţiurupa, să cereţi dovadă scrisă de la sus-numiţii tovarăşi că au luat cunoştinţă de sancţiunea care le-a fost aplicată şi să daţi dispoziţie preşedintelui Consiliului economic superior, comisarului poporului pentru finanţe şi celui pentru Inspecţia muncitorească-ţărănească, ca, pe cît posibil, marţi 28.II şi în nici un caz mai tîrziu de miercuri 1.III să convoace dis-de-dimineaţă o consfătuire la care să participe personal comisarii menţionaţi (în caz de absolută imposibilitate şi din motive justificate, ei putînd trimite în locul lor tovarăşi absolut competenţi şi în măsură să adopte hotărîri în locul comisarilor respectivi) şi să ia parte şi un reprezentant al Direcţiei exploatării hidraulice a turbei şi, bineînţeles, reprezentanţi ai Direcţiei generale a combustibilului şi ai Direcţiei generale a exploatării turbei.

Această consfătuire ar avea sarcina să aplice nu numai în litera, ci şi în spiritul ei hotărîrea din 30.X.1920 a C.C.P. şi să caute să satisfacă la maximum cerinţele Direcţiei exploatării hidraulice a turbei (dacă nu le poate satisface în proporţie de 100%, apoi să facă în aşa fel ca principalele ei sarcini prevăzute pentru anul 1922 să fie complet îndeplinite). Aceste doleanţe trebuie satisfăcute în parte pe seama Direcţiei centrale a industriei turbei şi Direcţiei generale a combustibilului, iar în parte prin alocări peste plan. E neapărat necesar ca lucrările consfătuirii să fie terminate pînă în seara de 1.III şi hotărîrea adoptată să fie prezentată spre aprobare în şedinţa operativă a C.M.A. din seara de 1.III şi ulterior

www.dacoromanica.ro

să fie confirmată atît de C.M.A., cît şi de C.C.P. [310]
Vă rog să cereţi secretariatului să controleze personal şi cu deosebită stricteţe dacă această dispoziţie a fost îndeplinită cu suficientă promptitudine şi exactitate.
Revoluţionarii conştienţi trebuie nu numai să-şi îndeplinească îndatoririle de serviciu, dar şi să reflecteze asupra cauzelor economice care au determinat Consiliul Comisarilor Poporului să considere că Direcţia exploatării hidraulice a turbei „prezintă o importanţă statală cu totul excepţională".

Preşedintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

2

Tovarăşe Ţiurupa,
Vă trimit această mostră de păcătoasă tărăgăneală birocratică şi de stupiditate tipic rusească.
Şi e vorba de oameni *de-ai noştri din cei mai buni*, ca Peatakov, Morozov şi alţii.
Ca să urneşti treaba din loc trebuie să pui mîna pe bici.
Vă rog *foarte mult* să luaţi măsuri energice, să-i loviţi încă o dată şi mai tare pe vinovaţi şi *să luaţi măsuri* (prin Gorbunov şi Lepeşinskaia, căreia i-am dat dispoziţie să pregătească pentru dumneavoastră decretul din 30.X.1920 şi celelalte) ca hotărîrea să fie îndeplinită *imediat*. Să se dea pentru Direcţia exploatării hidraulice a turbei, dacă nu 100%, măcar 90% din cît a cerut.

Al dumneavoastră, *Lenin*

Scrise la 27 februarie 1922
Publicate pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI
Se tipăresc după manuscris

3

27.II.1922

Tovarăşe Ţiurupa,
Azi vă trimit un plic cu hîrtiile în legătură cu Direcţia exploatării hidraulice a turbei. În mod obişnuit, poşta

www.dacoromanica.ro

ajunge la Moscova pe la ora şapte şi jumătate sau ceva mai tîrziu.

Vă rog foarte mult să vă împărţiţi timpul în aşa fel ca să aveţi posibilitatea chiar astă-seară să citiţi scrisoarea şi s-o daţi s-o bată la maşină şi, totodată, să trimiteţi telefonogramele necesare.

Miercuri* am să fiu la Moscova. O să fie nevoie să ne vedem şi dimineaţa şi după-amiază, ca să putem sta de vorbă o jumătate de oră.

Lenin

Dictată la telefon

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipăreşte după o copie dactilografiată

299

CĂTRE N.P. GORBUNOV [311]

Tovarăşului *Gorbunov*

N-aţi putea să adăugaţi la ce *sumă* s-au încheiat contractele (la suma de atîtea milioane de ruble-aur) şi comenzile?

27/II. *Lenin*

Scrisă la 27 februarie 1922

Se tipăreşte pentru prima oară după manuscris

300

CĂTRE A.L. ŞEINMAN [312]

28.II

Tovarăşe Şeinman,

Cele spuse de dumneavoastră (la 22.II) că Banca de stat constituie, în momentul de faţă, un „aparat puternic" m-au făcut să rîd. Să vă spun un secret: asta-i culmea copilăriei, culmea naivităţii unui demnitar comunist.

* 1 martie. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Un „aparat puternic"! Acest „aparat puternic" e un aparat care mută dintr-un buzunar al statului în celălalt niște sublime „valori reale", cum sînt rublele sovietice... Conturile curente în ruble-aur (și acelea calculate fals, iar nu după cursul *real)* sînt de 2 800 000—7 900 000—10 300 000 de ruble (la 16.XII, 16.I și 1.II). Ha-ha! Din acestea o mare parte — cît? vreo 90—98% — provine de la *trusturile* noastre *de stat*, adică reprezintă aceleași petice de hîrtie oficiale ale acelorași birocrați!

În prezent, Banca de stat este doar un joc de-a transcrierea birocratică a hîrtiilor. Iată care este adevărul dacă vreți să știți *adevărul*, iar nu dulcegile născociri birocratice-comuniste (cu care vă amețește toată lumea, ca demnitar ce sînteți).

Iar dacă n-o să vreți să priviți cu ochii deschiși și, dincolo de toate minciunile comuniste, să zăriți acest adevăr, înseamnă că sînteți un om care în floarea vîrstei *s-a scufundat* în mocirla minciunilor oficiale. E un adevăr neplăcut, dar e un adevăr.

Trebuie să căutați și să găsiți *treptat* (punînd la încercare și verificînd de o sută de ori) **oameni** care să fie capabili ca, în numele Băncii de stat, să organizeze, să controleze comerțul, să stimuleze pe comercianții pricepuți, *să desființeze* toate aceste „sate potemkiniste" comerciale și industriale care au pretenția de a fi comerciale, dar în realitate sînt birocratic-comuniste, — altfel întreaga Bancă de stat și întreaga ei activitate este egală cu zero, ba mai rău decît atît: este o autoamăgire cu o nouă jucărie birocratică.

Și atîta timp cît nu-mi veți dovedi prin fapte verificate de experiență că Banca de stat *a început să găsească* astfel de oameni, inspectori, agenți etc., n-avem ce discuta, n-o să cred nici un cuvînt.

Vă rog să nu luați în nume de rău sinceritatea mea.

Al dumneavoastră, *Lenin*

Scrisă la 28 februarie 1922

Publicată pentru prima oară în 1949, în revista „Bolșevik" nr. 1

Se tipărește după manuscris

www.dacoromanica.ro

301

* CĂTRE N.P. GORBUNOV

Arătaţi toate acestea lui Sokolnikov şi lui Şeinman şi apoi predaţi-le la arhivă. (Spirit de rutină şi pseudo-doctrinarism. Anchilozare.) [313]

28/II. *Lenin*

Scrisă la 28 februarie 1922

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după manuscris

302

O NOTĂ ADRESATĂ LUI G.I. SOKOLNIKOV ŞI O DISPOZIŢIE CĂTRE N.P. GORBUNOV

Tovarăşe Sokolnikov,

Tocmai aici e miezul problemei: 1) în aceste „garanţii". Trebuie ca *mai întîi* ele să fie elaborate şi *v e r i f i c a t e* de două şi de trei ori; 2) în „aparatul" nostru. Vom şti să supraveghem? Vom reuşi să urmărim? Nu. *Se va căra* totul din ţară[314].

28/II. *Lenin*

Pentru N.P. Gorbunov

Trimiteţi această notă, în copie, lui Kamenev+Molotov,
lui Stalin
lui *Ţ i u r u p a.*

Şi amintiţi-mi încă o dată.

Scrise la 28 februarie 1922

Publicate pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin" vol. XXXVI

Se tipăresc după manuscris

www.dacoromanica.ro

303

CĂTRE N.P. GORBUNOV [315]

Tov. Gorbunov,

Acest material **e foarte important!!**

Arătaţi-l lui A.D. Ţiurupa şi (măcar în extras) lui L.B. Kamenev şi Stalin

Nu s-ar putea sintetiza concluziile în 2—3 pagini?

28/II. *Lenin*

Scrisă la 28 februarie 1922

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după manuscris

304

CĂTRE N.P. GORBUNOV

Tovarăşe Gorbunov,

Nu pot să le examinez în mod amănunţit [316]. Căutaţi să le mai îmbunătăţiţi (personal sau prin Zaks, Smolianinov sau Nesterov) şi arătaţi-le lui A.D. Ţiurupa; iar după aceea, cu concluzia pusă de el, să mi le daţi să le mai văd o dată.

N.B.: *Iată care sînt, după părerea mea,* principalele **puncte,** pe care trebuie să le verificaţi, să vi le notaţi şi să le urmăriţi.

Restul, **pe cît se pare,** nu prezintă mare importanţă.

28/II. *Lenin*

1) Care e suprafaţa terenului? Cîte deseatine?
2) Care e valoarea producţiei anuale? Cu aproximaţie.
3) În ce constă precumpănirea noastră? (§ XIII, la Krasin) De verificat!
4) Care e cota-parte a străinilor? (§ XIV la Krasin) De verificat!
5) § XV din materialul lui Krasin e *important* [317].

www.dacoromanica.ro

P.S. Informați-mă și spuneți-mi dacă aceste contracte sînt *definitive* și dacă au intrat în vigoare.

Lenin

Scrisă la 28 februarie 1922

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipărește după manu scris

305

O SCRISOARE ADRESATĂ LUI D.I. KURSKI ȘI O DISPOZIȚIE PENTRU N.P. GORBUNOV

Tovarășe Kurski,

Pregătiți un proiect de directivă în acest sens împreună cu Direcția politică de stat [318].

28/II. *Lenin*

Cînd e vorba de legiferare trebuie procedat cu multă precauție. *Măsoară de șapte ori și taie o dată!* În privința lui Iahontov am multe îndoieli. Verificați personal de două, de trei și de mai multe ori.

Lenin

Tovarășe Gorbunov,

Dați să bată la mașină observațiile mele și trimiteți-le lui Kurski.

Lenin

Scrise la 28 februarie 1922

Publicate pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipăresc după manuscris

www.dacoromanica.ro

306

O SCRISOARE ADRESATĂ LUI I.V. STALIN, O DISPOZIȚIE CĂTRE N.P. GORBUNOV ȘI NIȘTE ÎNSEMNĂRI PE MARGINEA UNEI NOTE INFORMATIVE A LUI V.I. IAHONTOV

Tovarășe Stalin,

Citiți acest material și dați dispoziție mai strictă celor de la Inspecția muncitorească-țărănească să pregătească proiectul [319].

28/II. *Lenin*

Tovarășe Gorbunov,

Trimiteți acest material lui Stalin, iar apoi, după ce vi-l înapoiază, urmăriți dacă dispoziția a fost executată.

Către Consiliul Comisarilor Poporului

În legătură cu chestiunea dacă Comisariatului poporului pentru Inspecția muncitorească-țărănească îi revine sarcina de a controla activitatea organizațiilor și întreprinderilor particulare, consider necesar să prezint următoarele informații:

1. *Cu privire la uniunile cooperatiste:*

Potrivit legii cu privire la organizarea Inspecției muncitorești-țărănești și normelor de control preventiv și efectiv, care acum sînt abrogate, Comisariatul poporului pentru Inspecția muncitorească-țărănească avea dreptul de a inspecta atît organizațiile de stat, cît și pe cele obștești — prin organizații obștești subînțelegînd organizațiile cooperatiste... Decretul din 10 iunie 1921 cu privire la abolirea controlului preventiv în domeniul cooperației a înlăturat controlul preventiv la organizațiile cooperatiste, și totuși „Comisariatului poporului pentru Inspecția muncitorească-țărănească i s-a încredințat misiunea de a controla activitatea organizațiilor cooperatiste sub forma unui control efectiv ulterior, în limitele drepturilor ce i-au fost acordate și ale normelor de control stabilite".

www.dacoromanica.ro

...Dar întrucît decretul din 10 iunie, menţionat mai înainte, n-a fost abolit, înseamnă că decretul special cu privire la cooperaţia meşteşugărească trebuie, în mod evident, înţeles în sensul abolirii controlului preventiv, iar nu în acela al abolirii dreptului de control ulterior. Recunoscînd dreptul pe care-l are Inspecţia muncitorească-ţărănească de a efectua un control ulterior asupra activităţii organizaţiilor cooperatiste, e necesar totuşi să se stabilească că, în condiţiile noii politici economice, acest drept trebuie recunoscut cu unele îngrădiri. Comisariatul poporului pentru Inspecţia muncitorească-ţărănească nu are sarcina de a controla activitatea particulară a organizaţiilor cooperatiste, adică munca lor pentru piaţa liberă şi pentru persoane particulare. El trebuie să controleze doar munca desfăşurată de organizaţiile cooperatiste pentru îndeplinirea sarcinilor de stat în domeniul justei cheltuiri a fondurilor şi mijloacelor materiale puse la dispoziţie de către stat...

aici are dreptate!

Nu e adevărat!! De unde asta?

??

2. *Cu privire la întreprinderile particulare:*

Referitor la activitatea întreprinderilor particulare, legea cu privire la organizarea Comisariatului poporului pentru Inspecţia muncitorească-ţărănească nu stabileşte nici un fel de drepturi în legătură cu revizia şi controlul... Totuşi ar fi greşit să deducem că organele acestui comisariat al poporului nu au nici un fel de drept de control asupra industriei particulare. Mai întîi de toate, din moment ce Comisariatul poporului pentru Inspecţia muncitorească-ţărănească are atribuţia de a veghea la aplicarea decretelor Puterii sovietice, devine perfect evident că nerespectarea acestor decrete de către proprietarii particulari de întreprinderi industriale dă dreptul Comisariatului poporului pentru Inspecţia muncitorească-ţărănească să tragă la răspundere pe cale judiciară pe contravenienţi. Pe de altă parte, întrucît în mo-

www.dacoromanica.ro

mentul de față industria particulară la noi se extinde prin arendarea unor întreprinderi de stat, e absolut evident că și în această privință Comisariatul poporului pentru Inspecția muncitorească-țărănească trebuie să aibă, și are,

așa e!

cuvenitul drept de control. Acest comisariat nu poate să controleze cifra de afaceri și activitatea comercială a întreprinderilor particulare,

Fals. Și aici poate să facă control, dar numai *ulterior*.

de vreme ce ele lucrează pe piața liberă, dar în măsura în care aceste întreprinderi, și în genere orice întreprindere privată, lucrează potrivit sarcinilor fixate de stat, înseamnă că drepturile de control ale acestui comisariat nu trebuie să fie mai mici decît dreptul său în ceea ce privește organizațiile cooperatiste. Totodată, întrucît întreprinderile date în arendă sînt proprietate a statului și sînt date numai temporar în folosință arendașilor, Comisariatul poporului pentru Inspecția muncitorească-țărănească are drept de control nu numai ca organ al puterii de stat, care e obligat să vegheze la corecta aplicare a prevederilor contractelor de către arendași, dar are totodată și dreptul de a controla dacă

Așa e!

avutul statului este păstrat cum trebuie și dacă nu e folosit în paguba statului...

În concluzie, socot necesar să arăt că, întrucît legislația referitoare la drepturile Comisariatului poporului pentru Inspecția muncitorească-țărănească prezintă contradicții și neconcordanțe, este necesar ca noua lege cu privire la organizarea acestui comisariat să fie completată cu articole corespunzătoare care să definească cu suficientă claritate drepturile lui față de întreprinderile cooperatiste, cît și față de întreprinderile industriei particulare.

Nu e nevoie să completăm, ci *să explicăm* și să codificăm.

V. Iahontov, membru al colegiului Comisariatului poporului pentru justiție

Scrise la 28 februarie 1922

Publicate pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipăresc după manuscris

www.dacoromanica.ro

307

CĂTRE V.M. MOLOTOV PENTRU MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA

28 februarie 1922

Tovarăşului Molotov
(pentru membrii Biroului Politic)

Vă rog să procedaţi la o consultare telefonică a membrilor Biroului Politic în legătură cu următoarea problemă: pentru a rezolva mai repede chestiunea directivei Comitetului Central către delegaţia noastră la Conferinţa de la Genova, propun ca proiectul iniţial al acestei directive, care, pe cît se pare, nu întîmpină prea mari obiecţii din partea membrilor Biroului Politic, să fie trimis chiar azi lui Cicerin, cu indicaţia ca să nu facă nici o copie şi să păstreze acest document în cel mai mare secret, dar în acelaşi timp să ia măsuri ca toţi membrii delegaţiei, fie întrunindu-se cu toţii laolaltă, fie altfel, să ia cunoştinţă chiar astăzi de conţinutul lui. În acest caz, problema ar fi examinată mai repede şi am fi în cîştig şi sub raportul clarităţii. Eventualele propuneri de îndreptări la acest proiect să fie făcute în scris [320].

Lenin

Dictată la telefon

Se tipăreşte pentru prima oară, după o copie dactilografiată

308

CĂTRE N.P. GORBUNOV

Tovarăşe Gorbunov,

Amintiţi-mi de asta încă o dată.

Mai întîi întrebaţi-l pe Molotov (1) cum este acest material, (2) cine l-a elaborat şi (3) care sînt concluziile[321].

28/II. *Lenin*

Scrisă la 28 februarie 1922

Se tipăreşte pentru prima oară, după manuscris

www.dacoromanica.ro

309

O SCRISOARE ADRESATĂ LUI V.A. TIHOMIROV ŞI O DISPOZIŢIE CĂTRE SECRETARĂ [322]

Tovarăşe Tihomirov,

După părerea mea, nu e nevoie de nici un fel de schimbări.

Nu cooperaţia trebuie s-o adaptăm la *n.e.p.*, ci *n.e.p.*-ul la cooperaţie.

Paralela cu sindicatele este nepotrivită; mai aproape de adevăr ar fi o paralelă cu sovietele.

Trebuie să menţinem vechea formă de organizare. Să ne îndreptăm toată atenţia şi toate eforturile spre alegerea *oamenilor* (în această privinţă, la noi lucrurile se prezintă prost) şi spre victoria *asupra comerţului particular*.

În această direcţie trebuie îndreptate toate eforturile.

Nici un fel de reorganizare.

Aţi înregistrat succese practice? Mă tem că nu.

Volumul circulaţiei mărfurilor a fost:

în septembrie — 1 000 000,

în octombrie — 3 000 000,

în noiembrie — 6 000 000,

iar în decembrie — 10 000 000 de ruble de dinainte de război?

Dar în ianuarie 1922? [323]

Care este procentul cheltuielilor? Cooperaţia locală se consolidează sau slăbeşte?

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Să se bată la maşină şi să mi se dea s-o semnez. (O copie pentru Ţiurupa şi Molotov.)

Scrise la 1 martie 1922

Publicate pentru prima oară la 6—7 noiembrie 1927, în ziarul „Kooperativnaia Jizn" nr. 255

Se tipăresc după manuscris

www.dacoromanica.ro

310

CĂTRE I.H. PETERS [324]

Tovarăşe Peters,

Îmi pare rău, dar trebuie să renunţ la întrevedere din motive de boală.

Împotriva luării de mită etc., Direcţia politică de stat poate şi trebuie să lupte; cei vinovaţi să fie judecaţi şi condamnaţi la moarte prin împuşcare. Direcţia politică de stat, de comun acord cu Comisariatul poporului pentru justiţie, trebuie să prezinte spre aprobare Biroului Politic o directivă valabilă pentru acest comisariat şi pentru toate organele de stat.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Scrisă la 1 martie 1922

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după o copie dactilografiată

311

* CĂTRE TOVARĂŞII CARE LUCREAZĂ LA DIRECŢIA EXPLOATĂRII HIDRAULICE A TURBEI

Cu sprijinul meu, aţi căpătat acum tot ce vă era necesar pentru lucrările dumneavoastră*. Cu toată sărăcia şi mizeria în care ne zbatem, vi s-au alocat, în afară de sumele acordate anterior, alte sume importante.

Aveţi grijă să respectaţi cu toată stricteţea următoarele reguli:

1) să nu faceţi ceva fără folos;

2) să nu întreprindeţi lucrări mai mari decît permit fondurile alocate;

3) experienţele făcute de dumneavoastră să fie cît mai convingătoare şi să dea răspuns definitiv cu privire la

* Vezi volumul de faţă, documentul 260. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

utilitatea practică și economică a noii metode de extragere a turbei;

4) să ținești o evidență riguroasă a felului în care au fost cheltuite sumele ce v-au fost alocate.

Evidența trebuie ținută în așa fel ca să se poată aprecia costul turbei extrase.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,
V. Ulianov (Lenin)

Scrisă la 2 martie 1922

Publicată pentru prima oară în 1934, în cartea „Lenin pe frontul economic. Culegere de amintiri", Moscova

Se tipărește după un text dactilografiat semnat de V.I. Lenin

312

CĂTRE L.B. KRASIN [325]

Tovarășului Krasin sau tovarășului Lejava

Vă rog să-mi explicați într-o formă populară (sînt bolnav și mi-i capul greu), în cel mult zece rînduri, care e deosebirea între

1) desființarea monopolului absolut asupra comerțului exterior și înlocuirea lui cu un regim de concesiuni comerciale

și 2) menținerea (nu absolută) a monopolului comerțului exterior cu directiva: firmele comerciale particulare intră în relații contractuale cu Comisariatul poporului pentru comerțul exterior în vederea aprovizionării lor cu fabricate străine.

Explicați-mi simplu și concret în ce constă această deosebire.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Scrisă la 3 martie 1922

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

www.dacoromanica.ro

313

CĂTRE V.M. MOLOTOV

3 martie 1922

Tovarăşe Molotov,

Vă trimit corespondenţa mea cu tov. Krasin (în legătură cu § 12 din tezele lui Sokolnikov, despre care v-am vorbit într-o altă scrisoare)*.

După părerea mea, din răspunsul neclar dat de el se poate vedea că Krasin nu poate să arate care e deosebirea între cele două formule.

De aici reiese că divergenţele de păreri sînt o născocire a lui Sokolnikov şi că trebuie să adoptăm tezele lui Lejava fără modificări [326].

Lenin

Se tipăreşte pentru prima oară, după o copie dactilografiată

314

CĂTRE N.P. GORBUNOV

5.III.1922

Secret

Tovarăşe Gorbunov,

Aş vrea să stau de vorbă cu Unşliht despre cartea asta [327].

După părerea mea, ea e un fel de „paravan literar al organizaţiei albgardiste".

Vorbiţi cu Unşliht, dar nu la telefon, apoi să-mi scrie el, secret, ce crede. Şi să-mi înapoieze cartea.

Lenin

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după manuscris

* Vezi *V.I. Lenin.* Opere complete, vol. 44, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 431—432. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

315

CĂTRE G.L. PEATAKOV

Tovarăşului *Peatakov*,
şeful Direcţiei generale a combustibilului

O copie pentru *prezidiul Comisiei de stat a planificării*

O dată cu alocarea unor fonduri masive pentru *Direcţia exploatării hidraulice a turbei*, la dumneavoastră, potrivit planului financiar al *Direcţiei generale a exploatării turbei*, ar trebui să se libereze unele credite, care, înainte de această alocare, propuneaţi să fie repartizate *Direcţiei exploatării hidraulice a turbei*.

Vă rog ca, folosindu-vă de o parte din aceste credite care au devenit libere, să acordaţi o deosebită atenţie intensificării lucrărilor de exploatare a turbei în regiunea centralei electrice raionale care urmează a fi construită la Ivanovo-Voznesensk şi în legătură cu care au fost adoptate cuvenitele hotărîri de către prezidiul Comisiei de stat a planificării în decembrie 1921 şi în februarie 1922 *.

Preşedintele Consiliului Comisarilor Poporului

Scrisă la 5 martie 1922

Se tipăreşte pentru prima oară, după o copie dactilografiată

316

CĂTRE V.M. MOLOTOV PENTRU MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA

Tovarăşului Molotov

Vă rog să cereţi membrilor Biroului Politic să-şi dea, fără întîrziere, votul asupra următoarei propuneri (despre care am şi discutat în prealabil cu Stalin, Kamenev şi Zinoviev):

* Vezi şi volumul de faţă, documentul 69. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

1) B.P. obligă pe tovarășul Rudzutak să plece imediat la un sanatoriu, să stea acolo pînă la congres* și să urmeze cu toată strictețea regimul prescris.

2) Doctorul... (cum îl cheamă pe acela de la Comitetul Central? În caz că nu e, atunci Semașko) să fie obligat să asigure supraalimentarea și tratamentul medical al lui Rudzutak, ca bolnav de tuberculoză, într-unul din sanatoriile mai bune, astfel ca pînă la congresul partidului și pînă la plenară (24.III) să poată să se trateze mai mult timp și să se odihnească [328].

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Scrisă la 6 martie 1922 *Se tipărește pentru prima oară, după manuscris*

317

CĂTRE S.E. CIUȚKAEV

Comitetul revoluționar din Siberia—tov. Ciutkaev

Vă trimit o scrisoare a lui *M. Bagaev*. Vă rog să verificați faptele expuse în ea, să cercetați din ce cauză au fost fixate cote disproporționate față de mărimea recoltei și să sancționați pe cei ce s-au făcut vinovați de abuz de putere cu prilejul strîngerii impozitului în natură și de torturare a țăranilor; totodată, să arătați în ce fel a fost strîns impozitul în celelalte plăși ale guberniei Novo-Nikolaevsk.

E necesar să luați măsuri deosebit de energice pentru a asigura completa însămînțare a terenurilor în regiunile care au avut de suferit de pe urma perceperii nejuste a impozitului în natură.

* E vorba de Congresul al XI-lea al P.C.(b) din Rusia. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Informați-mă, în scris, asupra executării acestor dispoziții [329].

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

Scrisă la 6 martie 1922

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipărește după un text dactilografiat semnat de V.I. Lenin

318

CĂTRE G.V. CICERIN

Tovarășe Cicerin,

Vă trimit această carte dumneavoastră și lui Litvinov [330]. Dacă n-ați văzut-o, uitați-vă prin ea sau dați-o cuiva s-o citească și să vă spună despre ce e vorba. Autorul, pe cît se pare, este un nemernic, un adevărat labour lieutenant of the capitalist class*.

Al dumneavoastră, *Lenin*

Scrisă la 6 martie 1922

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

319

CĂTRE V.M. MOLOTOV

Tovarășe Molotov,

Dacă aveți nevoie de mine, vă rog foarte mult să nu vă jenați, să-mi telefonați. Există un telefon (îl știu și telefonistele de la centrala de la etajul III și Fotieva); se pot trimite materialele prin Fotieva. *Pot foarte bine să vin eu acolo:* vin bucuros în mai puțin de o oră.

Lenin

Scrisă nu mai devreme de 6 martie 1922

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipărește după manuscris

* — vătaf muncitoresc al clasei capitaliștilor. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

320

CĂTRE M.I. GLEASSER

Tovarăşă Gleasser,

Operaţia de reconstituire a cuvîntării a fost efectuată de data asta mult mai bine decît în cazurile precedente, şi totuşi se prezintă încă nesatisfăcător. Comparaţi cu atenţie primul text şi pe cel corectat de mine [331].

Cel ce redactează o cuvîntare stenografiată nu trebuie să lase formulări incoerente sau omisiuni care denaturează sensul. El trebuie să ştie să le *completeze* cu două-trei cuvinte, ca să existe totdeauna o *legătură*. Să treacă uneori fără ezitare de la persoana întîi la a treia („vorbitorul, referindu-se la cutare lucru sau reluînd cutare idee, a spus în continuare": (din nou la persoana întîi))). Redactorii pricepuţi şi experimentaţi, cînd recompun cuvîntările, folosesc ca material însemnările stenografice; ei *nu ezită* să pună unele fraze la persoana întîi, iar altele la a treia şi nu aleargă după formulări pretenţioase (nu caută să redea totul, absolut totul, la persoana întîi), ceea ce e şi ridicol şi dăunător.

7/III. *Lenin*

Scrisă la 7 martie 1922

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipăreşte după manuscris

321

CĂTRE L.M. HINCIUK [332]

Cîte o copie pentru Gorbunov şi Smolianinov

Tovarăşe Hinciuk,

Nu pot să-i primesc pe cooperatori din motive de boală. Mîine o să se publice o cuvîntare a mea în care vorbesc şi de această boală *. În ce priveşte cooperatorii, am

* Lenin se referă la cuvîntarea „Despre situaţia internaţională şi internă a Republicii sovietice" (vezi *V.I. Lenin*. Opere complete, vol. 45, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 1—17). — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

temerea că ei umflă în mod fictiv pasivul lor şi-l trec asupra dumneavoastră. Scrisoarea dumneavoastră o trimit lui Gorbunov şi lui Smolianinov şi vă rog să trimiteţi pe adresa lor un calcul complet şi exact al activului şi pasivului, pentru ca ei să-mi comunice rezultatul.

Cum stau lucrurile cu împrumutul pe care dumneavoastră, la plecare, nădăjduiaţi să-l obţineţi din partea cooperaţiei din străinătate?

Aştept să-mi trimiteţi scurte dări de seamă cu privire la modul cum se desfăşoară activitatea aparatului cooperatist în Rusia (eu am doar vechile cifre: septembrie — 1 000 000, octombrie — 3 000 000, noiembrie — 6 000 000 de ruble-aur). Dispuneţi acum de date pentru fiecare decadă? Există informaţii exacte din care să se vadă cîte uniuni guberniale vă prezintă dări de seamă exacte şi cîte nu vă prezintă? Aplicaţi sistemul de remunerare a lucrătorilor din cooperaţie potrivit cu volumul circulaţiei mărfurilor şi cu succesul obţinut, care se reflectă în scăderea procentului de cheltuieli pentru aparatul nostru?

Vă rog să-mi răspundeţi cît mai pe scurt la aceste întrebări şi, totodată, să-mi comunicaţi ce măsuri serioase de control ia conducerea Uniunii centrale a cooperativelor de consum pentru a face ca cooperaţia noastră să fie într-adevăr un organ comercial, şi nu unul birocratic. Scrisoarea primită nu de mult de la Tihomirov, căruia i-am răspuns*, a trezit în mine destule îndoieli în această privinţă, la fel ca şi încercarea de a edita săptămînal ziarul „Kooperativnoe Delo“ **. Pe cît se vede, la dv. unele posturi înalte sînt ocupate în mod nepotrivit de birocraţi şi intelectuali, care sînt în stare să manipuleze hîrţoage şi să se joace de-a gazetăria, dar care nu se pricep să facă comerţ.

Lenin

Dictată la telefon
la 7 martie 1922

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI

Se tipăreşte după o copie dactilografiată

* Vezi volumul de faţă, documentul 390. — *Nota red.*

** Vezi *V.I. Lenin.* Opere complete, vol. 44, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 392 şi 395—396. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

322

CĂTRE E.S. VARGA [333]

8.III

Dragă tovarăşe Varga,

Sînt bolnav. În nici un caz *n u p o t* să-mi asum vreo sarcină.

În caz că vreţi să întocmiţi o culegere (de citate din lucrările mele sau din unele capitole ale lor), eu, se înţelege, n-am nimic împotrivă, dar dumneavoastră trebuie să vă consideraţi răspunzător de alegerea materialului.

Am o rugăminte:

1) să citaţi mai mult din lucrările mele din primăvara anului 1918 îndreptate împotriva celor „de stînga" şi în care mă ocup de „capitalismul de stat" şi de greutăţile *c o n d u c e r i i* ca sarcină *s p e c i f i c ă;*

2) la fel (să citaţi mai din plin) şi din broşura „Stîngismul" (reguli generale de tactică şi strategie) *;

N.B. 3) **niciodată** să nu citaţi din cuvîntările mele (textul lor este totdeauna nesatisfăcător şi totdeauna redat în mod inexact), ci numai din scrierile mele.

Cu salutări cordiale. Al dumneavoastră, *Lenin*

P.S. Postfaţă, de asemenea *n u* pot promite. *Dumneavoastră* înşivă vă asumaţi răspunderea pentru alegerea citatelor [334].

Scrisă la 8 martie 1922

Publicată pentru prima oară, parţial, în limba germană în 1923 în „Jahrbuch für Wirtschaft, Politik und Arbeiterbewegung 1922/23". Hamburg

Se tipăreşte după manuscris
Tradusă din limba germană

Publicată în întregime în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

* E vorba de cartea „«Stîngismul» — boala copilăriei comunismului" (vezi *V.I. Lenin.* Opere complete, vol. 41, Bucureşti, Editura politică, 1966, p. 1—104). — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

323

CĂTRE G.V. CICERIN

(O copie pentru tov. Kamenev)

Tovarăşe Cicerin,

Articol nu vă pot da. Vă rog să nu contaţi cîtuşi de puţin pe mine. E necesar să vă îngrijiţi din vreme şi să găsiţi un redactor cu mult simţ de răspundere şi foarte priceput pentru tot ce publicăm în ziarele engleze. Tare mă tem că fără numirea unui asemenea redactor vom ajunge să publicăm în „Manchester Guardian" doar material de umplutură, care n-ar face decît să neprejudicieze. Tocmai acum, cînd devine tot mai ameninţătoare probabilitatea ca francezii să rupă tratativele de la Genova, e necesar să facem ca articolele noastre să fie o tribună de luptă, adică să prezinte în mod limpede planul nostru de a reface Rusia pe altă bază decît cea capitalistă şi să aducă învinuiri usturătoare statelor europene, care dau dovadă de o completă neputinţă, dezorientare şi zăpăceală [335].

Lenin

Dictată la telefon
la 8 martie 1922

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după o copie dactilografiată

324

CĂTRE L.B. KRASIN

Strict confidenţial

Tovarăşului Krasin

Tovarăşe Krasin,

În una din ultimele noastre întrevederi mi-aţi spus că aţi dus tratative cu un comerciant englez cu privire la înfiinţarea unei societăţi mixte pentru vînzarea pietrelor preţioase etc.

www.dacoromanica.ro

Vă rog să-mi scrieţi cîteva rînduri, în care să-mi spuneţi dacă acest plan a dus la vreun rezultat. Acelaşi lucru în ce priveşte Germania.

Totodată vă rog să-mi răspundeţi dacă n-aţi putea să daţi cuiva să întocmească o scurtă situaţie (2—3 pagini, nu mai mult), cu date concrete care să caracterizeze dezvoltarea comerţului nostru exterior în ultimele luni, bunăoară în ultimele 6 luni. Am mare trebuinţă de asemenea material pentru raportul pe care urmează să-l prezint la congresul partidului *. Iată, într-o enumerare aproximativă, chestiunile care mă interesează:

Numărul acordurilor comerciale cu alte state, indicîndu-se anul şi luna cînd au fost încheiate.

Numărul societăţilor comerciale mixte care au fost constituite împreună cu diferite naţiuni capitaliste.

Volumul lunar al importului şi exportului, evaluat în ruble de dinainte de război, pe ultimele luni.

Comenzile şi cantităţile aduse, cu subdiviziuni pentru produsele alimentare şi pentru utilajul industrial.

Numărul comercianţilor ruşi şi, separat, al celor străini care au fost antrenaţi de Comisariatul poporului pentru comerţul exterior, pe bază de comision etc. [336]

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Dictată la telefon
la 10 martie 1922

Publicată pentru prima dată în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipăreşte după un text consemnat de N.S. Lepeşinskaia

325

O TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI V. M. MOLOTOV

Urgent

Tovarăşului Molotov

În numele Comitetului Central, trimiteţi imediat tuturor comitetelor guberniale o telegramă cifrată în care să cereţi ca delegaţii la congresul partidului să aducă

* E vorba de Congresul al XI-lea al P.C. (b) din Rusia. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

cît mai multe materiale şi date amănunţite în legătură cu obiectele preţioase aflătoare în biserici şi mănăstiri şi cu mersul lucrărilor de confiscare a lor [337].

Lenin

Dictată la telefon la 12 martie 1922, ora 13 şi 35 de minute

Se tipăreşte pentru prima oară, după un text consemnat de N.S. Alliluева

326

CĂTRE A.S. ENUKIDZE

Tovarăşe *Enukidze*,

Vă rog să-mi comunicaţi, printr-o scurtă telefonogramă pe adresa tovarăşului *Gorbunov*, dacă aţi reuşit, în fine, să aranjaţi ceva cu cele două apartamente pentru membrii *Comisiei de stat a planificării*, despre care v-am scris şi pentru care am primit răspuns, din partea dumneavoastră, că au fost luate toate măsurile.

E absolut necesar să puneţi la dispoziţie două apartamente *Comisiei de stat a planificării* [338].

Preşedintele Consiliului Comisarilor Poporului,

V. Ulianov (Lenin)

Scrisă la 13 martie 192

Se tipăreşte pentru prima oară, după un text dactilografiat semnat de V.I. Lenin

327

CĂTRE N.P. GORBUNOV [339]

Urgent!!

Tovarăşe Gorbunov,

Comunicaţi, vă rog, tovarăşului Radcenko că personal aş da aviz favorabil. Dar *numai Biroul Politic* poate să aloce o sumă în aur, şi pentru asta trebuie să vă adresaţi lui cît mai curînd (pare-se, prin Comisia pentru

www.dacoromanica.ro

administrarea rezervelor de aur ale statului), prezentînd şi o expunere de motive mai amănunţită.

Lenin

Scrisă la 14 martie 1922

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după manuscris

328

CĂTRE L.B. KAMENEV ŞI I.V. STALIN

15 martie 1922

Pentru tovarăşii *Kamenev* şi *Stalin*

Mi se pare că, în problema fondului de rulment al Comisariatului poporului pentru comerţul exterior, soluţia propusă de Krasin şi Ţiurupa este justă. Sokolnikov greşeşte cînd atribuie trusturilor de stat însuşirea de a fi de sine stătătoare şi solide, cu toate că, de fapt, el n-a întreprins nimic temeinic pentru realizarea efectivă a acestui obiectiv.

Trusturile de stat, aşa cum le preconizează el, sînt lipsite de control şi vor ajunge în mod inevitabil la criză.

În rezolvarea acestei probleme trebuie ţinut seama numai şi numai de posibilitatea de a asigura un circuit normal şi un beneficiu masiv. Tocmai de aceea mi se pare justă soluţia propusă de Krasin şi Ţiurupa [349].

Lenin

Dictată la telefon

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după o copie dactilografiată

329

CĂTRE G.I. SOKOLNIKOV

Comisariatul poporului pentru finanţe — tov. *Sokolnikov*

Dat fiind că la timpul său — şi anume cu prilejul expoziţiei din 18—25 IX.1921, organizată de Direcţia

www.dacoromanica.ro

generală a gospodăriilor agricole de pe lîngă întreprinderile industriale ale republicii —, în presa noastră, atît în cea sovietică cît şi în cea de partid, activitatea depusă de tov. *Runov* în domeniul organizării unei agriculturi proletare a fost apreciată în mod unanim ca fiind deosebit de reuşită şi că această apreciere a fost confirmată prin hotărîrea din 30.IX.1921 a Consiliului Muncii şi Apărării, cred că e neapărat necesar să satisfacem pe deplin cererea prezentată de Runov [341].

Rog pe tov. Sokolnikov să-mi răspundă neîntîrziat în legătură cu fondul chestiunii prin tov. Gorbunov [342].

Dictată la telefon,
la 15 martie 1922

Publicată pentru prima oară, parţial, la 14 februarie 1924, în ziarul „Pravda" nr. 36

Se publică pentru prima oară în întregime, după o copie dactilografiată

330

CĂTRE D.I. KURSKI

Tovarăşe Kurski,

Tovarăşul Ţiurupa v-a trimis o scrisoare în legătură cu Trustul zahărului [343].

Vă rog să acordaţi o deosebită atenţie acestei chestiuni.

Desemnaţi în acest scop un lucrător *dintre cei mai buni.*

Urmăriţi *personal* soluţionarea ei.

Trebuie acţionat cu maximum de energie şi severitate.

În trusturile noastre de stat se petrec o mulţime de fapte scandaloase. Şi cei mai neobrăzaţi, mai indolenţi şi mai trîndavi sînt comuniştii „de bună-credinţă", care cu bună ştiinţă se lasă duşi de nas.

Comisariatul poporului pentru justiţie şi Tribunalul revoluţionar răspund în primul rînd de aspra pedepsire a acestor trîntori şi a albgardiştilor, care îi joacă cum vor ei.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

18/III.1922

Publicată pentru prima oară la 21 ianuarie 1937, în ziarele „Pravda" nr. 21 şi „Izvestiia" nr. 19

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

331

CĂTRE I.S. UNȘLIHT [344]

18.III.1922 *Confidențial*

Tovarășe Unșliht,

Dacă vă amintiți, v-am scris odată să nu aprobați plecarea în străinătate a fiului lui Robert Eduardovici Klasson. Potrivit informațiilor obținute de mine acum, o asemenea restricție *nu mai e necesară*. Prin urmare, cred eu, nu mai există nici un motiv pentru a împiedica plecarea lui.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Se tipărește pentru prima oară după textul dactilografiat al amintirilor lui I.S. Unșliht

332

CĂTRE I.I. SKVORȚOV-STEPANOV

19.III

Tovarășe Stepanov,

Chiar acum am terminat de răsfoit cele 160 de pagini ale cărții dumneavoastră [345].

Pe cît de strașnic v-am ocărît (recurgînd chiar la expresii indecente) pentru că sînteți în stare acum să pierdeți luni de zile cu combaterea lui Cunow, pe atît de încîntat sînt de această carte. A ieșit un lucru bun! E un model de felul cum trebuie învățat sălbaticul rus, începînd *de la abc*, dar învățat nu „semiștiință", ci știință *în adevăratul sens al cuvîntului*.

Să mai scrieți (dar numai după ce vă odihniți *cum trebuie)* un volumaș similar de istorie a religiei și *îndreptat împotriva oricărei* religii (inclusiv a celei kantiene și a altor religii rafinat-idealiste sau rafinat-agnostice), trecînd în revistă materialele de istorie a ateismului și pe cele referitoare la **relațiile** dintre biserică și burghezie.

www.dacoromanica.ro

Încă o dată: vă salut și vă felicit pentru acest strălucit succes.

Al dumneavoastră, *Lenin*

P.S. La pagina 97 e o greșeală. Respondek a comis o confuzie [346]. Vă sfătuiesc să căutați prima sursă și să dați să se facă verificarea. Anexez o scrisoare pentru Popov (pe care o puteți trimite prin secretara mea).

P.P.S. Prefața am s-o trimit secretarei.

Scrisă la 19 martie 1922
Publicată pentru prima oară în 1929, în revista „Proletarskaia Revoliuția" nr. 10

Se tipărește după manuscris

333

CĂTRE A.I. RÎKOV ȘI A.D. ȚIURUPA

Pentru *tovarășii Rîkov și Țiurupa*

E o propunere foarte importantă. Sînt pentru acceptarea ei. Pe Peatakov deocamdată (pînă la venirea lui Smilga) **îl punem la dispoziția** *Direcției generale a industriei combustibilului* și a *Consiliului economic superior.*

După ce citiți scrisoarea, vă rog s-o trimiteți numaidecît lui **Molotov** ca s-o prezinte spre aprobare *Biroului Politic* [347].

În ceea ce privește Comisariatul poporului pentru căile de comunicație — se va lua act [348].

19/III. *Lenin*

Scrisă la 19 martie 1922

Se tipărește pentru prima oară, după manuscris

www.dacoromanica.ro

334

TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMISIEI ECONOMICE A ȚINUTULUI DE SUD-EST

Comisiei economice a Ținutului de sud-est
O copie *pentru comisia economică a regiunii Donului*
Comitetului executiv al districtului Salsk

Concesiunea de 50 000 de hectare care urmează să-i fie acordată lui Krupp și în legătură cu care au plecat spre *dumneavoastră* reprezentanții Comisariatului poporului pentru agricultură — Adamovici și încă un tovarăș —, precum și Klette, Fulte și Zeghau, reprezentanți ai companiei Krupp, prezintă o importanță enormă nu numai economică, dar și politică. Trebuie să depuneți toate eforturile și să sprijiniți încheierea acestei concesiuni; orice delăsare în această privință va fi considerată drept o crimă. Comunicați telegrafic de executare. Trimiteți prin poștă un raport amănunțit [349].

19/III.1922 Președintele C.M.A., *Lenin*

Se tipărește pentru prima oară, după o copie dactilografiată

335

CĂTRE G.I. SOKOLNIKOV

20.III.1922

Tovarășe Sokolnikov,

Scrieți-mi, vă rog, pe scurt:

1) Dacă ați primit și ați citit memoriul tovarășului Belov: „Un plan de campanie financiară pînă la recolta din 1922“ și care e părerea dumneavoastră.

2) Cum este organizat controlul asupra încasării impozitelor în bani?

Arătați-mi pe scurt, pe o păginuță, fapte concrete. Se trimit dări de seamă la fiecare zece zile? Telegrafic sau prin poștă?

www.dacoromanica.ro

Cîte gubernii prezintă dările de seamă în mod regulat? Cît la sută reprezintă restanţele, în medie, şi *în ce limite variază?*

3) Cum este organizat controlul Băncii de stat asupra parşivelor noastre trusturi de stat, în care potlogari isteţi duc de nas pe conştiincioşii comunişti, naivi ca nişte sfinţişori, pe preşedinţii consiliilor de administraţie etc.? [350]

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după manuscris

336

CĂTRE L.B. KRASIN [351]

20.III

Tov. Krasin,

Nu sînt de acord cu dumneavoastră. Lejava este un tovarăş foarte simpatic, dar a dovedit din plin cît e de slab.

Avem nevoie de un alt colegiu (după cum a stabilit Biroul Politic), şi în cadrul lui de un grup de trei: dumneavoastră + Frumkin + Radcenko, fiindcă dumneavoastră sînteţi adeseori plecat şi trebuie ca unii reprezentanţi ai *puterii de stat* să rămînă în Rusia. Şi, pe lîngă asta, sînteţi şi diplomat. Iar de munca brută — care constă în a curăţi aparatul de escroci, a urmări ca el să funcţioneze cum trebuie, a aplica sancţiuni severe în caz de neîndeplinire a dispoziţiilor — nu dumneavoastră vă ocupaţi. Dumneavoastră aveţi atribuţii de conducere, iar pentru salahorie avem nevoie de oameni fermi, iar nu de Lejava. Cît despre secretele meseriei, şi le vor însuşi ei cu timpul.

Al dumneavoastră, *Lenin*

Scrisă la 20 martie 1922

Se tipăreşte pentru prima oară, după manuscris

www.dacoromanica.ro

337

CĂTRE N.P. GORBUNOV

Tovarăşului Gorbunov

Cercetaţi dacă s-au trimis vize de intrare în Rusia unor reprezentanţi ai capitaliştilor americani care au început tratative cu Rîkov în vederea livrării de maşini agricole în valoare de 40 000 000 de dolari. Dacă vizele de intrare n-au fost încă trimise, căutaţi să stabiliţi cine sînt cei vinovaţi de această tărăgăneală birocratică, ca să le aplic o sancţiune severă.

Lenin

Dictată la telefon
la 21 martie 1922

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipăreşte după o copie dactilografiată

338

CĂTRE M.I. FRUMKIN ŞI I.I. RADCENKO [352]

21.III.1922

Tovarăşe Frumkin şi tovarăşe Radcenko,

Ieri, într-o discuţie cu mine, tov. Krasin şi-a exprimat temerea că dumneavoastră amîndoi sînteţi adepţi ai liberului schimb şi că, din această cauză, comerţul exterior este predestinat să fie împins pe un făgaş nefavorabil. Eu am protestat cu toată energia împotriva acestei afirmaţii, arătînd că amîndoi sînteţi vechi membri de partid care aţi trecut prin multe încercări şi că nu există nici un temei să presupunem că o directivă absolut precisă a Biroului Politic al Comitetului Central (care a confirmat tezele prin care se recunoaşte monopolul comerţului exterior) ar putea să nu fie îndeplinită de dumneavoastră. În afară de aceasta, mi-am exprimat categoric îndoiala că tov. Frumkin ar fi „liber-schimbist". Iar dacă tov. Radcenko s-a exprimat mai înainte (după cum l-am auzit şi eu) în sensul că Comisariatul poporului

www.dacoromanica.ro

pentru comerțul exterior „*n-o s-o scoată la capăt*“ cu monopolul, trebuie avut în vedere, în primul rînd, că era vorba de aparatul acestui comisariat, care e nesatisfăcător și pe care tocmai vrem să-l îmbunătățim acum, iar în al doilea rînd era vorba, evident, de monopolul „absolut“ al comerțului exterior, care acum a fost înlocuit cu un monopol *liberal*, dar în orice caz și în mod cert — cu un monopol.

Am considerat că e de datoria mea să vă informez despre această discuție pe care am avut-o cu Krasin. Aștept de la dumneavoastră răspuns, fie cît de scurt. Nădăjduiesc că, pe baza „societăților mixte“, dacă noi toți, și mai cu seamă dumneavoastră, nu vom permite ca acolo să se instaleze niște „manechine comuniste“, care să stea sus doar de văzul lumii, iar treburile să le învîrtească tot felul de specialiști, escroci etc., vom transforma toată organizarea economică a comerțului, și o vom transforma tocmai așa cum trebuie pentru a asigura construirea socialismului.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

339

CĂTRE M.I. FRUMKIN

Tovarășe Frumkin,

Tocmai terminasem scrisoarea pe care aveam să v-o trimit dumneavoastră și lui Radcenko*, cînd am primit scrisoarea dumneavoastră [353]. Nu pot fi de acord cu dumneavoastră. Hotărîrea Biroului Politic este precisă, clară și, după părerea mea, justă.

În ce constau „divergențele dumneavoastră principiale cu Krasin“?? Aș vrea să știu și eu. Există într-adevăr asemenea divergențe? În ce constau ele? Și care sînt?

* Vezi documentul precedent. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Şi chiar dacă ele într-adevăr există, nu constituie un obstacol.

Trebuie ca dumneavoastră şi Radcenko să vă înţelegeţi cu Stomoneakov aici şi acum. *O să vă duceţi* în străinătate, dumneavoastră şi dînsul, cel puţin o dată pe an fiecare. Pînă la Berlin nu e mult, şi el e în centru.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Scrisă la 21 martie 1922

Se tipăreşte pentru prima oară, după manuscris

340

O TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI L. B. KAMENEV

Tovarăşului Kamenev

Astăzi m-am simţit mult mai bine ca de obicei şi, de aceea, am putut să selecţionez în mod sistematic şi să examinez întregul material pentru raportul meu [354]. Am ajuns la concluzia că acest material este cu totul insuficient. De aceea, vă rog să aranjaţi în aşa fel ca mîine seară să fiţi complet liber, încît să aveţi cel puţin o oră disponibilă pentru pregătirea coraportului dumneavoastră pe tema despre care am vorbit. Am să adresez o scrisoare plenarei Comitetului Central, rugînd-o să desemneze un corapertor*. Comitetul Central, dacă vrea, poate să decidă ca chestiunea necesităţii unui coraport să fie rezolvată de membrii Biroului Politic care în momentul respectiv se vor afla la congres [355].

Lenin

Dictată la telefon la 21 martie 1922, la orele 22 şi 35 de minute

Se tipăreşte pentru prima oară, după textul consemnat de M.I. Gleasser

* Vezi *V.I. Lenin.* Opere complete, vol. 45, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 66. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

341

CĂTRE L.B. KAMENEV

Tovarăşe Kamenev,

Din procesele-verbale ale Biroului Politic se vede că dumneavoastră aţi prezentat spre examinare problema generală la **11.II.1922** (în legătură cu propunerile lui Veiler; oportunitatea importului de produse alimentare).

Scrieţi-mi, vă rog, pe scurt cînd a început toată treaba asta? A fost Veiler la dumneavoastră? Cînd a fost? Sau v-a vorbit cineva de el (cine anume? şi cînd?)? *

21/III. Al dumneavoastră, *Lenin*

P.S. Cînd v-aţi înţeles cu Krasin? La 28.II? Sau la 1.III?

Scrisă la 22 martie 1922 — *Se tipăreşte pentru prima oară, după manuscris*

342

CĂTRE N.P. GORBUNOV [356]

Tovarăşe Gorbunov,

În chestiunea aceea cu Veiler:

1) să-mi comunice Miroşnikov, azi sau mîine, dacă Vulfson şi Plavnik sînt comunişti şi dacă sînt de multă vreme;
2) nu dispune Sorokin de unele informaţii în legătură cu rezultatele tranzacţiei?
3) n-ar putea Miroşnikov să facă (pentru mine) o comparaţie între preţul cerut de Veiler şi preţul pe piaţa liberă din Moscova? [357]

22/III. *Lenin*

Scrisă la 22 martie 1922 — *Se tipăreşte pentru prima oară, după manuscris*

* Vezi documentul următor. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

343

CĂTRE L.M. HINCIUK

Tovarăşului *H inciuk*

Cîte o copie pentru Molotov şi Ţiurupa

În linii mari am discutat deja cu tov. Ţiurupa chestiunea ridicată de dumneavoastră şi l-am rugat ca, împreună cu Rîkov, să cerceteze care e situaţia şi, în şedinţa Biroului Politic, să-şi expună punctul lor de vedere. N-am cît de cît posibilitatea să studiez temeinic această chestiune [358].

Lenin

Dictată la telefon la 23 martie 1922

Se tipăreşte pentru prima oară, după o copie dactilografiată

344

CĂTRE V.M. MOLOTOV PENTRU MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA

Tovarăşului Molotov, pentru membrii Biroului Politic

Am primit o scrisoare de la Solţ, care, pe baza experienţei de pînă acum, se pronunţă împotriva menţinerii ziarului „Rabocii". „Rabocii", spune el, serveşte doar ca mijloc de existenţă pentru nişte publicişti de prisos, care n-au creat un nou tip de ziar şi nici un nou cerc de cititori. Cred că ar fi mai potrivit să suspendăm acest ziar, acordîndu-i un termen scurt pentru lichidare, iar forţele şi mijloacele astfel eliberate să le folosim pentru îmbunătăţirea publicaţiilor existente [359].

Lenin

Dictată la telefon la 23 martie 1922

Se tipăreşte pentru prima oară, după o copie dactilografiată

www.dacoromanica.ro

345

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I. V. LOMONOSOV

Cifrat

Berlin. Reprezentanţa plenipotenţiară a R.S.F.S.R. — *Lomonosov*

Vă rog să vă conformaţi întocmai: să nu începeţi nici un fel de tratative pentru obţinerea de împrumuturi, să nu încheiaţi împrumuturi sau alte operaţii de credit fără o aprobare specială în acest sens din partea Consiliului Comisarilor Poporului pentru fiecare caz în parte.

Preşedintele C.C.P., *Lenin*

Moscova, Kremlin
27.III.1927

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după un text dactilografiat semnat de Lenin

346

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI N.N. KRESTINSKI

Depuneţi toate eforturile ca să obţineţi de urgenţă viza pentru Avanesov, adjunct al comisarului poporului pentru Inspecţia muncitorească-ţărănească. Medicii germani care au venit aici au constatat că el este grav bolnav. Primăvara este deosebit de periculoasă pentru el. Trebuie să plece imediat. Faceţi demersuri insistente. Dăm orice garanţii. Răspundeţi-mi numaidecît [360].

Lenin

Scrisă la 29 martie 1922
Expediată la Berlin

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

347

* CĂTRE SECRETARIATUL COMITETULUI CENTRAL

29.III.1922

Vă rog foarte mult să acordați un concediu de odihnă lui Skvorțov-Stepanov și să dați dispoziție Comitetului organizației de partid din Moscova să nu-l antreneze în nici o acțiune (anexez o notă în acest sens), întrucît are *absolută* nevoie de odihnă [361].

Cu salutări comuniste, *V. Ulianov (Lenin)*

Publicată pentru prima oară în 1945. în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipărește după manuscris

348

CĂTRE I.S. GANEȚKI

Urgent

29.III.1922

Tovarășului Ganețki

spre a o expedia telegrafic și cifrat la Berlin locțiitorului lui Krestinski, pentru Cicerin și Litvinov

Raportul despre situația din Franța prezentat de Ipatiev, membru al prezidiului Consiliului economic superior, este extrem de important. Cicerin, Litvinov și ceilalți să caute neapărat să stea, personal, de vorbă cu Ipatiev și, dacă e cazul, să-l antreneze în activitatea delegației de la Genova. Informați-mă telegrafic de îndeplinirea acestei dispoziții [362].

Lenin

Publicată pentru prima oară la 21 ianuarie 1928, în ziarul „Pravda" nr. 18

Se tipărește după manuscris

www.dacoromanica.ro

349

CĂTRE V.M. MOLOTOV PENTRU MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA

30.III.1922

Tovarăşului Molotov, pentru membrii *Biroului Politic*

Am stat de vorbă cu Krasnoşcekov. Mi-am dat seama că noi, cei din Biroul Politic, am făcut o mare greşeală.

Pe omul acesta, care e fără îndoială inteligent, energic, bine pregătit şi cu multă experienţă, noi l-am sîcîit şi l-am adus într-o situaţie cînd oamenii sînt în stare să lase totul baltă şi să-şi ia lumea în cap.

Cunoaşte toate limbile; engleza — la perfecţie. A intrat în mişcarea muncitorească în 1896. A stat 15 ani în America. A început ca zugrav. A fost director de şcoală. Se pricepe să facă comerţ. S-a dovedit a fi un priceput preşedinte de guvern în Republica Extremului Orient, unde, se poate spune, el a şi organizat totul [363].

L-am luat de-acolo. Aici, într-o perioadă de completă anarhie în Comisariatul poporului pentru finanţe, l-am plasat în acest comisariat. Acum, într-un moment cînd tocmai zăcea bolnav de tifos, l-am scos din serviciu!!!

Noi am făcut tot ce era posibil şi imposibil pentru a îndepărta un lucrător foarte energic, inteligent şi valoros.

A avut unele divergenţe cu Comisariatul poporului pentru comerţul exterior şi cu Comisariatul poporului pentru finanţe, fiindcă pleda pentru o *mai mare* „libertate a comerţului".

El spune: „Daţi-mi posibilitatea să arăt ce sînt în stare să fac; lăsaţi-mă să duc *eu* treaba pînă la capăt, nu mă hărţuiţi". Şi se înţelege că o asemenea dorinţă e legitimă.

Trebuie să încercăm să-l plasăm la Consiliul economic superior. În orice caz, trebuie *să facem totul* pentru ca să *nu pierdem* un lucrător, ci să-i satisfacem o dorinţă cît se poate de *firească:* să-l plasăm într-o

www.dacoromanica.ro

anumită funcție și să-i lăsăm *măcar un an* de experiență; să-l încercăm, iar nu să-l sîcîim. (Accept, spune el, să lucrez oriunde, numai să nu mă sîcîiți.)

(Ar vrea să lucreze la Comisariatul poporului pentru afacerile externe. A avut unele divergențe cu Cicerin în legătură cu politica externă a Republicii Extremului Orient.)

Lenin

Se tipărește pentru prima oară, după manuscris

350

CĂTRE N.P. GORBUNOV

31 martie 1922

Tovarășului Gorbunov

Medicii germani care v-au examinat declară că e necesar să încetați orice activitate; în consecință, dispun ca pentru perioada de concediu să predați numaidecît munca și să respectați toate prescripțiile medicilor.

Tovarășul Țiurupa este însărcinat să urmărească îndeplinirea acestei dispoziții.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,
V. Ulianov (Lenin)

Se tipărește pentru prima oară, după un text dactilografiat semnat de V.I. Lenin

351

CĂTRE D.I. KURSKI

Strict confidențial

Comisariatul poporului pentru justiție — tov. *Kurski*
O copie pentru tov. *Krîlenko*

Din însărcinarea mea, fosta comisie extraordinară din Moscova a întreprins o anchetă în legătură cu crimi-

www.dacoromanica.ro

nala neglijență, tărăgănare și inactivitate manifestată la secția știință și tehnică și la Comitetul pentru invenții.

Rezultatele acestei anchete au fost înaintate Tribunalului revoluționar din Moscova, care, în loc să analizeze în fond această chestiune, să stabilească cine sînt vinovații și să le aplice sancțiunile cuvenite (că în aceste instituții există destule secături savante, trîntori și alte canalii — s-a arătat nu o dată, în coloanele presei, de către tov. Sosnovski și alții), a tratat pe inculpați cu excesivă indulgență, a judecat procesul fără acuzator, stabilind în cele din urmă că acuzațiile sînt lipsite de probe și achitînd pe toți vinovații.

În prezent mi s-a comunicat că secția gubernială Moscova a Direcției politice de stat a făcut apel împotriva sentinței Tribunalului revoluționar din Moscova la secția controlului judiciar din Comisariatul poporului pentru justiție. Vă rog să studiați personal dosarul acestui proces, să vă ocupați de el cu cea mai mare atenție, să căutați să strîngeți, împreună cu Inspecția muncitorească-țărănească, materiale suplimentare în legătură cu activitatea acestor instituții, iar în caz de nevoie să numiți, de comun acord cu tov. Avanesov, o comisie de revizie care să nu fie formată din birocrați și flecari, ci din oameni care într-adevăr vor ști să facă o revizie cum trebuie, să procure materialele necesare și să găsească pe vinovați. E necesar să deschideți la Tribunalul revoluționar un proces politic (invitînd din partea presei pe tov. Sosnovski), care să zvînte cum trebuie această mocirlă „științifică".

Propun ca Tribunalului revoluționar din Moscova, care a dat dovadă de indulgență și de atitudine formalistă birocratică, să i se aplice o severă admonestare.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,
V. Ulianov (Lenin)

Scrisă la 31 martie 1922

Publicată pentru prima oară la 21 ianuarie 1931, în ziarul „Pravda" nr. 21

Se tipărește după un text dactilografiat semnat de V.I. Lenin

www.dacoromanica.ro

352

CĂTRE A.D. ŢIURUPA

31.III.1922

Tovarăşe Ţiurupa,

Ar trebui să ne vedem. Scrieţi-mi, în cîteva cuvinte, cînd vă convine.

Vă trimit alăturat o informare în legătură cu Kurski. Asta-i culmea neobrăzării! E sabotaj! Cum e mai bine: să-i scriu o epistolă drastică sau să-l sancţionaţi chiar dumneavoastră cu o admonestare severă?*

Al dumneavoastră, *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după manuscris

353

CĂTRE D.I. KURSKI

Tovarăşe Kurski,

N.P. Gorbunov m-a informat că i-aţi comunicat telefonic refuzul dv. de a elabora declaraţia cu privire la drepturile civile („proclamarea principalelor drepturi patrimoniale", după textul hotărîrii adoptate de Biroul Politic la 22/III[364]) şi că aţi invocat drept motiv „anularea derogării".

Mă văd nevoit să vă fac atent că o asemenea motivare e o adevărată batjocură şi că tendinţa de tărăgănare care s-a manifestat şi se manifestă la dumneavoastră e inadmisibilă.

Vă propun ca în cel mult două zile, adică cel mai tîrziu miercuri dimineaţa**, proiectul de declaraţie cu privire la drepturile civile să fie prezentat tovarăşului Ţiurupa [365].

31/III.1922 Preşedintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după o copie dactilografiată

* Vezi documentul următor. — *Nota red.*

** E vorba de 3 aprilie. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

354

CĂTRE G.M. KRJIJANOVSKI

1

31.III.1922

G.M.,

Vă trimit alăturat o scrisoare primită astăzi [366]. Îmi amintesc că mi-ați vorbit cîndva despre Steinmetz, pe care l-ați prezentat ca o somitate mondială. Pînă atunci eu nu-i auzisem nici numele.

Să-i răspund pe un ton amabil? N-ar fi cazul să-i fac, în acest răspuns, unele propuneri practice? Căci dînsul se oferă să ne ajute. N-ar fi indicat ca, în acest scop, să-i sugerez forme *concrete* de ajutorare?

I s-a trimis tot ce s-a scris în legătură cu planul de electrificare?

N-ar fi bine să publicăm scrisoarea lui și răspunsul meu?

Înapoiați-mi, vă rog, scrisoarea alăturată și pe cea de față, însoțită de cîteva rînduri cu un sfat din partea dumneavoastră. Mă gîndesc să cer și părerea lui Martens. Trebuie să chibzuim mai bine cum să-i răspundem [367].

Al dumneavoastră, *Lenin*

2

2.IV.1922

Tovarășe Krjijanovski,

Vă trimit un proiect de răspuns pentru Steinmetz.

Vă rog să mi-l restituiți, însoțindu-l cu observațiile sau completările dumneavoastră [368].

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Publicate pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăresc după manuscris

www.dacoromanica.ro

355

CĂTRE A.I. RÎKOV

4.IV.1922

Tovarăşului Rîkov

Vă rog să vă ocupaţi de chestiunea la care se referă tov. Martens [369]. Dacă se adevereşte că cei de la Comisariatul poporului pentru afacerile externe au provocat această întîrziere, va trebui să-i sancţionăm în mod exemplar. Se înţelege că în problema asta a imigraţiei de muncitori în Rusia trebuia să dăm dovadă de multă prudenţă, fiindcă, pe de altă parte, avem prea puţină experienţă. Dacă toate formalităţile cu caracter restrictiv sînt respectate, înseamnă că tolerarea oricărei tergiversări este pur şi simplu o crimă; şi pentru începerea lucrărilor agricole e necesar ca imigranţii să vină tocmai acum, înainte de campania de primăvară.

Lenin

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după o copie dactilografiată

356

CĂTRE A.I. RÎKOV

4.IV.1922

Tovarăşe Rîkov,

Vă trimit această scrisoare a lui Ejov [370], care mi-a fost recomandat ca un lucrător de încredere şi extrem de capabil. Din păcate, n-am putut să-mi împlinesc dorinţa de a-l cunoaşte mai îndeaproape. Depozitele de stat se află într-o situaţie jalnică; la conducerea lor a fost pus, mi se pare, Troianovski, pe care mi-l amintesc din străinătate ca bolşevic. Mai tîrziu el a trecut la menşevici, iar acum, pe cît se pare, s-a îndepărtat de menşevici. Am toate motivele să cred că el nu se îngrijeşte de depozite, ci se ocupă de politică şi că din activitatea

www.dacoromanica.ro

sa la Direcția depozitelor n-o să se aleagă nimic bun. Cred că aptitudinile lui practice trebuie ceva mai serios verificate.

Lenin

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipărește după o copie dactilografiată

357

CĂTRE G.I. SOKOLNIKOV [371]

4.IV

Tovarășe Sokolnikov,

Vă trimit, *secret*, scrisoarea alăturată; vă rog să mi-o înapoiați, împreună cu răspunsul dumneavoastră.

După părerea mea, trebuie să-l îndepărtăm pe Alski (nu e bun de nimic). Iar pe Krasnoșcekov să-l aducem înapoi. El are dreptate. Acum politica e bine definită; el n-o să poată face nimic împotriva voinței dumneavoastră.

Aparatul o să-l organizeze el. Aparatul este *inexistent*. Alski n-o să-l organizeze niciodată. Același lucru mi-a spus și Țiurupa despre el. Dumneavoastră conduceți; de aparat n-o să vă puteți ocupa. Ați putea ca în Micul C.C.P. să *n u* - l numiți pe Krasnoșcekov.

Răspundeți-mi, vă rog, astăzi, fiindcă diseară vreau să plec [372].

Al dumneavoastră, *Lenin*

Scrisă la 4 aprilie 1922

Se tipărește pentru prima oară, după manuscris

www.dacoromanica.ro

358

CĂTRE A.I. RÎKOV

Tovarăşului *Rîkov*

O copie pentru tov. *Ţiurupa* şi una pentru Direcţia treburilor C.C.P.

În chestiunea concesiunii *Rutgers* şi a grupului de muncitori americani — după cum mi-a comunicat tov. *Martens* —, lucrurile stau foarte prost. Trebuie să vedeţi care e situaţia şi să-i acordaţi toată atenţia. E vorba de o concesiune excepţională acordată de noi unor muncitori americani printr-o hotărîre specială a Biroului Politic [373].

Fără un sprijin şi un control special, toată treaba poate să se ducă de rîpă.

Vă rog să cereţi informaţii lui *Martens* şi să urmăriţi cu mai multă rigurozitate cum evoluează întreaga situaţie.

Lenin

Dictată la telefon
la 5 aprilie 1922

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după o copie dactilografiată

359

CĂTRE A.I. RÎKOV

Tovarăşului *Rîkov*

O copie pentru tov. *Ţiurupa* şi una pentru Direcţia treburilor C.C.P.

Vă rog să acordaţi toată atenţia concesiunii americanului *Hammer;* acesta, după cum mi-a comunicat *Reinştein,* care îl cunoaşte personal, se află acum în Rusia.

După cum spune *Martens*, ai noştri au şi făcut o mare gafă, dacă nu ceva şi mai rău, şi anume: *marfa* trimisă

www.dacoromanica.ro

în America de către Comisariatul poporului pentru comerțul exterior conform prevederilor contractului încheiat cu *Hammer* s-a dovedit a fi de proastă calitate. Trebuie ceruțe informații în legătură cu această chestiune atît de la Comisariatul poporului pentru comerțul exterior și Consiliul economic superior, cît și de la tov. *Reinștein*, care îl cunoaște personal pe *Hammer*. Trebuie să avem grijă ca obligațiile noastre care privesc această concesiune să fie respectate cu toată strictețea și cu cea mai mare punctualitate, și în general în chestiunile ridicate de ea să se manifeste o mai mare atenție *.

Lenin

Dictată la telefon
la 5 aprilie 1922

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipărește după o copie dactilografiată

360

CĂTRE A.I. RÎKOV [374]

Tovarășului *Rîkov*

O copie pentru tov. *Țiurupa* și una pentru Direcția treburilor C.C.P.

Vă atrag atenția asupra importanței excepționale pe care o prezintă lucrările de cercetare a Anomaliei magnetice de la Kursk. Tov. *Krjijanovski* mi-a comunicat că, potrivit informațiilor care i-au fost date de inginerii cu care a stat de vorbă, este aproape dovedit că avem acolo o rezervă de fier pur extraordinar de bogată. Tov. *Martens* consideră acest lucru ca deja dovedit. Peste trei săptămîni are de gînd să se ducă la fața locului. Trebuie chibzuit dacă n-ar fi bine să trimitem acolo și un inginer de la Comisia de stat a planificării, mai familiarizat cu condițiile din Rusia și în măsură să-și dea seama dacă nu e vorba de o iluzie [375].

După părerea mea, ar trebui să nu dăm publicității nici un fel de informații în legătură cu aceste zăcăminte

* Vezi volumul de față, documentul 44. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

și să luăm măsuri ca în coloanele ziarelor să nu se vorbească nimic despre ele, fiindcă s-ar crea pericolul ca, în caz contrar, planurile intervenționiștilor să capete o amploare mai mare. Pentru același motiv ar fi, poate, mai indicat ca raportul lui *Martens* să nu fie prezentat Consiliului Comisarilor Poporului și nici Consiliului Muncii și Apărării, ci să fie citit numai în fața celor doi vicepreședinți, a lui Bogdanov și a cîtorva membri ai Comitetului Central.

Dacă raportul lui *Martens* și al inginerului (de la Comisia de stat a planificării) care pleacă cu el va confirma că e vorba de ceva serios, atunci va trebui să facem în așa fel ca lucrările să se desfășoare în ritmul cel mai rapid; în nici un caz să nu ne zgîrcim cînd e vorba de alocarea sumelor (în aur) necesare și să introducem un control special, pentru ca achiziționarea și aducerea din străinătate a utilajului necesar (pentru tăiat, forat etc.) să se facă cu cea mai mare urgență. Mă tem că în această direcție n-o să se acționeze cu suficientă energie. Or, după cele spuse de *Krjijanovski* și de *Martens*, aici e vorba de niște zăcăminte cum nu s-au mai văzut, poate, pînă acum nicăieri și care ne vor permite să revoluționăm întreaga metalurgie*.

Lenin

Dictată la telefon
la 5 aprilie 1922

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipărește după o copie dactilografiată

361

CĂTRE G.M. KRJIJANOVSKI

6.IV.1922

G.M.,

Ieri, Martens mi-a spus că „a fost dovedită" (dumneavoastră spuneați că e „aproape" dovedită) existența

* Vezi și documentul următor, precum și documentele 36 și 408. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

unor imense zăcăminte de minereu de fier în gubernia Kursk.

Dacă aşa stau lucrurile, n-ar fi bine ca *încă din primăvară:*

1) să se construiască acolo liniile ferate înguste necesare?

2) să se facă lucrările pregătitoare pentru exploatarea unei turbării (sau a unor turbării?) din apropiere, în vederea instalării, în acel loc, a unei centrale electrice?

Dacă asemenea considerente nu vi se par inutile, scrieţi-i, în legătură cu asta, lui Martens (şi mie cîteva cuvinte).

Martens vrea să plece într-acolo peste vreo trei săptămîni. Am scris lui Rîkov şi lui Ţiurupa că ar fi cazul să i se dea un inginer de la Comisia de stat a planificării*.

Treaba asta se cere făcută cu *t o a t ă* energia. Tare mi-e teamă că, fără un triplu control, totul o să se împotmolească. După ce plec, să nu uitaţi că la Rîkov şi Ţiurupa se află o scrisoare a mea în legătură cu această problemă.

Al dumneavoastră, *Lenin*

Publicată pentru prima oară la 21 ianuarie 1925, în ziarul „Ekonomiceskaia Jizn" nr. 17

Se tipăreşte după manuscris

362

CĂTRE I.S. GANEŢKI

6.IV.1922

Tovarăşe Ganeţki,

Acum cîteva luni, Litvinov a luat de la mine un manuscris în limba engleză (dactilografiat; vreo zece caiete broşate) cu titlul „Great american hypocrisy" („Marea ipocrizie americană") [376], ca să-l răsfoiască.

Acum mi se cere să înapoiez acest manuscris, care mi-a fost dat de tov. Martens.

* Vezi documentul precedent. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

În caz că Litvinov n-a lăsat aici pe secretarul său ori pe altcineva care ar putea să ne dea informații, v-aș ruga pe dumneavoastră să-i trimiteți o telegramă (sau o scrisoare prin curier dacă nu întîrzie prea mult) cu următorul cuprins:

Lenin vă roagă să-i înapoiați manuscrisul, în limba engleză, pe care vi l-a dat el și care are ca titlu „Marea ipocrizie americană".

Al dumneavoastră, *Lenin*

Se tipărește pentru prima oară, după manuscris

363

CĂTRE V.V. ADORATSKI

6.IV.1922

Tovarășe Adoratski,

Fiind bolnav, nu pot să lucrez, și această situație o să dureze încă destul de mult timp.

Scrieți-mi, vă rog, în cîteva cuvinte cum merge treaba. În special, să-mi spuneți cum stați cu scrisorile lui Marx. (Eu plec pentru multe săptămîni; poate că ar fi cazul ca „grija" lor s-o trec tovarășului Kamenev, dacă o să fie de acord.) Trebuie intensificate eforturile *și dusă treaba pînă la capăt*[377].

Al dumneavoastră, *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1924, în revista „Proletarskaia Revoliutiia" nr. 3 *Se tipărește după manuscris*

364

CĂTRE G.K. ORDJONIKIDZE[378]

7.IV

Tovarășe Sergo,

După ce veți fi discutat cu tov. Belenki chestiunea care a constituit obiectul convorbirii noastre de ieri,

www.dacoromanica.ro

vă rog să-mi scrieți cîteva cuvinte pentru ca să știu dacă sîntem pe deplin de acord și dacă nu se va ivi nici o „neînțelegere".

Eu sufăr încă de nervi, și durerile de cap nu-mi trec de loc. Pentru a urma tratamentul în mod serios, trebuie să mă odihnesc cum trebuie.

Dumneavoastră, împovărat de atîtea sarcini, probabil că în nici un caz nu veți reuși să îndepliniți cele discutate de noi ieri, și nici nu ar fi, desigur, rațional să vă apucați de treaba asta. Găsiți un om, care să fie un bun executant și care să se ocupe cu atenție de lucrurile mărunte, și dați-i dispoziții (atunci și mie, în treacăt fie spus, îmi va fi mai plăcut să ocărăsc *pe altcineva decît pe dumneavoastră)*.

În jurul datei de 7.V aștept să mi se trimită o hartă amănunțită și informații cu privire la locul potrivit (sau locurile potrivite) — altitudine, *izolare* etc. etc. —, precum și o descriere a acestor locuri și a județelor sau guberniilor în care se află.

Trebuie să recunosc deschis că neîncrederea mea în „regiunile periferice" este extrem de pronunțată; din această neîncredere (ca și din starea proastă a nervilor mei) eu mă tem, pur și simplu, că o să iasă o „anecdotă", în loc de vindecare. Chiar și aici, lîngă Moscova, mi s-a întîmplat să văd cum după o droaie de promisiuni mă alegeam cu „anecdote", pentru a căror remediere îmi rămînea un singur mijloc: să părăsesc localitatea desemnată, să mă duc înapoi la Moscova și să aștept acolo „îndepărtarea anecdotelor". Dar dintr-o localitate de lîngă Tiflis sau de lîngă Novorossiisk nu-i prea ușor să pleci „înapoi la Moscova". Mă tem, sincer vorbind, de o călătorie lungă: s-ar putea să mă aleg cu o oboseală, să-mi pierd vremea cu fleacurile, îmbulzeala și gîlcevile, în loc să-mi tămăduiesc nervii.

Găsiți un om cu luare aminte la cele mărunte, și să caute el să facă totul cu mai multă grijă*.

Al dumneavoastră, *Lenin*

* Vezi și volumul de față, documentele 366 și 383. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

P.S. Cifrul pentru legătura cu Comitetul Central şi cu Stalin nu uitaţi să-l verificaţi mai atent. Nu uitaţi nici chestiunea găsirii unui secretar care să ştie să descifreze şi să îndeplinească mici însărcinări „epistolare".

Scrisă la 7 aprilie 1922

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipăreşte după manuscris

365

CĂTRE A I. RÎKOV

8 aprilie 1922

Tovarăşului Rîkov

Cîte o copie pentru tovarăşii Ţiurupa şi Smolianinov

Tovarăşe Rîkov,

Am citit telefonograma dumneavoastră şi continui să insist asupra necesităţii de a menţine conspirativitatea şi de a nu face apel la întreprinzători străini [379]. Vă propun să cereţi un aviz oficial din partea lui Krjijanovski şi a lui Martens fie imediat, fie după întoarcerea lui Martens, care urmează să plece peste trei săptămîni. Chestiunea aceasta o s-o discutăm la o consfătuire specială a preşedintelui C.M.A. şi a celor doi vicepreşedinţi, cînd vom adopta o hotărîre definitivă.

Lenin

Dictată la telefon

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după o copie dactilografiată

366

CĂTRE G. K. ORDJONIKIDZE

Tovarăşe Sergo,

Vă mulţumesc pentru scrisoare.

Kamo mă roagă să-l iau cu mine [380]. N-aş avea nimic de obiectat. Dar vreau să ştiu care e părerea dumneavoastră. Dacă nu sînteţi împotrivă, spuneţi-i din partea

www.dacoromanica.ro

mea că sînt de acord (şi că totul e secret). Dacă sînteţi împotrivă, telefonaţi-mi în cursul zilei de mîine (la 12 sau la 1; comunicaţi-mi ora prin secretară) din cabinetul meu.

Trebuie să ştiu la ce altitudine se află casa de odihnă care mi-a fost indicată, întrucît N.K. * suferă de inimă şi nu poate suporta o altitudine prea mare.

Multe salutări dumneavoastră şi lui Kirov.

Al dumneavoastră, *Lenin*

Scrisă la 8 sau 9 aprilie 1922

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după manuscris

367

CĂTRE G.I. KRUMIN, G.M. KRJIJANOVSKI, P.I. POPOV ŞI V.A. SMOLIANINOV

„Ekonomiceskaia Jizn" — tov. *Krumin*
Comisia de stat a planificării — tov. *Krjijanovski*
Direcţia centrală de statistică — tov. *Popov*
Tov. *Smolianinov*

Problema studierii experienţei locale pe baza dărilor de seamă ale comisiilor economice n-a căpătat o rezolvare practică. Dările de seamă primite la 1 noiembrie n-au fost îndeajuns folosite pentru munca practică şi pentru presă şi n-au fost prelucrate de Direcţia centrală de statistică. Or, se ştie că numai printr-o studiere temeinică şi sistematică a dărilor de seamă (de către Direcţia centrală de statistică, Comisia de stat a planificării, „Ekonomiceskaia Jizn") şi prin expunerea rezultatelor acestei studieri în publicaţiile noastre se poate face ca dările de seamă să devină într-adevăr un material deosebit de preţios, potrivit pentru concluzii de ordin politic şi economic. Această sarcină trebuie pusă în faţa Comisiei

* Nadejda Konstantinovna Krupskaia. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

de stat a planificării, ziarului „Ekonomiceskaia Jizn", Direcției centrale de statistică și directorului treburilor Consiliului Muncii și Apărării și trebuie făcut totul pentru rezolvarea ei.

Vă rog să convocați o consfătuire specială și să întocmiți un plan de lucru pentru studierea dărilor de seamă [381].

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului
V. Ulianov (Lenin)

Scrisă la 10 aprilie 1922

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipărește după un text dactilografiat semnat de V.I. Lenin

368

CĂTRE E.S. VARGA

10.IV.1922

Dragă tovarășe Varga,

Îmi pare rău, dar sînt încă bolnav și nu pot lucra.

Vă rog să retipăriți numai articolele mele (cele vechi); ar prezenta importanță unele extrase din articolul meu apărut în primăvara anului 1918* (care au fost deja publicate în broșura despre impozitul în natură**). Poate că (cu titlu de excepție) ar merge și unele pasaje din cuvîntarea rostită de mine la congresul partidului, în 1922; *dar eu n u am avut posibilitatea să citesc a c e a s t ă* cuvîntare în ziare: e foarte probabil că ele au publicat-o într-o formă cu totul denaturată. Vă rog numai să-mi arătați în prealabil ce pasaje (bine redactate în prealabil de un tovarăș competent!) vreți să retipăriți ***.

Cu salutări cordiale. Al dumneavoastră, *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipărește după manuscris Tradusă din limba germană

* E vorba de articolul „Despre «stîngismul» copilăros și despre spiritul mic-burghez" (Vezi *V.I. Lenin*. Opere complete, vol. 36, București, Editura politică, 1965, p. 297—331). — *Nota red.*

** Vezi *V.I. Lenin*. Opere complete, vol. 43, București, Editura politică, 1966, p. 209—221. — *Nota red.*

*** Vezi volumul de față, documentul 322. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

369

CĂTRE V.V. KUIBÎŞEV

Secretarului Comitetului Central
(pentru Secţia agitaţie şi propagandă)

Recomand pe tov. Adoratski, publicist; *marxist erudit.* Trebuie ajutat prin toate mijloacele.

A prezentat manuscrisul lucrării „O programă pentru cei ce studiază problemele fundamentale ale marxismului".

Vă rog să tipăriţi repede această lucrare cu numele autorului; *n-o lăsaţi să zacă în sertar* [382].

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Scrisă la 10 aprilie 1922

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după o copie dactilografiată

370

* CĂTRE COMISIA CENTRALĂ DE CONTROL [383]

Confirm cele spuse aci. L-am cunoscut pe tov. Adoratski (şi îl cunosc bine) din perioada reacţiunii de după 1905. În ciuda orientării generale spre dreapta, el încă de pe atunci era bolşevic şi a rămas bolşevic. S-a întors din Germania în 1919, grav bolnav. Este un teoretician şi un propagandist. Consider că ar fi perfect indicat să i se recunoască o vechime mai mare, şi anume să se precizeze că e membru al P.C.(b) din Rusia din 1904.

10.IV.1922 *V. Ulianov (Lenin)*

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după manuscris

371

* CĂTRE PREZIDIUL ACADEMIEI SOCIALISTE [384]

Adeveresc că aducătorul acestei scrisori, tov. Vladimir Viktorovici Adoratski, e bolşevic; îl cunosc personal

www.dacoromanica.ro

din 1911; merită deplină încredere; e membru al P.C.(b) din Rusia, publicist.

Lucrează la o culegere de scrisori alese ale lui Marx, a cărei întocmire am discutat-o împreună.

Vă rog insistent să-i dați tot concursul, să comandați cărțile care-i sînt necesare și mai ales să-i dați posibilitatea ca în fiecare zi, dimineața, să lucreze cîte 4 ore la Academia socialistă și să folosească biblioteca ei.

10.IV.1922 *V. Ulianov (Lenin)*

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI *Se tipărește după manuscris*

372

CĂTRE V.V. ADORATSKI

10.IV.1922

Tovarășe Adoratski,

Vă trimit, alăturat, recomandația cerută *. Am să-i scriu lui Kamenev **. Sînt bolnav, și e probabil că n-o să pot să mă văd cu dumneavoastră și nici să vă fiu de ajutor la editarea scrisorilor lui Marx. O să vă ajute Kamenev; veți avea și cu cine să vă sfătuiți. Ocupați-vă mai mult de scrisori; este o treabă de importanță *internațională*. Alegeți ce e *mai important*. Adnotările trebuie să fie scurte, clare, exacte (+ să confruntați părerile lui Marx cu părerile *cutărora* savanți burghezi *reacționari*, dintre cei mai „cu autoritate").

Multe salutări! Al dumneavoastră, *Lenin*

Publicată pentru prima oară, parțial, în 1924, în revista „Proletarskaia Revoliutiia" nr. 3

Publicată în întregime în 1933, în cartea: V.V. Adoratski. „În legătură cu o biografie științifică a lui Lenin", Moscova *Se tipărește după manuscris*

* Vezi documentul precedent. — *Nota red.*
** Vezi documentul următor. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

373

O NOTĂ CĂTRE L.B. KAMENEV ŞI ÎNSEMNĂRI PE O SCRISOARE A LUI V.V. ADORATSKI

Tovarăşe Kamenev,

Scrisoarea aceasta e de la tov. *Adoratski*. Căutaţi să vă vedeţi cu dînsul şi să-l ajutaţi.

Al dumneavoastră, *Lenin*

Scumpe Vladimir Ilici,

...Aş vrea foarte mult să merg mai departe şi să duc pînă la capăt planul iniţial — anume să întocmesc o culegere de „Scrisori alese ale lui Marx şi Engels în legătură cu unele probelme de teorie şi politică". Acum am mai multă încredere în mine întrucît am reuşit să-mi însuşesc în mai mare măsură subiectul...

× Aş vrea să vă văd şi să discutăm împreună despre unele îndoieli. Dacă e cu putinţă, chemaţi-mă la dumneavoastră. Eu sînt totdeauna la Arhiva centrală, Vagankovski 8, telefon 1—78—38 sau 1—75—86.

Vladimir Viktorovici Adoratski

Ar fi bine dacă mi-aţi scrie un fel de recomandare în care să se specifice că sînt însărcinat să îndeplinesc această muncă şi că cei de la Academia socialistă sînt rugaţi să-mi acorde sprijinul lor în cercetările pe care am să le întreprind acolo. Dacă aş putea ca în fiecare zi, dimineaţa, să consacru 4 ore muncii la Academia socialistă, aş putea să pregătesc totul pentru tipar în timp de vreo două luni. Nu prea înţeleg ce înseamnă a trece „grija" scrisorilor în seama tovarăşului Kamenev. Dacă înseamnă că trebuie să-mi dea cîte un

am scris *

cîteodată e şi el de folos!

ghiont, ca să nu uit de ele, vă spun că nu e nevoie, fiindcă ţin bine minte. Iar dacă e vorba de sprijin, consultare, ajutor — atunci ar fi

* Vezi volumul de faţă, documentul 371. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

foarte bine. Aş fi foarte bucuros dacă aş avea posibilitatea să mă sfătuiesc cu cineva. Dar lectura finală şi aprobarea

× × mă tem că

aş vrea să vă revină dumneavoastră... n-o să pot.

În linii generale, planul lucrării îmi apare bine conturat, aş vrea numai să definitivăm lucrurile. Propun ca scrisorile să fie publicate în ordine cronologică. Unele din ele, cum e, bunăoară, scrisoarea către Annenkov, să le publicăm în întregime, iar

×× ×× Just!

pe altele numai în extras.

Voi alege material referitor la teorie: filozofie, teorie economică, teorie istorică, despre revoluţie, despre lupta de clasă, însemnări cu caracter istoric; referitor la politică: proletariatul şi celelalte clase, mişcarea muncitorească în diferite ţări, aprecieri asupra unor fruntaşi politici, democraţia mic-burgheză.

Să mă limitez doar la teorie şi la politică sau să rezerv un loc oarecare scrisorilor care aruncă lumină asupra vieţii lui Marx şi prezintă interes pentru biografie? Mie mi se pare că nu e nevoie.

(La fel şi mie. *Lenin*)

Într-un articol introductiv, să lămuresc pe scurt toate problemele şi să indic cele mai importante pasaje din scrisori în legătură cu ele.

La scrisori să se pună *adnotări*, pentru a le face mai *uşor de înţeles*

Scrise la 10 aprilie 1922

Însemnările pe marginea scrisorii lui V.V. Adoratski au fost publicate pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipăresc după manuscris
Nota către L.B. Kamenev se publică pentru prima oară

374

CĂTRE N. OSINSKI

12.IV.1922

Cîte o copie pentru:
1) redacţia „Pravdei"
2) tov. Steklov
3) Rîkov şi Ţiurupa

Tovarăşe Osinski,

Vă felicit din inimă pentru articolul dumneavoastră

www.dacoromanica.ro

din „Pravda" de astăzi: „Noi date din experiența locală". Tocmai de asemenea articole ducem mai ales lipsă, și eu cred că fiecare comisariat al poporului ar trebui să-și „facă rost" de un publicist (cît mai strîns legat de activitatea comisariatului poporului și a titularului respectiv) care să scrie astfel de cronici.

Ceea ce este mai rău la noi este enorma abundență a comentariilor de ordin general pe care ni le prezintă presa, ca și excesul de flecăreală politică, în timp ce experiența locală este *studiată* în mod cu totul nesatisfăcător. Atît în provincie, cît și la centru există puternice tendințe care se opun prezentării și aprecierii ei veridice. Se tem oamenii să dea lucrurile în vileag, se tem de adevărul gol-goluț, pe care îl ocolesc vorbind „despre toate și despre nimica", privind pur și simplu totul în mod superficial, cum pe bună dreptate a spus tov. Trotki.

Trebuie, în mod mult mai concret, să studiem experiența locală, amănuntele, lucrurile mărunte, practica, experiența concretă, să cunoaștem în adîncime adevărata viață, atît a județului, cît și a plășii și a satului; să cercetăm unde, cine și în ce fel (prin ce metode) reușește, în ciuda noianului de mizerie și ruină, să obțină o reală îmbunătățire, fie ea cît de mică; să scoatem la iveală, fără nici o teamă, greșelile și nepriceperea; să popularizăm pe orice lucrător local care s-a evidențiat prin ceva, și *să-i facem reclamă* prin toate mijloacele, să-l dăm ca exemplu. Cu cît munca noastră va căpăta în mai mare măsură un asemenea caracter, cu cît ne vom adînci mai mult în practica vie, abătînd atenția noastră, cît și pe aceea a cititorilor de la infecta atmosferă cancelaristă și intelectualistă care domnește la Moscova (și în cancelariile sovietice în general), cu atît mai rodnice vor fi eforturile de îmbunătățire a presei noastre și a întregii noastre opere de construcție.

www.dacoromanica.ro

Încă o dată vă felicit pentru inițiativa dumneavoastră și vă urez din toată inima să continuați, pe scară mai largă, în chip mai *profund*, să acționați în această direcție.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Publicată pentru prima oară, parțial, la 17 februarie 1956, în ziarul „Pravda" nr. 48

Publicată în întregime la 22 aprilie 1956, în ziarul „Pravda" nr. 113

Se tipărește după manuscris

375

CĂTRE A.I. RÎKOV și A.D. ȚIURUPA

12 aprilie 1922

Pentru tovarășii Rîkov și Țiurupa

Vă rog ca chiar astăzi să țineți o consfătuire a vicepreședinților în vederea elaborării unor măsuri practice și cît se poate de energice pentru ca centrala electrică de la Kașira să înceapă să furnizeze curent electric orașului Moscova. E de-a dreptul revoltător și scandalos că o centrală terminată, cu cablurile instalate, nu poate să furnizeze curent din cauza neorînduielilor noastre economice [385].

Lenin

Dictată la telefon

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipărește după o copie dactilografiată

376

CĂTRE I.S. GANEȚKI

13.IV

Tovarășe Ganețki,

Tov. Valețki mi-a spus astăzi că manuscrisele și cărțile mele de la Poronino (ca și cele de la Cracovia,

www.dacoromanica.ro

Uliça Lubomirskiego*) au ajuns în posesia guvernului polonez. Nu s-ar putea verifica această informaţie? N-aţi putea să vorbiţi şi cu Karahan şi să le cereţi *în mod oficial?* Se află acolo şi un manuscris care a rămas netipărit (despre statistica agrară germană din 1907) [386].

O caldă strîngere de mînă,

Al dumneavoastră, *Lenin*

Scrisă la 13 aprilie 1922

Publicată pentru prima oară în 1924, în „Culegeri din Lenin", vol. II

Se tipăreşte după manuscris

377

CĂTRE L.M. KARAHAN

Tovarăşe Karahan,

Vă rog foarte mult să-l ajutaţi prin toate mijloacele pe tov. Béla Kun să plece (cu familia) la Stockholm. V-aş rămîne foarte îndatorat dacă mi-aţi scrie, în cîteva cuvinte, dacă aţi reuşit să faceţi acest lucru şi nu s-au ivit dificultăţi neprevăzute [387].

O caldă strîngere de mînă.

Al dumneavoastră, *Lenin*

Scrisă la 13 aprilie 1922

Se tipăreşte pentru prima oară, după manuscris

378

CĂTRE P.M. KERJENŢEV

13.IV. 1922

Tovarăşe Kerjenţev,

Vă rog foarte mult să acordaţi deplină încredere şi *tot* sprijinul tovarăşului Béla Kun şi familiei sale, în ce priveşte găsirea unei locuinţe, odihna şi tratamentul

*) — Strada Liubomirski. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

(de care dînsul are *mare* nevoie), precum şi toate celelalte.

Cu salutări cordiale!

Al dumneavoastră, *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după manuscris

379

CĂTRE I.N. SMIRNOV

13.IV.1922

Tovarăşe Smirnov,

Vă rog foarte mult să acordaţi *tot* sprijinul tovarăşului Béla Kun şi familiei sale, în ce priveşte găsirea unei locuinţe la Stockholm şi oriunde în Suedia. Béla Kun are mare nevoie de odihnă şi tratament.

Cu salutări cordiale!

Al dumneavoastră, *Lenin*

Se tipăreşte pentru prima oară, după manuscris

380

CĂTRE BÉLA KUN

Dragă tovarăşe Béla Kun,

Vă trimit, alăturat, scrisorile pentru Kerjenţev şi Smirnov. Lui Karahan i-am scris. Vă rog ca, în caz că mai e nevoie de ceva, să-mi scrieţi numaidecît (pe adresa tovarăşei *Fotieva).*

Cu salutări cordiale!

Al dumneavoastră, *Lenin*

Scrisă la 13 aprilie 1922

Se tipăreşte pentru prima oară, după manuscris
Tradusă din limba germană

www.dacoromanica.ro

381

UNUI ADRESANT NECUNOSCUT

În privința lui *Kiselev*, președintele Micului C.C.P., vă rog să vă înțelegeți cu tov. Șemașko în vederea trimiterii lui *ceva mai departe de Moscova* la tratament (pînă la însănătoșire completă) și *să mă informați* și pe mine [388].

3/IV. *Lenin*

Scrisă la 13 aprilie 1922 *Se tipărește pentru prima oară, după manuscris*

382

CĂTRE I.V. STALIN PENTRU BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA

15.IV

Tovarășului Stalin (pentru Biroul Politic)
Cîte o copie pentru tovarășii Trotki, Kamenev și M.N. Pokrovski

Chiar acum am primit cartea „Materiale cu privire la istoria relațiilor franco-ruse în anii 1910—1914".

Un respectabil volum de 733 de pagini este editat cu o neglijență detestabilă, cu adevărat sovietică, pentru care vinovații ar trebui să înfunde pușcăria. Pe copertă nu se indică prețul. Nu figurează nici numele persoanei sau al persoanelor responsabile. Nu se dă nici un indice!! Există o simplă *listă* de nume *neglijent* întocmită. Ș.a.m.d.

Propun:

1) Ganetki și Karahan să fie obligați ca, în termen de două zile, să găsească pe toți cei ce răspund de editare;

2) tot ei să suspende vînzarea cărții;

3) — să se pregătească o foaie în care să se indice

www.dacoromanica.ro

ceea ce lipsește; ea urmează să fie lipită la sfîrșitul cărții;

4) — să se pregătească un indice explicativ; într-un cuvînt, să fie prezentat pînă joi *, la Comitetul Central, *un scurt* raport cu privire la toate aceste defecte de editare — de-a dreptul revoltătoare —, indicîndu-se și mijloacele de îndreptare.

Lenin

P.S. În „Prefață" — *care nu e semnată!!* — figurează numele lui M.N. Pokrovski, însă este clar că pentru modul cum a fost *editată* cartea, pentru aspectul ei tehnic nu răspunde el, care a lucrat la *strîngerea* materialelor [389].

Scrisă la 15 aprilie 1922

Publicată pentru prima oară în 1950, în: V.I. Lenin. Opere, ed. a 4-a, vol. 33

Se tipărește pentru prima oară, după manuscris

383

CĂTRE G.K. ORDJONIKIDZE **

17.IV

Tovarășe Sergo,

Vă mai trimit încă cîteva mici informații. Ele mi-au fost comunicate de un medic care a fost la fața locului și care merită toată încrederea. Abastuman, spune el, nu e de loc potrivit, fiindcă e ca o „groapă"; e o depresiune îngustă; nu e bun pentru nervi; plimbări nu se pot face, în afară de ascensiuni, care pentru Nadejda Konstantinovna nu sînt de loc indicate. Borjom ar fi foarte potrivit, fiindcă acolo se pot face plimbări pe

* E vorba de 20 aprilie. — *Nota red.*

** Pe plicul scrisorii, în afară de adresă: Tovarășului *Ordjonikidze*, membru al C.C. al P.C.(b) din Rusia (din partea lui Lenin), V.I. Lenin a scris: „*Rog ca plicul să fie cusut și ștampilat, iar Ordjonikidze să semneze de primire. 17/IV. Lenin*". — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

teren neted, şi tocmai de aşa ceva are nevoie Nadejda Konstantinovna. În afară de asta, Borjom e la o altitudine potrivită, în timp ce Abastuman, situat la o altitudine prea mare, de peste 1 000 de metri, *e contraindicat*. În special, medicul nostru ne previne să nu mergem acolo prea devreme, întrucît s-ar putea să fie frig şi ploi pînă tîrziu, pe la jumătatea lui iunie. Acest ultim neajuns nu-mi inspiră prea multă teamă dacă în casă nu picură şi dacă se face foc în sobă, fiindcă în acest caz frigul şi ploaia nu au importanţă.

O caldă strîngere de mînă.

Al dumneavoastră, *Lenin*

P.S. Se înţelege că nişte vile, la altitudine moderată, aşa cum se află în multe şi felurite locuri, ar fi cît se poate de potrivite.

Scrisă la 17 aprilie 1922

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipăreşte după manuscris

384

CĂTRE G.E. ZINOVIEV

Tovarăşului Zinoviev

Strict confidenţial
E interzis a face copie

Tov. Zinoviev,

Vă rog să puneţi în discuţia Comitetului Executiv al Internaţionalei Comuniste (nu ştiu dacă e cazul ca acest lucru să fie făcut în plenară lărgită sau într-o şedinţă restrînsă a biroului) problema trimiterii unui corespondent special sau a cîtorva corespondenţi ai Comintemului în Africa de Sud, cu misiunea de a culege informaţii cît mai amănunţite şi a întocmi o colecţie cît mai completă de publicaţii locale, atît legale cît şi ilegale, în care se vorbeşte de o recentă răscoală a muncitorilor

www.dacoromanica.ro

care a fost înăbuşită. Acest lucru trebuie făcut cît mai curînd cu putinţă, însă numai cu condiţia de a respecta cu stricteţe maximum de măsuri de precauţie, fiindcă nu încape îndoială că englezii vor face totul pentru a curma orice posibilitate de legătură între noi şi răsculaţii care n-au fost încă executaţi sau aruncaţi în închisoare [390].

Iar noi trebuie să statornicim cu orice preţ obiceiul ca împuterniciţi ai Cominternului să ştie să se deplaseze în mod conspirativ în orice localitate în care izbucnesc asemenea răscoale şi să strîngă din timp un material cît mai complet în legătură cu istoricul răscoalei.

Vă rog să-mi răspundeţi în cîteva cuvinte.

Lenin

Dictată la telefon la 18 aprilie 1922

Se tipăreşte pentru prima oară, după un text consemnat de N.S. Lepeşinskaia

385

CĂTRE I.V. STALIN

25.IV.1922

Tovarăşului Stalin

Rog Secretariatul Comitetului Central (dacă e de competinţa lui; sau Biroul Organizatoric dacă el e cel indicat) să hotărască:

1) să se dea neîntîrziat dispoziţie Comisariatului poporului pentru afacerile externe să ceară *viza* de intrare în *Germania* pentru Gleb Maksimilianovici *Krjijanovski*, preşedintele Comisiei de stat a planificării, şi soţia lui, Zinaida Pavlovna *Krjijanovskaia;*

2) să se dea concediu acestor doi tovarăşi pe toată durata necesară pentru tratamentul pe care trebuie să-l urmeze G.M. Krjijanovski în Germania;

3) să se ceară tovarăşului Krestinski să achite cheltuielile necesare pentru tratament în Germania şi să urmărească totodată (prin medicul rus de la ambasadă) ca acest tratament să fie urmat pînă la capăt.

www.dacoromanica.ro

Este vorba de un tratament de hernie.

G.M. Krjijanovski trebuie să plece curînd, şi anume îndată după înapoierea lui Peatakov, care la 26.IV pleacă pentru vreo două săptămîni.

Dacă satisfacerea prezentei rugăminţi întîmpină dificultăţi, vă rog să-mi comunicaţi în ce constau ele [391].

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Se tipăreşte pentru prima oară după manuscris

386

CĂTRE N.A. SEMAŞKO

25.IV.1922

Tovarăşe Semaşko,

Vă rog să daţi dispoziţie de trimitere în *Crimeea*, pentru tratament şi odihnă la unul din sanatoriile de acolo, a *Ekaterinei Alekseevna N e c i k i n a*, infirmieră la spitalul Soldatenkov.

Fiţi bun şi trimiteţi-mi o copie după dispoziţia dată de dumneavoastră în acest sens, iar dacă îndeplinirea rugăminţii mele întîmpină dificultăţi, vă rog să-mi scrieţi în ce constau ele [392].

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipăreşte după manuscris

387

CĂTRE E.S. VARGA [393]

26.IV.1922

Dragă tovarăşe Varga,

Vă mulţumesc foarte mult pentru comunicarea dumneavoastră în legătură cu „Biroul de ştiinţă şi tehnică străină". Vă rog numai ca data următoare să-mi comu-

www.dacoromanica.ro

nicați și numele persoanei de la care ați primit informația.

Eu, în momentul de față, nu-mi exercit atribuțiile mele de președinte al Consiliului Comisarilor Poporului. Comunicarea trimisă de dumneavoastră am s-o trimit numaidecît tovarășilor care-mi țin locul, cerîndu-le să instituie o anchetă foarte severă *.

Vă trimit, o dată cu prezenta scrisoare, textul *cuvîntării* rostite de mine *la încheierea* lucrărilor Congresului al XI-lea al partidului nostru (începutul lui aprilie)**.

Nu uitați corectura anexată.

Aceasta este **singura** cuvîntare pe care în prealabil *am scris-o* (și totuși nătărăii noștri de aici n-au putut s-o tipărească fără greșeli!!). Așa că acum aceasta este **singura** cuvîntare redată **cum trebuie** (după ce a fost corectată). Vă rog foarte mult să însărcinați pe cineva să facă o bună traducere a acestei cuvîntări, în limba germană, și s-o tipărească [394].

E îndoielnic că am să vă pot trimite altceva în afară de această cuvîntare.

Cu salutări cordiale!

Al dumneavoastră, *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris
Tradusă din limba germană

388

CĂTRE A.I. RÎKOV ȘI A.D. ȚIURUPA

26.IV.1922

Strict confidențial

Pentru tov. Rîkov și Țiurupa

Vă trimit o scrisoare în limba germană, primită de la Varga.

Sînt convins că asemenea situații scandaloase există la noi *cu duiumul.*

* Vezi documentul următor. — *Nota red.*
** Vezi *V.I. Lenin.* Opere complete, vol. 45, București, Editura politică, 1967, p. 146—148. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Varga are, probabil, dreptate (îi scriu că pe viitor trebuie să-mi comunice numele persoanei care l-a informat). Vă rog să instituiți (prin Krestinski? sau pe altă cale?) o anchetă *foarte severă* la Berlin, pentru *a descoperi* pe vinovații din acest „Birou de știință și tehnică străină" și apoi să procedați la o reorganizare *radicală*.

În comisia de anchetă și reorganizare să fie numit neapărat și Eugen *Varga* [395].

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipărește după manuscris

389

CĂTRE G.L. ȘKLOVSKI *

27.IV

Tovarășe Șklovski,

Am primit scrisoarea dumneavoastră din 15.III. Sînt tare întristat că vă simțiți prost. M-am gîndit mult cum să vă ajut. Întrucît sînt bolnav și nu mă ocup de rezolvarea problemelor curente, și nici nu stau la Moscova, am putut găsi doar o soluție: am să trimit scrisoarea dumneavoastră secretarului Comitetului Central (tov. Stalin) și *am să-i scriu* din partea mea despre dumneavoastră**. Vă sfătuiesc să-i scrieți și dumneavoastră (la Secretariatul C.C.) *ceva mai amănunțit, mai amplu*, și să faceți o serie de propuneri concrete. Poate că ar fi bine să-i scrieți și lui Zinoviev, fiindcă el e la Petrograd și e posibil ca, folosind obișnuita „neatîrnare" a Petrogradului, să găsească o soluție sau să recurgă la o combinație practică oarecare.

Mi-a spus cineva că dumneavoastră v-ați înțeles cu Karahan sau că i-ați vorbit de o transferare mai aproape de țară. Trebuie să căutați cu tot dinadinsul să vă depla-

* Vezi și volumul de față, documentul 113. — *Nota red.*
** Vezi documentul următor. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

saţi spre răsărit măcar treptat, dacă dintr-o dată nu se poate. (Să aveţi în vedere că s-ar putea ca eu să plec; scrieţi de urgenţă Secretariatului Comitetului Central, iar nu mie, sau în orice caz *nu numai* mie.)

Vă trimit o caldă strîngere de mînă şi salutări întregii familii.

Al dumneavoastră, *Lenin*

Scrisă la 27 aprilie 1922
Expediată la Berlin

Se tipăreşte pentru prima oară, după manuscris

390

* CĂTRE SECRETARIATUL COMITETULUI CENTRAL

Tovarăşe Stalin,

Vă trimit o scrisoare a tovarăşului Şklovski (G.L. Şklovski). Îl cunosc bine din străinătate (1908—1914); în momentul emigrării era deja bolşevic şi membru de partid. Ar vrea să lucreze în Rusia şi să desfăşoare activitate de partid. A lucrat la Moscova — în consiliul municipal (Vladimirski cunoaşte activitatea lui din această perioadă), în Comisariatul poporului pentru afacerile externe şi în Comisariatul poporului pentru agricultură; pe cît se pare, s-a aflat în deplină „armonie" numai cu Comisariatul poporului pentru afacerile externe, unde era apreciat. În celelalte locuri s-au iscat neînţelegeri, s-a creat oarecare dezarmonie sau cam aşa ceva, fiindcă pînă la urmă s-a ajuns la imposibilitatea de a găsi pentru el o muncă potrivită în Rusia. Şklovski e vechi membru de partid, şi el (după cum se vede din scrisoarea alăturată) este tare amărît că „nu i se dă" posibilitatea să activeze în Rusia. Este nervos; e stăpînit de teama că va fi „îndepărtat" etc. (Are familie, copii; nu e uşor să te adaptezi în Rusia cea înfometată şi friguroasă. Pe Şklovski îl cunosc din străinătate şi Zinoviev, şi Safarov, şi toţi cei care au fost în Elveţia în anii 1908—1917.)

Scrieţi-i dumneavoastră lui Şklovski sau spuneţi-i secretarei să-i scrie ea (la Berlin, prin Krestinski); în-

www.dacoromanica.ro

trebați-l ce dorință are, iar după aceea puneți chestiunea în discuția Secretariatului. Nu putem să „azvîrlim" oamenii, trebuie să dăm dovadă de mai multă atenție față de ei [396].

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Scrisă la 27 aprilie 1922 *Se tipărește pentru prima oară, după o copie dactilografiată*

391

CĂTRE A.D. ȚIURUPA

Tovarășe Țiurupa,
Poate că este de ajuns să scriu așa:

(către cine? către vicepreședinți?)

Considerînd că demersul făcut de tovarășul Iakovenko prezintă importanță din punct de vedere *politic* și socotind că e necesar să subliniez că eu i-am promis sprijinul meu în această chestiune atunci cînd a fost numit comisar al poporului, rog foarte mult să se ia măsuri ca cererea lui să fie satisfăcută (dacă nu în proporție de 100%, atunci măcar pe jumătate) [397].

Scrisă la 27 aprilie 1922

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI *Se tipărește după manuscris*

392

TELEGRAMĂ ADRESATĂ MUNCITORILOR ȘI INGINERILOR DE LA EXPLOATĂRILE PETROLIERE SURAHAN [398]

Baku, Trustul petrolier din Azerbaidjan

În noaptea de 9 spre 10 aprilie, dușmanii clasei muncitoare au încercat printr-o serie de incendieri să distrugă exploatările petroliere Surahan, din Baku. Luînd cu-

www.dacoromanica.ro

noştinţă de faptele de eroism şi abnegaţie fără seamăn ale muncitorilor şi inginerilor de la aceste exploatări, care au localizat incendiul în condiţii extrem de periculoase pentru viaţa lor, consider de datoria mea să aduc, în numele Rusiei Sovietice, mulţumiri muncitorilor şi inginerilor de la exploatările petroliere de la Surahan. Asemenea fapte de eroism arată cum nu se poate mai bine că, în ciuda tuturor piedicilor, în ciuda comploturilor necontenite urzite de duşmanii republicii muncitorilor — socialiştii-revoluţionari şi albgardiştii —, Republica sovietică va birui toate greutăţile.

Preşedintele Consiliului Comisarilor Poporului,

V. Ulianov (Lenin)

Scrisă la 28 aprilie 1922

Publicată la 3 mai 1922, în ziarul „Bakinskii Rabocii" nr. 96

Se tipăreşte după un text dactilografiat semnat de V.I. Lenin

393

CĂTRE BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA*

Propun să se trimită următoarea telegramă:

Către **Stomoneakov**

„Examinaţi, împreună cu Krestinski şi Lomonosov, măsurile prin care ar putea fi influenţaţi cei de la compania Krupp. Comunicaţi-ne la ce concluzie aţi ajuns. Nu acţionaţi altfel decît potrivit hotărîrii ce o veţi lua cîteşitrei în unanimitate" [399].

Scrisă la 29 aprilie 1922

Se tipăreşte pentru prima oară, după manuscris

* Există o copie dactilografiată a acestui document, pe care se află reprodusă semnătura lui V.I. Lenin. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

394

CĂTRE V.A. AVANESOV*

Dar dumneavoastră v-aţi hotărît într-adevăr să plecaţi?

Cînd?

Sau aveţi de gînd să sabotaţi *iarăşi* măsurile stabilite?

Nu vreţi să mergeţi la tratament?

Scrisă în aprilie 1922

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipăreşte după manuscris

395

CĂTRE F.E. DZERJINSKI

2.V.1922

Tovarăşului Dzerjinski

Cîte o copie pentru tovarăşii Rîkov şi Ţiurupa

Vă rog să-mi comunicaţi — *cît mai* pe scurt — dacă se face ceva, şi cît de repede anume, pentru aplicarea hotărîrii Consiliului Muncii şi Apărării în care se prevede împărţirea căilor ferate în trei categorii şi suspendarea traficului pe cele din categoria a treia.

Ar trebui să urgentaţi la maximum suspendarea, să faceţi ca această măsură să fie aplicată cît mai repede şi cu orice preţ. Altfel cum să luptăm împotriva crizei [400]?

Preşedintele C.M.A., *V. Ulianov (Lenin)*

Publicată pentru prima oară în 1924, în revista „Vestnik Putei Soobşcenija" nr. 6

Se tipăreşte după facsimil

396

CĂTRE A.D. ŢIURUPA ŞI A.I. RÎKOV

Tovarăşilor Ţiurupa şi Rîkov, cu rugămintea de a sprijini în şedinţa de joi ** a *C.C.P.* această cerere şi,

* Vezi şi volumul de faţă, documentul 346. — *Nota red.*

** 4 mai. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

dacă va fi nevoie, s-o prezinte spre aprobare Biroului Politic [401].

2.V.1922. *Lenin*

Se tipăreşte pentru prima oară, după manuscris

397

CĂTRE E.A. PREOBRAJENSKI

O asemenea măsură ar fi, *în momentul de faţă*, pur birocratică, dăunătoare chiar, *atîta timp cît problema n-a fost îndeajuns studiată*.

Ea trebuie studiată, începînd de pe acum, sub toate aspectele într-o *serie* de comisii [402].

Scrisă înainte de 3 mai 1922

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipăreşte după manuscris

398

CĂTRE I.V. STALIN

S-a procedat complet greşit trimiţîndu-se această telegramă la Biroul Politic. O asemenea problemă trebuie rezolvată pe linie de stat. O astfel de telegramă trebuie trimisă sub semnătura ambilor vicepreşedinţi ai C.C.P., a preşedintelui sau vicepreşedintelui Comitetului pentru concesiuni şi, în fine, a şefului Direcţiei generale a combustibilului. Numai aceste persoane răspund şi trebuie, în mod normal, să răspundă de exactitatea cifrelor indicate aici şi de concordanţa dintre dispoziţiile date aici şi legile şi hotărîrile instituţiilor de stat respective. De aceea refuz să mă pronunţ asupra conţinutului acestei telegrame [403].

Lenin

Dictată la telefon la 6 mai 1922, ora 9

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după o copie dactilografiată

www.dacoromanica.ro

399

* CĂTRE PREZIDIUL COMISIEI DE STAT A PLANIFICĂRII

Tovarăşului *V.M. Smirnov*

Am citit, în fine, nota dumneavoastră din 13.IV.

Sînt foarte mulţumit de claritatea prezentării în special a diagramelor.

Vă rog: 1) să întocmiţi şi să-mi trimiteţi în mod *regulat* asemenea diagrame (prin secretar sau printr-un locţiitor) şi să semnaţi: „membru al prezidiului Comisiei de stat a planificării".

Este o obligaţie a Comisiei de stat a planificării să asigure o „supraveghere în ansamblu" asupra modului cum se realizează planul economiei naţionale.

2) În legătură cu bugetul să-mi daţi o altă notă, în care să arătaţi *pe scurt* ce propuneţi dumneavoastră [404].

Preşedintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

Scrisă la 9 mai 1922

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după o copie dactilografiată

400

REFERITOR LA PROIECTUL PRIVIND COMPONENŢA MICULUI C.C.P. [405]

În legătură cu Goihbarg am primit o serie de reclamaţii în care se arată că el, ca preşedinte, foloseşte peste măsură expresii jignitoare şi caută să intimideze pe cei care vin în contact cu el. Eu personal îl preţuiesc mult în *alte* privinţe pe Goihbarg. Nu s-ar putea să se verifice toate acestea sau să i se dea un *a v e r t i s m e n t s p e c i a l ?*

10/V. *Lenin*

Scrisă la 10 mai 1922

Se tipăreşte pentru prima oară, după manuscris

www.dacoromanica.ro

401

CĂTRE ARMAND HAMMER

11.V.1922

Dragă tovarăşe Hammer,

Vă rog să mă scuzaţi pentru întîrzierea cu care vă răspund: am fost grav bolnav, iar acum mă simt mult mai bine.

Vă mulţumesc foarte mult pentru darul ce mi l-aţi adus — pentru scrisoarea, atît de amabilă, adresată de tovarăşii şi prietenii americani aflaţi în închisoare. La prezenta scrisoare, care vă este adresată dumneavoastră, anexez o scrisoare pentru tov. Zinoviev sau pentru alţi tovarăşi din Petrograd, în caz că dînsul este plecat din oraş.

Vă trimit cele mai bune urări de succes pentru prima concesiune contractată de dumneavoastră. Acest succes va avea o mare importanţă şi pentru relaţiile comerciale dintre republica noastră şi Statele Unite ale Americii.

Vă mulţumesc încă o dată şi vă rog să mă scuzaţi pentru engleza mea atît de defectuoasă. V-aş ruga ca toate scrisorile şi telegramele să mi le trimiteţi pe adresa unuia din secretarii mei *(Fotieva* sau *Smolianinov)*. Am să le aduc la cunoştinţă acest lucru*.

Al dumneavoastră sincer devotat, *Lenin*

Publicată pentru prima oară la 21 ianuarie 1926, în „Krasnaia Gazeta" nr. 17

Se tipăreşte după o fotocopie a manuscrisului Tradusă din limba engleză

402

CĂTRE L.A. FOTIEVA ŞI V.A. SMOLIANINOV [406]

Pentru *Fotieva* şi *Smolianinov*

Daţi să se traducă această scrisoare, pentru dumneavoastră amîndoi, şi citiţi-o, notaţi-vă numele lui *A r-*

* Vezi următoarele două documente. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

m a n d **Hammer** şi daţi-i *tot sprijinul*, în numele meu, în caz că vi se adresează.

11/V. *Lenin*

Scrisă la 11 mai 1922 *Se tipăreşte pentru prima oară, după manuscris*

403

CĂTRE G.E. ZINOVIEV

1

11.V.1922

Petrograd
To Comrade Zinoviev

(tovarăşului Zinoviev sau locţiitorului său)
I beg You to help the comrade Armand Hammer; it is extremely important for us that his first concession would be a full success.

Yours *Lenin*

Vă rog foarte mult să acordaţi tot sprijinul aducătorului acestei scrisori, *Armand Hammer*, un tovarăş american care a contractat prima concesiune la noi. Este extrem de important ca întreprinderea lui să aibă *un succes* deplin.

Cu salutări comuniste, *V. Ulianov (Lenin)*

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI *Se tipăreşte după fotocopia manuscrisului*

2

11.V.1922

T e l e f o n o g r a m ă adresată lui *Z i n o v i e v* la *Petrograd* şi *locţiitorului său* (pentru ca nu cumva să se piardă în caz că Zinoviev lipseşte sau e plecat.) [407]

Azi am scris o recomandaţie către dumneavoastră şi locţiitorul dumneavoastră, pentru *Armand H a m m e r*,

www.dacoromanica.ro

un tovarăş american. Tatăl lui e milionar şi comunist (se află la *închisoare* în America). Tov. Armand a primit prima *concesiune* de la noi, în condiţii foarte convenabile pentru noi. El vine la Petrograd ca să asiste la descărcarea primului vapor cu cereale* şi să aranjeze primirea maşinilor necesare pentru concesiunea sa ((mine de azbest)).

V-aş ruga foarte mult să daţi dispoziţie să nu se admită nici o tărăgănare şi ca tovarăşi de încredere să urmărească personal ca toate lucrările necesare pentru această concesiune să fie efectuate bine şi repede. Acest lucru este extrem de important. Armand *Hammer* vine acolo împreună cu Mr. *Mishell*, directorul companiei sale.

Lenin

Se tipăreşte pentru prima oară, după manuscris

404

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI B.S. STOMONEAKOV

Tovarăşului *Stomoneakov*

O copie pentru tov. *Lapirov-Skoblo* — Berlin

Luaţi toate măsurile pentru a livra în cel mai scurt timp, la Moscova, Direcţiei generale a gospodăriilor agricole ale întreprinderilor industriale două motoare agricole pentru discuitoare Heinrich Lanz. Orice întîrziere chiar cu o singură zi poate provoca pierderi ireparabile. De primirea acestei telegrame şi de executarea dispoziţiei ne veţi anunţa imediat, telegrafic, pe mine şi pe cei de la Direcţia generală a gospodăriilor agricole ale întreprinderilor industriale [408].

Preşedintele C.C.P, *Lenin*

Scrisă la 11 mai 1922

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după un text dactilografiat semnat de V.I. Lenin

* Vezi volumul de faţă, documentul 44. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

405

CĂTRE BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA

Accept propunerea, *dacă* Dzerjinski va da un răspuns oficial în sensul că nu este împotriva şi că nu cere revizuirea acordului [409].

11/V. *Lenin*

Scrisă la 11 mai 1922 *Se tipăreşte pentru prima oară, după manuscris*

406

CĂTRE V.S. DOVGALEVSKI

1

Tovarăşului *Dovgalevski*
O copie pentru Direcţia treburilor C.C.P.

Tovarăşe Dovgalevski,

Am citit astăzi, în „Izvestiia", ştirea că Sovietul orăşenesc Nijni Novgorod a făcut un demers pe lîngă Comitetul Executiv Central din Rusia ca să acorde Laboratorului de radio de la Nijni Novgorod ordinul Steagul Roşu al Muncii, iar profesorii Bonci-Bruevici şi Vologdin să fie trecuţi pe panoul de onoare.

Vă rog să vă daţi avizul. În ce mă priveşte consider că e necesar să sprijinim această cerere.

Apropo: în legătură cu scrisoarea ce mi-aţi trimis-o, vă rog să-mi comunicaţi dacă sînteţi pe deplin mulţumit de activitatea Laboratorului de radio de la Nijni Novgorod; totodată, să-mi trimiteţi o apreciere, cît mai succintă cu putinţă, din partea lui Bonci-Bruevici, despre modul cum se desfăşoară munca pentru confecţionarea unor amplificatori prin care să se transmită maselor largi ceea ce se comunică prin telefonul fără fir. Aceste lucrări prezintă pentru noi o importanţă cu totul excepţională, întrucît succesul lor, care de multă vreme ne-a fost promis de

www.dacoromanica.ro

Bonci-Bruevici, ne-ar aduce mult folos în activitatea de agitaţie şi propagandă.

De aceea e necesar să facem unele sacrificii pentru a sprijini aceste lucrări. De altfel, pe cît am auzit, în America asemenea lucrări au dus de pe acum la rezultate practice apreciabile.

Trebuie văzut dacă cei de la laboratorul de radio au la dispoziţie ultimele publicaţii americane în legătură cu această problemă.

Vă rog să întocmiţi avizul dumneavoastră cît mai repede, pentru ca, la nevoie, încă pentru actuala sesiune a C.E.C. din Rusia, care se deschide mîine, să pot semna eventualele comunicări sau cereri [410].

Preşedintele Consiliului Comisarilor Poporului,
V. Ulianov (Lenin)

De asemenea vă rog să-mi comunicaţi, printr-o scrisoare confidenţială aparte, unele amănunte cu privire la scoaterea lui Nikolaev din postul de şef al secţiei radio şi numirea lui în alt post; totodată să-mi spuneţi ce pregătire are pentru conducerea acestei secţii tov. Trofimov; care, pe cît se pare, a şi fost numit în această funcţie, acelaşi lucru şi despre specialistul care în departamentul central răspunde de acest resort [411].

Scrisă la 11 mai 1922

Publicată pentru prima oară, parţial, în 1934, în cartea: A.M. Nikolaev. „Lenin şi radioul", Moscova

Se tipăreşte pentru prima oară în întregime, după un text dactilografiat semnat V.I. Lenin

2

12 mai 1922

Tovarăşului Dovgalevski

Am primit răspunsul dumneavoastră în legătură cu Nikolaev şi cu costul staţiei lui Bonci-Bruevici. În ce priveşte cea de-a doua chestiune aş mai avea nevoie de o serie de lămuriri suplimentare, dar n-aş vrea să vă sustrag de la îndeletnicirile dumneavoastră, şi de aceea vă rog să-mi comunicaţi dacă n-aţi putea să trimiteţi, pentru o

www.dacoromanica.ro

convorbire cu mine prin telefonul automat (pe tema invenției lui Bonci-Bruevici și a lui Uglov), fie pe tov. Pavlov, dacă dînsul e perfect informat despre această invenție, fie pe tov. Ostreakov (așa mi se pare că-l cheamă pe inginerul care a lucrat în laboratorul de radio al lui Bonci-Bruevici și Vologdin și care a fost pe la mine, la Moscova, unde, pe cît se pare, vine destul de des).

Vă rog să-mi comunicați răspunsul dumneavoastră prin tov. Lepeșinskaia sau s-o puneți în legătură prin telefon cu tov. Pavlov sau cu tov. Ostreakov [412].

Lenin

Dictată la telefon

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipărește după o copie dactilografiată

407

CĂTRE L.B. KAMENEV

Chestiunea ridicată de Krîlenko *este o problemă importantă* de *l e g a l i t a t e*. N-ați putea să participați și dumneavoastră la această ședință a Prezidiului C.E.C. din Rusia și să interveniți *î n m o d p ă r t i n i t o r* în dezbateri [413]?

Scrisă nu mai tîrziu de 13 mai 1922

Se tipărește pentru prima oară, după manuscris

408

CĂTRE V.A. SMOLIANINOV

13 mai 1922

Tovarășe *Smolianinov*,

Vă rog să controlați dacă este exactă informația, primită de mine pe cale particulară, că academicianul Lazarev, care lucrează de multă vreme la Anomalia magnetică de

www.dacoromanica.ro

la Kursk, este descurajat pe motiv că i s-ar fi refuzat orice sprijin financiar.

Căutaţi să aflaţi care era suma pe care sconta dînsul s-o primească şi cît i s-a dat [414].

Lenin

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după o copie dactilografiată

409

CĂTRE E.F. ROZMIROVICI[415]

13 mai 1922

Tovarăşe *Rozmirovici*,

Ca răspuns la adresa dumneavoastră cu nr. 96 din 8.V. vă comunic:

Nu-mi amintesc. S-ar putea, eventual, face o verificare 1) cu ajutorul ziarelor de atunci, 2) prin comitetul raionului respectiv sau al uzinei de care vă interesaţi, 3) prin agitatorii şi propagandiştii care au activat atunci la Moscova, fiindcă eu aproape întotdeauna întîlneam pe careva din ei [416].

Dictată la telefon

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipăreşte după o copie dactilografiată

410

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI L.B. KRASIN, G.V. CICERIN ŞI V.V. VOROVSKI [417]

Genova
Pentru Krasin, Cicerin şi Vorovski

Dau o mare importanţă unui asemenea acord. Cred că e nevoie să le oferim italienilor cărbune la un preţ mai redus

www.dacoromanica.ro

decît acela pe care ei îl plătesc furnizorilor obişnuiţi. Vă rog să-mi răspundeţi cît mai urgent*.

Lenin

Scrisă la 13 mai 1922

Se publică pentru prima oară, după o copie dactilografiată

411

CĂTRE V.A. SMOLIANINOV**

15.V

Tovarăşe Smolianinov,

Trebuie să vă atrag atenţia, dumneavoastră şi tovarăşului Zaks — avertizîndu-vă totodată că pe viitor vi se va aplica o sancţiune mai severă —, că, controlînd munca tovarăşei Ulrich, care încă de cîteva luni urmăreşte cum sînt îndeplinite hotărîrile Consiliului Comisarilor Poporului şi ale Consiliului Muncii şi Apărării, am găsit o mare dezordine.

Fişa alăturată precizează forma şi ordinea operaţiilor pe care trebuie să le îndeplinească tovarăşa Ulrich. Şi totuşi fişa nu e completată; nici dumneavoastră, nici tov. Zaks n-aţi urmărit cum se face acest lucru, deşi asta constituie una din obligaţiile dumneavoastră principale. I-am cerut tovarăşei Ulrich să completeze fişa cu *cea mai mare* exactitate, cu o exactitate împinsă la pedantism.

Dumneavoastră şi tov. Zaks trebuie să faceţi în aşa fel ca fişele să fie completate cu toată grija cuvenită; dacă tovarăşa Ulrich n-o să înveţe, atunci s-o înlocuiţi, să găsiţi pe cineva care e în stare să le completeze cu exactitate ireproşabilă.

Din fişele alăturate se vede că tov. Fotieva a început şi dînsa, ca şi tov. Ulrich, să modifice fişele „după plac". Aşa ceva nu admit sub nici un motiv. *Numai vicepreşedinţii*, sub semnătură în comun, au dreptul să dis-

* Vezi volumul de faţă, documentul 415. — *Nota red.*

** Pe textul acestui document V.I. Lenin a scris: „Daţi să-l bată la maşină pe hîrtie cu anţet în patru exemplare. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

pună şi să permită efectuarea de schimbări în fişe. Orice altă schimbare atrage după sine concedierea.

E mai bine să fie controlate — în ce priveşte aplicarea lor — doar *o parte* din hotărîrile C.C.P. şi C.M.A. (potrivit indicaţiei date de vicepreşedinţi sau de directorul treburilor), dar lucrul acesta trebuie făcut cu cea mai mare meticulozitate.

Fiecare comisar al poporului e obligat să desemneze imediat cîţiva tovarăşi cărora să le încredinţeze răspunderea pentru controlul îndeplinirii sarcinilor (directorul treburilor, adjunctul lui; secretarul, ajutorul lui etc.) şi să comunice numele lor directorului treburilor *C.C.P.* şi *C.M.A.* Aceste persoane, în caz că dau dovadă de neglijenţă, trebuie să fie pedepsite fără cruţare — să fie puse în stare de arest sau concediate din ordinul vicepreşedinţilor. Un comisar al poporului în caz că dă dovadă de neglijenţă trebuie pedepsit cu admonestare simplă sau înscrisă în carnetul de partid. Directorul treburilor C.C.P. este obligat să urmărească cu toată strictetea aplicarea acestei dispoziţii, şi eu îl voi destitui neapărat din postul său dacă ea nu va fi aplicată cu cea mai mare strictete.

Sarcina noastră este să facem din acurateţe o deprindere a comisariatelor poporului, băgînd la închisoare pe cei ce manifestă neglijenţă în îndeplinirea sarcinilor.

Cele spuse despre comisariatele poporului se referă şi la fiecare din celelalte instituţii (Comisia de stat a planificării, Direcţia centrală de statistică, Comitetul pentru concesiuni, Comitetul pentru comerţul interior etc.) şi la comitetele executive guberniale, comisiile economice regionale etc.

De două ori pe lună, şi dumneavoastră şi Zaks sînteţi obligaţi să-mi scrieţi (pe scurt, în stil telegrafic) cum se prezintă lucrurile cu organizarea controlului minuţios al îndeplinirii sarcinilor. Orice nereuşită atrage după sine concedierea.

Vă trimit alăturat fişele completate (în mod neglijent, inadmisibil) de tov. Fotieva şi fişele curate, corectate de mine: să nu cumva să le pătaţi sau să scrieţi pe ele

www.dacoromanica.ro

ceva de prisos sau să omiteți ceva. Altfel am să concediez și pe secretari și pe toți directorii treburilor.

Această scrisoare s-o arătați neîntîrziat celor doi vicepreședinți. Dați-le să semneze (pînă la plecarea mea, adică peste 3—4 zile, nu mai tîrziu) o hotărîre în care să se arate foarte precis cum trebuie, potrivit indicațiilor mele, să se controleze îndeplinirea sarcinilor, să fie completate fișele și să se aplice pedepse pentru completarea lor neglijentă.

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

Scrisă la 15 mai 1922

Publicată pentru prima oară în 1942, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXIV

Se tipărește după manuscris

412

O SCRISOARE ADRESATĂ LUI I.V. STALIN ȘI M.I. FRUMKIN ȘI O DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARĂ

Tov. Stalin și tov. Frumkin,

Consider că trebuie *să interzicem categoric* orice convorbiri și discuții, precum și instituirea oricăror comisii etc. în legătură cu slăbirea monopolului comerțului exterior.

Nu sînt de acord cu afirmația lui Frumkin că comerțul de stat va fi totdeauna învins. În întreaga lume, magazinele universale cîștigă întîietate asupra celorlalte forme de comerț. Și prin ce sînt ele mai bune decît comerțul de stat?

Trebuie să trecem în mod sistematic la acordarea de *p r e m i i* salariaților potrivit cu volumul circulației mărfurilor și cu beneficiul realizat. Fără o asemenea măsură Comisariatul poporului pentru comerțul exterior se va prăbuși (și o dată cu el ne vom prăbuși și noi). La asta nu se gîndește Frumkin. Și în asta constă greșeala lui.

15/V. *Lenin*

www.dacoromanica.ro

Trimiteți-o, confidențial, lui Stalin și lui Frumkin, cu rugămintea de a mi-o înapoia cu un scurt aviz din partea lor. Faceți în așa fel ca să-mi fie înapoiată cît mai repede (în două-trei zile) [418].

15/V. *Lenin*

Scrise la 15 mai 1922

Publicate pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăresc după manuscris

413

CĂTRE A.I. RÎKOV ȘI A.D. ȚIURUPA [419]

Tovarășilor Rîkov și Țiurupa, spre a-și da avizul

Sînt împotriva contopirii acestor comisariate ale poporului. Să ne limităm la unificarea și simplificarea unor aparate și secții.

Să se acorde *premii* pentru simplificarea aparatelor și pentru creșterea rapidă a volumului circulației mărfurilor.

15/V. *Lenin*

Scrisă la 15 mai 1922

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

414

CĂTRE V.A. SMOLIANINOV [420]

Tov. Smolianinov,

La V.M. Smirnov sînt cu totul alte cifre. Propun să prezentați Consiliului Muncii și Apărării un proiect de hotărîre prin care (1) Comisariatul poporului pentru finanțe, (2) Direcția centrală de statistică, (3) Comisia de stat a planificării și (4) ziarul „Ekonomiceskaia Jizn" să fie obligate să prezinte în fiecare lună *Consiliului Muncii și Apărării, în mod confidențial*, infor-

www.dacoromanica.ro

maţii (cît mai concise) în legătură cu rentabilitatea emisiunii de monedă fiduciară.

Arătaţi această scrisoare tovarăşilor Rîkov şi Ţiurupa.

15/V. *Lenin*

Scrisă la 15 mai 1922 — *Se tipăreşte pentru prima oară, după manuscris*

415

CĂTRE A.I. RÎKOV [421]

Tovarăşe Rîkov,

Trebuie să prezentaţi telefonic membrilor Consiliului Muncii şi Apărării, spre adoptare, o hotărîre în sensul că trebuie să se trimită din Donbass două vapoare cu cărbune *din cel mai bun* şi *să insistaţi* asupra îndeplinirii ei (răspunde *personal* Frumkin). Desemnaţi *nominal* pe cei ce răspund de această sarcină la Bahmut şi la Taganrog.

Lenin

Scrisă la 16 mai 1922

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI — *Se tipăreşte după manuscris*

416

CĂTRE N. OSINSKI [422]

Confidenţial

16.V.1922

Tovarăşe Osinski,

După părerea mea, trebuie să-l destituim pe redactorul ziarului „Selskohozeaistvennaia Jizn", iar pe Vainştein şi pe Oganovski să-i punem sub observaţie specială. Am ajuns la această concluzie după ce am citit numărul 34(75) al acestui ziar. Arătaţi această scrisoare în mod absolut secret tovarăşilor Iakovenko şi Teodorovici (care

www.dacoromanica.ro

are o mare vină în această privință) și înapoiați-mi-o cu informații suplimentare, ceva mai amănunțite, despre redactorul A.N. Morosanov (?) și ceilalți doi. Asupra activității lor din trecut etc., mai detaliat. Probabil că avem de-a face aici cu niște socialiști-revoluționari de dreapta, cărora le-ați „căzut" victimă toți trei.

Ce măsuri aveți de gînd să luați dumneavoastră, pentru ca așa ceva să nu se mai repete?

Lenin

Se tipărește pentru prima oară, după o copie dactilografiată

417

O SCRISOARE ADRESATĂ LUI A.V. LUNACEARSKI ȘI O DISPOZIȚIE CĂTRE V.A. SMOLIANINOV *

17.V.1922

Către Comisariatul poporului pentru învățămînt

Am primit o serie de informații din care reiese că prețul mai ridicat al cărților în condițiile n.e.p.-ului, cînd se pierde simțul măsurii și se comit exagerări, face ca poporul să fie lipsit de cărțile utile.

Mi se pare că ar fi necesar să stabilim o anumită regulă sau să introducem o lege cam în genul acesta: să se fixeze, în contul impozitului în natură perceput de organele locale, anumite sume care trebuie depuse la centru pentru alcătuirea unui fond din care să se cumpere cîteva mii de cărți (bunăoară, Skvorțov: „Electrificarea" etc.) *pentru a fi distribuite tuturor bibliotecilor județene.*

Vă rog să examinați această chestiune și să-mi comunicați concluzia dv. [423].

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

* În partea de sus a textului acestei scrisori, V.I. Lenin a scris: „*De urmărit răspunsul*". — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Tovarăşului Smolianinov, pentru tovarăşii Lunacearski, Pokrovski, Rîkov şi Ţiurupa *.

Scrisoarea adresată lui A.V Lunacearski a fost publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipăreşte după manuscris

Dispoziţia către V.A. Smolianinov se tipăreşte pentru prima oară

418

O SCRISOARE ADRESATĂ LUI A.I. RÎKOV ŞI ÎNSEMNĂRI PE O TELEFONOGRAMĂ TRIMISĂ DE EL

Tovarăşe Rîkov,

Dacă Comisariatul poporului pentru afacerile externe şi oamenii lui „încurcă"(×××) totul, apoi noi n-avem nevoie să încurcăm nimic. Iar dacă scriem că „se pare" (×) şi amînăm lucrurile „pînă ce s-o lămuri chestiunea" (××), atunci e clar că aşa ceva duce într-adevăr la o *încurajare a confuziei*. N-ar fi cazul să punem capăt confuziei, însărcinîndu-l pe Smolianinov (sau pe altcineva, dar stabilind dinainte pe cine, şi pentru a controla *numaidecît*, aţi putea s-o faceţi şi dumneavoastră) să discute prin fir direct, pentru a clarifica imediat şi fără „se pare"? Cine răspunde în Comisariatul poporului pentru comerţul exterior al Ucrainei? Ce face el şi ce a făcut pînă acum? A trimis, e gata să trimită sau are să trimită 1—2 vapoare? Cînd? Cui? Cît?

La noi, la Comisariatul poporului pentru comerţul exterior, domneşte, evident, o mare dezordine, şi noi *o tolerăm* în loc să ducem o luptă *efectivă* împotriva ei. Dar dumneavoastră aşa aţi lucrat pe vremea cînd eraţi împuternicit extraordinar al Consiliului Apărării pentru aprovizionarea Armatei şi Flotei Roşii? Şi credeţi că putem învinge haosul altfel decît prin metodele folosite

* O copie a acestei scrisori a fost trimisă şi lui G.I. Sokolnikov, adjunct al comisarului poporului pentru finanţe. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

pe atunci de împuterniciţii extraordinari ai Consiliului Apărării? [424]

18/V. *Lenin*

Telefonogramă adresată lui V.I. Lenin

Vladimir Ilici,

Am examinat în cadrul Consiliului Muncii şi Apărării chestiunea trimiterii a două vapoare în Italia. A reieşit că pe lîngă Comisariatul poporului pentru comerţul exterior al Ucrainei există o organizaţie specială pentru exportul şi vînzarea cărbunilor în Italia, care, pe cît se pare ×), a şi trimis un vapor. De aceea ne-am limitat la adoptarea unei hotărîri privind sortarea cărbunilor de cea mai bună calitate pentru nevoile exportului în Italia, în vederea cuceririi pieţei din această ţară, iar chestiunea celor două vapoare am amînat-o pînă ce s-o lămuri ××) ce cantitate de cărbune s-a trimis deja în Italia.

Vă atrag atenţia că reprezentanţii noştri la Genova ne încurcă×××) mereu şi ne cer azi lucruri la care renunţă peste cîteva zile. Mîine am să trimit o telefonogramă în care voi cere să se prezinte Moscovei doar chestiuni şi propuneri motivate şi chibzuite, întrucît e cu totul imposibil să faci un lucru la cererea lui Litvinov şi a lui Cicerin şi să renunţi la el la propunerea lui Krasin. Acesta, după cum se vede din telegrama lui, nu e la curent cu mersul treburilor şi nu ştie că cărbunele a şi sosit acolo şi în parte a fost vîndut. În telegrama pe care aţi făcut însemnări nu se indică măcar în care din porturile Italiei să trimitem cărbunele, unde să căutăm cumpărători şi cine urmează să răspundă pentru vînzarea cărbunelui în această ţară.

A.I. Rîkov, vicepreşedinte al C.M.A.

17 mai 1922, ora 19 şi 25 de minute.

Scrisă la 18 mai 1922 *Se tipăreşte după manuscris*

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

419

CĂTRE V.A. PAVLOV

18.V.1922

Tovarăşe Pavlov,

Am primit o comunicare din partea lui M.A. Bonci-Bruevici. Întrebaţi-l, vă rog, prin telefon cam de ce

www.dacoromanica.ro

sumă *globală* (în ruble antebelice) ar avea nevoie pentru a pune totul la punct. Dacă nu poate să indice o singură sumă, ar fi de dorit să nu indice mai mult de două (între — şi; sau minimum şi maximum). Răspunsul vă rog să mi-l trimiteţi printr-o telefonogramă sau printr-o scrisoare urgentă pe adresa secretarei mele, tov. Lepeşinskaia [425].

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după manuscris

420

CĂTRE I.V. STALIN [426]

Tovarăşe Stalin,

Vă trimit această scrisoare a tovarăşului Skvorţov-Stepanov, a cărui cerere o sprijin fără rezerve. E un om bolnav. Dar e un lucrător extrem de valoros. E necesar ca rugămintea lui să fie împlinită şi să i se acorde un concediu; acest lucru îl susţin cu toată tăria. Înzdrăvenit şi odihnit, el va fi extrem de folositor ca *profesor*, nota bene, şi ca publicist.

18/V.1922 *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după manuscris

421

CĂTRE F.E. DZERJINSKI [427]

Tovarăşe Dzerjinski,

Vă scriu în legătură cu expulzarea unor scriitori şi profesori care sprijină contrarevoluţia.

Trebuie ca această măsură să fie pregătită cu mai multă grijă. Fără o asemenea pregătire riscăm să facem vreo prostie. Vă rog să studiaţi asemenea măsuri de pregătire.

www.dacoromanica.ro

Convocați o consfătuire la Moscova, la care să participe Messing, Manțev și încă altcineva.

Membrii Biroului Politic să fie obligați să-și rezerve 2—3 ore pe săptămînă pentru examinarea a o serie de cărți și publicații; *să controleze* cum sînt aplicate măsurile, *să pretindă referate scrise* și să ceară să se trimită la Moscova, fără întîrziere, toate tipăriturile necomuniste.

Trebuie, totodată, obținute aprecieri și din partea a o serie de publiciști comuniști (Steklov, Olminski, Skvorțov, Buharin etc.).

Să se strîngă informații *sistematice* despre stagiul politic, munca profesională și activitatea publicistică a profesorilor și scriitorilor.

Încredințați această misiune unui om din G.P.U. care să fie inteligent, cult și ordonat.

Părerea mea despre două publicații din Petrograd: „Novaia Rossiia" nr. 2 [428]. Suspendată de tovarășii de acolo.

N-a fost suspendată prea devreme? Trebuie distribuită membrilor *Biroului Politic* și examinată *mai atent*. Cine este redactorul ei, *Lejnev?* A lucrat la ziarul „Den"? Nu s-ar putea strînge informații despre el? Firește, *nu toți* colaboratorii acestei publicații sînt susceptibili a fi propuși pentru expulzare [429].

A doua publicație vizată este revista „Ekonomist", editată la Petrograd de secția a XI-a a Societății tehnice ruse [430]. Ea este, după părerea mea, un adevărat centru al albgardiștilor. În nr. 3 *(abia* în acest număr!!! — *nota bene!)* s-a tipărit pe copertă o listă a colaboratorilor. Aceștia, *aproape toți*, cred eu, sînt niște candidați foarte potriviți pentru expulzare.

Toți aceștia sînt contrarevoluționari notorii, complici ai Antantei, și formează o organizație de lachei și spioni aflați în slujba ei, care caută să pervertească tineretul studios. Trebuie făcut în așa fel ca acești „spioni militari" să fie depistați continuu și sistematic, să fie făcuți inofensivi și expulzați peste granită.

Vă rog să arătați această scrisoare în mod confidențial, fără a o multiplica, membrilor *Biroului Politic, care să o-o înapoieze dumneavoastră și mie,*

www.dacoromanica.ro

şi să-mi comunicaţi care sînt părerile lor, precum şi concluzia dumneavoastră.

19/V. *Lenin*

Scrisă la 19 mai 1922 *Se tipăreşte pentru prima oară, după manuscris*

422

CĂTRE F.E. DZERJINSKI

Tovarăşe Dzerjinski,

Am serioase temeri că există unele „exagerări" în cheltuielile ce se fac pentru garajul meu, care, pe cît se pare, a fost pus sub supravegherea deosebit de atentă a *G.P.U.*-ului. N-ar fi timpul să se „comprime" această instituţie şi să se reducă cheltuielile care se fac cu ea? Pretutindeni oamenii caută să reducă cheltuielile.

Vă rog să arătaţi această scrisoare vicepreşedinţilor (lui Rîkov şi lui Ţiurupa) şi să însărcinaţi un om de încredere, inteligent şi pregătit care să cerceteze starea de lucruri pentru a vedea dacă nu există posibilitatea de a reduce cheltuielile la acest capitol şi în cît mai mare măsură [431].

19/V. *Lenin*

Scrisă la 19 mai 1922

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI *Se tipăreşte după manuscris*

423

CĂTRE I.V. STALIN

Tovarăşe Stalin,

Vă trimit o scrisoare primită de la Anikst, care m-a atacat ieri (18.V). E supărat, amărît, îngrijorat. Are nervi. E bolnav. L-am sfătuit să se trateze temeinic şi să nu-şi macine nervii. Pe cît se pare, e un bun lucrător.

www.dacoromanica.ro

Trebuie să urmeze un tratament pentru întărire temeinică în Germania sau la Riga. (În Rusia n-ar ajunge la nici un rezultat.) [432]

19/V. *Lenin*

Scrisă la 19 mai 1922 *Se tipăreşte pentru prima oară, după manuscris*

424

CĂTRE I.V. STALIN PENTRU SECRETARIATUL C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA

Tovarăşe Stalin,

Vă rog să supuneţi aprobării Secretariatului Comitetului Central (sau Biroului Organizatoric; nu ştiu de a cui competenţă este) următoarea cerere din partea mea:

să trimită pe chirurgul V.N. Rozanov, medic al spitalului Soldatenkov, *în iulie* la odihnă *la Riga*, împreună *cu fiul său.*

Această rugăminte mi-a fost făcută de V.N. Rozanov, care nu primeşte onorariu de la mine acum, după cum n-a primit nici în 1918, deşi a venit de multe ori la mine. După cîte mi-a spus tov. Semaşko, e un chirurg dintre cei mai buni, dar se odihneşte prea puţin.

De aceea insist să-i acordaţi un asemenea concediu şi vă rog să daţi dispoziţie secretarului să-mi comunice hotărîrea luată de Biroul Organizatoric sau de Secretariatul *Comitetului Central* [433].

21/V.1922. *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI *Se tipăreşte după manuscris*

425

CĂTRE N.A. SEMAŞKO

Tovarăşe Semaşko,

Mai am încă o rugăminte. I-am promis lui V.N. Rozanov să vin în ajutorul felcerităi *Greşnova*, care s-a ocupat

www.dacoromanica.ro

de mine multe zile după operaţia de extragere a glontelui.

Rozanov roagă să i se dea aceasteia concediu chiar acum, în timpul verii, ca să plece la odihnă *împreună cu fetiţa orfană* care se află în grija ei.

Nu cumva acest „împreună" constituie o excepţie de la regulile obişnuite care nu poate fi admisă fără o dispoziţie din partea dumneavoastră?

Fiţi bun, vă rog, şi daţi indicaţii secretarei dumneavoastră să ceară informaţii în acest sens şi scrieţi-mi sau însărcinaţi pe altcineva să-mi scrie cîteva cuvinte din care să aflu dacă puteţi face ceva în această privinţă sau nu [434].

21/V.1922 Al dumneavoastră, *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipăreşte după manuscris

426

CĂTRE CONDUCĂTORII INSTITUŢIILOR ŞI ORGANIZAŢIILOR CENTRALE

Confidenţial. Personal

Către toţi comisarii poporului (sau, în caz că ei lipsesc, către adjuncţii lor)

De asemenea, către *toate* celelalte instituţii: Direcţia centrală de statistică, Comisia de stat a planificării, Comitetul pentru concesiuni, Comitetul pentru comerţul interior de pe lîngă Consiliul Muncii şi Apărării, Uniunea centrală a cooperativelor de consum etc., Consiliul Central al Sindicatelor, Comintern, Internaţionala sindicală etc.

Plecînd în concediu pentru cîteva luni, v-aş ruga foarte mult să aranjaţi în aşa fel ca să fiu informat asupra chestiunilor celor mai importante şi asupra modului cum sînt îndeplinite cele mai importante hotărîri şi planuri şi cum se desfăşoară diverse campanii etc. — şi acest lucru să-l faceţi în felul următor:

www.dacoromanica.ro

— să-mi trimiteţi o dată sau de două ori pe lună comunicări cît se poate de scurte (2—3 pagini cel mult) pe această temă şi să daţi dispoziţie să mi se trimită cele mai importante din publicaţiile curente ale comisariatului respectiv, precum şi textele tipărite ale celor mai importante hotărîri şi ale proiectelor de hotărîri. Dacă comisarului poporului nu-i e la îndemînă să facă el însuşi treaba asta, rog să mi se comunice cui anume (adjunctului, unui membru al colegiului, directorului treburilor sau secretarei etc.) o încredinţează, cerîndu-i acestei persoane să ţină în mod regulat legătura cu o secretară de-a mea (Fotieva, Lepeşinskaia). Prin intermediul acestor secretare pot fi trimise totdeauna materiale printr-o telegramă sau printr-o scrisoare, în timp ce problemele curente şi urgente se vor adresa numai vicepreşedintelui (lui Rîkov sau lui Ţiurupa), iar mie mi se va trimite doar o copie.

21/V. *Lenin*

Secretarele sînt obligate să urmărească cu toată atenţia îndeplinirea acestei dispoziţii, să-mi comunice ce publicaţii au primit, să nu mi le trimită pe toate, ci numai pe cele mai importante (iar în ce priveşte restul, numai o listă a lor).

Dintre ziarele ruseşti să-mi trimită regulat „*Pravda*", „*Izvestiia*" şi „*Ekonomiceskaia Jizn*".

Să ţină regulat legătura cu *Internaţionala Comunistă* şi cu *Comisariatul poporului pentru afacerile externe*, cerîndu-le să trimită *cele mai importante* publicaţii străine, în special broşuri în care sînt dezbătute probleme curente.

Dintre publicaţiile ruseşti care apar în străinătate să-mi trimită „Nakanune" [435], „Soţial-Demokrat" (al menşevicilor), „Zarea" (al menşevicilor), „Sovremennîe Zapiski" (al eserilor), „Russkaia Mîsl" [436] şi o listă a celorlalte publicaţii, broşuri şi cărţi.

Scrisă la 21 mai 1922

Publicată pentru prima oară în 1942, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXIV

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

427

CĂTRE I.V. STALIN

Tovarăşului Stalin

Cred că e necesar să arătaţi această scrisoare în mod *absolut confidenţial* (fără a o multiplica) lui Dzerjinski şi *tuturor membrilor Biroului Politic* şi să adoptaţi următoarea directivă: „Dzerjinski *(G.P.U.)* este însărcinat să întocmească, cu ajutorul lui Semaşko, un plan de măsuri şi să-l prezinte Biroului Politic în termen de ——— *(d o u ă s ă p t ă m î n i ?)*“ [437].

22/V. *Lenin*

Scrisă la 22 mai 1922

Se tipăreşte pentru prima oară după manuscris

428

CĂTRE G.E. ZINOVIEV

22.V.1922

Tovarăşe Zinoviev,

Astăzi Reinştein mi-a arătat scrisoarea lui *Armand Hammer*, despre care v-am scris (american, fiu de milionar, unul dintre primii care au primit o concesiune de la noi şi în condiţii extrem de avantajoase pentru noi *). El scrie că, în ciuda indicaţiei pe care am dat-o în scrisoarea mea **, Mishell, colegul său (al lui Hammer), se plînge amarnic de „*i m p o l i t e ţ e a ş i b i r o c r a t i s m u l* lui *Begge*, care l-a primit la Petrograd“.

Am să fac o plîngere către Comitetul Central împotriva comportării lui Begge. Dracul să-l mai înţeleagă şi pe ăsta! În ciuda scrisorii mele speciale adresată dumneavoastră şi *locţiitorului dumneavoastră*, s-a procedat *tocmai pe dos!*

* Vezi volumul de faţă, documentul 44. — *Nota red.*
** Vezi volumul de faţă, documentul 403. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Iar mie nu mi s-a comunicat nimic nici despre dezacordul cu mine şi *nici despre altceva.*

Vă rog să controlaţi şi să cercetaţi în mod special acest caz.

A ajuns pînă la Begge scrisoarea (telefonograma) mea adresată dumneavoastră sau locţiitorului dumneavoastră?

Dacă a ajuns, atunci e vinovat Begge.

Dacă n-a ajuns, înseamnă că e de vină vreunul din secretarii dumneavoastră?

Cine e deci vinovatul? Trebuie cercetat. N-aţi putea *să-l influenţaţi* pe Begge şi *să lămuriţi chestiunea?* [438]

Lenin

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI *Se tipăreşte după manuscris*

429

CĂTRE L.M. HINCIUC

Tovarăşe Hinciuc,

Articolul dumneavoastră despre cooperaţia internaţională, apărut (alaltăieri, mi se pare) în „Pravda", este foarte important (traducerea e nereuşită) [439]. Vă rog să-mi trimiteţi 1) originalul rezoluţiei (pe cel german, francez sau englez) şi 2) o **scurtă** completare sau o comunicare din care să aflu: cum stăm *cu împrumutul*, o să iasă ceva sau nu? [440].

Cu salutări comuniste, *Lenin*

23.V.1922

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI *Se tipăreşte după manuscris*

430

* CĂTRE TOVARĂŞII COMUNIŞTI TĂTARI

23.V.1922

La rugămintea tovarăşului Said-Galiev, care a fost azi la mine, atest prin prezenta că dînsul mi-a relatat

www.dacoromanica.ro

despre situaţia din Crimeea în general şi cîte ceva despre cele două curente existente în rîndurile comuniştilor tătari [441]. Voi căuta să vorbesc despre asta cu tov. Stalin.

V. Ulianov (Lenin)

Se tipăreşte pentru prima oară, după manuscris

431

DISPOZIŢIE CĂTRE SECRETARĂ

Trimiteţi acest memoriu vicepreşedintelui care se ocupă de Comisariatul poporului pentru agricultură şi *comunicaţi-mi rezoluţia pusă de dînsul*.[442]

23/V. *Lenin*

Scrisă la 23 mai 1922

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipăreşte după manuscris

432

CĂTRE I.V. STALIN PENTRU MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA

Urgent
Confidenţial

Tovarăşului **Stalin**, cu rugămintea de a o trimite, pe rînd, membrilor Biroului Politic (şi, dintre ei, neapărat tovarăşului Zinoviev)

Pe baza acestor informaţii, primite din partea tovarăşului Reinştein, dau lui Armand *Hammer* şi lui B. Mishell o recomandaţie specială din partea mea şi rog pe membrii Biroului Politic să acorde un sprijin *deosebit* acestor persoane şi întreprinderii lor [443]. Se creează astfel un mic drum spre lumea „de afaceri" americană,

www.dacoromanica.ro

şi trebuie să-l folosim *cu orice chip*. Dacă există obiecţii, vă rog să le comunicaţi **telefonic** uneia din secretarele mele (Fotieva sau Lepeşinskaia), ca să pot lămuri din timp chestiunea (şi ca Biroul Politic să adopte o hotărîre definitivă), pînă la plecarea mea, adică zilele acestea [444].

24/V. *Lenin*

P.S. 27/V. Am amînat trimiterea acestei scrisori pînă la primirea răspunsului din partea tovarăşului Zinoviev. Răspunsul a sosit la 26/V.

Lenin

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după manuscris

433

CĂTRE L.A. FOTIEVA

Lidia Aleksandrovna,

Puteţi să mă felicitaţi pentru însănătoşire. Dovadă e scrisul meu, care *începe* să devină omenesc. Începeţi să-mi pregătiţi cărţi (şi să-mi trimiteţi liste) 1) ştiinţifice, 2) beletristice, 3) politice (acestea din urmă mai tîrziu decît toate, fiindcă nu-mi sînt încă permise).

Plîngeţi-vă lui Rîkov (Ţiurupa a plecat) pentru toate secretarele mele: se simt prost, sînt bolnave de paludism etc. Ar putea să le trimită la odihnă la Riga, în Finlanda, lîngă Moscova etc. Cred că Rîkov ar trebui să vă facă o mustrare, dumneavoastră şi lui Smolianinov, pentru insuficienta grijă manifestată faţă de secretare.

Cu salutări, *Lenin*

Scrisă la 13 iulie 1922

Publicată pentru prima oară, parţial în 1942, în cartea „Lenin, Vladimir Ilici. Scurtă schiţă a vieţii şi activităţii lui", Moscova

Se tipăreşte pentru prima oară în întregime, după manuscris

www.dacoromanica.ro

434

CĂTRE I.V. STALIN

Tovarăşe Stalin,

Am reflectat cu multă atenţie asupra răspunsului dumneavoastră, dar *nu* mă pot declara de acord cu ceea ce-mi spuneţi [445].

Puteţi să mă felicitaţi: mi s-a dat voie să citesc *ziare!* Începînd de azi pe cele vechi, iar de duminică * pe *c e l e n o i!*

Al dumneavoastră, *Lenin*

Scrisă la 18 iulie 1922 *Se tipăreşte pentru prima oară, după manuscris*

435

CĂTRE M.K. VLADIMIROV

21.VIII

Tovarăşe Vladimirov,

În ce priveşte aparatul, sînteţi acuzat pe nedrept. Sînt perfect de acord cu dumneavoastră şi am să comunic acest lucru lui Stalin şi lui Rîkov. —— În ce priveşte depistarea „nepmanilor", vă sfătuiesc să vă gîndiţi bine (poate că însărcinaţi cu treaba asta, în modul cel mai conspirativ, pe Rozengolţ şi încă 1—2 tovarăşi) ce trebuie să facem numaidecît: să introducem impozitul pe venit sau împrumutul forţat? — sau: ce trebuie să facem mai întîi?

Informaţii în legătură cu finanţele locale s-au dat deja, şi nu puţine. Trebuie să le strîngeţi în mod *sistematic* şi să le prelucraţi, *să dibuiţi unele nume*, şi atunci să luaţi o hotărîre în problema ridicată.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Scrisă la 21 august 1922

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI *Se tipăreşte după manuscris*

* 23 iulie. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

436

CĂTRE MEMBRII COLEGIULUI COMISARIATULUI POPORULUI PENTRU INSPECȚIA MUNCITOREASCĂ-ȚĂRĂNEASCĂ

21. VIII

Tovarășilor Sviderski, Reske, Rozmirovici, Ruzer și altor membri ai colegiului *Comisariatului poporului pentru Inspecția muncitorească-țărănească*

Regret foarte mult că Țiurupa n-a reușit să lucreze la *Inspecția muncitorească-țărănească* [446]. Mă tem că munca acestei instituții nu e de loc organizată cum trebuie. *Tipul* ei de muncă se rezumă la *anchete izolate și* la referate. E un tip de muncă învechit. Și nu se observă o *restructurare* a aparatului și o îmbunătățire a lui. N-avem aparate-model care să fie alcătuite numai din comuniști sau numai din cursanți ai școlilor pentru activiști de partid și lucrători din aparatul de stat; n-avem *norme* de muncă elaborate sistematic care să poată fi aplicate în alte departamente; nu există un calcul sistematic al cantității de muncă pe care o pot depune *lucrătorii din aparatul de stat* în cutare sau cutare ramură în timp de o săptămînă etc.

Am tot sperat că afluența de lucrători noi la colegiul Inspecției muncitorești-țărănești va duce la o înviorare a muncii, dar, din cîte am aflat de la Stalin, așa ceva nu se vede. Vă rog să-mi răspundeți pe scurt, în scris, și apoi, dacă o să fie nevoie, o să aranjăm o întrevedere. Aveți un personal de 8 000 de oameni în loc de 9 000, cît era înainte. N-ați putea să reduceți numărul lor la *2 000*, să le plătiți un salariu de 6 000 de ruble (adică de trei ori mai mare) și să le ridicați calificarea?

Dacă Avanesov vine curînd, să-i arătați și lui această scrisoare [447].

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Scrisă la 21 august 1922

Publicată pentru prima oară în 1928, în „Culegeri din Lenin", vol. VIII

Se tipărește după manuscris

www.dacoromanica.ro

437

CĂTRE A.I. SVIDERSKI

Tovarăşe Sviderski,

Vă mulţumesc pentru materialele trimise [448].

Mă îndoiesc că o să am timp să le citesc pe toate. Dacă aveţi nevoie de ele, scrieţi-mi.

A.D. Ţiurupa s-a îmbolnăvit de nervi (celebrii medici germani i-au tămăduit *doar* inima) şi a fost reţinut *pentru mult timp* în Germania.

Trebuie să vă apucaţi de treabă *fără dînsul;* să vă gîndiţi serios *cui să vă adresaţi şi cum;* să vă sfătuiţi cu Stalin.

Al dumneavoastră, *Lenin*

P.S. Eu socot că ar trebui ca mai întîi să vă vindecaţi pe deplin, *să vă puneţi* toţi dinţii şi să vă obişnuiţi să mîncaţi cu ei, iar după aceea să vă apucaţi în mod serios de reorganizarea Inspecţiei muncitoreşti-ţărăneşti. Alegeţi-vă 2—3 oameni *de nădejde* din colegiu, cereţi-le *să procedeze* imediat la o reorganizare *radicală* (în loc de 8 000 să rămînă doar 2 000 şi să se obţină ridicarea calităţii; să studieze serios normalizarea activităţii etc.).

P.S. Pe Foss vă rog să-l „scoateţi" într-o formă cît se poate de amabilă. Nu pot să promit o întrevedere [449].

Scrisă mai tîrziu de 21 august 1922

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipăreşte după manuscris

438

CĂTRE A.I. RÎKOV

Tovarăşe Rîkov,

Vă trimit o tăietură din ziarul „Izvestiia" (cu data de 25.VIII, mi se pare) [450]. Vă sfătuiesc să daţi dispo-

www.dacoromanica.ro

ziție ca acestei probleme să i se acorde o atenție deosebită. Controlați (prin directorul treburilor sau prin secretar) dacă ceea ce scrie aici e adevărat.

Dacă e adevărat, *trebuie sprijinit prin toate mijloacele.*

Rutgers a reușit să facă ceva? Mă îndoiesc.

Aici însă, dacă rezultatele sînt bune, trebuie să acordați și ordinul Steagul Muncii; — să trimiteți o scrisoare în America (din partea dumneavoastră sau a mea); — să obligați *Banca de stat* să acorde *împrumuturi* convenabile unor asemenea întreprinderi; — să obligați Comisariatul finanțelor sau pe cel al agriculturii să pregătească de urgență condițiile menite să înlesnească aducerea de noi tractoare (la toamnă sau de pe acum, ca să vină la timp).

Avem de-a face, în mod evident, cu un exemplu practic, cu un ajutor efectiv, în timp ce la noi *domnește în voie* birocratismul!

Dați dispoziție secretarei sau directorului treburilor să-mi scrie în cîteva cuvinte ce s-a întreprins în acest sens [451].

Al dumneavoastră, *Lenin*

N.B. *Urmați cu strictețe prescripțiile lui Ghetie!*

Scrisă între 25 august și 1 septembrie 1922

Publicată pentru prima oară în 1942, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXIV

Se tipărește după manuscris

439

CĂTRE L.A. FOTIEVA

Lidia Aleksandrovna,

Vă mulțumesc foarte mult pentru cărți. Acum s-au strîns aici o mulțime și am să încep să vă restitui un teanc după altul.

www.dacoromanica.ro

Multe mulțumiri și pentru „Aufbau“ [452]. Nu dumneavoastră sînteți vinovată de întîrziere; ea se datorește probabil celor de la Berlin.

Cînd plecați la odihnă? Vă sfătuiesc să plecați cît mai curînd și să stați mai mult.

Vă trimit alăturat o scrisorică pentru Rîkov: citiți-o, dați s-o citească și Smolianinov (sau altul dintre directorii treburilor) și trimiteți-o apoi fără *întîrziere* lui Rîkov. Dumneavoastră și directorul treburilor trebuie să aveți grijă ca Rîkov să nu uite.

Multe salutări! *Lenin*

Scrisă la 31 august 1922
Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI

440

CĂTRE A.I. RÎKOV

31 august 1922

Tovarășe Rîkov,

Vă rog foarte mult să scrieți cui trebuie, *în Crimeea* (dacă nu știți cui, adresați-vă prin Semașko) și să-i transmiteți rugămintea mea ca, acolo, L.A. Fotieva să fie supusă unui regim *special de supraalimentare* pentru ca să se întoarcă pe deplin aptă de muncă.

Dacă vreți, puteți să trimiteți chiar această scrisoare a mea.

Al dumneavoastră, *Lenin*

P.S. Vă trimit materialele conferinței monarhiste [453].

Se tipărește pentru prima oară, după manuscris

www.dacoromanica.ro

441

CĂTRE V.A. AVANESOV

1.IX.1922

Tovarăşe Avanesov,

Ieri am stat de vorbă cu tov. Sviderski şi m-am convins că şi el acordă o mare importanţă „sectorului normării". L-a însărcinat pe Ermanski să strîngă material documentar. Eu mă cam îndoiesc că Ermanski are să îndeplinească cum trebuie această însărcinare. El e menşevic, şi în cartea lui (care e totuşi bună) [454] se vede o oarecare întîrîtare. Vă rog să controlaţi dumneavoastră cum îşi îndeplineşte însărcinarea sau să luaţi *chiar dumneavoastră* măsuri pentru îndeplinirea ei.

Trebuie să procuraţi material documentar, atît german cît şi american. Să strîngeţi *tot* ce este cît de cît valoros în special în ce priveşte normarea lucrărilor *de birou* (procedura schimbului de hîrtii; formele; controlul; copiatul la maşină; cererile şi răspunsurile etc. etc.).

După părerea mea, în momentul de faţă trebuie să învăţăm ceea *ce este mai necesar* de la Europa şi de la America. Dacă nu mă înşel, am auzit că dumneavoastră cunoaşteţi la perfecţie limba germană. Dacă nu, găsiţi un traducător. Poate că şi în ţările scandinave vom găsi ceva folositor.

Căutaţi să strîngeţi tot materialul şi *s ă n u vă bazaţi* pe Ermanski *fără o verificare specială.*

Poate că prin Krestinski sau prin ambasadorul nostru în Norvegia aţi putea să obţineţi unele materiale *nepublicate.*

Consider că trebuie să elaborăm un sistem de normare a muncii de birou şi apoi să-l aplicăm pretutindeni. Acesta e lucrul cel mai important. Dacă vi se permite să vedeţi cum funcţionează una din cele mai bune instituţii din Germania sau din Norvegia, merită să rămîneţi acolo vreo săptămînă.

Ceea ce ne interesează îndeosebi sînt normele (adică să ştim de cîţi oameni e nevoie pentru cutare sau cutare

www.dacoromanica.ro

volum de muncă). Apoi vom pune la lucru şi aici, la noi, Direcţia centrală de statistică.

Vă rog ca, *după ce citiţi această scrisoare*, s-o transmiteţi şi lui A.D. Ţiurupa. Atîta timp cît e bolnav nu vreau să-l deranjez.

Multe salutări! Al dumneavoastră, *Lenin*

Expediată la Berlin

Publicată pentru prima oară, parţial, la 21 ianuarie 1927, în ziarul „Komsomolskaia Pravda" nr. 17

Se tipăreşte după manuscris

Publicată în întregime în 1928, în „Culegeri din Lenin", vol. VIII

442

CĂTRE V.A. SMOLIANINOV

Tovarăşe Smolianinov,

Vă mulţumesc pentru informaţiile trimise [455]. Fiţi aşa de bun şi interesaţi-vă care e adresa *exactă* a tovarăşului Jidelev în Crimeea, vreau să-i trimit o scrisoare (de preferinţă prin cineva care are drum într-acolo — e mai sigur; informaţi-vă, vă rog, cînd pleacă primul accelerat spre Crimeea).

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Am uitat să vă mai rog ceva: (1) să-mi trimiteţi broşurile: (a) „Biroul de planificare într-o mică întreprindere industrială organizată după sistemul Taylor", Nijni Novgorod, 1915, şi (b) „Organizarea modernă a uzinelor americane", Moscova, 1919, ambele de *I. Besprozvannîi*.

Totodată *să întrebaţi* la arhiva Consiliului economic superior *cine* a aprobat sau a trimis spre tipărire cea *de-a doua* din aceste broşuri în 1919. Ea a fost editată *chiar* de Consiliul economic superior [456].

Scrisă nu mai tîrziu de 7 septembrie 1922

Se tipăreşte pentru prima oară după manuscris

www.dacoromanica.ro

443

CĂTRE N.I. BUHARIN

7.IX.1922

Tovarăşe Buharin,

Am citit (în „Soţialisticeskii Vestnik") detestabila scrisoare a lui Gorki [457]. Mă gîndeam că ar fi cazul să-l beştelim în coloanele presei (în legătură cu eserii), dar mi-am dat seama că ar fi, poate, prea de tot. Trebuie să ne mai sfătuim. Poate că îl vedeţi şi staţi de vorbă cu el. Scrieţi-mi, vă rog, ce părere aveţi. Eu am citit puţine ziare (pe cele din străinătate aproape că nici nu le-am văzut). Ca atare, cunosc prea puţin „situaţia". Comunicaţi-mi, ceva mai amănunţit, părerea dumneavoastră.

Multe salutări din partea noastră, a tuturor, dumneavoastră şi soţiei dumneavoastră.

Al dumneavoastră, *Lenin*

P.S. Sînt aproape sănătos.

P.S. Am să-i scriu lui *Krestinski* să-mi procure *originalul* scrisorii lui Gorki, care a apărut în numărul din 20.VII.1922 al lui „Soţialisticeskii Vestnik" *.

Dacă el o să uite, trimiteţi-mi-l dumneavoastră.

Se tipăreşte pentru prima oară, după manuscris

444

CĂTRE N.N. KRESTINSKI

7.IX.1922

Tovarăşe Krestinski,

Fiţi, vă rog, atît de amabil şi trimiteţi tovarăşului Buharin scrisoarea alăturată **; — pe o cale mai sigură; cred că veţi alege chiar dumneavoastră modul cel mai potrivit.

* Vezi documentul următor. — *Nota red.*
** Vezi documentul precedent. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Vă mulţumesc cu anticipaţie. Respectele mele soţiei, iar dumneavoastră o caldă strîngere de mînă!

Lenin

P.S. Sînt aproape sănătos.

P.S. Fiţi aşa de bun şi trimiteţi-mi *originalul* scrisorii lui Gorki care a fost publicată în „Soţialisticeskii Vestnik“ din 20.VII.1922.

Se tipăreşte pentru prima oară, după manuscris

445

CĂTRE M.P. TOMSKI

9.IX

Mult stimate tov. Tomski,

Mă voi conforma cu toată plăcerea rugăminţii dumneavoastră [458]. Scrieţi-mi, vă rog, în cîteva cuvinte, dacă aveţi sau nu unele teme speciale pe care ar trebui să le ating în scrisoarea mea. Am rămas cam mult în urma evenimentelor şi nu ştiu dacă e cazul să mă mărginesc pur şi simplu la un mesaj de salut sau trebuie să examinez mai mult sau mai puţin temeinic o anumită temă specială *.

Cu calde salutări comuniste întregului prezidiu, *Lenin*

Scrisă la 9 septembrie 1922 *Se tipăreşte după manuscris*

446

CĂTRE L.M. HINCIUK

Tovarăşe Hinciuk,

Trimiteţi-mi, vă rog, în şpalt (fie şi necorectat) noua dumneavoastră carte.

* Vezi şi volumul de faţă, documentul 447. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Nu s-ar putea adăuga (bineînțeles numai cu condiția de a nu întîrzia apariția cărții, ceea ce *în nici un* caz nu trebuie să se întîmple) niște tabele cu privire la:

creșterea volumului circulației mărfurilor pe trimestre,

numărul locurilor de desfacere la sate (și pe regiuni),

volumul vînzărilor la sate,

procentul de cheltuieli (raportat la volumul circulației mărfurilor),

numărul funcționarilor

etc.?

În general, cred că e necesar să avem date exacte pentru a putea aprecia *cît de adînc* pătrunde circulația mărfurilor la sate, raza pătrunderii și *cum anume*. Dacă, dintr-un motiv oarecare, nu se pot publica asemenea tabele, trimiteți-mi, vă rog, mie acele date [459].

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Scrisă la 12 septembrie 1922

Publicată pentru prima oară în 1924, în revista „Soiuz Potrebitelei" nr 5.

Se tipărește după manuscris

447

CĂTRE I.V. STALIN

Tovarășe Stalin,

Arătați, vă rog, tovarășului Tomski acest concept de scrisoare (iar dacă trebuie, și lui Kamenev, Zinoviev, Rîkov etc.) și *restituiți-mi-l, transcris la mașină, chiar mîine.*

Voi trimite congresului scrisoarea pe ziua de 16 sau cînd va fi necesar [460].

Lenin

Scrisă la 13 septembrie 1922

Se tipărește după manuscris

www.dacoromanica.ro

448

CĂTRE L.M. HINCIUK*

Tovarăşe Hinciuk,

Vă rog să-mi comunicaţi în scris *cît de curînd* vă trebuie şpaltul de corectură. L-am primit. Am început să-l citesc, dar nu m-am gîndit că trebuie să vi-l trimit înapoi. Scrie-ţi-mi (sau telefonaţi-mi în caz de urgenţă) cînd *trebuie* să vi-l restitui.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Scrisă la 17 septembrie 1922

Publicată pentru prima oară în 1924, în revista „Soiuz Potrebitelei" nr. 5

Se tipăreşte după manuscris

449

CĂTRE A.I. RÎKOV

17.IX

Tovarăşului Rîkov

Tovarăşe Rîkov,

Aflu, din ziare, că exploatările din Donbass şi de la Baku sînt într-o situaţie desperată. Ce ziceţi, n-ar fi cazul să riscăm luînd *cîteva milioane* din rezerva de aur a statului? Nu s-ar agrava şi mai mult situaţia dacă n-am da nici un ajutor? N-aţi putea să-i cereţi lui Smilga sau locţiitorului său să-mi trimită *o scurtă* informare (5—10 rînduri, nu mai multe), ca să-mi dau *bine* seama care e situaţia? [461]

Al dumneavoastră, *Lenin*

Scrisă la 17 septembrie 1922

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipăreşte după manuscris

* Vezi şi volumul de faţă, documentul 446. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

450

CĂTRE M.K. VLADIMIROV

17.IX

Tovarăşului Vladimirov

Stimate tovarăş,

Fiţi atît de bun şi comunicaţi-mi:

1) cît aur ne-a mai rămas (a) în total şi (b) cît din el e liber de orice obligaţii;

2) ce cantitate de alte valori mai avem *(cît mai pe scurt* şi cu indicaţiile cele mai generale);

3) care e cuantumul deficitului în momentul de faţă (în ultimul trimestru sau în ultima lună);

4) dacă v-aţi gîndit la instituirea unui impozit pe venit şi la un împrumut forţat. **Pe scurt:** la ce concluzii (doar globale) aţi ajuns [462].

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Scrisă la 17 septembrie 1922

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după manuscris

451

CĂTRE M.H. POLEAKOV

17.IX

Tovarăşului Poleakov

Stimate tovarăş,

Fiţi bun şi sc rieţi-mi, *cît mai pe scurt*, cum se prezintă la noi lucrurile cu *prestaţia în muncă cu* braţele şi cu atelajele. Care e rezultatul, în procente (cîţi metri cubi şi *cîte traverse)* etc.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Scrisă la 17 septembrie 1922

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după o copie dactilografiată

www.dacoromanica.ro

452

O SCRISOARE ADRESATĂ LUI I.V. LOMONOSOV ŞI O DISPOZIŢIE CĂTRE V.A. SMOLIANINOV

18.IX

Tovarăşului Lomonosov

Tov. Lomonosov,

Eu nu m-am întors încă la lucru, însă curînd (la 1.X) am să fiu acolo [463].

Consider că este absolut necesar ca *în cel mai scurt timp* să vă înapoiaţi în Rusia, să reluaţi munca, şi nu la catedra universitară de la Kiev (cum aţi scris lui Kamenev şi lui Dzerjinski), ci la Comisariatul poporului pentru căile de comunicaţie, fie într-o funcţie locală (şi nu începînd cu aceea de şef de gară, cum — dacă vă amintiţi — mi-aţi propus, ci cu aceea de şef al unei direcţii de cale ferată), fie în organele centrale, potrivit indicaţiilor lui Dzerjinski [464].

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Tov. Smolianinov,

Scrisoarea alăturată daţi-o lui Dzerjinski şi lui Rîkov, s-o citească şi ei, dar să v-o înapoieze *cît mai* curînd, spre a o expedia la destinaţie. Trimiteţi-mi informaţii mai precise. Cereţi tuturor celorlalţi destinatari ai scrisorilor mele să se grăbească cu răspunsul [465].

Scrise la 18 septembrie 1922

Se tipăreşte pentru prima oară, după manuscris

453

CĂTRE G.E. ZINOVIEV

Tovarăşe Zinoviev,

În privinţa raportorului sînt de acord, însă cu condiţia ca: 1) Troţki să fie şi el gata să mă înlocuiască (şi să prezinte un raport *de sine stătător);* 2) eu sînt în drept

www.dacoromanica.ro

să *nu mă ţin de cuvînt*, dar numai dacă sănătatea sau treburile *nu-mi vor permite* [466].

În ce priveşte Urquhart, m-am lepădat de şovăielile mele. Mai sînt şi nişte propuneri americane. Baku este mult mai important şi mai de preţ. Există o *hotărîre* a comisiei Comitetului Central (alcătuită din Smilga + Andreev+Krasin), care a fost *de-a dreptul* încălcată de Krasin. Mai sînt şi celelalte minusuri (99 ani; imensitatea terenurilor etc.) [467].

P.S. Daţi şi celorlalţi membri ai Biroului Politic să citească această scrisoare.

Al dumneavoastră, *Lenin*

18/IX

Scrisă la 18 septembrie 1922

Se tipăreşte pentru prima oară după manuscris

454

CĂTRE L.M. HINCIUK

Tovarăşe Hinciuk,

M-am hotărît să vă trimit broşura, pentru a nu întîrzia apariţia ei *. După ce o paginează, vă rog să mi-o mai trimiteţi o dată.

Nu s-ar putea adăuga:

1) unele amănunte în legătură cu reducerea aparatului? După *felul serviciilor?*

2) la fel, în legătură cu normarea (dumneavoastră, pe cît am auzit, aveţi o asemenea secţiune)?

3) de asemenea, o comparare a datelor (a tuturor, în general) pe trimestre?

4) de asemenea, în *cîte* plăşi (şi în ce proporţie) şi în cîte sate (şi în ce proporţie faţă de numărul lor total) există puncte de desfacere?

* Vezi volumul de faţă, documentul 446. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

5) prețul ceaiului? Nu e prea mic? Recunoașteți că este un *articol de lux?* Cum stabiliți un *maximum* admisibil la prețul ceaiului?

6) o împărțire a produselor în produse necesare și obiecte de lux?

7) vînzarea *uneltelor* agricole, inclusiv a celor perfecționate? Unele măsuri pentru popularizarea lor? [468]

Cu salutări comuniste, *Lenin*

P.S. Broșura este foarte bună.

Scrisă nu mai devreme de 18 septembrie 1922

Publicată pentru prima oară în 1924, în revista „Soiuz Potrebitelei" nr. 5

Se tipărește după manuscris

455

CĂTRE V.A. SMOLIANINOV

Tovarășe Smolianinov,

Vă rog să strîngeți: 1) *hotărîrile (C.C.P.* și *C.M.A.)* așa cum au apărut în ziare, precum și tăieturi din ziare; 2) o parte din *procesele-verbale* — acelea din ele care sînt deosebit de importante; 3) vechile procese-verbale ale Comitetului Central (ale Biroului Politic și ale plenarei), *t o a t e*.

Totodată, să urmăriți cu cea mai mare atenție mersul tratativelor pentru acordarea de concesiuni petroliere americanilor [469] și să mă informați regulat, atît în scris cît și telefonic, prin intermediul surorii mele *.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Scrisă la 19 septembrie 1922

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipărește după manuscris

* E vorba de M.I. Ulianova. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

456

CĂTRE V.A. SMOLIANINOV

Pentru *Smolianinov*

Cereți-i lui Șeinman să prezinte **scurte** bilanțuri *cifrice* din care să se vadă cum se prezintă situația în momentul de față [470].

Lenin

Scrisă între 20 septembrie și 5 octombrie 1922

Se tipărește pentru prima oară după manuscris

457

CĂTRE V.A. SMOLIANINOV

Tovarășe Smolianinov,

Eu vin pe ziua de 1 sau 2 octombrie. Marți 3 octombrie voi prezida o ședință, care va ține de la 5 pînă la 9, cu o întrerupere de un sfert de oră [471].

Preveniți pe fumători. *Nu se fumează. Categoric.* În pauză se bea ceai și se fumează (în camera alăturată).

Țiurupa n-a venit? Cînd vine, *să convoace acolo* o ședință a celor trei vicepreședinți.

Dacă nu vine, ședința se va ține *luni* și va dura 2—3 ore, de la 11 la 2 sau de la 5 la 7.

Toate acestea aveți grijă să fie *bine* pregătite.

Marți *dimineața* să am gata *materialele* pentru *întreaga* ordine de zi.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Cereți informații despre conferința în legătură cu problemele *normării*. Cînd are loc? Căutați să participați la lucrările ei. Pentru mine prezintă un interes *cu totul deosebit*. Din partea Comisiei de stat a planificării trebuie luat un om care manifestă *mult* interes pentru asemenea probleme [472].

Scrisă la 23 septembrie 1922

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipărește după manuscris

www.dacoromanica.ro

458

CĂTRE M.I. GLEASSER

1

Tovarăşă Gleasser,

I-am scris lui Smolianinov.

Cereţi-i să vă arate scrisoarea atît dumneavoastră, cît şi *celorlalte* secretare.

Eu vin la 2.X (sau la 1.X). Pentru marţi * vă rog să puneţi totul la punct.

Am primit procesele-verbale ale şedinţelor Comitetului Central. Ele sînt *aproape* în regulă (o serie de anexe lipsesc). Dar deocamdată ajunge şi atîta. Ar fi bine ca procesele-verbale ale şedinţelor C.C.P. şi C.M.A să-mi fie trimise în extrase selectate *(tăieturi din ziare)*, şi ele să fie astfel aranjate încît să poată fi *lesne* răsfoite.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Scrisă la 23 septembrie 1922

Publicată pentru prima oară în 1958, în revista „Istoriceskii Arhiv" nr. 4

Se tipăreşte după manuscris

2

Tov. Gleasser,

N-am primit nici pînă acum *e x t r a s e l e* din procesele-verbale ale *C.M.A.* şi *C.C.P.* I-am scris lui Smolianinov**. Înţelegeţi-vă cu dînsul, vă rog. Şi trimiteţi-le numaidecît.

În al doilea rînd, căutaţi să aflaţi de la Sviderski ce a scris Ţiurupa. Dacă el nu ştie, atunci întrebaţi-l pe *Stalin*. Vreau să ştiu *p r e c i s;* n-ar putea să vă dea un extras din scrisoarea lui Ţiurupa din care să se vadă de ce nu vine? *Cu cît* şi-a amînat sosirea? [473]

Cu salutări, *Lenin*

Scrisă după 23 septembrie 1922

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după manuscris

* 3 octombrie. — *Nota red.*

** Vezi volumul de faţă, documentul 455. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

459

CĂTRE G.L. PEATAKOV

25.IX

Tovarăşe Peatakov,

Vă trimit, în transcriere aproximativă, conţinutul convorbirii noastre de ieri.

1) Tovarăşului Peatakov îi revine sarcina de a organiza (şi de a antrena, în chip ostăşesc) însuşi aparatul Comisiei de stat a planificării; în primul rînd cu ajutorul organului executiv. El personal nu trebuie să se ocupe de treaba asta mai mult de o jumătate de oră pe zi.

2) Principala sarcină a tovarăşului Peatakov constă în: a) a controla planul general de stat, în primul rînd cel economic, mai ales din punctul de vedere al aparatului, luat în ansamblu, b) a reduce aparatul, inclusiv trusturile noastre; c) a verifica proporţionalitatea diferitelor sectoare ale aparatului de stat, d) a lua măsuri pentru ieftinirea aparatului de stat, organizîndu-i munca în stilul unui trust american, adică eliminînd cheltuielile neproductive.

3) Tovarăşul Peatakov să fie eliberat în cît mai mare măsură de treburi curente (care să-i ia, bunăoară, o oră pe zi).

Reflectaţi asupra celor de mai sus, arătaţi-le lui Krjijanovski şi răspundeţi-mi [474].

Al dumneavoastră, *Lenin*

Scrisă la 25 septembrie 1922

Se tipăreşte pentru prima oară, după o copie dactilografiată

460

CĂTRE N.V. KRÎLENKO

25.IX

Pentru *locţiitorul lui Kurski* (dacă acesta e plecat)

Tovarăşe Krîlenko,

Ce aţi întreprins pentru editarea Codului de legi al Puterii sovietice? Secţia de codificare a căzut în somno-

www.dacoromanica.ro

lenţă sau, dimpotrivă, pregăteşte ceva pentru cea de-a cincea aniversare?

Căutaţi s-o treziţi. Şi scrieţi-mi cîteva cuvinte [475].

Al dumneavoastră, *Lenin*

Scrisă la 25 septembrie 1922

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipăreşte pentru prima oară după o copie dactilografiată

461

CĂTRE V.A. SMOLIANINOV

25.IX

Tovarăşe Smolianinov,

Am trimis prin dumneavoastră o scrisoare lui Rîkov *. N-am primit nici un răspuns. Vă fac vinovat pentru această întîrziere pe dumneavoastră, fiindcă Rîkov, cum e şi de înţeles, este peste măsură de ocupat. Era de datoria dumneavoastră să urmăriţi şi, în caz că a intervenit ceva, să cereţi verbal părerea lui Rîkov şi să mi-o comunicaţi. Ceea ce faceţi dumneavoastră e inadmisibil.

Scrisoarea ce urmează trebuie s-o predaţi lui Rîkov şi să-i cereţi să-mi răspundă fără întîrziere **.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Scrisă la 25 septembrie 1922

Se tipăreşte pentru prima oară după manuscris

462

CĂTRE A.I. RÎKOV

25.IX

Tovarăşe Rîkov,

După părerea mea, este absolut necesar să procedăm la efectuarea într-o singură zi a unui recensămînt al

* Vezi volumul de faţă, documentul 449. — *Nota red.*
** Vezi documentul următor. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

funcționarilor de toate categoriile din orașul Moscova. Un asemenea recensămînt s-a mai făcut la noi, dar cam de mult.

Pentru ca acest lucru să fie făcut cu minimum de cheltuieli (doar pentru hîrtie, care și ea ar putea, în parte, să fie luată din rezervele generale ale Direcției centrale de statistică), trebuie să obligăm pe toți cei ce primesc salariu de la Puterea sovietică și de la *trusturi* să prezinte *ei înșiși* informații (potrivit unui plan *concis*, pe care Direcția centrală de statistică trebuie să-l elaboreze *în decurs de o săptămînă împreună cu Inspecția muncitorească-țărănească, Comisia de stat a planificării* etc.) pe fișele personale. *Să nu i se plătească nici unuia din ei salariul pînă ce nu furnizează datele necesare.*

Atunci vom căpăta repede informațiile (aplicînd pedepse pentru întîrzieri și pentru îndeplinirea nesatisfăcătoare a dispoziției).

Aparatul nostru se prezintă într-o stare jalnică și, ca atare, necesită transformări radicale. Or, fără recensămînt, acest lucru nu se poate face. Iar Direcția centrală de statistică merită să fie admonestată pentru academismul ei: cei de-acolo stau și scriu „tomuri", iar la sarcinile imperios necesare nu se gîndesc.

Răspundeți-mi sau comunicați răspunsul dumneavoastră tovarășului Smolianinov.

Al dumneavoastră, *Lenin*

Să procedăm la mobilizare, la nevoie să recurgem la o lege specială. Să mobilizăm pe toți funcționarii Direcției centrale de statistică, precum și un anumit procent din funcționarii altor instituții [476].

Scrisă la 25 septembrie 1922

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipărește după manuscris

www.dacoromanica.ro

463

CĂTRE N.I. BUHARIN

Tovarăşe Buharin,

Vă trimit „Pravda" de azi. Aţi putea să-mi spuneţi ce rost are publicarea unor prostii ca acelea din foiletonul lui Pletnev, în care se face paradă de expresii savante şi cuvinte la modă? Am semnalat două gogomănii şi am pus, pe margine, o serie de semne de întrebare. Nu ştiinţă „proletară" trebuie să înveţe autorul acestui foileton, ci pur şi simplu să înveţe. Cum de se poate ca redacţia „Pravdei" să nu-i explice greşeala lui? Căci cele scrise de el constituie *o denaturare* a materialismului istoric! Un joc de-a materialismul istoric! [477]

Al dumneavoastră, *Lenin*

Scrisă la 27 septembrie 1922

Publicată pentru prima oară în 1950, în: V.I. Lenin. Opere, ed. a IV-a, vol. 35

Se tipăreşte după manuscris

464

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI V.A. CIUBAR

Pentru *Ciubar*, la *Bahmut*

Vă rog să-mi comunicaţi de urgenţă care sînt necesităţile Donbassului în semne monetare. Cît i s-a promis şi ce sumă a primit în realitate. Date din ultima perioadă [478].

Preşedintele C.C.P., *Lenin*

Moscova, Kremlin
28/IX.1922

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după o copie dactilografiată

www.dacoromanica.ro

т. Красин! Имел разговор Ермаков (зав. транспорт. – нар. комис.?) на чрезвычайно важную тему. Я его видал 2–3 раза в год. Очень интеллигентен, сильно нуждается, отчаянно болен. Безработный инженер (путей сообщения). Утверждает, что никогда не возвращался курса, кто всегда получал "разряд" профессии по последнему разряду. Семья большая; работает 200 000 000 часов.

Так нельзя. Такие люди нам нужны, ценить и дорожить. Его надо устроить на месяц-два в Германию, а семье помочь. (Германия миллиардерша 2 сорта). Ленин

Scrisoarea adresată de V.I. Lenin lui L.B. Krasin la 4 octombrie 1922.

www.dacoromanica.ro

465

CĂTRE L.B. KRASIN

Tovarăşe Krasin,

La dumneavoastră lucrează *Ermakov* (şef al secţiei transporturi şi materiale), cu atribuţia de membru al colegiului. Eu l-am văzut de două-trei ori în anii războiului civil, cînd a îndeplinit însărcinări din cele mai grele, mai de răspundere şi mai periculoase. Este un om excepţional. S-a constatat că este *g r a v* bolnav (are hemoptizii). A încercat să se trateze, dar *niciodată* n-a urmat tratamentul complet, fiindcă de fiecare dată „băieţii" de acolo l-au antrenat în munca locală. Are familie numeroasă şi un salariu de 200 milioane de ruble — o nimica toată.

Aşa ceva e inadmisibil. Pe cei ca el sîntem datori să-i tratăm şi să-i vindecăm complet. Ar trebui ca pe el să-l trimitem pentru cîteva luni în Germania, iar familiei să-i acordăm un ajutor. (Scrieţi-mi cîteva rînduri, confidenţial.) [479]

Al dumneavoastră, *Lenin*

Scrisă la 4 octombrie 1922

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după manuscris

466

CĂTRE L.B. KAMENEV

1

Pentru Kamenev

Tovarăşe Kamenev,

Azi l-am văzut pe Mihailov. *I a r ă ş i* mi-am schimbat părerea. Sînt *împotriva* acordării unei concesiuni lui Urquhart. Hai să ne întîlnim la mine astăzi la $9\,^1/_2$ (la $8\,^1/_2$ trebuie să fiu la dentist) [480].

Lenin

Scrisă la 4 octombrie 1922

www.dacoromanica.ro

2

Tov. Kamenev,

Azi mi-a apărut un abces la măsea şi am febră. Cred că n-am să vin nici dimineaţa, la Comitetul Central, şi nici seara, la *Consiliul Muncii şi Apărării.*

Vom menţine legătura prin scrisori.

N-aş putea să-l văd pe tov. *Ciubar?*

Întrebaţi-l, nu poate trece cumva pe la mine azi, în cursul dimineţii, pînă la ora 2? [481]

Al dumneavoastră, *Lenin*

Scrisă la 6 octombrie 1922

3

Tov. Kamenev,

Sper că n-aţi uitat să-i cereţi lui Krasin o formulare *a celui de-al doilea* argument împotriva acordării unei concesiuni lui Urquhart (precizînd că acordul comercial e nesatisfăcător, prezintă lipsuri)? Trebuie să-i cereţi.

Lenin

P.S. Ce mai e nou pe la plenară [482]?

Scrise la 6 octombrie 1922 *Se tipăresc pentru prima oară, după manuscris*

467

CĂTRE REDACŢIA ZIARULUI „PUTI MOLODEJI" [483]

6.X.1922

Dragi prieteni,

Vă mulţumesc din suflet pentru salutul ce mi l-aţi adresat. Vă trimit, la rîndul meu, cele mai cordiale salutări şi urări de bine.

Al dumneavoastră, *V. Ulianov (Lenin)*

Publicată pentru prima oară în 1924, în revista „Smena" nr. 2 *Se tipăreşte după manuscris*

www.dacoromanica.ro

468

CĂTRE B.G. ZAKS

Tovarăşului *Zaks*

Vă rog să faceţi o verificare exactă şi la 10.X să-mi prezentaţi, sub semnătura dumneavoastră şi a lucrătorului din Comisariatul poporului pentru finanţe care prin funcţia sa răspunde de evidenţa rezervelor noastre de aur, o situaţie a acestor rezerve.

Preşedintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

A rezervelor de toate genurile şi a celor provenite de la Comisariatul poporului pentru finanţe, de la Comisariatul poporului pentru comerţul exterior ş.a.m.d. *

Lenin

Scrisă înainte de 10 octombrie 1922
Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după un text dactilografiat completat şi semnat de V.I. Lenin

469

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI M.M. LITVINOV

Urgent
Cifrat

Reprezentanţa plenipotenţiară. Pentru Litvinov

Krasin şi Cicerin susţin că ne ameninţă pericolul de a pierde capitalurile noastre din Anglia (în sumă de aproape 50 000 000 de ruble-aur) din cauza nemulţumirii lui Urquhart şi a posibilităţii adoptării, de către Camera lorzilor, a unei hotărîri îndreptate împotriva noastră. Comunicaţi-mi părerea dumneavoastră şi luaţi toate măsurile posibile. Aşteptăm răspuns [484].

Lenin

Scrisă la 10 octombrie 1922
Expediată la Berlin

Se tipăreşte pentru prima oară după textul consemnat de L.M. Karahan

* Acest adaos a fost scris de mîna lui V.I. Lenin. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

470

CĂTRE V.A. TRIFONOV

Tovarășului *Trifonov*, adjunct al șefului *Direcției generale a combustibilului*

Dispun de o serie de informații în legătură cu succesele remarcabile obținute de brigada americană de tractoare care lucrează la cultivarea mecanizată a pămîntului în sovhozul „Toikino", județul Ohan, gubernia Perm*.

După cum comunică Comitetul executiv gubernial din Perm, succesele ar fi fost și mai însemnate dacă brigada ar fi dispus de cantitatea de benzină și de lubrifianți necesară (sîntem informați că în loc de benzină i se livrează petrol).

Vă rog ca imediat să dați dispoziție organului dumneavoastră subaltern din Perm (Comitetul raional pentru problemele petrolului), care se ocupă de repartizarea și vînzarea produselor petroliere în acest raion, să pună la dispoziția brigăzii americane de tractoare care lucrează la sovhozul „Toikino" cantitatea de benzină și lubrifianți necesară în condiții cît mai avantajoase.

Trimiteți, vă rog, tovarășului Smolianinov o copie a dispoziției ce o veți da.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului

Scrisă la 10 octombrie 1922

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipărește după o copie dactilografiată

471

SCHIMB DE BILETE CU K.B. RADEK

Scrieți o carte de *geografie e c o n o m i c ă? Despre imperialism?* Va avea 20 de coli?

* Vezi volumul de față, documentul 438. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Propunerea mea: O culegere tratînd despre principiile fundamentale (Lapinski, Radek, Varga, Newbold, Rotstein), 20—30 de coli.

Trebuie să stăm de vorbă? De acord?
Zilele acestea.

Scrise nu mai tîrziu de 13 octombrie 1922

Se tipăresc pentru prima oară, după manuscris

472

CĂTRE B.G. ZAKS

Tovarăşului *Zaks*

Vă încredinţez sarcina de a elabora împreună cu Comisariatul poporului pentru finanţe proiectul unei hotărîri secrete cu privire la întocmirea, în prima zi a fiecărei luni, a unei evidenţe a fondului nostru valutar *general.*

Acest proiect urmează să-l prezentaţi Consiliului Muncii şi Apărării sau să-l daţi spre semnare tovarăşului *Kamenev*, vicepreşedinte al C.M.A.

Preşedintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

Scrisă la 16 octombrie 1922
Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după un text dactilografiat semnat de V.I. Lenin

473

* CĂTRE COMISARIATUL POPORULUI PENTRU COMERŢUL EXTERIOR

Vă rog să-mi prezentaţi în fiecare lună, prin tov. Gorbunov, şeful Direcţiei treburilor C.C.P., un scurt tabel al schimburilor de mărfuri şi al veniturilor realizate de Comisariatul poporului pentru comerţul exterior. Acest

www.dacoromanica.ro

capitol al bugetului nostru de venituri prezintă o importanţă deosebită.

Preşedintele Consiliului Comisarilor Poporului,
V. Ulianov (Lenin)

Scrisă la 16 octombrie 1922

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipăreşte după un text dactilografiat semnat de V.I. Lenin

474

CĂTRE G.K. ORDJONIKIDZE

16.X.1922

Tovarăşe Sergo,

Atît Stalin cît şi Sokolnikov s-au pronunţat împotriva alocării de fonduri pentru centrala electrică de lîngă Tiflis.

Recurgem la un compromis: trimitem pe Tumanov la faţa locului.

Acordaţi, vă rog, o atenţie *cu totul deosebită* acestei chestiuni (luînd în consideraţie şi perspectivele culturii *ceaiului* etc.).

Strîngeţi întregul material necesar (pentru directorul treburilor).

Mie să-mi trimiteţi întregul material, precum şi o scurtă situaţie centralizatoare (pentru mine personal). Va trebui să ducem o luptă grea [485].

Al dumneavoastră, *Lenin*

Publicată pentru prima oară, parţial, în 1925, în cartea: M.D. Orahelaşvili. „Lenin şi R.S.F.S. Transcaucaziană" Tiflis

Publicată în întregime în 1935, în cartea: V.I. Lenin. „Articole şi cuvîntări din anii 1922—1923", Moscova

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

475

CĂTRE L.B. KAMENEV ŞI N.P. GORBUNOV

17.X.1922

Tovarăşilor Kamenev şi Gorbunov

Sprijin cererea prezentată de tov. Şotman în legătură cu construirea unei fabrici de hîrtie în Karelia şi cu exploatarea zăcămintelor de mică. Dacă nu există dificultăţi speciale, vă rog să urgentaţi rezolvarea acestei chestiuni [486].

Preşedintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipăreşte după manuscris

476

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI K.M. ŢINŢADZE ŞI S.I. KAVTARADZE [487]

21.X.1922 *Cifrat*

Tiflis, C.C. al P.C. din Gruzia, pentru Ţinţadze şi Kavtaradze.

O copie pentru Ordjonikidze, membru al C.C. al P.C.(b) din Rusia, şi Orahelaşvili, secretar al Comitetului de ţinut Transcaucazia al P.C.(b) din Rusia

Sînt uimit de tonul indecent al comunicării transmisă prin fir direct, sub semnătura lui Ţinţadze şi a altora, şi care mi-a fost predată, nu ştiu de ce, de către Buharin, iar nu de unul din secretarii *Comitetului Central.* Eu eram convins că toate divergenţele au fost aplanate prin rezoluţiile adoptate de plenara *Comitetului Central* cu participarea mea indirectă şi cu participarea directă a lui *Mdivani* [488]. De aceea condamn cu toată hotărîrea invectivele proferate la adresa lui *Ordjonikidze* şi insist pentru transferarea conflictului dumneavoastră într-o

www.dacoromanica.ro

formă decentă şi loială, spre rezolvare, Secretariatului C.C. al P.C.(b) din Rusia, căruia i-a fost predată comunicarea dumneavoastră, transmisă prin fir direct.

Lenin

Publicată pentru prima oară în 1927, în cartea: M. Kahiani. „Partidul şi politica de deviere trotkistă dusă de opoziţie în Gruzia", Tiflis

Se tipăreşte după o copie dactilografiată

477

DISPOZIŢIE CĂTRE SECRETARE

24.X.1922

Pentru secretarele de serviciu la şedinţele C.C.P. şi C.M.A.

Vă revine sarcina de a urmări cu stricteţe ca în timpul şedinţelor să nu se poarte discuţii particulare şi de a atrage atenţia, în acest sens, celor ce angajează asemenea discuţii [489].

Preşedintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)* *

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipăreşte după textul consemnat de L.A. Fotieva şi semnat de V.I. Lenin

478

CĂTRE L.S. SOSNOVSKI

Tovarăşului *Sosnovski*

Vă trimit copia unei scrisori care mi-a fost trimisă la 14.X din Berlin, de către tov. Osinski, şi în care e vorba de trustul de la Şatilov [490]. Vă rog să vă informaţi asupra lucrărilor de ameliorare a speciilor de ovăz şi să publicaţi un foileton în „Pravda" în legătură cu însemnătatea acestor lucrări în general şi cu aceea a lucrărilor

* Acest document a fost semnat de L.B. Kamenev, vicepreşedinte al Consiliului Muncii şi Apărării. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

întreprinse de trustul de la Şatilovo şi de Lisiţîn, un selecţionator rus, în special. Toate informaţiile necesare le puteţi căpăta, probabil, de la tov. Teodorovici. Tot prin el puteţi intra în legătură directă cu cei de la Şatilov şi cu Lisiţîn. Vă recomand ca în prealabil să citiţi o cărticică apărută la noi, în traducerea lui Timiriazev, sub titlul „Reînnoirea solurilor".

Preşedintele Consiliului Comisarilor Poporului,
V. Ulianov (Lenin)

P.S. Personal l-am auzit mai înainte pe Osinski vorbind în termeni *foarte* elogioşi despre noul (sau vechiul) selecţionator de la Şatilov. Dacă se poate, verificaţi [491].

Al dumneavoastră, *Lenin**

Scrisă la 25 octombrie 1922

Publicată pentru prima oară în 1924, în revista „Hociu vse znati" nr. 8

Se tipăreşte după un text dactilografiat semnat şi completat de V.I. Lenin

479

CĂTRE G.M. KRJIJANOVSKI ŞI G.L. PEATAKOV

26.X.1922

Pentru tovarăşii Krjijanovski şi Peatakov

Vă trimit scrisoarea alăturată [492]. Copie n-am.

Trebuie ca într-un termen *destul de scurt* (cred că în două-trei zile) să vă daţi avizul. — Asta în primul rînd.

Să rezolvaţi oficial întreaga chestiune. — Asta în al doilea rînd.

Vă rog foarte mult să vă grăbiţi.

Ivan Ivanovici Radcenko e un vechi bolşevic şi, ca atare, trebuie *sprijinit* [493].

Al dumneavoastră, *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după manuscris

* Acest post-scriptum e scris de mîna lui V.I. Lenin. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

480

CĂTRE V.N. MAKSIMOVSKI

27.X.1922

Tovarăşe Maksimovski,

Vă este, probabil, cunoscută hotărîrea adoptată ieri de Comitetul Central [494]. În legătură cu aceasta va fi, probabil, necesar să se revizuiască şi celelalte capitole ale bugetului Comisariatului poporului pentru învăţămînt, pentru a le pune în ansamblu de acord, pentru a completa ceea ce se scoate ş.a.m.d.

Dat fiind că munca administrativă şi financiară a acestui comisariat se află sub conducerea dumneavoastră, vă rog să procedaţi încă de pe acum la revizuirea bugetului său şi să căutaţi să reduceţi în general ceea ce e inutil (o parte din Comisia centrală pentru îmbunătăţirea condiţiilor de trai ale oamenilor de ştiinţă de pe lîngă Consiliul Comisarilor Poporului; o parte din instituţiile de învăţămînt superior; multe foruri superioare etc.), spre a spori alocaţiile pentru şcoli şi pentru lichidarea analfabetismului. Telefonaţi-mi, vă rog, în legătură cu această chestiune sau scrieţi-mi cîteva cuvinte.

Al dumneavoastră, *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după manuscris

481

CĂTRE L.B. KAMENEV

Tovarăşe Kamenev,

Krjijanovski mi-a spus că Peatakov *a lăsat să-i scape* prilejul favorabil şi a permis *o majorare* a bugetului (Comisariatului poporului pentru problemele *militare)* în loc de o reducere a lui. Nu credeţi că ar fi necesar

www.dacoromanica.ro

să amînăm cu o zi, două, ca să încercăm să *îndreptăm* greşeala lui Peatakov [495]?

Al dumneavoastră, *Lenin*

Scrisă între 27 şi 30 octombrie 1922

Se tipăreşte pentru prima oară, după manuscris

482

CĂTRE V.M. MOLOTOV

Tovarăşe Molotov,

Vă rog să citiţi această hotărîre, să-i acordaţi toată *atenţia* şi să mi-o înapoiaţi. Comunicaţi-mi dacă s-a trimis aur în Armenia (1 500 000 de ruble, aşa mi se pare că s-a hotărît).

Dar cu celelalte măsuri de ajutorare a armenilor cum stăm?

Trebuie *urgentate* aceste măsuri şi *controlată* aplicarea lor [496].

Aştept răspuns.

Lenin

Scrisă la 28 octombrie 1922

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipăreşte după manuscris

483

CĂTRE I.V. STALIN ŞI L.B. KAMENEV

Tovarăşilor *Stalin şi Kamenev*

Cred că conţinutul telegramei tovarăşului Krasin, în legătură cu întrevederea lui cu împuternicitul lui Urquhart ne impune ca astăzi, şi nu mai tîrziu, să avem o întrevedere prealabilă şi să examinăm din vreme chestiunea [497].

Lenin

Dictată la telefon la 30 octombrie 1922

Se tipăreşte pentru prima oară, după o copie dactilografiată

www.dacoromanica.ro

484

CĂTRE G.L. PEATAKOV ŞI M.I. FRUMKIN

Tovarăşilor *Peatakov* şi *Frumkin*

Cîte o copie pentru tovarăşii Stalin şi Kamenev

Telegrama primită de noi în legătură cu întrevederea tovarăşului Krasin cu împuternicitul lui Urquhart ne obligă să urgentăm publicarea unor articole de discuţie pe această temă. De aceea vă rog ca chiar mîine să publicaţi un articol al lui Peatakov, menţionînd din capul locului că are un caracter de discuţie. Poimîine să publicaţi un articol al lui Frumkin sau al altcuiva, după cum crede el de cuviinţă.

Cred că pentru noi e mai bine ca ambele articole să fie semnate, dar asta necesită o revenire asupra hotărîrii luate de Biroul Politic, şi ca atare pînă diseară chestiunea semnării articolelor trebuie să rămînă deschisă [498].

Lenin

Dictată la telefon la 30 octombrie 1922

Se tipăreşte pentru prima oară, după o copie dactilografiată

485

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI L.B. KRASIN [499]

Lui Krestinski pentru Krasin

Intraţi în concediu, fiindcă mîine deschidem în presa noastră discuţia care a fost promisă de către Lenin încă în interviul acordat lui Farbman [500], iar Conferinţa de la Lausanne constituie încă un mare semn de întrebare [501].

Scrisă la 30 octombrie 1922

Se tipăreşte pentru prima oară, după manuscris

www.dacoromanica.ro

486

CĂTRE L.B. KAMENEV

30 X.1922

Tovarăşe Kamenev,

Vineri * seara, tov. Krjijanovski mi-a comunicat că tov. Peatakov, din greşeală, a făcut să se adopte un buget militar cu cîteva zeci de trilioane mai mare decît cel convenit.

Ieri am aflat că dumneavoastră, în şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului, n-aţi reuşit să corectaţi această greşeală. După cum mi-aţi spus, intenţionaţi ca deocamdată să menţineţi cifra neschimbată. Reflectînd mai atent, am ajuns la concluzia că această cale este extrem de periculoasă şi de nesigură, iar din punct de vedere principial este nejustă şi, sub toate aspectele, nepotrivită.

Propun să ne întîlnim chiar astăzi, luni, la mine fie între orele 1 şi 2, fie între 6 şi 7, împreună cu Stalin (cu Zinoviev şi Molotov) şi să stabilim de comun acord convocarea Biroului Politic — chiar azi, cred eu.

E necesar să revizuim numaidecît hotărîrea Consiliului Comisarilor Poporului şi să-i dăm o admonestare lui Peatakov. Altfel o să încurcăm lucrurile pentru multă vreme; vă cer multe scuze pentru această propunere (care vine cu întîrziere), dar nu pot proceda altfel.

Îi trimit şi lui Stalin o copie a acestei scrisori **.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Se tipăreşte pentru prima oară, după manuscris

487

CĂTRE I.V. STALIN PENTRU MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA [502]

Mi-a spus Krjijanovski că aici e o greşeală a lui Peatakov (vicepreşedinte al Comisiei de stat a planificării).

* 27 octombrie. — *Nota red.*
** Vezi documentul următor. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Nu trebuie tolerate asemenea greşeli. E necesar, după părerea mea, să i se ceară, în termeni politicoşi, lui Peatakov ca de acum înainte să nu mai comită asemenea greşeli.

30.X.1922. *Lenin*

Se tipăreşte pentru prima oară, după manuscris

488

CĂTRE K.B. RADEK

Cartea să fie întocmită ca un manual: să cuprindă o privire generală asupra *t u t u r o r* ţărilor lumii; să arate cine şi cui îi este dator, şi cît; să indice sursele rentabile, esenţiale *de venituri* în fiecare ţară.

În ansamblu să prezinte un scurt şi grăitor tablou al deşănţatei dominaţii exercitate de cele *patru* puteri imperialiste (să traducem această carte în toate limbile; să facem din ea un manual; la fiecare doi ani s-o completăm cu date noi).

Harta să fie clară. Pe ea să fie indicate principalele avuţii şi principalele *d a t o r i i;* toate acestea să fie înfăţişate intuitiv, în diagrame etc.

Scrisă în 1922, nu mai tîrziu de octombrie

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după manuscris

489

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI F.E. DZERJINSKI *

Lui Ordjonikidze pentru Dzerjinski

Lomonosov, care este acum aici, mi-a propus să-l numesc adjunct interimar. Mă asigură că peste o lună, la venirea dumneavoastră aici, o să ne fie uşor să apre-

* În partea de sus a acestui document se află următoarele cuvinte scrise de I.V. Stalin: „*C i f r a t.* Strict confidenţial". — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

ciem dacă se înțelege cu specialiștii, care îi sînt ostili, și cu sindicatele; susține că el n-ar fi prea indicat pentru rolul de consilier sau de membru al colegiului, care e echivalent cu consilierul. Eu cred că vrea într-adevăr să i se încredințeze conducerea căilor ferate și să vă aibă pe dumneavoastră drept conducător politic. Sînt convins că n-are nici un fel de alte aspirații. Vă rog foarte mult să acceptați propunerea și să nu vedeți în asta niscai gînduri ascunse, de care eu sînt complet străin. Sînt convins că altfel n-o să avem niciodată posibilitatea de a încerca în mod serios pe acest specialist, care e unul dintre cei mai buni, fiindcă o să intre în învățămînt. Cred că e neapărat necesar ca dumneavoastră să dețineți atribuțiile de conducător politic și de partid la căile ferate. Vă rog să-mi răspundeți numaidecît și absolut sincer [503].

Lenin

Scrisă la 1 noiembrie 1922

Se tipărește pentru prima oară după manuscris

490

* CĂTRE COMITETUL PENTRU FINANȚE

O copie pentru tov. Teodorovici

Examinînd bugetul Comisariatului poporului pentru agricultură, comisia interdepartamentală a refuzat să includă bugetul Trustului de stat pentru selecționarea semințelor în bugetul Comisariatului poporului pentru agricultură; a propus ca trustul să ceară un împrumut la Banca de stat, care, în locul celor 3,5 trilioane de ruble necesare pe primul trimestru, îi dă doar un trilion.

Considerînd că lucrările trustului de la Șatilovo prezintă o mare importanță pentru stat și fiind convins că ameliorarea culturilor de plante după modelul american constituie o bază din cele mai importante pentru sporirea productivității agriculturii noastre, vă rog să reexaminați hotărîrea comisiei interdepartamentale în așa fel ca să fie satisfăcute, pe cît posibil, necesitățile acestui trust.

www.dacoromanica.ro

Anexez, cu titlu de material documentar, copia unei comunicări trimise de tov. Teodorovici şi copia unei scrisori primite de la tov. Osinski, cu care sînt pe deplin de acord [504].

Preşedintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

Scrisă la 4 noiembrie 1922

Publicată pentru prima oară, parţial, în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipăreşte pentru prima oară în întregime, după un text dactilografiat semnat de V.I. Lenin

491

CĂTRE N.P. BRIUHANOV

Comisariatul poporului pentru aprovizionare
— tov. Briuhanov

Sînt informat că mari cantităţi din cerealele aduse la centrele de colectare sînt îmbibate cu apă ca urmare a verii ploioase. Sînt temeri că ele ar putea lesne să se încingă şi să-şi piardă valoarea lor economică.

Vă rog să-mi comunicaţi dacă aceste informaţii corespund realităţii şi dacă au fost luate măsurile cuvenite pentru păstrarea cerealelor recoltate şi totodată să-mi spuneţi cine se ocupă de treaba asta pe scara întregii ţări.

Gleb Maksimilianovici mă informează că marele pericol care ameninţă impozitul în natură constă în staţionarea unei cantităţi considerabile de produse alimentare, care se ridică pînă la 10 000 de vagoane, în staţiile de sosire Moscova, Samara, Rîbinsk, Iaroslavl, Kostroma şi în alte puncte, ceea ce se explică prin insuficienţa depozitelor în punctele de destinaţie şi prin încetineala cu care se face, în general, descărcarea.

Transferarea încărcăturilor dintr-un punct în altul n-a dat încă rezultate cît de cît favorabile, întrucît vagoanele, după transferarea lor în alte puncte, continuă să stea şi acolo săptămîni de-a rîndul nedescărcate, aşteptînd să li se distribuie ambalaje şi să se elibereze magaziile.

Ca urmare a supraaglomerării depozitelor a apărut acum, după cît se vede, un moment deosebit de periculos.

www.dacoromanica.ro

Vă rog să-mi comunicați în ce situație se află acum operațiile de descărcare a cerealelor și ce măsuri au fost luate de către Comisariatul poporului pentru aprovizionare în vederea accelerării lor.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,
V. Ulianov (Lenin)

Scrisă la 6 noiembrie 1922

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipărește după un text dactilografiat semnat de V.I. Lenin

492

CĂTRE G.M. KRJIJANOVSKI

Comisia de stat a planificării — tov. *Krjijanovski*
O copie la *Comisariatul poporului pentru finanțe* — tov. *Sokolnikov*

Vă trimit copiile a două scrisori primite de la tov. Ciubar, care încearcă să demonstreze că viața a făcut inaplicabilă hotărîrea din 13 octombrie a Consiliului Muncii și Apărării cu privire la situația din Donbass [505].

E necesar să reexaminați de urgență problema în toată amploarea ei, atrăgînd în această discuție Comisariatul poporului pentru finanțe și Consiliul Central al Sindicatelor. Trebuie să ajungeți cu orice preț la o asemenea rezolvare a acestor probleme care să asigure desfășurarea în mod normal a muncii în Donbass și punerea ei în totală independență de continua scădere a cursului rublei.

Consider că această problemă este extrem de urgentă și rog Comisia de stat a planificării să-și concentreze în mod special eforturile spre rezolvarea ei [506].

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,
V. Ulianov (Lenin)

Scrisă la 6 noiembrie 1922

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipărește după un text dactilografiat semnat de V.I. Lenin

www.dacoromanica.ro

493

* CĂTRE G.P.U.

O copie la Comisariatul poporului pentru afacerile externe
„ „ pentru tov. Eiduk

Sînt informat că prin diferite puncte de graniță, și îndeosebi prin porturile de la Marea Neagră, se strecoară, în momentul de față, un mare număr de imigranți (ruși și americani).

Potrivit unei comunicări primite din partea secției de imigrație industrială din Consiliul economic superior, în fiecare lună intră în țară vreo 200—300 de străini. (Sînt speculanți, contrarevoluționari și alți indivizi de aceeași speță.)

Vă rog să luați măsurile cele mai energice pentru stăvilirea unei asemenea imigrații.

Aceste măsuri să fie comunicate tovarășului Gorbunov.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,
V. Ulianov (Lenin)

Scrisă la 6 noiembrie 1922

Publicată pentru prima oară în 1958, în cartea: V.I. Lenin. „Despre legalitatea socialistă (1917—1922)", Moscova

Se tipărește după o copie dactilografiată

494

CĂTRE G.V. CICERIN [507]

Tovarășe Cicerin,

N-ar fi cazul să ne legăm de Mussolini și să spunem *tuturor* (lui Vorovski și întregii delegații) *să plece din Italia* și să începem totodată *să hărțuim* această țară, care se lasă stăpînită de fasciști?

Să facem o demonstrație internațională.

Ni se oferă un prilej nimerit să-i șicanăm pe fasciști, spunîndu-le: ați bătut oameni de-ai noștri, sînteți niște sălbatici, niște reacționari *mai răi decît cei din Rusia anului 1905* ș.a.m.d.

www.dacoromanica.ro

Aşa cred eu că trebuie să procedăm.

Să ajutăm în mod serios *p o p o r u l* italian [508].

Al dumneavoastră, *Lenin*

Scrisă nu mai tîrziu de 8 noiembrie 1922

Se tipăreşte pentru prima oară, după manuscris

495

CĂTRE I.I. SKVORŢOV-STEPANOV

Dragă Ivan Ivanovici,

Am citit articolul dumneavoastră în legătură cu specialiştii [509].

Nu sînt de acord. Divergenţa de păreri priveşte următoarele două puncte.

Primul — la început (coloana a treia, de la cap): „Dictatura proletară se va prăbuşi dacă, în primul rînd,...* (asta-i adevărat) şi, în al doilea rînd, dacă aceşti specialişti nu vor fi specialişti de-ai noştri, *adică oameni care să considere că sarcina lor constă în a consolida şi dezvolta dictatura proletariatului*".

Teza subliniată aici nu e justă. Asemenea specialişti n-o să avem noi multă vreme, şi n-o să-i avem pînă ce nu vor dispărea specialiştii *burghezi* şi *mic-burghezi*, pînă ce *toţi* specialiştii nu vor deveni *comunişti*. Dar asta nu înseamnă în nici un caz că dictatura proletară „*se va prăbuşi*". Pentru aşa ceva e de ajuns să existe o condiţie *m a i p u ţ i n r i g u r o a s ă*, şi anume *p r i m a* condiţie. Cea de-a doua nu ne va duce la pieire. E de ajuns „să-i avem la dispoziţie".

Îndoieli, neîncredere, uneltiri, trădări etc. o să mai fie încă multă vreme. Situaţia de care este legată cea de-a doua condiţie va dăinui pînă la *sfîrşitul* dictaturii, şi de aceea ea *nu este o condiţie a dictaturii*.

Trec acum la cel de-al doilea punct al divergenţei noastre de păreri, care priveşte al treilea şi al doilea pasaj *d e l a s f î r ş i t*.

* V.I. Lenin are în vedere următorul text: „dacă, în primul rînd, nu vom avea la dispoziţie buni specialişti din cele mai variate categorii". — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

„Lupta de clasă... O asemenea îmbinare de cuvinte... nu este mai monstruoasă decît raporturile reale pe care le exprimă“ [510].

E o teză greşită. E *greşită*, şi nu numai monstruoasă. E mai rău decît monstruoasă: e *greşită din punct de vedere ştiinţific*. Asta *nu* e luptă de clasă.

Mai departe. „Laboratorul ştiinţific este un colectiv închegat care acţionează în mod coordonat, solidar şi **conştient în toate** elementele sale“.

Nu-i adevărat. Aşa ceva nu poate să existe înainte de *desfiinţarea claselor*.

Formula: *pînă* la desfiinţarea claselor *„să împarţi cu noi“* totul — nu exprimă un punct de vedere ştiinţific, ci unul sentimental. Ea nu este justă şi poate degenera în mostre ale anului 1918, cînd felcerii cereau medicilor: „împărţiţi cu noi“ totul *(cunoştinţele ştiinţifice)*.

O asemenea teză este greşită şi, din punct de vedere practic, dăunătoare.

Un exemplu: Biroul Politic şi *secretarele* lui. Biroul „să împartă“ cu ele totul (adică toate *cunoştinţele ştiinţifice)?* Nici dumneavoastră n-aţi pretinde aşa ceva. V-aţi cam ambalat.

Multe salutări! Al dumneavoastră, *Lenin*

Scrisă la 15 noiembrie 1922

Publicată pentru prima oară în 1929, în revista „Proletarskaia Revoliuţiia“ nr. 10

Se tipăreşte după manuscris

496

O SCRISOARE CĂTRE MEMBRII BIROULUI POLITIC AL P.C.(b) DIN RUSIA ŞI PROIECTUL UNEI SCRISORI ADRESATE LUI HERBERT C. HOOVER

Strict confidenţial

Haskell mi-a făcut şi mie propunerea pe care a făcut-o în mod condiţionat tovarăşului Kamenev. I-am răspuns

www.dacoromanica.ro

că sînt perfect de acord şi l-am copleşit cu complimente. Ca să-i împlinesc rugămintea, vreau să-i dau scrisoarea ce urmează, şi rog pe membrii Biroului Politic şi pe tov. Cicerin să se pronunţe asupra următoarei chestiuni: consideraţi că ar fi indicat să dau o asemenea scrisoare în mîinile lui Haskell sau socotiţi că ar fi mai prudent (întrucît pentru noi nu sînt încă clare condiţiile politice din America) să spun că sînt bolnav şi să mă abţin de la a-i înmîna lui Haskell o scrisoare, de orice fel ar fi ea.

Hotărîrea trebuie adoptată cel mai tîrziu mîine dimineaţă.

Domnului *Hoover*

Scumpe mister Hoover,

Domnul colonel Haskell i-a spus tovarăşului Kamenev, cu care a avut mereu convorbiri în legătură cu chestiunile ce privesc American Relief Administration, şi apoi mi-a comunicat şi mie, într-o întrevedere specială pe care am avut-o cu dînsul, că dumneavoastră *, în anumite condiţii, aţi accepta să veniţi în Rusia pentru a vă dedica acţiunii de redresare a ei economică; eu salut această propunere, pe care am primit-o cu cel mai mare interes, şi vă mulţumesc în mod anticipat. Repet ceea ce i-am spus lui mister Haskell, că ajutorul pe care ni l-ar da un eminent organizator şi „căpitan de industrie" dintr-o ţară călăuzită de principii de organizare economică cu totul diferite de ale noastre ar avea importanţă cu totul excepţională şi ar fi deosebit de indicat şi de plăcut pentru noi* *.

Potrivit dorinţei exprimate de mister Haskell, pînă ce veţi lua o hotărîre, toată această chestiune rămîne strict confidenţială [511].

Cu stimă, Lenin

Scrise la 22 noiembrie 1922

Se tipăresc pentru prima oară după un text dactilografiat corectat şi completat de V.I. Lenin

* Cuvintele „i-a spus... că dumneavoastră" sînt scrise de mîna lui V.I. Lenin. — *Nota red.*

** Cuvintele: „eminent... noi" sînt scrise de mîna lui Lenin. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

497

CĂTRE L.D. TROŢKI, G.E. ZINOVIEV, N.I. BUHARIN ŞI K.B. RADEK [512]

Tovarăşilor *Troţki*, *Zinoviev*, *Buharin* şi *Radek*

Documentul pe care mi l-aţi trimis dumneavoastră, şi anume proiectul intitulat „Schiţa unui program agrar de acţiune", care a fost întocmit în cea mai mare parte de Varga, în limba germană, şi a fost aprobat de comisie, l-am citit în întregime şi cu greu m-aş putea pronunţa în favoarea lui. Mi se pare că acest proiect nu conţine nimic nou în comparaţie cu rezoluţia în problema agrară adoptată de cel de-al II-lea Congres al Cominternului. Tare mă tem că unele formulări care diferă, poate chiar întîmplător, de rezoluţiile Congresului al II-lea vor provoca nedumeriri şi vor da naştere la o interpretare denaturată, în sensul că ar exista deosebiri între acest proiect şi rezoluţia Congresului al II-lea. Şi se pare că există o deosebire care atenuează ceea ce s-a spus acolo despre sprijinirea mişcării ţărăneşti şi care poate să provoace oarecare discordie între ţărănimea neînstărită şi proletariatul agricol.

Nu pot să examinez mai amănunţit această chestiune şi să confrunt, frază cu frază, proiectul de rezoluţie al lui Varga, trimis de dumneavoastră, cu rezoluţia Congresului al II-lea. Consider că e necesar să vă atrag serios atenţia că trebuie evitată îngrămădirea de prea multe rezoluţii cu privire la una şi aceeaşi problemă, întrucît ele ar putea să provoace nedumerire şi confuzie.

Ca o măsură minimă aş propune:

1) să se facă o confruntare, frază cu frază, între noua rezoluţie şi rezoluţia Congresului al II-lea;

2) să se imprime întrucîtva acestei noi rezoluţii caracterul unui comentariu parţial.

Mie, drept să spun, mi se pare că utilitatea acestei noi rezoluţii este foarte îndoielnică [513].

Lenin

Dictată la telefon la 25 noiembrie 1922, ora 12

Se tipăreşte pentru prima oară, după o copie dactilografiată

www.dacoromanica.ro

498

CĂTRE L.D. TROȚKI

Tovarășului *Trotki;* cîte o copie pentru *Zinoviev*, *Buharin*, *Radek*, *Stalin* și *Kamenev*

1. În privința lui Bordiga recomand stăruitor să fie acceptată propunerea dumneavoastră de a adresa delegaților italieni o scrisoare din partea Comitetului nostru Central și de a-i îndemna în mod insistent să urmeze tactica indicată de dumneavoastră; altfel acțiunile lor vor fi, de acum înainte, extrem de dăunătoare pentru comuniștii italieni [514].

2. Am citit tezele dumneavoastră cu privire la n.e.p. și consider că, în general, sînt foarte bune, iar unele formulări sînt extrem de reușite; doar o mică parte din puncte mi s-au părut discutabile. Eu v-aș sfătui să dați deocamdată să le publice în ziare, iar după aceea să le reeditați într-o broșură. Însoțite de unele comentarii, ele vor fi cît se poate de nimerite pentru informarea publicului din străinătate asupra politicii noastre economice.

Lenin

Dictată la telefon la 25 noiembrie 1922, ora 11

Se tipărește pentru prima oară, după o copie dactilografiată

499

* CĂTRE PREZIDIUL C.E.C. DIN RUSIA

Cîte o copie tovarășilor *Bogdanov* și *Fomin*

La 14 noiembrie într-o ședință a Consiliului Comisarilor Poporului a fost examinată problema scoaterii întreprinderilor de impregnare a traverselor din subordinea Consiliului economic superior și trecerii lor la Comisariatul poporului pentru căile de comunicație, și ea a fost rezolvată în sens pozitiv.

Întrucît am unele îndoieli în ce privește justețea acestei hotărîri, mă adresez Prezidiului C.E.C. din Rusia cu

www.dacoromanica.ro

rugămintea de a reexamina amănunţit şi temeinic această problemă, acordînd fiecărei părţi cel puţin 20 de minute pentru a-şi expune punctul de vedere.

Raportorul uneia din părţi va fi un reprezentant al Consiliului economic superior, iar al celeilalte — un reprezentant al Comisariatului poporului pentru căile de comunicaţie.

Toate materialele în legătură cu această problemă vă vor fi prezentate de directorul treburilor C.C.P., tov. *Gorbunov*, căruia i-am dat dispoziţiile necesare [515].

Preşedintele Consiliului Comisarilor Poporului,
V. Ulianov (Lenin)

Scrisă la 29 noiembrie 1922

Publicată pentru prima oară în 1933, în cartea: V.V. Fomin „Lenin şi transporturile", Moscova

Se tipăreşte după un text dactilografiat semnat de V.I. Lenin

500

CU PRIVIRE LA UN MEMORIU AL LUI N.M. KNIPOVICI [516]

Trebuie sprijinită cererea lui în legătură cu vaporul pentru Marea de Azov (anexez memoriul prezentat de el).

Lenin

3/XII.1922

Pe *N.M. Knipovici* îl cunosc personal ca un om de o onestitate ireproşabilă. În politică a fost cîndva plehanovist, iar mai înainte şi după aceea — social-democrat nefracţionist. Putem şi *trebuie* să ne bizuim cu toată încrederea pe aprecierile lui. Cunoaşte amănunţit problemele pescuitului: l-a studiat temeinic, ca om de ştiinţă, timp de 37 de ani.

Lenin

Scris la 3 decembrie 1922

Se tipăreşte pentru prima oară, după o copie dactilografiată

www.dacoromanica.ro

501

CĂTRE I.I. HODOROVSKI

Tovarăşe Hodorovski,

După cum mi-a comunicat tov. Molotov, dumneavoastră, la Novo-Nikolaevsk, aţi căpătat oarecare experienţă în ce priveşte patronarea celulelor săteşti de către cele orăşeneşti şi invers. N-aţi vrea să strîngeţi ceva materiale — scrise şi tipărite — în legătură cu această experienţă sau, dacă pînă la Congresul Sovietelor nu mai aveţi cînd să vă ocupaţi de aşa ceva, să-mi scrieţi cîteva cuvinte şi, poate, vom găsi timp să stăm de vorbă împreună [517]?

Lenin

4/XII.1922

Dictată la telefon

Publicată pentru prima oară la 22 aprilie 1930, în ziarul „Izvestiia" nr. 111

Se tipăreşte după o copie dactilografiată

502

CĂTRE M.M. LITVINOV

Confidenţial

Tovarăşului *Litvinov*

Tov. Litvinov,

Comunicaţi-mi, vă rog, dacă Haskell a primit telegrama pe care i-aţi trimis-o la Londra şi care urma să-l ajungă din urmă [518]. Dacă nu aveţi asemenea ştiri, comunicaţi-mi ce măsuri credeţi că s-ar putea lua pentru ca telegrama să-l găsească, la sosirea în America, înainte ca el să se întîlnească cu Hoover.

Preşedintele Consiliului Comisarilor Poporului,

V. Ulianov (Lenin)

Dictată la telefon la 4 decembrie 1922, ora 18

Se tipăreşte pentru prima oară, după o copie dactilografiată

www.dacoromanica.ro

503

CĂTRE A.I. SVIDERSKI

Comisariatul poporului pentru Inspecţia muncitorească-ţărănească — tov. Sviderski

1. Am primit informaţii din care aflu că Direcţia economică a insulelor din Oceanul Îngheţat de Nord vinde spirt coloniştilor din Novaia Zemlea şi-i deprinde pe băştinaşi cu beţia.

Din cele ce mi-au fost relatate reiese că Direcţia fixează preţuri atît de prădalnice, încît coloniştii caută să vîndă produsele lor unor negustori norvegieni care le oferă mărfuri pe preţuri mai puţin spoliatoare.

2. Mi s-a comunicat că, datorită unei pronunţate slăbiri a pescuitului în timpul războiului, în Marea de Azov a apărut din nou în cantităţi mari, industriale, taranca şi că, din cauza practicării prădalnice a pescuitului, ea şi-a pierdut din importanţa ei de peşte-marfă. A apărut totodată mult peşte tînăr din specii cartilaginoase, printre care morunul, care aproape că dispăruse. Dar, pe de o parte, a început numaidecît să se practice, într-o formă prădalnică, nestăvilită, prin nimic îngrădită, pescuitul de peşte cartilaginos tînăr, ceea ce poate anihila influenţa favorabilă pe care a avut-o războiul. Pe de altă parte, în cursul inferior al Donului s-a întîmplat — şi poate se mai întîmplă încă — ceva de neînchipuit. Mi s-a comunicat, spre exemplu, că chiar organele de pază ale comitetului pentru aprovizionare din Ţinutul Donului au practicat în mod prădalnic pescuitul în zona interzisă, că pentru permisele de pescuit în ape aflate sub interdicţie se încasau taxe speciale — de la 400 la 500 milioane de ruble pentru o singură expediţie.

Şeful serviciului de pază a apelor, de pe lîngă comitetul de aprovizionare din Ţinutul Donului, a fost destituit pentru că practica ilegal pescuitul în cursul inferior al Donului. Acest domn a fost *n u m a i* destituit din funcţie. Trebuie să vă informaţi unde se află el şi să controlaţi *cu mai multă seriozitate* dacă a fost pedepsit precum merita.

www.dacoromanica.ro

Vă rog să instituiți o anchetă în ambele cazuri, și rezultatele ei să mi le comunicați, într-o scurtă notă, prin tov. *Gorbunov*.

Trebuie nu numai să-i intimidați, dar și să-i trageți la răspundere și să-i destituiți pe cei ce se fac vinovați de asemenea fărădelegi.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,
V. Ulianov (Lenin)

Scrisă la 5 decembrie 1922

Publicată pentru prima oară, parțial, în 1934, în revista „Rîbnoe Hozeaistvo SSSR" nr. 1

Se tipărește pentru prima oară în întregime, după un text dactilografiat semnat de V.I. Lenin

504

CĂTRE N.P. GORBUNOV

Tovarășe Gorbunov,

E necesar ca această chestiune să fie complet clarificată, *din moment ce misiunea feroviară* urmează să *fie curînd lichidată (în primăvară?)*.

De această chestiune s-a ocupat, mi se pare, *Avanesov*.

Dar *Vetoșkin* o fi fost informat? I-o fi predat Avanesov *t o a t e* materialele în legătură cu această chestiune?

Vă rog să controlați *p e r s o n a l* acest lucru [519].

Lenin

Scrisă la 6 decembrie 1922

Se tipărește pentru prima oară, după manuscris

505

CĂTRE L.A. FOTIEVA ȘI N.P. GORBUNOV

Pentru tov. Fotieva și Gorbunov

Toate documentele pe care le primiți pentru mine din partea Comitetului Central să le înscrieți într-un registru special și într-o formă cît mai concisă, astfel încît cuprinsul lor, redat în stil telegrafic, să nu ocupe mai mult de trei

www.dacoromanica.ro

rînduri. Dacă documentele înregistrate vor conţine vreo neclaritate sau vreo inexactitate (în legătură cu întrebări de tipul: ce vrea, cît cere, de ce se plînge, ce încearcă să obţină), răspunderea va cădea asupra dumneavoastră.

Lenin

7/XII.1922

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipăreşte după o copie dactilografiată

506

CĂTRE CHARLES P. STEINMETZ

Mult stimatului Charles Proteus Steinmetz, care constituie o rară excepţie în frontul unic al reprezentanţilor ştiinţei şi culturii care se opun proletariatului.

Nădăjduiesc că o ulterioară adîncire şi lărgire a breşei care a fost provocată în acest front nu se va lăsa mult aşteptată. Fie ca exemplul muncitorilor şi ţăranilor ruşi, care şi-au luat soarta în propriile lor mîini, să fie un sprijin pentru proletarii şi fermierii americani. În ciuda îngrozitoarelor consecinţe ale distrugerilor provocate de război, noi continuăm să mergem înainte, deşi pentru construcţia economică a noii vieţi nu posedăm nici măcar o zecime din imensele resurse care de mulţi ani se află la dispoziţia poporului american [520].

Vladimir Ulianov (Lenin)

Moscova, 7.XII.1922

Publicată pentru prima oară în limba engleză în iulie 1923, în revista „Soviet Russia Pictorial"

În limba rusă a fost publicată pentru prima oară la 21 aprilie 1961, în ziarul „Izvestiia" nr. 96

Se tipăreşte după fotocopia textului scris de un necunoscut şi semnat de V.I. Lenin

Tradusă din limba engleză

www.dacoromanica.ro

507

CĂTRE G.E. ZINOVIEV

Tovarăşe Zinoviev,

Nu vă suspectez *cîtuşi de puţin* de părtinire faţă de Rojkov.

Nici vorbă de aşa ceva!

Dar, de fapt, mă tem foarte mult că o să mintă cît i-o plăcea *chiar şi în coloanele presei.* O să mintă, şi noi o să fim duşi de nas.

Iată de ce mă tem eu.

Ei au o lozincă: caută să minţi, să ieşi din partid şi să rămîi în Rusia.

Asupra acestui lucru trebuie să reflectăm şi *să mai stăm de vorbă* [521].

Al dumneavoastră, *Lenin*

Scrisă la 7 sau 8 decembrie 1922

Publicată pentru prima oară, parţial, în 1957, în revista „Voprosi Istorii KPSS" nr. 4

Se tipăreşte după manuscris

Publicată în întregime în 1959, în cartea: L.A. Fotieva. „Din viaţa lui Lenin", Moscova

508

CĂTRE I.V. STALIN

Tovarăşului *Stalin*

Tovarăşe *Stalin*,

Contest valabilitatea hotărîrii adoptate ieri în legătură cu Rojkov, întrucît:

în primul rînd, această hotărîre, contrar uzanţelor şi prevederilor regulamentului, n-a fost pusă pe ordinea de zi pînă la orele 12;

în al doilea rînd, documentele n-au fost în prealabil prezentate membrilor Comitetului Central, ca să ia cunoştinţă de ele;

în al treilea rînd, nu există nici un motiv de urgentă rezolvare a acestei chestiuni, după ce ea a fost discutată

www.dacoromanica.ro

în două rînduri, şi asta cu atît mai mult cu cît eu am participat la prima parte a şedinţei, şi chestiunea a fost supusă aprobării tocmai după ce eu am fost nevoit să mă retrag. De aceea insist ca această chestiune să fie transmisă plenarei cu atît mai mult cu cît pînă la întrunirea ei a mai rămas doar o săptămînă [522].

În legătură cu Lozovski, propun să se folosească timpul liber ce s-a creat pentru a căuta cu mai multă asiduitate candidaţii necesari [523].

Noi, ca partid, am dat deja un număr excesiv de forţe pentru Comintern şi, prin urmare, pentru Internaţionala sindicală. Dacă s-a dovedit că Lozovski, de unul singur, nu poate să facă faţă, este necesar să atragem noi forţe, fie dintre străini, fie dintre activiştii care în nici un caz nu pot fi folosiţi de noi altfel, adică nici în munca organizatorică şi nici în cea practică sau administrativă. De aceea în nici un caz nu poate fi luat Kalnin, care, după cum am aflat, a început să desfăşoare o activitate destul de importantă şi, dacă nu mă înşel, destul de rodnică în Donbass. De asemenea, în nici un caz nu putem, pur şi simplu, să-l desemnăm pe Tomski, deoarece în Consiliul Central al Sindicatelor din Rusia el este copleşit de muncă; şi aceasta este îngreuiată de lipsa de oameni. Dacă e nevoie, propun să desemnăm pe Tomski şi Rudzutak, cu condiţia să fie ocupaţi în această nouă funcţie nu mai mult de o jumătate de oră pe zi şi să li se ataşeze neapărat doi sau mai mulţi secretari care să cunoască limbi străine şi să fie în stare să-i informeze despre toate în mod amănunţit. Voi face propunerea de a se trasa Biroului Organizatoric sau Secretariatului sarcina de a găsi asemenea secretari cu condiţia ca în nici un caz ei să nu fie scoşi dintr-o funcţie care e necesară partidului nostru.

Vă atrag atenţia că, dacă nu sînt folosiţi oameni ca Rotştein, asta constituie o dovadă de flagrantă anarhie din partea Internaţionalei sindicale şi a Cominternului în modul de a organiza munca, fiindcă, în orice caz, aceşti oameni au dovedit, într-o practică îndelungată, aptitudinea lor pentru activitatea publicistică, bunăoară prin colaborarea lor la vechea „Neue Zeit“ [524]; nu încape îndoială că, sprijiniţi de secretari competenţi, ei vor

www.dacoromanica.ro

Moscou, Kremlin, le 5 décembre 1922

Cher camarade Lazzari,

Je te rends de tout mon coeur les salutations très agréées dont tu as chargé le camarade Maffi. à cause de ma maladie

Je n'ai pas (malheureusement) suivi mon oeuvre depuis le III-ème Congrès de l'Internationale Communiste ~~et je connais même tes propositions personnelles du Congrès de Rome~~. Il y a maintenant la tâche la plus délicate à poursuivre. La fusion a été décidée par le Congrès; il faut y contribuer de toute bonne volonté. Je suis sûr que tout l'appui de ton autorité et de ton enthousiasme de vieux révolutionnaire fidèle sera mis au service du grand but que nous nous proposons: l'union solide et sincère de tous les vrais révolutionnaires. V*

Beaucoup de souhaits pour ta santé, et mes solutations les plus cordiales.

Lénine

V* spécialement (il est assez adroit et flexible pour ça)

V* Je compte surtout sur toi en cas si Serrati créé quelques difficultés même involontairement: la méfiance resultant de la page est tellement grande qu'il doit non seulement être (ça va sans dire) mais aussi se paraître le plus loyal possible et encore (il doit) inventer toutes méthodes possibles pour éviter toute possibilité de méfiance de la part des communistes. Malheureusement ma maladie m'a empêché de dire cela à Serrati personnellement.

www.dacoromanica.ro

Scrisoarea adresată de V.I.Lenin
lui C. Lazzari şi dispoziţia
dată secretarei.—
11 decembrie 1922

Micşorat

www.dacoromanica.ro

aduce un folos excepțional, și asemenea secretari ar putea și ar trebui să fie luați nu dintre ruși, ci dintre străini. Iar absorbției de forțe din partidul nostru, cu scopul de a le pune la dispoziția Cominternului și a Internaționalei sindicale, trebuie, neapărat, să i se pună capăt.

Vă rog ca propunerea respectivă s-o trimiteți Secretariatului Comitetului Central sau Biroului Organizatoric [525].

Lenin

Dictată la telefon la 8 decembrie 1922

Se tipărește pentru prima oară, după o copie dactilografiată

509

CĂTRE M.I. FRUMKIN [526]

Pentru **Frumkin**

Ați citit, în redactarea definitivă, tezele lui Frumkin (paragr. XI, pct. 15) (din 5.XII, cu nr. 012 461/sk) [527]? *Comunicați-mi, în cîteva cuvinte, punctul dumneavoastră de vedere*, și dacă nu veți reuși să faceți acest lucru pînă luni, atunci o să mi-l comunicați marți *, cînd am de gînd să vin la Moscova [528].

10.XII. *Lenin*

Scrisă la 10 decembrie 1922

Se tipărește pentru prima oară, după manuscris, confruntat cu copia dactilografiată

510

O SCRISOARE ADRESATĂ LUI C. LAZZARI ȘI O DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARĂ

Moscova, Kremlin, 11 decembrie 1922

Dragă tovarășe Lazzari,

Îți mulțumesc pentru salutările ce mi le-ai trimis prin tovarășul Maffi și îți răspund din toată inima cu aceleași urări de bine.

* E vorba de 11 sau 12 decembrie. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Eu, din păcate, fiind bolnav, n-am putut * să urmăresc activitatea ta de după Congresul al III-lea al Internaționalei Comuniste. În momentul de față trebuie urmărită îndeplinirea sarcinii celei mai delicate. Unificarea a fost hotărîtă de către congres și trebuie sprijinită cu toată perseverența [529]. Sînt convins că toată autoritatea ta și tot entuziasmul tău de vechi și devotat revoluționar vor fi puse în slujba mărețului țel pe care ni-l propunem: unirea temeinică și sinceră a tuturor adevăraților revoluționari.

Eu mă bizui în special pe tine în caz că Serrati va crea, fie și involuntar, unele dificultăți: neîncrederea provocată de trecut este atît de mare, încît el trebuie nu numai să fie (asta se înțelege de la sine), dar și să se manifeste ca cel mai loial cu putință și, în afară de asta, să caute (el este destul de abil și de flexibil pentru asta) toate metodele posibile pentru a evita orice motiv de neîncredere din partea comuniștilor. Din păcate, boala m-a împiedicat să-i spun acest lucru lui Serrati personal **.

Îți trimit multe urări de sănătate și salutările mele cele mai cordiale [530].

Lenin

Tovarășei **Fotieva** sau secretarei de serviciu

Dați să transcrie acest text la mașină *după ce corectați* franceza *mea* și apoi înapoiați-mi-l.

Lenin

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipărește după un text dactilografiat corectat și completat de V.I. Lenin

Tradusă din limba franceză

511

CĂTRE L.D. TROȚKI

Tovarășe Trotki,

Vă trimit o scrisoare a lui Krestinski. Scrieți-mi în cîteva cuvinte și cît mai curînd dacă sînteți de acord;

* Cuvintele „din păcate, fiind bolnav, n-am putut" sînt scrise de mîna lui Lenin. — *Nota red.*

** Acest alineat este scris de mîna lui Lenin. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

la plenară am să duc luptă pentru menținerea monopolului.

Dar dumneavoastră?

Al dumneavoastră, *Lenin*

P.S. Ar fi mai bine să-mi restituiți *repede* scrisoarea [531].

Scrisă la 12 decembrie 1922 *Se tipărește după manuscris*

512

CĂTRE L.D. TROȚKI

Tovarășului Trotki,

O copie pentru Frumkin și Stomoneakov

Tovarășe Trotki,

Am primit scrisoarea dumneavoastră în care vă spuneți părerea despre cele scrise de Krestinski și despre planurile lui Avanesov [532]. Mie mi se pare că noi amîndoi sîntem pe deplin de acord și cred că chestiunea Comisiei de stat a planificării, așa cum e pusă ea în cazul de față, exclude (sau face să treacă pe planul al doilea) disputa pe tema necesității de a-i acorda acesteia drepturi de dispoziție [533].

În orice caz, v-aș ruga foarte mult ca la apropiata plenară să vă asumați sarcina de a apăra punctul nostru de vedere comun cu privire la necesitatea absolută de a menține și întări monopolul comerțului exterior. Întrucît plenara precedentă a adoptat în această privință o hotărîre care este categoric împotriva monopolului comerțului exterior și cum în această chestiune nu putem face concesii, eu cred, așa cum am arătat într-o scrisoare trimisă lui Frumkin și lui Stomoneakov *, că, în caz de vom fi înfrînți în această chestiune, va trebui s-o punem în discuția congresului partidului. Pentru aceasta va fi nevoie ca să prezentăm în fața fracțiunii de partid

* Scrisoarea n-a fost găsită. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

a apropiatului congres al Sovietelor [534] o scurtă expunere a divergenţelor noastre. Dacă o să am timp, o să fac o asemenea expunere şi aş fi foarte bucuros dacă şi dumneavoastră aţi proceda la fel. Orice şovăială în această chestiune ne provoacă prejudicii nemaipomenite, iar obiecţiile care se aduc împotriva monopolului se reduc în întregime la învinuirea că aparatul e imperfect. Dar, la noi, pretutindeni aparatul se distinge prin imperfecţiune, şi ca să renunţăm la monopol pe motiv că aparatul e imperfect înseamnă ca, o dată cu apa din copaie, să aruncăm şi pruncul.

Lenin

13/XII.1922

Dictată la telefon *Se tipăreşte după o copie dactilografiată*

513

CĂTRE V.A. AVANESOV

Tovarăşe Avanesov,

Vă trimit scrisoarea mea *. Mi-o restituiţi pînă la ora 7.

Gîndiţi-vă bine ce am mai putea adăuga şi ce ar trebui să mai scoatem. *Cum ar trebui să organizăm lupta* [535]?

Al dumneavoastră, *Lenin*

Scrisă la 14 decembrie 1922

Publicată pentru prima oară în 1957, în revista „Voprosî Istorii KPSS" nr. 4 *Se tipăreşte după manuscris*

514

CĂTRE L.D. TROŢKI

Tovarăşe Troţki,

Consider că sîntem pe deplin înţeleşi. Vă rog ca la plenară să declaraţi că sîntem amîndoi solidari. Nădăj-

* Vezi *V.I. Lenin.* Opere complete, vol. 45, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 356—360. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

duiesc că proiectul nostru de hotărîre va fi adoptat, fiindcă o parte din cei care în octombrie au votat împotriva noastră sînt acum, parțial sau în întregime, alături de noi *.

Dacă, contrar tuturor așteptărilor, proiectul nostru de hotărîre nu va fi adoptat, să ne adresăm fracțiunii de partid a congresului Sovietelor și să declarăm că vom pune în discuție această chestiune la congresul partidului.

Dați-mi de veste atunci, și eu am să vă trimit o declarație întocmită de mine.

Al dumneavoastră, *Lenin*

P.S. Dacă se va întîmpla ca această chestiune să fie scoasă de pe ordinea de zi a actualei plenare (lucru la care nu mă aștept și împotriva căruia, bineînțeles, va trebui să protestați din răsputeri în numele nostru, al tuturor), eu cred că, în orice caz, va fi necesar să ne adresăm fracțiunii congresului Sovietelor și să cerem ca chestiunea să fie transmisă congresului partidului, întrucît e inadmisibil să se persiste în actualele șovăieli.

Toate materialele pe care vi le-am trimis eu pot să rămînă la dumneavoastră pînă după plenară**.

Scrisă la 15 decembrie 1922

Se tipărește după manuscris și după textul consemnat de L.A. Fotieva

515

CĂTRE L.D. TROȚKI

Tovarășului *Troțki*

Tov. *Troțki*,

Vă trimit o scrisoare pe care am primit-o azi de la Frumkin [536]. Și eu cred că e absolut necesar să rezolvăm definitiv această chestiune. Dacă există temerea că ea mă frămîntă și chiar se răsfrînge asupra stării sănătății mele, cred că un asemenea considerent e absolut inaccep-

* Cuvintele „alături de noi" sînt scrise de L.A. Fotieva. — *Nota red.*
** Textul acestui post-scriptum este scris de L.A. Fotieva. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

tabil, întrucît pe mine mă frămîntă de o mie de ori mai mult această tărăgănare care face ca, în una din problemele esenţiale, politica noastră să fie cu totul instabilă. De aceea vă atrag atenţia asupra scrisorii alăturate şi vă rog foarte mult să sprijiniţi examinarea neîntîrziată a acestei chestiuni. Sînt convins că, dacă ne ameninţă pericolul unei înfrîngeri, e mult mai preferabil să fim înfrînţi înainte de congresul partidului şi să ne adresăm chiar acum fracţiunii comuniste a congresului Sovietelor decît să fim înfrînţi după congres. Poate că ar fi cazul să acceptăm un compromis — în sensul că acum adoptăm hotărîrea de a confirma monopolul, iar la congresul partidului vom pune totuşi problema — şi să ne înţelegem încă de pe acum asupra acestei proceduri. În interesul nostru şi al cauzei noastre, în nici un caz nu putem să acceptăm, după părerea mea, nici un fel de alt compromis.

Lenin

15.XII.1922

Dictată la telefon *Se tipăreşte după o copie dactilografiată*

516

CĂTRE VICEPREŞEDINŢII C.C.P. ŞI C.M.A. [537]

Scrisoare către vicepreşedinţi *

1. Comisia de stat a planificării trebuie trecută sub îndrumarea tovarăşului Rîkov **.

2. După părerea mea, este necesar să fie angajate şase stenografe şi să se înregistreze pe scurt, în 3—4 rînduri, conţinutul fiecărei convorbiri, limitîndu-se, bineînţeles, doar la esenţialul celor stabilite şi la principalele 2—3 cifre.

* În copia dactilografiată figurează: „pentru tov. Kamenev, Rîkov şi Ţiurupa". — *Nota red.*

** După aceea urmează cîteva rînduri şterse, care nu se află în copia dactilografiată: „2. În ce priveşte celelalte puncte ale repartizării sarcinilor, n-am avut încă răgaz să reflectez îndeajuns asupra lor şi voi da răspuns chiar azi, dacă voi avea timp să citesc textul încă o dată şi să mă mai gîndesc". — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Acest lucru este necesar, cred eu, pentru ca munca celor trei vicepreşedinţi să se desfăşoare în mod coordonat, iar în al doilea rînd pentru ca să existe posibilitatea de a chibzui încă o dată asupra măsurilor luate din mers şi a confrunta, după cîteva săptămîni, rezultatele măsurilor luate.

E necesar să i se încredinţeze lui Gorbunov sarcina de a organiza acest întreg aparat de înregistrare stenografică şi de a veghea cu stricteţe ca el să lucreze în modul cel mai ordonat.

3. Vă rog să notaţi pe scurt — cam pe o pagină — la ce hotărîre aţi ajuns în privinţa statisticianului Popov. Nu mă gîndesc, deocamdată, să pun în discuţie justeţea acestei hotărîri, dar consider că peste cîteva săptămîni vom avea nevoie de o înregistrare exactă a învinuirilor şi a apărării *.

N. Lenin

Dictată la 16 decembrie 1922

Se tipăreşte pentru prima oară după textul consemnat de N.K.Krupskaia

517

CĂTRE L.D. TROŢKI [538]

Am reuşit, ca să zic aşa, să cucerim o poziţie fără să tragem un foc de armă, printr-o simplă mişcare de manevră. Propun: să nu ne oprim, ci să continuăm ofensiva, iar pentru aceasta să cerem să se adopte propunerea ca la congresul partidului să punem problema întăririi comerţului exterior şi a măsurilor necesare pentru îmbunătăţirea organizării lui. Daţi citire acestei propuneri în şedinţa fracţiunii comuniste a congresului Sovietelor. Nădăjduiesc că nu veţi ridica obiecţii şi nu veţi refuza să faceţi o expunere în faţa membrilor fracţiunii.

N. Lenin

21 decembrie 1922

Se tipăreşte după o copie dactilografiată

* Nu s-a stabilit despre ce e vorba. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

1923

518

CĂTRE L.D. TROȚKI [539]

Strict confidențial
Personal

Stimate tov. Troțki,

V-aș ruga foarte mult să vă asumați sarcina de a apăra cauza gruzină la plenara Comitetului Central al partidului. Chestiunea aceasta se află acum sub „urmărirea" lui Stalin și a lui Dzerjinski, și eu nu mă pot bizui pe imparțialitatea lor. Ba chiar dimpotrivă. Dacă dumneavoastră ați accepta să vă asumați sarcina acestei apărări, aș putea să fiu liniștit. Dacă, dintr-un motiv sau altul, nu acceptați, vă rog să-mi restituiți întreg acest dosar. Voi considera aceasta ca un indiciu că nu acceptați [540].

Cu cordiale salutări tovărășești, *Lenin* *

Dictată la telefon la 5 martie 1923

Se tipărește după o copie dactilografiată

519

* TOVARĂȘULUI STALIN

Strict confidențial
Personal

O copie pentru tovarășii Kamenev și Zinoviev

Stimate tov. Stalin,

Ați comis grosolănia de a chema pe soția mea la telefon și a-i adresa cuvinte ofensatoare. Cu toate că ea a accep-

* Pe o foaie separată anexată la această scrisoare se află următorul adaos scris de secretară: „Tovarășe Troțki! La scrisoarea pe care v-am citit-o la

www.dacoromanica.ro

tat să dea uitării ceea ce i-ați spus atunci, totuși acest fapt a fost adus chiar de către ea la cunoștința lui Zinoviev și Kamenev. N-am de gînd să uit așa ușor ceea ce s-a făcut împotriva mea, și se înțelege de la sine că ceea ce s-a făcut împotriva soției mele eu consider că s-a făcut și împotriva mea. De aceea, vă rog să chibzuiți bine dacă acceptați să vă retrageți cuvintele și să vă cereți scuze sau preferați să rupem orice relații între noi [541].

Cu stimă, *Lenin*

5 martie 1923

Se tipărește după însemnările secretarei (text dactilografiat)

520

CĂTRE P.G. MDIVANI, F.E. MAHARADZE ȘI ALȚII

Strict confidențial

Tovarășilor Mdivani, Maharadze și alții

O copie pentru tov. *Trotki* și *Kamenev*

Stimați tovarăși,

Urmăresc cu tot interesul problema de care vă ocupați. Sînt indignat de grosolănia lui Ordjonikidze și de îngăduința lui Stalin și Dzerjinski. Pregătesc note pentru dumneavoastră, precum și o cuvîntare [542].

Cu stimă, *Lenin*

6 martie 1923

Se tipărește după o copie dactilografiată

telefon, Vladimir Ilici mi-a cerut să adaug, spre încunoștințarea dumneavoastră, că tov. Kamenev pleacă în Gruzia miercuri și vrea să știe dacă nu doriți să trimiteți ceva acolo din partea dumneavoastră. 5 martie 1923". — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

ANEXE

www.dacoromanica.ro

1

* TELEGRAMĂ ADRESATĂ TUTUROR COMITETELOR EXECUTIVE GUBERNIALE [543]

Cîte o copie pentru secţiile agricole guberniale

O sarcină urgentă a organelor agricole în perioada de iarnă este aceea de a pregăti activişti voluntari la sate care să aibă un nivel politic ridicat. Actuala campanie, potrivit planului Comisariatului poporului pentru agricultură, se desfăşoară în ritm intens, cu participarea activă a comitetelor executive guberniale în ansamblul lor. Acestor comitete le revin următoarele sarcini: 1) să examineze şi să aprobe planul de campanie pînă la 1 decembrie cel mai tîrziu; 2) să atragă în muncă toate organele locale ale puterii şi să sprijine în mod efectiv organele agricole; 3) să exercite o supraveghere şi un control general asupra modului cum se desfăşoară campania.

O atenţie deosebită trebuie acordată informării ţărănimii asupra măsurilor ce se iau pentru ca ea să poată trimite la cursuri pe cei mai buni dintre reprezentanţii ei. Pe viitor veţi avea grija ca, în mod periodic, în comisiile economice guberniale şi la plenarele comitetelor executive guberniale să fie prezentate dări de seamă ale secţiilor agricole guberniale asupra modului cum se desfăşoară campania şi să controlaţi, prin comitetele executive judeţene, rezultatele obţinute. De reuşita acestei cam-

www.dacoromanica.ro

panii răspunde întregul comitet executiv gubernial.

Președintele Consiliului Muncii și Apărării,
V. Ulianov (Lenin) *

Scrisă la 21 noiembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1961, în revista „Istoriceskii Arhiv" nr. 2

Se tipărește după un text dactilografiat semnat de V.I. Lenin

2

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI F.E. DZERJINSKI [544]

Foarte urgent

Comisariatul poporului pentru căile de comunicație
— tov. *Dzerjinski*

Dată fiind importanța excepțională pe care o prezintă legătura neîntreruptă dintre Direcția șantierului centralei electrice de la Kașira, cu sediul în Moscova, și construcția locală a șantierului, atît pentru transportul materialelor cît și pentru acela al călătorilor, e necesar să prelungiți valabilitatea permisiunii de a atașa la trenurile de călători locale (suburbane) două vagoane de marfă (cu nr. 980 848 și 603 984), adaptate pentru transportul oamenilor.

Președintele C.C.P., *Lenin*

Scrisă la 28 noiembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipărește după un text dactilografiat semnat de V.I. Lenin

3

O TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI A.V. ȘOTMAN

Rostov-pe-Don — tov. *Șotman*,
președintele Consiliului economic de ținut

La Moscova, pe lîngă Uniunea centrală a cooperativelor de consum s-a deschis o bursă cooperatistă centrală, la

* Telegrama este semnată și de N. Osinski, adjunct al comisarului poporului pentru agricultură, și de E.A. Preobrajenski, șeful Direcției generale a învățămîntului profesional. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

care participă şi alte feluri de organizaţii cooperatiste, precum şi organe economice de stat. Uniunii centrale a cooperativelor de consum însă i s-a trasat sarcina să organizeze o bursă generală pe lîngă Banca de stat. O asemenea formă de organizare ar fi potrivită şi la dumneavoastră, fiindcă ea înlesneşte constituirea în cel mai scurt timp a unei burse atît cooperatiste, cît şi generale. Uniunea de ţinut a cooperativelor de consum organizează o bursă regională a cooperativelor şi totodată ia măsuri pentru organizarea la Rostov a unei burse generale pe lîngă consiliul economic al acestui ţinut [545].

Preşedintele C.M.A., *Lenin*

Moscova, Kremlin
29 noiembrie 1921

Se tipăreşte pentru prima oară, după un text dactilografiat semnat de V.I. Lenin

4

TELEGRAMĂ ADRESATĂ UNOR ÎMPUTERNICIŢI AI COMISARIATULUI POPORULUI PENTRU COMERŢUL EXTERIOR [546]

Către împuterniciţii Comisariatului poporului pentru comerţul exterior:

în Siberia — la Novo-Nikolaevsk;
în Sud-est — la Rostov-pe-Don;
în Nord — la Arhanghelsk;
la Petrozavodsk;
la Novorossiisk;
în Crimeea — la Sevastopol;
în Bielorusia — la Minsk;
la Vitebsk;
la Baku;
la Murmansk;
la Taşkent

Cîte o copie pentru comisiile economice

www.dacoromanica.ro

După cum ni se comunică din partea Comisariatului poporului pentru comerțul exterior, împuterniciții săi, sub presiunea *comisiilor economice*, au pus în vînzare mărfurile de export, care constituie fondul contravalutar al statului. La Arhanghelsk, Rostov-pe-Don, Novorossiisk, Novo-Nikolaevsk, Sevastopol, Minsk, Baku s-a vîndut o parte din fondul de stat; totodată vînzarea se face în condiții defavorabile și cu valuta obținută nu se achiziționează utilaj pentru industrie, ci mărfuri pentru uz personal. Asemenea acțiuni de irosire a fondului de export al statului într-un moment cînd dispunem de atît de puține mijloace materiale, constituie o crimă de stat. E de datoria dv. să puneți capăt unui asemenea comerț, iar operațiile comerciale privind vînzarea mărfurilor de export să fie efectuate numai potrivit permisiunilor și instrucțiunilor date de Comisariatul poporului pentru comerțul exterior, care sînt semnate de adjunctul comisarului sau de șeful direcției exportului, tov. *Rîkunov*. Comisiile economice și împuterniciții Comisariatului poporului pentru comerțul exterior sînt obligați să inventarieze în mod riguros mărfurile care sînt bune pentru export, dar n-au fost încă predate acestui comisariat, să le repartizeze pentru el și, pe măsură ce sînt blocate pentru export de către Comisia pentru folosirea resurselor materiale de pe lîngă C.M.A., să le predea Comisariatului poporului pentru comerțul exterior.

Președintele C.C.P., *Lenin*

Scrisă la 29 ianuarie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipărește după un text dactilografiat semnat de V.I. Lenin

5

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI I.I. RADCENKO

Comisariatul poporului pentru comerțul exterior — tov. Radcenko

Ați fost informat de șantierul centralei electrice de la Kașira că pe vaporul „Frida Gorn", care a fost înțepenit

www.dacoromanica.ro

de gheţuri lîngă Petrograd, se află 110 lăzi cu izolatori pentru linia de transport de energie electrică Kaşira—Moscova. Comunicaţi-mi urgent ce măsuri aţi luat pentru ridicarea acestor lăzi de pe vapor şi pentru expedierea lor la Kaşira. În afară de aceasta, după o informaţie primită de la Kaşira, în afara graniţelor Rusiei se află 11 900 de izolatori, care au fost expediaţi la 7/XI de la uzinele Rosenthal. Ţinînd seama de cele întîmplate cu vaporul „Frida Gorn", e necesar ca încă de pe acum să vă îngrijiţi de noul itinerar pe care trebuie să-l urmeze transportul acestor izolatori; totodată — să-i trimiteţi pe calea ferată, fiind mijlocul cel mai sigur — cu un însoţitor, pînă la Moscova şi să fie predaţi, sub semnătură, la biroul şantierului de la Kaşira: Malîi Cerkasskii, hanul Kaleazin, şantierul Kaşira. Comunicaţi-i neîntîrziat tovarăşului *Smolianinov* ce măsuri aţi luat şi la ce rezultate aţi ajuns [547].

Preşedintele C.M.A., *Lenin*

Moscova, Kremlin
2.12.1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipăreşte după un text dactilografiat semnat de V.I. Lenin

6

CĂTRE N. OSINSKI *

Comisariatul poporului pentru agricultură — tov. *Osinski*

Vă rog să-mi daţi răspunsuri cît se poate de scurte — care să cuprindă în total o pagină, cel mult două — la cîteva întrebări, astfel ca să pot să expun într-o formă mai exactă părţile respective din raportul pe care urmează să-l prezint la congresul Sovietelor şi să introduc în el unele cifre mai semnificative.

N-aţi putea să-mi daţi pentru raportul meu la congresul Sovietelor 2—3 cifre globale: 1) în legătură cu modul cum am efectuat aprovizionarea cu material semincer pentru

* Vezi volumul de faţă, documentul 144. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

toamna anului 1921? 2) în legătură cu alte rezultate palpabile şi succese vizibile obţinute încă în 1921? N-ar fi cazul să amintesc de gospodăriile semincere (cea de la Şatilovo etc. etc.) sau despre centrele de ameliorare a speciilor şi încă ceva în acest gen?

Preşedintele C.C.P., *Lenin*

Scrisă la 17 decembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipăreşte după o copie dactilografiată

7

CĂTRE N.P. GORBUNOV ŞI V.A. SMOLIANINOV *

Pentru tovarăşii *Gorbunov şi Smolianinov*

Vă rog să-mi comunicaţi dacă se va publica partea finală a articolului lui Levi din „Ekonomiceskaia Jizn" în legătură cu aprovizionarea Rusiei cu energie electrică. Cînd o să apară? Va cuprinde date centralizatoare cu privire la creşterea numărului şi a puterii instalate a centralelor electrice în cursul fiecăruia din anii 1918, 1919, 1920 şi 1921, fie ele şi incomplete? Este necesar ca aceste date să fie publicate pînă marţi **. Luni aştept să-mi telefonaţi [548].

Preşedintele C.C.P., *Lenin*

17 decembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipăreşte după o copie dactilografiată

8

CĂTRE A.V. LUNACEARSKI, M.N. POKROVSKI ŞI E.A. LITKENS ***

Comisariatul poporului pentru învăţămînt — tov. Lunacearski, Pokrovski şi Litkens

Vă rog să-mi daţi răspunsuri cît se poate de scurte — care să cuprindă o pagină, cel mult două — la cîteva

* Vezi volumul de faţă, documentul 144. — *Nota red.*
** 19 decembrie. — *Nota red.*
*** Vezi volumul de faţă, documentul 144. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

întrebări, astfel ca să pot să expun într-o formă mai exactă părțile respective din raportul pe care urmează să-l prezint la congresul Sovietelor și să introduc în el unele cifre mai semnificative.

Vă rog să-mi comunicați, în vederea întocmirii raportului meu pentru congresul Sovietelor, scurte date care ar putea să caracterizeze în mod elocvent creșterea dorinței de a se instrui, precum și unele succese obținute în acest domeniu în cursul anului 1921 (bunăoară, numărul celor ce învață, numărul caselor de citire, al bibliotecilor, al studenților, al instituțiilor de învățămînt tehnic ș.a.m.d.).

Președintele C.C.P., *Lenin*

Scrisă la 17 decembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipărește după o copie dactilografiată

9

CĂTRE I.I. RADCENKO *

Comisariatul poporului pentru comerțul exterior — tov. *Radcenko*

O copie pentru *Direcția exploatării hidraulice a turbei* — tov. *Kirpicinikov*

Vă rog să-mi dați răspunsuri cît se poate de scurte — care să cuprindă o pagină, cel mult două — la cîteva întrebări, astfel ca să pot să expun într-o formă mai exactă părțile respective din raportul pe care urmează să-l prezint la congresul Sovietelor și să introduc în el unele cifre mai semnificative.

Vă rog să-mi trimiteți o comunicare exactă, de cel mult o pagină, despre ce anume s-a comandat în Germania pentru întreprinderile de exploatare hidraulică a turbei. Să specificați dacă această comandă va fi execu-

* Vezi volumul de față, documentul 144. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

tată pînă în primăvara anului 1922 şi ce perspective oferă ea pentru campania de extracţie a turbei pe anul 1922.

Preşedintele C.C.P., *Lenin*

Scrisă la 17 decembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipăreşte după o copie dactilografiată

10

* TELEGRAMĂ ADRESATĂ TUTUROR COMITETELOR EXECUTIVE ŞI COMISIILOR ECONOMICE GUBERNIALE [549]

Vă rog ca numaidecît să acordaţi cu maximum de energie ajutor tuturor organelor silvice pentru îndeplinirea sarcinilor privind intensificarea tăierii şi transportului lemnelor de foc şi al materialului lemnos în lunile de muncă intensă ale iernii, întărind secţiile muncii din fiecare plasă în vederea îndeplinirii de către populaţie a normelor privind tăierea lemnelor şi transportul lor în cadrul prestaţiilor şi impozitului în muncă cu braţele şi cu atelajele. Desfăşuraţi o intensă campanie de agitaţie la sate în vederea îndeplinirii acestei sarcini de către populaţie, iar în caz de nevoie aplicaţi măsuri de constrîngere. Organizaţi numaidecît şi efectuaţi o parte din achiziţii pe cheltuiala consumatorului însuşi, rezervînd mijloacele băneşti ale statului pentru plata cheltuielilor de tăiere şi transport al lemnelor de foc şi al materialului lemnos, menit să satisfacă necesităţile cele mai imperioase ale statului, ca, de pildă: căile ferate, transportul pe apă, departamentul armatei, marea industrie de stat, călăuzindu-vă în acest sens după indicaţiile date de Direcţia generală a combustibilului şi de Direcţia generală a silviculturii în adresele cu nr. 811 şi 812. Vă atrag atenţia că este extrem de greu ca lucrările să fie finanţate în întregime de la centru. Întrucît rezervele au fost secătuite, vă rog să recurgeţi în cît mai largă măsură la mijloace locale pentru plata lucrărilor. În nici un caz să nu

www.dacoromanica.ro

permiteți ca mijloacele bănești și materiale alocate de centru pentru transportul lemnelor să fie folosite pentru acoperirea altor nevoi. Raportați Direcției generale a silviculturii ce măsuri ați luat *.

Moscova, Kremlin

19.XII.1921 Președintele C.M.A., *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipărește după o copie dactilografiată

11

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI V.A. ANTONOV-OVSEENKO

Acordăm o importanță cu totul deosebită preîntîmpinării oricăror tulburări la Kronștadt. Vă cerem să examinați situația cu cea mai mare atenție, să întăriți vigilența și s-o mențineți mereu trează. Comisia va fi făcută răspunzătoare pentru luarea tuturor măsurilor necesare [550].

Lenin **

Scrisă la 26 decembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipărește după o copie dactilografiată

12

INDICAȚII PENTRU UN RĂSPUNS LUI I.I. SKVORȚOV-STEPANOV ***

20.I.1922

Dragă Vladimir Ilici,

Ca și înainte, lucrez cu înverșunare la manuscrisul despre electrificare. Am ajuns definitiv la concluzia că între propunerea dv. și cea a lui Krjijanovski, de preferat este propunerea lui

* Transmisă prin radio. — *Nota red.*

** Telefonograma este semnată și de L.B. Kamenev, F.E. Dzerjinski, L.D. Troțki, G.E. Zinoviev, I.V. Stalin și V.M. Molotov. — *Nota red.*

*** Vezi volumul de față, documentul 332. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Krjijanovski, în sensul că nu voi scrie o broşură în genul faimoasei „propagande pe linie de producţie", ci o lucrare mai temeinică, care să îmbrăţişeze şi problemele „economiei din perioada de tranziţie", şi „noul curs al politicii economice" ş.a.m.d. Dar în felul acesta veţi obţine un adevărat îndreptar pentru şcolile de partid şi de stat şi pentru lectorii noştri... Trebuie să vă văd, cînd veniţi la Moscova, ca de obicei, doar cinci minute, ca să sorb forţe noi. Dumneavoastră, ca exploatator înţelept, faceţi să sporească în chip minunat capacitatea de muncă.

Vă trimit o caldă strîngere de mînă şi multe mulţumiri pentru că m-aţi pus la o treabă ca asta.

I. Skvorţov

I se va răspunde:

1) În primul rînd, i se recomandă să nu scrie despre Cunow, ci să-i ceară lui Vladimir Ilici lămuriri în ce priveşte lucrarea, care e strîns legată de viaţă.

2) Pînă ce nu termină de scris această carte nici să nu pomenească de concediu.

Scrisă nu mai devreme de 20 ianuarie 1922

Publicată pentru prima oară în 1929, în revista „Proletarskaia Revoliuţiia" nr. 10

Se tipăreşte după textul consemnat de L.A. Fotieva

13

O SCRISOARE ADRESATĂ DE M.I. ULIANOVA, DIN ÎNSĂRCINAREA LUI V.I. LENIN, LUI KUZIBAI IUNUSOV ŞI KADÎRJAN HAIDAROV

Tovarăşilor Kuzibai Iunusov şi Kadîrjan Haidarov

Dragi tovarăşi,

Vladimir Ilici m-a însărcinat să vă transmit mulţumirile sale sincere pentru salutul şi darul ce i-aţi trimis, precum şi urări de succes în munca dumneavoastră.

Nu mă îndoiesc că, dacă Ilici ar fi sănătos, ar sta bucuros de vorbă cu dumneavoastră despre condiţiile de viaţă şi de muncă ale meşteşugarilor din Turkestan. Din păcate,

www.dacoromanica.ro

această convorbire trebuie amînată pînă la însănătoşirea lui, care, nădăjduiesc, nu e prea departe.

Primiţi, dragi tovarăşi, cele mai calde salutări,

Maria Ulianova

23.10.1923

Publicată pentru prima oară în limba uzbekă la 7 noiembrie 1923, în ziarul „Turkestan"

În limba rusă a fost publicată pentru prima oară la 11 aprilie 1956, în ziarul „Taşkentskaia Pravda" nr. 73

Se tipăreşte după textul apărut în ziarul „Taşkentskaia Pravda"

14

ÎNSEMNĂRI PE O SCRISOARE A LUI A.L. ŞEINMAN

Tovarăşului Lenin

În anexă vă prezint o listă cu numele persoanelor propuse de mine a fi invitate să participe la consfătuirea ce o voi convoca pentru a dezbate problemele circulaţiei monetare.

Consider că e, totodată, necesar să-mi exprim şi consideraţiile mele în legătură cu măsurile care se impun şi care ar putea fi adoptate de guvern în acest domeniu.

1) Stabilirea unei juste circulaţii monetare — fără de care nu e posibilă nici dezvoltarea industriei, nici comerţul şi nici, mai ales, activitatea bancară — nu mai suferă nici o amînare, şi problema asta trebuie rezolvată prin măsuri revoluţionare. E necesar să ne hotărîm pentru o devalorizare. Numai după aplicarea acestei măsuri se va putea vorbi de un buget nedificitar, de o economie fără pierderi ş.a.m.d. În condiţiile actuale, asemenea expresii reprezintă doar o alăturare de cuvinte lipsită de orice conţinut.

?? în general nu se poate rezolva prin **asemenea** măsuri

Proiectul tehnic de devalorizare, care a fost elaborat după indicaţiile mele, îl anexez aici.

2) În proiect se prevede că se vor transfera Băncii de stat (sau, mai bine zis, ea va bloca) pentru apropiata reformă monetară 150 000 000

www.dacoromanica.ro

de ruble de metal. Fără a mai vorbi de faptul că acest transfer reprezintă o simplă operație contabilă, vreau să arăt numai că la dispoziția statului, chiar după scăderea acestei sume, rămîn mijloace colosale sub forma avuției de la Depozitul de obiecte de valoare, a bunurilor imobile, depozitelor și rezervelor Comisariatului poporului pentru comerțul exterior ș.a.m.d. Printr-o folosire comercială rațională a acestor avuții, care și ea este legată de introducerea unei unități bănești stabile, avuțiile acestea ar putea, într-o măsură considerabilă, să servească la satisfacerea unor nevoi stringente ale statului, pentru care e nevoie de cheltuieli ce nu pot fi acoperite din încasările vistieriei statului.

nu „rămîn", ci sînt sustrase.

Dar noi nu știm să inventariem și să păstrăm.

3) Noua circulație bănească va trebui să se bazeze nu atît pe fondul în aur al Băncii de stat, cît pe politica activă a acesteia, care, la rîndul ei, e bazată pe acumularea, în țara noastră, a unei însemnate cantități de bunuri materiale. Pentru accelerarea acestui proces este nevoie de înfăptuirea urgentă a proiectatelor monopoluri de stat și de dezvoltarea, în țara noastră, a unui comerț așezat pe baze temeinice, care să opereze atît cu mărfuri produse în întreprinderile statului, cît și cu mărfuri produse de particulari, a unui comerț de stat, cooperatist sau chiar particular, care în anumite cazuri face oficiul de comisionar al statului. Acesta din urmă ar putea fi înfăptuit, bunăoară, prin crearea în marile centre orășenești a unor societăți pe acțiuni de un fel deosebit, care să îndeplinească anumite sarcini de producție și comerciale cu condiția ca prețurile să fie menținute la un anumit nivel și să fie reglementate de stat.

acesta-i miezul problemei. O treabă de lungă durată.

4) În vederea pregătirii pentru reforma bănească a schimbului de mărfuri, e necesar ca încă de pe acum să punem capăt oricăror forme de plăți în natură, în afara celor ce se fac sub forma de aprovizionare colectivă în contul salariului, și totodată să introducem plata unei chirii pentru locuințele puse la dispoziția populației.

www.dacoromanica.ro

5) O declarație fermă a guvernului că în viitorul cel mai apropiat va proceda la reforma bănească, sprijinită de punerea unui fond, în metal, la dispoziția Băncii de stat, va consolida pozițiile acesteia și va putea să influențeze în mod favorabil cursul banilor de hîrtie, încetinind ritmul scăderii lui continue. | e prea devreme

6) Banca de stat are misiunea de a acorda credite pe termen scurt. Necesitatea de credite pe termen lung trebuie să fie satisfăcută chiar și de Banca de stat, dar ele trebuie acordate dintr-un fond special și pe baza unor motive speciale.

7) E necesar să punem capăt actualei pasiuni pentru trusturi și să organizăm conducerea industriei în așa fel încît să fie mai apropiată de diferite întreprinderi industriale, și, totodată, libertatea de a dispune de mijloacele acordate întreprinderilor industriale trebuie să fie, într-o anumită măsură, îngrădită, pentru ca ea să nu se transforme în sustragere a avuției statului. | de reflectat mai atent și de precizat.

8) Pentru refacerea marii industrii, cu unele excepții, e nevoie de un aflux de capitaluri străine. Refacerea marii industrii e dificilă și din punct de vedere organizatoric. Afluxul de capital străin în industria rusă este frînat de speranța capitaliștilor străini într-o prăbușire a Puterii sovietice și de neîncrederea lor în seriozitatea atitudinii pe care aceasta o are față de noua politică economică, precum și de lipsa unui sistem financiar reglementat. Primele două piedici vor fi înlăturate dacă vom da dovadă de o atitudine prudentă față de refacerea industriei, atitudine care să se manifeste printr-o riguroasă selecționare a întreprinderilor viabile, prin delimitarea întreprinderilor care, deși nerentabile, răspund unor necesități statale și, în al treilea rînd, prin defalcarea întreprinderilor care urmează să fie închise în mod temporar și puse sub pază. Cît privește ultima temere, ea poate fi înlăturată prin înfăptuirea reformei bănești. # | # sub ce formă?

9) La afluxul de capital străin va contribui în cel mai înalt grad desființarea monopolului pe care-l deține în schimbul de mărfuri al Ru- | Trebuie să chibzuim în-

www.dacoromanica.ro

delung şi repetat asupra condiţiilor. E foarte riscant. Vor acapara şi vor sustrage tot.

siei cu străinătatea Comisariatul comerţului exterior. Societăţile sau asociaţiile pentru import şi export sînt un mijloc puternic de atragere a capitalului străin în relaţiile comerciale cu Rusia. În caz că se aprobă acordarea de autorizaţie de import şi export de mărfuri străine unor instituţii şi persoane particulare, este necesar să se stabilească o taxă vamală de import şi export, totodată e cazul să se examineze dacă n-ar fi bine să se introducă taxe vamale de export la valută.

10) Mărfurile care se achiziţionează în străinătate prin operaţii de împrumut trebuie împărţite în trei categorii: 1) cele destinate satisfacerii unor nevoi generale ale statului, 2) cele care sînt destinate refacerii marii industrii şi ale căror cheltuieli urmează să fie recuperate în viitorul cel mai apropiat, 3) cele destinate a fi realizate imediat înăuntrul hotarelor ţării pentru a se obţine o rapidă recuperare a valutei cheltuite.

Dar cine se mai teme? De unde reiese aşa ceva?

11) Refacerea micii industrii va prezenta dificultăţi organizatorice şi tehnice mai mici decît aceea a marii industrii şi, totodată, va crea o bază solidă pentru refacerea acesteia din urmă. De aceea ar fi cazul să ne lepădăm de teama de a sprijini dezvoltarea micii industrii şi a comerţului particular şi să păşim pe calea sprijinirii şi a uneia şi a celuilalt.

Comisia Kamenev[551].

12) E necesar să fie sprijinită buna organizare a industriei particulare şi a comerţului particular, ceea ce se poate obţine prin organizarea unor camere de comerţ şi a unei burse comerciale. O largă dezvoltare a creditelor Republicii ruse e posibilă numai în caz că va fi desfiinţat monopolul de credit al Băncii de stat şi va fi permisă activitatea băncilor particulare şi cooperatiste în diferitele lor forme, dar la o asemenea măsură se poate recurge numai după înfăptuirea reformei băneşti sau, în orice caz, după ce această reformă va fi definitiv hotărîtă.

13) Banca de stat trebuie să dispună de dreptul de a cumpăra aur şi valută străină la preţurile şi în condiţiile pe care ea le consideră indicate, fără nici un fel de restricţii formale.

Am expus aici tezele cele mai importante.

www.dacoromanica.ro

Dacă le veţi considera demne de luat în consideraţie, vă rog să-mi fixaţi o audienţă, pentru a vă prezenta personal un raport mai amănunţit.

11.XI.1921 *Şeinman*

Scrise la 12 noiembrie 1921 *Se tipăresc pentru prima oară, după manuscris*

15

REZOLUŢIE PE O SCRISOARE A LUI I.A. PETRUŞKIN

Tovarăşului *Lenin*,
preşedintele C.C.P., din partea lui Petruşkin,
membru al C.E.C. din Rusia,
delegat al ţăranilor fără partid
Rugăminte

Pentru a vă împărtăşi impresiile căpătate în timpul deplasărilor mele în guberniile Vladimir, Cerepoveţ, Rîbinsk etc. şi, totodată, pentru a vă preda cererile ce mi-au fost încredinţate de ţăranii plugari, vă rog să-mi acordaţi cîteva minute spre a supune atenţiei dumneavoastră un scurt raport, fiindcă eu, ca ţăran şi ca reprezentant al ţăranilor, ţin foarte mult să vă văd.

Ştiu foarte bine că sînteţi extrem de ocupat, dar îndrăznesc totuşi să vă rog să-mi acordaţi cîteva minute şi să-mi fixaţi ora la care pot fi primit în audienţă.

Adresa mea: Casa de oaspeţi nr. 1. Camera 312. Telefon 2—06—82, interior 312.

Cu salutări tovărăşeşti,

Io. Petruşkin,
membru al C.E.C. din Rusia

22.XI.1921

Programaţi-l pentru *vineri* la ora 12, cu condiţia: să se verifice, în prealabil, la ora 11½ [552] 23/XI. *Lenin*

Scrisă la 23 noiembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI *Se tipăreşte după manuscris*

www.dacoromanica.ro

16

ÎNSEMNĂRI PE MARGINEA UNEI REFERINȚE A LUI I.G. KOBLENȚ *

Către Consiliul Comisarilor Poporului

La întrebarea dacă e cazul ca asociațiile particulare să fie supuse controlului Comisariatului poporului pentru Inspecția muncitorească-țărănească, trebuie să dau un răspuns negativ, bazat pe următoarele considerente:

1. Noul regulament al Comisariatului poporului pentru Inspecția muncitorească-țărănească, la art. 3, pct. „a", glăsuiește: „se instituie la toate organele *de stat* centrale și locale, fără excepție, precum și la organizațiile *obștești*, cu excepția unor cazuri prevăzute de lege, un control permanent și efectiv asupra circulației de materiale și a cifrei de afaceri".

așa să fie?? Nu e adevărat! Cele particulare = cele de stat, *date în arendă.*

Prin urmare, organizațiile și persoanele *particulare* nu sînt supuse unui asemenea control asupra circulației de materiale și a cifrei de afaceri...

4. Examinînd întregul material legislativ, trebuie să ajungem la următoarele concluzii: instituțiile de stat și personalitățile oficiale sînt supuse controlului Comisariatului poporului pentru Inspecția muncitorească-țărănească; în ce privește asociațiile obștești (cooperativele), regulamentul, în această privință, este cît se poate de contradictoriu: de la simpla trecere sub tăcere (cooperația de consum), de la controlul potrivit prevederilor statutului special, care echivalează cu lipsa unor norme generale (cooperația de credit), de la permisiunea de a face doar un control ulterior și interzicerea de a face control *prealabil* (cooperația agricolă) și, în sfîrșit, pînă la completa interzicere de a face orice fel de control (cooperația meșteșugărească).

iată esențialul!

? ? ? Dar ce spune legea *fundamentală* despre I.M.Ț.? Nu minte

5. În legătură cu organizațiile și persoanele particulare, legea nu dă nici un fel de indicații *directe*, dar din întregul material legislativ menționat aici trebuie să deducem că ele, ca și cooperația meșteșugărească, sînt scutite de

* Vezi volumul de față, documentul 270. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

orice control (prealabil şi ulterior) din partea Comisariatului poporului pentru Inspecţia muncitorească-ţărănească.

aici Koblenţ? Eu sînt convins că *minte*!

Scrise la 15 februarie 1922

Publicate pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipăresc după manuscris

17

NOTĂ PE O SCRISOARE A COMITETULUI DE ÎNTREPRINDERE DE LA UZINA „DINAMO"

Scumpe Vladimir Ilici,

Comitetul de întreprindere de la uzina „Dinamo", în întîmpinarea aniversării Revoluţiei din Octombrie, a înfiinţat o Carte roşie a muncitorilor de la „Dinamo", în amintirea vizitelor făcute la această uzină de către conducătorii clasei muncitoare, şi vă roagă pe dumneavoastră, Vladimir Ilici, să puneţi prima semnătură în această carte, ca unul care ne-aţi vizitat, cu prilejul aniversării Revoluţiei din Octombrie, în 1921 şi aţi trezit noi energii în cei ce lucrează aici.

Să mi se amintească în *noiembrie*[553].

Lenin

21/X.1922

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipăreşte după manuscris

18

PROIECTUL UNEI REZOLUŢII A CONGRESULUI AL IV-LEA AL INTERNAŢIONALEI COMUNISTE ÎN LEGĂTURĂ CU PROGRAMUL[554]

Propuneri adoptate la consfătuirea grupului de cinci membri ai Comitetului Central

(Lenin, Troţki, Zinoviev, Radek, Buharin)
20 noiembrie 1922

1. Toate programele vor fi prezentate Comitetului Executiv al Internaţionalei Comuniste sau Comisiei

www.dacoromanica.ro

numite de el, spre a fi studiate și pregătite în mod minuțios. Comitetul Executiv este obligat ca, într-un termen cît mai scurt, să publice toate proiectele de program ce-i sînt prezentate.

2. Congresul stabilește că partidele naționale care nu au încă programe naționale proprii trebuie să treacă neîntîrziat la elaborarea unor asemenea programe, astfel încît cu cel mult trei luni înainte de congresul următor să le prezinte Comitetului Executiv pentru a fi definitiv aprobate la congresul viitor.

3. În programele naționale trebuie prevăzută în mod precis și categoric necesitatea luptei pentru revendicări tranzitorii, cu rezervele cuvenite în ce privește dependența acestor revendicări de condițiile concrete din fiecare țară și din perioada respectivă.

4. Baza teoretică a tuturor revendicărilor tranzitorii sau parțiale de acest fel trebuie să fie precis definită în programul general, iar Congresul al IV-lea declară că Internaționala Comunistă condamnă deopotrivă de categoric încercările de a prezenta drept oportunism includerea în program a unor revendicări parțiale, cît și orice încercări de a estompa sarcina revoluționară fundamentală și de a o înlocui prin revendicări parțiale.

5. În programul general trebuie să fie clar indicate principalele tipuri istorice ale revendicărilor tranzitorii pe care le formulează partidele naționale, în funcție de deosebirea radicală care există între structurile economice ale unor țări ca Anglia și India, de pildă, ș.a.m.d. [555]

Se tipărește pentru prima oară, după o copie dactilografiată

www.dacoromanica.ro

LUCRĂRI INCLUSE ÎN MOD SUPLIMENTAR ÎN EDIȚIA DE FAȚĂ A OPERELOR LUI V. I. LENIN

(1903—1922)

www.dacoromanica.ro

1903 - octombrie 1917

CĂTRE K. KAUTSKY

29.VI.1903

Mult stimate tovarăş,

Vă trimit alăturat un exemplar din traducerea rusă a broşurii dumneavoastră („Revoluţia socială"). Am făcut *doar o singură* observaţie la paginile 129—130, unde, pe baza datelor pe care le oferă statistica industrială rusă, am arătat cît de mari economii a putut realiza şi Rusia organizînd întreprinderi mai mari (cu 100 de lucrători sau mai mulţi), care lucrează în două sau trei schimburi, şi închizînd întreprinderile mici.

Broşura în traducere rusă a fost tipărită în 5 000 de exemplare[556].

Cu cele mai bune urări, *Lenin*

Wl. Ulianoff
Chemin du Foyer. 10.
Sécheron-Genève

Expediată la Berlin

Publicată pentru prima oară în limba germană în 1964, în revista „International Review of Social History". Volume IX. Part 2

În limba rusă se tipăreşte pentru prima oară, după manuscris
Tradusă din limba germană

CĂTRE K. KAUTSKY

Geneva, 10 octombrie 1904

Stimate tovarăş,

Vă trimit în banderolă un articol al meu care e menit să servească drept răspuns la atacurile tovarăşei Rosa Luxemburg [557]. Îmi sînt cunoscute simpatiile pe care le nutreşte redacţia revistei „Die Neue Zeit" faţă de adversarii mei, dar cred că ar fi echitabil să-mi acordaţi dreptul

www.dacoromanica.ro

să corectez inexactităţile existente în articolele Rosei Luxemburg. Articolul meu a fost tradus de tov. Lidin. Dumneavoastră aţi mai publicat unul din articolele lui, aşa că v-aţi putut face o părere despre cunoştinţele lui de limba germană. Eu nu pot să scriu nemţeşte. În articolul meu m-am exprimat foarte concis: am căutat ca el să ocupe mai puţin loc decît articolul Rosei Luxemburg şi să nu aibă dimensiuni prea mari pentru „Die Neue Zeit". Dar dacă consideraţi totuşi că el e prea lung, eu sînt gata să-l mai scurtez pînă la dimensiunea indicată de redacţie. Dar în acelaşi timp sînt nevoit să insist ca prescurtările să nu fie făcute fără consimţămîntul meu.

Vă rog foarte mult să-mi comunicaţi dacă redacţia acceptă să publice articolul meu sau nu [558].

Cu salutări social-democrate,
N. Lenin

Adresa mea:
Vl. Oulianoff
3. Rue David Dufour. 3.
Genf. Genève. Suisse.

Expediată la Berlin

Publicată pentru prima oară în limba germană în 1964, în revista „International Review of Social History". Volume IX. Part 2

În limba rusă se tipăreşte pentru prima oară, după manuscris

Tradusă din limba germană

CĂTRE K. KAUTSKY

26.X.1904

Stimate tovarăş,

Acum două săptămîni v-am trimis la redacţia revistei „Neue Zeit" un articol al meu (răspuns Rosei Luxemburg) împreună cu o scrisoare *. Vă rog să-mi comunicaţi dacă s-a acceptat acest articol sau nu. În primul caz trebuie să fac cîteva mici adăugiri (în legătură cu noile rezoluţii adoptate de social-democraţii ruşi) şi îndreptări. În al

* Vezi scrisoarea precedentă. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

doilea caz mă voi vedea nevoit să caut alte căi pentru a face cunoscute social-democraţilor germani inexactităţile existente în articolul Rosei Luxemburg.

Cu salutări social-democrate, *N. Lenin*

Expediată din Geneva la Berlin

Publicată pentru prima oară în limba germană în 1964, în revista „International Review of Social History". Volume IX, Part. 2

În limba rusă se tipăreşte pentru prima oară, după manuscris

Tradusă din limba germană

NOTĂ DIN PARTEA REDACŢIEI ZIARULUI „VPERED" LA SCRISOAREA UNUI CORESPONDENT DIN PETERSBURG [559]

Scrisoare din Petersburg (p. 1—6)*

Din partea redacţiei. Concluzia la care ajunge tovarăşul din Petersburg concordă pe deplin cu concluzia noastră din articolul „E timpul să terminăm" („Vpered" nr. 1) **. Menşevicii au dovedit totala lor lipsă de dorinţă de a lucra împreună cu noi, supunîndu-se voinţei majorităţii, iar acum, cînd, după dezorganizarea instituţiilor create de Congresul al II-lea, ei au torpilat Congresul al III-lea, partidul nu mai are alt mijloc de luptă decît ruptura. Cu cît această ruptură cu dezorganizatorii se va produce mai repede şi va fi mai deplină, cu atît ***...

Din partea redacţiei. Deducţiile tovarăşului din Petersburg confirmă pe deplin justeţea concluziei noastre („Vpered" nr. 1, „E timpul să terminăm") **. Recomandăm tuturor comitetelor şi organizaţiilor majorităţii să înlăture mai repede şi cu mai multă hotărîre pe dezorganizatori, pentru ca să putem astfel să ne vedem de treabă, iar nu să ne ţinem de gîlceavă.

Scrisă după 22 decembrie 1904 (4 ianuarie 1905)

Publicată pentru prima oară în 1934 în „Culegeri din Lenin" vol. XXVI

Se tipăreşte după manuscris

---

* „p. 1—6" — paginile scrisorii. — *Nota red.*

** Vezi V.I. *Lenin.* Opere complete, vol. 9, Bucureşti, Editura politică, 1962, p. 145—149. — *Nota red.*

*** Aici manuscrisul se întrerupe. Textul a fost şters de V.I. Lenin. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

CĂTRE N.F. NASIMOVICI

Tovarăşe Dirks,

Spuneţi-i, vă rog, lui Vl. Dm. Bonci-Bruevici că e necesar să publice *imediat* programul partidului în broşură *separată*, cu copertă, lista ediţiilor, adresa expediţiei etc., şi *să-i scoată matriţa*.

Înainte de asta vă rog foarte mult să citiţi încă o dată textul *în doi, cu multă atenţie*, ca să nu se strecoare nici o greşeală. Confruntaţi-l cu procesele-verbale ale Congresului al II-lea.

La această broşură trebuie indicat atît preţul cu amănuntul, cît şi cel *cu ridicata* (cîte 100 sau 1 000 de exemplare) [560].

Scrisă înainte de 9 noiembrie 1905

Se tipăreşte pentru prima oară, după manuscris

CĂTRE K. KAUTSKY

31.I.1911

Stimate tovarăş,

Dumneavoastră, după toate probabilităţile, n-aţi uitat că aţi promis un articol pentru revista noastră „Mîsl" [561]. Primul număr al acestei reviste a şi apărut (la Moscova) şi n-a fost confiscat. El conţine, printre altele, nişte articole ale lui Plehanov despre Tolstoi şi despre oportunismul italian (în comparaţie cu lichidatorii de la noi), un articol al meu despre statistica grevelor din timpul revoluţiei ruse *, un articol al lui Rojkov despre noua politică agrară a contrarevoluţiei ruse ş.a.m.d. Numărul 2 apare zilele acestea. V-am fi foarte recunoscători dacă aţi scrie ceva pentru noi — bunăoară, despre neutralitate şi împotriva neutralităţii sindicatelor. În momentul de faţă, această problemă, la noi, este din nou dezbătută sau numai atinsă şi poate că aţi fi dispus să expuneţi într-o formă ceva mai amănunţită ceea ce aţi spus despre

* Vezi „Despre statistica grevelor din Rusia" (*V.I. Lenin*. Opere complete, vol. 19, Bucureşti, Editura politică, 1963, p. 401—432). — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Legien în „Die Neue Zeit". Se înțelege de la sine că noi am fi bucuroși să primim orice articol de-al dumneavoastră, pe orice temă [562].

În același timp, vă trimit în banderolă un articol al meu îndreptat împotriva lui Martov și a lui Troțki nu spre a fi tipărit, ci ca să vă cer un sfat. Karski i-a răspuns deja lui Martov. Dumneavoastră voiați să rezervați pentru mine articolul împotriva lui Troțki. Veți vedea însă din articolul meu că îmi e foarte greu să scriu împotriva lui Troțki fără să mă ocup și de Martov. Poate că mă veți sfătui cum să fac din el un articol pentru „Die Neue Zeit" *.

Aș vrea să-i propun redacției acestei reviste încă două articole: 1) Despre statistica grevelor care au avut loc în Rusia în anii 1905—1907. Noi, după toate probabilitățile, dispunem pentru prima oară de o statistică a grevelor de masă (și, separat, a celor economice și a celor politice) pentru întreaga perioadă a revoluției. Pe noi, revoluționarii ruși, oportuniștii (= lichidatorii menșevici) ne acuză într-una de „romantism" și „blanquism". Cel mai bun răspuns la asemenea acuzație ar fi poate o statistică aridă, care, cred, nici pentru tovarășii germani n-ar fi lipsită de interes. Dacă sînteți în principiu de acord, am să vă trimit un amănunțit extras din articolul meu sau chiar o traducere a acestuia. Mă tem numai că pentru „Die Neue Zeit" articolul meu ar fi prea mare.

2) Eu am prelucrat pentru o revistă rusă rezultatele statisticii producției agricole germane pe 1907 (cele trei volume deja apărute)**. Dacă ele vor fi publicate sau nu în Rusia — nu știu încă. După cum se vede din presa social-democrată germană, această temă a și fost dezbătută, dar, din păcate (bunăoară în „Vorwärts" [563]), numai pe baza unei prelucrări burgheze a materialelor.

---

* Vezi „Semnificația istorică a luptei interne de partid din Rusia" (*V.I. Lenin*. Opere complete, vol. 19, București, Editura politică, 1963, p. 381—400). — *Nota red.*

** Vezi articolul „Structura capitalistă a agriculturii moderne" și respectivele materiale pregătitoare: „Statistica agricolă germană (1907)" și „Plan pentru prelucrarea datelor recensămîntului agricol german din 12 iunie 1907" (*V.I. Lenin*. Opere complete, vol. 19, București, Editura politică, 1963, p. 341—367 și Opere, vol. 40, București, Editura politică, 1965, p. 295—371, 372—375). — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Eu am ajuns la concluzia că recensămîntul din 1907 confirmă teoria marxistă şi infirmă pe cea burgheză (inclusiv pe aceea a lui David). Deosebit de interesante mi se par, bunăoară, datele cu privire la munca femeilor şi a copiilor (această muncă e folosită mai mult de *ţăranii* care posedă 5—10 hectare decît de capitalişti sau de gospodăriile proletare). Aici pentru prima oară ni se prezintă numărul membrilor de familie care lucrează şi al muncitorilor salariaţi. Reiese că încă în grupul proprietarilor cu 10—20 hectare de pămînt numărul de muncitori care revine la o gospodărie este, în medie, de 1,7, iar al membrilor de familie care lucrează este de 3,4. Prin urmare, avem aici de-a face cu mari gospodării ţărăneşti, care nu se pot lipsi de muncă salariată.

Apoi, extrem de instructivă este gruparea gospodăriilor după numărul total al muncitorilor (eu le împart în trei grupuri principale: cu 1—3, 4—5, 6 sau mai mulţi muncitori în general, printre care şi muncitori salariaţi).

Credeţi că o asemenea prelucrare poate să prezinte interes pentru cititorii germani? Dacă credeţi că da, eu cu plăcere aş scrie ceva pe această temă pentru „Die Neue Zeit", numai că lucrarea mea ar avea dimensiuni prea mari!

Dacă „gospodăriile ţărăneşti" (cu 5—10 şi 10—20 ha) au făcut progrese în perioada 1895—1907, asta, după părerea mea, nu dovedeşte cîtuşi de puţin succesul „micii producţii". Asta confirmă doar succesul economiei capitaliste intensive şi al *creşterii vitelor* în special. Micşorarea suprafeţei de pămînt a gospodăriilor înseamnă o creştere a marilor gospodării capitaliste ţărăneşti crescătoare de vite.

Nădăjduiesc că v-aţi însănătoşit pe deplin şi veţi putea să răspundeţi personal lui Quessel şi lui Maslov.

Mul te salutări. Al dumneavoastră, *N. Lenin*

P.S. Sînt foarte recunoscător stimatei dumneavoastră soţii pentru scrisoarea pe care mi-a trimis-o pe cînd eraţi bolnav. Am vrut să-i scriu ei, dar m-am gîndit că ar fi mai bine ca, în loc să-mi expun într-o scrisoare părerea

www.dacoromanica.ro

despre articolul lui Troţki, să trimit articolul meu. Acest articol nu vi-l trimit numai pentru dumneavoastră personal, ci şi pentru soţia dumneavoastră, ca răspuns la scrisoarea primită din partea dumneaei.

Adresa mea: Mr. Vl. Oulianoff
4. Rue Marie Rose. 4
Paris. XIV.

Expediată la Berlin

Publicată pentru prima oară, parţial, la 31 decembrie 1928 în ziarul „Der Abend"

Publicată în întregime în limba germană în 1964, în revista „International Review of Social History", Volume IX. Part. 2

În limba rusă se publică pentru prima oară, după manuscris Tradusă din limba germană

CONFERINŢA A VI-A GENERALĂ (DE LA PRAGA) A P.M.S.D.R. [564]

1

RAPORT CU PRIVIRE LA ACTIVITATEA BIROULUI SOCIALIST INTERNAŢIONAL 20 IANUARIE 1912

Activitatea în cadrul Biroului socialist internaţional se compune din două părţi, dintre care una constă în întreţinerea corespondenţei, repartizarea membrilor... etc., iar cealaltă o constituie congresele: cel de la Copenhaga [565] şi cel de la Zürich [566]. Cu începere de la Congresul de la Londra [567] a făcut parte din B.S.I. un singur reprezentant al social-democraţiei ruse. Plenara l-a ales şi pe Plehanov, dar el a refuzat să primească, spunînd că pentru această atribuţie e de ajuns unul. La Congresul de la Copenhaga s-a produs o apropiere între noi şi el, discuţiile noastre se desfăşoară în deplină armonie; eu n-am apucat încă să vorbesc cu cei de la „Golos Soţial-Demokrata", şi el a adoptat o atitudine dezaprobatoare faţă de Troţki mai ales cu prilejul publicării scrisorii [568]. Spre sfîrşitul şedinţei, Plehanov a acceptat propunerea plenarei. Noi, împreună cu dînsul, dispunem de un singur vot. Pînă

www.dacoromanica.ro

în ultimul timp n-am avut nici un conflict cu dînsul. La Copenhaga eu am făcut parte din comisia pentru problemele cooperației. Cel mai interesant lucru era extrema ascuțire a raporturilor în rîndurile social-democraților germani; priviți din afară, ei se prezintă ca ceva unitar, dar înăuntru se grupează în două curente diferite. Social-democrația germană este reprezentată în părți egale de delegați ai partidului și delegați ai sindicatelor. Aici se observă că cu cît delegația germană devine mai numeroasă, cu atît hegemonia social-democrației germane e în declin. La Congresul de la Stuttgart, reprezentanții ei s-au făcut de rîsul lumii votînd pentru rezoluția colonialistă [569]... Unul dintre ei, bunăoară, spune că exproprierea capitaliștilor e imposibilă. A reieșit că în programul lor, în această privință, nu figurează cuvîntul expropriere. Ei, pur și simplu, nu au o orientare social-democrată. În cazul de față nu trebuie să ne facem iluzii, iar cu timpul lupta va deveni mai amplă și mai aprigă; marea majoritate a proletariatului, bineînțeles, n-o să șovăie. La Congresul de la Magdeburg ei au părăsit ședința, dar cu asemenea gesturi n-o să sperie pe nici un social-democrat [570].

La cehi s-a produs o sciziune [571]. Noi am fost împotriva acestei sciziuni, considerînd că social-democrația nu trebuie să se lase antrenată în nici un fel de agitație șovină și naționalistă. În Austria o mulțime de scandaluri au fost provocate de discuțiile pe tema în ce limbă trebuie scrise documentele etc. Raportor în legătură cu această sciziune a fost Plehanov, și rezoluția prezentată de el a fost adoptată cu o imensă majoritate. Trotki și de data asta a încercat să imprime o atitudine împăciuitoristă, spunînd că vinovat de toate acestea este Adler, cel mai „pașnic" și mai oportunist dintre social-democrați.

Nu încape îndoială că social-democrația germană se apropie de o epocă nouă, de epoca revoluției socialiste; criza economică și cea militară, complicațiile pe plan internațional — toate fac să se manifeste și simptomele acestei epoci. Pînă acum s-a desfășurat o activitate pregătitoare. Acum începe o epocă de bătălii cu burghezia. Și aici se constată o diferențiere între reformiști și social-democrații revoluționari. La Zürich a fost convocată o

www.dacoromanica.ro

şedinţă a Biroului socialist internaţional în legătură cu Marocul. Şi acolo s-a produs un incident. Molkenbuhr a adresat o scrisoare, din partea lui, în care cerea să nu se ţină şedinţa. Rosa Luxemburg a publicat această scrisoare, şi de aici a ieşit o întreagă încurcătură [572]. La ultimul congres au ieşit învingători social-democraţii revoluţionari. Bebel spunea că va trage la răspundere pe R. Luxemburg. S-a făcut şi încercarea, de către francezi, de a introduce în rezoluţie greva ca instrument de luptă împotriva războiului. Împotriva unei asemenea propuneri s-au pronunţat toţi social-democraţii revoluţionari, susţinînd că nu trebuie să arătăm guvernului la ce armă o să recurgem, să-i spunem care e arma cea mai potrivită şi unde anume. Propunerea a fost respinsă. Bebel a ridicat problema nepublicării documentelor, făcînd aluzie la R. Luxemburg şi cerînd să se adopte o rezoluţie în acest sens. Eu am luat apărarea Rosei Luxemburg. Am citat, spre marea nemulţumire a lui Bebel, un argument al lui Quelch. Bebel s-a comportat atunci ca un împăciuitorist. Scrisoarea publicată de R. Luxemburg n-are nimic comun cu [alte] documente. Cazul ei putea, cel mult, să fie examinat în cadrul partidului, dar n-a fost; şi, aducîndu-l în faţa B.S.I., s-a procedat nejust...

În rîndurile social-democraţiei germane s-au format diferite curente care se agită înăuntrul partidului şi răbufnesc la suprafaţă. Acolo se aşteaptă să se producă o serie de acţiuni energice. Izbucnirea unui conflict între reformişti şi social-democraţii revoluţionari e inevitabilă.

2

INTERVENŢIE ÎN LEGĂTURĂ CU ADOPTAREA REZOLUŢIEI CU PRIVIRE LA LUPTA ÎMPOTRIVA FOAMETEI 21 IANUARIE 1912

Partidul trebuie să intervină în mod activ; rezoluţia trebuie adoptată. Muncitorii, după cum ne-am convins din schimbul de păreri avut cu ei, acordă o mare atenţie

www.dacoromanica.ro

combaterii foametei, intervin activ și ajută pe înfometați. Ajutorarea înfometaților nu este filantropie. Ajutorarea este filantropie numai pentru cei cu o optică burgheză. Mai mult decît atît. Cadeții s-au situat de fapt pe punctul de vedere al unor înalți demnitari guvernamentali. E necesar să pătrundem în comitetele ce se creează pentru lupta împotriva foametei. Vorbesc despre comitetele alcătuite din muncitori nemembri de partid. Nu trebuie să trasăm sarcina de a înființa comitete, ci trebuie să căutăm să participăm la cele existente. Banii ar fi bine să fie trimiși fracțiunii social-democrate, sindicatelor, cluburilor și altor asociații. E necesar să se scoată manifeste, dar ele să se adreseze muncitorilor și țăranilor. Trebuie să ne ocupăm de difuzarea discursului lui Markov II în care țăranii înfometați sînt taxați drept trîntori. E un discurs superb, pe care e bine să-l citească cît mai mulți.

3

CUVÎNTARE ÎN LEGĂTURĂ CU PROBLEMA ORGANIZATORICĂ 24 IANUARIE 1912

Aș vrea să mă opresc asupra unui alt aspect al problemei. Și anume asupra supleței... Rezoluția a fost just întocmită [573]. Aș vrea să vă atrag atenția asupra acelui aspect al ei care prezintă o mare importanță. Să luăm, spre exemplu, o asociație legală. Nu pot să mă pronunț în privința întregii Rusii, dar pentru cinci orașe pot să spun că e ceva... posibil. Așadar, ce ne oferă în primul rînd o asociație legală? Posibilitatea de a ține prelegeri cu caracter marxist; pe cît se pare, ele vor fi îngăduite. Am văzut în ziare că în orașele mari sînt îngăduite. Ni se spune că e greu de găsit lectori... muncitorii înșiși trebuie să desemneze lectori și tot ei să-i plătească. După aceea vin bibliotecile și casele de citit. Nu știu dacă li se permite să primească ziarul „Zvezda“ [574]. În afară de aceasta, asociațiile legale organizează diferite serbări. Acest lucru e important din punct de vedere financiar, iar pe de altă parte, dato-

www.dacoromanica.ro

rită acestor serbări, se ajunge la alcătuirea unui fel de club. Iar dacă un asemenea tip de asociații nu sînt o ficțiune, ci o realitate, și acest lucru e neîndoielnic, atunci trebuie să ne punem întrebarea: am făcut noi tot ce trebuie pentru extinderea unor asemenea asociații? Am prezentat noi referate despre aceste asociații în fabrici și uzine? Ne-am străduit să organizăm asemenea asociații? Sau, mai departe, ne-am întrebat cum trebuie să le organizăm? În momentul de față, noi trecem la tipul de organizare existent în Germania în perioada legilor excepționale. Dar pentru noi acest lucru e și mai greu, și mai ușor. Mai greu pentru că la ei erau deschise posibilitățile legale. Comitetul Central era alcătuit din membri ai grupului parlamentar, ținea în mod legal ședințe, la care invita și ilegaliști. La noi însă social-democrații se bucură de multă simpatie și găsesc mult sprijin în rîndul maselor. La noi ar trebui ca în fiecare asociație să se afle mici celule social-democrate în strînsă legătură cu partidul, și fiecare problemă să fie rezolvată în spiritul hotărîrii adoptate de partid... Aceste celule nu trebuie să fie așa de masive cum sînt raioanele și subraioanele. Pentru asemenea tip de asociații (legale) se potrivesc Petersburgul și Riga. La Moscova s-a făcut puțin de tot în această privință. Și iată că aceste celule permit un alt tip de construcție a partidului. Mai de mult, pe vremea mea trebuia să facem noi totul. Astăzi însă, uniunile și organizațiile sindicale au luat asupra lor o parte din această muncă. Pe măsura posibilităților, adeseori duce luptă politică și fracțiunea din Dumă, care e legală, și, dacă asociațiile legale cu asemenea structură ar fi mai numeroase, revoluția ar fi de neînvins. În felul acesta se pune problema supleței organizațiilor. Acesta ar fi un mijloc ideal pentru refacerea organizației noastre. Aceste celule ilegale, înconjurate de o rețea de celule legale, ne vor oferi o nouă bază. Toate legăturile sînt reduse la minimum, ca și cînd ar fi organizație și n-ar fi. S-ar putea să nu se țină adunări. Munca de partid a căpătat altă formă. Noua formă s-a întrepătruns cu cea veche. S-ar putea ca ea să fie mai puțin cristalizată, dar mai amplă prin munca desfășurată în asociațiile legale. E necesar ca

www.dacoromanica.ro

fiecare pas spre cultură să fie pătruns de spiritul social-democrat, de cultura social-democrată. În felul acesta se va duce o luptă energică împotriva lichidatorismului... Dacă vor avea o celulă aflată în legătură cu Organul Central [575], vor lua contact cu el o dată pe an şi vor face de o sută de ori mai mult decît înainte. Noi n-am acţionat îndeajuns în organizaţiile legale. Trebuie să le smulgem din mîinile liberalilor, [să smulgem] întreaga mişcare legală. E necesar să extindem, să lărgim asociaţiile legale. Să urmărim cu atenţie, în mod corect, cum se prezintă munca în asemenea asociaţii. Pretutindeni celulele ilegale să fie înconjurate de o reţea de celule legale.

Se tipăreşte pentru prima oară, după manuscrisul procesului-verbal

* ROSA LUXEMBURG ŞI „PARTEI" VORSTANDUL POLONEZ PE URMELE LUI MARTOV [576]

Articolul din „Vorwärts" (cu data de 14 septembrie) în care Rosa Luxemburg ia apărarea aşa-zisului Vorstand polonez şi aduce învinuiri tovarăşului Radek mă determină — oricît n-aş vrea să intervin în această chestiune — să pun mîna pe condei şi să scriu. Nu poţi să taci cînd vezi că lupta ce se duce împotriva lichidatorilor partidului nostru din Rusia este folosită ca mijloc de justificare a celor mai urîte procedee ale lichidatorilor.

Personal am urmărit atitudinea lui Radek, care oscilează între apărarea extremei stîngi şi apărarea lichidatorilor ruşi; întotdeauna m-am războit, pe plan politic, şi mă voi război cu toţi apărătorii lichidatorismului, dar *tocmai de aceea* trebuie să iau poziţie împotriva procedeelor odioase folosite de aşa-zisul Vorstand polonez în „chestiunea" Radek [577].

În ce constă principala caracteristică a „cunoscutei" (bekannt) broşuri a lui Martov de care, în chip atît de oportun, a amintit Rosa Luxemburg? [578]

În aceea că, *după* ce în ianuarie 1910 a fost adoptată în mod solemn şi unanim, de către toţi social-democraţii

www.dacoromanica.ro

din Rusia, o rezoluție prin care era condamnat lichidatorismul și, pe baza acestei condamnări, era proclamată *pacea* în rîndurile partidului [579], la un an după aceea, cînd lichidatorii au distrus Comitetul Central și s-au desprins din partid, Martov, șeful lichidatorilor, a publicat o broșură în care își învinuia adversarii de o mie și una de abateri infame și criminale. Polonezii au spus atunci despre această broșură că este o „Stinkbombe"*, și *pînă și* (sogar, iar nu selbst) Kautsky a calificat-o drept „abscheulich" **.

La fel a procedat acum și așa-zisul Vorstand polonez, în frunte cu Rosa Luxemburg.

Și nimeni altul decît membrii acestui Vorstand mi-au *recomandat* în anii 1909 și 1910 *mie personal* pe tov. Radek *drept colaborator al Organului Central* al partidului nostru și personal mi-au făcut cunoștință cu el, dînd *cele mai bune referințe* despre el, la Congresul internațional de la Copenhaga.

Dar după aceea, în 1911, tov. Radek ia atitudine pe plan politic împotriva acestui Vorstand, sprijinind Comitetul din Varșovia al partidului, o serie întreagă de membri ai partidului și doi dintre conducătorii săi cei mai de seamă (Maletki și Ganetki), care demascaseră acest Vorstand, acuzîndu-l că întreprinde acțiuni de dezorganizare. Tov. Radek ajută la stabilirea adevărului, dovedind că *Parteivorstand* este Vorstand fără partid. În Varșovia, capitala Poloniei, acest Vorstand *nu mai* reprezintă Comitetul din Varșovia, ci propriul său grup cu caracter fictiv. Tovarășii germani vor afla curînd despre toate astea în mod mai amănunțit. Membrii partidului social-democrat din Rusia știu că în legătură cu această situație există *o întreagă literatură*, și în zadar încearcă Rosa Luxemburg s-o treacă sub tăcere (totzuschweigen) în fața Internaționalei!

Și iată că *după* ce Radek ia atitudine pe plan politic împotriva așa-zisului Parteivorstand *(fără* partid), acest „Partei"vorstand *inscenează* un „proces" împotriva lui

* — bombă rău mirositoare. — *Nota trad.*
** — josnică, execrabilă. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

Radek pentru „*fapte*“ săvîrșite — fiți atenți! — în anul *1906!*

Iată care e miezul problemei și iată ce încearcă wegzuschwatzen * ilustra noastră Rosa. Rosa Luxemburg și „Partei“vorstandul ei au pornit acum un război nemaipomenit de înverșunat împotriva unora din cei mai buni militanți ai primului lor partid, mergînd pînă acolo cu josnicia lor, că îi suspectează de legături cu poliția secretă țaristă. Rosa Luxemburg și „Partei“vorstandul ei și-au pierdut capul dacă duc un *asemenea* război cu adversarii lor politici.

Acum cred că este clar de ce eu, care nu sînt *în fond* implicat în „chestiunea Radek“, consider că e de datoria mea să declar că, *în fond*, acest proces pornește din dorința de răzbunare a Rosei Luxemburg și a „Partei“vorstandului ei.

Turgheniev, în literatura rusă a caracterizat de mult asemenea procedee. Un bătrîn pehlivan, scria Turgheniev, dădea odată sfaturi înțelepte de felul acesta: atunci cînd comiți o faptă josnică, ai grijă să vorbești mai tare decît toți despre josnicia faptelor pe care le comiți. Cînd comiți o delapidare în avutul statului, caută să strigi mai tare decît alții că delapidarea este o faptă josnică...

Cînd „Partei“vorstandul polonez a mers pînă acolo cu josnicia lui, că a imitat procedeele folosite de Martov împotriva tovarășului Radek — acest „Partei“vorstand a trimis-o pe Rosa Luxemburg la „Vorwärts“ ca să vocifereze și mai tare împotriva ticăloșiei lui Martov! Es ist eine alte Geschichte **, dar pentru noi, emigranții ruși, ist sie leider gar nicht „neu“ ***...

Rosa Luxemburg încearcă să convingă pe cititorii germani că tov. Radek „nie die geringste Rolle gespielt hat“ **** etc. etc. Eu mă simt obligat, drept răspuns la această elenden Altweiberklatsch ***** să constat următorul *fapt precis:* tov. Radek, în anii 1909 și 1910, a depus o activitate amplă și rodnică, în calitate de cola-

* — a trăncăni, a colporta. — *Nota trad.*
** — Este o poveste veche. — *Nota trad.*
*** — ea, din păcate, nu este de loc „nouă“. — *Nota trad.*
**** — „n-a jucat niciodată vreun rol oricît de mic“. — *Nota trad.*
***** — „jalnică bîrfeală bătrînească“. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

borator al Organului Central al Partidului social-democrat din Rusia. Am fost unul dintre redactorii Organului Central și, ca atare, nu pot lăsa fără răspuns o josnică bîrfeală a Rosei Luxemburg.

Rosa Luxemburg, ca să-l ponegrească pe Radek, se prezintă pe sine, în termeni laudativi, drept unul dintre „polnische Wortführer“ *. Ea face aluzie la nestatornicia der „taktischen“ Ideen ** ale tovarășului Radek.

Țin să spun deschis că această nestatornicie, această tendință de „împăcare“ cu lichidatorii ruși constituie, după părerea mea, un mare păcat al tovarășului Radek. Dar eu cred că un asemenea păcat este mai scuzabil la un colaborator care nu răspunde de politica Organului Central și a Comitetului Central decît la niște *membri* ai Comitetului Central și ai Organului Central. Iar dintre faimoșii „reprezentanți polonezi“, un rol precumpănitor au jucat totdeauna niște „Intrigenführer“ *** atît de notorii ca Tyszka, și *nestatornicia* lor a adus prejudicii imense întregului partid.

Pentru ca această afirmație să nu pară neîntemeiată, am să dau două exemple. În ianuarie 1910, plenara Comitetului Central al Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia a condamnat *în unanimitate* lichidatorismul. Singurul pasaj din rezoluție care deschidea Tür und Thor **** oportunismului (așa-zisul paragraf 1) a fost introdus din inițiativa lui Tyszka. Ce zice despre asta Rosa Luxemburg? N-are, cumva, de gînd să apere acest paragraf 1 din punctul de vedere al unei „radikale Richtung“ *****?

Cînd bolșevicii, în primăvara anului 1911, s-au retras din așa-zisul Birou din străinătate al Comitetului Central ca urmare a subminării Comitetului Central de către lichidatori, polonezii au mai rămas *încă luni de zile* în această instituție *împreună* cu bundiștii și letonii [580], despre care pe atunci *pînă și* (sogar) Plehanov scria:

---

* — „reprezentanții polonezi“; „purtătorii de cuvînt ai polonezilor“. — *Nota trad.*
** — ideilor „tactice“. — *Nota trad.*
*** — „intriganți“. — *Nota trad.*
**** — ușa și poarta. — *Nota trad.*
***** — „orientări radicale.“ — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

„Diese Parteiinstitution, die zum Werkzeug in den Händen einer Gruppe von Leuten geworden war, die die Partei liquidieren wollten und die daher der Sache des russischen Proletariats grossen Schaden zuzufügen drohte, konnte diesem nur einen Gefallen erweisen: nämlich das Zeitliche segnen“ (Nota: „Tagebuch eines S.D.“ 2 Beilage zu N 15, S.1, zitiert in der Schrift: „Der Anonymus aus dem «*Vorwärts*» und die Sachlage in der Soz. Dem. Arb. P. Russlands“; diese Schrift wurde in die Redaktionen aller s.d. Blätter in Deutschland gesandt) *.

Puteți judeca, pe baza acestor fapte, cam cît adevăr există în cuvintele pline de îngîmfare ale Rosei Luxemburg, care afirmă că polonezii „mit starker Faust die liquidatorische Richtung in Russland niederzuhalten geholfen haben“ **.

De fapt, polonezii în mult mai mare măsură au împiedicat, prin intrigile lor, lupta împotriva acestei „Richtung“ ***. Pînă acum, în cele opt luni care s-au scurs de la excluderea *oficială* din partid a unui *anumit* grup de lichidatori (revista „*Nașa Zarea*“ [581]), faimoșii „polnische Wortführer“ n-au fost în stare să dea un răspuns *deschis*, din care să se vadă dacă vor „pace“ cu *acest* grup sau nu. Să dai un răspuns deschis nu este, desigur, un lucru atît de ușor ca deprinderea de a comite azi un plagiat după antilichidatori, iar mîine unul după lichidatori și de a declara apoi, pe acest temei, că te situezi „*mai presus*“ de ambele „fracțiuni“!

Rosa Luxemburg profită de „cazul Radek“ pentru a convinge pe cititorii germani că din „russische Partei“ **** n-a mai rămas nimic „ausser Trümmern“ *****.

---

* — „Această instituție de partid, care devenise o unealtă în mîinile unui grup de oameni ce voiau să lichideze partidul și care, astfel, amenințau să aducă un imens prejudiciu cauzei proletariatului rus, putea să-i facă acestuia un singur serviciu: anume, să moară la timp“ (Nota: „Dnevnik Soțial-Demokrata“, anexa a 2-a la nr. 15, p. 1, este citată și în articolul „Anonimul de la «Vorwärts» și situația din Partidul muncitoresc social-democrat din Rusia“, care a fost trimis la redacțiile tuturor ziarelor social-democrate din Germania). — *Nota trad.*

** — „cu pumnul lor puternic au ajutat la nimicirea orientării lichidatoriste din Rusia“. — *Nota trad.*

*** — orientări. — *Nota trad.*

**** — „partidul rus“. — *Nota trad.*

***** — „afară de sfărîmături“. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

Drept răspuns la asemenea afirmație poate servi constatarea faptelor exacte. „Trümmer" este „Partei"vorstand, fiindcă de un an întreg el *nu mai face parte* din partid. De un an de zile el *nu mai are* legături organizatorice cu Comitetul Central al partidului, care a fost ales la conferința din ianuarie 1912 [582], și nici cu așa-zisa „Comisie de organizare" a lichidatorilor.

Descotorosindu-se de lichidatorii și de intriganții „Partei"vorstandului polonez, partidul proletariatului social-democrat rus seamănă cu atît mai puțin cu niște Trümmer, cu cît el, tocmai cu începere din ianuarie 1912, se dezvoltă cu succes. Întrucît unii tovarăși din partidul german — și uneori, din păcate, dintre cei influenți — ascultă adeseori relatări părtinitoare și Klatsch * ale unor Wortführer des polnischen „Partei"-vorstandes ** care se situează în afara partidului, mă voi limita la o scurtă citare a faptelor.

Singurul *etalon* (Massstab) — la îndemîna tuturor — al influenței social-democraților în Rusia și al legăturilor lor cu masele muncitorești sînt ziarele marxiste legale. În Rusia sînt reprezentate *numai* două „curente": partidul și lichidatorii. Restul nu e altceva decît Schwindel ***.

Lichidatorii, în prima jumătate a anului 1912, au scos 21 de numere de ziar, în timp ce antilichidatorii au scos 100. În două luni din a doua jumătate a anului (iulie și august), cei dintîi au scos 4 numere, iar ceilalți — 60. Cei dintîi, în decurs de 8 luni (ianuarie—august 1912), au fost în măsură să anunțe că au primit ajutor direct din partea a *16* grupuri muncitorești, iar ceilalți — din partea a *551* de grupuri ****.

Să încerce Rosa Luxemburg, cu poveștile ei despre „Trümmer", să infirme asemenea fapte.

---

* — bîrfeli. — *Nota trad.*

** — reprezentanți ai Conducerii „centrale" poloneze. — *Nota trad.*

*** — înșelătorie. — *Nota trad.*

**** — Vgl. die Schrift „Zur gegenwärtigen Sachlage in der Soz. Dem. A.P. Russlands". Leipzig 1912. Diese Schrift gelangt jetzt in Chemnitz zur Verteilung an die Delegierte der Partei (Comp. cu articolul „În legătură cu situația actuală din Partidul Muncitoresc Social-Democrat din Rusia", Leipzig, 1912. Acest articol a fost trimis acum la Chemnitz pentru a fi distribuit delegaților partidului. — *Nota trad.*).

www.dacoromanica.ro

Poveştile „Partei"vorstandului polonez despre partidul social-democrat rus sînt şi mai puţin demne de crezare decît cele despre Radek.

N. Lenin

Scrisă înainte de 4 (17) septembrie 1912

Publicată pentru prima oară în limba germană în 1964, în revista „International Review of Social History". Volume IX. Part 3

În limba rusă se tipăreşte pentru prima oară, după manuscris

RĂSPUNS LA UN ARTICOL AL LICHIDATORILOR APĂRUT ÎN „LEIPZIGER VOLKSZEITUNG" [583]

În „Volkszeitung" * nr. 226 din 28 septembrie a apărut o notă în legătură cu „conferinţa organizaţiilor Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia", care, din păcate, e bazată pe fapte unilaterale şi necontrolate.

Considerăm că e necesar să arătăm că, în realitate, susmenţionata conferinţă în nici un caz n-a fost o conferinţă a organizaţiilor de partid din Rusia. Centrele muncitoreşti din Rusia, în general, n-au fost reprezentate la această conferinţă. Petersburgul a fost reprezentat de lichidatori din aşa-zisul grup de iniţiativă [584], care nu fac parte din partidul social-democrat şi care, în revista şi în ziarul lor [585], duc o luptă înverşunată împotriva acestui partid. Moscova a fost reprezentată doar de delegatul unei părţi cu totul neînsemnate din organizaţia de partid, şi el a primit mandat imperativ să promoveze linia politică trasată de conferinţa de partid care a avut loc în ianuarie 1912 [586]. Întreg restul Rusiei (Kiev, Ekaterinoslav, Harkov, regiunea Volgăi şi aceea a Uralului, Regiunea industrială centrală, Ţinutul Donului şi încă multe altele) n-a fost, în general, reprezentat, dacă nu luăm în consideraţie Krasnoiarskul şi Sevastopolul, dar numai din publicaţiile lichidatorilor şi din darea de seamă asupra lucrărilor „conferinţei" a aflat partidul că în aceste două oraşe există organizaţii.

* E vorba de „Leipziger Volkszeitung". — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Pentru partid, firește, încă de mult nu mai era un secret că un grup de lichidatori face încercarea de a convoca o conferință și că el se bucură de sprijinul Bundului [587], care, în fond, n-are nimic comun cu adevărata activitate social-democrată din Rusia. (Pentru informarea cititorilor germani trebuie să amintesc că, atunci cînd se vorbește de munca de partid *din Rusia*, „Bundul", a cărui sferă de activitate se limitează în mod exclusiv la proletariatul evreiesc, nu este luat în considerație.) Adevăratul caracter al acestei încercări era totuși atît de clar, încît tovarășul Plehanov, la propunerea de a merge la „conferință", a răspuns că el nu va face un asemenea lucru, și nu numai pentru că consideră această „conferință" ca fiind unilaterală, dar și pentru că la lucrările ei nu iau parte nici „elemente partinice", nici „elemente antipartinice". Așa s-a spus textual în răspunsul dat publicității de comitetul organizatoric al conferinței lichidatorilor care a avut loc în septembrie 1912. Totuși, aceste cuvinte ale tovarășului Plehanov, care ocupă o poziție *neutră*, *lipsesc* din darea de seamă în limba germană apărută în „*Volkszeitung*" nr. 226 cu data de 28 septembrie a.c. Întrebăm acum, pe fiecare dintre tovarășii germani, poate fi considerată o asemenea dare de seamă ca fiind de bună-credință? Chiar din rîndul grupurilor din străinătate care s-au declarat categoric de acord cu convocarea unei conferințe *împreună* cu lichidatorii, un fost deputat din Duma a II-a, Aleksinski, președintele grupului „Vpered" [588], *s-a retras* de la lucrările ei în semn de opoziție fățișă față de conferința de partid a lichidatorilor, întrucît considera că ea nu are dreptul să reprezinte partidul.

E de datoria noastră să arătăm, măcar în cîteva cuvinte, încă un fapt. În decurs de o jumătate de an (de la 1 ianuarie pînă la 30 iunie 1912), ziarele antilichidatoriste din Petersburg, „Zvezda" și „Pravda", au unit în jurul lor 550 de grupuri muncitorești, în timp ce lichidatorii — numai 16. Noul ziar al acestora din urmă, „Luci" [589], încă de la apariția lui a fost primit cu ostilitate de către muncitorii din Petersburg, care vedeau în el o încercare de a provoca dezbinare în rîndurile partidului. La ale-

www.dacoromanica.ro

gerile pentru Dumă ale împuterniciților muncitorilor care au avut loc la 16 (29) septembrie a.c. (alegeri pentru curia muncitorească a Dumei), lichidatorii au suferit o înfrîngere completă. Grupul care a convocat această conferință aparte a lichidatorilor, care luptă împotriva partidului, n-a reușit totuși, în ciuda mijloacelor de reclamă pe care le-a folosit, să inducă în eroare organizațiile din Rusia. Astăzi, cu ajutorul aceloraşi mijloace de reclamă, el face încercări febrile de a informa în mod eronat măcar pe tovarășii germani.

Protestăm cu toată hotărîrea împotriva unui asemenea procedeu şi totodată atragem atenția că informarea anonimă întreprinsă de lichidatori îi va induce în eroare pe tovarășii germani atîta timp cît ei nu vor cere ca „informatorii" să-şi spună cuvîntul în public sub numele lor adevărat şi să prezinte probe concrete.

Comitetul Central al Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia

Scris după 16 (29) septembrie 1912

Publicat la 9 octombrie 1912, în ziarul „Leipziger Volkszeitung" nr. 235

Se tipărește după textul apărut în „Leipziger Volkszeitung"

În limba rusă a fost publicat pentru prima oară la 21 aprilie 1963, în ziarul „Pravda" nr. 11

Tradus din limba germană

RAPORT CĂTRE BIROUL SOCIALIST INTERNAȚIONAL: „ALEGERILE ÎN DUMA A IV-A" [590]

Lovitura de stat de la 3(16) iunie 1907 a deschis în Rusia o epocă a contrarevoluției [591]. Sînt cunoscute samavolniciile judiciare şi administrative, prigoana şi chinurile ce au avut de îndurat cei condamnați la ocnă, care au încoronat acest triumf al țarismului.

Păturile superioare ale burgheziei, speriate de revoluție, au sprijinit nobilimea contrarevoluționară. Țarismul era încredințat că va găsi ajutor şi sprijin în rîndurile elementelor contrarevoluționare ale burgheziei şi moşierilor.

www.dacoromanica.ro

Legea electorală de la 3(16) iunie 1907 ne oferă o mostră de nerușinată falsificare. Iată cîteva date care caracterizează această lege:

Populația a fost împărțită pe „curii": moșierii, orășenii de rangul întîi și al doilea, țăranii, cazacii, muncitorii. Delegații, aleși separat pe curii (uneori nu direct, ci prin împuterniciți), sînt grupați de către guvern pe adunări electorale guberniale, iar acestea din urmă aleg deputați în Dumă.

Legea repartizează numărul delegaților în așa fel ca, din capul locului, majoritatea în adunările electorale să revină în 28 de gubernii (din 50) numai moșierilor, iar în altele — delegaților din partea primei curii orășenești (marii capitaliști).

Se obține următorul tablou general: 200 000 de nobili trimit în adunările electorale a 53 de gubernii 2 594 de delegați, adică 49,4% din numărul general al delegaților; o jumătate de milion sau un număr apropiat de capitaliști din prima curie orășenească dispun de 788 de delegați (15%); circa 8 000 000 de orășeni din a doua curie orășenească trimit 590 de delegați (11,2%); circa 70 000 000 de țărani și cazaci dispun de 1 168 de delegați (22,2%), iar la cei vreo 12 000 000 de muncitori revin 112 delegați (2,1%).

Nu-i de mirare că o asemenea lege electorală are ca rezultat o Dumă „neagră", contrarevoluționară — o adevărată „Chambre introuvable" [592]. Dar e de mirare că nu numai liberalii burghezi, ci și social-democrații au reușit totuși să-și trimită reprezentanți în această Dumă...

În curia muncitorească toți delegații sînt social-democrați. Nobilii ultrareacționari, care dispun de majoritate în adunările electorale guberniale, sînt nevoiți să admită alegerea unor social-democrați (în șase gubernii legea îngăduie să fie ales un deputat din rîndurile muncitorilor, în alte gubernii social-democrații obțin mandate printr-un acord cu liberalii).

În Duma a III-a predomina partidul octombriștilor, partid al nobililor reacționari și al marilor capitaliști, care manifestau supunere față de țarism. Dar chiar și

www.dacoromanica.ro

acești „robi" nu au putut să satisfacă camarila lui Nicolaie al II-lea — această bandă neagră care organizează pogromuri și atentate împotriva deputaților opoziției.

Guvernul, care a falsificat alegerile pentru a aduce în Duma a III-a pe octombriști, le falsifică acum pentru a trimite în Duma a IV-a partidele, mai „loiale", ale „naționaliștilor" și „extremiștilor de dreapta".

Presiunile au întrecut orice măsură. Popii au primit dispoziție să participe în mod masiv la alegeri și să aleagă pe cei de dreapta; arestările de candidați ai opoziției, amenzile aplicate presei, suspendarea unor ziare, ștergerea din listele electorale a celor suspecți, toate aceste măsuri au fost folosite cu atîta cinism, încît au provocat proteste chiar și din partea celor de dreapta și a nobililor.

Ca urmare avem acum o Dumă și mai „neagră", și mai de dreapta, dar învinșii zilei de azi se dovedesc a fi octombriștii. Opoziția liberală și democrația revoluționară (muncitorii social-democrați și democrații burghezi din rîndurile țărănimii) aproape că și-au menținut statu-quo.

Ultimele date în legătură cu 438 de deputați din Duma a IV-a (din cei 442 care trebuie să fie aleși) ne permit să facem următoarea comparație:

	Duma a III-a	Duma a IV-a	
Democrația:			
social-democrații	13	14	
trudovicii	14	11	25
Liberalii:			
cadeții	52	61	
progresiștii	36	33	
polonezii	18	14	
musulmanii	9	5	113
Cei de dreapta:			
octombriștii	131	79	
naționaliștii	91	74	
extremiștii de dreapta	46	140	293
Cei fără partid	27	7	
Total	437	438	

www.dacoromanica.ro

Vom mai adăuga încă cîteva cuvinte pentru a lămuri mai bine denumirile partidelor şi modul cum sînt ele grupate:

Social-democraţii: Partidul muncitoresc social-democrat din Rusia. Trudovicii: democraţia ţărănească, adică democraţia burgheză revoluţionară, al cărei program prevede exproprierea moşierilor. Cadeţii: partidul constituţional-democrat, care, în realitate, este un partid burghez liberal contrarevoluţionar. Progresiştii: aceiaşi liberali, numai că întrucîtva mai moderaţi. Polonezii şi musulmanii — la fel ca precedenţii, dar formînd grupuri naţionale. În general, opoziţia e compusă din 25 de democraţi şi 113 liberali, sau 138 de deputaţi (faţă de 142 în Duma a III-a).

Partidele guvernamentale: octombriştii rareori şi pe ascuns vorbesc de constituţie; naţionaliştii niciodată nu vorbesc de constituţie. Cei de dreapta se pronunţă făţiş pentru revenirea la autocraţie şi împotriva constituţiei. Falsificarea alegerilor împinge spre opoziţie nu numai pe octombrişti, dar chiar şi pe o parte din naţionalişti.

În ce priveşte social-democraţii, în momentul de faţă au fost aleşi:

Şase deputaţi ai curiei muncitoreşti sînt social-democraţi: Badaev ales la Petersburg; Malinovski la Moscova; Samoilov la Vladimir; Şagov la Kostroma; Muranov la Harkov; Petrovski la Ekaterinoslav. Toţi şase sînt muncitori. Apoi, social-democraţii au ieşit învingători în trei gubernii datorită unui acord între democraţi (socialişti şi trudovici) şi liberali, îndreptat împotriva celor de dreapta. În felul acesta au fost aleşi Haustov la Ufa, Burianov din partea guberniei Taurida, iar Tuleakov din partea Ţinutului Donului. Totodată au mai fost aleşi trei social-democraţi în Caucaz: Ciheidze, Cihenkeli şi Skobelev; acesta din urmă a fost ales de populaţia rusă din Caucaz.

Doi social-democraţi au fost aleşi deputaţi ai Siberiei: Rusanov şi (din partea regiunii Amur) Rislev.

Adăugăm că în gubernia Irkutsk (Siberia) alegerea unui social-democrat era aproape asigurată (din cei 20

www.dacoromanica.ro

de delegaţi, 11 erau social-democraţi). Dar guvernatorul a anulat alegerea a şase social-democraţi în oraşul Irkutsk. Încă nu s-au ţinut noi alegeri. Mai trebuie să adăugăm că la Varşovia, în urma blocului încheiat între Bund şi P.P.S., a fost ales Jagiello, membru al Partidului socialist polonez.

Toate aceste date sînt provizorii. Componenţa completă a tuturor grupurilor din Duma a IV-a, printre care şi a celui social-democrat, se va preciza după deschiderea Dumei, care va avea loc la 15 (28) noiembrie.

Cracovia, 11 noiembrie 1912

Ziarul „Le Peuple" nr. 325 din 20 noiembrie 1912
Semnat : N. Lenin

În limba rusă se tipăreşte pentru prima oară, după textul cărţii: „Correspondance entre Lénine et Camille Huysmans. 1905—1914", Paris

Tradus din limba franceză

PROIECTUL UNUI ACORD ÎNTRE C.C. AL P.M.S.D.R. ŞI GRUPUL „PRIBOI" PRIVIND RECUNOAŞTEREA ACESTUIA CA EDITURĂ A C.C. AL P.M.S.D.R. [593]

Preambul X)) meritele şi rolul important

I. Dată fiind dezvoltarea întreprinderii şi necesitatea unei recunoaşteri oficiale, e indicat ca ea să fie organizată *ca editură a C.C.* pe următoarele principii:

a) grupul conduce în mod autonom sectorul organizatoric, administrativ;

b) toate cărţile şi materialele care n-au un caracter urgent se vor trimite în prealabil la Comitetul Central, pentru efectuarea unui control, iar în caz de urgenţă se editează fără asemenea control prealabil, însă cu drept de veto din partea reprezentantului Comitetului Central.

În cazul unei divergenţe de păreri şi al imposibilităţii de a se ajunge la un acord, chestiunea va fi supusă colegiului Comitetului Central, care în plenul său va adopta o hotărîre definitivă.

Acelaşi colegiu, în plenul său, va soluţiona şi chestiunea tipăririi broşurilor în cazul ivirii unor divergenţe

www.dacoromanica.ro

între reprezentantul Comitetului Central şi colegiul editurii „Priboi" în legătură cu broşurile primite prin reprezentantul Comitetului Central.

c) Pentru conducerea resortului financiar al editurii sale, Comitetul Central desemnează pe tovarăşul X.

7 august 1913

Publicat pentru prima oară în 1962, în revista „Istoriceskii Arhiv" nr.1

Se tipăreşte după manuscris

PROIECT DE REZOLUŢIE A ORGANIZAŢIILOR MUNCITOREŞTI ÎN LEGĂTURĂ CU ACUZAŢIILE CALOMNIOASE ADUSE DE LICHIDATORI LUI X, MILITANT PE TĂRÎMUL ASIGURĂRILOR SOCIALE [594]

Examinînd problema acuzaţiei pe care lichidatorii, în ziarul lor „Novaia Raboceaia Gazeta", au adus-o lui *X*, militant pe tărîmul asigurărilor sociale, luînd toate informaţiile din partea ziarului lichidatorist şi din partea redacţiei ziarului „Za Pravdu", care a publicat la 17 octombrie hotărîrea unei comisii alcătuite din *cinci* reprezentanţi ai unor instituţii marxiste, noi, conducerea sindicatului cutare sau a asociaţiei cutare, am găsit că această hotărîre este justă, iar campania lichidatorilor are un caracter calomnios.

Facem apel la muncitori să-şi apere organizaţiile împotriva tendinţelor de destrămare, să boicoteze pe lichidatori dacă ei nu-şi retrag în mod public şi cu toată hotărîrea afirmaţiile lor calomnioase.

Scris înainte de 19 octombrie (1 noiembrie) 1913

Se tipăreşte pentru prima oară, după manuscris

CĂTRE REDACŢIA ZIARULUI „ZA PRAVDU"

Ar fi trebuit să scrieţi: domnule Kolţov, dumneata eşti un şantagist, ca şi Gamma. Eu n-am să-ţi răspund.

www.dacoromanica.ro

Sînt indignat și aproape scos din fire de „discuția" cu Kolțov!! Și unui asemenea nemernic să i te adresezi cu „stimate tovarăș"? Ce-i asta? Cum se poate așa ceva? [595]

Scrisă la 25 sau 26 noiembrie (8 sau 9 decembrie) 1913
Expediată de la Cracovia la Petersburg

Publicată pentru prima oară în 1962, în revista „Istoriceskii Arhiv" nr. 1

Se tipărește după manuscris

PRIMA CONFERINȚĂ SOCIALISTĂ INTERNAȚIONALĂ, DE LA ZIMMERWALD [596]

INTERVENȚII ÎN CADRUL DEZBATERILOR PE MARGINEA MANIFESTULUI ȘI A PROIECTULUI DE REZOLUȚIE CU PRIVIRE LA RĂZBOI ȘI LA SARCINILE SOCIAL-DEMOCRAȚIEI 7 SEPTEMBRIE 1915

1

Era inevitabil ca aici lucrurile să meargă pînă la o ciocnire de păreri între noi și Ledebour [597]. Trebuie însă să protestez împotriva modului în care el l-a atacat aici pe Radek. E inadmisibil să se afirme că manifestul nostru a fost semnat doar de oameni care se află în afară de orice pericol. El a fost semnat și de delegații letoni și de Borchardt. Vechi și răsuflat este și argumentul celor care susțin că nu trebuie să chemi masele la acțiuni revoluționare dacă tu însuți nu poți să participi la desfășurarea lor. Totodată, eu contest valabilitatea afirmației că nu trebuie să se pomenească de mijloacele de luptă. Acest lucru s-a făcut în toate perioadele revoluționare. Trebuie ca aceste mijloace să fie aduse la cunoștința maselor, pentru ca ele să poată fi explicate și discutate. Noi, în Rusia, am procedat totdeauna în felul acesta; tocmai problema mijloacelor de luptă încă în anii premergători revoluției a constituit un obiect de dispută între mine și Plehanov. Cînd, în 1847, situația istorică obiectivă a pus Germania în fața revoluției, Marx și Engels, care se aflau pe atunci la Londra, au adresat un apel în care

www.dacoromanica.ro

îndemnau la violență [598]. Mișcarea germană trebuie să ia o hotărîre. Dacă astăzi ne aflăm în ajunul unei epoci revoluționare, în care masele vor trece la lupta revoluționară, trebuie să avem în vedere și mijloacele necesare pentru această luptă. După concepția revizionistă a lui David și a altora, acest lucru, bineînțeles, este inutil, întrucît ei, oricum, nu cred cîtuși de puțin că ne aflăm în ajunul unei epoci revoluționare. Noi, cei ce credem în existența unei asemenea situații, trebuie să procedăm altfel. Nu poți face revoluție fără să explici tactica revoluționară. Tocmai aceasta a fost cea mai proastă trăsătură caracteristică a Internaționalei a II-a, că totdeauna a evitat explicațiile; e tocmai ceea ce marxiștii-tribuniști [599], pe bună dreptate, au numit „revoluționarismul pasiv" al centrului german.

Acum vreau să mă refer la persecuții. Dumneavoastră, în Germania, trebuie în general să folosiți nu numai mijloace legale dacă vreți să purcedeți la acțiuni efective. Trebuie să îmbinați activitatea legală cu cea ilegală. În noua situație, vechile metode nu sînt suficiente. Chiar dumneavoastră spuneți: intrăm într-o epocă de mari bătălii de clasă. Atunci trebuie să dispuneți și de mijloacele necesare în acest scop. Și nu e cîtuși de puțin obligatoriu să scoateți un manifest cu semnături, el poate fi tipărit și fără semnături. În orice caz, nu trebuie să acționați semilegal, cum procedează, de exemplu, Clara Zetkin. Un asemenea mod de a acționa cere prea multe sacrificii.

Chestiunea se pune astfel: sau luptă cu adevărat revoluționară, sau simplă trăncăneală, menită să-i ajute doar pe dezertori, împotriva cărora se pronunță cu atîta vehemență Liebknecht în scrisoarea menționată [600]. A lua poziție în favoarea păcii nu înseamnă încă nimic. David scrie și el: noi nu sîntem pentru război, ci numai împotriva înfrîngerii. Fiecare vrea pace. Trebuie ca, ținînd seama de noua situație, să folosim mijloace de luptă noi, originale, care în nici un caz nu trebuie să semene cu cele vechi, folosite de germani sau de ruși.

www.dacoromanica.ro

2

Nu sînt de acord cu afirmația făcută de Serrati că rezoluția noastră va apărea fie prea devreme, fie prea tîrziu [601]. După acest război vor mai fi și alte războaie, în special coloniale. Dacă proletariatul nu se va abate de pe drumul social-imperialismului, solidaritatea proletară va fi complet nimicită; de aceea trebuie să stabilim o tactică unică. Dacă ne vom limita la adoptarea unui manifest, atunci Vandervelde, cei de la „L'Humanité" [602] și alții ca ei vor continua să înșele masele, vor spune că și ei sînt împotriva războiului, că și ei sînt pentru pace. Va continua să persiste aceeași neclaritate de pînă acum.

Se tipăresc pentru prima oară, după procesele-verbale ale conferinței
Traduse din limba germană

A DOUA CONFERINȚĂ SOCIALISTĂ INTERNAȚIONALĂ, DE LA KIENTAL [603]

INTERVENȚII ÎN CADRUL DEZBATERILOR PE MARGINEA REZOLUȚIEI CU PRIVIRE LA CONVOCAREA BIROULUI SOCIALIST INTERNAȚIONAL 28 APRILIE 1916 [604]

1

Conferința de la Lugano a avut loc în septembrie 1914 [605]. Dacă domnii Huysmans et Comp. ar fi vrut să convoace biroul, lucrul acesta l-ar fi putut face de mult. Dar ei nu l-au făcut. Dumneavoastră contestați existența unei sciziuni între secțiile vechii Internaționale, dar această sciziune este un fapt real. Astăzi s-a ajuns de fapt la o criză a partidelor socialiste din întreaga lume. Pe de o parte, dumneavoastră tratați pe Thomas et Comp. ca pe niște indivizi detestabili și trădători, iar pe de altă parte astăzi spuneți: da, noi vrem să ne întîlnim și să purtăm discuții cu ei, să reconstituim Internațio-

www.dacoromanica.ro

nala! Ceea ce spuneți dumneavoastră sînt vorbe goale, și sînt vorbe goale pentru că ele sînt spuse azi, la 16 luni după Conferința de la Lugano. Oamenii cu care vreți să reconstituiți Internaționala sînt morți, ei nu mai există — nu în sens literal, ci politic.

2

Dacă Grimm crede că nu se poate ca să voteze fiecare în parte, sîntem perfect de acord să trecem la votarea pe grupuri. N-avem cîtuși de puțin intenția de a impune voința noastră altora, dar vrem ca votarea să aibă loc; după aceea vom participa bucuroși la lucrările comisiilor.

3

Problema ar fi fost de mult soluționată dacă s-ar fi procedat la vot. Se va proceda cu totul greșit dacă, după atîtea zile de muncă în comun, vor căuta să renunțe la vot. Doar e clar că în cinci minute votarea ar putea fi terminată! Propunerea lui Martov poate fi acceptată fără nici o obiecție [606].

Se tipăresc pentru prima oară, după procesele-verbale ale conferinței

Traduse din limba germană

* „MOȘIERII AU INTRAT ÎN CÎRDĂȘIE CU CADEȚII"

Această expresie nu ne aparține. Ea a fost folosită de ziarul „Delo Naroda" în numărul 170 din 3 octombrie, în care au fost descrise de către „unul dintre colaboratorii din provincie" cele ce s-au petrecut în Rusia în vara și toamna anului 1917. „Delo Naroda", după cum se știe, este principalul ziar, este organul oficial al partidului „socialist-revoluționar". Din redacția acestui ziar face parte fostul ministru Cernov.

www.dacoromanica.ro

Mărturisirea făcută de un asemenea ziar este deosebit de prețioasă. Iată ce scrie el:

„Moșierii au intrat în cîrdășie cu cadeții, după cum s-a exprimat unul dintre colaboratorii din provincie. În tălmăcire mai exactă, aceste cuvinte vor să însemne că proprietarii funciari se bucură de simpatie și de sprijin în rîndul unor elemente ale guvernului, la centru și în provincie, că ei și-au revenit din spaima prin care trecuseră și au început să se organizeze... Au început și pe zi ce trece se întețesc atacurile împotriva comitetelor agrare, mai întîi sub forma reclamațiilor și invectivelor — care curgeau ca dintr-un corn al abundenței — împotriva «jafurilor», «fărădelegilor», «pogromurilor»... Aceste reclamații au fost urmate de circulare cu caracter restrictiv, emise de sus, și de acțiuni publice împotriva comitetelor agrare, iar în localitățile apropiate de front au intervenit și autoritățile militare, sub forma dispozițiilor date de generalul Kornilov. Și chiar aici, la Petrograd, s-au proferat amenințări din partea Ministerului de Justiție în sensul că comitetul principal agrar va fi tras la răspundere de organele judecătorești.

Pretextul cel mai frecvent pentru darea în judecată și intentarea de acțiuni civile este anularea contractelor de arendă încheiate înainte de revoluție. Moșierii și toți cei ce merg împreună cu ei susțin într-un singur glas că legea cu privire la contracte nu a fost anulată, că, prin urmare, toate contractele rămîn în vigoare și că „nici un fel de comitete și nici persoanele particulare nu au dreptul să le anuleze... Și «imprudentele» comitete cad cu duiumul sub loviturile vechii justiții, pentru că au anulat contractele și au redus prețul arenzilor. Și, totuși, această reducere este cu totul inevitabilă, și e îndoielnic să existe pe undeva vreun contract care să fi rămas intact".

(Se citează mărturia făcută de „profesorul Kablukov, un om cu vederi cît se poate de moderate", care a spus că situația țăranului care a contractat arendă pe termen scurt este *„mai rea decît starea de iobăgie")*...

„În asemenea condiții, a anula înrobitoarele contracte de arendare încheiate înainte de revoluție nu numai că n-ar fi o fărădelege, dar ar constitui o obligație directă a organelor puterii... Încercarea de a menține cu orice preț o parte din țăranii arendași într-o situație «mai rea decît aceea a iobagului» a fost o adevărată provocare la răscoală, o provocare cu atît mai condamnabilă cu cît era făcută în interesul exclusiv al clasei iobăgiștilor și într-un moment cînd republica și întregul popor îndură cele mai mari calamități... Și, într-adevăr, nu e întîmplător că tocmai în gubernia Tambov, în care numărul comitetelor deferite justiției este imens, au izbucnit pogromuri și «cuiburile» de nobili sînt în flăcări..."

www.dacoromanica.ro

Toate acestea sînt spuse în „Delo Naroda", oficiosul partidului ministerial al eserilor.

Aceste rînduri ar trebui să fie reproduse pretutindeni, să fie retipărite în foi volante şi, în milioane de exemplare, să fie răspîndite în rîndurile ţărănimii, fiindcă ele conţin mărturia, făcută de înşişi eserii („socialiştii-revoluţionari"), chiar în ziarul lui V. Cernov, că eserii *au predat* pe ţărani în mîinile moşierilor, că partidul eserilor *a trădat* ţărănimea, că *şi* el, dacă n-a intrat „în cîrdăşie" cu moşierii, *a capitulat* în faţa lor.

Trebuie ca poporul să citească şi să recitească aceste rînduri. Trebuie ca fiecare ţăran conştient, fiecare soldat şi fiecare muncitor să reflecteze asupra însemnătăţii acestor mărturii.

Au trecut şapte luni de revoluţie. Poporul, în nenumărate rînduri, şi-a exprimat încrederea în eseri, le-a dat majoritatea de voturi în alegeri, s-a adresat astfel partidului lor: să ne conduci, căci ţie îţi încredinţăm conducerea! În Sovietele de deputaţi ai muncitorilor, soldaţilor şi ţăranilor, partidul eserilor, care din martie 1917 a acţionat în bloc cu *menşevicii*, a deţinut *majoritatea* luni şi luni de-a rîndul! Membrii partidului eserilor şi ai partidului menşevicilor, cu începere de la 6 mai, au deţinut şi *deţin* posturi de miniştri şi de adjuncţi ai miniştrilor *împreună* cu cadeţii, *alături* de cadeţi şi *în alianţă* cu ei.

Rezultatele acestei coaliţii cu cadeţii *şi cu moşierii* sînt recunoscute de însuşi „Delo Naroda".

Şapte luni de revoluţie, şapte luni de republică democratică, şapte luni de dominaţie a eserilor şi menşevicilor în Soviete au dus la situaţia că un număr „imens" de membri ai comitetelor agrare *au fost deferiţi justiţiei — vechii justiţii*, vechilor tribunale, ţariste şi moşiereşti —, au dus la *răscoala* ţăranilor din gubernia Tambov şi din alte gubernii!

Acestea sînt rezultatele încrederii ţăranilor în partidul eserilor. Iar noul proiect agrar al ministrului eser, S.L.

www.dacoromanica.ro

Maslov, arată încă o dată (vezi articolul: „Partidul socialist-revoluționar înșală din nou pe țărani“ *) cum au trădat eserii pe țărani.

Scris după 20 octombrie (2 noiembrie) 1917

Publicat pentru prima oară la 24 octombrie (6 noiembrie) 1917, în ziarul „Derevenskaia Bednota“ nr. 11

Se tipărește după textul apărut în ziar

* Vezi *V.I. Lenin*. Opere complete, vol. 34, București, Editura politică, 1965, p. 448—454. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Octombrie 1917 — iulie 1918

COMPLETARE LA PROIECTUL DE DECRET CU PRIVIRE LA RECHIZIȚIONAREA DE ÎMBRĂCĂMINTE CĂLDUROASĂ PENTRU SOLDAȚII DE PE FRONT

De adăugat:

Titlu: +...*și la rechiziționarea locuințelor celor bogați pentru ușurarea situației celor săraci*...

§ 1. ...plus — în afară de plapumă — unul din obiectele de îmbrăcăminte călduroasă (palton, șubă, scurtă îmblănită, pîslari etc.).

§ 2. ...Se consideră, de asemenea, locuință supraîncăpătoare orice locuință în care numărul camerelor este egal sau mai mare decît acela al persoanelor care locuiesc în ea.

Proprietarii de locuințe supraîncăpătoare sînt obligați să prezinte numaidecît o declarație în două exemplare, în care să se înscrie obiectele de îmbrăcăminte călduroasă pe care le dețin și cele predate de ei pentru nevoile frontului — un exemplar la comitetul de imobile, iar celălalt la Sovietul de deputați ai muncitorilor și soldaților din raionul respectiv; contravenienților li se va confisca întreaga avere.

Proprietarii de locuințe supraîncăpătoare sînt obligați — sub riscul unei sancțiuni similare în caz de contravenienţă — să prezinte numaidecît la aceleași instituții și tot în două exemplare o declarație în care să arate că eliberează una din cele două locuințe supraîncăpătoare pentru nevoile populației sărace din capitală (cu alte cuvinte, două familii bogate care au două locuințe supra-

www.dacoromanica.ro

încăpătoare se obligă să se mute, în cursul aceleiași ierni, în una din aceste două locuințe și — ținînd seama de extrema criză de locuințe creată de război — pe cealaltă s-o pună la dispoziția populației sărace).

Comitetele de imobile vor întocmi imediat listele de locuințe supraîncăpătoare care urmează să fie rechiziționate, iar Sovietele de deputați ai muncitorilor din raioanele respective vor confirma aceste liste și, totodată, vor stabili condițiile și ordinea în care aceste locuințe vor fi ocupate de familii din rîndul populației sărace [607].

Scrisă înainte de 8 (21) noiembrie 1917

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXI

Se tipărește după manuscris

INTERVIU ACORDAT LUI G. IARROS, CORESPONDENT AL AGENȚIEI „ASSOCIATED PRESS"

15 (28) NOIEMBRIE 1917

În legătură cu rezultatele alegerilor din Petrograd, la care bolșevicii au obținut 6 locuri [608], corespondentul agenției „Associated Press" a luat un interviu președintelui Consiliului Comisarilor Poporului, care s-a arătat însuflețit de marea victorie obținută de partidul său.

— Ce credeți despre rezultatele alegerilor în Adunarea constituantă? — a întrebat corespondentul.

— Eu cred că aceste alegeri sînt o dovadă a marii victorii obținute de partidul bolșevic. Numărul voturilor ce i-au fost acordate la alegerile din mai, august și septembrie a fost în continuă creștere [609]. A obține 6 locuri din 12 în capitală, unde burghezia (cadeții) este foarte puternică, înseamnă a fi învingător în Rusia.

— Considerați că Adunarea constituantă, într-o componență ca aceea pe care o prezic rezultatele alegerilor din Petrograd, va sancționa toate măsurile unui guvern al comisarilor poporului?

— Da, le va sancționa, pentru că atunci, potrivit presupunerii pe care o faceți, nu va exista nici o majori-

www.dacoromanica.ro

tate împotriva noastră, întrucît e evident că împreună cu eserii de stînga noi vom alcătui majoritatea în Petrograd (7 din 12).

— Ce partide vor face parte din noul Consiliu al Comisarilor Poporului?

— Nu știu precis, dar cred că în afară de bolșevici numai eserii de stînga.

Publicat pentru prima oară, parțial, în 1962, în revista „Istoriia SSSR" nr. 2

Publicat incomplet la 20 aprilie 1963, în revista „Za Rubejom" nr. 16

Se publică pentru prima oară în întregime, după o copie dactilografiată

Tradus din limba engleză

PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA MINISTERUL DE RĂZBOI [610]

Dat fiind că generalul Manikovski a dat dispoziția contrarevoluționară, pe tot districtul militar Moscova, de a nu înlocui comandanții numiți prin comandanți aleși, —

dat fiind că generalul Maruşevski a dus tratative cu Duhonin îndreptate împotriva Sovietului şi a făcut tentativa criminală de a sabota organizarea trimiterii unei delegații pentru tratativele de armistițiu *, —

1) să se procedeze imediat la arestarea lui Manikovski şi a lui Maruşevski, care să nu fie eliberați fără permisiunea Consiliului Comisarilor Poporului [611];

2) să se treacă numaidecît şi cu toată energia la epurarea Ministerului de Război şi să se procedeze la îndepărtarea elementelor nesigure din cadrele de comandă superioare;

3) să fie chemate numaidecît elemente de nădejde din cadrele de comandanți ai regimentelor de puşcaşi letoni din Petrograd;

4) să fie adus îndată la Petrograd un regiment de puşcaşi letoni [612];

* Primele două alineate au fost scrise de mîna lui Troțki. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

5) să se raporteze zilnic Consiliului Comisarilor Poporului cum au fost îndeplinite în mod efectiv aceste măsuri.

Prezenta hotărîre nu va fi dată publicității.

Scris la 19 noiembrie (2 decembrie) 1917 — *Se tipărește pentru prima oară, după manuscris*

PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA TRADUCEREA ÎN VIAȚĂ A POLITICII SOCIALISTE ÎN DOMENIUL ECONOMIEI [613]

1) Să se trimită 2—3 ingineri la Consiliul general al apărării pentru a efectua un control și a întocmi un plan general de demobilizare a industriei (să fie însărcinat Kozmin cu alcătuirea acestui grup) [614];

2) să se numească o comisie, compusă din 3—5 membri ai C.C.P. (și din nemembri), pentru a examina principalele probleme ale politicii economice a guvernului (să fie însărcinați Peatakov și Buharin cu alcătuirea unei asemenea comisii);

3) să se organizeze o consfătuire a lucrătorilor din domeniul aprovizionării, la care să fie examinate măsurile practice de combatere a speculei și de îmbunătățire a situației păturilor sociale cele mai nevoiașe (cu alcătuirea acestei comisii să fie însărcinați Șleapnikov + Manuilski).

Scris la 27 noiembrie (10 decembrie) 1917 — *Se tipărește după manuscris*
Publicat pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXI

PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA NORMELE DE SALARIZARE A FUNCȚIONARILOR DIN INSTITUȚIILE DE STAT [615]

Consiliul Comisarilor Poporului aprobă tarifele de salarizare pe care le-a admis comisia pentru stabilirea schemelor de personal la instituțiile de stat și care au

www.dacoromanica.ro

fost aprobate de congresul general al funcționarilor inferiori din instituțiile de stat ca normă ce trebuie să servească drept etalon.

Scris la 13 (26) decembrie 1917 — *Se tipărește pentru prima oară, după manuscris*

INSTRUCȚIUNI CU PRIVIRE LA NORMELE DE ÎNSCRIERE A PROBLEMELOR PE ORDINEA DE ZI A ȘEDINȚELOR C.C.P.

Fiecărui comisar care introduce o problemă, de orice fel ar fi ea, pe ordinea de zi a Consiliului Comisarilor Poporului i se va cere să prezinte în prealabil o notă *scrisă*, în care să indice:

a) în ce constă problema (pe scurt) [această indicație nu se poate mărgini la o simplă referire („în legătură cu cutare și cutare"), ci trebuie să cuprindă o *expunere* a *conținutului* acestei probleme];

b) ce anume i se propune Consiliului Comisarilor Poporului? (să dea bani; să adopte *cutare* rezoluție etc.; indicații precise în legătură cu *ceea ce* vor cei care au cerut introducerea problemei pe ordinea de zi);

c) dacă problema respectivă are vreo legătură cu departamentele altor comisari? cu ale cărora din ele? s-au primit din partea lor concluzii scrise? [616]

Lenin

Scrise la 16 (29) decembrie 1917

Publicate pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXI — *Se tipăresc după manuscris*

PROIECT DE HOTĂRÎRE A C.C.P. ÎN LEGĂTURĂ CU PROCEDEELE INCORECTE ALE LUI I.Z. ȘTEINBERG, COMISAR AL POPORULUI PENTRU JUSTIȚIE, ȘI V.A. KARELIN, MEMBRU AL COLEGIULUI ACESTUI COMISARIAT [617]

Consiliul Comisarilor Poporului consideră că orice schimbare a unor hotărîri luate de comisia Dzerjinski, ca și de celelalte comisii, numite de Soviete [618], sînt

www.dacoromanica.ro

admisibile numai printr-o contestare a acestor hotărîri adresată Consiliului Comisarilor Poporului, şi în nici un caz prin dispoziţii personale date de comisarul justiţiei.

Consiliul Comisarilor Poporului consideră, totodată, că dispoziţia dată de către tovarăşii Şteinberg şi Karelin, în noaptea de 18—19.XII, ca arestaţii să fie eliberaţi a fost, atît în formă cît şi în fond, ilegală, întrucît era în contrazicere nu numai cu drepturile comisiei Dzerjinski, ci şi cu hotărîrea expresă adoptată de Consiliul Comisarilor Poporului în seara de 18.XII, care prevedea ca arestaţii să fie reţinuţi pentru a li se stabili identitatea.

Lenin *

Scris la 19 decembrie 1917 (1 ianuarie 1918)

Publicat pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXI

Se tipăreşte după manuscris

PROIECT DE HOTĂRÎRE A C.C.P. CU PRIVIRE LA ALOCAREA FONDURILOR CERUTE DE C.E.C. DIN RUSIA PENTRU PREGĂTIREA ŞI CONVOCAREA CONGRESELOR ORDINARE ALE SOVIETELOR [619]

Considerînd că este necesar ca cheltuielile pe care le face C.E.C. din Rusia să fie achitate din fondul statului, Consiliul Comisarilor Poporului propune preşedintelui C.E.C. din Rusia să prezinte în cel mai scurt timp un calcul aproximativ al acestor cheltuieli, sub semnătura şefilor secţiilor respective, avînd grijă, pe cît posibil, să stabilească ce sumă e necesară pentru difuzarea gratuită a tipăriturilor.

Lenin

P.S. Alocarea sumei cerute să fie amînată pînă la prezentarea sus-menţionatului calcul aproximativ.

Scris la 29 decembrie 1917 (11 ianuarie 1918)

Publicat pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXI

Se tipăreşte după manuscris

* Documentul este semnat şi de I.V. Stalin. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

O SERIE DE ÎNTREBĂRI ADRESATE DE CĂTRE C.C.P. COMITETULUI CENTRAL AL PARTIDULUI ESERILOR DE STÎNGA [620]

În baza unei hotărîri care a fost adoptată de C.C.P. la 14.I noaptea şi care e cuprinsă în alăturatul extras din registrul de şedinţă, rugăm C.C. al partidului eserilor de stînga să ne comunice:

1) cînd a adoptat Comitetul din Petrograd al eserilor de stînga hotărîrea în care se stabileşte că nu este de dorit să delege lucrători din partea sa pentru Comisia de anchetă atîta timp cît în componenţa ei se află şi Kozlovski?

2) care este textul acestei hotărîri?

3) a cunoscut C.C. al partidului eserilor de stînga această rezoluţie şi a examinat cuprinsul ei?

4) cînd şi cine (din eserii de stînga) a comunicat, într-o şedinţă a Sovietului din Petrograd sau a comitetului său executiv, că atîta timp cît Kozlovski face parte din Comisia de anchetă eserii de stînga nu vor participa la lucrările ei?

5) au îndeplinit eserii de stînga hotărîrea Sovietului din Petrograd prin care li se propunea ca într-un anumit termen să prezinte date care pledează împotriva lui Kozlovski?

Scrise la 15 (28) ianuarie 1918

Publicate pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXI

Se tipăresc după manuscris

PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI PRIVIND SUBORDONAREA IERARHICĂ A FLOTEI DIN MAREA BALTICĂ ŞI DIN MAREA NEAGRĂ [621]

Consiliul Comisarilor Poporului consideră că adnotarea la § 51 nu este clar formulată sau este susceptibilă de confuzie, întrucît din interpretarea ei textuală reiese că se contestă supremaţia Puterii de stat sovietice [622],

www.dacoromanica.ro

și, ca atare, roagă organul legislativ al marinei să reexamineze redactarea acestei adnotări.

C.C.P. ia notă de declarația făcută de reprezentanții flotei că în adnotarea menționată nu există nici o clauză care să însemne o contestare a autorității centrale exercitate de guvernul sovietic și însărcinează pe tovarășii Proșian și Lunacearski să întocmească o adresă cu expunerea de motive a Consiliului Comisarilor Poporului către organul legislativ al flotei, care să lămurească punctul de vedere al C.C.P.

Scris la 15 (28) ianuarie 1918

Publicat pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

PROIECTE DE HOTĂRÎRI ALE CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI PRIVIND ORGANIZAREA APROVIZIONĂRII [623]

Consiliul Comisarilor Poporului roagă Congresul lucrătorilor din domeniul aprovizionării ca imediat, mîine dimineață chiar, să delege cîțiva lucrători — fie și numai trei, dintre cei mai pricepuți — care să poată de pe acum să ia parte la activitatea actualelor instituții superioare din domeniul aprovizionării și la examinarea celor mai energice și mai revoluționare măsuri de luptă împotriva foametei.

Consiliul Comisarilor Poporului roagă Congresul lucrătorilor din domeniul aprovizionării să aleagă o comisie care să asculte comunicările pe care le vor face toate grupurile, instituțiile și lucrătorii din domeniul respectiv care se află acum în conflict și să transmită Consiliului Comisarilor Poporului concluzia acestei comisii.

Scrise la 16 (29) ianuarie 1918

Publicate pentru prima oară în 1931, în „Culegeri din Lenin", vol. XVIII

Se tipăresc după manuscris

www.dacoromanica.ro

PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA ACTIVITATEA COMISIEI DE ANCHETĂ DE PE LÎNGĂ SOVIETUL DIN PETROGRAD

Şedinţa din 21.I.1918

Ascultînd raportul comisiei însărcinate să cerceteze activitatea Comisiei de anchetă, Consiliul Comisarilor Poporului a hotărît:

Comisia va fi completată cu doi membri, şi anume cu tov. Algasov şi cu un bolşevic, potrivit indicaţiei date de Sverdlov.

Se va acorda comisiei dreptul de a proceda la percheziţii, confiscări şi arestări fără nici un fel de aviz prealabil, în acest sens, din partea vreunei instituţii.

Se vor pune la dispoziţia comisiei mijloacele tehnice necesare şi se va deschide un credit din fondurile Comisariatului pentru justiţie.

Comisia e rugată să desfăşoare o activitate mai operativă şi mai energică pentru a avea posibilitatea de a identifica cît mai curînd pe aceia a căror nevinovăţie, datorită văditei lipse de scrupule a învinuirilor, e de pe acum evidentă [624].

Publicat pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXI

Se tipăreşte după manuscris

PROIECT DE HOTĂRÎRE A C.C.P. CU PRIVIRE LA ÎMBUNĂTĂŢIREA SITUAŢIEI ALIMENTARE LA ÎNCHISORILE DIN PETROGRAD [625]

Consiliul Comisarilor Poporului hotărăşte:

1) Se vor lua măsuri urgente pentru îmbunătăţirea imediată a alimentaţiei la închisorile din Petrograd.

Se vor da dispoziţii în acest sens comisarilor de la justiţie şi aprovizionare.

Alimentele se vor distribui, neapărat, potrivit regulamentului închisorilor.

www.dacoromanica.ro

2) Deținuții vor fi transferați, în proporție de $^1/_3$ pînă la $^1/_2$ din numărul lor, la închisorile din provincie care sînt situate în localități ce dispun de condiții de aprovizionare satisfăcătoare.

Scris la 23 ianuarie (5 februarie) 1918

Publicat pentru prima oară în 1931, în „Culegeri din Lenin", vol. XVIII

Se tipărește după manuscris

PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI PRIVIND ACORDAREA DREPTULUI DE VOT DELIBERATIV ADJUNCȚILOR DE COMISARI AI POPORULUI LA ȘEDINȚELE C.C.P. [626]

La ședințele Consiliului Comisarilor Poporului pot să participe adjuncții comisarilor poporului în cazul cînd aceștia lipsesc; adjuncții au drept de vot deliberativ numai cu condiția ca ei să fie numiți, printr-o hotărîre a Consiliului Comisarilor Poporului, dintre membrii colegiilor comisariatelor respective.

Scris la 23 ianuarie (5 februarie) 1918

Publicat pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipărește după manuscris

COMPLETARE LA PROIECTUL „LEGII FUNDAMENTALE CU PRIVIRE LA SOCIALIZAREA PĂMÎNTULUI" [627]

Atunci cînd pămîntul e destinat să servească unui alt scop decît agricultura (construcții, edificii cultural-educative, exploatări speciale etc.), mărimea suprafeței repartizate este stabilită de Sovietele locale potrivit cu nevoile persoanei sau instituției care a cerut aprobarea

www.dacoromanica.ro

și în funcție de necesitatea socială a destinației ce se dă terenului solicitat.

Scrisă înainte de 27 ianuarie (9 februarie) 1918

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXI

Se tipărește după manuscris

COMPLETARE LA PROIECTUL DE DECRET PENTRU INSTITUIREA COMISIEI INTERDEPARTAMENTALE EXTRAORDINARE DIN RUSIA PENTRU PAZA CĂILOR DE COMUNICAȚIE [628]

Organelor de pază le revine în special sarcina de a duce o luptă necruțătoare împotriva speculei și a transportului clandestin de produse alimentare.

Scrisă la 30 ianuarie (12 februarie) 1918

Publicată pentru prima oară în 1931, în „Culegeri din Lenin", vol. XVIII

Se tipărește după manuscris

PROPUNERI PRIVIND MĂSURILE PENTRU ÎMBUNĂTĂȚIREA SITUAȚIEI ALIMENTARE A PETROGRADULUI

Consiliul Comisarilor Poporului însărcinează Comisariatul căilor de comunicație să elaboreze de urgență și să-i prezinte spre aprobare un decret care să interzică orice călătorii gratuite pe căile ferate, cu excepția unei călătorii pînă la locul de baștină pentru fiecare soldat demobilizat care se întoarce acasă din localitatea unde și-a făcut serviciul.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,
V. Ulianov (Lenin)

C.C.P. însărcinează pe directorul Băncii de stat ca, în primul rînd și cu orice preț, să trimită 200 000 000 de ruble în Sud pentru a fi puse la dispoziția expediției

www.dacoromanica.ro

lui Iakubov în vederea aprovizionării cu cereale a localităţilor care duc lipsă, potrivit indicaţiei date de Comisariatul aprovizionării.

Comisariatul aprovizionării să stabilească de urgenţă, împreună cu Comisariatul poporului pentru problemele militare, un acord prin care detaşamentele de căi ferate ce se află pe front să fie atrase la munca de aprovizionare. Aceste detaşamente, în număr cît mai mare cu putinţă, să fie trimise în regiunile cerealiere în vederea luării de măsuri extraordinare pentru construirea unor căi ferate sau a altor mijloace menite să îmbunătăţească şi să grăbească expedierea, transportul şi depozitarea cerealelor.

Scrise la 30 ianuarie (12 februarie) 1918

Publicate pentru prima oară în 1931, în „Culegeri din Lenin", vol. XVIII

Se tipăresc după manuscris

COMPLETĂRI LA PROIECTUL DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA DELIMITAREA FUNCŢIILOR CEKĂI ŞI ALE COMISIEI DE ANCHETĂ DE PE LÎNGĂ SOVIETUL DIN PETROGRAD [629]

Se recomandă comisiilor să-şi delimiteze activitatea prin crearea de subsecţii pentru cazurile de provocări [630], infracţiuni penale, speculă şi contrarevoluţie.

Comisariatul justiţiei va prezenta Sovietului muncitorilor şi soldaţilor tabele cu cei propuşi a fi numiţi în funcţia de membri ai Comisiei de anchetă.

Acelaşi comisariat e însărcinat cu luarea de măsuri pentru sporirea numărului închisorilor, îmbunătăţirea condiţiilor de detenţiune şi înăsprirea sancţiunilor penale.

Scrise la 31 ianuarie (13 februarie) 1918

Publicate pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXI

Se tipăresc după manuscris

www.dacoromanica.ro

DISPOZIȚIE CĂTRE STAȚIA DE RADIO DE LA ȚARSKOE SELO [631]

23/10.II.1918

Să se comunice oficial stației de radio de la Țarskoe Selo că în noaptea asta (de 23 spre 24), pînă la ora 7 dimineața, e neapărat necesar să rămînă cineva de serviciu pentru a transmite o radiotelegramă.

În cursul nopții, recepționarea trebuie întreruptă pentru ca (din acel moment) radiotelegrama noastră *să poată fi transmisă* de urgență și în condiții perfecte.

Să mi se trimită răspuns oficial și precis de primirea acestei dispoziții și de luarea măsurilor necesare pentru îndeplinirea ei.

Președintele C.C.P., *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1931, în „Culegeri din Lenin", vol. XI

Se tipărește după manuscris

ÎN LEGĂTURĂ CU TRATATUL CU REPUBLICA MUNCITOREASCĂ SOCIALISTĂ FINLANDEZĂ [632]

1

PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI

Consiliul Comisarilor Poporului hotărăște:

Se recunoaște, în principiu, ca întemeiată dorința tovarășilor finlandezi de a se ceda Republicii Muncitorești Socialiste Finlandeze porțiunea de teritoriu indicată în suplimentul finlandez la paragraful 6 din proiectul de tratat.

Comisia de coordonare este însărcinată cu elaborarea mijloacelor practice pentru efectuarea acestui transfer de teritoriu [633].

Scris la 25 februarie 1918

www.dacoromanica.ro

2

DIRECTIVĂ A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CĂTRE COMISIA DE COORDONARE RUSO-FINLANDEZĂ

Consiliul Comisarilor Poporului dă comisiei următoarea directivă:

Este echitabil şi necesar să se asigure drepturi politice depline pentru cetăţenii fiecăreia dintre cele două republici care trăiesc în cealaltă republică.

Scrisă la 25 februarie 1918

3

PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI

Avînd în vedere, în primul rînd, că în apropiere de Finlanda se află un oraş din cele mai mari cu un procent de populaţie burgheză neobişnuit de ridicat;

în al doilea rînd, că, în mod obişnuit, din Finlanda pleacă la Petrograd circa 30 000 de muncitori finlandezi;

în al treilea rînd, că, în mod obişnuit, din Petrograd pleacă în Finlanda vreo 200 000 de burghezi;

în al patrulea rînd, că, de aceea, o egalitate formală de drepturi între cetăţenii finlandezi şi ruşi (în ce priveşte exercitarea de către ei a drepturilor politice în străinătate) ar fi, în realitate, un vădit privilegiu pentru burghezia rusă;

Consiliul Comisarilor Poporului recomandă Comisiei de coordonare ruso-finlandeză să corecteze paragraful 13 al proiectului în felul următor:

sau în acest paragraf să nu se vorbească despre cetăţeni, ci numai despre muncitori şi despre ţăranii care nu exploatează munca altora;

sau să se adauge la formularea anterioară a paragrafului 13 o clauză în sensul că cetăţenii ruşi care merg în Finlanda şi nu pot să-şi dovedească apartenenţa la una

www.dacoromanica.ro

din cele două categorii de oameni ai muncii care au fost menționate mai sus să nu se bucure de drepturi politice în Finlanda [634].

Scris la 27 februarie 1918

Publicat pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXI

Se tipărește după manuscris

COMPLETARE LA PROIECTUL DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA ACTIVITATEA COMISIEI DE ANCHETĂ DE PE LÎNGĂ SOVIETUL DIN PETROGRAD

Avînd în vedere declarația făcută de tov. Șreider că el, în ciuda părerii exprimate de comisie, este ferm convins că tov. Mițghendler s-a făcut vinovat de luare de mită, Consiliul Comisarilor Poporului consideră că e de datoria tovarășului Șreider, în primul rînd, să repete în scris declarația sa, iar în al doilea rînd să intenteze numaidecît acțiune împotriva lui Mițghendler [635].

Scrisă la 26 februarie 1918

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXI

Se tipărește după manuscris

PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA CREAREA COLEGIULUI PENTRU CONDUCEREA TRANSPORTURILOR MARITIME ȘI FLUVIALE [636]

Tovarășilor Miliutin, Șleapnikov și Aprelev le revine sarcina de a organiza chiar mîine colegiul pe baza paragrafului 3 [637], astfel ca în fiecare funcție în parte să fie numit un împuternicit special, care să răspundă în fața întregului colegiu și a Consiliului Comisarilor Poporului.

www.dacoromanica.ro

Potrivit prevederii din paragraful 3, un număr de 6 membri, la alegerea Consiliului economic superior şi a reprezentanţilor consiliilor regionale, să fie înlocuiţi prin reprezentanţi ai sindicatelor din întreaga Rusie.

Doi tovarăşi, unul din partea Sindicatului muncitorilor din transporturile maritime şi fluviale, iar celălalt din partea Consiliului economic superior, să fie numiţi imediat şi, mîine chiar, să se prezinte la tov. Spunde pentru a face demersurile necesare ca sumele băneşti să fie expediate fără întîrziere [638].

Scris la 4 martie 1918

Publicat pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXI *Se tipăreşte după manuscris*

CU PRIVIRE LA DECRETUL PENTRU INSTITUIREA CONTROLULUI DE STAT ASUPRA TUTUROR FORMELOR DE ASIGURĂRI [639]

Se va modifica componenţa Consiliului asigurărilor, în sensul că va fi sporit — pînă la aproximativ $^2/_3$ din efectivul acestuia — numărul reprezentanţilor claselor de oameni ai muncii.

Legătura dintre Comisariatul general al asigurărilor să fie stabilită în aşa fel, ca comisarul general să participe, cu drept de vot consultativ, la şedinţele Consiliului Comisarilor Poporului.

Se va completa *

Scris la 23 martie 1918

Publicat pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXI *Se tipăreşte după manuscris*

* Aici manuscrisul se întrerupe. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA CONTROLUL ASUPRA MODULUI CUM SÎNT CHELTUITE FONDURILE CONSILIULUI ECONOMIC SUPERIOR [640]

Consiliul Comisarilor Poporului însărcinează pe un reprezentant al Controlului de stat şi un reprezentant al Comisariatului finanţelor să alcătuiască o comisie care, mîine chiar, să facă o inspecţie la serviciul de revizie contabilă de pe lîngă Secţia combustibil a Consiliului economic superior, precum şi la celelalte servicii similare ale acestei instituţii.

Cu convocarea acestei comisii este însărcinat tov. Bogolepov.

Aceleiaşi comisii îi revine sarcina, în primul rînd, să examineze în mod special chestiunea formelor de decontare; în al doilea rînd, să ceară acte scrise, exacte, semnate de toţi cei interesaţi, care să certifice participarea acestora la alocarea fondurilor şi la efectuarea operaţiilor economice ale diferitelor secţii ale Consiliului economic superior.

În afară de aceasta, să li se ceară acestor persoane cu funcţii de conducere ca în cel mai scurt timp să prezinte documente justificative din partea tuturor instituţiilor şi persoanelor subordonate prin intermediul cărora se efectuează cheltuirea fondurilor Consiliului economic superior.

Consiliul Comisarilor Poporului atrage atenţia Consiliului economic superior şi, în special, Secţiei combustibilului asupra modului cu totul necorespunzător în care îşi desfăşoară activitatea.

Scris la 26 martie 1918

Publicat pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXI

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

COMPLETĂRI LA PROIECTUL DE DECRET CU PRIVIRE LA NORMELE DE DEPLASARE A COMISARILOR ÎN PROVINCIE [641]

3) Sovietele vor acorda tot sprijinul lor comisarilor care dispun de împuterniciri legale, în limitele de valabilitate ale acestor împuterniciri.

4) Sovietele vor acorda un sprijin necondiționat comisarilor extraordinari și celorlalți comisari dacă ei sînt numiți de Consiliul Comisarilor Poporului. Executarea dispozițiilor date de acești comisari este obligatorie pentru toate Sovietele locale și regionale.

Scrise la 5 aprilie 1918

Publicate pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXI

Se tipăresc după manuscris

PROIECT DE DECRET CU PRIVIRE LA INSTITUIREA COMISIEI GENERALE DE EVACUARE [642]

Se instituie o comisie generală de evacuare, în vederea evacuării rapide și în mod organizat a încărcăturilor militare și de altă natură spre noi locuri de destinație (totodată însă, obiectivul evacuării îl constituie, în general, demobilizarea industriei și satisfacerea cerințelor economiei naționale în curs de reorganizare, și nicidecum numai a necesităților militare).

Comisia va lucra după un plan care poate fi aprobat, modificat și completat numai de Consiliul Comisarilor Poporului. În acest plan se precizează destinația principalelor grupuri de încărcături și gradul de urgență al unor grupuri sau altora.

Această comisie va fi condusă de un împuternicit extraordinar, care va dispune de puteri dictatoriale. Membrii comisiei au drept de vot consultativ; totodată, ei au dreptul de a pune în discuție unele probleme (cu condiția ca cel puțin $^1/_3$ din numărul total de membri să-și dea votul în acest sens) în Consiliul Comisarilor Poporului.

Din această comisie fac parte: locțiitorul împuternicitului extraordinar, care deține de drept atribuțiile de

www.dacoromanica.ro

președinte al ei, și reprezentanții următoarelor comisariate: al armatei, al marinei, al căilor de comunicație, al aprovizionării, al muncii și al Consiliului economic superior.

Scris nu mai tîrziu de 19 aprilie 1918

Publicat pentru prima oară în 1959, în cartea „Decretele Puterii sovietice", vol. II

Se tipărește după manuscris

PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSFĂTUIRII PRELIMINARE ÎN LEGĂTURĂ CU CONDUCEREA COMISARIATULUI AGRICULTURII [643]

Consfătuirea preliminară (în legătură cu problemele ridicate de tovarășa Spiridonova și tovarășul Karelin) — la care au participat tovarășii Sereda și Meșcereakov, membri ai colegiului agriculturii, și Lenin — a ajuns la concluzia că aceste probleme trebuie să fie examinate ca probleme politice serioase, și ca atare e cazul ca ele să fie neapărat înaintate Comitetului Central al P.C.(b) din Rusia.

Consfătuirea consideră necesar ca ele să fie înaintate numaidecît și cît mai repede Comitetului Central.

Scris la 3 mai 1918

Publicat pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA TRANSPORTUL AUTO [644]

Proiectele Consiliului economic superior și ale centrului auto să fie examinate încă o dată de o comisie din care să facă parte reprezentanți ai Consiliului economic superior, departamentului pentru problemele militare, căilor de comunicație, controlului de stat, centrului auto, muncii și aprovizionării.

Să i se acorde un termen de cinci zile.

www.dacoromanica.ro

În același termen să se ceară de la toate departamentele date exacte din care să se vadă cîte autocamioane au fost deja predate Comisariatului aprovizionării și cîte vor fi predate în viitorul apropiat (din numărul total al autocamioanelor).

Să fie examinată în mod amănunțit componența secției auto a Consiliului economic superior.

Scris la 25 mai 1918

Publicat pentru prima oară în 1931, în „Culegeri din Lenin", vol. XVIII

Se tipărește după manuscri

ÎN LEGĂTURĂ CU PROIECTUL DE DECRET CU PRIVIRE LA ORGANIZAREA ȘI APROVIZIONAREA SĂRĂCIMII SATELOR [645]

Pentru conducerea generală a înființării, alcătuirii și activității comitetelor sărăcimii se instituie o comisie permanentă, alcătuită din doi reprezentanți ai Comisariatului aprovizionării și un reprezentant al Comisariatului agriculturii.

Toate Sovietele de deputați locale, organele de aprovizionare și comitetele sărăcimii se supun indicațiilor date de această comisie în problemele respective.

...pot să aleagă și să fie aleși, fără nici un fel de restricție, toți locuitorii satelor, atît localnici cît și nou veniți, care nu posedă surplusuri de cereale sau alte produse alimentare, care nu au prăvălii, ateliere sau alte stabilimente similare, care nu folosesc argați și nici muncitori angajați cu ziua [646].

Regulile amănunțite cu privire la raporturile dintre comitetele sărăcimii și Sovietele de deputați locale, la delimitarea atribuțiilor de conducere ale unora și ale altora se vor publica separat.

Scris la 8 iunie 1918

Publicat pentru prima oară în 1931, în „Culegeri din Lenin", vol. XVIII

Se tipărește după manuscris

www.dacoromanica.ro

ÎN LEGĂTURĂ CU PROIECTUL DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA COMPONENȚA COMITETULUI CONSTRUCȚIILOR DE STAT [647]

Consiliul Comisarilor Poporului însărcinează pe tov. Rîkov sau prezidiul Consiliului economic superior să publice principiile de bază ale politicii noastre în legătură cu atragerea inginerilor atît în comisiile de specialiști cît și în posturi administrative, condițiile în care ea este adusă la cunoștința publică, criticile venite din partea organizațiilor muncitorești ș.a.m.d.

Scris la 10 iunie 1918

Publicat pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXI

Se tipărește după manuscris

PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA DESCHIDEREA UNUI CREDIT PENTRU CENTRALA TEXTILELOR [648]

1) Se deschide un credit de 50 000 000 de ruble pentru secția inului din Centrala textilelor.

2) Comisariatul aprovizionării și Comisariatul pentru problemele militare sînt obligate ca în termen de trei zile să prezinte date exacte cu privire la sumele datorate Centralei textilelor.

3) Secția inului este datoare ca în acest termen să prezinte note de plată tuturor comisariatelor care îi sînt îndatorate. Din sumele obținute să elibereze semne monetare pe măsură ce primește cereri din partea Centralei textilelor în vederea achiziționării de materii prime.

4) Se numește o comisie care în cel mai scurt timp să controleze bugetul, scriptele și gestiunea secției inului din Centrala textilelor și să prezinte un raport Consiliului Comisarilor Poporului.

www.dacoromanica.ro

Din această comisie va face parte cîte un reprezentant din partea Comisariatului finanțelor, Contrulului de stat și Comisariatului aprovizionării. De convocarea ei răspunde tovarășul Lander. Termenul de încheiere a lucrărilor ei este de trei zile, cu începere de luni 17.VI.

Scris la 15 iunie 1918

Publicat pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXI

Se tipărește după manuscris

PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA FINANȚAREA COMITETULUI GENERAL AL PIELĂRIEI [649]

Se vor aloca imediat 10 000 000 de ruble ca avans Comitetului principal al pielăriei pînă la aprobarea definitivă, de către Consiliul Comisarilor Poporului, a întregului plan financiar sau a proiectului de buget, în sumă de 37 000 000 de ruble.

Pentru examinarea neîntîrziată a planului și a proiectului de buget, se instituie o comisie care va fi alcătuită din reprezentanți ai

Comitetului general al pielăriei,
Comisariatului aprovizionării,
Comisariatului finanțelor,
Controlului de stat.

Cu convocarea acestei comisii este însărcinat tov. Turkestanov, președintele consiliului de conducere al Comitetului principal al pielăriei, iar comisiei i se va cere să-și încheie lucrările în termen de cinci zile.

Scris la 15 iunie 1918

Publicat pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXI

Se tipărește după manuscris

www.dacoromanica.ro

PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA ÎNZESTRAREA ȚĂRANILOR CU MAȘINI AGRICOLE [650]

Se va crea o comisie alcătuită din reprezentanți ai Comisariatului agriculturii, Secției mașini agricole din Consiliul economic superior și Comisariatului aprovizionării (din ea va fi invitat să facă parte, cu drept de vot consultativ, și tov. Kozmin), care va stabili măsuri practice pentru ajutorarea țărănimii prin înzestrarea ei cu mașini agricole. Se va da dispoziție comisiei să se întrunească chiar mîine (3 iulie), în cursul dimineții, astfel ca tot mîine să intre în legătură cu delegații care au venit la Congresul al V-lea [651]. Cu convocarea comisiei și prezentarea unui raport către Consiliul Comisarilor Poporului va fi însărcinat tov. Harlov. Cu aducerea la îndeplinire a prezentei hotărîri este însărcinat tov. Sereda.

Scris la 2 iulie 1918

Publicat pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXI

Se tipărește după un exemplar dactilografiat al procesului-verbal

PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI ÎN LEGĂTURĂ CU NEAPLICAREA PREVEDERILOR „DECRETULUI CU PRIVIRE LA MONUMENTELE REPUBLICII" [652]

Consiliul Comisarilor Poporului atrage atenția Comisariatului învățămîntului și Comisariatului bunurilor de stat, precum și prezidiului Sovietului de deputați al orașului Moscova asupra pasivității lor cu totul inadmisibile în ce privește transpunerea în viață a decretului din 14.IV.1918 (nr. 416 *, Culegerea de legi nr. 31) și

* E vorba de articolul 416. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

le pune în vedere ca mîine, 9.VII.1918, să aleagă, de comun acord, o persoană de răspundere care să urmărească cu toată energia aplicarea prevederilor decretului, transpunerea lor imediată în viață, și care să fie obligată să prezinte de două ori pe săptămînă președintelui Consiliului Comisarilor Poporului un raport în legătură cu această chestiune.

Scris la 8 iulie 1918

Publicat pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXI

Se tipărește după manuscris

www.dacoromanica.ro

August 1918—octombrie 1920

PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA PREȚUL CARTOFILOR [653]

1) Introducerea de prețuri fixe la cartofi se va amîna pînă la 1.X.

2) Se va fixa ca sarcină Direcției centrale de statistică:

să mobilizeze numaidecît toate forțele aparatului statistic pentru (α) a inventaria recolta de cartofi;

(β) a lua în evidență și a înregistra pe cultivatorii de cartofi mijlocii și mari, în primul rînd în gubernniile din apropierea Moscovei, în care cultura cartofilor este mai dezvoltată;

apoi în celelalte gubernii cultivatoare de cartofi.

Se cere șefului Direcției centrale de statistică să prezinte mîine, vineri, iar apoi de două ori pe săptămînă, o dare de seamă asupra măsurilor luate.

3) Se însărcinează Comisariatul poporului pentru aprovizionare (cu participarea Comisariatului afacerilor interne și a Sovietului de deputați din Moscova) să studieze modalitatea de a introduce obligativitatea adeverințelor (din partea proprietarului cartofilor, după ce i-a vîndut) ca o condiție pentru a transporta liber cartofii cu căruța, pe calea ferată sau pe căi fluviale.

4) Se trasează ca sarcină Comisariatului aprovizionării ca numaidecît să mobilizeze maximum de forțe pentru a organiza pînă la 25.VIII achiziționarea urgentă și masivă a cel puțin 40 000 000 de puduri de cartofi la prețuri libere și transportul lor la depozitele statului din capitale și de la bazele militare.

www.dacoromanica.ro

5) Să fie atrase în această acțiune, cu ajutorul sindicatelor și al Sovietelor de deputați din guberniile industriale, masive forțe muncitorești.

6) Se cere Comisariatului aprovizionării să prezinte mîine, vineri, iar după aceea de două ori pe săptămînă, un raport cu privire la mersul acestei operații și la măsurile de pregătire a ei (precum și date scrise în legătură cu ea).

7) Se alocă Comisariatului aprovizionării, pentru operațiile de achiziționare a cartofilor, suma de 500 000 000 de ruble.

8) Se va da publicității chiar mîine paragraful 1 din hotărîrea de față [654].

Scris la 22 august 1918

Publicat pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXI

Se tipărește după manuscris

CU PRIVIRE LA CONFISCAREA DE CEREALE PENTRU ÎNSĂMÎNȚAT DE LA CHIABURI DE CĂTRE COMITETELE SĂRĂCIMII

Poate că ar fi cazul să adăugăm:

Comitetele țărănimii *să confişte* cereale pentru însămînțat de la bogătașii chiaburi și, în orice caz, dacă nu se poate face lucrul acesta imediat, va fi necesar ca ulterior să scoată de la ei semințele care pentru moment vor fi luate, pentru țăranii săraci, din cerealele aflate la fostele gospodării moșierești [655].

Scris în august 1918

Publicat pentru prima oară în 1931, în „Culegeri din Lenin", vol. XVIII

Se tipărește după manuscris

www.dacoromanica.ro

ÎN LEGĂTURĂ CU HOTĂRÎREA CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA ALOCAREA DE FONDURI PENTRU NEVOILE COMITETELOR SĂRĂCIMII

$$2 \times 6^1/_2 = 13$$

În termen de o săptămînă

În mod provizoriu şi condiţionat, pînă la contopirea cu Sovietele de deputaţi sau pînă la delimitarea administrării.

Instrucţiuni care să prevadă cui trebuie să i se dea şi în ce condiţii.

Să se stabilească răspunderea destinatarului şi în nici un caz să nu se facă plăţile următoare fără să se dea socoteală de cea dintîi.

Plata se va face prin Comisariatul aprovizionării [656].

Scris la 15 octombrie 1918

Publicat pentru prima oară în 1931, în „Culegeri din Lenin", vol. XVIII

Se tipăreşte după manuscris

ÎN LEGĂTURĂ CU O HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA EXPLOATĂRILE FORESTIERE

Să se verifice cifrele cantităţilor transportate, precum şi totalurile pe anii 1917 şi 1918.

În ce proporţie s-au contopit instituţiile de exploatări forestiere?

Date exacte cu privire la structura secţiei exploatări forestiere în comparaţie cu alte instituţii.

Măsuri practice de combatere a speculei.

Rechiziţionarea tuturor rezervelor de lemne aflate pe drum şi la Moscova.

Măsuri pentru transportarea obligatorie a cerealelor * la staţiile de cale ferată [657].

Scris la 15 octombrie 1918

Publicat pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXI

Se tipăreşte după manuscris

* Aici este, evident, o scăpare de condei. În hotărîrea adoptată de Consiliul Comisarilor Poporului e vorba de transportarea lemnelor. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA CĂMINELE DE COPII [658]

1) Se respinge decretul prezentat de Comisariatul prevederilor sociale.

2) Comisariatul prevederilor sociale şi Comisariatul învăţămîntului, conform paragr. 3 din decretul de la 5.VI.1918 (art. 507 din Culegerea de legi nr. 39), să ajungă la un acord cu privire la condiţiile şi termenul de transferare [659].

3) Ambele comisariate sînt obligate ca în termen de două luni să strîngă şi să prezinte Consiliului Comisarilor Poporului informaţii în legătură cu situaţia reală a orfelinatelor şi a celorlalte aşezăminte similare, numărul lor etc.

Scris la 19 noiembrie 1918

Publicat pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXI

Se tipăreşte după manuscris

COMPLETARE LA UN PROIECT DE DECRET CU PRIVIRE LA ORGANIZAREA APROVIZIONĂRII POPULAŢIEI

e) Depozitele şi prăvăliile cooperatiste nu sînt supuse municipalizării*.

În toate localităţile în care, pînă la publicarea decretului de faţă, organele locale ale Puterii sovietice au naţionalizat sau municipalizat cooperativele şi au rechiziţionat sau confiscat stocurile de mărfuri ale prăvăliilor cooperatiste — toate aceste cooperative trebuie să fie reconstituite, mărfurile să le fie restituite, pentru cantităţile lipsă să se prezinte acte justificative şi de acum înainte să nu se mai pună piedici activităţii legale a cooperativelor.

Notă:

La reconstituirea cooperativelor este neapărat necesar să se ia măsuri pentru ca să nu se tolereze o denaturare

* În textul adoptat al decretului figurează cuvîntul „naţionalizării". — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

contrarevoluționară sau chiaburească a activității lor și pentru ca, în mod obligatoriu, comitetele sărăcimii și Sovietele locale să exercite asupra lor un control riguros [660].

Scrisă la 21 noiembrie 1918

Publicată pentru prima oară în 1931, în „Culegeri din Lenin", vol. XVIII

Se tipărește după manuscris

CU PRIVIRE LA SARCINILE ȘI LA ORGANIZAREA ACTIVITĂȚII CONSILIULUI APĂRĂRII [661]

Prima ședință a **Consiliului Apărării muncitorești și țărănești**

1

1. XII. 1918 1. *O examinare generală a sarcinilor.* 2. *De adăugat din partea sindicatelor.* 3. Ordinea lucrărilor.	Temele *examinării generale:* I 1. Aprovizionarea 2. Transporturile 3. Înzestrarea armatei 4. Mobilizarea intelectualilor 5. „ forțelor tehnice 6. Combustibilul 7. **Controlul de stat** și Inspectoratul superior al armatei.

2

I. Se va trasa ca sarcină Comisariatului aprovizionării: în termen de patru zile să întocmească un plan de intensificare a ritmului și proporțiilor colectărilor și să-l trimită la *Consiliul Apărării* } Militarizare

---

În cadrul Comisariatului aprovizionării se va înființa o secție a îmbunătățirii *repartiției* produselor, a *îmbunătățirii aparatului de distribuire.*

www.dacoromanica.ro

Direcţia economică generală se va contopi cu Comisariatul aprovizionării | + direcţia generală a aprovizionării din Comisariatul căilor de comunicaţie|. Se va cere Comisariatului aprovizionării să studieze chestiunea (a) repartizării de alimente pentru schimbul 3 al Fabricii de cartuşe de la Tula || + Fabrica de cartuşe din Simbirsk ||

şi (b) a introducerii raţiei alimentare de soldat roşu la muncitorii de la întreprinderile de extracţie a turbei şi cărbunelui de lîngă Moscova — *şi la cei de la exploatările forestiere.*

II. Comisia pentru premieri
Comisia pentru răspunderea colectivă.

În legătură cu problema II au fost create **3** *comisii*

Controlul de stat. Brigăzi mobile de control.

III.

IV şi V. Lui Krasin
Krasin + Nevski + Gorbunov [662]

VI. Comisia pentru problemele combustibilului:
Lenin,
Rîkov,
Volkovski,
Nevski,
Radcenko [663].
Chestiunea împuterniciţilor vs * antreprenorii.

VII. *Inspectoratul superior al armatei.*

3

1) Se trasează ca sarcină Comisariatului aprovizionării să prezinte în cel mai scurt timp un plan de intensificare a colectărilor de cereale, cît şi a celor de furaje.

* — versus — în comparaţie cu; în raport cu. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

2) În comisiile de trei, o dată cu sporirea numărului lor, vor fi numiți și activiști ai organelor locale de aprovizionare.
3) Tovarășul Krasin este însărcinat cu efectuarea unei examinări urgente a problemei folosirii rezervelor de încălțăminte de la Petrograd.
(depozitul de la Hodînka ober * Comisariatul aprovizionării).
4) În mod obligatoriu se vor comunica, fără întîrziere, președintelui revendicări concise sau indicații, pe scurt formulate, despre eventuale nereguli.

Scrise la 1 decembrie 1918

Publicate pentru prima oară în 1931, în „Culegeri din Lenin", vol. XVIII

Se tipăresc după manuscris

PROIECT DE HOTĂRÎRE A COMISIEI C.M.A. PENTRU PROBLEMELE COMBUSTIBILULUI[664]

1) Radcenko, în calitate de președinte al Comisiei pentru problemele combustibilului, consacră cel mult două ore pe zi Comitetului pentru exploatarea turbei.

2) În legătură cu tărăgăneala ce se manifestă în eliberarea sumelor de bani [665] se propune colegiului silviculturii să înainteze chiar azi o plîngere oficială.

1) Colegiului silviculturii i se trasează sarcina ca în termen de două zile să ajungă la un acord cu Departamentul militar:
   a) în ce privește legea pentru amînarea serviciului militar obligatoriu pentru muncitorii de la tăiatul și transportul lemnelor;
   b) în ce privește legea pentru mobilizarea populației la lucrări forestiere.
2) Se cere Comisariatului agriculturii să îndeplinească fără întîrziere dispoziția Consiliului economic superior

* — ober (în limba germană) — superior. E vorba de un depozit aflat în subordinea directă a Comisariatului poporului pentru aprovizionare al R.S.F.S.R. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

şi, sub controlul colegiului silviculturii, să publice mîine, 3. XII, o hotărîre cu privire la repartizarea parchetelor de pădure şi eliberarea de adeverinţe pentru tăietorii de lemne.

3) Secţia silvică centrală din Comisariatul agriculturii este avertizată că, dacă şi pe viitor va da dovadă de tărăgăneală şi dacă se va mai primi vreo plîngere din partea colegiului silviculturii, întregul personal al Secţiei silvice centrale va fi arestat şi deferit justiţiei.

4) Se acordă colegiului silviculturii dreptul de a controla la toate departamentele numărul ferăstraielor şi topoarelor de care dispun (cu alte cuvinte, li se permite să controleze scriptele şi depozitele).

2.XII *V. Ulianov (Lenin)*

Scris la 2 decembrie 1918

Publicat pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXI

Se tipăreşte după manuscris

SCHIŢĂ DE PROPUNERI PENTRU INTENSIFICAREA RITMULUI ŞI SPORIREA VOLUMULUI COLECTĂRILOR DE PRODUSE ALIMENTARE [666]

1) Să fie înlocuiţi ostaşii din detaşamentele de aprovizionare;
2) Să se trimită comisari speciali în raioanele rămase în urmă etc.; *organizatori cu atribuţii deosebite şi cu dreptul de a acorda premii speciale...*
3) Să se procedeze la o reformare şi la o „scuturare" a aparatului Comisariatului aprovizionării;
4) *Inspecţia muncitorească...*

Să se stabilească în mod amănunţit sarcini concrete pentru diferitele consilii economice locale, chemînd la întrecere...

www.dacoromanica.ro

Să fie obligate autoritățile militare locale să pună la dispoziția organelor de aprovizionare *c u t a r e* (să se specifice: care) unități militare, pentru a sprijini activitatea detașamentelor armate de aprovizionare.

Scrisă la 4 decembrie 1918

Publicată pentru prima oară în 1931, în „Culegeri din Lenin", vol. XVIII

Se tipărește după manuscris

PROPUNERI ÎN LEGĂTURĂ CU FINANȚAREA CENTRALEI TEXTILELOR [667]

Se va prezenta în fiecare săptămînă o dare de seamă asupra numărului *casieriilor* (secțiilor sau întreprinderilor) încadrate în sistemul unificat.

Se va prezenta în fiecare săptămînă o dare de seamă asupra cantităților de produse care au fost aduse în diferite localități din fiecare direcție generală și din fiecare fabrică mare, precum și a celor care au fost distribuite populației.

1) Banca populară va efectua un control asupra încasărilor și plăților în numerar — un sistem unificat al casieriilor.
2) Va fi folosit „schimbul de mărfuri" ca mijloc de control asupra transportului produselor la gară și asupra distribuirii lor la consumatori.
3) Se instituie răspunderea personală a foștilor capitaliști sau a foștilor proprietari de întreprinderi în toate direcțiile generale și în toate centrele (cei vinovați vor fi trimiși la închisoare, foștii capitaliști sînt pasibili de pedeapsa cu moarte prin împușcare, iar familiile lor vor fi puse la arest) [668].
4) Se va cere Comisariatului aprovizionării ca în domeniul distribuirii produselor, care e cel mai slab, să dea

www.dacoromanica.ro

dispoziții practice, *precise sindicatului* funcționarilor din industrie și comerț, ai cărui membri sînt făcuți solidar responsabili.

Scrise la 14 decembrie 1918

Publicate pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXI

Se tipăresc după manuscris

PROIECT DE HOTĂRÎRE CU PRIVIRE LA REPARTIZAREA DE GOSPODĂRII AGRICOLE UNOR ÎNTREPRINDERI INDUSTRIALE

Să se amîne pînă marți adoptarea unei hotărîri definitive.

Să se ceară pentru sîmbătă de la Comisariatul poporului pentru agricultură informații în legătură cu următoarele chestiuni:

1) numărul gospodăriilor de stat,

2) cum sînt ele organizate și ce s-a făcut în această direcție,

3) care e numărul agronomilor,

4) cum sînt pregătite în mod efectiv semănăturile,

5) care e cantitatea de semințe de care dispun ele pentru semănături,

6) același lucru în ce privește mașinile agricole.

Să se ceară Consiliului economic superior să prezinte date 1) în legătură cu numărul cererilor făcute de muncitori să li se acorde pămînt, 2) în legătură cu experiența dobîndită de muncitori în organizarea agriculturii *.

Scris la 13 februarie 1919

Publicat pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipărește după un text dactilografiat completat de V.I. Lenin

* În originalul după care se publică acest document, punctele 5 și 6 sînt scrise de mîna lui V.I. Lenin. Punctele 1, 3 și 4, precum și punctele 1 și 2 ale ultimului alineat au fost scrise de Lenin pe ordinea de zi a ședinței Consiliului Comisarilor Poporului din 13 februarie 1919; ele au fost introduse, fără modificări, în textul hotărîrii. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI APĂRĂRII CU PRIVIRE LA REGLEMENTAREA RELAȚIILOR DINTRE CEKA DIN RUSIA, CEKA DIN TRANSPORTURILE FEROVIARE ȘI COMISARIATUL POPORULUI PENTRU CĂILE DE COMUNICAȚIE ȘI O SCRISOARE CĂTRE MEMBRII CONSILIULUI APĂRĂRII

Hotărîre a Consiliului Apărării

28.II.1919

Pentru reglementarea relațiilor dintre Ceka din Rusia, Ceka din transporturile feroviare și Comisariatul poporului pentru căile de comunicație se adoptă următoarele hotărîri:

Tov. Beleakov este detașat din partea Comisariatului poporului pentru căile de comunicație în Secția transporturi a Cekăi din Rusia, în vederea unei legături și activități permanente.

Comisariatul poporului pentru căile de comunicație va da dispoziție către organele subalterne ca toate reclamațiile împotriva Cekăi să fie trimise *în mod exclusiv* tovarășului Beleakov, membru al colegiului Comisariatului poporului pentru căile de comunicație.

Se fixează ca sarcină Cekăi să urmărească descărcarea la timp a vagoanelor de către organele și organizațiile de descărcare și, în caz că ele nu execută operațiile de descărcare în termenul fixat de Ceka, să fie trase la răspundere.

Secțiilor Cekăi din transporturile feroviare li se acordă dreptul de a folosi, contra plată, telegraful instituțiilor feroviare; ele vor fi trase la răspundere cu toată severitatea în caz de folosire inutilă a telegrafului. Instrucțiuni amănunțite cu privire la folosirea telegrafului și la modalitățile de achitare a costului ei vor fi publicate, de comun acord, de către comisarul poporului pentru căile de comunicație și președintele Cekăi din Rusia.

www.dacoromanica.ro

Fostele sedii ale poliției feroviare urmează să fie cedate Cekăi feroviare, și Comisariatul poporului pentru căile de comunicație va da o dispoziție în acest sens. Tovarășii Dzerjinski și Skleanski sînt însărcinați să emită împreună instrucțiunile cu privire la eliberarea acestor sedii de către organele militare de pază.

Aprovizionarea Cekăi din transporturile feroviare se va face de către organele de aprovizionare feroviare potrivit normelor obișnuite.

Atît timp cît la căile ferate se menține starea de război introdusă de Consiliul Apărării, secțiile districtuale ale Cekăi din transporturile feroviare dispun de dreptul de a aplica pedeapsa capitală celor ce s-au dovedit vinovați de luare de mită, prădare a încărcăturilor și materialelor feroviare, precum și persoanelor cu funcție de răspundere care se dedau la acte de dezmăț.

Către membrii Consiliului Apărării

28.II.1919

Punctele alăturate au fost propuse de mine la consfătuirea pe care am avut-o la 28/II cu tovarășii Nevski și Dzerjinski.

Rog ca ele să fie însoțite de semnăturile tuturor membrilor Consiliului Muncii și Apărării, pentru ca acest acord, *extrem de important*, să intre imediat în vigoare.

În caz că există divergențe serioase, rog să mi se trimită printr-o telefonogramă *textul îndreptărilor propuse.*

Președintele Consiliului Apărării, *V. Ulianov (Lenin)*

Publicate pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIV

Se tipărește după manuscris

SCHIȚA UNEI HOTĂRÎRI A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA SECȚIA POLIGRAFIE A CONSILIULUI ECONOMIC SUPERIOR

1) O comisie pentru comasare și centralizare și, în caz de nevoie, pentru întocmirea proiectului de decret.

www.dacoromanica.ro

2) Date statistice, care să ofere o comparaţie între tipografiile:
(1) naţionalizate pendinte de secţia poligrafie,
(2) naţionalizate pendinte de diferite departamente,
(3) aparţinînd unor întreprinderi particulare.
3) Sarcina: de sporit de trei ori în termenul stabilit?
4) Prezentarea unui raport peste o lună?
5) Disciplina muncitorească.
6) Munca în acord.
7) Relaţiile dintre comitetele de întreprindere şi conducerile administrative [669].

Scrisă la 15 martie 1919

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIV

Se tipăreşte după manuscris

PROIECT DE HOTĂRÎRE A C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA CU PRIVIRE LA TRIMITEREA UNOR GRUPURI DE MUNCITORI CA SĂ LUCREZE ÎN DOMENIUL APROVIZIONĂRII ŞI AL TRANSPORTURILOR

Dat fiind marele pericol care ameninţă republica noastră ca urmare a agravării crizei care domneşte în domeniul aprovizionării şi al transporturilor, C.C. al P.C.(b) din Rusia hotărăşte:

să însărcineze pe tovarăşii Kamenev, Zinoviev şi Stalin să formeze grupuri de muncitori influenţi, expediţii la care să participe Comisariatul poporului pentru aprovizionare şi Comisariatul poporului pentru căile de comunicaţie, precum şi Comitetul Executiv Central din Rusia, şi să meargă să lucreze în domeniul aprovizionării şi al transporturilor [670].

Lenin

Scris în a doua jumătate a lunii martie 1919, nu mai tîrziu de 28

Publicat pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIV

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

PROPUNERE PENTRU APROBAREA PROIECTULUI DE HOTĂRÎRE A C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA CU DIRECTIVE PENTRU C.C. AL P.C.(b) DIN UCRAINA

Propun să strîngem semnăturile membrilor Biroului Politic al C.C. şi să confirmăm aceste directive adresate Partidului Comunist din Ucraina şi Comitetului său Central, pentru Ucraina. *Cît mai urgent*[671].

8/IV. *Lenin*

Către Biroul Organizatoric al Comitetului Central. Să se trimită de urgenţă *Comitetului Central* al P.C.(b) din Ucraina *.

Scrisă la 8 aprilie 1919 — *Se tipăreşte pentru prima oară după manuscris*

ÎN LEGĂTURĂ CU O HOTĂRÎRE A CONSILIULUI APĂRĂRII CU PRIVIRE LA INTENSIFICAREA ACTIVITĂŢII ÎN DOMENIUL APĂRĂRII MILITARE[672]

Să se suspende pe trei luni activitatea — sau să se reducă considerabil efectivul — acelor secţii ale comisariatelor centrale şi locale care nu sînt absolut necesare şi care pot să dea lucrători folositori în armată şi în spatele frontului, pentru război, la munca de aprovizionare, agitaţie etc.

Scris nu mai tîrziu de 21 aprilie 1919

Publicat pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIV — *Se tipăreşte după manuscris*

* Această dispoziţie a fost scrisă pe marginea proiectului, probabil, după ce a fost confirmat. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

POST-SCRIPTUM LA UN APEL CĂTRE INTERNAȚIONALIȘTII MAGHIARI [673]

Mă asociez pe deplin la cele spuse în textul acestui apel și sînt convins că proletarii maghiari de pe fronturi nu vor pierde din vedere că mai avem de luptat încă cîteva luni pentru interesele proletariatului internațional, și atunci victoria va fi a noastră — va fi o victorie adevărată și decisivă.

Lenin

Scris la 23 aprilie 1919

Publicat pentru prima oară în 1960, în cartea: A. Kladt, V. Kondratiev. „Frați de arme", Moscova

Se tipărește după textul manifestului
Tradus din limba maghiară

PROIECT DE HOTĂRÎRE A COMISIEI ECONOMICE DE PE LÎNGĂ C.C.P. CU PRIVIRE LA ÎMBUNĂTĂȚIREA SITUAȚIEI MUNCITORILOR [674]

1) Se va spori ajutorul în natură pentru copiii muncitorilor.

2) Se vor stabili anumite depozite care să procedeze la o *rapidă* inventariere și distribuire cu prețuri *reduse* a produselor necesare pentru cea mai nevoiașă categorie de muncitori, care *nu primesc* minimul în bani.

3) Același lucru în ce privește plata chiriei.

Scris la 2 mai 1919

Publicat pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIV

Se tipărește după manuscris

PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI APĂRĂRII CU PRIVIRE LA MOBILIZAREA FUNCȚIONARILOR DE STAT [675]

§ 1. În decurs de patru luni (de la 15.VI pînă la 15.X) vor fi mobilizați toți funcționarii de sex bărbătesc din instituțiile de stat în vîrstă de *18* pînă la *45* de ani

www.dacoromanica.ro

[e preferabil să fie mai mulţi, fiindcă o parte din ei o să-i liberăm], înlocuindu-i cu femei sau reducînd în mod temporar o anumită parte din muncă.

Adnotare la § 1. Vor fi liberaţi numai cei bolnavi şi cei ce sînt absolut neînlocuibili, nu mai mult de 10%, cu aprobarea unei comisii speciale.

§ 2. Mobilizaţii vor fi puşi la dispoziţia departamentului armatei. Prezentarea pe ziua de...

§ 3. Mobilizaţii răspund în mod solidar unul pentru altul, şi familiile lor vor fi considerate ostatece în caz că ei trec de partea inamicului, sau dezertează, sau nu-şi îndeplinesc misiunile care le-au fost încredinţate etc.

§ 4. Mobilizaţii alcătuiesc grupuri dintr-un mic număr de oameni pe cît e posibil de diferite specialităţi, astfel ca fiecare grup să-şi poată asuma, în spatele frontului şi pe front, unele sarcini sau altele, în legătură cu formarea, trecerea, întreţinerea trupelor etc.

§ 5. Fiecare mobilizat este dator să-şi alcătuiască din tipăriturile pe care le poate primi de la depozitele C.E.C. din Rusia etc. o bibliotecuţă cu broşurile şi manifestele propagandistice şi agitatorice cele mai necesare, al căror conţinut el, pe proprie răspundere, trebuie să-l facă cunoscut soldaţilor şi populaţiei, fiind obligat ca în fiecare săptămînă să prezinte un raport despre felul cum îşi îndeplineşte această îndatorire.

§ 6. Fiecare mobilizat, îndată după mobilizare, la cel mult ... zile, e dator să prezinte informaţii amănunţite din care să se vadă ce studii are, ce serviciu sau ce ocupaţii a avut pînă acum, unde a domiciliat mai înainte, ce limbi străine cunoaşte etc., potrivit unui chestionar special întocmit.

Scris nu mai tîrziu de 31 mai 1919

Publicat pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIV

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

* DECRET AL CONSILIULUI APĂRĂRII MUNCITOREȘTI-ȚĂRĂNEȘTI CU PRIVIRE LA CHEMAREA SUB ARME A MUNCITORILOR ȘI FUNCȚIONARILOR DIN COMERȚ, INDUSTRIE ȘI TRANSPORTURI

Sînt chemați sub arme, în cadrul unei mobilizări suplimentare, muncitorii și funcționarii din comerț, industrie și transporturi. Ordinea și termenul de chemare, precum și numărul celor chemați sub arme se stabilește, de comun acord, de către Consiliul militar-revoluționar al republicii, Prezidiul Consiliului economic superior și Consiliul Central al Sindicatelor *.

Scris la 31 mai 1919

Publicat la 15 iunie 1919, în ziarul „Izvestiia C.E.C. din Rusia" nr. 128

Se tipărește după manuscris

CĂTRE BIROUL ORGANIZATORIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA [676]

Către Biroul Organizatoric al Comitetului Central: grevă *generală* la Tver, și după aceea la *Klin*, toate astea creează o situație *extrem de periculoasă*. Trebuie să examinați cît mai repede următoarele măsuri:

cînd le examinați?	pentru ajutorarea textiliștilor este nevoie de măsuri *urgente:*
aprovizionarea	1) Aprovizionarea cu alimente a muncitorilor textiliști (fiți atenți); să fie asigurate fabricile *care lucrează*.

* În partea de sus a textului dactilografiat al acestui decret, V.I. Lenin, după ce l-a semnat, a scris următoarea indicație: „Nu se publică". — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

T v e r (şi **Klin**), îndeosebi *feroviarii* şi *ostaşii Armatei Roşii*, *să fie aprovizionaţi cu alimente* şi să li se poarte de grijă. *Comisariatul militar* din Tver e prea lipsit de experienţă în ce priveşte războiul; e foarte *bun*, dar trebuie *ajutat*.

2) Mobilizarea muncitorilor textilişti... (10 000) de *revăzut*.
3) Difuzarea ziarelor şi a pancartelor; organizarea de prelegeri; o mai intensă activitate a Comisariatului poporului pentru învăţămînt.
4) Bilete de călătorie (zilnic) pe calea ferată pentru membrii Comitetului Central al uniunilor sindicale.

Ignoranţa textiliştilor e îngrozitoare

Nu se îngrijeşte nimeni de ei, nu au nici un fel de ziare şi nici pancarte nu se văd. E necesar să se mai facă ceva pentru îmbunătăţirea situaţiei alimentare, eventual achiziţionări etc. N.B.

Scris înainte de 18 iunie 1919

Se tipăreşte pentru prima oară, după manuscris

RĂSPUNS PRIN FIR DIRECT LUI V.I. NEVSKI ŞI L.S. SOSNOVSKI [677]

E necesar să se respecte cu stricteţe prevederile Constituţiei şi să se dea drept de vot deliberativ numai delegaţilor judeţeni. Am să iau numaidecît legătura cu prezidiul Comitetului Executiv Central. Trebuie să rămîneţi amîndoi acolo pînă la completa potolire a spiritelor şi normalizarea întregii activităţi.

Lenin

Scris la 20 iunie 1919
Trimis la Tver

Se tipăreşte pentru prima oară, după manuscris

www.dacoromanica.ro

CĂTRE N.P. GORBUNOV

Căutaţi să lămuriţi ce s-a făcut pentru organizarea extracţiei de carburanţi din şisturile din judeţul Sîzran şi din ţiţeiul de la Kazan [678].

Scris înainte de 14 iulie 1919

Se tipăreşte pentru prima oară, după textul consemnat de N.P. Gorbunov

O NOTĂ ADRESATĂ LUI G.V. CICERIN ŞI O HOTĂRÎRE A BIROULUI POLITIC AL P.C.(b) DIN RUSIA CU PRIVIRE LA RELAŢIILE CU ŢĂRILE ANTANTEI

Tovarăşe Cicerin,

Vă trimit hotărîrea Biroului Politic [679]

Al dumneavoastră, *Lenin*

(1) **Desigur.**
(2) Să *n u* vă adresaţi în numele guvernului.
(3) Urgentaţi plecarea lui Litvinov.
(4) Limitaţi-vă la scrisoarea lui Gorki, *nu-i* permiteţi însă să recurgă la argumentul în legătură cu transformarea luptei în exterminare.

Membri ai Biroului Politic: *Lenin* *...

Scrisă nu mai devreme de 26 septembrie 1919

Se tipăreşte pentru prima oară, după manuscris

PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA CONFLICTUL DINTRE CONSILIUL ECONOMIC SUPERIOR ŞI COMISARIATUL POPORULUI PENTRU CONTROLUL DE STAT [680]

Consiliul Comisarilor Poporului consideră:

1) că Controlul de stat trebuie să propună Consiliului economic superior să desfiinţeze secţiile juridice, iar nu să recurgă la o măsură prohibitivă;

* Hotărîrea a fost semnată şi de L.B. Kamenev, L.D. Troţki şi, sub rezerva „de acord în mod condiţionat", de N.N. Krestinski. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

2) că prezidiul Consiliului economic superior trebuie să ia numaidecît măsurile cele mai energice pentru desființarea secțiilor juridice, care, în majoritatea cazurilor, au un caracter parazitar, și pentru interzicerea fofilării unor membri ai acestor secții în alte secții. Se va prezenta Micului Consiliu în cel mult o săptămînă un raport cu privire la îndeplinirea prezentei dispoziții;

3) că e necesar să ceară Comisariatului poporului pentru justiție să trimită în judecată pe membrii secțiilor juridice ale Comisariatului aprovizionării și ale Consiliului economic superior care s-au făcut vinovați de tărăgăneală. Se va prezenta în termen de o săptămînă un raport Micului Consiliu.

Scris la 30 septembrie 1919

Se tipărește pentru prima oară, după manuscris

PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSFĂTUIRII FRACȚIUNILOR COMUNISTE DIN UNIUNEA CENTRALĂ A COOPERATIVELOR DE CONSUM ȘI DIN COMISARIATUL POPORULUI PENTRU APROVIZIONARE ÎN LEGĂTURĂ CU REZULTATELE COLECTĂRILOR DE PRODUSE ALIMENTARE

Se stabilește prezentarea a două rapoarte concrete din partea fracțiunilor comuniste din Uniunea centrală a cooperativelor de consum și din Comisariatul poporului pentru aprovizionare, participante la consfătuire, cu privire la aplicarea decretelor din 20.III [631], 3.IV [682] și 3.VII [683]; ele trebuie să conțină cifre în legătură cu rezultatele colectărilor — pe produse alimentare și gubernii —, cu numărul contractelor de colectare, cu numărul celor respectate și al celor nerespectate ș.a.m.d., cu o descriere amănunțită, la un contract și la un raion, a achiziționării și a distribuirii, cu date privind modul

www.dacoromanica.ro

cum ne-am însușit activitatea necomercială și comercială a cooperației și cum am transformat cooperația burgheză într-una socialistă.

1 din partea Uniunii centrale
1 din partea Comisariatului aprovizionării
} *miercuri: o săptămînă*

Scris la 2 octombrie 1919

Publicat pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIV

Se tipărește după manuscris

PROPUNERI ÎN LEGĂTURĂ CU ÎNFIINȚAREA UNUI ORGAN SILVIC UNIC [684]

(1) Control reciproc al instituțiilor *
(2) să se urgenteze stabilirea parcelelor și destinația lor
(3) să fie folosită forța de muncă a specialiștilor forestieri
(4) să se ia și alte măsuri pentru urgentarea și sporirea aprovizionării cu combustibil
(5) N-ar fi cazul să procedăm la o contopire? **

Scrise la 11 noiembrie 1919

Publicate pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăresc după manuscris

PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA COLECTAREA CARTOFILOR [685]

Să se ia ca bază proiectul Comisariatului poporului pentru aprovizionare și paragraful 4 din proiectul Consiliului economic superior [686].

Să se instituie o comisie pentru elaborarea amănunțită a întregului proiect, astfel ca să se stabilească cu cea

* Lenin se referă la instituțiile care conduc exploatările forestiere. — *Nota red.*

** E vorba de înființarea unui organ silvic unic. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

mai mare precizie diferitele raioane (prevăzute în paragrafele proiectului Comisariatului poporului pentru aprovizionare), ca şi măsurile concrete pentru întărirea armatei de aprovizionare în anumite puncte şi atragerea muncitorilor, pentru stabilirea cantităţilor de spirt şi de amidon care trebuie şi pot să fie furnizate ş.a.m.d.

Comisia va formula cu precizie răspunderea ce revine Comisariatului poporului pentru aprovizionare în aplicarea tuturor măsurilor urgente şi înfăptuirea lor prin mijloace revoluţionare, ca să se ţină seamă de această răspundere în viitoarea politică a Consiliului Comisarilor Poporului.

Comisia să fie alcătuită din Şeinman (+ 2 c. aprov. *), Rîkov, Şmidt, Kamenev, Avanesov (sau cineva de la Ceka) şi Markov.

Să se acorde comisiei un termen de două zile şi să fie convocat vineri Consiliul Comisarilor Poporului [687].

Scris la 18 noiembrie 1919

Publicat pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIV

Se tipăreşte după manuscris

SCHIŢA UNUI PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA APROVIZIONAREA ORAŞULUI MOSCOVA CU PRODUSE ALIMENTARE [688]

(„Constatare")

1) Să fie semnat oficial acordul [689]

Raţia de alimente pentru oamenii muncii?

2) Să se introducă din nou informările zilnice [690]

* E vorba de doi reprezentanţi ai Comisariatului poporului pentru aprovizionare. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

să se dea informații exacte cu privire la locurile de depozitare și situația transporturilor

3) Mobilizarea muncitorilor pentru transporturi de încredințat această sarcină Consiliului sindical Moscova + + Comisariatului poporului pentru căile de comunicație

4) Să fie discutate cît mai urgent măsurile pentru aducerea cartofilor și să fie urmărit transportul lor

5) Să se aprobe distribuirea urgentă (a cărnii?).

Scrisă la 6 decembrie 1919

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol XXIV

Se tipărește după manuscris

CĂTRE E.D. STASOVA [691]

E.D.,

Trebuie să le trimiteți o telegramă cifrată în care să le spuneți ca nicăieri și niciodată *să nu-și permită* să folosească numele conspirativ Kamo, ci să-l schimbe numaidecît cu altul *nou*. Orașul în care se află Kamo trebuie indicat **numai** printr-o denumire cifrată.

Lenin

Scrisă după 9 decembrie 1919

Se tipărește pentru prima oară, după manuscris

PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA TRIMITEREA LA MOSCOVA A UNOR TRENURI MARȘRUTIZATE CU CEREALE[692]

1) Se consideră că Comisariatul aprovizionării este vinovat pentru nemaipomenita indolență manifestată în îndeplinirea unei sarcini extrem de importante.

www.dacoromanica.ro

2) Fiecare comisariat este obligat ca, atunci cînd nu izbuteşte să obţină legătura prin fir direct şi răspunsul respectiv, să adreseze neapărat, *în termen de o oră*, preşedintelui C.C.P. o plîngere împotriva Comisariatului poporului pentru poştă şi telegraf [693].

3) Se va institui o anchetă împotriva comisarilor guberniali pentru aprovizionare care s-au făcut vinovaţi de neexecutare sau neglijenţă în executarea ordinului dat de Comisariatul poporului pentru aprovizionare [694].

4) Va fi desemnat în cadrul Comisariatului poporului pentru aprovizionare un funcţionar care să răspundă de corecta funcţionare a legăturilor telefonice.

5) Să fie convocat sîmbătă * Consiliul Comisarilor Poporului pentru a vedea cum au fost executate dispoziţiile şi a examina hotărîrea cu privire la ordinele de repartiţie.

6) Se va cere Comisariatului poporului pentru poştă şi telegraf să dea explicaţii scrise în legătură cu nepredarea la timp a telegramelor Comisariatului poporului pentru aprovizionare şi să arate ce măsuri sau modificări de legi consideră că sînt necesare pentru ca dispoziţiile acestui comisariat să fie neapărat transmise de urgenţă.

Scris la 23 decembrie 1919

Publicat pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol XXIV

Se tipăreşte după manuscris

PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA APROVIZIONAREA MUNCITORILOR CU ÎMBRĂCĂMINTE ŞI ÎNCĂLŢĂMINTE [695]

Se trasează drept sarcină Micului Consiliu ca imediat, în orice caz pînă sîmbătă **, să reexamineze hotărîrea adoptată de el, menţinînd toate părţile ei principiale şi generale, dar modificînd cifrele la articolele care urmează

* 27 decembrie 1919. — *Nota red.*
** 3 ianuarie 1920. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

să fie distribuite muncitorilor ținîndu-se seama de noile sarcini militare, care impun sporirea efectivului armatei. Tov. Rîkov e obligat să dea mandat precis împuternicitului său și să-l delege numai pe el [696].

Scris la 30 decembrie 1919 — *Se tipărește pentru prima oară, după manuscris*

PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA INSTRUCȚIUNILE PENTRU COLECTAREA DE MATERII PRIME [697]

Prezidiul Consiliului economic superior are sarcina ca pînă sîmbătă * să modifice instrucțiunile în așa fel ca să fie aplicată în întregime rezoluția celui de-al VII-lea Congres al Sovietelor, care prevede, printre altele,

1) dreptul de a recuza [698];

2) o aplicare mai strictă și mai deplină a principiului repartiției;

3) o precizare amănunțită a drepturilor și condițiilor de desfășurare a inițiativei locale și de stimulare a succeselor ei;

4) elaborarea unor metode de luptă împotriva tărăgănelii birocratice.

În termen de o săptămînă să fie prezentat întregul proiect de instrucțiuni de care s-a vorbit în hotărîrea adoptată de Congresul al VII-lea al Sovietelor [699].

Scris la 30 decembrie 1919

Publicat pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol XXIV — *Se tipărește după manuscris*

* 3 ianuarie 1920. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

PROIECT DE HOTĂRÎRE A BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA ÎN LEGĂTURĂ CU PROTESTUL COMANDANTULUI-ŞEF ÎMPOTRIVA UNUI ORDIN CĂTRE COMANDANTUL FRONTULUI DIN TURKESTAN [700]

1) Se consideră că ordinul transmis printr-o telegramă de către Lenin şi Troţki este bine întemeiat.
2) Se consideră că protestul împotriva formei în care a fost dat acest ordin constituie un caz de indezirabilă manifestare a birocratismului militar.
3) Se va comunica comandantului-şef că protestul său verbal, transmis prin tov. Smilga, a fost examinat şi considerat a fi neîntemeiat. Cînd i se cere cuiva să prezinte o concluzie, trebuie să se conformeze.

Scris la 17 sau 18 ianuarie 1920 — *Se tipăreşte pentru prima oară, după manuscris*

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI H.I.I UMAGULOV[701]

Ufa — tov. Iumagulov
O copie la Ufa — pentru tov. Elţin
Sterlitamak, Comitetul revoluţionar din Başkiria, Comitetul regional Başkiria — tov. Artem Sergheev

Spunînd în telegrama sa că „C.E.C. din Rusia consideră neverosimil şi absolut exclus ca Artem, Samoilov şi Preobrajenski să fi făcut agitaţie împotriva Republicii Başkire", C.E.C. din Rusia a confirmat astfel încă o dată necesitatea ca ei să păstreze o atitudine loială faţă de Constituţia Başkiriei. Acelaşi scop îl urmărea şi telegrama trimisă ulterior de către Comitetul Central tovarăşului Artem. În asemenea condiţii, eu sînt perfect convins că Artem, Preobrajenski şi Samoilov nu vor oferi nici un fel de motive reale pentru complicarea situaţiei. Acelaşi lucru trebuie să-l facă şi membrii Comitetului revoluţionar din Başkiria. Abia din telegrama dumneavoastră am aflat că Şamigulov, Izmailov şi alţi tovarăşi au fost expulzaţi de pe teritoriul Başkiriei de către Comitetul

www.dacoromanica.ro

revoluţionar din Başkiria. Comitetul Central a crezut că ei, din proprie iniţiativă, vin la Moscova ca să prezinte un raport asupra situaţiei; el a considerat că nu e cazul ca cinci tovarăşi să piardă atîta vreme cu drumul şi le-a cerut să se înapoieze la Sterlitamak.

Încercarea dumneavoastră de a expulza din Başkiria vechi membri de partid, absurda referire la orientarea buharinistă, folosirea persistentă — deşi fără temei — a epitetului de „ucraineni" la adresa lui Preobrajenski, Artem şi Samoilov îmi dau tot temeiul să mă îndoiesc de obiectivitatea dumneavoastră în această chestiune. De aceea vă rog să vă conformaţi celor spuse în telegrama din 20.I a C.E.C. din Rusia, a cărui dispoziţie de a retracta declaraţia despre existenţa unui complot n-a fost încă executată.

Din însărcinarea Biroului Politic al C.C.,

Lenin *

Scrisă după 20 ianuarie 1920

Publicată pentru prima oară în 1959, în cartea: „Formarea Republicii Autonome Sovietice Socialiste Başkire", Ufa

Se tipăreşte după un text consemnat de N.N. Krestinski şi semnat de V.I. Lenin

PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA DESCĂRCAREA CARTOFILOR ŞI LA DESZĂPEZIREA STRĂZILOR DIN MOSCOVA ŞI A CĂILOR FERATE LOCALE [702]

1. Comisariatului poporului pentru aprovizionare îi revine sarcina de a elabora în termen de trei zile o hotărîre cu privire la reînceperea campaniei de aprovizionare cu cartofi şi de a o prezenta spre aprobare Consiliului Comisarilor Poporului [703].

2. Burdukov + Kamenev, Dzerjinski şi Kurski trebuie să prezinte date cu privire la numărul bărbaţilor maturi

* Cuvintele: „Din însărcinarea Biroului Politic al Comitetului Central, *Lenin*" au fost scrise de mîna lui V.I. Lenin. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

și sănătoși, la timpul lor liber și la folosirea lor pentru efectuarea unor lucrări urgente în oraș, precum și un proiect de hotărîre privind folosirea lor.

3. Se trasează ca sarcină Cekăi să desemneze un lucrător de răspundere, membru de partid și anchetator cu experiență, care să studieze datele cu privire la modul cu totul nesatisfăcător în care se efectuează prestația în muncă la Moscova, atît de muncitori cît și de funcționari.

Dzerjinski sau adjunctul său va prezenta în termen de patru zile un raport Consiliului Comisarilor Poporului.

4. Se cere Comisariatului poporului pentru afacerile interne să ia măsuri mai energice pentru asigurarea participării populației la curățatul zăpezii și în termen de trei zile să prezinte Consiliului Comisarilor Poporului un raport în această privință [704].

Scris la 27 ianuarie 1920

Publicat pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIV

Se tipărește după manuscris

PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA FONDUL DE MĂRFURI [705]

Se trasează ca sarcină Comisariatului poporului pentru comerțul exterior să ajungă la un acord cu Comisariatul poporului pentru controlul de stat și cu Ceka în privința luptei împotriva tăinuitorilor de mărfuri și provizii care ar putea să servească, între altele, la crearea unui fond de export.

Scris la 2 martie 1920

Publicat pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIV

Se tipărește după manuscris

www.dacoromanica.ro

CĂTRE MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA

Pentru membrii Biroului Politic

Vă rog să citiţi acest material. *E interesant.*

Eu sînt de părere că trebuie *să încercăm să ajungem* la un compromis cu ei [706].

Lenin

Scris între 19 aprilie şi 6 mai 1920

Se tipăreşte pentru prima oară, după manuscris

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA DESCHIDEREA PALATULUI MUNCITORESC „ZAGORSKI" 1 MAI 1920

DARE DE SEAMĂ APĂRUTĂ ÎN PRESĂ

Lenin şi-a consacrat scurta sa cuvîntare amintirilor despre tov. Zagorski, despre întîlnirea cu defunctul încă de pe cînd se afla în străinătate în emigraţie, în 1907, cînd tov. Lenin a trebuit să meargă să prezinte referate şi rapoarte în cercurile muncitoreşti ale tovarăşilor din străinătate, precum şi în cercurile de emigranţi ruşi. Încă de pe atunci tov. Zagorski, care era secretar al grupului de bolşevici de la Geneva, făcea impresia unui om energic, inteligent şi a unui bun organizator, devotat trup şi suflet cauzei partidului. În 1918, cînd s-a întors la Moscova, tov. Zagorski s-a angrenat pe deplin în munca de partid şi în curînd a fost ales secretar al organizaţiei Moscova: el se afla la acest post de onoare cînd a fost răpus de explozia unei bombe în stradela Leontievskaia [707].

„Izvestiia C.E.C. din Rusia" nr. 94 din 4 mai 1920 şi „Pravda" nr. 95 din 5 mai 1920

Se tipăreşte după textul apărut în ziarul „Pravda"

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTARE ROSTITĂ ÎN FAȚA CELEI DE-A XI-A PROMOȚII DE COMANDANȚI ROȘII, ABSOLVENȚI AI PRIMELOR CURSURI DE MITRALIORI DIN MOSCOVA 12 MAI 1920

NOTE DE REPORTER

Lenin a rostit în fața noilor absolvenți ridicați la rangul de comandant o cuvîntare în care a arătat cu ce gînduri trebuie să meargă un comandant roșu pe Frontul de vest. Un asemenea comandant nu trebuie să uite că noi nu purtăm război împotriva muncitorilor și țăranilor polonezi, ci împotriva burgheziei și moșierimii poloneze, precum și împotriva capitaliștilor Antantei, care sînt alături de ele și care conduc pe panii polonezi. Dumneavoastră, a spus tov. Lenin, știți că acest război ne-a fost impus, că el e contrar voinței noastre, dar noi n-o să ne lăsăm sugrumați: mai bine murim decît să ne lăsăm învinși.

„K Novoi Armii" nr. 6
4 iunie 1920

Se tipărește după textul apărut în revista „K Novoi Armii"

DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARĂ [708]

Telefonați-i lui Briuhanov că, dacă Belenki nu garantează că aprovizionarea se va face *în mod cert* și repede, devine absolut necesar să permită *numaidecît* achiziționarea prin mijloace proprii. Ar fi o crimă să lăsăm ca idiotismul sau încăpățînarea celor de la aprovizionare să ducă la pierderea unei localități ca Baku.

2/VI. *Lenin*

Scrisă la 2 iunie 1920

Se tipărește pentru prima oară, după manuscris

www.dacoromanica.ro

ÎNSEMNĂRI PE O TELEGRAMĂ A LUI P.V. BUHARȚEV ÎN LEGĂTURĂ CU CONTRACTUL CU O CORPORAȚIE AMERICANĂ ȘI O DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARĂ [709]

În decurs de 36 de ore dați aprobare pentru contractul cu reprezentantul corporației americane, în spatele căreia se află America...

...O comandă cu termen de livrare douăzeci de zile — sfoară, mașini, utilaj tehnic; în cel mult trei luni — cel puțin două sute de locomotive, cu cisterne, vagoane etc.

Cele mai importante puncte ale contractului: corporația își asumă sarcina de a furniza din străinătate la comanda împuternicitului, în schimbul unor materii prime, tot felul de mărfuri, materiale, mașini, instrumente, medicamente etc., cu excepția munițiilor de război; articole de parfumerie și de lux, care vor fi predate într-unul din porturile de la Marea Neagră, conform indicației date de împuternicit. În al doilea rînd, pentru mărfurile furnizate împuternicitul va plăti în materii prime corporației...

... În afară de sumele indicate la punctul 2, împuternicitul va plăti corporației, tot în materii prime, un comision de 10 la sută din costul mărfurilor livrate. În al patrulea rînd, tutunul, lîna, turtele oleaginoase și celelalte materii prime oferite de împuternicit în schimbul mărfurilor furnizate sînt evaluate la prețurile existente pe piața mondială în momentul livrării...

prea mult!

Urgent

1) Telefonați lui Lejava (și lui Șeinman dacă este încă aici), precum și membrilor Biroului Politic.

2) În principiu, *eu sînt de părere* (a) să ne tocmim: să mai reducă din procentul comisionului; (b) să ne înțelegem precis: după ce predau ei mărfurile, predăm și noi pe ale noastre sau facem schimb *într-un port de-al nostru*. Altfel nu se poate.

19/VI. *Lenin* *

Scrise la 19 iulie 1920

Publicate pentru prima oară în 1932, în „Culegeri din Lenin", vol. XX

Se tipăresc după manuscris

* Mai jos Lenin a scris: „+ Kamenev". — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

PROIECT DE HOTĂRÎRE A PLENAREI C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA CU PRIVIRE LA CONFLICTUL DINTRE COMUNA DIN PETROGRAD ŞI SOVIETUL DIN PETROGRAD [710]

1) Badaev să fie trimis la Comuna de consum din Moscova.
2) *Badaev să fie reabilitat (prin Biroul Organizatoric).*
3) O serie de lucrători de la aprovizionare din Petrograd să fie transferaţi la Moscova.
4) Petrogradul să fie pus sub un control deosebit de sever *.
5) De efectuat în mod practic o egalitate reală între Petrograd, Moscova şi toate celelalte puncte de aprovizionare în ce priveşte distribuirea cerealelor şi normele după care ea trebuie făcută [711].

Scris la 16 iulie 1920 — *Se tipăreşte pentru prima oară, după manuscris*

RĂSPUNSURI LA ÎNTREBĂRILE MINISTRULUI AFACERILOR EXTERNE AL REPUBLICII EXTREMULUI ORIENT, A.M. KRASNOŞCEKOV [712]

1) Unde să convocăm congresul?	Oriunde vreţi.
2) După ce principii să facem alegerile (putem admite cele patru elemente[713])?	Le puteţi admite.
3) Care să fie bazele Constituţiei şi ale politicii economice?	Se poate accepta democraţia cu mici privilegii pentru comunişti [714].
4) Definirea relaţiilor oficiale dintre Rusia Sovietică şi Republica Extremului Orient?	Prietenie.

* În manuscris punctele 2 şi 4 sînt şterse. Punctul 4 n-a fost introdus în hotărîrea adoptată. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

5) Dat fiind că unele ţinuturi nu se supun directivelor Comitetului Central şi că peste cîteva zile va fi convocată o conferinţă pregătitoare, e nevoie de o formulare nouă şi precisă a principiilor de bază ale Republicii Extremului Orient şi de o precizare a împuternicirilor.

Să dea ascultare Comitetului Central, altfel îi îndepărtăm.

Scrisă nu mai devreme de 17 iulie 1920

Se tipăreşte pentru prima oară, după manuscris

PROIECT DE HOTĂRÎRE A BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA ÎN LEGĂTURĂ CU ARTICOLELE LUI A.M. GORKI PUBLICATE ÎN REVISTA „INTERNAŢIONALA COMUNISTĂ“ [715]

Propun ca în cadrul Biroului Politic să se procedeze la o *strîngere de semnături* pe următoarea hotărîre:

Biroul Politic consideră că a fost cu totul deplasată publicarea în numărul 12 al revistei „Internaţionala Comunistă“ a unor *articole* ale lui Gorki, mai cu seamă a celui apărut ca editorial, fiindcă aceste articole nu numai că nu conţin *nimic* comunist, dar sînt în ele multe elemente de *anti*comunism. Pe viitor, în nici un caz să *nu* se mai publice *asemenea* articole în „Internaţionala Comunistă“.

Lenin *

Scris la 31 iulie 1920

Se tipăreşte pentru prima oară, după manuscris

O NOTĂ CĂTRE BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA ŞI PROIECTUL UNEI TELEGRAME ADRESATE LUI M.S. MIŢKEVICI-KAPSUKAS [716]

Propun să-i dăm următorul răspuns:

Momentul este acum, fără îndoială, nepotrivit, cît timp lîngă Varşovia batem în retragere. Trimiteţi-ne o

* Pe acest proiect se află şi semnăturile lui L.D. Troţki, N.N. Krestinski şi M.I. Kalinin. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

informare despre Lituania cît se poate de amănunţită şi de exactă care să poarte semnătura tuturor membrilor Comitetului Central al Partidului Comunist din Lituania şi Bielorusia, precum şi concluzia lui Smilga. Continuaţi însă munca de pregătire cu mai multă precauţie şi în mod mai sistematic.

S-a primit consimţămîntul a trei membri ai *Biroului Politic* *.

Lenin

Scrise la 20 august 1920

Se tipăresc pentru prima oară, după manuscris

PROPUNERI ÎN LEGĂTURĂ CU UNELE PROBLEME MILITARE [717]

Întrucît se confirmă că-i rămîn (lui Budionnîi) nu mai mult de 10 000, eu mă pronunţ:

1) pentru transferarea Diviziei a 6-a caucaziene din Armata lui Budionnîi pe frontul de luptă împotriva lui Vranghel;
2) pentru întărirea Armatei de cavalerie a lui Budionnîi prin cei 3 000—4 000 de cavalerişti pe care comandantul-şef îi promite Frontului de sud *(urgent)*;
4) pentru rechiziţionarea forţată a cailor de la ţăranii bieloruşi, spre a completa unităţile de cavalerie ale lui Budionnîi;
5) pentru înlocuirea *imediată* a lui Ghittis prin tov. Frunze (vezi părerea comandantului-şef şi a lui Tuhacevski).

Lenin

Scrise nu mai devreme de 20 august 1920

Se tipăresc după manuscris

Publicate pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

* Această propoziţie, semnătura şi cuvintele *„pentru Biroul Politic, Krestinski"* au fost scrise de V.I. Lenin după ce a primit consimţămîntul membrilor Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

HOTĂRÎRI ALE BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA ÎN LEGĂTURĂ CU UN ORDIN AL CONSILIULUI MILITAR-REVOLUȚIONAR AL FRONTULUI DE VEST [718]

Biroul Politic hotărăște: condamnăm cu toată asprimea procedeul tovarășilor Tuhacevski și Smilga, care, fără nici un drept, au publicat ordinul lor, de-a dreptul deplasat, care subminează politica partidului și a guvernului *.

Biroul Politic însărcinează Consiliul militar-revoluționar al republicii să anuleze imediat ordinul Consiliului militar-revoluționar al Frontului de vest și să-i atragă atenția asupra procedeelor sale greșite ** [719].

Scrise între 20 și 24 august 1920 — *Se tipăresc pentru prima oară, după manuscris*

DIN EXPUNEREA CU PRIVIRE LA MOMENTUL ACTUAL FĂCUTĂ LA AL II-LEA CONGRES GENERAL AL LUCRĂTORILOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI DIN INSTITUȚIILE DE CULTURĂ SOCIALISTĂ 1 SEPTEMBRIE 1920 [720]

Aș vrea să mă opresc ceva mai amănunțit asupra actualei situații internaționale, să arăt care sînt, în legătură cu această situație internațională, sarcinile primordiale ale Republicii sovietice. Mi se pare că actualul moment al războiului cu Polonia prezintă un interes deosebit în sensul că niciodată, poate, principalele resorturi ale politicii mondiale n-au ieșit la iveală, în cursul evenimentelor, în mod atît de concret și de pregnant ca acum. Cînd Polonia a declarat război Rusiei, pentru noi toți era clar că principala forță care acționează în spatele

* Dînd dispoziție secretarei să transmită telegrafic această hotărîre a Biroului Politic Consiliului militar-revoluționar al Frontului de vest, V.I. Lenin a făcut în partea de sus a acestui document următoarea însemnare: „Pentru Bricikina. Expediați această telegramă", iar sub textul hotărîrii a scris: „O copie pentru tovarășii Cicerin și Danișevski". — *Nota red.*

** Lenin a șters acest text și a scris: „S-a spus deja acest lucru lui Skleanski". — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Poloniei este şi de data asta imperialismul Antantei şi, cu toate că, de exemplu, Anglia, după cum ştiţi, în ultimul timp a declarat destul de răspicat şi a ţinut să repete că ea nu a participat la ofensiva poloneză, pentru toţi cei de faţă este, fără îndoială, cît se poate de limpede că aceste declaraţii au fost... *

O scurtă dare de seamă a fost publicată la 3 septembrie 1920 în ziarul „Pravda" nr. 194

Se tipăreşte după stenogramă

PROPUNERE ADRESATĂ BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA ÎN LEGĂTURĂ CU SITUAŢIA DIN ARMENIA [721]

Propun Biroului Politic să aprobe în întregime cele trei propuneri ale lui Cicerin.

Lenin

Scrisă la 12 sau 13 septembrie 1920

Se tipăreşte pentru prima oară, după manuscris

* Mai departe cuvîntarea lui V.I. Lenin nu a fost stenografiată. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Noiembrie 1920—martie 1922

COMPLETARE LA PROIECTUL DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA INTRODUCEREA RAȚIEI DE BAZĂ A APROVIZIONĂRII MUNCITORILOR [722]

Se consideră că politica dusă de Comisariatul poporului pentru aprovizionare, care constă în reducerea categoriilor de rații alimentare, este pe deplin justă și se trasează ca sarcină acestui comisariat să micșoreze numărul normelor de distribuire a pîinii, întocmind totodată un tabel cu numărul lor exact.

Scrisă la 6 noiembrie 1920

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipărește după manuscris

PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA ACORDAREA DE CONCESIUNI [723]

Se trasează ca sarcină comisiei alcătuite din tovarășii Lenin, Miliutin, Kurski, Lejava și Sereda ca în termen de o săptămînă* să refacă și să pună la punct partea din proiect, în legătură cu concesiunile, care e potrivită pentru a fi publicată în străinătate, astfel ca să cuprindă: 1) o hotărîre generală, adică o expunere de principii cu privire la acordarea de concesiuni; 2) o prezentare cît se poate de scurtă a condițiilor economice și juridice gene-

* Fragmentul de text: „alcătuite ... săptămînă" este scris de L.A. Fotieva. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

rale ale concesiunilor; 3) o enumerare a obiectelor concesiunilor, însoțită de o expunere îndeajuns de clară a importanței economice a fiecăreia din ele [724].

Scris la 16 noiembrie 1920

Publicat pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

ÎN LEGĂTURĂ CU TEZELE RAPORTULUI CU PRIVIRE LA ÎMBUNĂTĂȚIREA ACTIVITĂȚII ORGANELOR DE STAT ȘI LA LUPTA ÎMPOTRIVA BIROCRATISMULUI ÎNTOCMIT PENTRU CEL DE-AL VIII-LEA CONGRES GENERAL AL SOVIETELOR [725]

Tezele trebuie refăcute într-un mod destul de radical în toate punctele, în sensul unei serioase reduceri a promisiunilor, care sînt extrem de imprecise, confuze și exagerate,

și al strămutării centrului de greutate asupra propunerilor concrete, practice, care ar putea fi aplicate într-un termen destul de scurt.

Ca o completare la aceste teze trebuie elaborat în termen de o săptămînă proiectul de rezoluție a Congresului al VIII-lea al Sovietelor.

Scris la 27 noiembrie 1920

Publicat pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

* PROIECT DE HOTĂRÎRE A BIROULUI POLITIC

(CU PRIVIRE LA PROPUNEREA LUI CICERIN DE A-L RECHEMA TEMPORAR PE KRASIN ȘI LA PĂREREA CONTRARĂ EXPRIMATĂ DE ACESTA)

În legătură cu propunerea Comisariatului poporului pentru afacerile externe de a rechema temporar delegația Krasin din Anglia [726], pentru a exercita astfel presiuni asupra guvernului britanic, Biroul Politic, fără a lua numaidecît o hotărîre în acest sens, îl roagă pe Krasin

www.dacoromanica.ro

să-şi expună urgent considerentele. Nu e vorba aici de o rupere a relaţiilor cu Anglia, ci numai de exercitarea unor presiuni, fiindcă e clar că Churchill, Curzon et Comp. tergiversează tratativele şi caută să ne tragă pe sfoară, aşa că o părăsire vremelnică a Angliei poate foarte bine să se dovedească utilă, întrucît ar duce la o intensificare a agitaţiei desfăşurate de comitetele de acţiune [727].

Scris la 29 noiembrie 1920 *Se tipăreşte pentru prima oară, după manuscris*

PROIECT DE HOTĂRÎRE A BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA CU PRIVIRE LA ÎNCHEIEREA UNUI ACORD COMERCIAL CU ANGLIA [728]

Biroul Politic aprobă propunerea tov. Cicerin cu privire la încheierea unui acord comercial cu Anglia şi insistă în mod deosebit

ca Krasin, fără consimţămîntul special, precis exprimat, al Comitetului Central, în nici un caz să nu iasă din textul şi litera notei adresate Angliei la 29.VI în problema propagandei şi în aceea a datoriilor [729];

ca toate chestiunile de amănunt să fie amînate pînă la tratativele speciale pentru tratatul de pace.

În motivare să fie invocat ajutorul dat de ei lui Vranghel [730].

Scris la 4 decembrie 1920

Publicat pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI *Se tipăreşte după manuscris*

ÎN LEGĂTURĂ CU PROIECTUL DE HOTĂRÎRE A PLENAREI C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA CU PRIVIRE LA PROPAGANDA PE LINIE DE PRODUCŢIE

1) Se va înfiinţa un birou pentru propagandă pe linie de producţie pendinte de Consiliul Central al Sindicatelor din Rusia, asigurînd o reprezentanţă mai amplă a Comi-

www.dacoromanica.ro

sariatului poporului pentru învățămînt, și nu transferînd aparatul acestui comisariat, ci subordonînd întregul său aparat Biroului pentru propagandă pe linie de producție [731].

Scris la 8 decembrie 1920

Publicat pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

CĂTRE N.N. KRESTINSKI, PENTRU BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA

Tovarășului N. Krestinski

Propun:

1) Să se dea lui Kamenev și comisiei lui (+Stalin) [732] o însărcinare *oficială* din partea Biroului Politic, care *să fie consemnată în procesul-verbal.*

2) Să se traseze ca sarcină lui Cerveakov să elaboreze *de urgență* proiectul unei scrisori detaliate a C.C. al P.C.(b) din Rusia în legătură cu Bielorusia, precum și un *decret* (secret) al Consiliului Comisarilor Poporului referitor la aceeași problemă [733].

Lenin

Scris la 30 sau 31 decembrie 1920

Se tipărește pentru prima oară, după manuscris

PROIECT DE HOTĂRÎRE A PLENAREI C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA CU PRIVIRE LA GRUZIA [734]

la punctul 3

1) Se trasează ca sarcină Comisariatului poporului pentru afacerile externe să facă totul pentru a nu se ajunge curînd la o rupere a relațiilor cu Gruzia; totodată să adune material în legătură cu încălcarea tratatului

www.dacoromanica.ro

de către ea şi să-i ceară mai insistent să permită tranzitul de produse alimentare spre Armenia.

2) Să se ceară comandamentului Frontului din Caucaz să ne arate în ce măsură sînt pregătite unităţile noastre militare de acolo pentru eventualitatea unui război imediat sau apropiat cu Gruzia; să fie însărcinată o comisie alcătuită din tovarăşii Troţki, Cicerin şi Stalin să formuleze un chestionar în acest sens, arătînd, totodată, cum insolenţa Gruziei depăşeşte orice limite.

3) Să se traseze ca directivă Comitetului militar-revoluţionar al republicii şi comandamentului Frontului din Caucaz să se pregătească pentru eventualitatea unui război cu Gruzia. Să se ceară Consiliului superior al transportului feroviar de pe lîngă Consiliul Comisarilor Poporului să prezinte în cel mai scurt timp Consiliului Muncii şi Apărării un raport cu privire la posibilitatea de a spori transportul de trupe în Caucaz şi pe teritoriul acestui ţinut [735].

Scris la 26 ianuarie 1921

Se tipăreşte pentru prima oară, după manuscris

SCHIŢA UNUI PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA CONCESIUNILE PETROLIERE

1) Să se aprobe în principiu *(atît* în ce priveşte Groznîi, *cît* şi în ce priveşte Baku) şi să se înceapă tratative...

2) Să se trimită la Baku şi la Groznîi o comisie cu o înaltă calificare şi să i se ceară să prezinte în scurt timp un raport.

1) Gubkin

2) Tihvinski [736].

Scrisă la 1 februarie 1921

Publicată pentru prima oară în 1932, în „Culegeri din Lenin", vol. XX

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

PROIECT DE HOTĂRÎRE A C.C.P. CU PRIVIRE LA CONTROLUL ASUPRA MODULUI CUM COMISARIATELE POPORULUI ÎNDEPLINESC HOTĂRÎRILE ŞI SARCINILE TRASATE DE C.M.A. ŞI C.C.P.

Se cere Micului Consiliu să acorde o mai mare atenţie controlului asupra modului cum sînt efectiv îndeplinite de către comisariatele poporului hotărîrile şi sarcinile C.M.A. şi C.C.P., astfel ca problemele deosebit de importante din punct de vedere practic sau principial să fie prezentate Marelui Consiliu [737].

Scris la 1 februarie 1921 *Se tipăreşte pentru prima oară, după manuscris*

ÎNDREPTĂRI ŞI COMPLETĂRI LA O HOTĂRÎRE A C.M.A. ÎN LEGĂTURĂ CU LUPTA PENTRU LICHIDAREA CRIZEI DE COMBUSTIBIL[738]

(1) să se înfiinţeze o comisie *provizorie*,

(2) să fie intensificate şi coordonate lucrările,

(3) toţi membrii acestei comisii să fie eliberaţi de orice ocupaţie care n-are legătură cu combustibilul.

(4) Să se stabilească în termen de două zile un scurt formular de evidenţă care să fie prezentat spre aprobare, lunea viitoare*, preşedintelui C.M.A.; datele înscrise în el trebuie să răspundă la următoarele întrebări:

α) ce cantitate de lemne s-a tăiat?

β) cît s-a scos din pădure?

γ) cît s-a transportat cu plutele?

δ) cît s-a încărcat în vagoane şi şlepuri?

ε) cît a ajuns la destinaţie?

Scrise la 11 februarie 1921

Publicate pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI *Se tipăresc după manuscris*

* E vorba de 14 februarie 1921. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

PROPUNERE PREZENTATĂ BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA ÎN LEGĂTURĂ CU PROIECTUL DE HOTĂRÎRE A C.E.C. DIN RUSIA CU PRIVIRE LA DESFIINȚAREA IMPOZITELOR ÎN BANI

Propun ca ele să fie desființate (întrucît *introducem* impozitul în natură și ne *pregătim* să adoptăm ca valută argintul [739].

16/III. *Lenin*

Scrisă la 16 martie 1921

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

PROIECT DE HOTĂRÎRE A BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA CU PRIVIRE LA COLECTĂRILE ÎN GUBERNIA TAMBOV

19.III

Spre consultare succesivă a membrilor **Biroului Politic**

În locul hotărîrii Comitetului Central care prevedea sistarea completă a colectărilor în gubernia Tambov, să fie adoptată următoarea hotărîre:

se permite efectuarea de colectări în gubernia Tambov numai pentru furajele masive și numai pentru nevoile forțelor armate care acționează împotriva bandiților locali[740].

Lenin

Scris la 19 martie 1921

Publicat pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

www.dacoromanica.ro

* DOMNULUI M.I. DUGGAN [741]

Hubbard Woods, Illinois,
S.U.A.

Stimate domn,

Am citit cu multă plăcere scrisoarea dumneavoastră din 20 decembrie 1920. Aş vrea să vă mulţumesc pentru oferta ce o faceţi de a pune la dispoziţia R.S.F.S.R. cunoştinţele şi experienţa dumneavoastră în domeniul telecomunicaţiilor.

N-aş vrea să vă expun numaidecît dificultăţilor unei călătorii — destul de complicate — din America la Moscova, dar, totodată, aş dori să vă folosesc în calitatea dumneavoastră de expert — atît de necesar pentru R.S.F.S.R. — şi, ca atare, v-aş ruga să vă adresaţi tovarăşului Martens. Eu îi voi transmite toate informaţiile despre dumneavoastră înainte de plecarea lui în America, care va avea loc într-un viitor foarte apropiat.

V-aş recomanda să procedaţi în prealabil la tratative cu tovarăşul Martens, şi în caz că veţi ajunge la un acord acceptabil pentru ambele părţi, veţi putea să veniţi la Moscova pentru a duce treaba la bun sfîrşit [742].

Primiţi, vă rog, cele mai bune urări,

Al dumneavoastră

Scrisă la 27 martie 1921
Expediată la 9 aprilie 1921

Se tipăreşte pentru prima oară, după o copie dactilografiată

Tradusă din limba engleză

PROPUNERI LA PROIECTUL DE HOTĂRÎRE A PLENAREI C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA CU PRIVIRE LA PUNCTUL 13 DIN PROGRAMUL PARTIDULUI [743]

Să se traseze ca sarcină lui Iaroslavski şi Buharin să-l refacă în aşa fel ca să nu fie subliniată prea mult chestiunea luptei împotriva religiei (bunăoară, să elimine paragr. 7[744]) şi, sub rezerva a o serie de condiţii restric-

www.dacoromanica.ro

tive, să se permită rămînerea în partid a comuniştilor care profesează o religie, dar care sînt într-adevăr cinstiţi şi devotaţi cauzei.

Lupta împotriva religiei trebuie pusă mai temeinic pe baze ştiinţifice.

(Paragr. 10 să fie scos [745].)

Să prezinte proiectul, spre aprobare, Biroului Politic.

Campania să fie începută după o pregătire serioasă.

Scrise la 18 mai 1921 *Se tipăresc pentru prima oară, după manuscris*

CĂTRE V.M. MOLOTOV

Tovarăşului *M o l o t o v*

Sînt întru totul *d e a c o r d.* Trebuie să se formuleze în mod expres: se va trece în procesul-verbal hotărîrea adoptată de Biroul Politic [746].

18/VI. *Lenin*

Scrisă la 18 iunie 1921 *Se publică pentru prima oară, după manuscris*

CĂTRE I.S. UNŞLIHT [747]

Tovarăşe Unşliht,

Mi se comunică veşti proaste despre Petrograd. Eserii, cică, au devenit foarte activi, şi Ceka de acolo nu ştie nimic despre ei. Au recrutat elemente noi, desfăşoară o activitate conspirativă bine organizată şi-şi au agentura lor.

Ceka să nu fie cumva luată prin surprindere cu un al doilea Kronstadt.

Acordaţi, vă rog, mai multă atenţie acestei chestiuni şi scrieţi-mi *chiar astăzi* cîteva cuvinte.

N-ar fi cazul să trimiteţi la Petrograd nişte cekişti de aici dintre cei mai pricepuţi?

Se vorbeşte că eserii îndeamnă pe ţăranii care simpatizează cu ei să se ducă la Petrograd.

www.dacoromanica.ro

Ce informaţii aveţi şi care sînt planurile dumneavoastră ? [748]

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Scrisă între 4 şi 7 iulie 1921

Se tipăreşte pentru prima oară, după un text dactilografiat al amintirilor lui I.S. Unşliht

CĂTRE P.A. BOGDANOV

Prezidiul Consiliului economic superior — tov. Bogdanov

8/VII. 1921

Vă rog să vă puneţi de acord cu Comisariatul poporului pentru comerţul exterior, Comisariatul poporului pentru învăţămînt şi cu tov. Ţiperovici în problema trecerii fabricii de porţelanuri din Petrograd (fosta proprietate a casei imperiale) şi a atelierelor de şlefuit cristale şi pietre preţioase în subordinea Consiliului economic superior, prin intermediul Consiliului economic din Petrograd, şi să imprimaţi activităţii lor caracterul unei producţii pentru export, astfel ca aspectul artistic al acesteia să rămînă şi de acum înainte sub observaţia Comisariatului poporului pentru învăţămînt, iar de calitatea mărfurilor ce se confecţionează să se ocupe Comisariatul poporului pentru comerţul exterior.

Preşedintele Consiliului Comisarilor Poporului,
Lenin (Ulianov)

Se tipăreşte pentru prima oară, după o copie dactilografiată

ÎN LEGĂTURĂ CU PROIECTUL DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA ORGANIZAREA SCHIMBULUI DE MĂRFURI DE CĂTRE UNIUNEA CENTRALĂ A COOPERATIVELOR DE CONSUM [749]

1) Să se fixeze prezentarea raportului următor peste o lună.

www.dacoromanica.ro

2) Să se cerceteze printr-un împuternicit al *Direcției centrale de statistică* care sînt formele de evidență, precum și dacă rapoartele sînt regulat trimise organelor locale și dacă acestea își îndeplinesc corect îndatoririle lor de întocmire a rapoartelor.

Termen: o săptămînă.

3) Să se traseze ca sarcină Uniunii centrale a cooperativelor de consum să prezinte spre aprobare Consiliului Comisarilor Poporului o serie de hotărîri în sensul unei lupte mai energice împotriva desfășurării anarhice a schimbului de mărfuri.

Termen: o săptămînă.

4) În ce privește echivalentele, să se permită Uniunii centrale a cooperativelor de consum și organelor ei locale, inclusiv punctelor pentru schimbul de mărfuri de la sate, să acționeze în mai deplină libertate și să introducă în sistemul lor acordarea de premii pentru o circulație rapidă a mărfurilor și efectuată într-un volum mai mare.

În termen de o săptămînă să se prezinte spre aprobare Micului C.C.P.

Scris la 15 iulie 1921

Publicat pentru prima oară în 1932, în „Culegeri din Lenin", vol. XX

Se tipărește după manuscris

PROIECT DE HOTĂRÎRE A BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA CU PRIVIRE LA CERCETAREA ACTIVITĂȚII COMISARIATULUI POPORULUI PENTRU COMERȚUL EXTERIOR[750]

Propun Biroului Politic să hotărască următoarele:

1) Se va prezenta un raport.

2) Va fi numit ca raportor Unșliht.

3) Raportul va fi întocmit în așa fel încît să aibă drept *încheiere* hotărîrile Biroului Politic cu privire la concluziile raportului.

www.dacoromanica.ro

4) Chestiunile secrete vor fi grupate separat, în vederea unui raport care urmează să fie prezentat în ședință secretă.

23/VIII. *Lenin*

Scris la 23 august 1921

Se tipărește pentru prima oară, după manuscris

O NOTĂ CĂTRE E.S. VARGA ȘI TEZE PENTRU ORGANIZAREA UNUI INSTITUT DE INFORMARE CU PRIVIRE LA MIȘCAREA MUNCITOREASCĂ INTERNAȚIONALĂ[751]

Dragă tovarășe Varga,

Vă trimit alăturat observațiile mele. Dacă considerați necesar, o să mai vorbim la telefon.

Cu salutări, *Lenin*
31/8

Rectificări eventuale sau teze

la proiectul întocmit de tov. E. Varga cu privire la organizarea Institutului de informare

1. Institutul să-și desfășoare activitatea în deplină și absolută legalitate, ținînd seama de condițiile existente la Berlin și la Viena, ca și în întreaga Europă occidentală, în Anglia și în America.

2. Institutul să-și aibă sediul la Berlin sau Viena, Copenhaga sau Christiania.

3. Problemelor economice și sociale nu trebuie să li se consacre mai mult de 20% din timpul de muncă și din tipăriturile Institutului (20% ambelor categorii, luate împreună). 80% să se rezerve problemelor politice.

4. În ce privește capitolul politic, sarcina Institutului se limitează doar la a culege date obiective în legătură cu chestiunile care au un caracter legal și pot fi discutate în mod deschis.

www.dacoromanica.ro

5. Institutul trebuie să fie absolut independent de partidele comuniste.

6. Denumirea oficială a Institutului ar trebui să fie aproximativ următoarea: Institutul pentru cercetarea diverselor forme ale mişcării sociale.

7. Instrucţiunile principiale se dau unui conducător — sau la cel mult trei conducători — ai Institutului.

8. Pe baza instrucţiunilor principiale verbale, conducătorul trebuie să elaboreze o instrucţiune amănunţită absolut legală şi s-o prezinte aici, la Moscova, spre aprobare definitivă, *Comitetului Executiv al Internaţionalei Comuniste.*

9. Se vor prezenta rapoarte săptămînal sau de două ori pe săptămînă. Vor fi completate cu anexe de ordin economic-social în fiecare lună sau o dată la trei luni.

10. Institutul trebuie să aibă o existenţă cu totul independentă de ambasadele sovietice.

11. Institutul trebuie să înceapă cu puţin. Pentru ţările în care se vorbeşte limba germană, pentru Peninsula Scandinavică şi pentru ţările slave se va folosi doar limba germană.

O extindere a activităţii în ţările anglo-saxone şi în cele romanice este admisibilă numai pe baza unor acorduri separate cu reprezentantul fiecărui grup al acestor ţări. Acordul va fi stabilit numai aici, la Moscova.

12. Rapoartele sau, mai bine zis, publicaţiile sau corespondenţele Institutului trebuie plătite de abonaţi (de către ziare, biblioteci etc.).

Trebuie respectat următorul principiu de bază: Institutul să fie astfel organizat şi activitatea lui să fie îndrumată în aşa fel încît *toate* ziarele muncitoreşti, de *orice* orientare ar fi ele, să fie *obligate* să se aboneze la publicaţiile Institutului şi să le plătească. Dacă nu se face acest lucru, înseamnă că Institutul nu prezintă nici o valoare.

13. Trebuie folosit ca proiect iniţial de instrucţiuni proiectul tovarăşului Varga [752]. E nevoie în special ca în acest proiect să se introducă două modificări esenţiale: 1) în paragr. 3, *sus*; 2) să fie mult mai amănunţit elaborată partea politică.

www.dacoromanica.ro

Cîteva observaţii la punctul 2:

(Anexa B.) Paragr. 3 şi 4: Corespondenţe din fabrici?

+ colecte de bani efectuate de înşişi muncitorii?

+ în mod special şi deosebit de amănunţit trebuie elaborate problemele *mişcării sindicale* din punct de vedere politic. Atragerea sindicatelor de partea noastră constituie una din problemele politice cele mai importante.

+ cooperativele muncitoreşti: *acelaşi lucru* (partea a II-a, b).

+ toate *formaţiile* politice *intermediare* (cum este partidul muncitorilor şi fermierilor din Statele Unite) prezintă o importanţă *deosebită*.

+ Foi volante? Distribuire? Difuzare?

+ **atitudinea** faţă de războiul din 1914—1918? *Extrem de important.*

Partea a II-a, paragr. **a**: partide muncitoreşti „revoluţionare" (??) ca Partidul muncitoresc comunist din Germania.

Denumirea nu e justă. Ele *nu* sînt revoluţionare. Ar fi trebuit să spuneţi: semianarhiste, anarhizante sau care se situează pe o poziţie apropiată de anarhism.

Trebuie adăugat: dezbinarea din rîndurile anarhismului, în toată lumea, în legătură cu problema patriotismului şi aceea a internaţionalismului; *pentru* sistemul sovietic, *împotriva* lui.

(Paragr. b) Partidele Internaţionalei a II-a şi ale Internaţionalei a II$\frac{1}{2}$ — **mult** *mai amănunţit.*

+ atitudinea faţă de *propriile* colonii — şi faţă de *imperialism* în politica lui *practică* — *mult, mult mai amănunţit.*

+ toate grupurile şi curentele pacifiste şi democratice mic-burgheze — *mult mai amănunţit.*

Ş.a.m.d.

31/8.1921. *Lenin*

Se tipăresc pentru prima oară, după manuscris
Traduse din limba germană

www.dacoromanica.ro

CĂTRE E.S. VARGA [753]

Dragă tovarăşe Varga,

Eu consider că modul cum puneţi dumneavoastră problema (să fie informat Comitetul Executiv al Internaţionalei Comuniste, *s a u* presa muncitorească, *s a u* amîndouă?) este greşit.

Noi avem nevoie de o informare *c o m p l e t ă* şi *v e r i d i c ă*. Or, adevărul nu trebuie să depindă de cel căruia trebuie să-i slujească.

Se poate accepta doar următoarea separaţie: informare *i l e g a l ă* (numai pentru *Comitetul Executiv al Internaţionalei Comuniste)* şi informare *l e g a l ă* (pentru toţi).

Cea dintîi există de pe acum; ea trebuie să aibă o existenţă *s e p a r a t ă* şi trebuie îmbunătăţită.

Cea de-a doua, ca să devină bună, are nevoie de o mai bună organizare a *s e l e c ţ i o n ă r i i f a p t e l o r*, fără declaraţii că „noi" sîntem comunişti.

Dacă *selecţionarea faptelor* va fi completă, exactă şi bine făcută, atunci şi presa galbenă muncitorească (îndeosebi ziarele locale şi cele sindicale) *v a c u m p ă r a* neapărat şi va plăti materialele noastre. Dacă asemenea fapt n-o să se întîmple, înseamnă că vom fi făcut dovada că desfăşurăm *în mod defectuos* munca legală.

1/IX.1921 Cu salutări comuniste, *Lenin*

Se tipăreşte pentru prima oară, după manuscris
Tradusă din limba germană

ÎN LEGĂTURĂ CU UN DECRET AL CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA PRESTAŢIA ÎN MUNCĂ CU ATELAJELE [754]

Comisariatul poporului pentru problemele muncii are datoria ca, de comun acord cu Direcţia centrală de statistică şi cu Comisia de stat a planificării, să tipărească

www.dacoromanica.ro

— spre *afișare* obligatorie în toate plășile — o *înștiințare*, scrisă într-un limbaj cît se poate de clar, care să explice populației că prestația de *șase zile* de muncă cu atelajele poate fi redusă pînă la *două* zile, potrivit cu randamentul efectiv al muncii în gubernia Kiev*.

S noiembrie 1921

Publicat pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

PROIECT DE HOTĂRÎRE A BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA CU PRIVIRE LA CONTRACTAREA UNUI ÎMPRUMUT ÎN SUEDIA [755]

P r o p u n: să aprobăm, în principiu, și să însărcinăm Comisariatul poporului pentru comerțul exterior să continue tratativele, *însă cu rezerva:* 1) de a nu lua o hotărîre definitivă fără aprobarea Biroului Politic (care trebuie să-și păstreze libertatea de *a r e f u z a)*; 2) de a căuta să încheie *un asemenea împrumut* în condiții mai bune cu alți *ofertanți* (cu cei italieni, bunăoară).

13/III. *Lenin* **

Scris la 13 martie 1922

Se tipărește pentru prima oară, după manuscris

---

* Nu s-a putut stabili despre ce e vorba aici. — *Nota red.*

** Proiectul a fost semnat și de L.B. Kamenev și I.V. Stalin; L.D. Troțki s-a abținut. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

MATERIALE PREGĂTITOARE

PROIECTUL DE STATUT AL PARTIDULUI

(VARIANTĂ INIȚIALĂ)[88]

1. Este considerat membru al *P.S.D.R.* oricine recunoaște programul lui, face parte dintr-una din organizațiile lui și sprijină partidul atît prin mijloace materiale, cît și prin participare personală la activitatea lui.

2. Organul suprem al partidului este *congresul partidului*. Congresele partidului sînt convocate de către Comitetul Central (în măsura posibilului, cel puțin o dată la doi ani). Comitetul Central este obligat să convoace congresul partidului atunci cînd acest lucru este cerut de către comitete și uniuni de comitete de partid care la ultimul congres au avut împreună o treime din numărul voturilor.

1. Este considerat membru al *P.S.D.R.* oricine recunoaște programul lui și sprijină partidul atît prin mijloace materiale, cît și prin participare personală într-una din organizațiile lui.

2. Organul suprem al partidului este *congresul partidului*. Congresele partidului sînt convocate de către Comitetul Central (în măsura posibilului, cel puțin o dată la doi ani). Comitetul Central este obligat să convoace congresul partidului atunci cînd acest lucru este cerut de către comitete și uniuni de comitete de partid care la ultimul congres au avut împreună o treime din numărul voturilor sau de către Consiliul partidului. Con-

www.dacoromanica.ro

gresul se consideră valabil constituit dacă sînt reprezentate la congres mai mult de jumătate din numărul total al comitetelor de partid existente în momentul întrunirii congresului.

3. Au dreptul să fie reprezentate la congres: (a) Comitetul Central; (b) redacția Organului Central al partidului; (c) toate comitetele locale care nu fac parte din uniuni speciale; (d) toate uniunile de comitete care sînt recunoscute de către partid. Fiecare dintre aceste patru categorii de organizații are, la congresul partidului, cîte două voturi deliberative. Noile comitete și uniuni de comitete trebuie, în general, să fie recunoscute de către Comitetul Central; și, în special, să fie recunoscute cu cel puțin o jumătate de an înainte de congres, pentru a căpăta dreptul de a fi reprezentate cu vot deliberativ la congres.

3. Au dreptul să fie reprezentate la congres: (a) Comitetul Central; (b) redacția Organului Central al partidului; (b_1) consiliul partidului *; (c) toate comitetele locale care nu fac parte din uniuni speciale; (d) toate uniunile de comitete care sînt confirmate de către partid. Fiecare organizație din aceste patru categorii are, la congresul partidului, cîte două voturi deliberative. Noile comitete și uniuni de comitete, în general, sînt confirmate de către Comitetul Central; numai dacă sînt confirmate cu cel puțin o jumătate de an înainte de congres capătă ele dreptul de a fi reprezentate la congres.

4. Congresul partidului alege Comitetul Central și redacția Organului Central al partidului. Comitetul

4. Congresul partidului alege Comitetul Central, redacția Organului Central și Consiliul partidului. Co-

* Punctul „b_1" a fost șters de Lenin la redactarea definitivă a acestui proiect. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Central conduce în mod nemijlocit lupta politică, coordonează şi îndrumează întreaga activitate practică a partidului şi administrează casa centrală a partidului. Pentru servirea întregii mişcări, considerată în ansamblu, Comitetul Central numeşte totodată agenţi speciali sau grupuri speciale, care se află în subordinea lui directă. Comitetul Central examinează atît conflictele ivite între diferite organizaţii şi instituţii ale partidului, cît şi pe cele ivite în sînul lor.

5. Redacţia Organului Central conduce partidul din punct de vedere ideologic, redactînd Organul Central al partidului, organul ştiinţific al partidului şi diferite broşuri, îndrumează activitatea de propagandă, agitaţie ş.a.m.d. şi se ocupă de rezolvarea problemelor tactice.

Sediul Comitetului Central trebuie să fie în Rusia, iar acela al Organului Central — în străinătate. Pentru coordonarea activităţii lor, redacţia Organului Central şi Comitetul Central

mitetul Central coordonează şi îndrumează întreaga activitate practică a partidului şi administrează casa centrală a partidului, precum şi toate instituţiile tehnice ale partidului. Comitetul Central examinează atît conflictele dintre diferite organizaţii şi instituţii ale partidului, cît şi pe cele ivite în cadrul lor. Comitetul Central are în atribuţia lui stabilirea de legături cu celelalte partide şi organizaţii politice, precum şi încheierea de acorduri provizorii cu ele*.

5. Redacţia Organului Central conduce partidul din punct de vedere ideologic, redactează Organul Central al partidului, organul ştiinţific al partidului şi diferite broşuri.

Sediul Comitetului Central trebuie să fie în Rusia, iar acela al Organului Central — în străinătate. Pentru coordonarea activităţii lor, redacţia Organului Central şi Comitetul Central

* La redactarea definitivă a textului, Lenin a şters această frază şi a scris pe margine: „N-ar fi mai bine să punem **Consiliul partidului**? — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

se află în permanentă legătură și organizează cît mai des întrevederi și consfătuiri. În caz că se ivește vreun conflict între Organul Central și Comitetul Central, chestiunea este examinată de un colegiu compus din doi membri din partea redacției Organului Central, doi membri din partea Comitetului Central și un membru ales de către toți membrii redacției Organului Central și ai Comitetului Central laolaltă.

În caz de arestare a tuturor membrilor și membrilor supleanți ai Comitetului Central, redacția Organului Central, cu o majoritate de două treimi din voturile ei, numește un nou Comitet Central*.

5 bis. Consiliul partidului, compus din cinci persoane, este ales de către congres din rîndurile membrilor redacției Organului Central și ai Comitetului Central. Consiliul rezolvă litigiile, controversele sau divergențele dintre redacția Organului Central și

se află în permanentă legătură și organizează cît mai des întrevederi și consfătuiri. În caz că se ivește vreo divergență între redacția Organului Central și Comitetul Central, chestiunea se rezolvă de către „Consiliul permanent al partidului", care e alcătuit din 5 membri din cadrul Organului Central și al Comitetului Central desemnați de către congres.

În caz de arestare a tuturor membrilor și membrilor supleanți ai Comitetului Central, redacția Organului Central, cu o majoritate de două treimi din voturile ei, numește un nou Comitet Central.

Redacția Organului Central reprezintă partidul în străinătate **.

6. Consiliul partidului este ales de către congres din rîndul membrilor redacției Organului Central și ai Comitetului Central și este compus din cinci persoane. Consiliul rezolvă controversele sau divergențele dintre redacția Organului Central și Comitetul Central în

* După cuvintele „redacția Organului Central", Lenin a scris mai întîi cuvintele „printr-o hotărîre adoptată de ea cu unanimitate", apoi le-a șters. — *Nota red.*

** Textul, cu începere de la cuvintele „sediul Comitetului Central" și pînă la finele punctului 5 au fost șterse de Lenin, care a scris pe margine, la începutul alineatului: „De scos!" — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Comitetul Central în problemele organizatorice generale și tactice.

problemele organizatorice generale și tactice.

În intervalul dintre congrese, Consiliul partidului este, în general, organul suprem al partidului.

Consiliul partidului este în general organul suprem al partidului în perioada dintre două congrese consecutive.

În cazul unei căderi totale a Comitetului Central, Consiliul partidului procedează la refacerea lui *.

Consiliul partidului rezolvă divergențele dintre redacția Organului Central și Comitetul Central în domeniul problemelor organizatorice generale și al problemelor tactice, coordonează activitatea lor și este instituția supremă a partidului în perioada dintre două congrese**.

6. Fiecare comitet de partid și fiecare uniune de comitete, recunoscute de către partid, și orice altă organizație sau grupă de partid conduce în mod autonom treburile care privesc localitatea respectivă, raionul respectiv, mișcarea națională respectivă sau func-

7. Fiecare comitet de partid și fiecare uniune de comitete, recunoscute de către partid, și orice altă organizație sau grupă de partid conduce în mod autonom treburile care privesc în mod special și exclusiv localitatea respectivă, raionul respectiv, mișcarea na-

* Alineatele al doilea și al treilea ale acestui punct au fost șterse de V.I. Lenin. Alineatul al patrulea a fost scris pe margine. — *Nota red.*

** Textul acesta cu începere de la alineatul al doilea a fost scris de V.I. Lenin cu creionul. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

ția respectivă anume încredințată acestei grupe, obligîndu-se în același timp să se supună tuturor hotărîrilor Comitetului Central și să contribuie cu fonduri la casa centrală a partidului în proporțiile stabilite de Comitetul Central (sau fixate printr-o hotărîre a congresului).

7. Orice membru de partid și orice persoană care aduce vreun serviciu partidului este în drept să solicite ca cererea sa să fie înaintată în original Comitetului Central, Organului Central sau congresului partidului.

8. Orice organizație de partid este obligată să pună la dispoziția Comitetului Central (sau a agenților lui) și a redacției Organului Central toate materialele care le sînt necesare pentru a se informa asupra întregii ei activități și asupra tuturor membrilor ei.

9. Toate organizațiile de partid și toate instituțiile colegiale ale partidului iau hotărîri cu majoritate simplă de voturi și au dreptul de cooptare. Pentru cooptarea de noi membri și pentru excluderea vreunui membru

țională respectivă sau funcția respectivă anume încredințată acestei grupe, obligîndu-se în același timp să se supună tuturor hotărîrilor Comitetului Central și ale Organului Central și să contribuie cu fonduri la casa centrală a partidului în proporțiile stabilite de Comitetul Central.

8. Orice membru de partid și orice persoană care are vreo legătură cu partidul este în drept să solicite ca cererea sa să fie înaintată în original Comitetului Central, Organului Central sau congresului partidului.

9. Orice organizație de partid este obligată să pună la dispoziția Comitetului Central și a redacției Organului Central toate materialele care le sînt necesare pentru a se informa asupra întregii ei activități și asupra tuturor membrilor ei.

10. Toate organizațiile de partid și toate instituțiile colegiale ale partidului iau hotărîri cu majoritate simplă de voturi și au dreptul de cooptare. Pentru cooptarea de noi membri și pentru excluderea vreunui

www.dacoromanica.ro

se cer $^2/_3$ din numărul voturilor.

10. Liga din străinătate a social-democrației ruse unește pe toți membrii P.M.S.D.R. aflați în străinătate, formînd o asociație care are drept scop propaganda și agitația în străinătate, precum și sprijinirea sub diferite forme a mișcării din Rusia. Liga se bucură de toate drepturile unui comitet, cu singura excepție că în domeniul propagandei și agitației ea acționează sub conducerea directă a redacției Organului Central și că ea acordă sprijin mișcării din Rusia numai prin intermediul unor persoane sau grupuri anume desemnate de Comitetul Central.

membru se cer $^2/_3$ din numărul voturilor.

11. Liga din străinătate a social-democrației ruse are drept scop propaganda și agitația în străinătate, precum și sprijinirea mișcării din Rusia. Liga se bucură de toate drepturile unui comitet, cu singura excepție că ea acordă sprijin mișcării din Rusia numai* prin intermediul unor persoane sau grupuri anume desemnate de Comitetul Central.

Scris în a doua jumătate a lunii mai și în iunie 1903

Publicat pentru prima oară în 1927, în „Culegeri din Lenin", vol. VI

Se tipărește după manuscris

PLANUL ARTICOLULUI „CĂDEREA PORT ARTHURULUI" **

Capitularea (Căderea) Port Arthurului

N. B.: C r i m i n a l i g n o r a n c e *** („*Times*")

{Aventura colonială cu Manciuria}

* În dreptul acestor cuvinte, pe margine, Lenin a scris: „ea întreține relații cu Rusia și cu comitetele din Rusia numai". În cursul redactării proiectului, V.I. Lenin a șters aceste cuvinte. — *Nota red.*

** Vezi articolul „Căderea Port Arthurului", în: *V.I. Lenin.* Opere complete, vol. 9, București, Editura politică, 1962, p. 152—160.—*Nota red.*

*** *I g n o r a n ț ă c r i m i n a l ă.* — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

N

Importanța militară

Planul țarului: 200 000 pentru Kuropatkin. Hrană? Artilerie?

Principalul țel al japonezilor. Nimicirea flotei. (300 000 000 ruble.) **48 000** prizonieri Victorie în ceea ce e principal. A crescut înzecit pericolul pe care-l prezintă Kuropatkin. Imposibilitatea de a recuceri Port Arthurul

Cauzele prăbușirii militare

Lipsa de pregătire. Birocratismul. Furturile etc. — Paradă

Nivelul scăzut al ofițerilor și soldaților. — Echipajul flotei

comp. „Indépendance Belge"

„Războaiele sînt purtate de către popoare".
„Times": Criminal ignorance of strategy*.

Însemnătatea politică mondială

Consolări puerile: Lui Kuropatkin îi este acum mai ușor!!

„Frankfurter Zeitung" comp. „Vossische Zeitung" extrase[757]

Centrul de greutate — Oceanul Pacific. Asia a învins Europa. Lărgirea pieței mondiale.

Capitularea Port Arthurului este primul pas spre capitularea țarismului [înfrîngerea ireparabilă a autocratismului].
Războaiele și importanța lor revoluționară: slăbiciunea claselor revoluționare.
Războiul și condamnarea lui sentimentală.
Punctul de vedere de clasă.

„Speculația".
Războiul și lupta de clasă.
Ororile războiului.

* O ignoranță criminală în materie de strategie.

www.dacoromanica.ro

a. Importanța militară.
b. *Cauzele* prăbușirii militare.
c. = falimentul absolutismului.
d. Importanța istorică — universală.
e. Aprecierea războiului.
f. Falimentul absolutismului

bis

(Continuarea războiului și răscoala)

a. Importanța militară nemijlocită.
b. și c.) Importanța prăbușirii militare, ca prăbușire a sistemului politic. [O forță progresistă a zdrobit bastionul reacțiunii.]
d. Importanța istorică-mondială a războiului japonez.
e. O apreciere a războiului făcută de pe poziții de clasă.
f. Falimentul absolutismului Revoluția.

„Vossische Zeitung"

Extinderea revoltei populare = încetinire (*pentru* a ajunge la o adîncire.

Din „Vossische Zeitung"—înainte grupuri restrînse de extremiști, intelectuali (care la 30 de ani se domolesc), iar acum orașele sînt în fierbere („Putsche" und „Attentate")*.

Temeri exprimate în presa burgheză vest-europeană.

Înainte subapreciau pericolul unei revoluții în Rusia, iar acum se tem de ea.

* — „puciuri" și „atentate". — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

A) Importanța pe care o au în cursul războiului.
B) Importanța prăbușirii militare și cauzele ei.
C) Forța istorică progresistă a învins-o pe cea reacționară.
D) Prăbușirea militară și revoluția

Un război cu Rusia („1848“).
Importanța istorică-mondială a războiului cu Japonia.
O apreciere a războiului făcută de pe poziții de clasă.

Agitația în rîndul zecilor de milioane (în comparație cu cea desfășurată în rîndul zecilor de mii).

Cu atît dezastrul va fi mai mare și mai sigur.

Scris după 20 decembrie 1904 (2 ianuarie 1905)

Publicat pentru prima oară în 1926, în „Culegeri din Lenin“, vol. V

Se tipărește după manuscris

ÎNȚELEGERE ÎN VEDEREA LUPTEI PENTRU INSURECȚIE ȘI FORMAREA UNUI COMITET DE LUPTĂ

PLAN: [758]

1) Motivarea acordului.
2) Obiectivul lui.
3) Programul (1) răsturnarea absolutismului,
(2) guvern revoluționar provizoriu,
(3) înarmarea poporului,
(4) adunare constituantă,
(5) comitete țărănești revoluționare.
4) Formarea unui *comitet de luptă provizoriu*, cu scopul
(1) de a strînge fonduri bănești,
(2) de a stabili care sînt efectivele,
(3) de a informa masele de militanți ruși

www.dacoromanica.ro

asupra acordului şi a discuta pe scară largă mijloacele de înfăptuire,

(4) de a pregăti o conferinţă, *în Rusia*, pentru formarea unui comitet de luptă *pe întreaga ţară*.

5) Sarcina Comitetului de luptă: coordonarea măsurilor pentru pregătirea răscoalei.

$^2/_3$ din articol, dată fiind importanţa pe care o prezintă deplina solidaritate între partide şi păstrarea independenţei fiecăruia din ele.

6) Atitudinea Comitetului de luptă faţă de teroare.

7) O chemare adresată tuturor socialiştilor şi tuturor democraţilor revoluţionari.

5 bis

Comitetul de luptă lansează un apel *numai* în legătură cu problemele care intră *pe de-a-ntregul* în programul lui, şi nu altfel decît menţionînd de fiecare dată că partidul îşi menţine independenţa.

Scris în februarie—martie 1905

Publicat pentru prima oară în 1926, în „Culegeri din Lenin", vol. V

Se tipăreşte după manuscris

PLANUL BROŞURII „PLEHANOV ŞI NOUA «ISKRĂ»" [759]

1

Prefaţă

1. Actualitatea problemelor.
2. Un istoric al ivirii acestor probleme: insurecţia — condiţiile şi organele ei.
3. Aripa oportunistă: despre caracterul complotist al insurecţiei noastre — împotriva lozincii organizării revoluţiei — împotriva lozincii unui guvern revoluţionar provizoriu — despre autoînarmare ca o necesitate imperioasă — lozinca autoadministrării revoluţionare.
4. Punctul central = guvernul revoluţionar provizoriu.

www.dacoromanica.ro

5. Engels. Tezele din nr. 3 al ziarului „*Proletarii*“ [760]. Contestate de Plehanov.
6. Participarea la un guvern revoluționar în general și participarea în condiții cînd ești în minoritate.
7. Două situații diferite la Engels. Oscilările lui Plehanov. Cotitura lui de la nr. 97 al ziarului „Iskra“ [761].
   Cf. rezoluția neoiskriștilor și pe aceea a Congresului al III-lea.
8. 1894. Omisiuni [762].
9. Legătura dintre această problemă și insurecție (cf. 1873).
10. Situația în 1848 și 1894 în Europa, respectiv 1905 în Rusia.
11. După moartea conducătorului.
12. Pedantism. Ridicarea pe o treaptă superioară și noile pericole ale noii trepte superioare.
13. Caracterul concret al lozincii insurecției...

2

Prefață *

1) Controversa în legătură cu guvernul revoluționar provizoriu.
   Legătura acestei probleme α) cu Adunarea constituantă și β) cu insurecția.
   [Bundul și generația spontanee.]
2) E admisibilă sau nu? Dacă este, în ce condiții?
   ? „Iskra“. Un răspuns precis în rezoluția Congresului al III-lea.
   Nil ** *împotriva ei.*
3) Teze sau concluzii în nr. 3 al ziarului „Proletarii“. 1—5.
4) La teza 1. Nil Plehanov. Martînov numai despre federalism [763]. Un subterfugiu.
5) La teza 2.

---

* În partea de sus a manuscrisului, Lenin a scris: „II foileton : 48 × × = 288 (Zeilen) [rînduri. — *Nota trad.*] a 60 = 17 280 semne tipografice. *Tezele* („concluzii“) Nr. 1—5“. — *Nota red.*

** — *Nimic.* — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

Un subterfugiu al lui Plehanov.
6) La teza 3. Plehanov — un subterfugiu. Contra „Zarea" nr. 1 și „Iskra" nr. 74.
7) La teza 4.
Legătura cu problema insurecției. Un subterfugiu al lui Plehanov.
8) La teza 5.
1848 și 1789.

3

Plehanov și noua „Iskră"

I. *În loc de introducere. O mică completare la analiza supraomului*[764] *intelectual.*

1. A început să scrie o broșură polemică prin a vorbi despre solidaritate. „Supraom". *So!!* *
2. Lipsa de caracter. A devenit mai deștept. Transfug-fanfaron. Duelgiu, „Bombonica"[765]. O fracțiune alcătuită din transfugi. Ipocrizie.

II. *Problema guvernului revoluționar provizoriu*

(α) *Sîcîieli inutile*

1. Filozofie: „nu se sinchisește". Contra Ortodoks [766].
2. — „grosolănie" și ipocrizie.
3. Unde a fost publicată scrisoarea lui Engels?
4. Martînov și „Ce-i de făcut?" Comp. Congresul al II-lea [767].
5. Lenin — „singur". Împotriva celor din străinătate, *bîrfeli perfide.*
6. Dialectician? „Eu nu sînt marxist" [768].

(β) *Referiri la Marx și Engels*

(Marx) „Un virtuos al filistinismului" [769].
Nu concepe sau nu pune problema.
„Situația" [770] (Trișare [771]).

* — *Așa !! — Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

(Engels) Scrisoarea către Turati. 1848 și 1894.
Jaurèsism (Comp. nr 14 din „Vpered").
Substituire de cuvinte și deosebire de situații. Dialectică sau subterfugiu?
Își bate joc de dialectică.
Sarcina obiectivă = revoluție democratică sau socialistă?

(Engels) Bakuniștii.
O problemă generală: este admisibil un guvern provizoriu?
Participare în general?
„În minoritate" |îmi denaturează ideea|
„Raportul de forțe"
„*Unde ne-am pronunțat noi împotriva unui guvern provizoriu?*" [772]
(Ha!-Ha!)
|Profanare de sus și de jos [773]|
Legătura cu insurecția (comp. 1873 și 1848).

principiu sau oportunitate? [774]
S-a încurcat:
E de neconceput „Dnevnik" nr. 2. Contra „Zarea" nr. 1.
E inadmisibil, ibid. „Iskra" nr. 74—75.

Situația actuală din Rusia
Insurecție? Care e organul ei?
„A născocit dictatura" [775]. Numai atît? — miezul problemei.
„Capturarea" de la Odesa [776]. Impozite? Un singur oraș?
Comune revoluționare?
„După moartea conducătorului" („Pedanții").
Mica burghezie reacționară și cea revoluționară.
Mica burghezie și *țărănimea.*
Confuzie între revoluția democratică și cea socialistă.
K. Kautsky și Millerand.

www.dacoromanica.ro

K. Kautsky despre „victoria" revoluției ruse, despre *dominația* proletariatului.
Rezoluțiile congreselor și polemica supraomului.

ΣΣ = s-a încurcat.

III. *Cum, când și de ce s-a încurcat tov. Plehanov?*
un istoric al sciziunii.

(1) 1901—1903	(5) 1—8.1904
(2) Congresul al II-lea	(6) 8.1904—V. 1905
(3) 8—11. 1903	(7) V. 1905
(4) Încercare de conciliere	(8) Now * [777]

1. Congresul al II-lea, paragr. I — și răspunderea morală.
2. Scrisoarea din 6.X.1903 [778] și caracterizarea făcută de Deutsch (procesele-verbale ale Ligii) [779].
3. „Ce nu trebuie făcut" [780], comp. „Un pas înainte, doi pași înapoi" anarhism / jaurèsism
4. Planul campaniei zemstvelor. „Broșura conspirativă" [781].
5. Nr. 85 și broșura lui Troțki [782]. Rectificări.
6. „Confuzie organizatorică" [783]. **Slăbiciune pentru „Iskra" sau s-a încurcat cu „Iskra"?**
A căutat să încurce lucrurile.
„Complotism". Redacția?
(„Dnevnik Soțial-Demokrata" nr. 2). Paragr. 1?
7. *Confuzie tactică* { I. Minciună organizatorică și adevăr tactic?? / II. Aripa oportunistă a partidului?? }

* — În momentul de față. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

IV. *Cum a scris Plehanov istorie în noua „Iskră"?* [784]

1. „Ce-i de făcut?" Născociri. Comp. K. Kautsky.
2. — Roadele demagogiei.
3. Programul. „Nu Lenin". Document [785].
4. Promisiunea făcută în „Vpered".
   Cele două puncte principale din program care au format obiect de discuție.
5. Scrisoarea în legătură cu „Proletarii" și cu curentul „martînovist".
6. ΣΣ = *Minciună.*

V. *Concluzie. Cîteva cuvinte împotriva exagerării divergențelor*

1. Repetarea celor spuse în „Un pas înainte..." despre Akselrod*.
2. Greșeli mici și oameni mari.
3. Comp. Bebel și 1895 Breslauer Debatten ** [786].
4. Bebel la Breslau și Kautsky contra „tonului" folosit de el.
5. Atît timp cît nu se va fi descotorosit de moștenirea noii „Iskre", Plehanov va încurca lucrurile și va denatura adevărul.

Scris în august—septembrie 1905

Publicat pentru prima oară în 1931 și în 1926, în „Culegeri din Lenin", vol. XVI și V

Se tipărește după manuscris

PLANUL UNUI ARTICOL DESPRE CONFERINȚA DE LA ZIMMERWALD [787]

N. B.

(1) Raportul prezentat de Akselrod: apără și mascheză atitudinea revistei „*Nașa Zarea*".
(2) Raportul prezentat de bulgar: răscoala soldaților în 1912, în timpul războiului balcanic.

* Vezi *V. I. Lenin.* Opere complete, vol. 8, București, Editura politică, 1962, p. 368—404. — *Nota red.*
** — dezbaterile de la Breslau din 1895. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

(3) „Crahul" lui Morgari (simplist, *în favoarea* Germaniei etc.).
(4) Bourderon: Lenine, vous voulez donner *la formule de la III Internationale* *, dar noi nu pentru asta am venit aici.
(5) Consfătuirea particulară de sîmbătă (pacea este o iluzie şi o vorbă goală cît timp se menţin actualele guverne) [788].
(6) Încercarea lui Kautsky (et Co.) — călătoria întreprinsă de ei la Berna — de a smulge din mîinile lui Grimm et Co. acţiunea de reconstituire a Internaţionalei a II-a.
(7) Raportul prezentat de leton.
Două citate din „En Garde"
(8) Raportul Comitetului Central.
(9) Atitudinea bundistului.
(10) Scrisoarea lui Liebknecht (*„Burgkrieg"* **)...
(11) Votul împotriva creditelor (istericalele lui Ledebour)...
(12) Polemica cu Ledebour.
(13) „Kautskismul" în delegaţia germană.
(14) Aşteptarea bătăliilor revoluţionare (şi *Ledebour* şi *Merrheim*).
(15) Cuvîntarea rostită de Roland-Holst (pentru prima oară în viaţă, un bloc cu elemente situate mai la dreapta).
(16) Raportul prezentat de Merrheim: lupta cu *Jouhaux* şi cu *„L'Humanité"*.
(17) Declaraţia noastră de protest împotriva „ultimatului" lui Ledebour.
(18) Turati (resignazzia) et Co. în partidul italian.

Scris mai tîrziu de 26 august (8 septembrie) 1915

Publicat pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XIV

Se tipăreşte după manuscris

* — Bourderon: Lenin, voi vreţi să prezentaţi *o formulă a Internaţionalei a III-a*. — *Nota trad.*
** — *„Război civil"*. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

ÎN LEGĂTURĂ CU ARTICOLUL „PROLETARIATUL REVOLUȚIONAR ȘI DREPTUL NAȚIUNILOR LA AUTODETERMINARE“ [789]

... „dreptul națiunilor la autodeterminare“ i se pare tovarășului Parabellum o întoarcere la o epocă de mult depășită, la utopia mic-burgheză a „separatismului“ și a concurenței pașnice între state naționale independente.

Războindu-se cu acest dușman (utopiștii mic-burghezi), care, la drept vorbind, a murit de mult și a fost dat uitării, tov. Parabellum, fără să vrea, face jocul social-șoviniștilor, care dețin un loc dominant în Anglia, Franța, Germania și, în parte, în Rusia.

Noi nu putem să opunem lupta de masă revoluționară pentru socialism unui program consecvent revoluționar în problema națională. Noi trebuie să le *îmbinăm* pe amîndouă. Nu ne putem închipui revoluția socialistă sub forma unei singure bătălii pe un singur front: imperialismul împotriva socialismului. Această revoluție va însemna o întreagă epocă de ascuțită luptă de clasă și de tot felul de perturbări sociale, o serie întreagă de bătălii pe cele mai felurite fronturi, pentru înfăptuirea celor mai variate transformări economice și politice, care au devenit necesare și care cer o modificare radicală a vechilor relații. Printre aceste transformări democratice, care *alcătuiesc* conținutul noțiunii de revoluție socială, un loc de seamă trebuie să ocupe neapărat și transformarea relațiilor naționale. Proletariatul revoluționar nu-și va îndeplini misiunea sa dacă nu va apăra încă de pe acum programul său consecvent *și* în această problemă *...

...printr-un program revoluționar în problema națională. La tov. Parabellum, totul este prezentat ca și cum revoluția socialistă se reduce la o singură bătălie pe un singur front — cel economic — dusă de socialism împotriva imperialismului. Acest fel de a vedea este eronat. Revoluția proletariatului va fi epoca unei întregi serii de bătălii pe *toate* fronturile, adică pentru rezolvarea *tuturor*

* În manuscris, acest fragment de text: „dreptul națiunilor la autodeterminare» i se pare... în această problemă“ — este șters. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

problemelor economice şi politice, printre care şi cele naţionale. Rezolvarea complexului de conflicte care decurg din toate aceste probleme nerezolvate va însemna chiar înfăptuirea revoluţiei sociale. Totalitatea bătăliilor legate de aceste transformări va duce la răsturnarea burgheziei, la dictatura proletariatului, la instaurarea deplinei democraţii şi organizarea societăţii socialiste. E absurd ca lupta revoluţionară împotriva capitalismului să fie opusă *uneia* din problemele democraţiei, şi anume problemei naţionale. Proletariatul nu poate să învingă altfel decît *prin* democraţie, prin înfăptuirea în întregime a democraţiei. De aceea *toate* revendicările democratice, şi anume: crearea miliţiei, alegerea funcţionarilor de către popor, egalitatea în drepturi şi autodeterminarea naţiunilor ş.a.m.d., trebuie desăvîrşite şi îmbinate cu cerinţa de a desfăşura o luptă revoluţionară împotriva capitalismului. Să nu opunem această luptă diferitelor revendicări democratice, ci să căutăm ca în domeniul *fiecărei* probleme democratice să dăm o definiţie *tot atît de revoluţionară* a sarcinilor noastre, care *să fie legată* de lupta revoluţionară generală pentru socialism — iată care este singurul mod cu adevărat social-democrat de a pune problema.

Tov. Parabellum, în loc să ne dea o definiţie a liniei revoluţionare a proletariatului în problema naţională, caută *să ne asigure* că „noi sîntem contra anexiunilor şi contra oricăror acte de violenţă împotriva naţiunilor". Asemenea asigurări găseşti cîte vrei şi la social-şovinişti şi la Kautsky et Co. Toţi aceşti oameni resping formula dată de Parabellum: „luptă de masă revoluţionară împotriva capitalismului", *dar acceptă cu plăcere*...

...autodeterminarea naţiunilor e ipocrită dacă acest drept nu este recunoscut de ei tocmai acelor naţiuni care sînt asuprite de propria lor naţiune — şi această observaţie se potriveşte nu numai lui Plehanov şi lui Hyndman, dar şi lui Kautsky, care, căutînd „unitatea" cu social-şoviniştii, scria că a cere „independenţa de stat" (staatliche Selbständigkeit) pentru fiecare naţiune înseamnă a cere „prea mult", „zu viel" („Neue Zeit" 33, II, 77,

www.dacoromanica.ro

16.IV.1915)[790]. Aceştia sau neagă cu desăvîrşire dreptul la autodeterminare, invocînd argumente în genul celor aduse de Parabellum (Cunow, Parvus, oportuniştii şi lichidatorii ruşi). Poziţia lui Kautsky este cea mai dăunătoare şi mai periculoasă pentru clasa muncitoare, fiindcă *în vorbe* el recunoaşte dreptul naţiunilor la autodeterminare, *în vorbe* el recunoaşte că partidul social-democrat „die Selbständigkeit der Nationen allseitig (!) und rückhaltlos (?) achtet und fordert“* (S. 241 ibidem, 21.V.1915), dar *în fapt* el reduce acest drept la o formulă lipsită de orice sens, *îl ciunteşte*, nefăcînd distincţie între socialiştii naţiunilor asuprite **...

...după 1848, cînd nu se războia de loc cu democraţii mic-burghezi (ei încă de pe atunci fuseseră nimiciţi şi daţi uitării), ci cu şovinismul muncitorilor *englezi*, cu anarhismul lui Proudhon, care „nega“ problema naţională cu aceeaşi energie cu care o neagă astăzi Radek.

Marx cerea în 1868 *despărţirea* Irlandei de Anglia! El nu numai că nu-şi făcea nici un fel de iluzii în ce priveşte posibilitatea unei existenţe aparte a micului popor irlandez alături de puternica Anglie, care încă de pe atunci era un mare imperiu mondial, dar el prevedea în mod nemijlocit că se va ajunge în mod necesar la *o federaţie* cu Anglia îndată după despărţire [791]. El nici un moment...

...a imperialismului, esenţială şi deosebit de actuală cu privire la *toate* marile puteri şi la toate naţiunile oprimate de ele. Naţiunile dominante, englezii, francezii, velicoruşii, oprimă, în mod direct sau indirect, mijlocit şi nemijlocit, mai mult de jumătate din populaţia globului şi duc acum *primul* — şi, probabil, nu ultimul — război imperialist pentru extinderea şi consolidarea acestei opresiuni, pentru *o reîmpărţire* mai „echitabilă“, mai corespunzătoare cu forţa de care dispune capitalul din diferite ţări, a drepturilor, avantajelor şi privilegiilor.

Tocmai punctul de vedere al luptei împotriva şovinismului naţiunilor dominante, avansate, imperialiste,

* — „sub toate aspectele (!) şi în mod necondiţiona t (?) respectă şi apără independenţa naţiunilor“. — *Nota trad.*

** În manuscris, textul: „nu poate să învingă altfel decît *prin* democraţie... nefăcînd distincţie între socialiştii naţiunilor asuprite“ este şters.— *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

care ţin soarta lumii în mîinile lor, şi nicidecum punctul de vedere al „micilor popoare" din diferitele „colţuri ale Europei" trebuie să aibă acum rolul *hotărîtor*. Tocmai interesele luptei revoluţionare *a p r o l e t a r i a t u l u i* împotriva capitalismului, şi nicidecum interesele micilor popoare *cer* ca socialiştii care aparţin marilor puteri să apere *dreptul la despărţire* (= dreptul la autodeterminare) al naţiunilor asuprite. Lupta pentru socialism este lupta proletariatului *internaţional*-revoluţionar. Tocmai pentru că capitalismul *a unit* întreaga lume într-un singur organism economic, această luptă nu poate să nu fie internaţională. Şi pentru ca ea să fie într-adevăr aşa, şi nu numai în vorbe, e necesar ca proletariatul să nu lupte în chip burghez împotriva asupririi naţiunilor, să nu.....

...democraţilor. Spre deosebire de ei, spre deosebire de alde Scheidemann, care ne „asigură", în numele Vorstandului*, că ei sînt împotriva anexiunilor, spre deosebire de Kautsky, pentru care revendicarea autodeterminării se reduce la o revendicare inofensivă pentru burghezie, acceptabilă pentru burghezie, la o revendicare a autonomiei culturale (nepolitice), care nu obligă la nimic, noi trebuie să prezentăm tocmai din punctul de vedere al luptei revoluţionare a proletariatului din ţările înaintate o revendicare care demască complet burghezia, face cu totul inoperante sofismele ei şi formulează ceea ce e mai important şi mai esenţial în lupta pentru eliberarea naţiunilor, anume revendicarea *libertăţii de despărţire*. Faptul că această revendicare este inacceptabilă pentru burghezie — fiindcă în marea majoritate a cazurilor şi în sensul aplicării ei depline această revendicare este, desigur, inacceptabilă — nu înseamnă că ea este „utopică" (numai nişte indivizi de teapa lui Cunow, numai nişte lachei ai burgheziei imperialiste înţeleg *astfel* „utopismul"!). Dimpotrivă, faptul că ea este inacceptabilă pentru burghezie înseamnă că noi, reprezentanţii proletariatului revoluţionar, nu năzuim cîtuşi de puţin la o dezvoltare paşnică a capitalismului, nu semănăm nici

* — conducerea Partidului social-democrat din Germania. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

un fel de iluzii în această privinţă, ci aşteptăm *tocmai* să se producă o înteţire a luptei şi a revoluţiei, ca rezultat al lămuririi maselor, în faţa cărora insistăm asupra revendicărilor noastre consecvent democratice.

E de la sine înţeles — şi exemplul revendicării formulate de Marx în 1868 ca Irlanda să se despartă de Anglia confirmă în mod grăitor acest lucru — că libertatea de despărţire nu înseamnă cîtuşi de puţin propagandă în favoarea formării de mici state naţionale în general. Ea înseamnă numai, pe de o parte, cerinţa — promovată în mod consecvent, în spirit revoluţionar proletar, iar nu în chip şovăielnic burghez — de a duce democratismul pînă *la capăt*, de a nu te lăsa intimidat de faptul că democratismul consecvent duce la revoluţia socială, ci, dimpotrivă, de a sorbi tocmai din această certitudine forţa şi fermitatea necesară pentru o luptă hotărîtă pentru democraţie. Ea înseamnă, pe de altă parte...

...va constitui revoluţia socialistă şi va dezvolta întregul ei conţinut, se vor produce şi conflicte naţionale, provocate de asuprirea naţională. Incidentele de felul celui de la Zabern* nu vor fi mai rare, ci mai frecvente, şi sarcina proletariatului constă nu în a ignora asemenea „incidente", ci, dimpotrivă, în a face ca ele să se agraveze, să capete amploare, *să se transforme* într-un început de revoluţie socialistă. Numai programul consecvent democratic în problema autodeterminării, pe care-l propunem noi, răspunde unei asemenea misiuni.

Democraţii mic-burghezi şi socialiştii rutinieri, care nu văd proporţiile dezastrului Internaţionalei a II-a, se mulţumesc cu vechea formulă a „autodeterminării ...

...(4) Împotriva anexiunilor (această revendicare e acceptabilă şi pentru democraţii pacifişti mic-burghezi).

(5) Distincţia între naţiunile *asupritoare* şi *cele asuprite* este neesenţială din punctul de vedere al utopiei „frăţiei între popoare" *în* capitalism. Ea este esenţială din punctul de vedere al luptei revoluţionare împotriva *pacifismului*.

* Vezi articolul „Zabern", în: *V.I. Lenin*. Opere complete, vol. 24, Bucureşti, Editura politică, 1964, p. 199—201. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

(6) Burghezia este gata să promită orice „egalitate de drepturi", orice „autonomie națională" numai din dorința de a face ca proletariatul să i se supună în mod pașnic — în felul lui Scheidemann și al lui Kautsky — în problema *granițelor* statului.

Scris nu mai devreme de 16 (29) octombrie 1915

Publicat pentru prima oară în 1937, în „Culegeri din Lenin", vol. XXX

Se tipărește după manuscris

REPLICI LA OBSERVAȚIILE LUI G.E. ZINOVIEV PE MARGINEA ARTICOLELOR „BROȘURA LUI JUNIUS" ȘI „BILANȚUL DISCUȚIEI AȘUPRA AUTODETERMINĂRII" [792]

1

Cu privire la articolul „Broșura lui Junius"

Dumneavoastră adeseori luați în derîdere *„epoca* imperialismului". Așa și trebuie procedat față de Radek et Co., pentru care „epoca" este o rețetă pentru toate nenorocirile (p. 10—11, 14 etc., și mai frecvent în articolul despre autodeterminare). — Dar nu trebuie să cădeți în extrema opusă. Pe alocuri se creează impresia că ați mers mult prea departe.

dar de ce? Epoca = 9A + 2α
Reiese de aici că α e imposibil???

Chiar noi am spus în rezoluțiile consfătuirii de la Berna că „acum, într-o epocă cu totul diferită, *în epoca imperialistă**" (ș.a.m.d. vezi „Socialismul și războiul", p. 42). Dumneavoastră înșivă ați scris în „Kommunist" (p. 188—189): „esența epocii contemporane este trecerea de la epoca războaielor de eliberare națională *la epoca războaielor prădalnice — imperialiste și reacționare*".** Această

* Deasupra acestui cuvînt, V.I. Lenin a făcut semnul „X". — *Nota red.*
** Aici și mai departe sublinierile aparțin lui V.I. Lenin. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Dar teza cu privire la „epocă“ este în sine (dincolo de denaturările lui Radek) absolut justă și numai ea dă o orientare justă, ferește de eclectism.

Nu e o greșeală, ci acesta-i adevărul: ele sînt, desigur, *posibile*.

Nu-i adevărat!
(nu aici)

Nu, în nici un caz nu spun asta: în actualul război, spun eu, *nu* e vorba de instaurarea republicii în Germania!! A pune *aici* „războaiele naționale“ înseamnă tocmai a face confuzie între epocă și războiul actual.

Asta-i realitatea. N-avem de ce să ne temem de adevăr. Spuneți-mi numele unui alt grup!

E un termen vechi, folosit în mod obișnuit pretutindeni și întotdeauna. E

teză, după părerea mea, ar trebui *s-o repetați tocmai în articolele îndreptate împotriva lui Junius și a lui Radek și să subliniați justețea ei*. Altfel se creează impresia că o contestați și sînteți dispus să considerați ca fiind imperialist *numai* și *numai actualul* război.

Mi se pare, apoi, că e o greșeală sublinierea insistentă a posibilității * unor războaie naționale *în Europa*...

Sarcina, în momentul de față, constă în a arăta că nici țările mici (Serbia, Elveția etc.) nu pot, „în epoca actuală“, „să-și apere patria“ *. *Aici* se încurcă încă Grimm et Co., *aici* „descoperă“ Plehanov defecțiunile...

Chiar dumneavoastră spuneți în articolul împotriva lui Junius că a-ți baza tactica pe războaie naționale înseamnă „a-ți îndrepta fața spre trecut, iar nu spre viitor“, înseamnă a recurge la *fantezia* unui război național etc. ...

„*Numai* grupul «Socialiștii internaționaliști din Germania» (I.S.D.) continuă să rămînă la postul său“ (p. 5). Acest lucru trebuie spus altfel. Să nu-i lăudăm prea mult pe ai noștri.

La pag. 9

Războaiele „imperialiste“ din timpul Marii revoluții franceze, „imperialismul lui Napoleon“. Trebuie lămurit în ce sens este folosit aici termenul „imperialism“.

www.dacoromanica.ro

Pag. 10
Este numai „prea puțin probabil" ca „actualul război imperialist *din 1914—1916* să se transforme într-un război național"?

ridicol să-ți închipui că el a fost introdus de Radek sau de altul ca el!!

Pag. 12
„Imperialismul este posibil atît pe baza sclavagismului, cît și pe baza capitalismului primitiv" etc. (comp. pag.9). Această teză trebuie lămurită pe o pagină, două. Altfel toate astea rămîn simple afirmații nedovedite.

Firește, numai!! Eu chiar acolo am spus cînd e *posibil* acest lucru. Și dv. nu încercați să dovediți că nu e așa!

Pag. 13
„O *alianță* între Persia, India și China" cu greu ar putea fi calificată drept „probabilă". Dacă e ceva care *nu* e probabil, apoi e tocmai o asemenea alianță.

Cum poți numi „afirmația nedovedită" ceva ce se referă la un fapt istoric îndeobște cunoscut? Războaiele duse de Roma, de Anglia împotriva Olandei și a Spaniei etc.?

De ce? Încercați să dovediți acest lucru. Nu veți putea să dovediți dacă nu veți pierde din vedere că „războiul este o continuare a politicii".

Pag. 16
Sîntem împotriva dezarmării, pentru că ne mai așteptăm și la războaie drepte, nereacționare, în care va trebui să apărăm patria? Și nu sîntem pentru revoluția socialistă? Putem noi să ne declarăm de acord cu interpretarea acestei teze în sensul că susținem necesitatea miliției în vederea apărării patriei într-un război defensiv?

Sigur că da!!

Dar aceasta nu e tot un război? Sigur că da! Dumneavoastră vă temeți de cuvinte pentru că nu chibzuiți îndeajuns asupra sensului lor. Apărarea patriei într-un război drept este un lucru bun.

Pag. 18
Nu e indicat să dați pur și simplu de înțeles că Junius s-a

www.dacoromanica.ro

pronunţat totdeauna pentru autodeterminare. Să insinuaţi că vă referiţi la Rosa Luxemburg, firește, nu se poate. Dar să introduceţi cuvîntul: „acum“ „sub influenţa * învăţămintelor războiului“ etc., este necesar.

Dar tocmai asta înseamnă *a insinua*.

Pag. 27
În Rusia „o mare parte din ţărănimea săracă se afla sub influenţa imperialismului, era *pentru* război“. Prin ce e dovedită această afirmaţie? Absolut prin nimic. Toţi observatorii liberali ai vieţii ţărăneşti, oameni fără partid (episcopul Nikon), narodnici („Russkoe Bogatstvo“) spun contrariul. O asemenea afirmaţie este folosită de Plehanov împotriva noastră. Leintner a scris deja despre un „Volksimperialismus“ rusesc.

Prin atitudinea trudovicilor şi a ţăranilor eseri de stînga.
Eu am spus „după toate probabilităţile“. Tocmai aici există pericolul de a subaprecia „patriotismul“ ţăranilor.

2

Cu privire la articolul despre autodeterminare

Pag. 24—25. Exemplul cu Belgia şi cu posibilitatea unei răscoale în această ţară nu este nimerit. Plehanov o să spună: ce rost are să aşteptăm pînă ce Belgia va fi anexată şi pînă ce se va răscula? Ea *încă de pe acum* luptă ca să nu fie anexată şi prin aceasta crede că îşi apără patria în sensul cel bun al cuvîntului.

Plehanov ar comite o eroare, dar ea *nu* şi-ar avea explicaţia în ceea ce credeţi dumneavoastră: încercaţi să *expuneţi* cauza ei!! Belgia, „în momentul de faţă“, participă la războiul de cotropire dus de Anglia + Franţa + Rusia, le ajută să sugrume Galiţia, Armenia etc. Fiecare război *dat* trebuie apreciat în mod *concret*.

* Sublinierile, ghilimelele şi semnele de întrebare aparţin lui V.I. Lenin. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

În realitate nu poate să existe nici un fel de război național dus de Belgia, țară anexată, împotriva Germaniei

Inexact! Absolut inexact! Eu am arătat (în articolul despre Junius) că *poate* să existe. De ce nu încercați să *dovediți netemeinicia* celor spuse acolo?? [1) și un război fără sorți de izbîndă este tot război; 2) — un război lipsit de sorți de izbîndă dus de o țară mică împotriva unei țări mari poate să se transforme într-un război cu sorți de izbîndă în cazul unor răscoale în această din urmă țară].

De unde reiese că în anul 1918 (la care m-am referit eu) are să fie un război imperialist în Europa, și *nu* o revoluție socialistă?? Nu cumva războiul imperialist este posibil în *oricare* perioadă a „epocii" imperialiste? Nu, nu în *oricare*. În 1905, un război imperialist între Anglia și Germania (în urma despărțirii Norvegiei) etc. s-a dovedit *i m p o s i b i l.*

Într-un viitor război imperialist, Belgia va *putea*, în momentul decisiv, să se alăture coaliției antigermane, asta-i adevărat. Burghezia belgiană va califica acest act drept un război național. Și acest lucru e adevărat. Dar, în realitate, acest război va fi un război național nu în mai mare măsură

după al cui Fahrplan*?

* — itinerar. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

decît actuala participare a Serbiei de partea Antantei. (Comparaţia e şi mai defavorabilă, întrucît burghezia belgiană e stăpînă în Congo.) Austria nu a anexat Serbia, dar a asuprit-o, a înăbuşit revoluţia naţională a slavilor de sud. — În cazul unei anexări a Belgiei de către Germania, o să-i îndemnăm pe proletarii belgieni să dezlănţuie nu o răscoală naţională, ci una *internaţională*, să lupte umăr la umăr cu proletariatul revoluţionar german. Dacă luăm în consideraţie numai Belgia, cum procedaţi dumneavoastră, devine de neînţeles în ce constă deosebirea principală: de ce nu trebuia să fie apărată patria belgiană atunci cînd a fost atacată, *cu scopul de a fi anexată*, şi ar trebui să fie apărată după ce va fi anexată? Anexarea Belgiei va crea un nou focar de nemulţumire, lupta va fi complicată de asuprirea naţională — este adevărat. Proletariatul german va trebui să apere libertatea de despărţire a Belgiei — şi acest lucru este adevărat. El va trebui să facă acest lucru şi în ce priveşte Danemarca, şi tot aşa va trebui să facem şi noi în ce priveşte Suedia. Şi, totuşi, nu ne putem închipui în era actuală nici un fel de războaie naţionale duse de Danemarca împotriva Germaniei sau de Suedia împotriva Rusiei. „Să folosim aceste conflicte“ (vezi tezele noastre) — *e necesar*. Dar dumneavoastră nu spuneţi numai acest lucru.

Dumneavoastră v-aţi abătut complet de la singura poziţie marxistă, potrivit căreia fiecare război *dat* trebuie apreciat în mod *s e p a r a t!*

nu e adevărat!!

în articol

„Vorbote“ [793]

În tezele noastre se spune (pag. 39, penultimul alineat): Die Tatsache, dass der Kampf gegen eine imperialistische Re-

www.dacoromanica.ro

gierung... von einer andern Grossmacht... ausgenützt werden kann * etc. nu poate să ne determine să renunţăm la autodeterminare. *Acest lucru este adevărat.* Dar mai departe nu trebuie să mergem. Altfel ajungem să uităm însuşi *Tatsache* despre care s-a vorbit mai sus.

(N.B.) „kann" (N.B.)

dar unde vedeţi dumneavoastră că uit? *Kann* und *muss* ist zweierlei. Sie vergessen das!!** N.B.

Ce rost are să recomandăm Belgiei şi muncitorilor belgieni, după ce ţara a fost anexată: purtaţi război naţional împotriva Germaniei neapărat singuri, *fără sprijinul* Angliei sau al Franţei? Sau să trecem cu vederea „die Tatsache" că în altă împrejurare Belgia ar deveni iarăşi un „Werkzeug" *** al burgheziei imperialiste din coaliţia antigermană.

??Proudhonismul constă *tocmai* în negarea posibilităţii (şi adeseori a *utilităţii)* răscoalelor şi războaielor naţionale *burgheze.*

În „Socialismul şi războiul" (pag. 8), dumneavoastră spuneaţi: **„Să presupunem** că toate statele... ar declara război Germaniei, cerîndu-i să părăsească Belgia şi să-i plătească despăgubiri. În acest caz, simpatia social-democraţilor ar fi, desigur, de partea duşmanilor Germaniei". *Aşa se poate* spune. Aşa se poate motiva pentru concretizare. Dar acest „să presupunem" n-o să se împlinească niciodată. Acest lucru nu trebuie trecut cu vederea. Să presupunem că izbucnirea unor răscoale în Belgia (după anexarea ei) ar fi posibilă, aşa cum s-a dovedit posibilă

((Asta e cu totul altceva. E ceva ce nu se potriveşte aici. E vorba *doar* de un răspuns la argumentul lui Plehanov. Şi se referă la caracterul actualului război.))

(Aici contraziceţi ceea ce aţi spus în pag. 1 şi 2.)

* — Faptul că ... lupta ... împotriva uneia dintre puterile imperialiste poate fi folosită de o altă mare putere. — *Nota trad.*

** — *Poate* şi *trebuie* sînt două noţiuni opuse. Dumneavoastră uitaţi acest lucru. — *Nota trad.*

*** — instrument. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

Aşa!!!

O răscoală nenorocită este o răscoală posibilă, da sau nu??

Aici daţi dovadă de o flagrantă lipsă de logică. Fiindcă una este să le vorbeşti muncitorilor din toate ţările despre necesitatea unui război civil internaţional şi alta este să conteşti *posibilitatea* unui război naţional!! E inadmisibil într-o chestiune teoretică să faci confuzie între ceea ce e posibil (pentru diferite clase şi ţări) şi ceea ce e indicat şi just pentru proletariatul *socialist*. Tocmai dintr-o asemenea confuzie ia naştere proudhonismul. K. Marx şi proudhoniştii, în anii 1866—1869, vorbeau muncitorilor despre „revoluţia socialistă internaţională", şi aveau dreptate. Dar *proudhoniştii* adăugau: „un război naţional progresist este *imposibil*", şi ei n-aveau dreptate. *Azi* proudhonul în 1916 în Irlanda. Radek dă dovadă de platitudine cînd califică răscoala irlandeză drept „puci". Asupra acestui lucru nu încape îndoială. Dar ce o să spunem despre o eventuală răscoală în Belgia? Ceea ce aţi spus *dumneavoastră* despre răscoala de la Dublin: nenorocirea acestei răscoale a constat în faptul că ea nu s-a contopit cu o revoluţie socialistă a proletariatului internaţional. Cu alte cuvinte, noi o să le vorbim muncitorilor belgieni despre necesitatea unei revoluţii *internaţionale*, şi nu a unui război naţional.

www.dacoromanica.ro

niștii se află pe o poziție *similară*, neînțelegînd că e posibilă (și inevitabilă) o îmbinare a răscoalelor proletare în statele imperialiste, mari, puternice, cu răscoalele și războaiele naționale ale micilor națiuni și ale coloniilor *împotriva* marilor puteri.

Încă și încă o dată, să nu uitați de exemplul oferit de Serbia în războiul din 1914—1916!

În „războiul just" pe care-l duceți împotriva îngustimii de vederi a lui Radek, dumneavoastră vă lăsați adeseori antrenat în așa măsură, încît ajungeți la următoarea perspectivă: *actualul* război are un caracter imperialist, dar ce-o să fie mai departe nu se știe, poate că și o nouă epocă de războaie naționale, pe o bază nouă.

unde am spus asta? Nicăieri!! Altfel am spus eu: războaiele naționale sînt *posibile* și *în condițiile* imperialismului. *Numai* atît. Și acest lucru e adevărat.

Desigur, dumneavoastră aveți de o mie de ori dreptate cînd spuneți că imperialismul agravează tot mai mult asuprirea națională și face să devină actuală autodeterminarea (în accepțiunea ei revoluționară). Dar asta nu reduce cîtuși de puțin valabilitatea tezei cu privire la *epoca* războaielor imperialiste.

Încercați să formulați această „teză" și o să ajungeți la următoarea concluzie: „epoca imperialistă" *a generat actualul* război imperialist, dar poate

www.dacoromanica.ro

genera şi *un alt fel* de război.

adică ele sînt **posibile** (ceea ce e unul şi acelaşi lucru).

„Fenomenul X e posibil". „Fenomenul X nu este exclus". E unul şi acelaşi lucru.

Întregul articol împotriva lui Junius tocmai acest lucru îl spune şi îl expune în mod amănunţit, şi prezintă exemple. Tot în ele se spune: „şi un război fără sorţi de izbîndă tot război *este*" — şi sînt arătate *condiţiile* în care un război fără sorţi de izbîndă se transformă într-unul *cu sorţi de izbîndă!!!* A crede că în istorie nu există *(pot* să nu existe) războaie lipsite de sorţi de izbîndă şi că asemenea războaie *nu pot* să se transforme în războaie cu sorţi de izbîndă înseamnă

Dumneavoastră spuneţi: dar ce, „epoca" 1789—1871 excludea războaiele nenaţionale? E adevărat, ea nu le excludea. Dar spuneţi în acest caz (şi lămuriţi mai pe larg) că nici actuala epocă a războaielor imperialiste *tot aşa*, în *acelaşi* sens (adică privită ca o succesiune de fenomene izolate, care nu modifică tabloul general), nu exclude războaiele naţionale. Asta-i tot ce propun.

www.dacoromanica.ro

Pag. 27—28. Simpla *constatare* a concentrării (ca rezultat al procedeelor feroce folosite de imperialism) nu constituie cîtuşi de puţin o dovadă de anexionism. În general, învinuirea ce se aduce în punctul în care e vorba despre anexionism mi se pare forţată în formularea dată de dumneavoastră. Radek et Co. sînt nişte *internaţionalişti* inconsecvenţi, şi nu nişte *anexionişti* inconsecvenţi. Ei vor *putea* să ajungă pînă la cunowism dacă vor împinge lucrurile pînă la concluzia lor logică. Dar în momentul de faţă o acuzaţie impotriva lor *ar obţine cîştig de cauză* dacă ar fi formulată în mod mai obiectiv.

Pag. 33. „Atît timp cît şi în măsura în care nu putem să săvîrşim revoluţia socialistă, muncitorii trebuie să se unească mai strîns". Oare numai „atît timp cît" şi „în măsura în care"? (Ar fi mai bine să operaţi o modificare de stil.)

Ar fi foarte util dacă dumneavoastră, într-un paragraf special, aţi analiza mai pe larg legătura dintre lozinca Statelor Unite ale Europei şi autodeterminare. Radek et Co. susţin că ele sînt unul şi acelaşi lucru. Într-un articol atît de important, care examinează toate „argumentele lor", nu e indicat ca această chestiune să fie trecută cu vederea.

Totodată ar fi bine ca expunerea să fie făcută pe un „ton" a da dovadă de economism imperialist" [794].

N u î n a s t a constă anexionismul lui Radek şi *n u* în asta văd eu anexionism. Răspundeţi-mi, nu credeţi că este „anexionism" (inconsecvent) în aceea că se renunţă dinainte la restaurarea naţiunilor în *Europa??*

Hai, răspundeţi-mi la **această întrebare!!**

just! ist getan*.

Acest lucru îl fac în articolul următor, în care mă ocup de kautskism în general.

Aici trebuie să lămuresc *d e c e* lozinca dezarmării este o absurditate [795]. *Î n t r e a g a* problemă a *c a u z e l o r* pentru care kautskismul e o absurditate este *imprecis* pusă de Radek et Co.

* — s-a făcut. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

mai moale. Aceasta ar face, în orice caz, ca ea să fie mai convingătoare. Şi din moment ce dumneavoastră i-aţi luat, în general, drept nişte prieteni rătăciţi (ceea ce mi-a plăcut nespus de mult), articolul ar avea numai de cîştigat.

Im-po-si-bil!! *Apărătorii* lui Legien!!
„Cum e vorba — şi fapta!"

Cît despre mărunţişuri — ele sînt semnalate în corectură. Cei ce le-au citit cer totodată în mod insistent ca în loc de „nemernici" să puneţi un cuvînt mai puţin tăios.

Scris cel mai tîrziu în iulie 1916

Se tipăreşte pentru prima oară, după manuscris

PLANUL UNEI CONFERINŢE DESPRE REVOLUŢIA DIN 1905 *

1)) 22 ianuarie (9 ianuarie) = începutul revoluţiei. Războiul a grăbit izbucnirea ei.

2) Scurtă expunere asupra evenimentelor cu începere de la 22 ianuarie.

3)) Transformări uriaşe.

(*Struve* la 7 ianuarie: În Rusia nu există încă un popor revoluţionar. *59*. Troţki).

Gapon — popă revoluţionar.
Petiţia către tătucul-ţar. Revoluţia.
Acţiune directă a maselor împotriva şefului puterii de stat.
Revoluţionarii: un mic grup (numărînd cîteva sute de oameni) — de conducători ai proletariatului şi, prin aceasta, conducători ai revoluţiei.

Troţki, *123* la sfîrşit.

4) Grevele (prima revoluţie în istoria omenirii pe care o poţi înţelege şi studia cel mai bine şi mai precis urmărind [istoricul] statistica grevelor).

* Vezi „Conferinţa despre revoluţia din 1905", în: *V.I. Lenin*. Opere complete, vol. 30, Bucureşti, Editura politică, 1964, p. 307—328. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

5) 45 ... (1895—1904), 80 (1903)
2 800 (1905) — 400 (ianuarie 1905)
(într-o singură lună tot atît de mulţi cît în cei 10 ani de dinaintea revoluţiei).

6) Valurile grevelor { Avangarda şi ariergarda / Metalurgiştii şi cei rămaşi în urmă / Nordul şi nord-vestul = avangarda... }

7) Greve economice şi politice.

8) Primăvara anului 1905 — începutul mişcării ţărăneşti... (conţinutul revoluţiei burgheze).

9) 28 (15) *iunie* 1905 — răscoală pe crucişătorul „Potemkin"...

10) Trei valuri: valul grevelor — primul, cu rol conducător; apoi mişcarea ţărănească, organizată în chip de sine stătător — aproape incomparabil (considerabil) mai slabă.
(Din păcate, s-a dat foc doar la a cincisprezecea parte din numărul conacelor boiereşti, adică la 2 000 de conace din cele 30 000 existente.)

11) Boicotarea Dumei din august... parlamentarismul ... Răscoalele în armată (o comparaţie între cea din 1825 şi cea din 1905).

12) Punctul culminant: octombrie şi decembrie 1905: Mitinguri la Universitate... |*7 4*. Troţki. Harkov, 23.X.1905|
Octombrie: prima grevă de masă cu caracter politic şi revoluţionar în întreaga ţară.
(+ 69. Troţki. *Feroviarii, funcţionarii de la poştă.*)
Manifestul de la 30 (17) octombrie 1905.
XII: Răscoala de la Moscova... *2 1 4* Troţki: *Gorki.*
[9 zile: *2 2 1*, Troţki]

www.dacoromanica.ro

(Max Weber despre rolul „grupului leninist")...
219: Trotki. La 25 octombrie salve de tun la Moscova.
222: Moscova în 1905. Berlinul în 1848.
(„Ziua de muncă de 8 ore și arme!" *164* Trotki.)

Numărul maxim de participanți la grevele cu caracter politic... Ziua de lucru de 8 ore. Burghezia bate în retragere. Lock-out.
Numărul maxim de mișcări țărănești...
Numărul maxim de răscoale în armată...
185—6 (Trotki): muncitorii și țăranii în răscoala din armată.
Sovietele de deputați ai muncitorilor...

13) Victoria contrarevoluției (decembrie 1905)...
Un împrumut de *2 miliarde de franci* în primăvara anului 1906! (N.B.)

14) Încercări de reluare a ofensivei.
Duma I (primăvara lui 1906)... (Partidul țărănesc + social-democrații). Valul de greve și *ultimul* val al mișcării țărănești.
Duma a II-a (primăvara lui 1907)... *Nici o* mișcare țărănească
un val slab de greve.

15) Lovitura de stat de la 3 (16) iunie 1907. Începutul epocii contrarevoluționare pînă în 1912.

16) Importanța: (α) Rusia se reînnoiește (Lev Tolstoi regretă) *.

(β) Asia se răzvrătește (Turcia, Persia, China).

* Vezi articolul „Despre campania electorală și platforma electorală" în: *V.I. Lenin.* Opere complete, vol. 20, București, Editura politică, 1963, p. 376. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

(γ) Mişcarea muncitorească europeană: Austria.

(δ) Prototip şi prolog al viitoarei revoluţii europene.

proletară într-un sens *a n u m i t*

Prototip şi prolog în patru privinţe:

(α) o imagine concretă a acţiunii crescînde a maselor.

((Grevele))

(β) Rolul grevei de masă

N.B. „Socialism latent" (Engels) *

Cea mai bună expunere în limba germană: *Rosa Luxemburg* (în legătură cu particularităţile luptei din Europa occidentală)...

Roşa Luxemburg: „Greva de masă, partidul şi sindicatele" (Hamburg, 1906)

N.B. Discipolii polonezi

245 / 203 **

(γ) Atragerea în luptă a militarilor, a armatei.

(δ) Războiul civil (Comp. Kautsky în „Revoluţia socială" [*1 9 0 2*]: „Viitoarea revoluţie"... „va semăna mai puţin cu o răscoală izbucnită pe neaşteptate împotriva guvernului şi mai mult cu un *război civil*...", p. 48).

* Este vorba de scrisoarea lui F. Engels către F. Sorge din 22 februarie 1888, în: *K. Marx, F. Engels*. Werke, Band 37, Dietz Verlag, Berlin 1967, S. 24—25. — *Nota red.*

** Cuvîntul n-a fost descifrat. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Adăugiri la plan *

Circa 70 de milioane de deseatine — marea proprietate
Circa 70 de milioane de deseatine — țărănimea săracă

\+ Răspîndirea literaturii social-democrate

\+ Mișcările naționale

\+ Pogromurile împotriva evreilor din octombrie 1905: 100 de orașe, 4 000 de morți, 10 000 de mutilați

114. Troțki

Scris înainte de 9 (22) ianuarie 1917

Se tipărește după manuscris

Publicat pentru prima oară în 1934, în „Culegeri din Lenin", vol. XXVI

Tradus din limba germană

* PROIECT PRELIMINAR DE MODIFICARE A PROGRAMULUI P.M.S.D.R. [796]

La sfîrșitul părții principiale a programului (după cuvintele: „punctul de vedere al proletariatului") să se introducă:

Capitalismul mondial a ajuns în epoca noastră — și anume pe la începutul secolului al XX-lea — la treapta imperialismului. Imperialismul sau epoca capitalului financiar este epoca unei economii capitaliste ajunse la un asemenea grad înalt de dezvoltare, cînd uniunile monopoliste ale capitaliștilor — sindicatele, cartelurile, trusturile — au căpătat o importanță hotărîtoare, capitalul bancar, de o înaltă concentrare, s-a contopit cu cel industrial, exportul de capital în țări străine a căpătat proporții foarte mari, întreaga lume este deja împărțită din punct de vedere teritorial între cele mai bogate țări și a început împărțirea lumii din punct de vedere economic între trusturile internaționale.

În aceste condiții, războaiele imperialiste — adică războaiele care au ca obiectiv dominația asupra lumii, cucerirea pieților necesare capitalului bancar, sugrumarea popoarelor mici și slabe — sînt inevitabile. Și tocmai

* Scrise pe marginea manuscrisului, la dreapta punctelor 8—11. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

un asemenea război este primul mare război imperialist din anii 1914—1917.

Gradul extrem de înalt de dezvoltare a capitalismului mondial în general, înlocuirea liberei concurenţe prin capitalism monopolist, pregătirea de către bănci, precum şi de către uniunile de capitalişti a unui aparat pentru reglementarea socială a procesului de producţie şi a repartizării produselor, grozăviile, calamităţile, ruina şi sălbăticirea pe care le aduce cu sine războiul imperialist — toate acestea fac ca treapta atinsă azi de dezvoltarea capitalismului să se transforme într-o eră a revoluţiei proletare, socialiste.

Această eră a început.

Numai revoluţia proletară, socialistă poate să scoată omenirea din impasul în care au adus-o imperialismul şi războaiele imperialiste. Oricît de mari ar fi greutăţile revoluţiei şi oricare ar fi eventualele ei insuccese vremelnice, oricît de puternice ar fi valurile contrarevoluţiei, victoria finală a proletariatului este inevitabilă.

De aceea, în epoca prin care trecem, datorită condiţiilor obiective se pune la ordinea zilei pregătirea directă şi multilaterală a proletariatului pentru înfăptuirea revoluţiei şi pentru o ruptură hotărîtă cu acea denaturare burgheză a socialismului care a devenit dominantă în partidele oficiale social-democrate sub forma curentului social-şovinist (adică a socialismului în vorbe şi a şovinismului în fapte, sau a tendinţei de a masca prin lozinca „apărării patriei“ apărarea intereselor capitaliştilor în războaiele imperialiste) şi totodată sub forma curentului „centrist“ (adică sub forma oscilărilor neprincipiale, neputincioase, între social-şovinism şi lupta proletară revoluţionară-internaţionalistă *), pentru cucerirea puterii politice, în vederea înfăptuirii măsurilor economice şi politice care formează conţinutul revoluţiei socialiste.

*

* *

Îndeplinirea acestei sarcini, pentru care e nevoie de o încredere deplină, de o alianţă frăţească cît mai strînsă

* În manuscris, fragmentul de text: „pentru înfăptuirea revoluţiei... revoluţionară-internaţionalistă“ este şters. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

și de o unitate directă a acțiunilor revoluționare ale clasei muncitoare din toate țările înaintate, nu este cu putință fără o imediată ruptură principială cu acea denaturare burgheză a socialismului care a ieșit învingătoare în păturile superioare ale marii majorități a partidelor social-democrate oficiale. O asemenea denaturare este, pe de o parte, curentul social-șovinismului, al socialismului în vorbe și al șovinismului în fapte, care încearcă să mascheze prin lozinca „apărării patriei" apărarea intereselor prădalnice ale „propriei" sale burghezii naționale, iar pe de altă parte curentul, tot atît de larg și de internațional, al așa-zisului „centru", care este pentru unitate cu social-șoviniștii, pentru menținerea sau îmbunătățirea falimentarei Internaționale a II-a, care oscilează între social-șovinism și lupta revoluționară-internaționalistă dusă de proletariat în vederea înfăptuirii orînduirii socialiste.

*

* *

Experiența revoluțiilor ruse din anii 1905 și 1917, care au creat Sovietele de deputați ai muncitorilor și o serie de asemenea organizații, a confirmat prin însuși acest fapt experiența Comunei din Paris, care constă în aceea că proletariatul are nevoie de stat pentru perioada de trecere la socialism, dar acest stat * nu trebuie să fie un stat de tip obișnuit, ci o organizație de masă nemijlocită și atotcuprinzătoare a muncitorilor înarmați, care înlocuiesc instrumentele de guvernare de pînă acum: armata permanentă, poliția și aparatul birocratic. Una din principalele sarcini ale partidului proletar, alături de lupta împotriva reprezentanților falimentarei Internaționale a II-a (din 1889—1914) care au denaturat marxismul și au trădat socialismul în problema dictaturii proletariatului, trebuie

* Fragmentul de text: „Experiența revoluțiilor ruse..., dar acest stat" în manuscris este șters. Sfîrșitul alineatului, din întîmplare, a rămas nesters; el fusese scris pe o pagină separată, la sfîrșitul căreia se afla următoarea însemnare făcută de mîna unui necunoscut: „De adăugat: gradul de pregătire a aparatului pentru reglementarea producției sub forma trusturilor și a concentrării băncilor" (vezi adăugirea făcută de Lenin în „Proiectul de modificare a părții teoretice și politice, precum și a altor părți ale programului" (Opere complete, vol. 32, București, Editura politică, 1964, p.149—150). — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

să fie aceea de a explica proletariatului sarcinile unui asemenea stat, care să fie în stare să consolideze, în general, cuceririle revoluției și, totodată, să asigure o trecere cît mai pașnică și mai planificată la socialism.

Capitalismul monopolist, care într-o serie de țări înaintate se transformă, în timpul războiului, cu o deosebită repeziciune în capitalism monopolist de stat, înseamnă o gigantică socializare a producției și, prin urmare, o deplină pregătire a condițiilor obiective pentru crearea societății socialiste *.

*

* *

În programul-minimum să fie înlăturat tot începutul (de la cuvintele „Pe calea" și pînă la paragraful 1) și să fie înlocuit cu următoarele:

În momentul de față, cînd în Rusia guvernul provizoriu, care aparține clasei moșierilor și capitaliștilor și care se bucură de încrederea — șubredă prin forța lucrurilor — a maselor largi ale populației mic-burgheze, și-a luat obligația să convoace Adunarea constituantă, în fața partidului proletariatului stă sarcina directă de a lupta pentru o orînduire de stat menită să asigure cel mai bine atît dezvoltarea economică și drepturile poporului în general, cît și posibilitatea unei treceri cît mai nedureroase la socialism în special.

Partidul luptă — și ajută maselor populare să pornească imediat la luptă — pentru o republică democratică, trecînd la înfăptuirea libertăților de organizare independentă, de jos, a maselor și căutînd totodată să creeze nu o republică burghezo-parlamentară, în care să fie asigurate în mod special atît dominația capitaliștilor, cît și posibilitatea de a recurge la mijloace de violență împotriva maselor prin menținerea vechilor organe de asuprire a maselor: poliția, armata permanentă, funcționărimea privilegiată, ci o republică proletară și țărănească mai democratică, în care să nu fie posibilă, să nu fie admisă menținerea acestor organe de asuprire, iar puterea de

* În textul manuscrisului acest pasaj a fost șters. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

stat să aparţină în mod direct înşişi muncitorilor şi ţăranilor, înarmaţi cu toţii, fără excepţie.

§ 1. Întreaga putere supremă în stat trebuie să aparţină reprezentanţilor poporului, care să fie eligibili şi revocabili în orice moment de către popor şi să alcătuiască o singură adunare populară, o singură cameră.

§ 2 — să se adauge:

reprezentare proporţională în toate alegerile; revocabilitatea în orice moment a tuturor delegaţilor şi a tuturor celor aleşi, fără excepţie, pe baza unei hotărîri adoptate de majoritatea alegătorilor lor.

§ 3 — să se adauge:

desfiinţarea oricărei supravegheri şi a oricărui control de sus asupra hotărîrilor şi actelor organelor de autoconducere regionale şi locale.

§ 9 să fie modificat precum urmează:

dreptul pentru toate naţiunile care se află în componenţa statului de a se despărţi în mod liber şi de a forma un stat propriu. Republica poporului rus trebuie să atragă spre ea alte popoare sau naţionalităţi nu prin violenţă, ci numai prin înţelegere de bunăvoie în vederea creării unui stat comun. Unitatea şi alianţa frăţească a muncitorilor din toate ţările nu se împacă cu violenţa directă sau indirectă împotriva altor naţionalităţi.

§ 11 — să fie modificat precum urmează:

alegerea de către popor a judecătorilor şi a persoanelor care deţin funcţii civile, ca şi a celor din armată, revocabilitatea tuturor acestora în orice moment, pe baza unei hotărîri a majorităţii alegătorilor lor; salariile tuturor funcţionarilor statului să nu depăşească salariul mediu al unui bun muncitor: 300—500 de ruble, în raport cu numărul membrilor de familie şi cu posibilităţile lor de cîştig, interzicerea categorică, pentru funcţionari, de a avea, în afară de salariu, şi alte surse de venit.

§ 12 — să fie modificat astfel:

înlocuirea poliţiei şi a armatei permanente prin înarmarea generală a poporului; muncitorii şi funcţionarii trebuie să primească de la capitalişti, pentru timpul pe

www.dacoromanica.ro

care-l consacră serviciului public în miliția întregului popor, salariul obișnuit.

* * *

§ 14 din capitolul politic, § 5 și altele din capitolul economic trebuie să fie revăzute, *ca și întregul capitol economic*, de o comisie specială compusă din activiști ai mișcării sindicale și din pedagogi.

După punctul din program în care e vorba de finanțe (după cuvintele: „pe venituri și pe succesiuni") să se pună:

Înaltul grad de dezvoltare a capitalismului care a fost atins în sectorul bancar și în ramurile trustizate ale industriei, pe de-o parte, iar pe de altă parte ruina care a fost provocată de războiul imperialist și care face ca pretutindeni să se ceară instituirea unui control de stat și public asupra producției și repartiției celor mai importante produse determină partidul să ceară naționalizarea băncilor, sindicatelor (trusturilor) etc.

* * *

Programul agrar trebuie să fie înlocuit cu rezoluția în problema agrară (vezi textul ei separat) * sau să fie modificat potrivit cu cuprinsul ei **.

* * *

Sfîrșitul programului (ultimele două alineate, de la cuvintele: „Tinzînd spre realizarea" și pînă la sfîrșit) să fie complet eliminat.

* ÎN LEGĂTURĂ CU PROGRAMUL

O VARIANTĂ PENTRU ÎMBUNĂTĂȚIREA LUI ***

Partidul proletariatului nu-și poate limita aspirațiile sale la republica burghezo-parlamentară democratică,

* Vezi „Rezoluție cu privire la problema agrară", în: *V.I. Lenin*. Opere complete, vol. 31, București, Editura politică, 1964, p. 430—433. — *Nota red.*

** Vezi „Materiale pentru revizuirea programului partidului", în: *V.I. Lenin*. Opere complete, vol. 32, București, Editura politică, 1964, p. 153—154. — *Nota red.*

*** Această variantă a fost inclusă în „Proiectul de modificare a părții teoretice și politice, precum și a altor părți ale programului" (vezi

www.dacoromanica.ro

care pretutindeni în lume menține și caută să eternizeze instrumentele monarhice de asuprire a maselor — poliția, armata permanentă, funcționărimea privilegiată.

Partidul luptă pentru o republică mai democratică, proletar-țărănească, în care poliția și armata permanentă să fie complet înlăturate și înlocuite cu înarmarea generală a poporului, cu o miliție care să cuprindă întregul popor; toți funcționarii, fără nici o excepție, să devină nu numai eligibili, dar și revocabili în orice moment, la cererea majorității alegătorilor lor; salariile tuturor funcționarilor, fără excepție, să fie stabilite în așa fel încît să nu depășească salariul mediu al unui bun muncitor; instituțiile reprezentative-parlamentare să fie înlocuite treptat prin Soviete de reprezentanți ai poporului (ai diferitelor clase și profesiuni sau ai diferitelor localități), avînd atribuția de a legifera și, totodată, de a traduce în viață legile adoptate.

Scrise nu mai tîrziu de 28 aprilie (11 mai) 1917

Publicate pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXI

Se tipăresc după manuscris

ÎNSEMNĂRI ÎN LEGĂTURĂ CU UNELE PROBLEME ALE POLITICII ECONOMICE [797]

De reținut:

Unirea în asociații de consum. Carnete de muncă și de consum.

Să se înceapă cu cei bogați: carnete de muncă și de consum de 50 de ruble.

Proprietarii de locuințe cu un venit de 2 400 de ruble sau mai mult.

Proprietarii unor locuințe al căror număr de camere e mai mare decît al membrilor familiei.

Proprietarii de bunuri imobiliare în valoare de peste 25 000 de ruble.

V. I. Lenin, Opere complete, vol. 32, București, Editura politică, 1964, p. 151). — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Cei ce au slujbe de stat sau particulare plătite cu 3 000 de ruble sau mai mult (carnetul de 10 ruble).

((1) Pregătirea introducerii prestaţiei de muncă cu caracter general şi (2) lupta împotriva sabotajului) + ((3) unitatea de clasă a muncitorilor agricoli şi a sărăcimii satelor.)

Căile ferate particulare (se naţionalizează) se confiscă.

Societăţile pe acţiuni se naţionalizează.

Fabricile şi uzinele cu un număr de muncitori mai mare de 20 sau cu un capital circulant mai mare de 100 000 de ruble se confiscă.

„Whip" Fracţiunea bolşevică din cadrul C.E.C. din Rusia: cîte un membru din fiecare grup de cinci să fie „de gardă" sau „gonaci" sau „mînător".

Biroul fracţiunii: supunere faţă de hotărîrea adoptată prin vot.

Comisii de organizare şi control sau grupuri volante de controlori şi organizatori (recrutaţi din rîndurile fracţiunii bolşevice a C.E.C. din Rusia).

Grupuri volante de contabili: bănci şi alte oficii.

Scrise nu mai devreme de 14(27) decembrie 1917

Publicate pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăresc după manuscris

PLANUL TEZELOR CU PRIVIRE LA ÎNCHEIEREA IMEDIATĂ A UNEI PĂCI SEPARATE ŞI ANEXIONISTE [798]

9. Argumentele în favoarea unui război revoluţionar (caracterul lor eronat).

9. — (dd) „am promis" ... (cf. 13.X.1915)———— (datoria noastră era *să ne pregătim* pentru un război revoluţionar)

www.dacoromanica.ro

10. — (aa) (2) obligațiile internaționale... *
11. — (cc) (3) demoralizarea...
(bb) (4) „înțelegerea" cu imperialismul german *
11 *bis*. | „Înțelegerea" cu imperialismul german?
Nu-i adevărat. Exemplul cu greva.

12. Împotriva unui război revoluționar imediat și pentru o pace bazată pe anexiuni:
(α) în mod obiectiv = agent al lui Wilson
(100 de ruble de fiecare soldat).

13. (β) a miza totul pe o carte (luînd Revelul și Estlanda și pierzînd artileria și, poate, Petrogradul).

14. (γ) *i m p o s i b i l i t a t e a* de a rezolva sarcinile revoluției socialiste în Rusia în condițiile prelungirii războiului.

14. (δ) oboseala și starea de spirit a armatei (azi democratice).

15. (ε) mai întîi *să înăbușim complet* burghezia rusă și *să reorganizăm* în mod socialist Rusia, iar *a p o i* să pornim un război revoluționar, fără să încetăm nici un moment pregătirile în acest scop.

16. ΣΣ *D a c ă* în următoarele 3—6 luni o să fie revoluție în Germania, *a t u n c i* o să ieșim învingători, cu toate greutățile pe care le aduce cu sine un război revoluționar.

D a c ă revoluția va izbucni *mai tîrziu*, sînt toate șansele ca muncitorii și țăranii istoviți să răstoarne puterea noastră, să cedeze puterea unor aventurieri, care atunci ar încheia o pace anexionistă, *și mai împovărătoare*.

17. Noi nu sîntem în drept să facem ca soarta revoluției socialiste din Rusia să depindă de condiții atît de nesigure, absolut incontrolabile.

18. Ce este mai bine: să pierdem Polonia + Lituania + Kurlanda + etc. sau să pierdem revoluția socialistă în Rusia?

Mai departe:

Să acceptăm *riscul* de a pierde revoluția rusă *din cauza* Poloniei etc.?

---

* În manuscris punctele „10. — (aa) (2)" și „11. — (bb) (4)" au fost șterse. După punctul „11. — (bb) (4)", Lenin a scris: „vezi 11 bis pe verso" iar pe margine a notat de asemenea: „vezi 11 bis". — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Asupra răspunsului ce trebuie dat la o asemenea întrebare nu poate să existe nici o îndoială.

19. Să nu mizăm pe o revoluție *apropiată* (în $^1/_4$—$^1/_2$ de an) în Europa, ci *să pregătim în mod sistematic*, fără a ne hazarda, un război revoluționar, profitînd de faptul că *ambele* grupuri de giganți imperialiști sînt *„ocupate" cu războiul.*

20. Politica gesturilor grandilocvente și a frazeologiei revoluționare — iată în ce constă pericolul momentului de față.

21. În mod obiectiv: o alianță cu Wilson *sau* riscul de a fi înfrînți, dar *nici un fel* de alianță cu imperialiștii.

22. Forțele ambelor grupuri-giganți sînt aproximativ egale, fără noi. N-au decît să se epuizeze (pînă ce va izbucni și la ei revoluția), iar noi să consolidăm revoluția socialistă. Acesta este drumul *mai sigur*, spre revoluția socialistă internațională. Acesta este singurul drum care trebuie urmat — fără a te aventura, fără a te hazarda, fără a miza totul pe o carte.

Scris nu mai tîrziu de 7 (20) ianuarie 1918

Publicat pentru prima oară în 1929, în „Culegeri din Lenin", vol. XI

Se tipărește după manuscris

SCHIȚĂ DE TEZE CU PRIVIRE LA POLITICA BANCARĂ *

1. Să se întocmească o evidență de ceea ce s-a găsit la bănci.
2. Să fie chemați pentru urgentarea acestei operații un număr suficient de lucrători cu experiență.
3. Se va menține naționalizarea băncilor.
4. Toate băncile se unesc într-o singură Bancă populară a Republicii ruse.
5. Se vor deschide un număr cît mai mare de sucursale.

* Vezi *V.I. Lenin*, Opere complete, vol. 36, Editura politică, 1965, p. 231—232. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

6. Depunerile se consideră intangibile (ceea ce, bineînțeles, nu diminuează cîtuși de puțin drepturile fiscale ale statului).
7. Liberă circulație a cecurilor.
8. Menținerea integrală a controlului muncitoresc (și asupra sumelor de bani eliberate de bănci).
9. Se menține normarea eliberărilor de bani pentru consumul de fiecare zi; se vor introduce o serie de înlesniri cu caracter practic.

Scrisă nu mai devreme de 8 aprilie 1918

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXI

Se tipărește după manuscris

VARIANTĂ INIȚIALĂ A PROIECTULUI DE „TEZE CU PRIVIRE LA SITUAȚIA POLITICĂ ACTUALĂ" [799]

Situația politică din ultimele zile s-a înrăutățit,

în primul rînd, datorită apropiatei ofensive a japonezilor;

în al doilea rînd, datorită întorsăturii care se conturează în politica Germaniei — de la tendința mai mult sau mai puțin diplomatică spre pace cu Rusia la victoria probabilă a partidului războiului din Germania, care urmărește să pornească o ofensivă imediată;

în al treilea rînd, ca urmare a restaurării monarhismului burghez de către partidul cadeto-octombrist în Ucraina cu ajutorul trupelor germane;

în al patrulea rînd, ca urmare a extremei agravări a foametei și a dezorganizării în domeniul aprovizionării, o dată cu ocuparea Ucrainei și tăierea comunicațiilor noastre cu Rostovul și cu Caucazul de nord.

Această înrăutățire a situației politice, această întărire a presiunii contrarevoluției obligă Puterea sovietică să-și intensifice activitatea de agitație și de lămurire a maselor asupra marelui pericol care ne amenință și asupra necesității de a intensifica pregătirea militară, iar pe de

www.dacoromanica.ro

altă parte să ia în continuare măsuri şi mai drastice împotriva burgheziei noastre, care ridică capul, căutînd să-şi pună în aplicare planurile ei contrarevoluţionare.

Politica externă a Puterii sovietice nu trebuie să sufere nici un fel de schimbare. Ne ameninţă, ca şi pînă acum, în modul cel mai concret — şi, în momentul de faţă, într-o formă mai gravă şi mai presantă decît ieri — pericolul unei mişcări a armatelor japoneze, care, prin pătrunderea lor în interiorul Rusiei europene, caută să atragă asupra lor trupele germane, iar pe de altă parte o mişcare a armatelor germane spre Petrograd şi Moscova, în cazul cînd, în Germania, partidul războiului ar ieşi învingător. Ca şi pînă acum, trebuie să facem faţă acestui pericol printr-o tactică de retragere, de espectativă şi manevrare, continuînd, în acest timp, să intensificăm pregătirea militară.

Totodată trebuie să recunoaştem că burghezia rusă foloseşte cu o insolenţă neîntrecută o astfel de armă cum este stîrnirea de panică şi că propaganda noastră, îndreptată spre întărirea disciplinei şi spre intensificarea pregătirii militare, nu trebuie să treacă peste limita în care noi înşine contribuim la provocarea de panică (cum se observă în manifestările politice ale unor tovarăşi care uneori se joacă de-a „stîngismul").

Scrisă la 10 mai 1918

Publicată pentru prima oară în 1929, în „Culegeri din Lenin", vol. XI

Se tipăreşte după manuscris

ÎNSEMNĂRI ÎN LEGĂTURĂ CU PREŢURILE FIXE LA CEREALE [800]

|||| δ) perioade de micşorare
|||| β) o majorare *foarte* puternică
|||||α) literatura politică şi atitudinea faţă de ţărani }}}

www.dacoromanica.ro

γ) rechiziționarea unui maximum de produse neagricole
ε) termen de aprobare definitivă: 2—3 zile.

Mîine să apară în ziare hotărîrea cu privire la prezenta majorare [801]

majorarea salariilor

prețurile la cereale: de $3^1/_2$—4 ori mai mari decît cele actuale [802]

cereale: de 25 de ori
produsele neagricole: de 30 de ori

Scrise la 5 sau 6 august 1918

Publicate pentru prima oară în 1931, în „Culegeri din Lenin", vol. XVIII

Se tipăresc după manuscris

ÎNSEMNĂRI DINTR-O ȘEDINȚĂ A COMISIEI PENTRU MUNIȚII [803]

Prima ședință din 5 decembrie 1918 a comisiei pentru muniții

Uzinele de muniții de la Tula.
Măsuri pentru ridicarea productivității:
O nouă conducere.
Premii.
Schimbul 3 (+ 2 000 de oameni).
Emancipare de bursa muncii (din Tula).
Un supliment de utilaj (din cel excedentar la Petrograd).
Evidența și statistica producției: săptămînal.
Modelele străine.
Cum să strîngem din întreaga Rusie muncitori cu înaltă calificare?
Recrutarea de specialiști din străinătate.
Sarcina ce revine Secției pentru tehnică și știință.
Organizarea unei exacte evidențe săptămînale a producției.

www.dacoromanica.ro

Producția de cartușe pe zi a unui muncitor:
1916 : 240
1918 : 225

Productivitatea uzinei
maximum în 1916 : 35 de milioane
în 1918: luna XII—16—18—20
(poate și 25—27) de milioane

în 1919:
I — 16 — 20
II — 18 — 25
III — 20 — 27
IV — 22 — 29
V — 25 — 31
VI — 28 — 33
VII — 35

În termen de o lună sau două să se introducă lucrul în trei schimburi.

Scrise la 5 decembrie 1918

Publicate pentru prima oară în 1942, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXIV

Se tipăresc după manuscris

ÎNSEMNĂRI ÎN LEGĂTURĂ CU UN AJUTOR PENTRU HARKOV [804]

1) Să se trimită o sumă cît mai mare de bani la Harkov.

2) Consiliul economic superior să trimită cît mai repede acolo produse textile etc. ...

3) Se va crea un centru la Harkov...

De trimis oameni
măcar cîțiva organizatori — cunoscători în probleme de aprovizionare [805]

Scrise între 3 și 17 ianuarie 1919

Publicate pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIV

Se tipăresc după manuscris

www.dacoromanica.ro

OBSERVAȚII PE MARGINEA PROIECTULUI DE LEGE CU PRIVIRE LA LUCRAREA ÎN COMUN A PĂMÎNTULUI [806]

Art. 1. Lucrarea în comun a pămîntului are loc în cadrul obștilor sau asociațiilor agricole, care efectuează cu întregul ansamblu al membrilor lor sau al unor grupuri ale lor prestarea de muncă bine organizată și folosirea în colectiv a mijloacelor de producție la aratul și semănatul ogoarelor, la culesul recoltei, precum și la realizarea unor importante îmbunătățiri funciare.

Art. 2. Lucrarea în comun este organizată pe întreaga suprafață de pămînt a obștei și asociației sau pe o anumită parte din ea; ea poate avea un caracter permanent sau poate fi limitată la un anumit termen sau pentru atingerea unui obiectiv stabilit în mod special.

?? trebuie spus: atît cele care n-au fost împărțite, cît și cele care au fost împărțite

Notă: 1) Pot fi trecute la lucrarea în comun pămînturile care n-au fost împărțite* între diferite gospodării, precum și loturile care rămîn la dispoziția directă a asociației ca urmare a absenței, plecării din localitate sau încetării din viață a uzufructuarilor lor, ca și cele care nu pot fi lucrate de aceștia din urmă.

...

?? trebuie spus: cu majoritate *simplă*

Art. 5. Trecerea tuturor pămînturilor asociației la lucrarea în comun se face printr-o hotărîre adoptată cu majoritate de $^2/_3$ de membrii cu drepturi depline prezenți la adunare.

Art. 6. Asociația este obligată să acorde fiecărui grup de gospodari — indiferent de numărul membrilor săi — care dorește să treacă la lucrarea în comun a pămîntului o suprafață cuvenită de pămînt în următoarele

în **toate** cazurile

cazuri.

1) cînd are loc o reîmpărțire generală a pămînturilor;
2) cînd pămînturile acestor gospodari reprezintă otrub-uri sau se află în vecinătatea unor terenuri diferite;
3) cînd repartizarea diferitelor loturi

* Aici și mai departe sublinierile aparțin lui V.I. Lenin. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

se poate face fără reîmpărţirea tuturor pămînturilor şi desfiinţarea haturilor.

Art. 7. În cazul cînd un grup de gospodari care numără cel puţin 50 de suflete doreşte să treacă complet şi definitiv la lucrarea în comun a pămîntului, însă repartizarea terenului necesar e imposibilă fără o reîmpărţire a întregului pămînt al asociaţiei, lucru cu care ea nu e de acord, alocarea de pămînt, într-un singur loc pentru cei ce doresc să treacă la lucrarea în comun a pămîntului se face în mod obligatoriu printr-o hotărîre a secţiei agricole judeţene. ??

Art. 8. Fiecare grup de gospodari care face parte din componenţa obştilor şi asociaţiilor, trecînd, pe baza acestei legi, la permanenta lucrare în comun a tuturor pămînturilor sale, alcătuieşte o unitate agricolă de sine stătătoare, asupra căreia nu se extind hotărîrile luate de asociaţie cu privire la reîmpărţiri şi la dreptul de a dispune de pămînturi. Membrii acestui grup nu participă la luarea hotărîrilor de către asociaţie în legătură cu chestiunile care privesc pămîntul.

? Ce rost are această *stînjenire* a trecerii la lucrarea în comun a pămîntului?

...

Art. 11. Înlocuirea diferitelor persoane sau familii — în lucrarea în comun a pămîntului — prin angajarea altora sau prin perceperea unor sume de bani nu e permisă.

prin ce se deosebeşte „angajarea" de participarea *temporară?* De ce să nu fie permisă? Participarea temporară trebuie *î n c u r a j a t ă;* or, despre asta nu se vorbeşte în proiect

...

Art. 17. În caz de trecere în proprietate comună a tuturor uneltelor şi maşinilor, precum şi a vitelor de muncă, sau în caz că acestea se dovedesc insuficiente în diferite gospodării, lucrarea grădinilor de zarzavat sau a altor parcele mici de pămînt care au rămas în folosinţă particulară, ca şi satisfacerea altor nevoi gospodăreşti ale gospodăriilor particu-

www.dacoromanica.ro

?? De la cei bogaţi — da, dar de ce şi de la gospodăriile celor săraci??

lare, se face cu inventarul comun, cînd el a devenit liber după efectuarea lucrărilor în comun. Pentru folosirea personală a inventarului comun se instituie o taxă specială, care intră în fondul de inventar.

?? În acest articol (21) s-a lăsat deplină libertate chiaburimii

...

Art. 21. Pentru inventarul confiscat de la gospodăriile particulare bazate pe muncă proprie se poate fixa o recompensă care să nu depăşească însă preţurile fixe la uneltele respective. Pentru folosirea vremelnică în comun a inventarului aparţinînd unor persoane particulare se poate plăti o anumită sumă la aprecierea asociaţiei.

× iarăşi „libertate" pentru chiaburi

...

Art. 23. Materialul semincer necesar pentru însămînţarea terenurilor lucrate în comun este alcătuit, potrivit normelor fixate de asociaţie, din cotele în natură sau în bani — vărsate de diferite gospodării — pentru procurarea de seminţe selecţionate. Din recoltele strînse de pe lanurile lucrate în comun se fac reţineri pentru rezerva de seminţe

Art. 24. Pentru refacerea fertilităţii solului la ogoarele lucrate în comun se instituie obligativitatea transportului de îngrăşăminte
×* din resursele comune şi de la diferite gospodării, potrivit unor norme fixate de asociaţie.

Art. 25. În vederea aplicării de îngrăşăminte artificiale se constituie un capital special pentru achiziţionarea lor, atît prin reţinerea unei părţi din veniturile obţinute din desfacerea pro-
×* duselor de pe pămînturile comune, cît şi din contribuţiile diferitelor gospodării şi ale membrilor asociaţiei, potrivit cotelor fixate de ea.

dar la produsele *ne* raţionalizate??

...

Art. 31. Tot restul recoltei la produsele raţionalizate, după reţinerile pentru rezerva de seminţe şi pentru satisfacerea necesităţilor membrilor asociaţiei, va fi predat organelor de aprovizionare.

* Vezi observaţiile făcute de V.I. Lenin, în dreptul aceluiaşi semn la art. 23. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

...

Art. 38. Pentru îndrumarea şi organizarea lucrării în comun a pămîntului, adunarea asociaţiei va alege un comitet al lucrării pămîntului în comun care va fi alcătuit din cel puţin trei membri, în acest număr fiind cuprinşi preşedintele, vicepreşedintele şi secretarul.

...

Art. 40. Comitetul are dreptul de a aplica măsuri coercitive şi de a fixa pedepse băneşti pentru nerespectarea de către unii membri a normelor stabilite de el pentru efectuarea lucrărilor în limite ce se stabilesc de către asociaţie. = sancţiuni

Scrise în ianuarie 1919

Publicate pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIV

Se tipăresc după manuscris

VARIANTA INIŢIALĂ A PUNCTULUI AGRAR DIN PROGRAMUL P.C.(b) DIN RUSIA [807]

în domeniul agrar

după desfiinţarea proprietăţii private asupra pămîntului, după [aproape] completa expropriere a moşierilor şi aplicarea legii cu privire la socializarea pămîntului, care recunoaşte întîietatea marii gospodării comune în agricultură, principala sarcină a Puterii sovietice constă în a găsi şi experimenta în mod concret măsurile practice tranzitorii în această privinţă.

Orientarea de bază şi principiul călăuzitor al politicii agrare a P.C.(b) din Rusia în asemenea situaţie constă, ca şi înainte, în străduinţa de a se sprijini pe elementele proletare şi semiproletare ale satului. Ele trebuie organizate mai întîi într-o forţă independentă, trebuie apropiate de proletariatul orăşenesc şi smulse de sub influenţa burgheziei săteşti şi a intereselor de mic proprietar. Organizarea de comitete ale sărăcimii a fost unul din paşii întreprinşi în această direcţie, iar organizarea de celule

www.dacoromanica.ro

de partid la sate, noile alegeri de Soviete de deputaţi, de la care vor fi excluşi chiaburii, crearea unor sindicate de tip special ale proletarilor şi semiproletarilor de la sate, precum şi alte măsuri de acest fel trebuie să fie aplicate cu toată stricteţea.

Politica P.C.(b) din Rusia faţă de chiaburime, faţă de burghezia satelor este aceea a unei lupte hotărîte împotriva tentativelor lor de exploatare, a reprimării împotrivirii lor faţă de politica sovietică, socialistă.

Politica P.C.(b) din Rusia faţă de ţărănimea mijlocaşă constă într-o atitudine atentă faţă de ea; e necesar ca ţărănimea mijlocaşă să fie separată de chiaburi şi în nici un caz să nu se folosească şi împotriva ei măsuri represive; ţărănimea mijlocaşă poate, prin poziţia ei de clasă, să fie un aliat al puterii proletare în perioada de trecere la socialism sau, cel puţin, un element neutru. De aceea, în ciuda inevitabilelor insuccese parţiale şi a şovăielilor pe care le manifestă ţărănimea mijlocaşă, trebuie să tindem continuu spre înţelegere cu ea, să avem o atitudine atentă faţă de dezideratele ei şi să facem concesii în ce priveşte definirea mijloacelor de înfăptuire a transformărilor socialiste. Un prim loc ocupă în acest sens lupta împotriva samavolniciilor acelor reprezentanţi ai Puterii sovietice care, folosind în mod abuziv titlul de comunist, promovează de fapt nu o politică comunistă, ci una birocratică, autoritară; ei trebuie înlăturaţi fără milă, instituind în acest scop un control mai sever atît cu ajutorul sindicatelor, cît şi pe alte căi.

În ce priveşte măsurile de trecere la agricultura comunistă, P.C.(b) din Rusia va verifica în practică trei măsuri principale care au şi fost create de viaţă, şi anume: gospodăriile de stat, comunele agricole şi asociaţiile (precum şi întovărăşirile) pentru lucrarea pămîntului în comun, îngrijindu-se de o aplicare mai amplă şi mai justă a acestor măsuri, dar mai cu seamă de mijloacele menite să ducă la o participare mai largă şi liber consimţită a ţăranilor la aceste noi forme de agricultură cooperatistă şi de organizare a ţărănimii muncitoare

www.dacoromanica.ro

pentru înfăptuirea controlului de jos şi a disciplinei tovărăşeşti.

În domeniul politicii de aprovizionare, P.C.(b) din Rusia luptă pentru întărirea şi dezvoltarea monopolului de stat, fără a renunţa la folosirea cooperativelor şi a negustorilor particulari sau a funcţionarilor comerciali şi la introducerea unui sistem de premiere cu condiţia ca el să fie aplicat sub controlul Puterii sovietice şi să fie folosit pentru o cît mai bună organizare a muncii. Concesiile parţiale pe care sîntem din cînd în cînd nevoiţi să le facem sînt impuse în mod exclusiv de nevoi deosebit de acute şi ele nu ne vor face niciodată să renunţăm la tendinţa noastră perseverentă de a înfăptui monopolul de stat. Într-o ţară în care predomină mica gospodărie ţărănească, înfăptuirea acestui monopol este o treabă foarte grea; ea cere eforturi îndelungate şi experimentarea în practică a unei serii de măsuri tranzitorii menite să ducă, pe diferite căi, la atingerea obiectivului urmărit, adică la o organizare generală şi la o funcţionare adecvată a comunelor de producţie şi de consum, astfel ca toate surplusurile de produse să fie predate statului.

Scrisă înainte de 25 februarie 1919

Publicată pentru prima oară în 1930, în „Culegeri din Lenin", vol. XIII

Se tipăreşte după manuscris

O SCHIŢĂ A ORDINII DE ZI A PRIMULUI CONGRES AL INTERNAŢIONALEI COMUNISTE

Rapoartele diferitelor partide
Înfiinţarea Internaţionalei a III-a

Chestiuni programatice

α) Dictatura proletariatului şi Puterea sovietică
β) Atitudinea faţă de democraţia burgheză
γ) Exproprierea şi socializarea

www.dacoromanica.ro

Chestiuni tactice

δ) Atitudinea față de guvernele burgheze
ε) ... ... *
Atitudinea față de alte partide
Chestiuni organizatorice [808].

Liga Națiunilor
Jandarm

Scrisă în februarie 1919

Publicată pentru prima oară în 1930, în „Culegeri din Lenin", vol. XIII

Se tipărește după manuscris

OBSERVAȚII ÎN LEGĂTURĂ CU TEZELE „PRINCIPIILE INTERNAȚIONALEI A III-A" [809]

La tezele:

Nr. 1 — Textul să fie refăcut în așa fel încît să obținem *o tează* de politică practică. Să se declare că:
S-au maturizat condițiile pentru revoluția socialistă a proletariatului,
ea este *o necesitate* în momentul de față *transformarea* în război civil ca o confirmare a lozincii istorice.

Nr. 2 — De adăugat: în *acest* război din 1914—1918

Nr. 2 bis — De subliniat în mod special „liga popoarelor" și „social-pacifismul" ca o lozincă de înșelăciune liberală.

Nr. 3 — De pus accentul pe „sfărîmarea" mașinii de stat... și pe dictatură *în opoziție* cu *oportuniștii* și cu „*centrul*".

Nr. 4 — *Pregătirea* revoluției și a insurecției armate.
Desfășurarea în acest spirit a întregii propagande și agitații (de dezvoltat).

Nr. 5 — Ultimativ (de introdus) à la Liebknecht.

Nr. 6 — De adăugat: date fiind procedeele generale și tipice (pentru imperialism) de încălcare și îngrădire a legalității de către burghezie.

* Cuvintele în acest loc n-au putut fi descifrate. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Nr. 7 şi 8 — De pus alături de dictatură.
Nr. 9 — **De tipul** Comunei şi al Sovietelor (nu e neapărat necesar să punem „al Sovietelor").
Nr. 10 — De adăugat: cei de dreapta = duşmani de clasă | centrul = mica burghezie, care şovăie | + De adăugat: *marxismul* s-a scindat, α şi β nu sînt marxişti

+ inutilitatea Uniunii zimmerwaldiene şi necesitatea unei strînse unităţi a celor de stînga.

Scrise în februarie 1919 *Se tipăresc pentru prima oară după manuscris*

NOTE ÎN LEGĂTURĂ CU MOBILIZAREA RESURSELOR DE MATERII PRIME [610]

Şedinţa din 26.II.1921

Materii prime

	cantitatea existentă	*1920*	S-a strîns	
fibre				
bumbac	785 000 deseat.	100 000 deseat.	12 mil. pud.	aprox.
in	1 100 „	300 „	25,6 „ „	22
cînepă	485 000 „	238 000 „	20 „ „	
lînă			6 „ „	(5)

	1920		S-a strîns în 1920	
fibre				
bumbac	1 500 000	pud.	900 000	pud.
in	2 900 000	„	2 000 000	„
cînepă	4 500 000	„	1 300 000	„
lînă	2 500 000	„	1 500 000	„

www.dacoromanica.ro

nu se cunoaşte	28 500 000	puduri în cadrul predării obligatorii în 1920—1921
Piei		
cantitatea existentă?	8 800 000	(30%) strînsă pînă la 1.II.1921

Blănuri 40 000 000 bucăţi — 17 500 000 în cadrul predării obligatorii (sarcină)

(70% colectate în Siberia, din care 30% de la populaţia nomadă) — 600 000 s-a strîns (= 4%)

În IX.1920 s-a predat Comisariatului poporului pentru aprovizionare, şi el încurcă treaba neştiind cum să folosească schimbul de mărfuri cu nomazii.

E nevoie de:

bumbac	20—24 000 000 pud.
lînă	5 000 000 „
in	12 000 000 „
cînepă	15 000 000 „

Σ = 56 000 000 puduri de materii prime textile

Σ = 56 000 000 puduri.

La noi, 21% din cantitatea necesară poate fi acoperită din recoltă

O rezervă de 14 800 000 puduri la depozite (acum, în II. 1921)

Măsuri (remedies):

1) libertatea schimbului local de cereale pe in ş.a.m.d.;
2) principiul predării obligatorii a surplusurilor, menit să intensifice efortul agricultorului pentru o recoltă sporită;

www.dacoromanica.ro

3) de interzis extragerea uleiului din seminţe de plante textile (ea a fost de pe acum interzisă);
4) de obţinut seminţe de la populaţie în vederea extinderii suprafeţelor însămînţate;
{ să i se asigure o anumită cotă din cantitatea strînsă;
5) acordarea de premii pentru îmbunătăţirea prelucrării materiilor prime;
6) ((măsură organizatorică))
antrenarea în cît mai largă măsură a populaţiei în efortul de îmbunătăţire a materiilor prime (arteluri, *întovărăşiri* etc.);
7) stimularea întreprinderilor mici şi minuscule de prelucrare a materiilor prime;
lînă:
8) acordarea de premii kirghizilor, măcar cîte un arşin de textile pentru un pud de lînă

{la 1.X.1920 s-a predat Comisariatului poporului pentru aprovizionare, dar el a încurcat treaba} *

Publicate pentru prima oară în 1932, în „Culegeri din Lenin", vol. XX

Se tipăresc după manuscris

* Pe marginea manuscrisului se află următoarea însemnare făcută de Lenin: „Să mi se arate care e situaţia materiilor prime, în şedinţa C.C.P., cînd se va pune această chestiune". — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

SCRISORI ŞI TELEGRAME ALE LUI
V.I. LENIN
INCLUSE ÎN VOLUMELE APĂRUTE
ALE EDIŢIEI DE FAŢĂ

SCRISORI ALE LUI
V.I. LENIN
CARE N-AU FOST GĂSITE

ADNOTĂRI

INDICI

www.dacoromanica.ro

SCRISORI ŞI TELEGRAME ALE LUI V. I. LENIN INCLUSE ÎN VOLUMELE APĂRUTE ALE EDIŢIEI DE FAŢĂ

(4 noiembrie 1921—6 martie 1923)

SCRISOARE CĂTRE V.M. MIHAILOV, CU UN PROIECT DE HOTĂRÎRE A BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. *9 noiembrie 1921.*
Vol. 44, p. 241.

SCRISOARE CĂTRE V.M. MIHAILOV, CU UN PROIECT DE HOTĂRÎRE A BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA PRIVIND ACTIVITATEA ORGANELOR DE APROVIZIONARE DIN UCRAINA. *9 noiembrie 1921.*
Vol. 44, p. 242.

CU PRIVIRE LA RELAŢIILE DINTRE ORGANELE DE PARTID ŞI CELE JUDICIARE ŞI DE ANCHETĂ PENALĂ. *Scrisori către V.M. Molotov.*

1. *14 noiembrie 1921.*
2. *19 noiembrie 1921.*

Vol. 44, p. 244.

CĂTRE COMISIA ECONOMICĂ A C.C.P. *23 noiembrie 1921.*
Vol. 44, p. 252.

SCRISOARE CĂTRE V.M. MOLOTOV, CU PROPUNERI PENTRU BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. *26 noiembrie 1921.*
Vol. 44, p. 254.

SCRISOARE CĂTRE A.D. ŢIURUPA, CU UN PROIECT DE HOTĂRÎRE A C.E.C. DIN RUSIA ŞI CU UN BILET ADRESAT MEMBRILOR BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. *28 şi 30 noiembrie 1921.*
Vol. 44, p. 255.

NOTĂ CĂTRE I.V. STALIN ŞI PROIECT DE HOTĂRÎRE A BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA CU PRIVIRE LA CONSTITUIREA FEDERAŢIEI REPUBLICILOR TRANSCAUCAZIENE. *28 noiembrie 1921.*
Vol. 44, p. 258.

NOTE ÎN LEGĂTURĂ CU ISTORIA P.C. DIN RUSIA. *Scrisoare către N.I. Buharin. 1 decembrie 1921.*
Vol. 44, p. 266—268.

SCRISOARE CĂTRE MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. *2 decembrie 1921.*
Vol. 44, p. 269.

www.dacoromanica.ro

SCRISOARE CU PRIVIRE LA FOLOSIREA „LEGĂTURII VII". *3 decembrie 1921.*
Vol. 44, p. 271—272.

SCRISOARE CĂTRE COMISARIATUL POPORULUI PENTRU COMERȚUL EXTERIOR, COMISARIATUL POPORULUI PENTRU FINANȚE, CONSILIUL ECONOMIC SUPERIOR ȘI COMISARIATUL POPORULUI PENTRU ÎNVĂȚĂMÎNT. *5 decembrie 1921.*
Vol. 44, p. 273—274.

OBSERVAȚII PE MARGINEA TEZELOR CU PRIVIRE LA FRONTUL UNIC. *6 decembrie 1921.*
Vol. 44, p. 273.

SCRISOARE CĂTRE CONSILIUL DE PROPAGANDĂ ȘI ACȚIUNE AL POPOARELOR DIN ORIENT. *Nu mai devreme de 17 decembrie 1921.*
Vol. 44, p. 285.

SCRISOARE CĂTRE P.A. ZALUȚKI, A.A. SOLȚ ȘI CĂTRE TOȚI MEMBRII BIROULUI POLITIC CU PRIVIRE LA CURĂȚIREA RÎNDURILOR PARTIDULUI ȘI LA CONDIȚIILE DE PRIMIRE ÎN PARTID. *19 decembrie 1921.*
Vol. 44, p. 286—287.

SCRISOARE CĂTRE BIROUL POLITIC ÎN LEGĂTURĂ CU REZOLUȚIA CELUI DE-AL IX-LEA CONGRES GENERAL AL SOVIETELOR DIN RUSIA CU PRIVIRE LA SITUAȚIA INTERNAȚIONALĂ. *22 decembrie 1921.*
Vol. 44, p. 290—291.

POLITICA PARTIDULUI LABURIST ENGLEZ. *27 decembrie 1921.*
Vol. 44, p. 342—343.

SCRISOARE CĂTRE V.M. MOLOTOV, PENTRU BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA, CU PROIECTE DE HOTĂRÎRI. *4 ianuarie 1922.*
Vol. 44, p. 357—358.

CĂTRE OAMENII MUNCII DIN DAGHESTAN. *12 ianuarie 1922.*
Vol. 44, p. 359.

SCRISORI CĂTRE V.M. MOLOTOV, PENTRU BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA, ÎN LEGĂTURĂ CU CONCESIUNEA STEINBERG.
1. *17 ianuarie 1922.*
2. *23 ianuarie 1922.*
Vol. 44, p. 362—363.

CU PRIVIRE LA REORGANIZAREA ACTIVITĂȚII C.C.P. A C.M.A. ȘI A MICULUI C.C.P. *Scrisori către A.D. Țiurupa.*
1. *24 ianuarie 1922.*
2. *15 februarie 1922.*
3. *20 februarie 1922.*
4. *20—21 februarie 1922.*
5. *21 februarie 1922.*
6. *27 februarie 1922.*
Vol. 44, p. 364—370.

SCRISOARE CĂTRE G.V. CICERIN. *26 ianuarie 1922.*
Vol. 44, p. 376.

PROPUNERE CĂTRE BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA PRIVIND TRIMITEREA LUI M.I. KALININ ÎN UCRAINA. *27 ianuarie 1922.*
Vol. 44, p. 377.

www.dacoromanica.ro

PROPUNERE CĂTRE BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. *27 ianuarie 1922.*
Vol. 44, p. 378.

PROIECT DE DIRECTIVĂ PENTRU VICEPREȘEDINTELE ȘI MEMBRII DELEGAȚIEI LA CONFERINȚA DE LA GENOVA. *1 februarie 1922.*
Vol. 44, p. 379—381.

SCRISOARE CĂTRE N.I. BUHARIN ȘI G.E. ZINOVIEV. *1 februarie 1922.*
Vol. 44, p. 382—383.

ÎN LEGĂTURĂ CU LUPTA ÎMPOTRIVA RĂZBOIULUI. *4 februarie 1922.*
Vol. 44, p. 384.

PROIECT DE HOTĂRÎRE A BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA ÎN LEGĂTURĂ CU CONFERINȚA DE LA GENOVA. *4 februarie 1922.*
Vol. 44, p. 385.

ÎN LEGĂTURĂ CU PUBLICAREA UNEI TELEGRAME ÎN CARE ERA EXPUS CONȚINUTUL UNEI BROȘURI A LUI PARVUS. *4 februarie 1922.*
Vol. 44, p. 386.

SCRISOARE CĂTRE G.V. CICERIN ÎN LEGĂTURĂ CU DIRECTIVELE C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA PENTRU DELEGAȚIA SOVIETICĂ LA CONFERINȚA DE LA GENOVA. *7 februarie 1922.*
Vol. 44, p. 390.

SCRISOARE CĂTRE V.M. MOLOTOV, CU PROPUNERI PENTRU BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. *11 februarie 1922.*
Vol. 44, p. 392.

SCRISOARE CĂTRE G.K. ORDJONIKIDZE CU PRIVIRE LA ÎNTĂRIREA ARMATEI ROȘII DIN GRUZIA. *13 februarie 1922.*
Vol. 44, p. 393—394.

ÎNSEMNĂRI PE MARGINEA UNEI SCRISORI A LUI N.L. MEȘCERIAKOV ȘI PROIECT DE HOTĂRÎRE A BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. *14 februarie 1922.*
Vol. 44, p. 395—396.

SCRISOARE CĂTRE V.M. MOLOTOV ÎN LEGĂTURĂ CU MUNCA SECȚIEI DE STATISTICĂ ȘI A SECȚIEI EVIDENȚĂ ȘI REPARTIZARE ALE C.C. AL P.C(b) DIN RUSIA. *14 februarie 1922.*
Vol. 44, p. 397—398.

SCRISOARE CĂTRE G.V. CICERIN. *15 februarie 1922.*
Vol. 44, p. 399.

SCRISOARE CĂTRE V.M. MOLOTOV, PENTRU MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA, ÎN LEGĂTURĂ CU CREDITELE PENTRU TRUSTUL OVĂZULUI DIN ȘATILOVO. *17 februarie 1922.*
Vol. 44, p. 395.

CU PRIVIRE LA SARCINILE COMISARIATULUI POPORULUI PENTRU JUSTIȚIE ÎN CONDIȚIILE NOII POLITICI ECONOMICE. *Scrisoare către D.I. Kurski. 20 februarie 1922.*
Vol. 44, p. 401—406.

www.dacoromanica.ro

SCRISOARE CĂTRE BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA ÎN LEGĂTURĂ CU CODUL CIVIL AL R.S.F.S.R. *22 februarie 1922.*

Vol. 44, p. 407.

SCRISOARE CĂTRE V.M. MOLOTOV, CU O PROPUNERE PENTRU BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. *23 februarie 1922.*

Vol. 44, p. 408—409.

SCRISOARE CĂTRE MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA, CU OBSERVAȚII LA PROIECTUL DE REZOLUȚIE A PRIMEI PLENARE LĂRGITE A COMITETULUI EXECUTIV AL INTERNAȚIONALEI COMUNISTE PRIVIND PARTICIPAREA LA O CONFERINȚĂ A CELOR TREI INTERNAȚIONALE. *23 februarie 1922.*

Vol. 44, p. 410.

SCRISOARE CĂTRE V.M. MOLOTOV PENTRU MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA ȘI PROIECT DE HOTĂRÎRE ÎN LEGĂTURĂ CU TRIMITEREA UNEI NOTE ITALIEI. *24 februarie 1922.*

Vol. 44, p. 415

SCRISORI CĂTRE I.V. STALIN ȘI L.B. KAMENEV, CU PROPUNERI PENTRU BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. *25 februarie 1922.*

Vol. 44, p. 416.

SCRISOARE CĂTRE D.I. KURSKI, CU OBSERVAȚII PE MARGINEA PROIECTULUI DE COD CIVIL. *28 februarie 1922.*

Vol. 44, p. 417—418.

ÎNSEMNĂRI PE MARGINEA PROIECTULUI DE HOTĂRÎRE A C.E.C. DIN RUSIA PRIVIND COMISARIATUL POPORULUI PENTRU INSPECȚIA MUNCITOREASCĂ-ȚĂRĂNEASCĂ ȘI SCRISOARE CĂTRE I.V. STALIN. *Între 28 februarie și 16 martie 1922.*

Vol. 44, p. 419—420.

SCRISOARE CĂTRE A.D. ȚIURUPA, CU O PROPUNERE PENTRU BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA ȘI PREZIDIUL C.E.C. DIN RUSIA. *1 martie 1922.*

Vol. 44, p. 430.

SCRISOARE CĂTRE BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA, CU OBSERVAȚII LA TEZELE COMISARIATULUI POPORULUI PENTRU FINANȚE. *3 martie 1922.*

Vol. 44, p. 331—332.

SCRISOARE CĂTRE L.B. KAMENEV. *3 martie 1922.*

Vol. 44, p. 433—437.

SCRISOARE CĂTRE V.M. MOLOTOV, PENTRU MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. *3 martie 1922.*

Vol. 44, p. 438.

SCRISOARE PENTRU MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. *5 martie 1922.*

Vol. 44, p. 439.

DESPRE CONDIȚIILE PENTRU PRIMIREA DE NOI MEMBRI ÎN PARTID. *Scrisori către V.M. Molotov.*

1. *9 martie 1922.*
2. *24 martie 1922.*
3. *26 martie 1922.*

Vol. 45, p. 18—22.

www.dacoromanica.ro

CĂTRE PREȘEDINTELE COMITETULUI PENTRU CONCESIUNI DE PE LÎNGĂ COMISIA DE STAT A PLANIFICĂRII. *11 martie 1922.*
Vol. 45, p. 23.

SCRISOARE CĂTRE G.V. CICERIN. *14 martie 1922.*
Vol. 45, p. 36—42.

SCRISOARE CĂTRE MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA, CU UNELE PROPUNERI ÎN LEGĂTURĂ CU PROIECTUL DE DIRECTIVE ALE COMITETULUI EXECUTIV AL INTERNAȚIONALEI COMUNISTE PENTRU DELEGAȚIA ACESTEIA LA CONFERINȚA CELOR TREI INTERNAȚIONALE. *14 sau 15 martie 1922.*
Vol. 45, p. 43—44.

SCRISOARE CĂTRE BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA ÎN LEGĂTURĂ CU TEZELE LUI E.A. PREOBRAJENSKI „PRINCIPIILE FUNDAMENTALE ALE POLITICII P.C. DIN RUSIA ÎN SATUL CONTEMPORAN". *16 martie 1922.*
Vol. 45, p. 45—50.

SCRISOARE CĂTRE G.E. ZINOVIEV, CU UN PROIECT DE RĂSPUNS AL GUVERNULUI SOVIETIC ADRESAT LUI E. VANDERVELDE. *17 martie 1922.*
Vol. 45, p. 51—52.

SCRISOARE CĂTRE BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA, CU UN PROIECT DE DIRECTIVE PENTRU TOVARĂȘII CARE MERG ÎN STRĂINĂTATE. *17 martie 1922.*
Vol. 45, p. 53

SCRISOARE CĂTRE BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. *18 martie 1922.*
Vol. 45, p. 57—58.

SCRISOARE CĂTRE N.P. GORBUNOV, CU UNELE PROPUNERI ÎN LEGĂTURĂ CU COOPERAȚIA. *18 martie 1922.*
Vol. 45, p. 59.

SCRISOARE CĂTRE I.V. STALIN ÎN LEGĂTURĂ CU MUNCA VICEPREȘEDINȚILOR (A VICEPREȘEDINȚILOR C.C.P. ȘI C.M.A.). *21 martie 1922.*
Vol. 45, p. 60—61.

SCRISOARE CĂTRE I.V. STALIN ȘI L.B. KAMENEV. *21 martie 1922.*
Vol. 45, p. 62—63.

LA CEA DE-A PATRA ANIVERSARE A ZIARULUI „BEDNOTA". *23 martie 1922.*
Vol. 45, p. 64—65.

SCRISOARE CĂTRE V.M. MOLOTOV PENTRU PLENARA P.C.(b) DIN RUSIA, ÎMPREUNĂ CU PLANUL RAPORTULUI POLITIC LA CONGRESUL AL XI-LEA AL PARTIDULUI. *23 martie 1922.*
Vol. 45, p. 66—68.

MODIFICĂRI ȘI OBSERVAȚII LA PROIECTUL DE DECLARAȚIE A DELEGAȚIEI SOVIETICE LA CONFERINȚA DE LA GENOVA. *23 martie 1922.*
Vol. 45, p. 69—70.

ÎN LEGĂTURĂ CU PROIECTUL DE REZOLUȚIE CU PRIVIRE LA MUNCA LA SATE. *Scrisoare către N. Osinski. 1 aprilie 1922.*
Vol. 45, p. 142—144.

www.dacoromanica.ro

SCRISORI CĂTRE BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA CU PROIECTE DE HOTĂRÎRI.
1. *9 aprilie 1922.*
2. *10 aprilie 1922.*
Vol. 45, p. 155—156.

SCRISOARE CĂTRE CHARLES P. STEINMETZ. *10 aprilie 1922.*
Vol. 45, p. 157—158.

OBSERVAȚII ȘI PROPUNERI LA PROIECTUL DE HOTĂRÎRE A COMITETULUI EXECUTIV AL INTERNAȚIONALEI COMUNISTE ÎN LEGĂTURĂ CU ÎNCHEIEREA LUCRĂRILOR CONFERINȚEI CELOR TREI INTERNAȚIONALE. *Scrisori către G.E. Zinoviev.*
1. *11 aprilie 1922.*
2. *11 aprilie 1922.*
Vol. 45, p. 159—161.

SCRISOARE CĂTRE I.V. STALIN, L.B. KAMENEV ȘI L.D. TROȚKI. *18 aprilie 1922.*
Vol. 45, p. 173.

SCRISOARE CĂTRE I.V. STALIN, L.B. KAMENEV ȘI L.D. TROȚKI, CU UN PROIECT DE TELEGRAMĂ PENTRU DELEGAȚIA DE LA GENOVA. *19 aprilie 1922.*
Vol. 45, p. 174.

SCRISOARE CĂTRE I.V. STALIN, CU UN PROIECT DE TELEGRAMĂ CĂTRE G.V. CICERIN. *21 aprilie 1922.*
Vol. 45, p. 175.

SCRISOARE CĂTRE I.V. STALIN PENTRU MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA, CU UN PROIECT DE TELEGRAMĂ CĂTRE G.V. CICERIN. *24 aprilie 1922.*
Vol. 45, p. 176—177.

TELEGRAMĂ CĂTRE G.V. CICERIN. *30 aprilie 1922.*
Vol. 45, p. 183.

SCRISOARE CĂTRE BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA, CU UN PROIECT DE TELEGRAMĂ CĂTRE G.V. CICERIN. *2 mai 1922.*
Vol. 45, p. 184—185.

SCRISOARE CĂTRE G.I. SOKOLNIKOV ÎN LEGĂTURĂ CU POLITICA FINANCIARĂ. *2 mai 1922.*
Vol. 45, p. 191—192.

RĂSPUNS LA OBSERVAȚIILE CU PRIVIRE LA MUNCA VICEPREȘEDINȚILOR (A VICEPREȘEDINȚILOR C.C.P. ȘI C.M.A.). *5 mai 1922.*
Vol. 45, p. 193—196.

PROIECT DE TELEGRAMĂ CĂTRE G.V. CICERIN. *5 sau 6 mai 1922.*
Vol. 45, p. 197.

TELEGRAMĂ CĂTRE M.M. LITVINOV. *8 mai 1922.*
Vol. 45, p. 198.

TELEGRAMĂ CĂTRE G.V. CICERIN. *9 mai 1922.*
Vol. 45, p. 199.

TELEGRAMĂ CĂTRE G.V. CICERIN. *14 mai 1922.*
Vol. 45, p. 201.

www.dacoromanica.ro

SCRISORI CĂTRE I.V. STALIN, CU UN PROIECT DE HOTĂRÎRE A BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA ÎN LEGĂTURĂ CU MONOPOLUL COMERȚULUI EXTERIOR. *15 mai 1922.*
Vol. 45, p. 202.

COMPLETĂRI LA PROIECTUL DE LEGE PENTRU PUNEREA ÎN APLICARE A CODULUI PENAL AL R.S.F.S.R. ȘI SCRISORI CĂTRE D.I. KURSKI.
1. *15 mai 1922.*
2. *17 mai 1922.*
Vol. 45, p. 203—205.

SCRISORI CĂTRE I.V. STALIN PENTRU MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA ÎN LEGĂTURĂ CU DEZVOLTAREA RADIOTEHNICII.
1. *19 mai 1922.*
2. *19 mai 1922.*
Vol. 45, p. 209—211.

DESPRE „DUBLA" SUBORDONARE ȘI DESPRE LEGALITATE. *20 mai 1922.*
Vol. 45, p. 212—216.

SCRISOARE CĂTRE SECRETARIATUL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA ÎN LEGĂTURĂ CU REDUCEREA EFECTIVELOR ARMATEI ROȘII. *20 mai 1922.*
Vol. 45, p. 217.

SCRISOARE CĂTRE I.V. STALIN PENTRU BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA, CU UN PROIECT DE HOTĂRÎRE CU PRIVIRE LA COMPONENȚA C.E.C. DIN RUSIA. *23 mai 1922.*
Vol. 45, p. 218.

CĂTRE PRIMUL CONGRES AL FEMEILOR MUNCITOARE DIN TRANSCAUCAZIA. *Nu mai târziu de 26 mai 1922.*
Vol. 45, p. 219.

SCRISOARE CĂTRE I.V. STALIN, PENTRU BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA, ÎN LEGĂTURĂ CU ACORDAREA UNEI CONCESIUNI LUI L. URQUHART. *4 septembrie 1922.*
Vol. 45, p. 220.

SCRISOARE CĂTRE I.V. STALIN, PENTRU MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b)DIN RUSIA, ÎN LEGĂTURĂ CU RESPINGEREA CONTRACTULUI CU L. URQUHART. *12 septembrie 1922.*
Vol. 45, p. 223—224.

SCRISOARE CĂTRE CEL DE-AL V-LEA CONGRES GENERAL AL SINDICATELOR DIN RUSIA. *17 septembrie 1922.*
Vol. 45, p. 225—226.

CU PRIVIRE LA CONSTITUIREA U.R.S.S. *Scrisoare către L.B. Kamenev, pentru membrii Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia. 26 septembrie 1922.*
Vol. 45, p. 227—229.

SCRISOARE ADRESATĂ LUI L.B. KAMENEV ÎN LEGĂTURĂ CU LUPTA ÎMPOTRIVA ȘOVINISMULUI DE NAȚIUNE DOMINANTĂ. *6 octombrie 1922.*
Vol. 45, p. 230.

CĂTRE MUNCITORII DIN ORAȘUL BAKU. *6 octombrie 1922.*
Vol. 45. p. 231.

www.dacoromanica.ro

SCRISOARE CĂTRE G.L. PEATAKOV ÎN LEGĂTURĂ CU ACORDAREA UNEI CONCESIUNI LUI URQUHART. *6 octombrie 1922.*
Vol. 45, p. 232—233.

CĂTRE CONGRESUL MUNCITORILOR ŞI MUNCITOARELOR DIN INDUSTRIA TEXTILĂ. *10 octombrie 1922.*
Vol. 45, p. 234.

CELUI DE-AL CINCILEA CONGRES AL U.T.C. DIN RUSIA. *11 octombrie 1922.*
Vol. 45, p. 235.

SCRISOARE CĂTRE I.V. STALIN, PENTRU MEMBRII C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA, ÎN LEGĂTURĂ CU MONOPOLUL COMERŢULUI EXTERIOR. *13 octombrie 1922.*
Vol. 45, p. 236—240.

C TRE PREZIDIUL CONSILIULUI ECONOMIC SUPERIOR. *16 octombrie 1922.*
Vol. 45, p. 241—242.

SCRISOARE CĂTRE BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA, ÎN LEGĂTURĂ CU CONTRACTUL ÎNCHEIAT CU UN CONSORŢIU DE FIRME GERMANE. *18 octombrie 1922.*
Vol. 45, p. 243—245.

CĂTRE CONGRESUL GENERAL AL LUCRĂTORILOR DIN FINANŢE. *20 octombrie 1922.*
Vol. 45, p. 246.

CĂTRE ASOCIAŢIA PRIETENILOR RUSIEI SOVIETICE (S.U.A.). *20 octombrie 1922.*
Vol. 45, p. 247.

CĂTRE ASOCIAŢIA PENTRU ACORDAREA DE AJUTOR TEHNIC RUSIEI SOVIETICE. *20 octombrie 1922.*
Vol. 45, p. 249—250.

CĂTRE PREŞEDINTELE COMITETULUI EXECUTIV GUBERNIAL DIN PERM. *20 octombrie 1922.*
Vol. 45, p. 251—252.

CĂTRE PREZIDIUL C.E.C. DIN RUSIA. *24 octombrie 1922.*
Vol. 45, p. 253—254.

MESAJ DE SALUT ADRESAT CU PRILEJUL ELIBERĂRII ŢINUTULUI PRIMORIE. *26 octombrie 1922.*
Vol. 45, p. 256.

SCRISOARE ADRESATĂ LUI G.V. CICERIN ŞI MEMBRILOR BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA ÎN LEGĂTURĂ CU NOTA CĂTRE ŢĂRILE ANTANTEI REFERITOARE LA CONFERINŢA DE LA LAUSANNE. *31 octombrie 1922.*
Vol. 45, p. 272.

CĂTRE „PETROGRADSKAIA PRAVDA". *1 noiembrie 1922.*
Vol. 45, p. 273.

CĂTRE „PRAVDA". *2 noiembrie 1922.*
Vol. 45, p. 274.

CĂTRE PRIMA CONFERINŢĂ INTERNAŢIONALĂ A COOPERATORILOR COMUNIŞTI. *2 noiembrie 1922.*
Vol. 45, p. 275.

www.dacoromanica.ro

CĂTRE MUNCITORII TEXTILIȘTI DIN PETROGRAD. *3 noiembrie 1922.*
Vol. 45, p. 277.

CĂTRE CONGRESUL GENERAL AL STATISTICIENILOR DIN RUSIA. *4 noiembrie 1922.*
Vol. 45, p. 278.

CĂTRE CONFERINȚA MUNCITOARELOR ȘI ȚĂRANCELOR FĂRĂ PARTID DIN ORAȘUL ȘI GUBERNIA MOSCOVA. *6 noiembrie 1922.*
Vol. 45, p. 290.

CĂTRE MUNCITORII DE LA FOSTA UZINĂ „MIHELSON". *7 noiembrie 1922.*
Vol. 45, p. 291.

CĂTRE MUNCITORII ȘI FUNCȚIONARII DE LA CENTRALA ELECTRICĂ DE STAT „ELECTROPEREDACEA". *7 noiembrie 1922.*
Vol. 45, p. 292.

CĂTRE MUNCITORII DE LA FABRICA DE POSTAV STODOL DIN KLINȚI. *8 noiembrie 1922.*
Vol. 45, p. 293.

CĂTRE CEL DE-AL IV-LEA CONGRES MONDIAL AL COMINTERNULUI, CĂTRE SOVIETUL DE DEPUTAȚI AI MUNCITORILOR ȘI OSTAȘILOR ROȘII DIN PETROGRAD. *4 noiembrie 1922.*
Vol. 45, p. 299—300.

PROPUNERE ADRESATĂ BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA ÎN LEGĂTURĂ CU REDUCEREA EFECTIVELOR ARMATEI. *13 noiembrie 1922.*
Vol. 45, p. 317.

CĂTRE COLONIA RUSĂ DIN AMERICA DE NORD. *14 noiembrie 1922.*
Vol. 45, p. 318—319.

MESAJ DE SALUT ADRESAT EXPOZIȚIEI AGRICOLE GENERALE. *14 noiembrie 1922.*
Vol. 45, p. 320.

CĂTRE GRUPUL „CLARTÉ". *15 noiembrie 1922.*
Vol. 45, p. 321.

CĂTRE PREZIDIUL CELUI DE-AL V-LEA CONGRES GENERAL AL SINDICATULUI LUCRĂTORILOR DIN APARATUL DE STAT. *22 noiembrie 1922.*
Vol. 45, p. 332.

CU PRIVIRE LA REDUCEREA PROGRAMULUI DE REPARAȚII ȘI CONSTRUCȚII DE NAVE MARITIME MILITARE. *Scrisori către I.V. Stalin.*
1. *25 noiembrie 1922.*
2. *29 noiembrie 1922.*
Vol. 45, p. 333—335.

CĂTRE CONGRESUL LUCRĂTORILOR DIN ÎNVĂȚĂMÂNT. *26 noiembrie 1922.*
Vol. 45, p. 336.

TOVARĂȘULUI MÜNZENBERG, SECRETAR AL AJUTORULUI MUNCITORESC INTERNAȚIONAL. *2 decembrie 1922.*
Vol. 45, p. 337—338.

www.dacoromanica.ro

CĂTRE CEL DE-AL TREILEA CONGRES MONDIAL AL INTERNAȚIONALEI COMUNISTE A TINERETULUI, MOSCOVA. *4 decembrie 1922.*
Vol. 45, p. 339.

CĂTRE CONGRESUL GENERAL AL SOVIETELOR DIN UCRAINA. *10 decembrie 1922.*
Vol. 45, p. 353.

SCRISOARE CĂTRE L.B. KAMENEV, A.I. RÎKOV ȘI A.D. ȚIURUPA ÎN LEGĂTURĂ CU REPARTIZAREA MUNCII ÎNTRE VICEPREȘEDINȚII C.C.P. ȘI C.M.A. *13 decembrie 1922.*
Vol. 45, p. 354—355.

CU PRIVIRE LA MONOPOLUL COMERȚULUI EXTERIOR. *13 decembrie 1922.*
Vol. 45, p. 356—360.

SCRISOARE CĂTRE I.V. STALIN, PENTRU MEMBRII C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. *15 decembrie 1922.*
Vol. 45, p. 361—362.

SCRISOARE CĂTRE CONGRES. *23—26 decembrie 1922 și 4 ianuarie 1923.*
Vol. 45, p. 365—368.

CU PRIVIRE LA ATRIBUIREA UNOR FUNCȚII LEGISLATIVE COMISIEI DE STAT A PLANIFICĂRII. *27—29 decembrie 1922.*
Vol. 45, p. 371—375.

(LA CAPITOLUL CU PRIVIRE LA MĂRIREA NUMĂRULUI MEMBRILOR COMITETULUI CENTRAL). *29 decembrie 1922.*
Vol. 45, p. 376—377.

ÎN LEGĂTURĂ CU PROBLEMA NAȚIONALITĂȚILOR SAU A „AUTONOMIZĂRII". *30—31 decembrie 1922.*
Vol. 45, p. 378—384.

www.dacoromanica.ro

SCRISORI ALE LUI V. I. LENIN CARE N-AU FOST GĂSITE PÎNĂ ÎN PREZENT

(4 noiembrie 1921—6 martie 1923)

1921

CĂTRE G. M. KRJIJANOVSKI. *8 noiembrie 1921.* În Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S. se păstrează un plic, înregistrat la nr. 1 074/108c, cu următoarea însemnare făcută de V. I. Lenin: „Tovarăşului G. M. *Krjijanovski* (8.XI.1921) (din partea lui Lenin) (să semneze de primire, pe plic)", şi cu semnătura lui G. M. Krjijanovski de primire a scrisorii la 8 noiembrie 1921. În registrul de ieşire al documentelor lui V. I. Lenin, la nr. 1 074 se află următoarea însemnare: „Tovarăşului Krjijanovski — un plic sigilat".

CĂTRE L. D. TROŢKI. *16 noiembrie 1921.* În registrul de ieşire, la nr. 1 103 se află următoarea însemnare: „Tovarăşului Troţki — în chestiunea Slaşcev (fără copie)".

CĂTRE A.A. ARMAND. *16 noiembrie 1921.* În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 1 830, cu următoarea însemnare făcută de V.I. Lenin: „Tovarăşului Aleksandr Aleksandrovici *Armand* (din partea lui Lenin)", şi cu semnătura lui A.A. Armand de primire a scrisorii.

CĂTRE M.I. ULIANOVA. *16 noiembrie 1921.* În Arhiva centrală se păstrează un plic, înregistrat la nr. 187c, cu următoarea însemnare făcută de V.I. Lenin: „Pentru M.I. *Ulianova*, redactor la «*Pravda*» (din partea lui Lenin)", şi cu semnătura Mariei I. Ulianova de primire a scrisorii.

CĂTRE V.M. MOLOTOV. *16 noiembrie 1921.* În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 189c, cu următoarea însemnare făcută de V.I. Lenin: „Tovarăşului *Molotov* (din partea lui Lenin). *Urgent*", şi cu semnătura lui V.M. Molotov de primire a scrisorii la 16 noiembrie.

CĂTRE P.P. GORBUNOV. *16 noiembrie 1921.* În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 191c, cu următoarea însemnare făcută de V.I. Lenin: „*Comisa-*

www.dacoromanica.ro

riatul poporului pentru afacerile externe, tov. P. P. *Gorbunov* (din partea lui Lenin)", şi cu semnătura lui P. P. Gorbunov de primire a scrisorii la 16 noiembrie, orele 24.

CĂTRE N.I. TROŢKAIA. *17 noiembrie 1921*. În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 1 474/212, cu următoarea însemnare făcută de V.I. Lenin: „Tovarăşei Natalia Ivanovna *Troţkaia* (din partea lui Lenin)", şi cu semnătura Nataliei I. Troţkaia de primire a scrisorii. Se află, totodată, şi o scrisoare a lui A.V. Lunacearski către V.I. Lenin din 18 noiembrie 1921, pe care V.I. Lenin îi scrie lui A.I. Belenki: „Am citit-o după ce fusese expediată scrisoarea către N.I. Troţkaia".

CĂTRE M.N. POKROVSKI. *17 noiembrie 1921*. În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 198c/1 106, cu următoarea însemnare făcută de V.I. Lenin: „Tovarăşului M.N. *Pokrovski* (din partea lui Lenin), *secret*, **personal**", şi cu semnătura lui M.N. Pokrovski de primire a scrisorii la 17 noiembrie, ora 3 şi 30 de minute. În jurnalul de ieşire, la nr. 1 106 se află următoarea notă: „Tovarăşului Pokrovski — un pachet secret".

CĂTRE N.V. KRÎLENKO. *18 noiembrie 1921*. În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 202c/1 108, cu următoarea însemnare făcută de V.I. Lenin: „Tovarăşului N.V. *Krîlenko* (din partea lui Lenin)", şi cu semnătura lui N.V. Krîlenko de primire a scrisorii. În jurnalul de ieşire, la nr. 1 108 se află următoarea însemnare: „Tovarăşului Krîlenko — un plic sigilat (fără copie)".

CĂTRE P.P. GORBUNOV. *18 noiembrie 1921*. În registrul de ieşire, la nr. 1 109 se află următoarea însemnare: „Tovarăşului Gorbunov — cu privire la responsabilitatea pentru vînzarea în străinătate a ziarelor şi cărţilor apărute în Rusia Sovietică. (Fără copie.)"

CĂTRE I.S. UNŞLIHT. *18 noiembrie 1921*. În registrul de ieşire, la nr. 1 115 se află următoarea însemnare: „Tovarăşului Unşliht (un plic închis)".

CĂTRE A.I. OKULOV. *18 sau 19 noiembrie 1921*. În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 210c, cu următoarea însemnare făcută de V.I. Lenin: „Tovarăşului Aleksei *Okulov*. Precistenka, stradela Mal. Levşinski, nr. 2 (din partea lui Lenin); să semneze de primire, pe plic", şi cu semnătura lui A.I. Okulov de primire a scrisorii.

CĂTRE P.P. GORBUNOV. *20 noiembrie 1921*. În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 222c/1 478, pe care se află următoarea însemnare: „Comisariatul poporului pentru afacerile externe, tovarăşului P.P. Gorbunov (sub semnătură personală), din partea lui V.I. Lenin". În registrul de intrare al documentelor trimise pe numele lui Lenin, la nr. 1 478 figu-

www.dacoromanica.ro

reazã menţiunea de primire a unei scrisori din partea lui H. Guilbeaux în legãturã cu întoarcerea soţiei lui în Rusia şi de trimitere a acestei scrisori lui P.P. Gorbunov, cu indicaţia de „a rãspunde ce mãsuri s-au luat pentru eliminarea unor formalitãţi birocratice".

CĂTRE L.D. TROŢKI. *22 noiembrie 1921.* În Arhiva centralã de partid se pãstreazã plicul unei scrisori, cu numãrul de înregistrare 1 120, trimisã de Lenin lui Troţki. În registrul de ieşire, la nr. 1 120 figureazã menţiunea: „Tovarãşului Troţki (un plic sigilat)".

CĂTRE I.A. TEODOROVICI. *22 noiembrie 1921.* În Arhiva centralã de partid se pãstreazã un plic, înregistrat la nr. 404c/1 126, cu urmãtoarea însemnare fãcutã de V.I. Lenin: „Tovarãşului Iv. Ad. *Teodorovici* (din partea lui Lenin). **Personal**", şi semnãtura lui I.A. Teodorovici de primire a scrisorii. În registrul de ieşire, la nr. 1 126 figureazã urmãtoarea însemnare: „Tovarãşului Teodorovici (un plic sigilat)".

CĂTRE E.A. LITKENS. *23 noiembrie 1921.* În Arhiva centralã de partid se pãstreazã un plic, înregistrat la nr. 256c/1 129, cu urmãtoarea indicaţie scrisã de V.I. Lenin: „Tovarãşului *Litkens* (din partea lui Lenin)", cu o însemnare fãcutã de secretara de la Consiliul Comisarilor Poporului: „23.XI.1921", şi cu semnãtura lui E.A. Litkens de primire a scrisorii la 23 noiembrie, ora 14. În registrul de ieşire, la nr. 1 129 figureazã urmãtoarea notã: „Tovarãşului Litkens (un plic sigilat)".

CĂTRE P.A. BOGDANOV ŞI A.A. NOVIŢKI. *23 noiembrie 1921.* În registrul de ieşire, la nr. 1 131 figureazã urmãtoarea notã: „Tovarãşilor Bogdanov şi Noviţki, în legãturã cu acordarea unui fond în aur Comisariatului poporului pentru poştã şi telecomunicaţii şi Consiliului economic superior".

CĂTRE V.S. DOVGALEVSKI ŞI A.A. NOVIŢKI. *23 noiembrie 1921.* În registrul de ieşire, la nr. 1 132 figureazã urmãtoarea însemnare: „Tovarãşilor Dovgalevski şi Noviţki, în legãturã cu alocarea unui fond în aur Comisariatului poporului pentru poştã şi telecomunicaţii".

CĂTRE A.A. NOVIŢKI. *23 noiembrie 1921.* În registrul de ieşire, la nr. 1 133 se aflã urmãtoarea însemnare: „Tovarãşului Noviţki, la Comisariatul poporului pentru comerţul exterior, în legãturã cu alocarea unui fond în aur Comisariatului poporului pentru comerţul exterior".

CĂTRE A.V. LUNACEARSKI. *25 noiembrie 1921.* În Arhiva centralã de partid se pãstreazã un plic, înregistrat la nr. 1 136/274c, cu urmãtoarea însemnare fãcutã de V.I. Lenin: „Tovarãşului *Lunacearski* personal (din partea lui Lenin)", cu urmãtoarea notã scrisã de secretara de la Consiliul Comisarilor Poporului: „25.XI.1921", şi cu semnãtura lui A.V. Lunacearski de primire a scrisorii la 25 noiembrie, ora 11. În registrul de

www.dacoromanica.ro

ieşire, la nr. 1 136 se află următoarea însemnare: „Tovarăşului Lunacearski (un plic închis)".

CĂTRE L.D. TROŢKI. *25 noiembrie 1921.* În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 1 137b/275c, cu următoarea însemnare făcută de V.I. Lenin: „Tovarăşului *Troţki* personal (din partea lui Lenin)", şi cu semnătura lui L.D. Troţki de primire a scrisorii. În registrul de ieşire, la nr. 1 137 se află următoarea însemnare: „Tovarăşului Troţki (un plic închis)".

CĂTRE Z.P. SOLOVIEV. *25 noiembrie 1921.* În registrul de ieşire, la nr. 1 140 se află următoarea însemnare: „Tovarăşului Soloviev (un plic sigilat)".

CĂTRE D.I. KURSKI. *25 noiembrie 1921.* În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 1 141/281c, cu următoarea însemnare făcută de V.I. Lenin: „Tovarăşului *Kurski, comisar al poporului pentru justiţie* (din partea lui Lenin)", şi cu semnătura lui D.I. Kurski de primire a scrisorii la 25 noiembrie. În registrul de ieşire, la nr. 1 141 se află următoarea însemnare: „Tovarăşului Kurski (un plic sigilat din partea lui V.I.)".

CĂTRE P.P. GORBUNOV. *26 noiembrie 1921.* În Arhiva centrală de partid se păstrează plicul unei scrisori a lui V.I. Lenin pentru P.P. Gorbunov, cu semnătura de primire a scrisorii la 26 noiembrie. În registrul de ieşire, la nr. 1 143 se află următoarea însemnare: „Tovarăşului Gorbunov P.P., în legătură cu viza pentru Smilga".

CĂTRE I.V. STALIN. *26 noiembrie 1921.* Despre această scrisoare, I.V. Stalin spunea în scrisoarea sa de răspuns: „Scrisoarea trimisă azi de dumneavoastră pe numele meu (la Biroul Politic) eu am interpretat-o în sensul că dumneavoastră puneţi problema scoaterii mele din Secţia pentru agitaţie şi propagandă" (Arhiva centrală de partid).

CĂTRE L.B. KAMENEV. *28 noiembrie 1921.* În registrul de ieşire, la nr. 1 151 figurează următoarea notă: „Tovarăşului Kamenev, în legătură cu aprovizionarea cu lemne a locuinţei lui Guilbeaux, lucru pe care l-am cerut în repetate rînduri".

CĂTRE M.I. ULIANOVA. *28 noiembrie 1921.* În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 298c, cu următoarea însemnare a lui V.I. Lenin: „Tovarăşei M.I. *Ulianova*, redactor la *«Pravda»*, personal (din partea lui Lenin)", cu semnătura Mariei I. Ulianova de primire a scrisorii şi cu următoarea notă scrisă de secretara de la C.C.P.: „28.XI.1921, ora 14 şi 20 de minute".

CĂTRE G.V. CICERIN. *29 noiembrie 1921.* În Arhiva centrală de partid se păstrează plicul unei scrisori, cu nr. de înregistrare 1 135/321c, trimise de V.I. Lenin lui G.V. Cicerin şi semnătura acestuia de primire a scrisorii la 29 noiembrie 1921.

www.dacoromanica.ro

CĂTRE I.V. STALIN. *29 sau 30 noiembrie 1921.* În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 336c, cu următoarea însemnare făcută de V.I. Lenin: „*Tovarăşului Stalin personal* (din partea lui Lenin), *urgent*", şi cu semnătura lui Stalin de primire a scrisorii.

CĂTRE I.V. STALIN. *30 noiembrie sau 1 decembrie 1921.* În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 342c, cu următoarea însemnare făcută de V.I. Lenin: „Tovarăşului *Stalin* (din partea lui Lenin)", şi cu semnătura lui I.V. Stalin de primire a scrisorii.

CĂTRE L.B. KAMENEV. *30 noiembrie sau 1 decembrie 1921.* În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 343c, cu următoarea însemnare făcută de V.I. Lenin: „Tovarăşului L.B. *Kamenev* (din partea lui Lenin)", şi cu semnătura lui L.B. Kamenev de primire a scrisorii.

CĂTRE N.I. BUHARIN ŞI K.B. RADEK. *30 noiembrie sau 1 decembrie 1921.* În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 350c, cu următoarea însemnare făcută de V.I. Lenin: „Tovarăşilor *Buharin* şi *Radek* (din partea lui Lenin)", şi cu semnătura lui K.B. Radek de primire a scrisorii.

CĂTRE P.A. ZALUŢKI. *2 decembrie 1921.* În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 1 165/376c, cu următoarea însemnare făcută de V.I. Lenin: „Tovarăşului *Zaluţki personal* (din partea lui Lenin) (cu rugămintea de a-mi *telefona* după ce o citeşte)", şi cu semnătura lui P.A. Zaluţki de primire a scrisorii la ora 15 şi 16 minute. În registrul de ieşire, la nr. 1 165 figurează următoarea notă: „Tovarăşului Zaluţki (un plic închis)".

CĂTRE L.D. TROŢKI. *2 decembrie 1921.* În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 1 166/375c, cu următoarea însemnare făcută de V.I. Lenin: „Tovarăşului *Troţki personal* şi *urgent* (din partea lui Lenin)", cu semnătura lui L.D. Troţki de primire a scrisorii. În registrul de ieşire, la nr. 1 166 se află următoarea însemnare: „Tovarăşului Troţki (un plic închis)".

CĂTRE P.P. GORBUNOV. *5 decembrie 1921.* În registrul de ieşire, la nr. 1 170 figurează următoarea însemnare: „Către P.P. Gorbunov. În legătură cu plecarea soţiei lui Buharin în Germania (fără copie)".

CĂTRE N.A. SEMAŞKO SAU Z.P. SOLOVIEV. *5 decembrie 1921.* În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 1 171/384c, cu următoarea însemnare: „Urgent, tovarăşului Semaşko (sau, dacă dînsul nu e acolo, tovarăşului Soloviev) din partea lui Lenin", şi cu semnătura lui Z.P. Soloviev de primire a scrisorii la 5 decembrie, ora 13 şi 40 de minute. În registrul de ieşire, la nr. 1 171 figurează următoarea notă: „Tovarăşului

www.dacoromanica.ro

Semașko sau tovarășului Soloviev: în legătură cu trimiterea lui Buharin în Germania (fără copie)".

CĂTRE C. MOOR. *6 decembrie 1921.* În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 1 183/418c, cu următoarea însemnare a lui Lenin: „Tovarășului *Carl Moor*. Hotel «Savoy», nr. 226 (din partea lui Lenin). Genossen *Carl Moor*", precum și o scrisoare a lui C. Moor către V.I. Lenin din 2 decembrie 1921, cu următoarea notă a lui V.I. Lenin: „Răspuns 6.XI. **La arhivă**". În registul de ieșire, la nr. 1 183 figurează această indicație: „Tovarășului Carl Moor (un plic sigilat)".

CĂTRE M.N. SLEPȚOVA ȘI CĂTRE N.M. FEDOROVSKI. *6 decembrie 1921.* În registrul de ieșire, la nr. 1 189 figurează următoarea însemnare: „Tovarășului P.P. Gorbunov: scrisorile sigilate, cu adresa lui Mar. Nik. Slepțova și a lui Fedorovski, spre a fi trimise în străinătate, la destinație". În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 42 216/1 189, cu următoarea indicație: „Tovarășului P.P. Gorbunov, care va semna de primire pe plic (două scrisori din partea tovarășului Lenin, spre a fi trimise în străinătate adresanților menționați)", și semnătura lui P.P. Gorbunov de primire a scrisorilor la 7 decembrie.

CĂTRE P.P. GORBUNOV. *6 decembrie 1921.* În registrul de ieșire, la nr. 1 184 figurează următoarea însemnare: „Tovarășului P.P. Gorbunov (un plic sigilat)".

CĂTRE F. STRÖM. *9 decembrie 1921.* Această scrisoare conține răspunsul lui V.I. Lenin la o scrisoare din 6 decembrie 1921 a lui F. Ström, care-și exprima dorința de a i se fixa o întrevedere (Arhiva centrală de partid). În registrul de ieșire, la nr. 1 193 se află următoarea însemnare: „Tovarășului F. Ström — răspuns la scrisoarea pe care mi-a trimis-o".

CĂTRE E.M. SKLEANSKI. *15 decembrie 1921.* În registrul de ieșire, la nr. 1 198 se află următoarea însemnare: „Tovarășului Skleanski, cu rugămintea de a da explicații în legătură cu nerespectarea de către Moștram a hotărîrii din 11 mai a Consiliului Muncii și Apărării".

CĂTRE I.S. UNȘLIHT. *19 decembrie 1921.* În registrul de ieșire, la nr. 1 227 se află o însemnare în legătură cu trimiterea unei scrisori lui I.S. Unșliht.

CĂTRE I.A. TEODOROVICI. *21 decembrie 1921.* În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 1 231/545c, cu următoarea însemnare făcută de V.I. Lenin: „Tovarășului Iv. Adolf. **Teodorovici personal**", și cu semnătura lui I.A. Teodorovici de primire a scrisorii. În registrul de ieșire, la nr. 1 231 se află următoarea inscripție: „Tovarășului Teodorovici (un plic sigilat)".

www.dacoromanica.ro

CĂTRE A.A. SOLȚ. *24 decembrie 1921.* În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 1 240/564c, cu următoarea însemnare făcută de V.I. Lenin: „Tovarășului *Solț personal* (din partea lui Lenin)", și semnătura lui Solț de primire a scrisorii. În registrul de ieșire, la nr. 1 240 se află următoarea însemnare: „Tovarășului Solț. Un plic sigilat (în el se află o scrisoare a tov. Sokolnikov, pe care în două zile el trebuie s-o înapoieze și atunci să trimită această scrisoare tuturor membrilor Biroului Politic). *De urmărit*".

CĂTRE G.E. ZINOVIEV. *24 decembrie 1921.* În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 1 241/565c, cu următoarea însemnare a lui V.I. Lenin: „Tovarășului *Zinoviev personal* (din partea lui Lenin)", și cu semnătura lui G.E. Zinoviev de primire a scrisorii. În registrul de ieșire, la nr. 1 241 se află următoarea însemnare: „Tovarășului Zinoviev (un plic sigilat)".

CĂTRE LEVIN. *24 decembrie 1921.* În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 555c, cu următoarea însemnare: „Tovarășului Levin (Sovietul din Moscova), din partea tovarășului Lenin".

CĂTRE L.D. TROȚKI. *25 decembrie 1921.* În registrul de ieșire, la nr. 1 245 figurează următoarea însemnare: Tovarășului Trotki. În legătură cu consfătuirea privind vapoarele fostei Societăți ruse de navigație.

CĂTRE G.M. KRJIJANOVSKI. *26 decembrie 1921.* Această scrisoare este menționată de V.I. Lenin în scrisoarea sa către Krjijanovski din 27 decembrie 1921. Trimițîndu-i lui Krjijanovski un referat al lui G.B. Krasin la articolul lui A. Beleakov „Noi mijloace pentru înviorarea transportului feroviar", Lenin îi scrie: „Acest referat îmi întărește și mai mult convingerea în ceea ce v-am scris ieri" (vezi volumul de față, documentul 173).

CĂTRE L.B. KAMENEV. *27 decembrie 1921.* În registrul de ieșire, la nr. 1 250 se află următoarea însemnare: „Tovarășului Kamenev — propunerea lui Vladimir Ilici de a se schimba denumirea Cekăi în aceea de Secție politică de stat a Comisariatului poporului pentru afacerile interne".

CĂTRE COMISARIATUL POPORULUI PENTRU ÎNVĂȚĂMÎNT. *Sfîrșitul lunii decembrie 1921.* Despre această scrisoare, V.I. Lenin îi scria lui E.A. Litkens la 16 februarie 1922: „La sfîrșitul lunii decembrie anul trecut am scris celor de la Comisariatul poporului pentru învățămînt în legătură cu cererea profesorului Krug de a se pune la dispoziția Școlii tehnice superioare din Moscova un local pentru Facultatea de electrotehnică și pentru Institutul electrotehnic și am rugat să acorde cea mai mare atenție acestei cereri și să facă toate eforturile pentru satisfacerea ei (vezi volumul de față, documentul 278). În registrul de ieșire, la nr. 1 640,

www.dacoromanica.ro

cu data de 18 decembrie 1921, se consemnează primirea de către V.I. Lenin a unei scrisori din partea lui K.A. Krug, care cerea să-i acorde sprijin pentru repartizarea unui local Facultății de electrotehnică a Școlii tehnice superioare din Moscova.

1922

CĂTRE L.B. KAMENEV. *4 ianuarie 1922.* În registrul de ieșire, la nr. 8 005 se află următoarea însemnare: „Tovarășului *Kamenev*, în legătură cu un palton de iarnă și o căciulă pentru Lalaianț".

CĂTRE G.E. ZINOVIEV. *9 ianuarie 1922.* În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 8 012/26e, cu următoarea însemnare făcută de V.I. Lenin: „*Urgent*, tovarășului *Zinoviev* (la locuința lui de la Kremlin) (din partea lui Lenin)", și cu semnătura lui G.E. Zinoviev de primire a scrisorii. În registrul de ieșire, la nr. 8 012 se află următoarea notă: „Tovarășului Zinoviev (un plic sigilat)".

CĂTRE M.M. LITVINOV. *9 ianuarie 1922.* În registrul de ieșire, la nr. 8 020 figurează următoarea însemnare: „Tovarășului *Țiurupa*, o scrisoare a lui V.I. către Litvinov, la care se află anexată o scrisoare a lui Mihailov, cu o propunere a Secției pentru comerțul cu Norvegia din Comisariatul poporului pentru comerțul exterior și cu rugămintea de a studia chestiunea și a comunica concluziile lui Litvinov. Vezi nr. 8 016".

CĂTRE A.S. ENUKIDZE. *16 ianuarie 1922.* În Arhiva centrală de partid se păstrează o scrisoare, înregistrată la nr. 8042/76e, cu următoarea însemnare făcută de V.I. Lenin: „*Tovarășului Enukidze* personal (din partea lui Lenin)", și semnătura lui A.S. Enukidze de primire a scrisorii la 16 ianuarie. În registrul de ieșire, la nr. 8 042 se află următoarea notație: „Tovarășului Enukidze (un plic sigilat) (de întrebat dacă a primit-o)".

CĂTRE N.P. BRIUHANOV. *16 ianuarie 1922.* În registrul de ieșire, la nr. 8 045 figurează următoarea însemnare: „Tovarășului Briuhanov, în legătură cu acordarea unui sprijin lui Golubeatnikov".

CĂTRE G.I. SOKOLNIKOV. *17 ianuarie 1922.* În registrul de ieșire, la nr. 8 051 se află următoarea însemnare: „Tovarășului Sokolnikov, un plic sigilat".

CĂTRE I.V. STALIN. *17 ianuarie 1922.* În registrul de ieșire, la nr. 8 053 figurează următoarea însemnare: „Tovarășului Stalin (un plic închis)".

CĂTRE H. GUILBEAUX. *23 ianuarie 1922.* În registrul de ieșire, la nr. 8 068 se află următoarea însemnare: „Guilbeaux: de văzut dacă are lemne de foc și dacă primește masa de prînz de la «Lux»".

www.dacoromanica.ro

CĂTRE I.A. TEODOROVICI. *24 ianuarie 1922.* În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 8 072/124e, cu următoarea însemnare făcută de V.I. Lenin: „*Personal* tovarășului *Teodorovici*, la Comisariatul poporului pentru agricultură (din partea lui Lenin)". În registrul de ieșire, la nr. 8 072 se află următoarea însemnare: „Tovarășului Teodorovici (un plic sigilat)".

CĂTRE I.V. STALIN. *24 ianuarie 1922.* În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 8 073/123e, cu următoarea însemnare făcută de V.I. Lenin: „Tovarășului *Stalin* (din partea lui Lenin). *Personal.* **Urgent**", și semnătura lui I.V. Stalin de primire a scrisorii. În registrul de ieșire, la nr. 8 073 figurează următoarea notă: „Tovarășului Stalin (un plic sigilat)".

CĂTRE I.E. RUDZUTAK. *26 ianuarie 1922.* În Arhiva centrală de partid se păstrează plicul unei scrisori trimise de V.I. Lenin lui I.E. Rudzutak, care e înregistrată la nr. 132e/8 082; pe ea se află semnătura lui Rudzutak de primire a scrisorii la 28 ianuarie 1922, ora 9 și 20 de minute. În registrul de ieșire, la nr. 8 082 figurează următoarea însemnare: „Tovarășului Rudzutak (un plic sigilat)".

CĂTRE V.M. MOLOTOV. *26 ianuarie 1922.* În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 8 083/131e, cu următoarea însemnare făcută de V.I. Lenin: „Tovarășului *Molotov* (din partea lui Lenin)", și semnătura lui V.M. Molotov de primire a scrisorii la 26 ianuarie, orele 19 și 40 de minute. În registrul de ieșire, la nr. 8 083 se află următoarea însemnare: „Tovarășului Molotov (un plic sigilat)".

CĂTRE M.I. ULIANOVA. *27 ianuarie 1922.* În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 8 090/140e, cu următoarea însemnare făcută de V.I. Lenin: „Redacția ziarului «Pravda». Pentru M.I. Ulianova", cu semnătura Mariei I. Ulianova de primire a scrisorii și cu indicarea datei „27/I". În registrul de ieșire, la nr. 8 090 s-a notat: „Mariei I. Ulianova, un plic închis".

CĂTRE L.D. TROȚKI. *31 ianuarie 1922.* În registrul de ieșire, la nr. 8 107 figurează următoarea însemnare: „Tovarășului Trotki (un plic sigilat)". În Arhiva centrală de partid se păstrează semnătura secretarului de serviciu al lui L.D. Trotki de primire a unui plic, cu nr. de înregistrare 8 107/163e, din partea lui V.I. Lenin.

CĂTRE I.V. STALIN. *1 februarie 1922.* În registrul de ieșire, la nr. 8 108 figurează următoarea însemnare: „Tovarășului Stalin (un plic sigilat)".

www.dacoromanica.ro

CĂTRE I.V. STALIN. *1 februarie 1922.* În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 110p/8 114, cu următoarea însemnare făcută de V.I. Lenin: „Tovarășului *Stalin*", cu semnătura lui I.V. Stalin de primire a scrisorii și cu o notă a secretarei de la C.C.P.: „1.II.1922, ora 19 și 25 de minute". În registrul de ieșire, la nr. 8 114 s-a notat: „Tovarășului Stalin (un plic sigilat)".

CĂTRE I.V. STALIN. *6 februarie 1922.* În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 8 134/214e, cu următoarea însemnare făcută de V.I. Lenin: „*Tovarășului Stalin*", și cu semnătura lui I.P. Tovstuh de primire a scrisorii la 6 februarie, ora 2 p.m. În registrul de ieșire, la nr. 8 134 s-a notat: „Tovarășului Stalin (un plic sigilat)".

CĂTRE L.D. TROȚKI. *6 februarie 1922.* În Arhiva centrală de partid se păstrează plicul unei scrisori trimise de V.I. Lenin lui L.D. Trotki; ea e înregistrată la nr. 219e și poartă semnătura de primire la 6 februarie 1922. În registrul de ieșire, la nr. 8 133 figurează următoarea însemnare: „Tovarășului Trotki (un plic sigilat)".

CĂTRE G.V. CICERIN. *9 februarie 1922.* În registrul de ieșire, la nr. 8 139 figurează următoarea însemnare: „Tovarășului Cicerin — un plic sigilat".

CĂTRE L.D. TROȚKI. *9 februarie 1922.* În registrul de ieșire, la nr. 8 140 figurează următoarea însemnare: „Tovarășului Trotki — un plic sigilat".

CĂTRE I.V. STALIN. *10 februarie 1922.* În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 8 143/227e, cu următoarea însemnare a lui V.I. Lenin: „Tovarășului *Stalin personal* (din partea lui Lenin)", și cu semnătura lui I.V. Stalin de primire a scrisorii. În registrul de ieșire, la nr. 8 143 s-a notat: „Tovarășului Stalin (un plic închis)".

CĂTRE I.V. STALIN. *11 februarie 1922.* În registrul de ieșire, la nr. 8 146 se află următoarea însemnare: „Tovarășului Stalin (un plic sigilat)".

CĂTRE I.V. STALIN. *14 februarie 1922.* În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 146p, cu următoarea însemnare făcută de V.I. Lenin: „Tovarășului *Stalin* (din partea lui Lenin)".

CĂTRE COMITETUL EXECUTIV AL ORAȘULUI KALUGA. *18 februarie 1922.* În registrul de ieșire, la nr. 8 173 se află următoarea însemnare: „Kaluga. Comitetul executiv orășenesc. În legătură cu rechiziționarea unui pian al cetățenei Meșcerinova".

CĂTRE I.V. STALIN. *18 februarie 1922.* În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 8 177/269e, cu următoarea însemnare făcută de V.I. Lenin: „*Tovarășului Sta-*

www.dacoromanica.ro

lin (din partea lui Lenin). *Personal*", şi cu semnătura lui I.V. Stalin de primire a scrisorii. În registrul de ieşire, la nr. 8 177 s-a notat: „Tovarăşului Stalin (un plic sigilat)".

CĂTRE G.V. CICERIN. *18 februarie 1922.* În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 8 178/268e, cu următoarea însemnare făcută de V.I. Lenin: „Tovarăşului *Cicerin* (din partea lui Lenin)", şi cu semnătura lui G.V. Cicerin de primire a scrisorii. În registrul de ieşire, la nr. 8 178 s-a notat: „Tovarăşului Cicerin (un plic sigilat)".

CĂTRE A.D. ŢIURUPA. *18 februarie 1922.* În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 8 179/267e, cu următoarea însemnare făcută de V.I. Lenin: „**Personal** tovarăşului *A.D. Ţiurupa* (din partea lui Lenin)". În registrul de ieşire, la nr. 8 179 s-a notat: „Tovarăşului A.D. Ţiurupa (un plic sigilat)".

CĂTRE C. ZETKIN. *21 februarie 1922.* În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 8 188/287e, cu următoarea însemnare făcută de V.I. Lenin: „An die Genossin *Clara Zetkin* (von Lenin)", cu semnătura Clarei Zetkin de primire a scrisorii la 21 februarie 1922. În registrul de ieşire, la nr. 8 188 s-a notat: „Tovarăşei Clara Zetkin (un plic sigilat)".

CĂTRE L.B. KAMENEV. *22 februarie 1922.* În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 8 193/290e, cu următoarea însemnare făcută de V.I. Lenin: „Tovarăşului L.B. *Kamenev* (din partea lui Lenin)", şi cu semnătura lui L.B. Kamenev de primire a scrisorii. În registrul de ieşire, la nr. 8 193 se află o notă: „Tovarăşului Kamenev (un plic sigilat)".

CĂTRE I.V. STALIN. *24 februarie 1922.* În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 8 202/302e, cu următoarea însemnare făcută de V.I. Lenin: „Tovarăşului Stalin *personal* (din partea lui Lenin)", şi semnătura lui I.V. Stalin de primire a scrisorii la 24 februarie 1922, ora 20 şi 5 minute. În registrul de ieşire, la nr. 8 202 se află o notă: „Tovarăşului Stalin (un plic sigilat)".

CĂTRE L.B. KAMENEV. *25 februarie 1922.* În registrul de ieşire, la nr. 8 206 se află o notă: „Tovarăşului Kamenev (un plic sigilat)".

CĂTRE A.A. SOLŢ. *25 februarie 1922.* În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic cu următoarea însemnare făcută de Lenin: „Tovarăşului *Solţ* **personal**, de la Lenin", înregistrat la nr. 8 208/308e, şi semnătura lui A.A. Solţ de primire a scrisorii. În registrul de ieşire, la nr. 8 208 s-a notat: „Tovarăşului Solţ (un plic sigilat)".

CĂTRE I.V. STALIN. *25 februarie 1922.* În registrul de ieşire, la nr. 8 209 s-a notat: „Tovarăşului Stalin (un plic sigilat)".

www.dacoromanica.ro

CĂTRE G.E. ZINOVIEV. *25 februarie 1922*. Această scrisoare este un răspuns dat de V.I. Lenin lui G.E. Zinoviev, pe scrisoarea căruia el a făcut următoarea însemnare: „**La arhivă.** Răspuns 25.II". În Arhiva centrală de partid se află şi plicul cu numărul de înregistrare 1 820, cu această notă a lui V.I. Lenin: „Tovarăşului *Zinoviev* (din partea lui Lenin) *sub semnătură*", precum şi semnătura lui G.E. Zinoviev de primire a scrisorii.

CĂTRE G.M. KRJIJANOVSKI. *1 martie 1922*. În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 7/e, cu următoarea însemnare făcută de V.I. Lenin: „**Personal** lui *G.M. Krjijanovski* (din partea lui Lenin)", cu semnătura lui G.M. Krjijanovski de primire a scrisorii la 1 martie.

CĂTRE N.P. GORBUNOV. *1 sau 2 martie 1922*. În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 353e, cu următoarea însemnare a lui V.I. Lenin: „Tovarăşului *N.P. Gorbunov* (din partea lui Lenin)".

CĂTRE I.V. STALIN. *3 martie 1922*. În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 207/p, cu următoarea însemnare făcută de V.I. Lenin: „Tovarăşului Stalin *personal* (din partea lui Lenin)", cu semnătura de primire dată de Stalin şi cu o notă a secretarei de la C.C.P.: „3.III.1922, ora 20 şi 30 de minute".

CĂTRE I.V. STALIN. *8 martie 1922*. În registrul de ieşire, la nr. 8 252 se află următoarea însemnare: „Tovarăşului Stalin — un plic sigilat". În registrul de intrare se află o notă în care se arată că la 7 martie 1922 s-a primit pe adresa lui Lenin o telefonogramă a lui I.V. Stalin în legătură cu proiectul de hotărîre a Inspecţiei muncitoreşti-ţărăneşti cu privire la raporturile ei cu întreprinderile arendate, precum şi nota: „V.I. Lenin a răspuns la 8.III.1922".

CĂTRE A.A. SOLŢ. *9 martie 1922*. În registrul de ieşire, la nr 8 253 se află următoarea însemnare: „Tovarăşului Solţ (un plic sigilat)".

CĂTRE L.D. TROŢKI. *9 martie 1922*. În jurnalul de ieşire, la nr. 8 255 se află următoarea însemnare: „Tovarăşului Troţki (un plic sigilat)".

CĂTRE I.A. TEODOROVICI. *9 martie 1922*. În registrul de ieşire, la nr. 8 257 se află următoarea însemnare: „Tovarăşului Teodorovici (un plic sigilat)". În Arhiva centrală de partid se păstrează scrisoarea de răspuns a lui I.A. Teodorovici din 9 martie 1922, în care acesta îi scria lui V.I. Lenin: „Scrisoarea dumneavoastră cu data de 8 am primit-o pe ziua de 9, seara".

CĂTRE I.V. STALIN. *11 martie 1922*. În registrul de ieşire, la nr. 8 261 se află următoarea însemnare: „Tovarăşului Stalin — un plic sigilat".

www.dacoromanica.ro

CĂTRE I.V. STALIN. *12 martie 1922.* În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic cu nr. 8 266/386e, care poartă următoarea însemnare făcută de V.I. Lenin: „**Tovarăşului Stalin personal** (din partea lui Lenin)", şi semnătura lui I.V. Stalin de primire a scrisorii. În registrul de ieşire, la nr. 8 266 s-a notat „Tovarăşului Stalin (un plic sigilat)".

CĂTRE C. ZETKIN. *15 martie 1922.* În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 8 273/395e, cu următoarea însemnare făcut de V.I. Lenin: „Tovarăşei *Zetkin*. An die Genossin **Clara Zetkin**. *Urgent*", cu semnătura Clarei Zetkin de primire a scrisorii şi o notă: „15.III.1922". În registrul de ieşire, la nr. 8]273 se află o notă: „Tovarăşei Zetkin (un plic sigilat)".

CĂTRE A.D. ŢIURUPA. *18 martie 1922.* În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 8 279/412e, cu următoarea însemnare făcută de V.I. Lenin: „Tovarăşului A.D. **Ţiurupa** (din partea lui Lenin)", şi cu semnătura lui A.D. Ţiurupa de primire a scrisorii. În registrul de ieşire, la nr. 8 279 se află o notă: „Tovarăşului A.D. Ţiurupa, un plic sigilat".

CĂTRE I.V. STALIN. *19 martie 1922.* În registrul de ieşire, la nr. 8 285 se află o notă: „Tovarăşului Stalin (un plic sigilat)".

CĂTRE I.V. STALIN. *19 martie 1922.* În registrul de ieşire, la nr. 8 287 se află o notă: „Tovarăşului Stalin (un plic sigilat)".

CĂTRE P.I. POPOV. *19 martie 1922.* Despre această scrisoare V.I. Lenin îi scria lui I.I. Skvorţov-Stepanov la 19 martie 1922: „Anexez o scrisoare adresată lui Popov (o puteţi trimite prin secretara mea)" (vezi volumul de faţă, documentul 332). În Arhiva centrală de partid se păstrează, înregistrat la nr. 278p, plicul scrisorii trimise lui P.I. Popov de către Lenin şi Skvorţov-Stepanov.

CĂTRE L.B. KAMENEV. *20 martie 1922.* În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 8 290/428e, cu următoarea însemnare făcută de V.I. Lenin: „Tovarăşului *L.B. Kamenev* ((din partea lui Lenin))", cu semnătura lui L.B. Kamenev de primire a scrisorii şi o notă: „20.III.1922". În registrul de ieşire, la nr. 8 290 se află o notă: „Tovarăşului Kamenev — un plic sigilat".

CĂTRE I.V. STALIN. *23 martie 1922.* În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 8 236 *, cu următoarea însemnare a lui V.I. Lenin: „Tovarăşului **Stalin, urgent**", cu semnătura lui I.V. Stalin de primire a scrisorii şi cu menţiunea: „23.III.1922". În registrul de ieşire, la nr. 8 306 se află o notă: „Tovarăşului Stalin (un plic sigilat)".

* Numărul este greşit indicat; trebuie pus 8 306. În registrul de ieşire s-a făcut cuvenita rectificare. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

CĂTRE L.B. KAMENEV. *23 martie 1922.* În registrul de ieșire, la nr. 8 311 se află o notă: „Tovarășului Kamenev (un plic sigilat)".

CĂTRE I.M. STEKLOV. *25 martie 1922.* În Arhiva centrală de partid se păstrează plicul unei scrisori, cu nr. de înregistrare 295p, adresate de V.I. Lenin lui I.M. Steklov.

CĂTRE G.V. CICERIN. *Nu mai târziu de 27 martie 1922.* Scrisoarea a fost scrisă înainte de plecarea lui G.V. Cicerin la conferința de la Genova, în noaptea de 27 spre 28 martie 1922. De această scrisoare amintește G.V. Cicerin într-o scrisoare către colegiul Comisariatului poporului pentru afacerile externe din 21 aprilie 1922, în care scrie: „Menționez că și într-una din scrisorile lui Vladimir Ilici, și la ultima ședință ținută de Biroul Politic cu mine înainte de plecarea mea s-a trasat cu toată strictețea directiva de a face în așa fel ca tratativele să nu fie rupte fără să se dea în prealabil posibilitate Comitetului Central să adopte o hotărîre" (Arhiva centrală de partid).

CĂTRE G.M. KRJIJANOVSKI. *31 martie 1922.* În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 8 319/469e, cu următoarea însemnare făcută de V.I. Lenin: „Tovarășului *G.M. Krjijanovski* (din partea lui Lenin)", și cu semnătura lui G.M. Krjijanovski de primire a scrisorii la 31 martie 1922. În registrul de ieșire, la nr. 8 319 se află o notă: „Tovarășului Krjijanovski (un plic sigilat)".

CĂTRE A.D. ȚIURUPA. *4 aprilie 1922.* În registrul de ieșire, la nr. 8 328 se află o notă: „Tovarășului Țiurupa (un plic sigilat)".

CĂTRE A.S. ENUKIDZE. *6 aprilie 1922.* În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 8 343/493, cu următoarea însemnare a lui V.I. Lenin: „Tovarășului *E n u k i d z e* (din partea lui Lenin)", și cu semnătura lui A.S. Enukidze de primire a scrisorii la 6 aprilie. În registrul de ieșire, la nr. 8 343 se află o notă: „Tovarășului Enukidze (un plic sigilat)".

CĂTRE I.V. STALIN. *7 aprilie 1922.* În Arhiva centrală de partid se păstrează plicul unei scrisori, cu nr. de înregistrare 8 344, trimise de V.I. Lenin lui I.V. Stalin. În registrul de ieșire, la nr. 8 344 se află următoarea notă: „Tovarășului Stalin (un plic sigilat)".

CĂTRE F.E. DZERJINSKI. *10 aprilie 1922.* În registrul de ieșire, la nr. 8 353 se află următoarea notă: „Tovarășului Dzerjinski (un plic sigilat)".

CĂTRE I.V. STALIN. *15 aprilie 1922.* În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 8 369/547e, cu următoarea însemnare făcută de V.I. Lenin: „Tovarășului **Stalin** (din partea lui Lenin)", și semnătura lui I.V. Stalin de primire

www.dacoromanica.ro

a scrisorii. În registrul de ieșire, la nr. 8 369 se află următoarea notă: „Tovarășului Stalin (un plic sigilat)".

CĂTRE M.N. POPOVA. *20 aprilie 1922*. În registrul de ieșire, la nr. 8 376 se află următoarea notă: „Ekaterinburg. Comitetul gubernial pentru educația politică, tovarășei M.N. Popova. Informare în legătură cu mersul lucrurilor în organizația din Șadrinsk".

ȚĂRANILOR DIN SATUL PRAVÎE LAMKI, PLASA LEVO-LAMSKAIA, JUDEȚUL MORȘANSK, GUBERNIA TAMBOV. *După 20 aprilie 1922*. Această scrisoare a fost scrisă de V.I. Lenin ca răspuns la o scrisoare a țăranilor din satul Pravîe Lamki, care îl felicitau cu prilejul împlinirii a 52 de ani. „Îmi amintesc — scrie Maria Ilinicina Ulianova în amintirile sale — cum s-a luminat fața lui Vladimir Ilici cînd a citit această scrisoare.

El mi-a cerut să-i amintesc neapărat să le răspundă, și într-adevăr le-a răspuns" *(M.I. Ulianova.* „Despre Lenin", 1964, p. 74).

CĂTRE I.V. STALIN. *21 aprilie 1922*. În Arhiva centrală de partid se păstrează plicul unei scrisori, cu nr. de înregistrare 8 379/563e, pe care se află următoarea însemnare făcută de V.I. Lenin: „*Tovarășului S t a l i n* (din partea lui Lenin)", și semnătura lui I.V. Stalin de primire a scrisorii la 21 aprilie 1922. În registrul de ieșire, la nr. 8 379 se află următoarea notă: „Tovarășului Stalin (un plic sigilat)".

CĂTRE M.P. PAVLOVICI. *22 aprilie 1922*. În Arhiva centrală de partid se păstrează, înregistrat la nr. 1 140, plicul unei scrisori adresate de V.I. Lenin lui M.P. Pavlovici.

CĂTRE A.S. ENUKIDZE. *26 aprilie 1922*. În Arhiva centrală de partid se păstrează plicul unei scrisori, cu nr. de înregistrare 425p, pe care se află următoarea însemnare a lui V.I. Lenin: „Tovarășului *Enukidze* **personal** (din partea lui Lenin)", și semnătura lui A.S. Enukidze de primire a scrisorii la 26 aprilie 1922.

CĂTRE I.P. JUKOV. *26 aprilie 1922*. În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 427p, pe care se află următoarea însemnare făcută de V.I. Lenin: „Tovarășului Ivan Pavlovici *J u k o v* (din partea lui Lenin)", cu semnătura Jukovei de primire a scrisorii și o notă a secretarei de la C.C.P.: „26.IV.1922".

CĂTRE F.E. DZERJINSKI. *27 aprilie 1922*. În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 430p, cu următoarea însemnare făcută de V.I. Lenin: „*Tovarășului D z e r j i n s k i* (din partea lui Lenin) *p e r s o n a l, s e c r e t*", și semnătura lui F.E. Dzerjinski și a secretarului său de primire a scrisorii la 27 aprilie, ora 18.

CĂTRE G.P.U. *3 mai 1922*. În registrul de ieșire, la nr. 8 397 figurează următoarea însemnare: „Către G.P.U., cu rugămintea de a da informații în legătură cu cazul Ivan Mihailovici Prosvirov".

www.dacoromanica.ro

CĂTRE G.M. KRJIJANOVSKI. *8 mai 1922.* În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic cu următoarea însemnare făcută de V.I. Lenin: „Sadovniki, 30. *Tovarăşului Krjijanovski*, preşedintele Comisiei de stat a planificării (din partea lui Lenin)", şi cu semnătura lui G.M. Krjijanovski de primire a scrisorii la 8 mai 1922.

CĂTRE I.S. UNŞLIHT. *9 mai 1922.* În Arhiva centrală de partid se află un plic, înregistrat la nr. 8 402/611e, cu următoarea însemnare făcută de V.I. Lenin: „G.P.U. Tovarăşului *Unşliht* (din partea lui Lenin)", şi cu semnătura lui I.S. Unşliht de primire a scrisorii la 9 mai 1922. În registrul de ieşire, la nr. 8 402 s-a notat: „Tovarăşului Unşliht, un plic sigilat".

CĂTRE I.V. STALIN. *17 mai 1922.* În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 8 418/633e, cu următoarea însemnare făcută de V.I. Lenin: *„Tovarăşului Stalin* (din partea lui V.I. Lenin)", cu semnătura lui I.V. Stalin de primire a scrisorii şi cu menţiunea: „18.V.1922". În registrul de ieşire, la nr. 8 418 se află o notă: „Tovarăşului Stalin (un plic sigilat)".

CĂTRE I.V. STALIN. *19 mai 1922.* În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 8 423/642e, cu următoarea însemnare făcută de V.I. Lenin: „Tovarăşului *Stalin.* **Plic cusut.** Secret", şi cu semnătura lui A.M. Nazaretian, adjunct de secretar al C.C. al P.C.(b) din Rusia, de primire a scrisorii la 19 mai. În registrul de ieşire, la nr. 8 423 se află o notă: „Tovarăşului Stalin (secret)".

CĂTRE N.A. SEMAŞKO. *23 mai 1922.* În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 8 434/657e, cu următoarea însemnare făcută de V.I. Lenin: „Tovarăşului *Semaşko* (din partea lui Lenin)", şi semnătura lui N.A. Semaşko de primire a scrisorii la 23 mai. În registrul de ieşire, la nr. 8 434 se află o notă: „Tovarăşului Semaşko (un plic sigilat)".

CĂTRE L.A. FOTIEVA. *23 mai 1922.* În registrul de ieşire, la nr. 8 437 se află următoarea notă: „Tovarăşei Fotieva (un plic sigilat)".

CĂTRE I.S. UNŞLIHT. *23 mai 1922.* În Arhiva centrală de partid se află un plic, înregistrat la nr. 487p, cu următoarea însemnare făcută de V.I. Lenin: „Tovarăşului *Unşliht* (din partea lui Lenin). Secret", şi cu semnătura lui I.S. Unşliht de primire a scrisorii la 23 mai 1922.

CĂTRE G.E. ZINOVIEV. *27 mai 1922.* În registrul de ieşire, la nr. 8 442 se află următoarea însemnare: „Tovarăşului Zinoviev (un plic sigilat)". În Arhiva centrală de partid se păstrează semnătura lui S. Ravici de primire la 27 mai, orele 22 şi 30 de minute, a unui plic, înregistrat la nr. 8 442, care a fost trimis de V.I. Lenin lui G.E. Zinoviev.

www.dacoromanica.ro

CĂTRE I.V. STALIN. *15 iunie 1922*. În Arhiva centrală de partid se păstrează „Evoluția bolii" lui V.I. Lenin, în care s-a scris că la 15 iunie 1922 V.I. Lenin a dictat Mariei I. Ulianova o scrisoare adresată lui I. V. Stalin.

CĂTRE I.V. STALIN. *7 august 1922*. În Arhiva centrală de partid se păstrează „Istoricul bolii" lui V.I. Lenin, în care se află o însemnare în sensul că la 7 august 1922 V.I. Lenin i-a scris lui I.V. Stalin o scrisoare și a dat dispoziție să fie trimisă prin curier special.

CĂTRE L.B. KAMENEV. *15 august 1922*. În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic cu următoarea însemnare a lui Lenin: „Tovarășului L.B. *Kamenev* (din partea lui Lenin)", și semnătura lui L.B. Kamenev de primire a scrisorii la 15 august, ora 12 și 15 minute noaptea.

CĂTRE I.P. JUKOV. *31 august 1922*. În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic cu următoarea însemnare făcută de V.I. Lenin: „Tovarășului Ivan Pavlovici *Jukov*, stradela Gheorghievski, nr. 7 (din partea lui Lenin). Să semneze de primire pe plic", și semnătura lui I.P. Jukov de primire a scrisorii la 31 august.

CĂTRE A.I. SVIDERSKI. *2 septembrie 1922*. În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 694e/8 451, cu următoarea însemnare făcută de V.I. Lenin: „*Tovarășului Sviderski* (din partea lui Lenin)", și cu semnătura lui A.I. Sviderski de primire a scrisorii. În registrul de ieșire, la nr. 8 451 se află o notă: „Tovarășului Sviderski (un plic sigilat)".

CĂTRE I.V. STALIN. *17 septembrie 1922*. În Arhiva centrală de partid se află un plic, înregistrat la nr. 8 457, cu următoarea însemnare a lui V.I. Lenin: „Tovarășului *Stalin* (din partea lui Lenin)", și semnătura lui I.V. Stalin de primire a scrisorii. În registrul de ieșire, la nr. 8 457 se află o notă: „Tovarășului Stalin (un plic sigilat)".

CĂTRE G.E. ZINOVIEV. *21 septembrie 1922*. În registrul de ieșire, la nr. 8 464 se află următoarea notă: „Tovarășului Zinoviev, un plic sigilat".

CĂTRE I.V. LOMONOSOV. *22 septembrie 1922*. În registrul de ieșire, la nr. 8 466 se află următoarea notă: „Tovarășului Lomonosov, un plic sigilat".

CĂTRE A.I. SVIDERSKI. *28 septembrie 1922*. În registrul de ieșire, la nr. 8 479 se află următoarea notă: „Tovarășului Sviderski (un plic sigilat)".

CĂTRE L.B. KAMENEV. *Nu mai târziu de 16 octombrie 1922*. În Arhiva centrală de partid se păstrează o însemnare a secretarei de la Consiliul Comisarilor Poporului: „Tovarășe Kamenev, a telefonat Nadejda Konstantinovna și ne-a rugat să vă comunicăm

www.dacoromanica.ro

din partea lui Vladimir Ilici: 1) Vladimir Ilici aşteaptă răspuns la scrisoarea sa..."

CĂTRE B.B. KRONIN. *16 octombrie 1922.* În registrul de ieşire, la nr. 8 497 se află următoarea notă: „Tovarăşului B.B. Kronin, în legătură cu Bezuglov".

CĂTRE G.E. ZINOVIEV. *16 octombrie 1922.* Această scrisoare constituie răspunsul lui V.I. Lenin la o scrisoare a lui G.E. Zinoviev din 15 octombrie 1922, care se păstrează la Arhiva centrală de partid. În registrul de expediţie, la nr. 8 500 figurează următoarea notă: „Tovarăşului Zinoviev, în legătură cu Rojkov (fără copie)".

CĂTRE I.A. IAKOVLEV. *22 octombrie 1922.* În registrul de ieşire, la nr. 8 511 se află următoarea însemnare: „Tovarăşului Iakovlev (un plic sigilat)". La 23 octombrie 1922, V.I. Lenin a avut o convorbire cu I.A. Iakovlev, I.V. Stalin şi N. I.Buharin în legătură cu activitatea Proletcultului şi cu articolul lui Iakovlev „«Cultura proletară» şi Proletcultul", scris pentru „Pravda" (vezi *V.I. Lenin.* Opere complete, vol. 45, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 718).

CĂTRE G.M. KRJIJANOVSKI. *25 octombrie 1922.* În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 8 515, cu următoarea însemnare făcută de V.I. Lenin: „Tovarăşului Gleb Maksimilianovici *K r j i j a n o v s k i* (din partea lui Lenin)", şi cu semnătura lui G.M. Krjijanovski şi a secretarului său de primire a scrisorii la 25 octombrie, orele 11 şi 30 de minute. În registrul de ieşire, la nr. 8 515 se află o notă: „Tovarăşului Krjijanovski (un plic sigilat)".

CĂTRE I.V. STALIN. *26 octombrie 1922.* În registrul de ieşire, la nr. 8 517 se află o notă: „Tovarăşului Stalin (un plic sigilat)".

CĂTRE I.V. STALIN. *26 octombrie 1922.* În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic cu următoarea însemnare făcută de V.I. Lenin: „Tovarăşului *Stalin*, din partea lui Lenin", şi cu semnătura lui A.M. Nazaretian, adjunct de secretar al C.C. al P.C.(b) din Rusia, de primire a scrisorii la 26 octombrie, orele 20 şi 45 de minute. În registrul de expediţie, la nr. 8 518 se află următoarea inscripţie: „Tovarăşului Stalin (un plic sigilat)".

CĂTRE L.B. KAMENEV. *28 octombrie 1922.* În registrul de ieşire, la nr. 8 519 se află o notă: „Tovarăşului Kamenev (în legătură cu centralele electrice raionale)".

CĂTRE V.M. MOLOTOV. *28 octombrie 1922.* În registrul de ieşire, la nr. 6701 se află următoarea însemnare: „Răspunsul lui Molotov la scrisoarea lui V.I. Lenin din 28.X. în legătură cu Ianuşevski".

CĂTRE N.P. GORBUNOV. *31 octombrie 1922.* În Arhiva centrală de partid se păstrează plicul unei scrisori, cu nr. de

www.dacoromanica.ro

înregistrare 8 530/357e, adresate de V.I. Lenin lui N.P. Gorbunov. În registrul de ieşire, la nr. 8 530 se află următoarea însemnare: „Tovarăşului N.P. Gorbunov — în legătură cu bugetul Comisariatului poporului pentru învăţământ (articolul lui Lunacearski despre învăţământul public) („Cum a căzut în somnolenţă Comisariatul poporului pentru învăţământ şi cum să-l trezim")".

CĂTRE I.V. STALIN. *3 noiembrie 1922.* În registrul de ieşire, la nr. 8 534 se află următoarea însemnare: „Un plic sigilat, pentru tov. *Stalin*".

CĂTRE G.M. KRJIJANOVSKI. *3 noiembrie 1922.* În registrul de ieşire, la nr. 8 535 se află următoarea însemnare: „Tovarăşului Krjijanovski, un plic sigilat".

CĂTRE L.D. TROŢKI: *3 noiembrie 1922.* În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 8 536/875e, cu următoarea însemnare făcută de V.I. Lenin: „Tovarăşului *T r o ţ k i* (din partea lui Lenin)", şi semnătura de primire a scrisorii la 3 noiembrie. În registrul de ieşire, la nr. 8 536 se află o notă: „Tovarăşului Troţki, un plic sigilat".

CĂTRE L.B. KAMENEV. *6 noiembrie 1922.* Pe o scrisoare a lui M.K. Vladimirov, care se păstrează în Arhiva centrală de partid, se află o însemnare făcută de o secretară de la Consiliul Comisarilor Poporului: „La arhivă. O copie a acestei scrisori cu rezoluţia lui V.I. Lenin se află la Gorbunov; în rezoluţia sa, V.I. a cerut ca ea să fie trimisă lui Kamenev, ceea ce s-a şi făcut".

CĂTRE G.M. KRJIJANOVSKI. *8 noiembrie 1922.* În registrul de ieşire, la nr. 8 545 se află următoarea însemnare: „un plic sigilat pentru tov. Krjijanovski" şi o notă („s-a trimis prin soţia lui").

CĂTRE C. ZETKIN. *12 noiembrie 1922.* În această scrisoare, V.I. Lenin răspunde Clarei Zetkin la o scrisoare a ei pe care se află următoarea însemnare a lui V.I. Lenin: „De la *Z e t k i n* (la arhivă). 12.XI.1922". În Arhiva centrală de partid se păstrează plicul unei scrisori, înregistrată la nr. 8 550/903e, cu următoarea însemnare a lui V.I. Lenin: „An die Gen. **Zetkin** — tovarăşei *Z e t k i n* (din partea lui Lenin) (von Lenin)", şi cu semnătura Clarei Zetkin de primire a scrisorii. În registrul de ieşire, la nr. 8 550 se află o notă: „Clarei Zetkin (un plic sigilat)".

CĂTRE I.S. UNŞLIHT. *Nu mai târziu de 22 noiembrie 1922.* În Arhiva centrală de partid se păstrează un raport al lui I.S. Unşliht din 22 noiembrie 1922 adresat lui Lenin, căruia îi dădea răspuns la o serie de întrebări puse de el.

CĂTRE G.I. SOKOLNIKOV. *23 noiembrie 1922.* În registrul de ieşire, la nr. 8 569 se află următoarea însemnare: „Tovarăşului Sokolnikov — un plic".

CĂTRE CONSILIUL COMISARILOR POPORULUI DIN CRIMEEA. *Nu mai devreme de 2 decembrie 1922.* N.M. Knipovici,

www.dacoromanica.ro

pe care V.I. Lenin l-a primit la 2 decembrie 1922 (vezi *V.I. Lenin*. Opere complete, vol. 45, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 729), scria despre această scrisoare în amintirile sale: „Mai tîrziu am aflat că Vladimir Ilici, bolnav fiind, a găsit chiar atunci posibilitatea să scrie Consiliului Comisarilor Poporului din Crimeea, cerîndu-i să acorde tot sprijinul expediţiei noastre ştiinţifice" („Pravda" din 25 ianuarie 1925).

CĂTRE V.P. IRSMAN. *6 decembrie 1922*. În registrul de ieşire, la nr. 8 585 se află următoarea însemnare: „Tovarăşului Irsman, o scurtă scrisoare în limba engleză".

CĂTRE N.P. GORBUNOV. *12 decembrie 1922*. În registrul de ieşire, la nr. 8 610 se află următoarea însemnare: „Tovarăşului *Gorbunov, N.P.*, în legătură cu contabilitatea centralizată în Republica sovietică".

CĂTRE M.I. FRUMKIN ŞI V.S. STOMONEAKOV. *13 decembrie 1922*. Despre această scrisoare, V.I. Lenin îi scria lui L.D. Troţki la 13 decembrie 1922: „Întrucît plenara precedentă a adoptat în această privinţă o hotărîre care se opune monopolului comerţului exterior şi cum în această chestiune nu putem face concesii, eu cred, aşa cum am arătat într-o scrisoare trimisă lui Frumkin şi lui Stomoneakov, că, în caz că vom fi înfrînţi în această chestiune, va trebui s-o punem în discuţia congresului partidului" (vezi volumul de faţă, documentul 512). În registrul de ieşire, la nr. 8 615 se află următoarea însemnare: „Pentru Frumkin şi Stomoneakov şi pentru Troţki. În legătură cu monopolul comerţului exterior şi cu o scrisoare a lui Troţki referitoare la acest monopol".

www.dacoromanica.ro

ADNOTĂRI

1 Drept răspuns la această scrisoare, D.I. Kurski, comisarul poporului pentru justiţie, i-a trimis lui V.I. Lenin, la 14 noiembrie 1921, un raport al serviciului de anchete penale din Comisariatul poporului pentru justiţie pe un semestru al anului 1921, pentru 18 cazuri de birocratism. În majoritatea cazurilor, scria Kurski, au fost aplicate sancţiuni disciplinare, o parte din dosare au fost clasate şi „numai în mod excepţional unele din ele au putut fi înaintate instanţelor judecătoreşti (Tribunalului revoluţionar şi tribunalelor populare)". După ce dădea informaţii şi în legătură cu pregătirea unor procese demonstrative, el scria că a fost pusă problema reînnoirii corpului judecătoresc din Moscova (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

Lenin n-a fost mulţumit de răspunsul lui Kurski şi i-a scris din nou (vezi volumul de faţă, documentul 208). —*2.*

2 *Comisia pentru administrarea rezervelor de aur* de pe lîngă C.M.A. a fost înfiinţată prin hotărîrea din 6 septembrie 1921 a Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia; ea era alcătuită din reprezentanţi ai comisariatelor poporului pentru finanţe, pentru comerţul exterior şi pentru aprovizionare. La 26 octombrie componenţa ei a fost aprobată de Consiliul Muncii şi Apărării. Această comisie avea ca sarcină să examineze în prealabil cererile adresate de diferite departamente şi instituţii, de a li se pune la dispoziţie aur şi valută străină şi să prezinte Consiliului Muncii şi Apărării proiecte de hotărîre cu privire la aceste cereri. Comisia avea în atribuţia ei şi alocarea de aur şi de alte metale preţioase în scopuri ştiinţifice şi tehnice.

I.V. Lomonosov era împuternicitul Consiliului Comisarilor Poporului pentru comenzile de material feroviar în străinătate şi sub conducerea lui se afla misiunea feroviară rusă

www.dacoromanica.ro

de acolo. El acţiona independent de reprezentanţii comerciali şi plenipotenţiari, fără să se pună de acord cu ei în tratativele sale, ca şi în operaţiile efectuate de el. Un asemenea procedeu provoca neînţelegeri, îngreuia activitatea şi ducea la încheierea de tranzacţii dezavantajoase. Pentru a pune capăt unei asemenea situaţii, Consiliul Comisarilor Poporului a emis, la 4 ianuarie 1922, „Instrucţiuni pentru tovarăşul I.V. Lomonosov pentru perioada cît se va afla în delegaţie în străinătate (completare la mandatul din 7 iunie 1920...)". Acordîndu-i, în continuare, lui Lomonosov dreptul de a ţine legătura directă cu toate instituţiile din R.S.F.S.R., instrucţiunile stabileau că el va trebui să ducă tratative cu statele străine prin reprezentanţii plenipotenţiari, să-i informeze pe aceştia despre *cele mai importante* tranzacţii care ar putea fi încheiate „şi să se călăuzească după indicaţiile cu caracter politic date de ei". Misiunea era subordonată, din punct de vedere financiar, Comisariatului poporului pentru comerţul exterior, iar din punct de vedere tehnic Comisariatului poporului pentru căile de comunicaţie; ea era obligată să trimită dări de seamă ambelor comisariate. —*2*.

3 Aceste rînduri au fost scrise pe o notă pe care K.M. Şvedcikov, împuternicitul C.C.P. pentru industria hîrtiei şi pentru întreprinderile poligrafice, a înaintat-o lui V.I. Lenin la 5 noiembrie 1921. Şvedcikov cerea „să se aloce pentru activitatea editorială (Editura de stat, Direcţia generală a hîrtiei, Secţia poligrafie şi Direcţia difuzării tipăriturilor şi presei) fonduri cu destinaţii precise, în sumă de 319 miliarde de ruble"; „să se plătească, pînă la 15 noiembrie a.c., un avans de 60 miliarde de ruble, proporţional cu cererile înaintate de diferite instituţii".

Problema ridicată de Şvedcikov a fost examinată la 9 noiembrie de Comisia specială de pe lîngă Direcţia bugetului din Comisariatul poporului pentru finanţe. Comisia a constatat că cererea nu este suficient motivată şi a dat ca sarcină unor reprezentanţi ai Consiliului economic superior şi ai Comisariatului poporului pentru finanţe să procedeze la o verificare şi să prezinte concluziile cuvenite.

La 9 noiembrie, K.M. Şvedcikov s-a adresat din nou lui V.I. Lenin printr-o scrisoare (vezi volumul de faţă, adnotarea 33). —*3*.

4 *Comisia pentru folosirea resurselor materiale* de pe lîngă Consiliul economic superior a fost înfiinţată printr-un decret al C.C.P. din 21 noiembrie 1918. Acestei comisii îi reveneau următoarele sarcini: să stabilească fondul general de mărfuri al republicii, atît al celor produse şi confecţionate în ţară, cît şi al celor importate; să determine şi să stabilească proporţiile fondurilor speciale destinate pentru consumul industrial, pentru nevoile populaţiei, pentru export şi pentru formarea rezervei de stat; să întocmească planurile de folosire a resurselor de

www.dacoromanica.ro

mărfuri ale țării. Printr-o hotărîre a C.C.P. din 17 martie 1921, Comisia pentru folosirea resurselor materiale a fost pusă sub conducerea Consiliului Muncii și Apărării.

Comisia pentru folosirea resurselor materiale de pe lîngă C.M.A. era suprema instanță în ce privește repartizarea resurselor materiale; hotărîrile ei intrau în vigoare dacă în termen de trei zile nu erau contestate de C.M.A. și nu erau anulate de acest for. Toate departamentele erau obligate să prezinte comisiei devize de materiale judicios fundamentate.

Vezi volumul de față, documentele 87 și 88. —*3*

5 „*Contractul cu P.B. Șteinberg pentru concesionarea achiziționării și comercializării pieilor*“ a fost prezentat spre aprobare la 21 noiembrie 1921, de către Consiliul economic superior, Consiliului Comisarilor Poporului. La 29 noiembrie, C.C.P. a însărcinat o comisie, alcătuită din V.V. Gombarg, A.M. Lejava și A.L. Șeinman, să reexamineze contractul și să continue tratativele cu cealaltă parte contractantă. În legătură cu hotărîrea ce urma să fie adoptată în această problemă, V.I. Lenin a făcut următoarele propuneri, cu titlu de directive pentru comisie: „α) volumul taxelor vamale (acest punct a fost șters și n-a fost inclus în textul hotărîrii. — *Nota red.*); β) verificarea cantităților reale de piei care au fost achiziționate pînă acum de Comisariatul poporului pentru comerțul exterior...; γ) o evaluare a dezvoltării posibile și probabile a operațiilor efectuate de Comisariatul poporului pentru comerțul exterior și de Uniunea centrală a cooperativelor de consum, prin cheltuirea unor anumite sume de bani“ („Culegeri din Lenin“, vol. XXIII, p. 187). La 10 ianuarie 1922, după lungi și repetate discuții, C.C.P. a anulat concesiunea și a trasat ca sarcină unei comisii special instituite să elaboreze o hotărîre pentru înființarea unei societăți pe acțiuni pentru achiziționarea de piei în țară. La 24 ianuarie, Consiliul Comisarilor Poporului a aprobat în principiu proiectul de statut al „Societății pe acțiuni pentru comerțul cu piei în țară și în străinătate“, ai cărei membri fondatori erau Comisariatul poporului pentru comerțul exterior, Consiliul economic superior, Uniunea centrală a cooperativelor de consum, precum și capitaliștii P.B. Șteinberg și V.I. Tomingas, și a trasat ca sarcină comisiei anterior instituite ca, împreună cu D.I. Kurski, să procedeze la redactarea lui definitivă. La 1 februarie 1922, statutul societății pe acțiuni și acordul încheiat de fondatorii ei a fost aprobat de C.M.A.

Vezi și Opere complete, vol. 44, București, Editura politică, 1967, p. 365—367. — *3*.

6 Este vorba despre acordarea unei concesiuni pentru extracția și prelucrarea unor minereuri industriașului și financiarului englez L. Urquhart, care înainte de Revoluția din Octombrie fusese președinte al consiliului de administrație al Societății ruso-asiatice unite și proprietar de mari între-

www.dacoromanica.ro

prinderi miniere în Rusia (Kîştîm, Ridder, Tanalîk, Ekibastuz). Tratativele dintre L.B. Krasin, comisar al poporului pentru comerţul exterior, şi L. Urquhart au început la Londra la mijlocul lunii iunie 1921. Din august şi pînă în septembrie 1921 tratativele au continuat la Moscova. Guvernul sovietic s-a arătat dispus să-i concesioneze lui Urquhart, în anumite condiţii, întreprinderile care îi aparţinuseră înainte de Revoluţia din Octombrie. Lenin a formulat condiţiile de bază ale concesiunii şi a urmărit cu atenţie mersul tratativelor (vezi volumul de faţă, documentele 186, 287, 453, 466, 469, 483, 484 şi 485; Opere complete, vol. 45, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 220, 232—233, 255 şi 284, şi vol. 53, Bucureşti, Editura politică, 1970, documentele 66, 217, 218, 306, 385, 479, 486 şi 504). În cursul tratativelor a fost elaborat un proiect de contract de concesiune. Dar în octombrie 1921 Urquhart a rupt tratativele şi s-a alăturat campaniei antisovietice, scontînd că prin presiune şi şantaj va obţine din partea guvernului sovietic concesii substanţiale.

Consiliul Muncii şi Apărării a instituit o comisie, sub preşedinţia lui I.K. Mihailov, pentru cercetarea situaţiei întreprinderilor care urmau să fie concesionate lui Urquhart, în vederea adoptării unei hotărîri definitive în ce priveşte acordarea sau neacordarea unei asemenea concesiuni. — *4*.

7 Această scrisoare a fost scrisă în legătură cu apropiata examinare, în şedinţa C.C.P. din 10 noiembrie 1921, a raportului cu privire la îmbunătăţirea condiţiilor de viaţă ale oamenilor de ştiinţă, prezentat de A.B. Halatov, membru al colegiului Comisariatului poporului pentru aprovizionare. C.C.P., luînd cunoştinţă de raportul lui Halatov şi aprobîndu-l ca document preliminar, a numit o comisie permanentă pentru analiza multilaterală şi îmbunătăţirea condiţiilor de viaţă ale oamenilor de ştiinţă, care era compusă din: M.N. Pokrovski, I.I. Ghindin, A.A. Noviţki, A.B. Halatov, N.A. Semaşko şi V.P. Volghin. Comisia a fost însărcinată „să studieze chestiunea introducerii unui sistem de premiere a lucrătorilor din domeniul ştiinţei ale căror servicii sînt deosebit de utile republicii" şi să prezinte Consiliului Comisarilor Poporului propuneri corespunzătoare (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *6*.

8 Această notă a lui V.I. Lenin şi cea următoare au fost scrise în legătură cu tratativele duse de L.B. Krasin cu firma constructoare americană „Foundation Company", care se oferise să construiască o fabrică de parafină şi o conductă de petrol Groznîi — Marea Neagră, cu condiţia ca lucrările de prospectare să fie efectuate de inginerii acestei companii. La 28 octombrie 1921, Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia a adoptat hotărîrea de a aloca 100 000 de dolari pentru plata

www.dacoromanica.ro

lucrărilor de prospecțiuni pe care le va efectua „Foundation Company", cu condiția ca la aceste operații să participe și lucrători și specialiști sovietici și totodată să se furnizeze organelor sovietice toate datele referitoare la prospecțiuni (vezi Opere complete, vol. 44, București, Editura politică, 1967, p. 192).

Dispoziția dată lui P.P. Gorbunov, directorul treburilor Comisariatului poporului pentru afacerile externe, a fost scrisă de Lenin sub textul unei telegrame trimise din Londra, la 1 noiembrie 1921, de către L.B. Krasin, care se plîngea că se întîrzie cu alocarea mijloacelor necesare pentru începerea tratativelor cu firma americană „Foundation Company". Referindu-se totodată la pretinsa anulare a concesiunii Urquhart de către guvernul sovietic, Krasin scria că organele sovietice au făcut „să eșueze" politica acordării de concesiuni etc. — *6*.

9 Prezenta dispoziție a fost scrisă sub textul scrisorii de însoțire a lui I.S. Unșliht, vicepreședinte al Cekăi din Rusia, care-i trimisese lui V.I. Lenin următoarele documente elaborate din însărcinarea lui: „Principii și teze fundamentale cu privire la apărarea intereselor economice, politice și militare ale republicii în legătură cu lupta împotriva contrabandei" și „Scurt raport cu privire la lupta împotriva contrabandei". Vezi și volumul de față, documentul 25. — *7*.

10 Această notă a fost scrisă pe o scrisoare a lui G.V. Cicerin, care făcea cunoscut că comitetul englez pentru ajutorarea înfometaților intenționează să trimită mărfuri în Ucraina și în alte locuri pentru a fi schimbate pe cereale, urmînd ca cerealele obținute să fie trimise în regiunile înfometate. Cicerin propunea să se respingă acest plan, întrucît considera că englezii o să trimită mărfuri vechi și că există pericolul ca bandiții să atace pe vînzătorii englezi. — *8*.

11 Cifrele acestea înfățișează un calcul al cantităților de semințe necesare pentru însămînțările din primăvara anului 1922 în guberniile înfometate. Cele 33 de milioane de puduri reprezintă cantitatea necesară de semințe. Din această cantitate, 15 milioane de puduri trebuiau să fie livrate Comisariatului poporului pentru agricultură de către Comisariatul poporului pentru aprovizionare. Pentru achiziționarea a jumătate din cele 18 milioane de puduri deficitare, adică pentru 9 milioane de puduri, C.C.P. a alocat un fond în aur; celelalte 9 milioane de puduri urmau să fie furnizate de Comisariatul poporului pentru aprovizionare în contul colectărilor peste plan. — *8*.

12 Această dispoziție a fost scrisă în legătură cu informarea trimisă lui V.I. Lenin de către V.A. Smolianinov, director adjunct al treburilor C.M.A. pentru problemele economice, care făcea cunoscut că multe comisii economice guberniale și alte organe locale se plîng că nu primesc materialele publicate de organele centrale. — *8*.

www.dacoromanica.ro

13 Lenin se referă la articolul „Renașterea Donbassului", apărut la 1 noiembrie 1921 în ziarul „Vserossiiskaia Kocegarka". În el se vorbea despre acțiunea, începută atunci, de refacere a uzinelor din Konstantinovka. — *9*.

14 Chestiunea fabricării de motopluguri sistem „Fowler" a fost în repetate rînduri discutată de Consiliul Muncii și Apărării. Colegiul secției metalurgice a Consiliului economic superior, căreia i se încredințase în mai 1920 sarcina de a organiza fabricarea acestor pluguri, întocmise respectivul plan de producție fără a face în prealabil o evaluare a resurselor de metal și combustibil existente. La rîndul ei, comisia specială de trei, în frunte cu inginerul M.I. Unksov, care fusese creată în vederea unificării întregii producții de pluguri, s-a mulțumit să prezinte rapoarte și să întrețină corespondență cu diferite departamente și n-a adus la cunoștința C.M.A. și a C.C.P. situația reală existentă în producția de pluguri. La 21 octombrie 1921, Consiliul Muncii și Apărării a adoptat o hotărîre cu privire la motoplugurile sistem „Fowler", al cărei proiect a fost scris de V.I. Lenin (vezi Opere complete, vol. 44, București, Editura politică, 1967, p. 185). Această hotărîre prevedea că L.K. Martens, șeful secției metalurgice a C.E.S., răspunde personal de îndeplinirea hotărîrii adoptate de C.M.A. cu privire la motoplugurile sistem „Fowler"; el urma să întocmească, în termen de o săptămînă, un plan de organizare a lucrărilor și să stabilească măsuri concrete pentru buna lor desfășurare, iar Comisariatul poporului pentru justiție era obligat ca în acest termen să cerceteze manifestările de birocratism și de lipsă de spirit gospodăresc în acest domeniu și să prezinte un raport Consiliului Muncii și Apărării.

La 11 noiembrie 1921, în ședința Consiliului Muncii și Apărării, a fost examinat raportul cu privire la planul de organizare a lucrărilor pentru producția de motopluguri sistem „Fowler", precum și raportul Comisariatului poporului pentru justiție cu privire la rezultatele cercetărilor în legătură cu manifestările de birocratism în îndeplinirea hotărîrilor C.M.A. cu privire la producția de motopluguri. Consiliul Muncii și Apărării a hotărît să fie sistată producția de motopluguri și a trasat ca sarcină secției metalurgice a Consiliului economic superior să calculeze ce parte din lucrări este rațional să fie terminată, ținîndu-se seamă de cheltuielile deja efectuate. C.M.A. a aprobat, de asemenea, concluzia prezentată de Comisariatul poporului pentru justiție în ce privește vinovăția secției metalurgice, a comisiei speciale de trei, a comisiei pentru aprovizionarea muncitorilor și a Comisariatului poporului pentru căile de comunicație în neîndeplinirea hotărîrilor adoptate de C.M.A. cu privire la producția de motopluguri sistem „Fowler" și a propus Comisariatului poporului pentru justiție să stabilească răspunderea personală a persoanelor care sînt pasibile de dare în judecată.

Vezi și volumul de față, documentele 134 și 155. — *10*.

www.dacoromanica.ro

15 Această scrisoare reprezintă răspunsul lui Lenin la o scrisoare a lui D.B. Reazanov, directorul Institutului K. Marx şi F. Engels, care îi comunica rezultatele obţinute în călătoria întreprinsă de el în străinătate în vederea achiziţionării de lucrări apărute şi de manuscrise ale lui K. Marx şi F. Engels. O dată cu scrisoarea, D.B. Reazanov i-a trimis lui V.I. Lenin o fotocopie a „Tezelor despre Feuerbach" (K. Marx şi F. Engels. Opere, vol. 3, Bucureşti, Editura politică, 1962, ed. a II-a, p. 5—7) şi o corectură a volumului III al corespondenţei lui F. Lassalle. — *11*.

16 Este vorba despre propunerea lui D.B. Reazanov de a se institui o comisie pentru examinarea problemelor legate de activitatea Institutului K. Marx şi F. Engels, precum şi de activitatea editorială a Cominternului. — *11*.

17 Propunerea lui V.I. Lenin a fost scrisă pe procesul-verbal al şedinţei din 2 noiembrie 1921 a comisiei pentru stabilirea modului de examinare a concesiunilor.

La 8 noiembrie 1921, Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia, după ce a ascultat raportul prezentat de comisie, a hotărît să trimită documentele la C.C.P. La 15 noiembrie 1921, C.C.P., dezbătînd problema concentrării tuturor lucrărilor privind concesiunile într-o comisie specială, a adoptat, cu unele amendamente, propunerile comisiei pentru stabilirea modului de examinare a concesiunilor. — *11*.

18 Această notă a fost scrisă pe „Tezele pentru raportul cu privire la reorganizarea Comisariatului poporului pentru căile de comunicaţie", elaborate de S.D. Markov, şeful Direcţiei districtuale de cale ferată Caucaz. Pornind de la experienţa pozitivă dobîndită la linia ferată Vladicaucaz, Markov propunea ca transporturile să fie organizate pe principii economice-comerciale.

La 16 ianuarie 1922, C.C.P. a adoptat hotărîrea „Cu privire la aplicarea principiului gestiunii proprii în transporturi" (publicată în numărul din 18 ianuarie 1922 al ziarului „Izvestiia C.E.C. din Rusia"). — *12*.

19 Problema acordării de recompense muncitorilor de la uzina din Breansk pentru succesele obţinute în fabricarea de pluguri electrice sistem „Fowler" a fost examinată în şedinţa din 25 noiembrie 1921 a Consiliului Muncii şi Apărării. C.M.A. a hotărît ca în această problemă să se ceară avizul Comitetului Central al Sindicatului metalurgiştilor. Dat fiind că uzina din Breansk fabricase pînă la 1 noiembrie doar 8 pluguri, în loc de 20 cît era planificat, C.C. al Sindicatului metalurgiştilor a considerat că nu e indicat să se acorde recompense speciale, arătînd că lucrătorii care s-au distins în mod deosebit pot fi premiaţi în contul mijloacelor alocate pentru fabricarea de pluguri electrice. La 14 decembrie 1921, luînd cunoştinţă de concluziile Comitetului Central al Sindicatului

www.dacoromanica.ro

metalurgiştilor, Consiliul Muncii şi Apărării s-a declarat de acord cu el. — *13*.

20 Este vorba despre L.S. Rivlin, pe care V.I. Lenin l-a recomandat să fie folosit în activitatea instituţiilor din străinătate ale Comisariatului poporului pentru comerţul exterior. — *13*.

21 Acest document a fost scris în legătură cu nişte extrase dintr-o scrisoare cu data de 28 octombrie a lui A.M. Lejava, adjunct al comisarului poporului pentru comerţul exterior, şi din nişte telegrame expediate la 9 noiembrie 1921 de Lejava din Berlin şi de L.B. Krasin din Londra; extrasele i-au fost trimise lui V.I. Lenin la 10 noiembrie 1921 de I.I. Radcenko, membru al colegiului Comisariatului poporului pentru comerţul exterior. Lejava făcea cunoscut că aşteaptă viza pentru plecarea în Anglia şi îşi exprima dorinţa ca pînă la întoarcerea lui la Moscova „să nu se rezolve probleme generale privind comerţul exterior". Krasin însă îi dădea dispoziţie lui Radcenko să depună la C.C.P. şi la Biroul Politic un protest categoric împotriva faptului că s-a permis Uniunii centrale a cooperativelor de consum să efectueze în mod independent operaţii comerciale în străinătate. Dacă Biroul Politic, scria Krasin, intenţionează să meargă pe calea lichidării monopolului comerţului exterior, n-are decît „să numească numaidecît un nou comisar al poporului pentru comerţul exterior şi un nou colegiu al comisariatului respectiv". Radcenko îl informa pe Lenin despre o discuţie avută de el cu L.M. Hinciuk, preşedintele Uniunii centrale a cooperativelor de consum, şi îi remitea o scrisoare adresată de acesta lui Lenin. Hinciuk se declara de acord ca soluţionarea problemei participării Uniunii centrale a cooperativelor de consum la comerţul exterior să fie amînată cu o săptămînă, dar îl ruga pe Lenin să nu permită o tergiversare a ei, întrucît aşa ceva „ar avea consecinţe negative asupra îndeplinirii planurilor noastre".

La 14 noiembrie, V.I. Lenin, după ce a citit comunicarea lui Krasin şi Lejava în legătură cu data plecării acestuia, a făcut următoarea însemnare pe scrisoarea lui Radcenko: „Lejava a părăsit la 10/XI Berlinul, plecînd la Londra. La 20/XI va fi la Moscova. 14/XI. *Lenin*" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *13*.

22 V.I. Lenin se referă la hotărîrea Micului C.C.P. din 21 octombrie 1921, prin care se acorda Uniunii centrale a cooperativelor de consum dreptul de a achiziţiona mărfuri din străinătate. Un acord în această privinţă între Comisariatul poporului pentru comerţul exterior şi Uniunea centrală a cooperativelor de consum a fost stabilit după întoarcerea lui A.M. Lejava de la Londra; la 2 decembrie 1921 acordul a fost aprobat de C.M.A. — *14*.

www.dacoromanica.ro

23 Problema luptei împotriva contrabandei a fost examinată în noiembrie 1921, în cîteva şedinţe ale Micului C.C.P.

La 21 noiembrie, C.C.P. a aprobat proiectul decretului „Cu privire la premierea celor ce stîrpesc contrabanda" (decretul a fost publicat la 3 decembrie 1921 în ziarul „Izvestiia C.E.C. din Rusia"). La 23 noiembrie, Micul C.C.P. a discutat măsurile de luptă împotriva contrabandei, iar la 28 noiembrie 1921, luînd ca bază proiectul de hotărîre a C.C.P. cu privire la lupta împotriva contrabandei, propus de Ceka, a trasat drept sarcină unei comisii ca, în termen de cinci zile, „să refacă proiectul şi să elaboreze regulamentul de funcţionare a organelor de luptă împotriva contrabandei" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). Proiectul de hotărîre prezentat de comisie a fost aprobat, cu unele îndreptări, de Micul C.C.P. la 8 decembrie (hotărîrea a fost publicată la 29 decembrie 1921 în ziarul „Izvestiia C.E.C. din Rusia"). — *14*.

24 Este vorba despre articolul „Rolul aurului acum şi după victoria deplină a socialismului" (vezi Opere complete, vol. 44, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 222—230).

Vezi documentul următor. — *15*.

25 Articolul lui V.I. Lenin „Rolul aurului acum şi după victoria deplină a socialismului" a fost publicat la începutul anului 1922 într-un tiraj de 5 000 de exemplare. — *15*.

26 Acest document a fost scris în urma primirii unei scrisori din partea lui G.E. Zinoviev, care făcea cunoscut că fostul director al Monetăriei statului, M.K. Lemke, urmărind activitatea acestei instituţii, a ajuns la concluzia că acolo se practică un sabotaj subtil, că „actualul director", T.T. Enukidze, şi „specialistul lui sînt traşi pe sfoară". Lemke propunea să fie desemnată o comisie a C.M.A. care să facă cercetări. — *15*.

27 Propunerea lui V.I. Lenin a fost inclusă în întregime în hotărîrea cu privire la Monetăria statului, care a fost adoptată la 17 noiembrie 1921 de Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia. Prezidiul C.E.C. din Rusia a instituit o comisie, alcătuită din M.P. Tomski, T.T. Enukidze şi M.K. Lemke, pe care a însărcinat-o să efectueze un control al aspectelor tehnice, administrative şi economice ale activităţii Monetăriei statului.

Luînd cunoştinţă de activitatea Monetăriei statului şi a fabricilor ei şi examinînd rapoartele prezentate de N.N. Krestinski, comisar al poporului pentru finanţe, de T.T. Enukidze, director al Monetăriei statului, şi de alţii, comisia a ajuns la concluzia că întîrzierea cu care erau emise bancnotele nu se datora Monetăriei statului. Comisia a menţionat că Monetăria statului este pe deplin capabilă să-şi îndeplinească sarcinile de stat. Ulterior M.K. Lemke a trimis comisiei o scri-

www.dacoromanica.ro

soare în care arăta că declarația lui a fost rezultatul unor erori.

Examinînd, la 5 ianuarie 1922, raportul comisiei în legătură cu Monetăria statului, Biroul Politic s-a declarat de acord cu concluziile prezentate. — *16*.

28 Este vorba despre memoriul adresat la 7 noiembrie 1921 președintelui Consiliului Comisarilor Poporului de către I.N. Cebotarev, care înainte de Revoluția din Octombrie fusese membru al Comitetului de conducere al caselor de economii și consemnațiuni. Cebotarev susținea că e necesară reînființarea caselor de economii și consemnațiuni, cu scopul de a atrage sumele disponibile de *bani* ale populației. El sublinia că această instituție și-a cîștigat încrederea populației, și expunea considerentele sale în legătură cu organizarea și funcționarea ei.

Casele de economii și consemnațiuni au fost înființate printr-o hotărîre adoptată la 26 decembrie 1922 de C.C.P. (și publicată în ziarul „Izvestiia C.E.C. din Rusia" cu data de 29 decembrie 1922). — *16*.

29 „*Smena Veh*" — revistă săptămînală, editată la Paris de un grup de intelectuali din rîndurile emigranților albgardiști în perioada octombrie 1921 — martie 1922. În iulie 1921 acest grup editase la Praga o culegere cu același titlu. În jurul culegerii și al revistei s-a creat un curent care a căpătat denumirea de smenovehism. Convingîndu-se de totala imposibilitate a răsturnării Puterii sovietice printr-o intervenție militară din afară, smenovehiștii s-au pronunțat pentru colaborare cu ea, în speranța că Statul sovietic va degenera și se va transforma într-unul burghez. O parte din smenovehiști doreau să colaboreze cinstit cu Puterea sovietică și să sprijine refacerea economică a țării. — *16*.

30 *Comisiile (consiliile) economice regionale* — organe locale ale Consiliului Muncii și Apărării, care au fost create în baza hotărîrii celui de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia (decembrie 1920) „Cu privire la organele locale de conducere economică". Pentru date mai amănunțite vezi Opere complete, vol. 44, București, Editura politică, 1967, adnotarea 83. — *18*.

31 Termenele de prezentare a rapoartelor au fost stabilite prin hotărîrea C.E.C. din Rusia din 30 iunie 1921 „Cu privire la consfătuirile economice locale, prezentarea dărilor de seamă și conducerea pe baza instrucțiunilor date de Consiliul Comisarilor Poporului și ale Consiliului Muncii și Apărării", al cărei proiect a fost scris de V.I. Lenin (vezi Opere complete, vol. 43, București, Editura politică, 1966, p. 269—270). „Curînd după trimiterea acestei telegrame a lui Vladimir Ilici — își amintea mai tîrziu V.A. Smolianinov — , rapoartele au început să sosească la Direcția treburilor". V.I. Lenin acorda o mare importanță rapoartelor comisiilor economice, deoarece ele

www.dacoromanica.ro

ofereau un material care arunca lumină asupra primei experienţe a realizării recoltei în condiţiile noii politici economice, permitea să se verifice justeţea legislaţiei în acest domeniu şi oferea posibilităţi pentru corectarea şi completarea ei („Amintiri despre V.I. Lenin", partea a 3-a, Moscova, 1961, p. 366). — *18*.

32 Este vorba despre scrisoarea adresată lui V.I. Lenin la 2 noiembrie 1921 de inginerul I.M. Şatunovski, membru al Comisiei principale a transporturilor de pe lîngă C.M.A., în legătură cu activitatea acestei comisii. Şatunovski propunea să se stabilească o nouă modalitate de numire a membrilor ei: „să fie desemnaţi personal şi direct de către C.M.A"; o asemenea modalitate ar face — după opinia lui — ca această comisie să nu mai fie legată de anumite interese departamentale.

Comisia principală a transporturilor a fost înfiinţată la 28 mai 1920. Ea avea atribuţia de a urmări mersul lucrărilor de restabilire a transportului, de dezvoltare şi perfecţionare a lui şi totodată de a coordona activitatea Consiliului economic superior şi a Comisariatului poporului pentru căile de comunicaţie în domeniul transportului (volumul transporturilor, necesităţile de material rulant, piese de schimb etc.).

Această notă a fost scrisă de Lenin pe marginea scrisorii lui Şatunovski, în care el a subliniat cu două linii începutul primei fraze: „Afirmaţia tovarăşului Fomin despre zîzaniile interminabile din Comisia principală a transporturilor...", iar deasupra a făcut următoarea însemnare: „N.B.".

N.P. Gorbunov, directorul treburilor C.C.P. şi C.M.A., a trimis scrisoarea lui Şatunovski preşedintelui Comisiei de stat a planificării, G.M. Krjijanovski, scriind sub rîndurile lui V.I. Lenin: „G.M., vă rog s-o înapoiaţi chiar astăzi, împreună cu avizul dv.".

În aceeaşi zi, Krjijanovski i-a răspuns lui Gorbunov: „Noi, cei din Comisia de stat a planificării, am ajuns la concluzia că prezenţa reprezentanţilor unor departamente în organele de bază ale planificării este, în majoritatea cazurilor, dăunătoare... În momentul de faţă procedăm la o examinare a situaţiei tuturor organelor de bază ale planificării şi în curînd vom încheia această operaţie. Atunci am să fac propuneri concrete" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *19*.

33 Această dispoziţie a fost scrisă sub textul unei scrisori a lui K.M. Şvedcikov cu data de 9 noiembrie 1921. Comunicîndu-i lui V.I. Lenin unele date în legătură cu producţia de hîrtie în anii 1917—1921, Şvedcikov indica în aur şi în bani sovietici suma care trebuie alocată pentru dezvoltarea industriei hîrtiei (însemnările făcute de V.I. Lenin în textul şi pe marginea scrisorii lui Şvedcikov au fost publicate în „Culegeri din Lenin", vol. XXIII, p. 49—50).

www.dacoromanica.ro

În memoriul său din 14 noiembrie 1921, A.O. Alski îl informa pe V.I. Lenin că Comisia specială de pe lîngă Direcţia bugetului din Comisariatul poporului pentru finanţe, în şedinţa ei din 12 noiembrie, a stabilit că din calculul necesităţilor pe două luni reiese că este posibil să se aloce pentru activitatea editorială, pînă la sfîrşitul anului 1921, un fond de 66 872 000 000 de ruble. Comisariatul poporului pentru finanţe a înaintat Consiliului Comisarilor Poporului proiectul de hotărîre corespunzător.

La 17 noiembrie 1921, Micul C.C.P. a examinat această chestiune şi a recomandat Comisariatului poporului pentru finanţe ca pînă la sfîrşitul anului să aloce pentru sprijinirea activităţii editoriale suma de 65 936 000 000 de ruble.

Pe memoriul lui Alski, Lenin a scris: „*Tovarăşului N.P. Gorbunov. În legătură cu Direcţia generală a hîrtiei:* spre luare la cunoştinţă şi rezolvare în cel mai scurt timp. 19/XI. *Lenin*“ („Culegeri din Lenin“, vol. XXIII, p. 50).

Vezi şi volumul de faţă, documentele 3 şi 65. — *19.*

34 Prezentul document a fost scris sub textul unui extras din procesul-verbal al şedinţei din 8 noiembrie 1921 a Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia. După ce a ascultat informarea prezentată de P.A. Bogdanov, preşedintele C.E.S., cu privire la tratativele purtate cu concesionarii Anomaliei magnetice de la Kursk, Biroul Politic a hotărît să amîne examinarea acestei probleme şi a cerut raportorului să trimită tuturor membrilor Biroului Politic materialul documentar necesar.

Contractul de concesiune n-a fost încheiat. Vezi şi volumul de faţă, documentele 360, 361, 365 şi 408. — *19.*

35 Într-o scrisoare cu data de 11 noiembrie 1921, I.S. Unşliht îl ruga pe V.I. Lenin să-i lase în continuare sarcina de a urmări mersul anchetei în cazul Comisiei interdepartamentale pentru lichidarea bunurilor străine de pe lîngă secţia specială a Direcţiei repartizării din Comisariatul poporului pentru aprovizionare; o serie de funcţionari ai acestei comisii erau învinuiţi de abuzuri.

Pe scrisoarea lui Unşliht, Lenin a scris: „Confidenţial tovarăşului Kurski, spre a-şi da avizul. 11/XI. *Lenin*“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *20.*

36 Această indicaţie a fost scrisă pe o scrisoare a comunistului indian Abani Mukerdji, care i-a trimis lui V.I. Lenin articolul său despre răscoala din Malabar (India) din anul 1921. — *20.*

37 G.E. Zinoviev îl rugase pe V.I. Lenin să scrie un articol sau o scrisoare împotriva reformiştilor italieni şi a comportării ipocrite a lui Serrati, considerînd că acest lucru ar avea o mare importanţă.

Vezi şi volumul de faţă, documentul 177. — *21.*

www.dacoromanica.ro

38 Este vorba despre o broşură pe care o scria atunci A.V. Lunacearski, la propunerea lui V.I. Lenin (vezi Opere complete, vol. 53, Bucureşti, Editura politică, 1970, documentul 518). Broşura a apărut la Petrograd în 1922, sub titlul „Cetăţeanul Giacinto Serrati sau amfibia oportunistă revoluţionară". — *21.*

39 Prin hotărîrea C.M.A. din 4 noiembrie 1921, V.I. Samarin a fost numit împuternicit special în Crimeea pentru curmarea furturilor de vinuri şi organizarea unei evidenţe regulate a depozitelor.

Vezi şi volumul de faţă, documentele 294 şi 431. — *21.*

40 Această indicaţie a fost scrisă pe o scrisoare a lui A.V. Lunacearski, comisar al poporului pentru învăţămînt, care făcea cunoscut că academicianul I.P. Pavlov a renunţat la călătoria sa în America şi cere să i se dea posibilitatea să meargă pentru o lună în Finlanda; dar, scria Lunacearski, cu toate că există o hotărîre prin care i se permite să plece în America şi i se pun la dispoziţie mijloace în acest scop, el nu poate obţine viză pentru Finlanda.

I.S. Unşliht i-a comunicat lui V.I. Lenin că la 15 noiembrie el a dat dispoziţie să i se dea lui I.P. Pavlov, fără nici o formalitate, viza de plecare în Finlanda. Pe scrisoarea lui Unşliht se află înscrisă următoarea dispoziţie dată de Lenin secretarei: „Telefonaţi-i lui *Semaşko*. Rog să se controleze dacă dispoziţia a fost executată. *Lenin*" („Culegeri din Lenin", vol. XXIII, p. 329). — *22.*

41 Este vorba despre acordul cu un grup de muncitori şi ingineri americani, în frunte cu S. Rutgers, W. Haywood şi H. Calwert, care urma să ia în exploatare uzina Nadejdin şi o serie de întreprinderi din bazinul carbonifer Kuzneţk, în vederea reorganizării şi sporirii rapide a producţiei.

Acordînd o mare importanţă solidarităţii oamenilor muncii din ţările capitaliste cu poporul sovietic, participării lor la opera de refacere a economiei Rusiei Sovietice, V.I. Lenin s-a ocupat personal de această chestiune. Problema tratativelor cu grupul de muncitori americani („grupul Rutgers") a fost discutată în cîteva şedinţe ale Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia (vezi Opere complete, vol. 44, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 125—126, 142—143 şi 144; vol. 53, Bucureşti, Editura politică, 1970, documentele 331, 353, 374, 375, 416, 434, 451, 470, 483 şi 485).

Acordul cu grupul Rutgers a fost semnat la 20 octombrie şi aprobat de Consiliul Comisarilor Poporului la 25 octombrie 1921. Potrivit prevederilor contractului, a fost creată „Colonia industrială autonomă Kuzbass", care era direct subordonată Consiliului Muncii şi Apărării. Toate întreprinderile grupului erau conduse de un Comitet organizatoric.

Prezenta dispoziţie a fost scrisă sub textul în limba engleză al scrisorii adresate de W.D. Haywood lui V.I. Lenin la 12

www.dacoromanica.ro

noiembrie 1921. Haywood scria că plenara consiliului de conducere al „Coloniei industriale autonome Kuzbass" a hotărît să desemneze ca organizator al grupului de la uzina Nadejdin pe Simon Berg. Dar cum C.C. al P.C.(b) din Rusia ridica obiecţii împotriva numirii lui Berg în legătură cu acuzaţiile ce i se aduceau, Haywood cerea ca această chestiune să fie cît mai curînd clarificată.

La 28 noiembrie 1921, Biroul Organizatoric al C.C. al P.C. (b) din Rusia a aprobat hotărîrea Secretariatului Comitetului Central prin care desemnarea lui Berg ca organizator al grupului de la uzina Nadejdin era considerată ca nedorită.

În legătură cu această chestiune vezi şi volumul de faţă, documentele 89, 358 şi 438. — *23.*

42 Este vorba despre următoarea scrisoare adresată de americanul Robert B. Frye, la 4 octombrie 1921, lui V.I. Lenin (şi transmisă lui de reprezentanţa Comisariatului poporului pentru comerţul exterior în Estonia):

„Premierului Nikolai Lenin

Scumpe sir,

În acest plic veţi găsi o copie a patentului meu american de «Ocrotitor al plantelor», pe care vă rog să-mi permiteţi să vi-l ofer dv. şi poporului dv. în semn de caldă simpatie şi gratitudine faţă de poporul dv., care ne-a venit în ajutor cu flota maritimă în timpul războiului nostru civil din anii 1861—1865; apariţia flotei ruseşti a fost atît de neaşteptată pentru flota britanică, care ocupase rada portului New York în vederea bombardării oraşului, încît ea a ridicat ancora şi a plecat. Masele largi din America nu au uitat acest lucru.

Sînt veteran al războiului civil, am fost lăsat pe cîmpul de luptă, crezîndu-se că sînt mort, dar mi-am revenit şi timp de 9 luni am fost prizonier de război. Merg acum pe 81 de ani şi ştiu ce înseamnă războiul. Oferindu-vă patentul meu de «Ocrotitor al plantelor», cedez poporului dv. toate drepturile şi avantajele ce decurg din el.

Tot ce doresc eu drept răspuns este ca el să aducă folos poporului dv. şi ca dv. să confirmaţi de primire şi să-mi trimiteţi fotografia dv. şi pe aceea a domnului Troţki; salutări şi cele mai bune urări lui W. D. Haywood.

Adresîndu-vă, dv. şi poporului dv., cele mai bune urări de realizare a speranţelor celor mai arzătoare, rămîn al dv. prieten sincer, Robert B. Frye. 2731. Orman Avenue, Colorado, N.S.A.".

Sub textul scrisorii lui Frye, V.I. Lenin a scris: „Să fie trimisă lui *Troţki* şi lui *Haywood* (la Comintern) spre luare la cunoştinţă şi să mi se restituie. 15/XI. *Lenin*". Pe scrisoare se află şi aceste cuvinte scrise de Haywood: „Many thanks. W. D. Haywood". — *23.*

43 Este vorba despre copia patentului lui R.B. Frye. Din referatul unor specialişti din Comisariatul poporului pentru agri-

www.dacoromanica.ro

cultură reiese că invenţia lui Frye, destinată „protejării plantelor împotriva influenţelor atmosferice şi a diverselor degradări mecanice", consta într-o „calotă absolut primitivă". „Cultura «sub calotă» în condiţiile noastre — scriau specialiştii — poate fi imaginată, însă numai dacă este vorba de floricultura de mare rafinament sau de aceea a delicateselor legumicole". În lucrările de laborator şi pe loturile experimentale — se arăta în referat — se folosesc asemenea calote, dar de o utilizare a lor pe scară largă nici nu poate fi vorba la noi (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *23*.

44 Acest document a fost scris sub textul unei scrisori a Secretariatului C.C. al P.C.(b) din Rusia prin care se preconiza punerea de urgenţă la vot a propunerii de a se trimite o comisie la Tula pentru a controla activitatea uzinelor de armament şi de a antrena în această acţiune şi pe P.A. Bogdanov, preşedintele Consiliului economic superior. Bogdanov ridica obiecţii împotriva unei asemenea măsuri şi propunea ca mai întîi să se discute materialele întocmite de comisia Consiliului economic superior şi a Consiliului militar-revoluţionar al republicii, care a controlat deja activitatea uzinelor din Tula, şi abia după aceea să se examineze problema trimiterii unei noi comisii.

În aceeaşi zi, V.I. Lenin a primit o notă din partea lui L.D. Troţki în legătură cu această problemă. El sublinia că la uzinele de piese de artilerie din Tula s-a creat o situaţie foarte serioasă şi propunea ca „Bogdanov să fie obligat să plece împreună cu comisia... la Tula" (subliniat de V.I. Lenin). Sub textul acestei note, Lenin a scris: „Propun să se aprobe cele subliniate aici ca hotărîre a Biroului Politic. 16/XI. *Lenin*". Propunerea a fost adoptată de Biroul Politic la 16 noiembrie 1921.

La 18 noiembrie, P.A. Bogdanov a trimis Comitetului Central al P.C.(b) din Rusia o scrisoare în care motiva refuzul său de a merge la Tula. Pe scrisoarea de însoţire a lui Bogdanov, Lenin a scris următoarele cuvinte: „Rog să fie citită de *t o ţ i* membrii Biroului Politic. *Lenin*". — *23*.

45 La 28 octombrie 1921, Consiliul Muncii şi Apărării a adoptat o hotărîre cu privire la organizarea, pe lîngă C.M.A., a unei comisii speciale, alcătuită din D.I. Kurski, N. Osinski (V.V. Obolenski) şi P.A. Bogdanov, care avea misiunea să reexamineze decretele, să sistematizeze şi să dezvolte legislaţia potrivit noii politici economice în domeniul construcţiei industriale şi al schimbului de mărfuri. Pe baza raportului prezentat de P.A. Bogdanov, C.C.P. a adoptat, la 1 noiembrie 1921, hotărîrea cu privire la organizarea acestei comisii, la definirea mai precisă a sarcinilor ei şi a desfăşurării activităţii ei.

La 16 noiembrie 1921, C.C.P. şi-a însuşit propunerea lui V.I. Lenin şi a introdus în această comisie pe S.G. Strumilin

www.dacoromanica.ro

şi V.M. Smirnov, reprezentanţi ai Comisiei de stat a planificării. — *24.*

46 Această notă a fost scrisă pe o comunicare a lui L.K. Martens, care făcea cunoscut că primul vapor cu grîu pentru Rusia, conform contractului încheiat cu firma americană „Allied Drug and Chemical Corporation", urmează să plece din New York la 17 noiembrie 1921.

Contractul dintre Comisariatul poporului pentru comerţul exterior şi această companie, privind livrarea unei cantităţi de 1 000 000 de puduri de grîu Rusiei Sovietice, a fost semnat la Moscova la 27 octombrie şi a fost aprobat de C.M.A. la 4 noiembrie 1921 (vezi şi Opere complete, vol. 53, Bucureşti, Editura politică, 1970, documentele 425, 428, 434, 450, 500, 501, 511 şi 527).

La 25 noiembrie 1921, Consiliul Muncii şi Apărării a însărcinat Comisariatul poporului pentru comerţul exterior şi Comisariatul poporului pentru căile de comunicaţie să prezinte un raport cu privire la măsurile necesare pentru „recepţionarea cerealelor fără nici o întîrziere" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

Prin contractul semnat la 29 octombrie şi aprobat de Consiliul Comisarilor Poporului la 1 noiembrie 1921, sus-numitei firme i se concesiona exploatarea minelor de azbest din regiunea Alapaev din Ural. Aceasta a fost prima concesiune pe teritoriul R.S.F.S.R. V.I. Lenin care atribuia o mare importanţă stabilirii de legături economice cu ţările capitaliste, a acordat o mare atenţie acestei concesiuni (vezi volumul de faţă, documentele 116, 359, 401, 402, 403, 428 şi 432). — *24.*

47 Aceste indicaţii au fost scrise pe o scrisoare a lui S.A. Lozovski, secretar general al Internaţionalei sindicale. Transmiţîndu-i lui V.I. Lenin o scrisoare din Stockholm, în care era criticată activitatea reprezentanţei comerciale, Lozovski arăta că prietenii de peste hotare ai Rusiei Sovietice se arată nemulţumiţi că organele din străinătate ale Comisariatului poporului pentru comerţul exterior nu întreţin legături cu organizaţiile muncitoreşti şi propunea ca pe lîngă reprezentanţele comerciale ale acestui comisariat să se organizeze comisii speciale de recepţie (de expertiză), alcătuite din reprezentanţi ai muncitorilor şi, în general, ai organizaţiilor sindicale din ţara respectivă. Lozovski sublinia că sprijinul unor asemenea comisii acordat reprezentanţelor comerciale în achiziţionarea de mărfuri, plasarea comenzilor şi controlul asupra producţiei de mărfuri pentru Rusia Sovietică ar putea fi util atît din punct de vedere economic cît şi politic. El arăta că Internaţionala sindicală poate să-şi dea concursul în crearea comisiilor de experţi. — *24.*

48 În informarea trimisă lui V.I. Lenin drept răspuns la scrisoarea de faţă, I.I. Radcenko recunoştea că între reprezentanţele

www.dacoromanica.ro

comerciale şi sindicate există o slabă legătură şi explica acest lucru prin teama de a nu provoca complicaţii diplomatice. El era de părere ca propunerea lui Lozovski să fie discutată în prealabil cu Comisariatul poporului pentru afacerile externe. O consfătuire în legătură cu aceste probleme, scria Radcenko, va fi convocată după întoarcerea, la 25 noiembrie 1921, a lui A.M. Lejava, care a controlat activitatea reprezentanţelor comerciale din străinătate. — *25*.

49 Vezi adnotarea 21. — *25*.

50 Prezenta telegramă constituie un răspuns la nota telegrafică din 14 noiembrie 1921 prin care N.N. Narimanov, preşedintele Consiliului Comisarilor Poporului al Republicii Sovietice Socialiste Azerbaidjan, îl informa pe V.I. Lenin despre deschiderea Băncii de Stat din Azerbaidjan. Acest eveniment, scria Narimanov, a fost marcat „nu prin festivităţile obişnuite, ci prin alocarea sumei de 40 000 000 de ruble, în contul veniturilor băncii, pentru înfometaţii din Regiunea Volgăi şi din Kurdistanul frăţesc", ceea ce reprezintă un act de solidaritate proletară, o nouă dovadă a unităţii dintre proletariatul din Caucaz şi cel din Rusia. Pe telegrama lui Narimanov se află următoarea însemnare făcută de Lenin: „Să se întocmească un scurt răspuns" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *25*.

51 În scrisoarea sa din 12 noiembrie 1921, N.N. Krestinski dădea informaţii despre tratamentul medical pe care-l urmau în Germania o serie de cadre de conducere din aparatul de stat sovietic. Pe această scrisoare V.I. Lenin a scris: „Scrisoarea lui *Krestinski*. **La arhivă**" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *26*.

52 Într-o scrisoare cu data de 3 decembrie 1921, adresată lui V.I. Lenin, N.N. Krestinski confirma că N.I. Tasin „este un fost menşevic, care încă înainte de război s-a situat pe poziţia de extremă dreaptă a lichidatorilor". Pe această scrisoare Lenin a notat: *„la arhivă"*. — *26*.

53 *„Kievskaia Misl"* — cotidian de orientare burghezo-democratică, a apărut la Kiev din 1906 pînă în 1918. — *26*.

54 V.I. Lenin se referă la următoarele cărţi ale lui N.I. Tasin, apărute la Madrid: „La dictadura del proletariado...", „Héroes y mártires de la revolución rusa" şi „La revolución rusa". — *26*.

55 O scrisoare cu conţinut analog a fost adresată de V.I. Lenin, în aceeaşi zi, şi Cekăi din Moscova. — *27*.

56 *Platforma intitulată „Noi sîntem adepţi ai colectivismului"* — document anonim, a fost publicată ca material pentru Congresul al II-lea al Proletcultului, care a avut loc la Moscova

www.dacoromanica.ro

în noiembrie 1921. Autorii platformei puneau la îndoială caracterul socialist al Revoluției din Octombrie, condamnau politica partidului comunist și a guvernului sovietic; în domeniul filozofiei ei susțineau „teoriile" machiste, bogdanoviste, iar în problemele politice se solidarizau cu vederile grupului oportunist al „opoziției muncitorești". Fracțiunea comunistă a Congresului al II-lea al Proletcultului a condamnat platforma „adepților colectivismului" și s-a delimitat de ei.

Vorbind despre „cei din Samara", V.I. Lenin se referă la o parte din membrii comitetului gubernial de partid din Samara, care se situau pe o platformă apropiată de aceea a grupului „opoziția muncitorească".

În scrisoarea sa de răspuns, V.M. Molotov arăta că el a primit materialul („adepților colectivismului") prin secretarul său, tov. Smirnov (aici și mai jos sublinierile aparțin lui V.I. Lenin). „Această platformă — scria el — este un material pentru congresul proletculiștilor, care s-a deschis de curînd... Deocamdată nu știu... ce rol joacă aici «cei din Samara»". Pe scrisoare V.I. Lenin a făcut și următoarea însemnare: „Platforma «bogdanoviștilor»".

La 3 decembrie 1921, la propunerea lui V.I. Lenin, Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia a adoptat o hotărîre în această problemă (vezi Opere complete, vol. 44, București, Editura politică, 1967, p. 269). — *27*.

57 Este vorba despre proiectele de decrete „Cu privire la distribuirea, contra plată, a publicațiilor neperiodice" și „Cu privire la desființarea gratuității ziarelor".

Decretele au fost adoptate de Consiliul Comisarilor Poporului la 28 noiembrie și publicate în „Izvestiia C.E.C. din Rusia" din 7 și 8 decembrie 1921.

Prin aceste decrete, C.C.P. obliga Comisariatul poporului pentru învățămîntul public ca în termen de două săptămîni să elaboreze și să publice instrucțiuni cu privire la controlul justei repartizări a ziarelor și a publicațiilor neperiodice pe rețeaua instituțiilor cultural-educative și al distribuirii lor în rîndul maselor muncitoare. — *29*.

58 Drept răspuns la scrisoarea lui V.I. Lenin, comandantul Kremlinului, P.A. Peterson, i-a raportat că vina pentru reținerea lui I.P. Goldenberg o poartă șeful gărzii, întrucît n-a transmis la timp santinelei ordinul de a permite vizitatorului să intre, precum și ajutorul de comandant, care era atunci de serviciu, întrucît n-a supravegheat executarea dispoziției. Peterson comunica totodată că a dat dispozițiile de rigoare, iar aplicarea instrucțiunilor a fost controlată și confirmată. — *30*.

59 Prezentul document a fost scris pe o scrisoare adresată lui V.I. Lenin de către L.B. Krasin la 8 noiembrie 1921.

www.dacoromanica.ro

„Astăzi — îi comunica Krasin lui V.I. Lenin la începutul scrisorii sale — în ziarele engleze au fost publicate extrase dintr-o cuvîntare rostită de dv. la o adunare a comuniștilor, în care, pasămite, declarați că se renunță la capitalismul de stat și se trece la deplina libertate a relațiilor capitaliste private". (V.I. Lenin a subliniat cuvintele „declarați că se renunță" și „deplina libertate", a tras două bare pe margine în dreptul acestei fraze și a scris: „Prostii!!").

Mai departe, Krasin expunea pretențiile formulate de capitaliștii străini drept condiții pentru colaborare economică cu Statul sovietic: să se asigure posibilitatea de a desfășura activitate industrială și comercială, să se acorde „depline garanții pentru inviolabilitatea proprietății (subliniat de Lenin. — *Nota red.)*, a bunurilor și a tuturor drepturilor dobîndite" și — cea mai importantă dintre pretenții — să se plătească compensații pentru mărfurile furnizate anterior și neachitate, pentru conturile de la bănci care fuseseră confiscate, pentru întreprinderile naționalizate etc.

„Cel mai probabil este — scria Krasin — că va trebui să luăm în considerație unele pretenții totalizate, pauşale... Am putea să acceptăm, în principiu, asemenea pretenții pauşale, însă cu condiția obligatorie ca statele capitaliste să recunoască pretențiile noastre de a ni se acorda despăgubiri pentru daunele provocate de intervenție și de blocadă. Trebuie să spun pentru a nu ști cîta oară că am pretenții față de dumneavoastră în ce privește zădărnicirea (subliniat de Lenin. — *Nota red.)* lucrărilor comisiei Groman. Din cauza unor nenorocite de rații alimentare, lucrările acestea au fost întrerupte la jumătatea drumului. Comisia Goihbarg le-a încurcat pe toate și n-a obținut date cît de cît convingătoare, iar acum, la tratative, ne-am trezit cu mîinile goale" (subliniat de Lenin. El a tras totodată două linii pe margine, în dreptul acestui pasaj, și a scris: „Prostii". — *Nota red.)*.

„Dintr-o serie întreagă de indicii — spunea mai departe Krasin în scrisoarea lui — îmi dau seama că în Rusia, atît cooperația, cît și Consiliul economic superior, duc o furibundă campanie în favoarea «libertății comerțului exterior» (subliniat de Lenin. — *Nota red.)*.

Nu se simte cîtuși de puțin nevoie de o asemenea libertate, cel puțin în momentul de față. Monopolul comerțului nostru exterior este îndeajuns de elastic pentru a permite satisfacerea tuturor necesităților, atît ale cooperației, cît și ale diferitelor direcții generale și instituții centrale, în ce privește mărfurile străine..." (în dreptul acestui pasaj Lenin a tras pe margine două linii și a scris: „N.B.").

Comisia Groman, despre care pomenește Krasin în scrisoarea lui și despre care scrie V.I. Lenin în scrisoarea publicată mai

www.dacoromanica.ro

jos, adresată lui D.I. Kurski, cerceta şi evalua influenţa pe care au avut-o asupra economiei naţionale războiul şi blocada la care a fost supusă Rusia Sovietică de către Antantă; această comisie, care funcţiona pe lîngă Comisariatul poporului pentru comerţul exterior, a fost constituită prin hotărîrea din 24 martie 1920 a Consiliului Muncii şi Apărării. Ea avea ca preşedinte pe V.G. Groman. Ulterior a fost condusă, de fapt, de A.G. Goihbarg.

Vezi şi documentul următor. — *30*.

60 La 21 noiembrie 1921, D.I. Kurski i-a comunicat lui V.I. Lenin că materialele comisiei pentru stabilirea daunelor s-au păstrat; ele se află la Comisariatul poporului pentru afacerile externe şi sînt definitivate de o comisie care a fost creată prin hotărîrea adoptată la 1 noiembrie 1921 de Consiliul Comisarilor Poporului. Kurski propune ca, printr-o hotărîre a C.C.P., să fie desemnat ca responsabil pentru păstrarea materialelor S.S. Pileavski şi să se fixeze ca termen pentru încheierea lucrărilor comisiei — 1 decembrie 1921.

Pe scrisoarea lui Kurski, Lenin a făcut următoarea însemnare: „**Tovarăşului Gorbunov.** Să fie pusă pe ordinea de zi a şedinţei de mîine, 22/XI, a Consiliului Comisarilor Poporului. 21/XI. *Lenin*".

La 22 noiembrie, Consiliul Comisarilor Poporului a ascultat raportul lui D.I. Kurski şi a adoptat propunerea prezentată de el.

În aceeaşi şedinţă, C.C.P., după ce a ascultat informarea făcută de I.S. Ganeţki, membru al colegiului Comisariatului poporului pentru afacerile externe, în legătură cu starea materialelor, planul şi mersul lucrărilor comisiei, a recomandat ca ea să-şi încheie lucrările pînă la 1 decembrie. Prin aceeaşi hotărîre C.C.P. a numit în comisie, în locul lui A.G. Goihbarg, pe S.S. Pileavski, pe care l-a făcut răspunzător pentru efectuarea lucrărilor în termenul stabilit, precum şi pentru păstrarea materialelor.

Vezi şi volumul de faţă, documentul 66. — *31*.

61 Această scrisoare este legată de conflictul care s-a iscat la Comisariatul poporului pentru agricultură, între V.V. Obolenski (N. Osinski) şi I.A. Teodorovici. La 18 noiembrie 1921, Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia a dezbătut această problemă şi a adoptat următoarea hotărîre:

„a) Se consideră că pentru o conducere judicioasă a Comisariatului poporului pentru agricultură este necesar ca în primele posturi de conducere să se înfăptuiască următoarea combinaţie: conducerea politică-administrativă să-i aparţină tovarăşului Osinski, în calitate de comisar al poporului să fie numit un ţăran care lucrează în mod practic în agricultură, iar ca adjunct al tovarăşului Osinski să fie numit tov. Teodorovici. b) Tov. Teodorovici să fie menţinut în funcţia de şef al secţiei zooteh-

www.dacoromanica.ro

nice" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

La 21 noiembrie, Biroul Politic a confirmat hotărîrea adoptată de el în legătură cu I.A. Teodorovici.

La 22 noiembrie, Osinski s-a adresat Biroului Politic cu rugămintea de a anula hotărîrea cu privire la Teodorovici, sau, dacă nu, de a-l elibera pe el, Osinski, din funcţia de adjunct al comisarului poporului. Pe această scrisoare V.I. Lenin a făcut următoarea însemnare: „Propun ca ambele variante să fie respinse. *Lenin*". Propunerea lui Lenin a fost adoptată de Biroul Politic la 29 noiembrie 1921.

Vezi şi volumul de faţă, documentele 136, 137, 147 şi 148.—*32*

62 Este vorba despre o scrisoare adresată lui V.I. Lenin, la 16 decembrie 1921, de către G.D. Krasinski, împuternicit special al Comisariatului poporului pentru Inspecţia muncitorească-ţărănească pentru Siberia şi Ural. El căuta să demonstreze că hotărîrea din 11 noiembrie a Consiliului Muncii şi Apărării prin care linia ferată neterminată Kolciughino—minele Prokopiev urma să fie scoasă din subordinea Comitetului pentru construcţii de stat din Siberia şi trecută, în vederea exploatării ei pentru un timp limitat, în subordinea Comisariatului poporului pentru căile de comunicaţie, este inoportună. La această scrisoare era anexată copia unei convorbiri între Krasinski şi S.E. Ciuţkaev, vicepreşedinte al Comitetului revoluţionar din Siberia, care se asocia la protestul înaintat. La indicaţia lui V.I. Lenin a fost consultat I.N. Smirnov, preşedintele Comitetului revoluţionar din Siberia, care se afla la Petrograd; acesta s-a pronunţat, de asemenea, împotriva transferului. Pe telegrama lui Smirnov, Lenin a notat următoarele: „*Tovarăşului Gorbunov*: să nu se piardă din vedere acest lucru la luarea unei hotărîri de către *C.M.A.* 19/XI. *Lenin*".

În aceeaşi zi, 21 noiembrie, C.M.A. a confirmat hotărîrea adoptată de el şi l-a însărcinat pe N.P. Gorbunov ca „chiar în cursul zilei de azi să comunicaţi prin fir direct Comitetului revoluţionar din Siberia şi Direcţiei regionale Siberia a căilor de comunicaţie că trebuie să traducă imediat în viaţă hotărîrea C.M.A. din 11/XI" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

Vezi şi volumul de faţă, documentul 60. — *32*.

63 Aceste rînduri au fost scrise sub textul unei scrisori trimise, la 19 noiembrie 1921, de către G.V. Cicerin lui I.V. Stalin. Cicerin scria că Statul sovietic nu trebuie să se limiteze la sprijinul politic ce-l acordă mişcării de eliberare naţională din Orient, că este necesar ca el să dea ajutor tinerelor state naţionale în dezvoltarea economiei, în pregătirea de cadre. El menţiona că în această direcţie s-au obţinut rezultate pozitive în ce priveşte Afganistanul, Mongolia şi Persia şi arăta că aceeaşi politică trebuie promovată şi faţă de Turcia. — *33*.

www.dacoromanica.ro

64 Este vorba despre broşura „Hotărîrile Congresului al X-lea al P.C.(b) din Rusia, sindicatul şi muncitorii din bazinul Donețului (Memoriu). Cu titlu de manuscris", scrisă de I. Remeiko, membru al Prezidiului C.C. al Sindicatului minerilor, şi editată la Moscova în noiembrie 1921.

V.I. Lenin, la rugămintea autorului, a luat cunoştinţă de conţinutul broşurii ce-i fusese trimisă şi a făcut următoarea însemnare pe scrisoarea de însoţire a lui Remeiko: „Am citit-o la 20/XI. Un jalnic document al intrigilor (N.B. p. *13)* (şi p. *14)*. Este suficient să citeşti cele subliniate la p. 13 şi 14.

Vezi p. *14*: «Trebuie să se ceară informaţii» — prin Rakovski, Ciubar, Molotov, «Semion» (Şvarţ) la C.C. al Sindicatului minerilor etc." (în ce priveşte însemnările făcute de V.I. Lenin la p. 9, 13 şi 14 ale broşurii lui Remeiko, vezi „Culegeri din Lenin", vol. XXIII, p. 82—85).

Pe scrisoarea lui Remeiko, Lenin a mai subliniat de două ori data „15.XI.1921", a tras pe margine două bare verticale şi a făcut următoarea însemnare: „N.B.". — *34*.

65 Problema divergenţelor existente în rîndurile lucrătorilor din Donbass a fost discutată în cîteva şedinţe ale Biroului Politic al C.C. al P.C.(b).

La 26 noiembrie 1921, Biroul Politic a stabilit o serie de măsuri pentru asigurarea unor relaţii normale şi a unei activităţi concrete a cadrelor de conducere din Donbass; la 27 noiembrie a fost adoptată încă o hotărîre cu privire la Donbass, prin care G.L. Peatakov, M.L. Ruhimovici şi P.A. Bogdanov erau obligaţi să prezinte, în termen de două săptămîni, Biroului Politic „un plan (sau un statut sau teze) cu privire la relaţiile dintre comisiile economice guberniale şi marile întreprinderi din gubernia respectivă care erau direct subordonate centrului din Moscova" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

La 22 decembrie 1921, Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia a aprobat hotărîrea C.C. al P.C.(b) din Ucraina prin care Peatakov era scos din postul de preşedinte al Direcţiei centrale a industriei carbonifere şi în această funcţie era numit V.I. Ciubar. Hotărîrea Biroului Politic a fost confirmată de plenara C.C. al P.C.(b) din Rusia din 28 decembrie 1921.

Despre divergenţele din Donbass, Lenin a vorbit în raportul politic al Comitetului Central la Congresul al XI-lea al partidului (vezi Opere complete, vol. 45, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 112—115). — *34*.

66 Este vorba despre raportul cu privire la executarea, de către o firmă germană, a comenzilor de utilaj pentru Direcţia exploatării hidraulice a turbei.

La 22 decembrie 1921, R.E. Klasson şi V.V. Starkov informau, printr-o telegramă, despre tratativele purtate cu uzinele respective, în vederea executării într-un timp mai scurt a comenzilor pentru Direcţia sus-menţionată şi despre măsurile

www.dacoromanica.ro

luate pentru a asigura livrarea utilajului pînă la începerea sezonului de exploatare a turbei.

Vezi și Opere complete, vol. 53, București, Editura politică, 1970, documentele 238, 239, 296, 344, 382, 510 și 512. — *35*.

67 Această recomandare a fost scrisă în legătură cu acțiunea de curățire a rîndurilor P.C.(b) din Rusia, care a avut loc în 1921.

Recomandarea a fost scrisă pe autobiografia lui I.S. Ganețki. Tot pe ea a fost scrisă și o recomandare din partea lui F.E.Dzerjinski. — *35*.

68 În scrisoarea ei, Direcția industrială din Moscova recomanda centralei textilelor din acest oraș să sisteze eliberarea de permise pentru scoaterea de materii prime, materiale și mărfuri din fabricile de textile și să suspende îndeplinirea comenzilor date anterior pînă ce se vor clarifica împrejurările în care aceste fabrici au fost date în arendă grupului de inițiativă al unor arendași. Această măsură a fost determinată de faptul că darea în arendă a întreprinderilor sus-menționate s-a efectuat, de fapt, fără nici un control și a dus la jefuirea nepedepsită a bunurilor statului. O dată cu copia scrisorii către centrala textilelor din Moscova, A.S. Kiselev, președintele Micului C.C.P., i-a transmis lui V.I. Lenin două inventare pentru darea în arendă a fabricii de tricotaje Znamenskaia a centralei textilelor din Moscova: un inventar al clădirilor și utilajului și un inventar al mărfurilor finite, al materiilor prime, materialelor auxiliare și semifabricatelor. Aceste inventare reprezentau o simplă înșiruire de obiecte, fără să se indice calitatea materialelor, prețurile lor, gradul de uzură al utilajului etc.

Vezi și volumul de față, documentul 68. — *35*.

69 Consiliul Muncii și Apărării a aprobat propunerea comisiei pentru administrarea fondului de aur de a se aloca suma de 12 000 000 de ruble aur pentru achiziționarea de hîrtie din străinătate. Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia a aprobat, la 8 decembrie 1921, hotărîrea C.M.A. cu privire la creditele în aur, dar a decis să amîne alocarea de aur pentru achiziționarea de hîrtie și a însărcinat o comisie, compusă din P.A.Bogdanov, K.M. Șvedcikov și N.N. Nikolaev, să studieze posibilitățile de dezvoltare a industriei naționale a hîrtiei prin alocarea unui fond special de aur și totodată să stabilească în ce măsură și în ce termen producția fabricilor de hîrtie ar putea duce la o micșorare a cantității de hîrtie achiziționate din străinătate. — *36*.

70 Problema acordării unui concediu lui A.S. Kiselev a fost examinată în ședința din 24 noiembrie 1921 a Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia. Biroul Politic a adoptat următoarea hotărîre: „Se acordă tovarășului Kiselev un concediu îndelungat, respectîndu-se întocmai indicațiile date de tovarășul Semașko și de consiliul de medici, convocat de el, cu

www.dacoromanica.ro

privire la locul unde-şi va petrece concediul şi la durata acestuia" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *37*.

71 V.I. Lenin se referă la următoarele materiale: o copie a adresei din 15 octombrie 1921 a Direcţiei industriale din Moscova către centrala textilelor din acest oraş, „Inventarul clădirilor şi utilajului fabricii de tricotaje Znamenskaia a centralei textilelor din Moscova la data de 15 noiembrie 1921" şi „Inventarul mărfurilor finite, al materiilor prime, materialelor auxiliare şi semifabricatelor la data de 15 noiembrie 1921 la fabrica de tricotaje Znamenskaia a centralei textilelor din Moscova". — *37*.

72 În legătură cu răspunsul lui I.V. Stalin la această scrisoare, vezi „Culegeri din Lenin", vol. XXXIV, p. 427. — *38*.

73 În scrisoarea sa de răspuns din 15 decembrie 1921, Comisia de stat a planificării făcea cunoscut că prezidiul ei a ascultat o expunere a reprezentantului comitetului executiv gubernial din Ivanovo-Voznesensk cu privire la construirea unei centrale electrice raionale la Ivanovo-Voznesensk. În concluziile sale, C.S.P. sublinia că nu există date suficiente pentru a putea aprecia gradul de urgenţă al construirii centralei şi că funcţionarea ei nu este asigurată prin extracţia de turbă din mlaştinile de la Teikov, unde a fost planificată construirea centralei. Date fiind toate acestea, C.S.P. recomanda Direcţiei generale a industriei turbei să ia măsuri pentru intensificarea extracţiei de turbă, iar comisiei economice din Ivanovo-Voznesensk să elaboreze — în vederea precizării termenului de intrare în funcţiune a centralei electrice — o schemă de dezvoltare şi reconstrucţie a industriei şi a altor ramuri ale economiei, din punctul de vedere al necesarului de energie electrică şi de combustibil.

Vezi şi volumul de faţă, documentul 315.

La construirea centralei electrice de la Ivanovo-Voznesensk s-a trecut în 1926. — *39*.

74 Este vorba despre cel de-al IX-lea Congres general al Sovietelor din Rusia. — *39*.

75 La 2 decembrie 1921, A.M. Lejava i-a comunicat lui V.I. Lenin că, încă în decembrie 1920, el a trimis o circulară reprezentanţelor în străinătate ale Comisariatului poporului pentru comerţul exterior, pe care le făcea atente asupra necesităţii de a atrage organizaţiile muncitoreşti şi cooperativele din ţările respective în comisiile de recepţie, precum şi ca furnizori etc. Această indicaţie este îndeplinită de o serie de reprezentanţe. Astfel, reprezentanţa din Berlin antrenează pe scară largă sindicatele la recepţionarea mărfurilor în fabrici şi uzine.

Vezi şi volumul de faţă, documentul 45. — *40*.

www.dacoromanica.ro

76 Scrisoarea către V.M. Molotov şi răspunsul pentru A.I. Okulov au fost scrise de V.I. Lenin pe o scrisoare a acestuia din urmă. A.I. Okulov îi scria lui V.I. Lenin că s-a adresat Editurii de stat, cerîndu-i permisiunea de a edita, pe proprie răspundere, un săptămînal ştiinţific, artistic şi literar şi îi cerea lui Lenin o recomandaţie în acest sens.

La 24 noiembrie 1921, Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia a examinat propunerea lui Okulov şi a trimis-o spre avizare lui N.L. Meşcereakov, şeful secţiei politice a Editurii de stat. La 17 ianuarie 1922, Biroul Politic a hotărît: „Se permite lui Okulov să editeze o revistă săptămînală, potrivit programului prezentat de el iniţial" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *40*.

77 Aceste rînduri constituie răspunsul la o scrisoare primită din partea redacţiei revistei „Bîloe". Redacţia i-a trimis lui V.I.Lenin broşura „Două scrisori către N.K. Mihailovski" şi l-a rugat să-i comunice dacă ştie cine e autorul acestor scrisori şi unde au fost ele publicate (vezi „Bîloe", 1924, nr. 23, p. 103). — *40*.

78 În legătură cu scrisoarea de faţă, în caietul de sarcini date de V.I. Lenin se află următoarea însemnare făcută de N.P. Gorbunov la 28 noiembrie 1921: „Să se elaboreze instrucţiuni publice cu privire la accesul în Kremlin. Dispoziţia a fost executată la 14. XII". — *42*.

79 Este vorba despre îmbunătăţirea muncii la cancelaria Consiliului Comisarilor Poporului. — *42*.

80 Aceste indicaţii au fost scrise pe o scrisoare a lui W. Münzenberg, secretar al „Ajutorului muncitoresc internaţional", care-l ruga pe V.I. Lenin să dea dispoziţie să se urgenteze răspunsul la propunerea lui de a se organiza o expoziţie despre Rusia Sovietică la Berlin şi în alte oraşe ale Germaniei, precum şi la alte probleme ridicate de el.

„*Ajutorul muncitoresc internaţional*" a fost înfiinţat în 1921, la primul Congres internaţional al comitetelor locale pentru ajutorarea înfometaţilor din Rusia Sovietică (în urma secetei ce se abătuse asupra regiunii Volgăi şi a altor regiuni ale Rusiei). Comitetele au fost organizate de muncitorii din ţările capitaliste ca răspuns la apelul adresat de V.I. Lenin, la 2 august 1921, proletariatului internaţional (vezi Opere complete, vol. 44, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 73—74). — *43*.

81 Este vorba despre articolul „O descoperire remarcabilă". În el se arăta că inginerul I.A. Ceiko din Harkov, specialist în electrotehnică, a descoperit „raze noi", care sînt emise de un cîmp magnetic şi al căror efect termic va permite explodarea la distanţă, fără conductori, a unor mine, a depozitelor de

www.dacoromanica.ro

artilerie etc. Aceste raze, spunea autorul articolului, pot fi folosite şi în industria minieră şi în cea chimică, în geodezie, medicină etc.

Vezi şi cele două documente care urmează. — *43*.

82 V.I. Lenin se referă la laboratorul de radio de la Nijni Novgorod, care era condus de M.A. Bonci-Bruevici. — *44*.

83 La 27 noiembrie 1921, G.M. Krjijanovski i-a răspuns lui V.I. Lenin următoarele: „Calea pe care o urmează laboratorul de la Nijni Novgorod sau avizul lui Lazarev din Moscova (la Petrograd — Ioffe) sînt juste, după părerea mea. Cei de la Nijni Novgorod sînt mai apropiaţi de noi şi eu tot pe ei i-aş prefera".

Pe scrisoarea lui G.M. Krjijanovski, V.I. Lenin a scris o dispoziţie pentru N.P. Gorbunov în legătură cu această problemă (vezi documentul următor şi documentul 125). — *44*.

84 Micul C.C.P. a hotărît, chiar în aceeaşi zi, să aloce Comisariatului poporului pentru afacerile externe suma de 70 000 000 de ruble în vederea organizării unei expoziţii sovietice la Berlin şi a însărcinat Comisariatul poporului pentru finanţe să asigure livrarea întregii sume în bani. — *45*.

85 Această propunere a fost scrisă în legătură cu hotărîrea, adoptată de C.C.P. la 28 noiembrie 1921, cu privire la răspunderea pe care o poartă conducătorii întreprinderilor de stat, cooperatiste şi particulare pentru refuzul de a furniza, în termenele stabilite, informaţiile ce le sînt cerute de instituţiile centrale şi locale.

Potrivit propunerii lui V.I. Lenin, la punctul 3 al hotărîrii sus-menţionate s-a făcut o modificare. — *45*.

86 Prezentul document a fost scris cu ocazia elaborării unui nou regulament de funcţionare a Cekăi din Rusia în condiţiile noii politici economice.

Trimiţîndu-i lui V.I. Lenin principalele teze întocmite de colegiul Cekăi, cu care D.I. Kurski, comisarul poporului pentru justiţie, se declarase de acord, şi proiectul regulamentului de funcţionare a Cekăi (prin care se abrogau hotărîrile în vigoare cu privire la Ceka din Rusia şi la organele ei locale), în vederea prezentării lor, spre aprobare, Prezidiului C.E.C. din Rusia, precum şi alte materiale, Kamenev scria:

„Uitaţi-vă prin ele.

Toate acestea reprezintă maximum din ceea ce putea să ne ofere Dzerjinski, şi ele, *firește, au putut să-l satisfacă* pe Kurski.

Eu susţin maximum:

1. Ceka să fie degrevată, urmînd să se ocupe de crimele politice, spionaj, banditism, paza comunicaţiilor şi a depozitelor. Mai mult nu. De rest să se ocupe Comisariatul poporului pentru justiţie.

www.dacoromanica.ro

2. Aparatul de anchetare al Cekăi să fie trecut la Comisariatul poporului pentru justiţie, prin transferarea lui la tribunalele revoluţionare".

Colegiul Cekăi se opunea „ca ancheta şi urmărirea să fie efectuate de organe diferite" şi considera că „este prematur a separa între ele (a transmite unor organe diferite) cazurile politice şi cazurile grave de jefuire a avutului public sau de delapidare" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

La 1 decembrie 1921, V.I. Lenin a prezentat Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia o propunere de reorganizare a Cekăi, în sensul restrîngerii sferei ei de activitate (vezi Opere complete, vol. 44, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 264). Biroul Politic a adoptat propunerea lui V.I. Lenin şi a instituit o comisie alcătuită din L.B. Kamenev, D.I. Kurski şi F.E. Dzerjinski, căreia i-a încredinţat sarcina ca în termen de 15 zile să studieze această problemă, călăuzindu-se după hotărîrea adoptată. — *46.*

87 Această notă, după cum scria N.P. Gorbunov lui G.M. Krjijanovski, era legată de broşura lui V.N. Ipatiev „Necesitatea unei organizări a producţiei de electrozi din grafit de Turuhan". Pe baza întrebărilor lui V.I. Lenin, E.V. Artemenko, adjunct al secretarului Consiliului Muncii şi Apărării, a întocmit o informare amănunţită (vezi „Istoriceskii Arhiv" nr. 1, 1962, p. 50). — *46.*

88 Este vorba despre memoriul înaintat de rectorii unor instituţii de învăţămînt superior din Petrograd; Muşketov — de la Institutul de mine, Pravdin — de la Institutul de ingineri civili şi Zaluţki — de la Institutul politehnic nr. 1. În acest memoriu era înfăţişată situaţia financiară precară a instituţiilor de învăţămînt superior şi a institutelor tehnice superioare din Petrograd, se vorbea despre amestecul autorităţilor locale în treburile interne ale instituţiilor de învăţămînt superior, despre „filtrarea politică" a studenţilor; autorii lui îşi exprimau dezacordul în legătură cu noul regulament de funcţionare a instituţiilor de învăţămînt superior, prin care reprezentanţii administraţiei erau înlăturaţi de la conducerea acestora. Ei propuneau totodată măsuri pentru menţinerea şi dezvoltarea instituţiilor de învăţămînt superior din Petrograd: să fie îmbunătăţită situaţia financiară a acestor instituţii; să se asigure conducerea lor de către cadre recrutate din rîndul lucrătorilor ştiinţifici, iar instituţiile de învăţămînt tehnic superior aflate în subordinea Comisariatului poporului pentru învăţămînt să fie trecute în subordinea Consiliului economic superior.

În aceeaşi zi, la 29 noiembrie 1921, E.A. Preobrajenski, preşedintele Direcţiei generale a şcolilor tehnice-profesionale şi a instituţiilor de învăţămînt superior, a trimis avizul său în legătură cu memoriul. El considera că plîngerea în legătură

www.dacoromanica.ro

cu dificultăţile financiare prin care treceau instituţiile de învăţămînt superior din Petrograd este întemeiată, dar în acelaşi timp respingea cererea profesorilor ca la conducerea acestor instituţii să fie puse persoane recrutate din rîndul lucrătorilor ştiinţifici, precum şi plîngerea în legătură cu „reînmatricularea pe criterii politice" a studenţilor.

Nota lui Lenin a fost scrisă sub textul memoriului. — *47*.

89 Este vorba despre o scrisoare a lui G.V. Cicerin. Referindu-se la tratativele economice cu Germania, Cicerin scria: „Eu aş recomanda o foarte mare prudenţă faţă de prezumtivele perspective grandioase oferite de Germania" (aici şi mai departe, sublinierile şi însemnările marginale au fost făcute de V.I. Lenin). Mai departe, Cicerin scria despre îmbunătăţirea relaţiilor cu Polonia (aici V.I. Lenin a însemnat pe margine „2", dar în scrisoarea sa el nu se referă la această chestiune). Apoi, revenind la tratativele cu Germania, Cicerin scria: „Din cele spuse de Hartwig a reieşit că la Berlin Krasin a susţinut linia lui Stinnes de organizare a unor trusturi comune cu Anglia pentru activitatea în Rusia, a ţinut un contact foarte strîns cu Stinnes şi chiar s-a înţeles cu el să întreprindă o călătorie în Anglia. Aici, în discuţiile cu noi, Krasin ne-a ţinut isonul şi s-a declarat de acord cu linia opusă, care consta în a sprijini din răsputeri, în Germania, tendinţa de a desfăşura în Rusia o activitate separată (fără Anglia); în străinătate însă el procedează tocmai invers!". — *48*. Nr. 1 ?? ? ? ?? Nr. 3

90 La 1 decembrie 1921, A.D. Metelev i-a comunicat lui V.I. Lenin că Ceciliei Bobrovskaia i s-a repartizat o cameră la Casa de oaspeţi nr. 1 a Sovietelor. — *48*.

91 Această scrisoare, pe cît se pare, a fost scrisă în legătură cu permisiunea ce se cerea pentru Magazinul universal de stat de a conlucra cu capitaliştii străini în domeniul importului şi exportului de mărfuri şi cu înfiinţarea, în acest scop, a unei societăţi cu participaţii.

Magazinul universal de stat a fost înfiinţat prin hotărîrea din 3 octombrie 1921 a Micului C.C.P. cu privire la organizarea unui magazin universal interdepartamental. Potrivit „Hotărîrii cu privire la Magazinul universal de stat", care a fost aprobată de Micul C.C.P. la 1 decembrie 1921, acest magazin lua fiinţă pe lîngă Consiliul economic superior în vederea aprovizionării întreprinderilor şi instituţiilor de stat cu materiale, produse alimentare şi diverse articole, precum şi în vederea desfacerii mărfurilor pentru populaţie. — *49*.

www.dacoromanica.ro

92 Este vorba despre planul de reorganizare a Comisiei pentru folosirea resurselor materiale de pe lîngă C.M.A., întocmit de președintele ei, L.N. Kriţman. În ce privește observaţiile făcute de V.I. Lenin pe marginea acestui plan, vezi Opere complete, vol. 44, București, Editura politică, 1967, p. 492.

Comisia de stat a planificării a pregătit un proiect de hotărîre a C.M.A. cu privire la desființarea Comisiei pentru folosirea resurselor materiale. La 2 decembrie 1921, Consiliul Muncii și Apărării, la propunerea lui V.I. Lenin, a adoptat drept bază proiectul Comisiei de stat a planificării și a trasat ca sarcină acestei instituţii să prezinte, în termen de o săptămînă, proiectul refăcut (vezi op. cit., p. 270). Proiectul de hotărîre, refăcut de C.S.P., a fost aprobat de C.M.A. la 16 decembrie 1921. — *51.*

93 Vezi adnotarea 41. — *51.*

94 A doua zi, la 3 decembrie 1921, V.V. Fomin, adjunctul comisarului poporului pentru căile de comunicaţie, i-a trimis lui V.A. Smolianinov, director adjunct al treburilor C.M.A., răspunsul la această scrisoare, pentru a înainta un raport lui V.I. Lenin. Fomin scria că 9 din cele 10 vagoane au fost trimise la timp la Șantierul de construcţie a centralei electrice de la Kaşira; cel de-al zecelea vagon a fost avariat în timpul unei manevre la Novîi Port (Petrograd), iar încărcătura lui a fost transbordată la 2 decembrie în alt vagon, care în noaptea de 3 spre 4 decembrie urma să fie expediat la Moscova. Fomin comunica că a dat dispoziţie să fie anchetat acest caz și totodată atrăgea atenţia că administraţia șantierului de la Kaşira întîrzie cu descărcarea vagoanelor.

Construcţia centralei electrice raionale de stat de la Kaşira a început în februarie 1919. Ea trebuia să furnizeze energie electrică pentru cele mai mari fabrici și uzine din Moscova și constituia una din primele construcţii din cadrul planului de electrificare a ţării.

Lenin acorda o mare importanţă acestei centrale și urmărea zi de zi mersul construcţiei, aprovizionarea ei cu materiale, combustibil și utilaje, precum și asigurarea forţei de muncă necesare (vezi volumul de faţă, documentele 92, 156, 209, 218, 219 și 375, Anexe, documentele 2 și 5, precum și Opere complete, vol. 52, București, Editura politică, 1969, documentele 386, 445 și 463, și vol. 53, Indice tematic — Electrificarea și centralele electrice).

Prima etapă a construcţiei a fost terminată la 4 iunie 1922 și centrala a intrat în exploatare. — *53.*

95 Drept răspuns la această notă, N.P. Gorbunov i-a transmis lui V.I. Lenin în aceeași zi, la orele 13 și 30 de minute, următoarea informare:

„1) Ramzin împreună cu membrii comisiei de recepţie au plecat ieri, 1/XII, la Kaşira pentru a recepţiona centrala. Trebuie să vină mîine, 3/XII.

www.dacoromanica.ro

2) Ţiurupa a spus că se va furniza curent Moscovei cu începere de la sfîrşitul lunii decembrie, dacă se vor primi din străinătate cele necesare utilării.

Astăzi la orele 6 d.a. va avea loc la Ţiurupa o consfătuire cu inginerii care lucrează la Kaşira; are să ne comunice rezultatele acestei consfătuiri".

Pe această informare V.I. Lenin a scris: „*Să i se înapoieze lui Gorbunov*". S-a păstrat şi următoarea notă a lui N.P. Gorbunov: „Tovarăşului Smolianinov. Pentru informarea în continuare a lui Vladimir Ilici" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *53*.

96 Răspunzînd la această telegramă a lui V.I. Lenin, V.A. Trifonov, subşeful Direcţiei generale a combustibilului de pe lîngă Consiliul economic superior, comunica a doua zi că întîrzierea care s-a produs în aprovizionarea cu lemne a fabricilor de hîrtie „Kommunar" şi „Kondrov" s-a datorat faptului că la căile ferate Nord-Vest şi Sîzran-Veazma rezervele de lemne erau foarte reduse. Subliniind că în acest domeniu a intervenit o îmbunătăţire a situaţiei ca rezultat al campaniei desfăşurate timp de trei săptămîni pentru transportul combustibilului, Trifonov dădea asigurări că „pe viitor aprovizionarea fabricilor se va face în mod planificat şi fără întrerupere" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

Vezi şi volumul de faţă, documentul 135. — *54*.

97 *Comitetul pentru literatură străină* — Comisia centrală interdepartamentală pentru achiziţionarea şi difuzarea literaturii străine — a fost creat pe lîngă Comisariatul poporului pentru învăţămînt prin hotărîrea Consiliului Comisarilor Poporului din 14 iunie 1921. Comitetul avea sarcina „de a procura din străinătate tot felul de publicaţii în diferite ramuri ale ştiinţei, necesare R.S.F.S.R., şi în primul rînd pe cele apărute cu începere din a doua jumătate a anului 1914; de a concentra toate publicaţiile obţinute din străinătate în instituţiile ştiinţifice respective şi în biblioteci, precum şi de a le distribui şi a organiza folosirea lor raţională de către toate instituţiile şi de persoanele particulare". — *55*.

98 „*The Economist*" — revistă săptămînală engleză pentru problemele economice şi politice; organ al marii burghezii industriale; apare la Londra cu începere din 1843. — *56*.

99 Este vorba despre nota informativă trimisă de Uniunea centrală a cooperativelor de consum: „Date cu privire la volumul circulaţiei mărfurilor din diferite secţii, pe perioada septembrie — noiembrie 1921, în milioane de ruble valută actuală". Potrivit datelor din această notă, volumul circulaţiei mărfurilor, realizat de Uniune, reprezenta (convertit în aur): în septembrie — 1 044 577 de ruble, în octombrie — 3 078 573

www.dacoromanica.ro

de ruble, iar în noiembrie el atinsese cifra de 5 996 050 de ruble. Pe verso-ul acestei note, V.I. Lenin a scris: „Volumul circulației mărfurilor, realizat de Uniunea centrală a cooperativelor de consum prin uniunile guberniale și secțiile raionale" (vezi „Culegeri din Lenin", vol. XXIII, p. 151 și vol. XXXV, p. 297).

Scrisoarea de față a fost scrisă de Lenin sub textul copiei dactilografiate a notei informative intitulate „Volumul circulației mărfurilor realizat de Uniunea centrală a cooperativelor de consum prin uniunile guberniale și secțiile raionale. Date privind volumul circulației mărfurilor, din diferite secții, pe perioada septembrie-noiembrie 1921, în milioane de ruble valută actuală".

Vezi și documentul următor. — *57*.

100 „*Comisia economică unică*", la care se referă Lenin aici, este comisia „pentru concentrarea tuturor problemelor economice și financiare", a cărei înființare a fost stabilită prin hotărîrea din 1 decembrie 1921 a Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia. Președinte al acestei comisii a fost numit L.B. Kamenev. În conformitate cu hotărîrea Biroului Politic, C.C.P. a adoptat la 6 decembrie următoarea hotărîre: „Pentru concentrarea și accelerarea lucrărilor de sistematizare și completare a legislației economice se instituie o comisie economică a C.C.P." (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *57*.

101 Aceste rînduri au fost scrise pe copia dactilografiată a notei informative „Volumul circulației mărfurilor, realizat de Uniunea centrală a cooperativelor de consum prin uniunile guberniale și secțiile raionale. Date privind volumul circulației mărfurilor în diferite secții, pe perioada septembrie-noiembrie 1921, în milioane de ruble valută actuală". Cuvintele „Uniunea centrală a cooperativelor de consum" au fost subliniate de V.I. Lenin cu patru linii.

Vezi cele două documente precedente. — *57*.

102 V.I. Lenin se referă la hotărîrea din 27 noiembrie 1921 a Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia cu privire la trimiterea lui A.I. Rîkov la tratament în Germania. — *58*.

103 Este vorba despre hotărîrea din 1 decembrie 1921 a Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia cu privire la eliberarea lui A.D. Țiurupa din funcția de comisar al poporului pentru aprovizionare și numirea lui în postul de al doilea vicepreședinte al C.M.A.

Într-o scrisoare a sa din 28 noiembrie 1921, adresată lui A.D. Țiurupa, V.I. Lenin a schițat un plan de organizare a muncii vicepreședinților C.C.P. și C.M.A. (vezi Opere complete, vol. 44, București, Editura politică, 1967, p. 256—257). — *59*.

www.dacoromanica.ro

104 Este vorba despre o scrisoare a lui Miha Ţhakaia, care cerea ca Filipp Maharadze să fie trimis înapoi în Gruzia şi să fie numit într-un post de răspundere.

Printr-o hotărîre a Biroului Organizatoric al C.C. al P.C.(b) din Rusia din 4 noiembrie 1921, F.E. Maharadze, comisar al poporului pentru agricultură în Gruzia, fusese chemat la Moscova şi pus la dispoziţia Comitetului Central al partidului.

La întrebarea pusă de Lenin în această scrisoare, I.V. Stalin a răspuns: „F. Maharadze a fost demis la cererea lui Ordjonikidze (există o telegramă în acest sens adresată Comitetului Central)" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

La sfîrşitul lunii decembrie, în timpul celui de-al IX-lea Congres general al Sovietelor din Rusia, un grup de delegaţi la congres s-a adresat Comitetului Central al P.C.(b) din Rusia, cerînd ca F. Maharadze să fie retrimis în Gruzia. La 30 decembrie 1921, Biroul Organizatoric al Comitetului Central a adoptat următoarea hotărîre: „1) Se satisface cererea delegaţilor la congres. 2) Se pune în vedere tovarăşului Maharadze că trebuie să desfăşoare o activitate strict concretă". În ianuarie 1922, F.E. Maharadze s-a întors în Gruzia, unde şi-a reluat atribuţiile. — *59*.

105 Ziarista americană Bessy Beatty a fost primită de V.I. Lenin, la cererea ei, în ziua de 3 decembrie 1921. G.B. Krasnoşcekova a participat la convorbirea dintre Lenin şi Beatty în calitate de translator.

După ce am primit, printr-un curier special, scrisoarea lui Lenin — îşi aminteşte Krasnoşcekova —, „m-am dus imediat la Beatty, care mi-a înmînat cartea ei «Inima roşie a Rusiei»... după ce a scris pe ea o dedicaţie; acelaşi curier special a dus cartea la Kremlin" („Inostrannaia Literatura" nr. 11, 1957, p. 28—30).

Vezi şi volumul de faţă, documentul 138. — *60*.

106 Cazul L.G. Şapiro a fost examinat în şedinţa din 5 decembrie 1921 a Comisiei guberniale Moscova pentru verificarea, revizuirea şi curăţirea rîndurilor P.C.(b) din Rusia. Printr-o hotărîre a acestei comisii, Şapiro a fost reprimit în partid, atrăgîndu-i-se atenţia că trebuie să lichideze cu atitudinea lui de izolare de masele muncitoreşti. Un extras din procesul-verbal al acestei şedinţe a fost trimis lui V.I. Lenin. — *64*.

107 Într-o scrisoare adresată lui V.I. Lenin la 4 decembrie 1921, L.M. Hinciuk, preşedintele Uniunii centrale a cooperativelor de consum, arăta că principala sarcină a Bursei cooperatiste centrale de mărfuri constă în a prospecta cererea şi oferta pe piaţa de mărfuri şi a reglementa operaţiile comerciale ce se efectuează atît de organizaţiile cooperatiste, cît şi de cele de stat. Obiectînd împotriva înfiinţării unei a doua burse

www.dacoromanica.ro

de mărfuri, care să fie organizată de Consiliul economic superior şi a cărei direcţie generală să facă parte din conducerea Bursei cooperatiste centrale de mărfuri, Hinciuk arăta că existenţa a două burse universale de mărfuri la Moscova ar duce inevitabil la un paralelism în activitatea lor, ar da naştere la concurenţă şi speculă şi ar provoca doar prejudicii economiei ţării.

Prezenta notă a fost scrisă de Lenin sub textul scrisorii lui Hinciuk. — *64*.

108 Această dispoziţie a fost dată în urma primirii unei scrisori din partea lui T.I. Sedelnikov, lucrător în Comisariatul poporului pentru agricultură, care informa despre descoperirea unui nou material de construcţie — „turbitul" (în ce priveşte însemnările făcute de V.I. Lenin pe scrisoarea lui Sedelnikov, vezi „Culegeri din Lenin", vol. XXIII, p. 95—96).

Primind concediu medical, V.I. Lenin s-a stabilit, cu începere de la 6 decembrie 1921, în localitatea Gorki, situată în apropiere de Moscova. — *65*.

109 Documentele la care se referă V.I. Lenin în această scrisoare n-au fost găsite. Este vorba, probabil, despre rapoartele unor lucrători cu funcţii de răspundere care fuseseră mobilizaţi de C.C. al P.C.(b) din Rusia într-o campanie de trei săptămîni, pentru transportul lemnelor de foc. În rapoartele adresate lui V.I. Lenin erau arătate rezultatele acestei campanii şi totodată erau dezvăluite serioasele deficienţe existente în activitatea organelor de exploatare forestieră, procedeele de jefuire a bunurilor statului în acest domeniu, şi se propuneau măsuri pentru lichidarea lor (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

Vezi şi Opere complete, vol. 53, Bucureşti, Editura politică, 1970, documentul 367. — *65*.

110 Documentele la care se referă V.I. Lenin în această scrisoare n-au fost găsite. Este vorba despre starea de lucruri existentă la Grupul de întreprinderi combinate din Moscova de pe lîngă Consiliul militar-revoluţionar al republicii, care a fost creat în toamna anului 1921.

Grupul de întreprinderi combinate din Moscova a fost organizat pe baza cîtorva sovhozuri aflate în subordinea departamentului armatei şi a întreprinderilor industriale din împrejurimi, luate de ele în arendă în scopul îmbinării agriculturii cu industria. Aceste întreprinderi combinate, care alcătuiau un tot unic, aveau misiunea de a verifica de jos justeţea şi oportunitatea decretelor ce erau adoptate în legătură cu diverse probleme economice. Decizia cu privire la Grupul de întreprinderi combinate din Moscova, adoptată pe baza hotărîrii C.M.A. din 14 septembrie 1921, a fost confirmată de Comisia economică din Moscova la 24 septembrie 1921. — *66*.

www.dacoromanica.ro

111 Această propunere a fost scrisă pe o scrisoare cu data de 29 noiembrie 1921, trimisă de N.N. Krestinski, reprezentantul diplomatic al R.S.F.S.R. în Germania. După ce confirma primirea hotărîrii din 11 noiembrie 1921 a Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia cu privire la organizarea unei comisii, alcătuite din N.N. Krestinski, A.D. Ţiurupa şi V.A. Avanesov, pentru verificarea conturilor organelor din străinătate ale Comisariatului poporului pentru comerţul exterior, ale misiunii feroviare Lomonosov şi ale altora, Krestinski arăta că nu poate să convoace această comisie, întrucît Ţiurupa a plecat, iar pentru Avanesov nu s-a primit încă viza. Totodată scria că lui nu-i sînt clare sarcinile comisiei şi, ca atare, cerea să fie revizuită hotărîrea Biroului Politic, să se restrîngă şi să se precizeze sarcinile comisiei şi totodată să se precizeze componenţa ei. Această frază din pagina a doua a scrisorii lui Krestinski, Lenin a subliniat-o cu o linie, iar pe margine a tras două linii; pe prima pagină el a scris: „**Vezi cele subliniate la p. 2**".

Propunerea lui V.I. Lenin a fost adoptată de Biroul Politic la 7 decembrie 1921. Îndeplinirea sarcinii a fost încredinţată unei comisii instituite prin hotărîrea Biroului Politic din 5 decembrie 1921 (vezi adnotarea 125). — *67*.

112 D. Ballister (R. Minor) şi J. Carr (L. Catterfeld) — reprezentaţi ai Partidului Comunist din S.U.A. în Comitetul Executiv al Cominternului — au fost primiţi de V.I. Lenin la 3 decembrie 1921.

În aceeaşi zi, în agenda cu însărcinări date de V.I. Lenin, secretara C.C.P. şi-a notat următoarea întrebare: „Cînd va putea tovarăşa Manucearianţ să-i procure lui Vladimir Ilici două exemplare din cartea lui «Noi date cu privire la capitalismul în agricultură (Statele Unite ale Americii)»?" La 5 decembrie, în aceeaşi agendă, secretara a notat: „Cărţile au fost trimise şi predate lui Vladimir Ilici" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *67*.

113 Această notă a fost scrisă pe copia unei scrisori adresate de G.I. Measnikov inginerului B.A. Kurjner, membru de partid din Petrograd, căruia îi propunea ca în legătură cu apropiatul Congres al XI-lea al P.C.(b) din Rusia să intensifice activitatea subversivă, ilegală, îndreptată împotriva liniei partidului. În scrisoarea lui Measnikov, V.I. Lenin a subliniat următoarea frază: „Este necesar ca toate elementele nemulţumite din partid să fie unite sub un singur steag", a tras pe margine cinci linii verticale şi a făcut următoarea însemnare: „N.B.".

Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia a discutat, în cîteva şedinţe, cazul Measnikov şi, la 20 februarie 1922, a aprobat propunerea prezentată de comisia Biroului Politic,

www.dacoromanica.ro

ca acesta să fie exclus din partid pentru încălcare flagrantă a disciplinei şi pentru activitate antipartinică. — *68*.

114 N.A. Orlov, autorul cărţii „Activitatea Puterii sovietice în domeniul aprovizionării", apărută în 1918, conducea secţia economică a revistei „Novîi Mir", care era editată de reprezentanţa plenipotenţiară sovietică din Berlin. Orlov cerea să i se acorde permisiunea de a scrie o carte intitulată „Istoria economică a Rusiei Sovietice (Schiţa unei monografii)" şi de a o edita în străinătate sub pseudonim, în cîteva limbi străine. Totodată el considera oportun ca această carte să nu fie scrisă de pe o poziţie făţiş comunistă, ci în tonul unui cercetător care nu e membru de partid, dar care e obiectiv şi are o atitudine binevoitoare faţă de Puterea sovietică. Aceasta pentru că, scria Orlov, literatura care are „un caracter vădit apologetic... nu produce impresia cuvenită" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

Propunerea lui V.I. Lenin a fost adoptată de Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia la 7 decembrie 1921. — *69*.

115 Scrisoarea lui G.L. Şklovski n-a fost găsită. Este vorba despre dorinţa lui de a lucra la reprezentanţa sovietică de la Kovno (azi Kaunas).

Vezi şi volumul de faţă, documentele 389 şi 390. — *69*.

116 Această dispoziţie a fost scrisă pe o scrisoare a lui N.N. Krestinski, reprezentantul plenipotenţiar al R.S.F.S.R. în Germania. Krestinski făcea cunoscut că reprezentantul comercial, B.S. Stomoneakov, a încheiat cu compania „Aero-Union" un contract pentru înfiinţarea societăţii de aviaţie ruso-germane, căreia i s-a încredinţat misiunea de a organiza comunicaţiile aeriene între Moscova şi Germania. El se pronunţa pentru ratificarea contractului.

Consiliul Comisarilor Poporului, în şedinţa sa din 6 decembrie 1921, a ascultat raportul lui A.M. Lejava cu privire la acest contract, dar a amînat ratificarea lui şi l-a însărcinat pe Lejava să distribuie copii ale contractului tuturor comisarilor poporului, care erau obligaţi ca în termen de două săptămîni să-şi prezinte opiniile; Lejava urma să centralizeze aceste opinii şi să repună chestiunea în discuţia C.M.A. la 9 decembrie sau în discuţia C.C.P. la 13 decembrie 1921.

La 13 decembrie, Consiliul Comisarilor Poporului a aprobat elementele de bază ale contractului şi a împuternicit pe N.N. Krestinski — iar în lipsa lui pe B.S. Stomoneakov — să semneze, în numele guvernului R.S.F.S.R., contractul cu compania „Aero-Union". — *70*.

117 Această dispoziţie a fost scrisă în urma primirii unei telegrame din partea muncitorului Kotov, care comunica că a fost arestat pentru că a trimis o plîngere lui V.I. Lenin. — *70*.

www.dacoromanica.ro

118 Este vorba despre B. Mishell, reprezentantul firmei americane „Allied Drug and Chemical Corporation".

În aceeași zi, B.I. Reinștein i-a trimis lui N.P. Gorbunov un concept de adeverință. Adeverința, semnată de N.P. Gorbunov, i-a fost trimisă lui Mishell la 7 decembrie 1921. — *71*.

119 Pe cît se pare, este vorba despre articolul „Activitatea Comisariatului poporului pentru comerțul exterior la Sevastopol", apărut în numărul din 6 decembrie 1921 al ziarului „Pravda". —*72*.

120 Răspunzînd la această telegramă a lui V.I. Lenin, Poleakov, vicepreședintele Consiliului Comisarilor Poporului din Crimeea, făcea cunoscut că lui A.A. Preobrajenski i se dă o rație de alimente mărită, că pe viitor i se va acorda tot sprijinul și ajutorul necesar și că în prezent el se află, împreună cu soția, într-un sanatoriu. — *75*.

121 În răspunsul său la această scrisoare, A.M. Gorki îi comunica lui Lenin că i-a scris lui Herbert Wells, care se afla în America, și că l-a rugat să facă demersuri pe lîngă organizațiile și persoanele respective, cerîndu-le să acorde ajutor înfometaților. „N-am primit răspuns de la Wells — scria Gorki —, dar sînt convins că scrisoarea mea l-a găsit în America, deoarece, într-unul din articolele lui, el citează fraze din scrisoarea ce i-am trimis-o. ..." (V.I. Lenin și A.M. Gorki. Scrisori, amintiri, documente. Ed. a 2-a, 1961, p. 184—186). — *75*.

122 Este vorba despre cererea adresată de Cooperativa vînătorilor din Rusia de a i se permite — dat fiind refuzul întîmpinat din partea Comisariatului poporului pentru comerțul exterior — să încheie un contract de cumpărare de mărfuri pe credit cu una din firmele germane, în vederea achiziționării de accesorii pentru vînătoare. Problema aceasta a fost discutată de Micul C.C.P. la 12 decembrie 1921. Micul C.C.P. a recomandat Comisariatului poporului pentru comerțul exterior ca, în termen de o săptămînă, să încheie un contract cu comitetul de conducere al Cooperativei vînătorilor din Rusia „în vederea aprovizionării vînătorilor cu cartușe și cu ustensilele necesare pentru organizarea de vînători..." (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

Această notă a fost scrisă de V.I. Lenin pe telefonograma comitetului de conducere al Cooperativei vînătorilor din Rusia. — *76*.

123 Este vorba despre cea de-a XI-a Conferință generală a P.C.(b) din Rusia și despre cel de-al IX-lea Congres general al Sovietelor din Rusia. — *76*.

www.dacoromanica.ro

124 La indicaţia lui V.I. Lenin, materialele prezentate de I.A. Ceiko au fost trimise unor oameni de ştiinţă şi unor instituţii ştiinţifice.
Vezi şi documentele 76 şi 77. — *78*.

125 La 20 noiembrie 1921, colegiul Comisariatului poporului pentru afacerile externe a înaintat Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia propunerea de a se institui o comisie care să cerceteze la faţa locului activitatea reprezentanţelor sovietice şi a organelor din străinătate ale tuturor departamentelor, să verifice personalul lor, să stabilească state ferme de personal, să fixeze salariile lucrătorilor din aceste instituţii la nivelul minim al necesităţilor lor, să elaboreze cele mai eficiente forme de muncă ale reprezentanţelor din străinătate. Comisariatul poporului pentru afacerile externe propunea să se numească o comisie formată din trei membri — din partea C.C. al P.C.(b) din Rusia, a Comisariatului poporului pentru comerţul exterior şi a Comisariatului poporului pentru afacerile externe. Pe prima pagină a adresei Comisariatului poporului pentru afacerile externe către Comitetul Central, semnată de P.P. Gorbunov, membru al colegiului acestui comisariat, V.I. Lenin a scris: „*Tovarăşului Molotov:* vezi p. 2", iar la pagina 2 — „Tovarăşe Molotov, vă rog s-o puneţi în discuţia Biroului Politic. N-ar fi mai bine să-l desemnăm numai pe *Avanesov*? 21/XI. *Lenin*". La 5 decembrie 1921, Biroul Politic a adoptat următoarea hotărîre: „Se aprobă proiectul de hotărîre, propus de tov. Gorbunov, cu priivre la măsurile ce urmează a fi luate pentru verificarea concretă a statelor de personal ale instituţiilor din străinătate ale tuturor departamentelor şi pentru efectuarea unei reduceri reale a acestor state, stabilindu-se totodată şi alte salarii. Pentru aplicarea acestei hotărîri va fi numită o comisie formată din tovarăşii Avanesov, Krestinski şi Rîkov (în caz că va avea permisiunea medicului)" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *78*.

126 Prezenta scrisoare constituie un răspuns la scrisoarea din 27 noiembrie 1921 a lui I.I. Mejlauk, preşedintele consiliului de conducere al trustului „Iugostal", în legătură cu întîrzierea intervenită în transmiterea mijloacelor circulante alocate acestui trust. După ce relata despre concentrarea de mineri calificaţi pe care reuşise s-o efectueze trustul, despre salarizarea acestora şi despre ritmul intens în care lucrau întreprinderile acestui trust, Mejlauk scria că în 1922 acestea vor da ţării 10 000 000 de puduri de metale feroase („6 000 000 de puduri de fontă şi 4 000 000 de puduri de laminate"), cu condiţia ca trustul să primească mijloacele circulante ce i-au fost alocate la 27 octombrie 1921 de prezidiul Consiliului economic superior. În încheiere Mejlauk îi scria lui V.I. Lenin: „La 20.XII am să vin la congres şi am să vă aduc date recente

www.dacoromanica.ro

care pledează în favoarea noii politici economice" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

Iugostal — administrația reunită a uzinelor și minelor de stat Petrovski, Makeevski și Iuzovski și a tuturor întreprinderilor auxiliare și domeniilor pendinte de ele din Ucraina, Caucazul de Nord și Crimeea; a fost organizat pe lîngă Consiliul economic superior al Ucrainei cu scopul de a uni pe linie de producție, tehnică și economică unele întreprinderi combinate din industria metalurgică; a ființat pînă în 1929. — *79*.

127 De această scrisoare este legat următorul text, care a fost consemnat de L.A. Fotieva pe dosul unui bilet ce-i fusese adresat ei (vezi volumul de față, documentul 129): „Meranvil să-și facă o autobiografie, în care să treacă toate datele care pledează în favoarea lui și toate elementele care dezmint acuzațiile ce i se aduc. Să întocmească și un memoriu, bine argumentat, pentru Comisia Centrală de Control". — *81*.

128 Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia a examinat, la 21 decembrie 1921, propunerea lui V.I. Lenin și a adoptat următoarea hotărîre: „Tov. Gorki este inclus în categoria tovarășilor care se tratează în străinătate; tov. Krestinski îi revine misiunea de a lua măsuri ca el să primească suma necesară pentru tratament" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

Vezi și volumul de față, documentul 290. — *83*.

129 Este vorba despre hotărîrea adoptată de Consiliul Muncii și Apărării la 11 noiembrie 1921 (vezi adnotarea 14). — *83*.

130 V.I. Lenin se referă la scrisoarea lui N. Osinski din 14 decembrie 1921, în legătură cu conflictul de la Comisariatul poporului pentru agricultură (vezi documentul 57). Osinski scria despre „atmosfera nefirească și confuzia organizatorică" ce domneau în acest comisariat, arăta că el nu este un funcționar și totuși i se cere o „disciplină funcționărească" etc. Pe scrisoarea lui Osinski, Lenin a făcut o serie de însemnări. „(Nici urmă de dovezi: în ce constă «confuzia»? în ce constă «atmosfera nefirească»?? nimic altceva decît isterice)" — astfel caracteriza Lenin scrisoarea lui Osinski. — „Tocmai *Osinski* este acela care pune problema *în mod funcționăresc*". În legătură cu cele spuse de Osinski că „i-a pierit cheful de muncă" și că „în tot acest timp" el „a fost la o singură ședință a C.C.P. și la o singură ședință a C.M.A." (aici și mai departe sublinierile aparțin lui V.I. Lenin. — *Nota red.*), Lenin a scris: „asta se numește boicot sau sabotaj — și se pedepsește atît pe linie de partid cît și pe linie de stat". Osinski afirma că „din considerentul «că trebuie creată o contrapondere lui Osinski» și oferită o situație corespunzătoare unui lucrător cu merite și vechi prieten politic cum e Teodorovici... se trece

www.dacoromanica.ro

peste considerentele de ordin organizatoric"; V.I. Lenin a notat în dreptul cuvîntului „prieten": „şi nu unui membru de partid şi unui marxist?".

După ce propunea ca, în loc de „un grup politic de trei (Osinski, un ţăran şi Teodorovici)", să se creeze „un grup politic de patru", alăturîndu-le celor de mai sus pe Meseaţev, căruia i-ar fi revenit sarcina ca în lipsa lui, a lui Osinski, să exercite conducerea administrativă a comisariatului şi să-l reprezinte în C.C.P. şi C.M.A., Osinski îi adresa lui V.I. Lenin rugămintea „ca toată această poveste să fie lichidată «în familie», prin Biroul Politic" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *84*.

131 La plenara C.C. al P.C.(b) din Rusia, N. Osinski a protestat împotriva hotărîrii adoptate la 18 noiembrie 1921 de Biroul Politic în legătură cu conflictul de la Comisariatul poporului pentru agricultură. La 28 decembrie, plenara, dezbătînd această chestiune, a confirmat în unanimitate (cu o singură abţinere) hotărîrea Biroului Politic.

În cursul pregătirii plenarei, V.I. Lenin a cerut să i se dea o serie de materiale în legătură cu starea de lucruri de la Comisariatul poporului pentru agricultură (vezi volumul de faţă, documentele 147 şi 148). — *86*.

132 Este vorba despre rectificările făcute în textul englez al corespondenţei lui Bessy Beatty despre întrevederea cu V.I. Lenin. Vezi şi volumul de faţă, documentul 102. — *86*.

133 La 21 decembrie 1921, Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia a adoptat următoarea hotărîre: „Biroul Politic a luat cunoştinţă de cererea tovarăşului Lenin. I se prelungeşte concediul cu două săptămîni" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *87*.

134 Este vorba despre plenara din 18 decembrie 1921 a C.C. al P.C.(b) din Rusia. Plenara a aprobat ordinea de zi a celui de-al IX-lea Congres general al Sovietelor din Rusia şi a desemnat pe V.I. Lenin ca raportor la primul punct: raportul C.E.C. din Rusia şi al Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la politica internă şi externă a republicii. — *87*.

135 V.I.Lenin se referă la următoarea hotărîre, adoptată la 8 decembrie 1921 de Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia: „Se consideră că este absolut necesar să se asigure o linişte completă tovarăşului Lenin şi se interzice secretariatului său să-i transmită documente, astfel ca el să poată rosti o scurtă cuvîntare (fie şi de o jumătate de oră) la congresul Sovietelor" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

www.dacoromanica.ro

Cel de-al IX-lea Congres general al Sovietelor din Rusia a avut loc între 23 şi 28 decembrie 1921. La 23 decembrie, V.I. Lenin a prezentat raportul C.E.C. din Rusia şi al Consiliului Comisarilor Poporului (vezi Opere complete, vol.44, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 295—332). — *87.*

136 Comisia, organizată potrivit indicaţiei lui V.I. Lenin, a elaborat propunerile care au fost incluse în hotărîrea Consiliului Muncii şi Apărării din 4 ianuarie 1922. Prin această hotărîre, producţia foto-cinematografică, care se afla în administrarea Comisariatului poporului pentru învăţămînt, era trecută în administrarea Consiliului economic superior.

Ulterior, la 8 martie 1922, C.M.A. a anulat hotărîrea din 4 ianuarie şi a aprobat hotărîrea din 24 februarie a prezidiului Consiliului economic superior, potrivit căreia producţia de fabricate şi semifabricate foto-cinematografice trecea în administrarea Consiliului economic superior, în timp ce turnarea şi multiplicarea filmelor, exploatarea cinematografelor şi producţia de diapozitive rămîneau în administrarea Comisariatului poporului pentru învăţămînt. — *87.*

137 Este vorba despre o scrisoare a profesorului K.A.Krug, care îl ruga pe V.I.Lenin să sprijine repartizarea de localuri şi alocarea de fonduri pentru achiziţionarea din străinătate a utilajelor necesare Facultăţii de electrotehnică a Şcolii tehnice superioare (astăzi Institutul tehnic „Bauman") din Moscova şi Institutului electrotehnic experimental de stat, organizat pe lîngă Secţia de ştiinţă şi tehnică a Consiliului economic superior. — *88.*

138 L.B.Krasin comunica, într-o telegramă trimisă din Londra, că, potrivit unor informaţii provenite din surse demne de încredere, în Tratatul de la Angora (acordul franco-turc, semnat în octombrie 1921) au fost incluse unele clauze secrete, care prevedeau ocuparea întregii Transcaucazii de către Turcia. Acest plan, scria Krasin, „este sprijinit de blocul fostelor guverne burgheze din Transcaucazia, în spatele cărora se află Briand, care îi sfătuieşte pe oamenii de afaceri francezi să se abţină de la încheierea de tranzacţii cu bolşevicii în Caucaz, întrucît se aşteaptă ca acolo să se producă schimbări într-o perioadă apropiată" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *88.*

139 *M.K.Nazvanov*, inginer-tehnolog, specialist în producţia de zahăr, consultant al Comisiei de stat a planificării, a fost arestat de Ceka gubernială din Petrograd, împreună cu un grup de profesori şi ingineri, sub acuzaţia de a fi întreţinut legături cu V.N. Taganţev, conducătorul unei organizaţii contrarevoluţionare de luptă din Petrograd, şi condamnat la moarte prin împuşcare.

Primind o serie de materiale care-l caracterizau în mod pozitiv pe Nazvanov, V.I.Lenin, într-o scrisoare adresată,

www.dacoromanica.ro

la 10 octombrie 1921, membrilor Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia, a propus „să fie anulată sentința Cekăi guberniale din Petrograd și să fie aplicată cea propusă de Agranov..., adică doi ani închisoare cu eliberare *condiționată*" (Opere complete, vol. 53, București, Editura politică, 1970, documentul 409). În aceeași zi, Biroul Politic a adoptat propunerea lui Lenin, iar la 14 octombrie și-a reconfirmat hotărîrea.

La 16 decembrie, din însărcinarea lui V.I. Lenin, L.A.Fotieva l-a întrebat pe I.S. Unșliht cum stau lucrurile cu eliberarea lui Nazvanov. Unșliht a răspuns că la 14 decembrie a dat dispoziție pentru eliberarea lui condiționată. În legătură cu aceasta a fost scrisă prezenta scrisoare a lui V.I.Lenin. La 19 decembrie, Unșliht comunica că eliberarea lui Nazvanov a fost amînată pînă la încheierea anchetei în cazul Taganțev. Nazvanov a fost eliberat la 17 decembrie. — *89*.

140 Materialele primite, drept răspuns la aceste întrebări, de la comisariatele poporului și de la alte instituții centrale au fost folosite de V.I.Lenin la întocmirea raportului C.E.C. din Rusia și al C.C.P., prezentat de el la cel de-al IX-lea Congres general al Sovietelor din Rusia (vezi Opere complete, vol.44, București, Editura politică, 1967, p. 295—333).

La dactilografierea întrebărilor lui Lenin, în vederea trimiterii lor la destinatari, a fost inclus, într-o formă oarecum modificată, și textul încadrat cu două linii.

Vezi și volumul de față, Anexe, documentele 6—9. — *89*.

141 V.I.Lenin se referă la Conferința internațională în probleme economice și financiare care urma să se deschidă la Genova. — *90*.

142 *Consiliile armatelor muncii* au fost create pe baza consiliilor militare ale armatelor, o dată cu trecerea unei părți din unitățile de luptă ale Armatei Roșii în armata muncii în perioada răgazului de pace din 1920. Din consiliile armatelor muncii făceau parte reprezentanți ai Comisariatelor poporului pentru aprovizionare, pentru căile de comunicații, pentru agricultură, pentru problemele muncii și ai Consiliului economic superior. — *91*.

143 Este vorba despre hotărîrea plenarei din 9 august 1921 a C.C. al P.C.(b) din Rusia. În această hotărîre, adoptată la propunerea lui V.I.Lenin, se arată că „este necesar să se pună la ordinea zilei problema trecerii mai operative a armatei la munca economică și se trasează ca sarcină Consiliului militar-revoluționar al republicii ca, într-o serie de ședințe, să examineze în mod special această problemă și să pregătească această acțiune" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

Din însărcinarea plenarei, problema sarcinilor de muncă ale armatei a fost pusă în ședința C.M.A. din 12 august 1921. Consi-

www.dacoromanica.ro

liul Muncii şi Apărării a instituit o comisie pentru examinarea problemelor privind sarcinile de muncă ale armatei, îmbunătăţirea situaţiei corpului de comandă şi cooperaţia militară. Printr-o hotărîre a C.M.A., soluţionarea acestor probleme a fost transferată Consiliului Comisarilor Poporului. La 16 august 1921, după ce a ascultat rapoartele comisiilor create de Consiliul Muncii şi Apărării, Consiliul Comisarilor Poporului a aprobat, cu unele modificări, proiectele de hotărîri prezentate. — *91.*

144 Vezi adnotările 41, 46, 126 şi 341. — *92.*

145 Lenin se referă la articolul inginerului V.L. Levi „Aprovizionarea Rusiei cu energie electrică (Privire generală)", publicat la 8 decembrie 1921 în ziarul „Ekonomiceskaia Jizn". În acest articol se făcea o caracterizare a aprovizionării Rusiei cu energie electrică în perioada dintre 1917 şi mijlocul anului 1921.

În legătură cu acest chestionar al lui V.I.Lenin, G.I. Krumin, redactor la „Ekonomiceskaia Jizn", i-a scris la 18 decembrie 1921 o scrisoare lui Levi. Comunicîndu-i dorinţa lui V.I.Lenin de a publica partea finală a articolului „Aprovizionarea Rusiei cu energie electrică", adică „a unor date centralizatoare cu privire la creşterea numărului şi a puterii instalate a centralelor electrice în anii 1918, 1919, 1920 şi 1921, fie ele şi incomplete", Krumin scria: „I-am răspuns că nu e vorba să apară nici un fel de parte finală a articolului. Articolul a fost publicat în întregime, dar o să mă înţeleg eu cu dv. ca să publicăm cît mai curînd un asemenea tabel".

În ziua următoare, la 19 decembrie, V.L. Levi i-a trimis secretarului C.M.A. un tabel cu „Creşterea numărului centralelor electrice în perioada 1917—1 iulie 1921", împreună cu o notă în care arăta că „tabelul va fi publicat mîine în «Ekonomiceskaia Jizn»" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

La 20 decembrie 1921, tabelul a fost publicat sub titlul „Aprovizionarea Rusiei cu energie electrică" şi avînd următoarea frază introductivă: „În completare la consideraţiile generale cu privire la aprovizionarea Rusiei cu energie electrică (vezi «Ekonomiceskaia Jizn» din 18 decembrie 1921), redacţia publică tabelul de mai jos, care înfăţişează creşterea numărului centralelor electrice şi a puterii lor instalate în perioada 1917—1 iulie 1921". — *92.*

146 Este vorba despre centralele electrice aflate pe atunci în construcţie.

Centrala electrică de la Kaşira — vezi adnotarea 94.

Utkina zavod — centrala electrică „Krasnîi Okteabr" de lîngă Petrograd; primele ei agregate, cu o putere de 10 000 kW, au intrat în funcţiune la 8 octombrie 1922.

Hidrocentrala de pe Volhov a fost construită în urma hotărîrii adoptate în iulie 1918 de Consiliul Comisarilor Poporu-

www.dacoromanica.ro

lui; lucrările de construcţie au început după terminarea războiului civil, în 1921. Centrala a fost dată în exploatare la sfîrşitul anului 1926. — *92*.

147 Este vorba despre o scrisoare primită de la I.A.Teodorovici, adjunct al comisarului poporului pentru agricultură, care, după ce face o amplă caracterizare lui V.G. Iakovenko, preşedintele Comitetului executiv al judeţului Kansk, gubernia Enisei, îl recomandă pentru postul de comisar al poporului pentru agricultură.

Vezi şi volumul de faţă, documentele 153, 163 şi 164. — *94*.

148 Răspunzînd la această cerere, I.A.Teodorovici i-a scris lui V.I.Lenin în mod amănunţit (în trei scrisori) despre starea de lucruri existentă la Comisariatul poporului pentru agricultură şi despre munca sa în această instituţie. Făcînd o apreciere a situaţiei existente în direcţiile conduse de el — Direcţia zootehnică şi Direcţia generală a herghelliilor statului — şi reproducînd opiniile unor specialişti despre activitatea acestor direcţii, Teodorovici scria că acuzaţiile ce i se aduc sînt nefondate şi că ele sînt rezultatul încercărilor lui N. Osinski de a se debarasa de lucrătorii ce nu-i sînt pe plac. Teodorovici îl ruga pe Lenin să analizeze cu obiectivitate întreaga situaţie şi, dacă se poate, să-i permită să participe la şedinţa plenară a C.C. al P.C.(b) din Rusia în care se va analiza chestiunea conflictului de la Comisariatul agriculturii.

Vezi şi volumul de faţă, documentul 137. — *95*.

149 N.S. Allilueva a fost reprimită în partid. — *96*.

150 E.M.Popova (Kasparova) a fost reprimită în partid.

Pe acest document se află următoarea însemnare, făcută de N.S. Lepeşinskaia, secretară la C.C.P.: „Vladimir Ilici roagă foarte mult pe tovarăşii Stalin, Safarov, Zinoviev şi Kornblum să-i trimită de urgenţă informaţii despre tovarăşa Kasparova şi, totodată, să indice care dintre tovarăşi o mai cunosc şi ce pot să spună despre ea". — *97*.

151 În articol se vorbea despre experienţa dobîndită în exploatarea locomotivelor diesel în străinătate şi se emiteau unele păreri în legătură cu posibilitatea şi oportunitatea folosirii lor pe scară largă la căile ferate din Rusia Sovietică. — *98*.

152 Deasupra textului acestei scrisori a lui V.I. Lenin, N.S. Lepeşinskaia, secretară la C.C.P., a scris: „Către Comisia de stat a planificării (pentru prezidiu), Secţia ştiinţă şi tehnică a Consiliului economic superior, Comisariatul poporului pentru căile de comunicaţie. P.S. Tovarăşul Lenin roagă să i se comunice dacă în literatura ştiinţifică şi tehnică s-a publicat ceva despre această experienţă şi care sînt părerile specialiştilor în această privinţă".

Vezi şi volumul de faţă, documentele 173, 239 şi 242. — *98*.

www.dacoromanica.ro

153 Într-o telegramă cu data de 19 decembrie 1921, L.B. Krasin informa că W. Braun, reprezentantul Administrației ajutorului american (A.R.A.), i-a transmis următoarea propunere din partea lui Herbert Hoover, președintele acestei organizații: guvernul american este de acord să aloce 20 000 000 de dolari pentru achiziționarea de cereale și semințe pentru guberniile înfometate din Rusia, dacă guvernul sovietic se obligă ca în termen de trei luni, începînd de la 1 ianuarie 1922, să cumpere din S.U.A. alimente și semințe, pentru regiunile înfometate, în valoare de 10 000 000 de dolari. Se punea condiția, obligatorie, ca achiziționarea să fie efectuată de comisia de sub conducerea lui Hoover (A.R.A.). Guvernul sovietic, scria Krasin, nu va putea să efectueze un control efectiv asupra modului cum se face achiziționarea, „deoarece nouă nu ni se permite încă să trimitem reprezentanți în America". Rambursarea acestor 10 000 000 de dolari trebuia să se facă fie în cecuri, fie în aurul „care aparținuse trezoreriei Rusiei pînă în august 1914". Răspunsul trebuia dat pînă la 26 decembrie cel mai tîrziu.

Această propunere a fost examinată la 22 decembrie 1921, în ședința Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia. Biroul Politic a hotărît s-o accepte și l-a însărcinat pe M.M. Litvinov să-i răspundă lui Krasin. În aceeași zi, Litvinov i-a comunicat lui Krasin, printr-o telegramă urgentă, că propunerea a fost acceptată și a arătat că „este necesar să se stabilească termene cît mai apropiate pentru furnizarea cerealelor, deoarece foametea ia proporții tot mai grave" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *99*.

154 Este vorba despre o scrisoare trimisă, la 21 decembrie 1921, de A.V. Eiduk, reprezentantul guvernului sovietic pe lîngă Administrația ajutorului american. Eiduk recomanda să nu se accepte propunerea lui Hoover, pe care o considera dezavantajoasă atît din punct de vedere economic cît și din punct de vedere politic, întrucît ea ar aduce după sine o lărgire a aparatului acestei organizații, care desfășoară o activitate ostilă Rusiei Sovietice.

La 31 decembrie 1921, Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia, examinînd chestiunea „măsurilor politice ce trebuie luate în legătură cu Administrația ajutorului american", a trasat ca sarcină unei comisii alcătuite din I.S. Unșliht, A.V. Eiduk și V.M.Mihailov „să elaboreze măsuri speciale de prevedere în caz că aparatul Administrației ajutorului american capătă extindere prea mare și antrenează în activitatea lui unele elemente dubioase" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

Vezi și volumul de față, documentul 152. — *99*.

www.dacoromanica.ro

155 Printr-o hotărîre a Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia, la 14 octombrie 1921 G.I.Sokolnikov a fost numit președinte al Biroului din Turkestan al C.C. al P.C.(b) din Rusia și al Comisiei C.E.C. din Rusia și a C.C.P. al R.S.F.S.R. pentru Turkestan. — *100.*

156 Este vorba despre o scrisoare adresată de G.I. Safarov lui V.I.Lenin, pe care-l informa despre denaturările politicii naționale a partidului în Turkestan. La 22 decembrie 1921, Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia a numit o comisie pentru examinarea situației din Turkestan.

Vezi și volumul de față, documentele 161 și 195, precum și Opere complete, vol. 53, București, Editura politică, 1970, documentele 174, 175, 259 și 305. — *100.*

157 La 24 decembrie 1921, G.I.Sokolnikov l-a informat pe V.I.Lenin despre caracterul acuzațiilor ce i se aduceau lui G.I. Safarov și i-a făcut cunoscută părerea lui în această chestiune. O copie a scrisorii lui Sokolnikov cu însemnările lui V.I.Lenin a fost distribuită membrilor Biroului Politic. — *100.*

158 Dosarul în legătură cu tărăgănelile la fabricarea de pluguri sistem „Fowler" a fost înaintat spre examinare Tribunalului militar din Moscova, care, la începutul lunii ianuarie 1922, a declarat întemeiate acuzațiile aduse unor lucrători ai Consiliului economic superior și ai Comisariatului poporului pentru agricultură că n-au dat dovadă de o atitudine îndeajuns de serioasă față de sarcinile încredințate. Luînd însă în considerație meritele ce reveneau acestor tovarăși în opera de refacere a economiei naționale, tribunalul a hotărît să nu le aplice pedepse. Examinînd recomandările tribunalului, C.M.A. a atras atenția prezidiului Consiliului economic superior și colegiului Comisariatului poporului pentru agricultură asupra atitudinii nu îndeajuns de serioase manifestate față de fabricarea plugurilor sistem „Fowler".

Vezi și volumul de față, documentul 134. — *103.*

159 Această propunere a lui V.I.Lenin a fost scrisă pe o scrisoare a lui G.D. Țiurupa, inginerul-șef al Șantierului centralei electrice de la Kașira. Arătînd că se făcuseră încercări zadarnice de a obține banii necesari pentru șantier și că, datorită acestui fapt, se crease pericolul sistării lucrărilor, Țiurupa îl ruga pe Lenin să dea dispoziție să se acorde suma de 7 miliarde de ruble.

La 26 decembrie 1921, Micul C.C.P a hotărît să deschidă un credit suplimentar, de 7 miliarde de ruble, pentru Șantierul centralei electrice de la Kașira și a recomandat Comisariatului poporului pentru finanțe ca, „în termenul cel mai scurt, să pună la dispoziție suma de bani respectivă..." (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *103.*

www.dacoromanica.ro

160 Este vorba despre chestionarele în legătură cu articolul lui A.Beleakov „Noi căi pentru înviorarea transportului feroviar".
Vezi şi volumul de faţă, documentele 151, 173, 239 şi 242. — *104*.

161 La propunerea lui V.I.Lenin, G.I.Sokolnikov a elaborat un proiect de hotărîre cu privire la majorarea impozitelor indirecte. Proiectul a fost supus discuţiei plenarei din 28 decembrie 1921 a C.C. al P.C.(b) din Rusia. Plenara a transferat această problemă Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia, care la 5 ianuarie 1922 a trasat ca sarcină Comisiei economice superioare să analizeze proiectul menţionat. — *104*.

162 În legătură cu Comisia economică superioară, vezi adnotarea 100. — *105*.

163 Această propunere a lui V.I. Lenin şi-a găsit expresia în următoarea hotărîre, prezentată de prezidiu şi adoptată de cel de-al IX-lea Congres general al Sovietelor din Rusia la 27 decembrie 1921: „Avînd în vedere că în provincie se simte lipsa de literatură, îndeosebi de literatură de specialitate, prezidiul Congresului al IX-lea al Sovietelor propune tuturor delegaţilor, şi mai cu seamă reprezentanţilor judeţelor, ca în cel mult şase săptămîni de la încheierea lucrărilor congresului să predea bibliotecilor locale întreaga literatură ce li s-a distribuit la congres" („Cel de-al IX-lea Congres general al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, ostaşilor roşii şi cazacilor din Rusia. Dare de seamă stenografică", Moscova, 1922, p. 259). — *106*.

164 Această scrisoare constituie răspunsul lui V.I.Lenin la o scrisoare a lui G.I. Safarov. La 20 decembrie 1921, acesta i-a comunicat lui Lenin că, în legătură cu examinarea de către Comisia Centrală de Control a materialelor privind activitatea lui în Turkestan, el a înaintat Comitetului Central al partidului o declaraţie în care arată că renunţă la orice muncă de răspundere (Safarov lucra pe atunci la Comintern în calitate de consultant în problemele orientale).
Vezi şi volumul de faţă, documentul 154. — *106*.

165 La 26 decembrie 1921, Biroul Organizatoric al C.C. al P.C.(b) din Rusia, potrivit propunerii lui V.I. Lenin, a hotărît ca I.E. Rudzutak să fie trimis la tratament în Germania şi a recomandat lui N.A.Semaşko, comisar al poporului pentru ocrotirea sănătăţii, să-şi dea avizul asupra locului şi perioadei de tratament, iar Comisariatului poporului pentru afacerile externe — să urgenteze plecarea lui.
Vezi şi volumul de faţă, documentul 316. — *107*.

166 Propunerea lui V.I. Lenin de a-l chema pe V.G.Iakovenko a fost adoptată de Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia la 26 decembrie 1921.

www.dacoromanica.ro

La 9 ianuarie 1922, Prezidiul C.E.C. din Rusia l-a numit pe Iakovenko comisar al poporului pentru agricultură.
Vezi şi volumul de faţă, documentul 146. — *108*.

167 Este vorba despre proiectul de hotărîre a celui de-al IX-lea Congres general al Sovietelor din Rusia cu privire la refacerea şi dezvoltarea agriculturii. Proiectul i-a fost trimis lui V.I. Lenin după ce fusese examinat de către Biroul fracţiunii de la congres a P.C.(b) din Rusia. — *109*.

168 Această notă a fost scrisă în legătură cu o scrisoare adresată, la 19 decembrie 1921, Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia de către A.M.Lejava, adjunct al comisarului poporului pentru comerţul exterior, în legătură cu articolul lui L.S. Sosnovski „«De-a şoarecele şi pisica» (Încă o dată despre industria cauciucului)", apărut în ziarul „Pravda" din 16 decembrie 1921. După ce releva că la uzinele din industria cauciucului s-a produs o îmbunătăţire generală a situaţiei şi că productivitatea muncii a crescut, Sosnovski se pronunţa împotriva pretinsei intenţii a Consiliului economic superior de a concesiona aceste uzine. El critica, de asemenea, Comisariatul poporului pentru comerţul exterior, care, în loc să cumpere din străinătate materiile prime necesare uzinelor, a cheltuit 4 000 000 de ruble-aur pentru achiziţionarea de obiecte gata fabricate. Lejava a dezminţit faptele expuse de Sosnovski în articolul său şi a cerut să i se arate acestuia, „pe linie de partid, cît de dăunătoare sînt asemenea declaraţii".

Luînd cunoştinţă de scrisoarea lui Lejava, Sosnovski a trimis Comitetului Central un răspuns amănunţit, care confirma datele prezentate în articolul său.

În legătură cu scrisoarea lui V.I.Lenin există următoarea însemnare, făcută de o secretară de la C.C.P la 2 ianuarie 1922: „Scrisoarea lui Sosnovski a fost trimisă lui Lejava; nu s-a mai primit nici o altă declaraţie din partea acestuia" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *109*.

169 Este vorba despre proiectul de „Directive în problemele activităţii economice", care a fost supus dezbaterilor celui de-al IX-lea Congres general al Sovietelor din Rusia. La 26 decembrie 1921, Biroul Politic al P.C.(b) din Rusia a aprobat în principiu proiectul. La 28 decembrie, „Directivele" au fost adoptate de congres (vezi Opere complete, vol. 44, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 338—341). — *110*.

170 Chestiunea eliberării lui I.I.Radcenko din funcţia ce o avea la Comisariatul poporului pentru comerţul exterior şi a acordării unui concediu a fost examinată de Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia la 12 ianuarie 1922. Biroul Politic a adoptat propunerea Consiliului economic superior „de a-l numi pe tov. Radcenko la conducerea industriei zahărului,

www.dacoromanica.ro

urmînd să facă parte în continuare din organul de conducere al Direcţiei generale a exploatării turbei, şi de a-l elibera din funcţia pe care o avea la Comisariatul poporului pentru comerţul exterior" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

Curînd după aceea, lui I.I.Radcenko i s-a acordat şi un concediu. — *111.*

171 Este vorba despre apropiata plenară a C.C. al P.C.(b) din Rusia; ea a avut loc în ziua de 28 decembrie 1921. Printre alte probleme aflate pe ordinea de zi a fost şi aceea a politicii faţă de Persia. — *112.*

172 Aceste bileţele au fost scrise, pe cît se pare, în timpul lucrărilor celui de-al IX-lea Congres general al Sovietelor din Rusia, cu prilejul discutării raportului „Cu privire la finanţe şi buget". — *112.*

173 Este vorba despre veniturile, în ruble-aur, provenite din emisiuni şi din predarea obligatorie a surplusurilor de produse agricole în anii 1918—1920. — *112.*

174 Prezentul document constituie răspunsul la o notă primită din partea lui A.I.Gusev, care punea problema convocării, în primăvara anului 1922, a unei conferinţe generale a ţăranilor fără partid. — *113.*

175 Este vorba despre părerea exprimată de inginerul G.B.Krasin în legătură cu articolul lui A. Beleakov „Căi noi pentru înviorarea transportului feroviar", scris din însărcinarea lui V.I.Lenin (vezi volumul de faţă, documentul 151). G.B. Krasin scria că „introducerea în exploatare a locomotivelor diesel, după cît se pare, ar putea să fie foarte avantajoasă" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

Scrisoarea adresată lui G.M.Krjijanovski la 26 decembrie 1921 n-a fost găsită. — *113.*

176 La 4 ianuarie 1922, Consiliul Muncii şi Apărării, considerînd că introducerea locomotivelor diesel prezintă o importanţă deosebită, a trasat ca sarcină Institutului de termotehnică să elaboreze, împreună cu Comitetul tehnic din Comisariatul poporului pentru căile de comunicaţie şi cu alte instituţii, o schiţă de proiect şi de condiţii tehnice pentru locomotive diesel şi „să anunţe un concurs cu premii pentru întocmirea celui mai bun plan de fabricare a locomotivelor diesel..." Prin aceeaşi hotărîre, Comisia de stat a planificării, împreună cu Institutul de termotehnică şi cu Comisariatul poporului pentru căile de comunicaţie erau obligate ca, în termen de 10 zile, să stabilească „condiţiile amănunţite ale concursului şi ale premierii, spre a fi apoi date publicităţii în Rusia şi în străinătate" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *114.*

www.dacoromanica.ro

177 În telegrama pe care L.M.Karahan, reprezentantul plenipotențiar al R.S.F.S.R. în Polonia, i-a trimis-o lui G.V.Cicerin, la 18 decembrie 1921, din Varșovia, se vorbea despre intențiile guvernului francez de a îmbunătăți relațiile cu Rusia Sovietică.

În aceeași zi, G.V.Cicerin i-a răspuns lui V.I.Lenin următoarele: „Panafier este ambasadorul Franței la Varșovia. În general, el are o atitudine foarte ostilă față de noi, deoarece a fost consilier al misiunii franceze și, uneori, însărcinat cu afaceri pe lîngă guvernul țarist pînă la începutul războiului. El nu se numără printre diplomații francezi de seamă și nu poate fi socotit drept un om de stat al cărui cuvînt ar avea un rol hotărîtor. Dar, pe de altă parte, nu trebuie să uităm că cele spuse de el în legătură cu o schimbare iminentă a frontului de către Franța coincid cu informațiile furnizate de cunoștințele lui Lapinski. În același sens se exprimă și presa poloneză, care, de altfel, își culege informațiile de la același Panafier. Dr. Maxa este ambasadorul Cehoslovaciei la Varșovia; el a jucat un anumit rol la Moscova la începutul anului 1918, cînd a primit însărcinări din partea noastră să trateze cu rebelii cehoslovaci. Nu avem motive să ne îndoim că informațiile lui Panafier ne sînt transmise în mod fidel. Cînd tov. Krestinski se va duce la Berlin, va încerca din nou să vorbească cu Laurent. Pînă acum n-a putut face acest lucru deoarece Laurent lipsea. Nu se știe dacă de data asta va reuși.

Articolul 116 din Tratatul de la Versailles conține o clauză care prevede că Rusiei i se rezervă dreptul de a primi o parte din reparațiile care vor fi plătite de Germania...". — *114.*

178 Este vorba despre proiectele de rezoluții ale celui de-al IX-lea Congres general al Sovietelor din Rusia. — *115.*

179 V.I.Lenin n-a scris un articol special despre Serrati; o caracterizare a pozițiilor pe care se situa acesta a fost făcută de el în articolul „Însemnările unui publicist" (vezi Opere complete, vol. 44, București, Editura politică, 1967, p. 428—429). — *115.*

180 Este vorba despre „Proiectul de teze cu privire la rolul și sarcinile sindicatelor în condițiile noii politici economice". Plenara din 28 decembrie 1921 a C.C. al P.C.(b) din Rusia, care a examinat problema sindicatelor, a însărcinat o comisie alcătuită din V.I.Lenin, I.E.Rudzutak și A.A.Andreev să elaboreze un asemenea proiect de teze, care urma apoi să fie supus aprobării Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia.

La 3 ianuarie 1922, Biroul Politic a adoptat propunerea lui V.I.Lenin de a amîna examinarea tezelor. La 4 ianuarie, Lenin a terminat de scris tezele cu privire la sindicate și le-a transmis comisiei (vezi Opere complete, vol. 44, București, Editura politică, 1967, p. 344—356). — *116.*

181 Este vorba despre broșura lui G.M.Krjijanovski „Problemele economice ale R.S.F.S.R. și activitatea Comisiei de stat

www.dacoromanica.ro

a planificării", partea I. Broşura, cu adăugirile propuse de V.I.Lenin, a ieşit de sub tipar în decembrie 1921 şi a fost distribuită delegaţilor la cel de-al IX-lea Congres general al Sovietelor din Rusia. — *117*.

182 Pe baza unor acuzaţii necontrolate, K.H.Danişevski a fost exclus din P.C.(b) din Rusia la sfîrşitul anului 1921 de către comisia pentru curăţirea rîndurilor partidului din raionul Hamovniki (Moscova).

Comisia centrală de verificare a membrilor P.C.(b) din Rusia a respins acuzaţiile nefondate aduse lui Danişevski şi l-a reprimit în partid. — *119*.

183 În partea de sus a acestei scrisori, L.A.Fotieva, secretara C.C.P. şi C.M.A., a scris: „Tovarăşului N.P.Gorbunov. Nikolai Petrovici, Vladimir Ilici vă încredinţează sarcina de a urmări ca tot ce va întreprinde Kamenev să fie efectuat cît mai repede cu putinţă, adică să interveniţi energic acolo unde va fi nevoie. 1.I. 1922. *L. Fotieva*".

Necrologul „Iosif Petrovici Goldenberg (Meşkovski)" a fost publicat în ziarul „Pravda" din 3 ianuarie 1922. — *121*.

184 Este vorba despre I.D.Zevin, unul dintre cei 26 de comisari de la Baku care au fost împuşcaţi de intervenţioniştii englezi şi de socialiştii-revoluţionari la 20 septembrie 1919. — *122*.

185 Pe scrisoare figurează rezoluţia prin care i se acordă Kolesnikovei repartiţie pentru o cameră. — *122*.

186 Este vorba despre o scrisoare a lui G.V. Cicerin din 2 decembrie 1921, adresată Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia, căruia îi făcea cunoscut că, potrivit unor informaţii primite de la L.B.Krasin din Londra, P.A.Bogdanov, preşedintele Consiliului economic superior, a adresat lui L. Urquhart o scrisoare în care propune să fie reluate tratativele de concesionare întrerupte de el (vezi adnotarea 6). Considerînd că scrisoarea lui Bogdanov ar putea fi interpretată ca o capitulare a guvernului sovietic în faţa capitalului privat, Cicerin cerea ca asemenea atitudine să fie dezavuată.

În explicaţiile date de el Biroului Politic, Bogdanov comunica următoarele: la 29 noiembrie 1921 i-a adresat lui Taube, reprezentantul lui Urquhart la Moscova, o scrisoare în care îl întreba dacă acesta i-a comunicat ceva despre o întrerupere a tratativelor de concesionare, îl ruga să clarifice această chestiune şi îi propunea ca, în caz că zvonurile despre o întrerupere a tratativelor de către Urquhart nu se confirmă, să continue tratativele.

La 10 ianuarie 1922, Cicerin a comunicat în scris Biroului Politic că colegiul Comisariatului poporului pentru afacerile externe nu insistă asupra cererii de a se dezavua acţiunea lui Bogdanov, dar consideră greşit procedeul acestuia de a se adresa direct lui Taube, fără ştirea Comisariatului poporului pentru afacerile externe şi a lui Krasin.

www.dacoromanica.ro

Această chestiune a fost examinată în şedinţa Biroului Politic din 12 ianuarie 1922. În conformitate cu propunerea lui V.I.Lenin, Biroul Politic a însărcinat pe I.S.Unşliht, vicepreşedinte al Cekăi din Rusia, să cerceteze în ce împrejurări scrisoarea lui Bogdanov către Taube, care a fost transmisă lui L.B.Krasin la Londra, a ajuns de-a dreptul în mîinile lui Urquhart. Biroul Politic s-a declarat de acord cu Comisariatul poporului pentru afacerile externe că Bogdanov a comis o greşeală adresîndu-se lui Taube fără ştirea acestui comisariat şi a atras atenţia că „este inadmisibil să fie aduse în discuţia Biroului Politic chestiuni care jignesc în mod evident pe unii lucrători cu funcţii de răspundere (pe tov. Bogdanov), fără ca în prealabil să se capete informaţiile corespunzătoare" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *122*.

187 V.I.Lenin se referă la scrisoarea adresată de G.V.Cicerin la 30 decembrie Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia şi la telegrama trimisă de L.B.Krasin din Londra la 28 decembrie 1921.

Krasin transmitea următorul text — aproximativ — al unei declaraţii a guvernului sovietic, propus de Lloyd George ca o condiţie pentru ca R.S.F.S.R. să fie recunoscută de către ţările capitaliste şi ca acestea să-i acorde ajutor economic: „Guvernul sovietic, în caz că el este recunoscut de jure şi se acordă Rusiei ajutor în vederea refacerii ei, se declară de acord să ia asupra lui toate obligaţiile financiare ale guvernului ţarist şi ale guvernului provizoriu. Totodată, guvernul sovietic se declară de acord să plătească daune guvernelor străine şi persoanelor particulare, în măsura în care aceste daune au fost provocate de acţiuni ale guvernului sovietic sau de deficienţe ale activităţii lui, cu condiţia ca guvernele străine să compenseze prejudiciile cauzate de ele Rusiei; de soluţionarea tuturor chestiunilor în legătură cu daunele se va ocupa un tribunal de arbitraj, care se va călăuzi după principiile unanim acceptate ale dreptului internaţional şi după principiile — recunoscute în ţările civilizate — pe care se bazează legăturile comerciale". În cazul că aceste condiţii vor fi acceptate pînă la 6 ianuarie 1922, cînd Consiliul Suprem al Antantei urmează să se întrunească la Cannes, Lloyd George — scria Krasin — este convins că guvernul francez va recunoaşte definitiv guvernul sovietic şi se va declara de acord cu convocarea neîntîrziată a unei conferinţe internaţionale la care să participe şi R.S.F.S.R. (este vorba despre conferinţa care urma să aibă loc la Genova).

După părerea colegiului Comisariatului poporului pentru afacerile externe, arăta Cicerin în scrisoarea sa către Biroul Politic, „această propunere constituie o nouă încercare de a ne şantaja înainte de şedinţa Consiliului Suprem", şi ea trebuie respinsă, declarînd, totodată, că guvernul sovie-

www.dacoromanica.ro

tic este dispus să discute la conferinţă chestiunea datoriilor către persoanele particulare. Colegiul acestui comisariat consideră că un tribunal de arbitraj ar fi cu totul inacceptabil, „întrucît nu poate să existe un tribunal imparţial de arbitraj între Republica sovietică şi statele capitaliste".

La 31 decembrie 1921, Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia, examinînd cuprinsul telegramei lui Krasin în legătură cu propunerile Angliei, a hotărît „să se declare de acord cu tov. Cicerin" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *123*.

188 La 31 decembrie 1921, Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia a hotărît să desemneze pe A.M. Krasnoscekov pentru funcţia de al doilea adjunct al comisarului poporului pentru finanţe. La 10 ianuarie 1922, Consiliul Comisarilor Poporului l-a numit în această funcţie. — *124*.

189 *Nazar Uralski* — N.N.Nakoreakov. La 30 noiembrie 1921, V.I.Lenin i-a cerut secretarei: „Vă rog să-mi aranjaţi o întrevedere cu *Nazar Uralski* (prin intermediul Direcţiei generale a învăţămîntului profesional)" („Culegeri din Lenin", vol. XXIII, p. 310). În aceeaşi zi, Lenin l-a primit pe Nakoreakov. Pe scrisoarea trimisă de Lenin, E.A.Preobrajenski i-a scris următorul răspuns:

„Convorbirea dv. cu Nazar Uralski a produs asupra lui o impresie destul de puternică... Melniceanski, la care locuieşte Nazar, spune însă că evoluţia decurge extrem de lent... Deocamdată deţine o funcţie destul de modestă în Uniunea centrală a cooperativelor de consum. Într-o discuţie cu mine şi-a exprimat dorinţa de a lucra la Comisariatul poporului pentru comerţul exterior" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *124*.

190 I.V.Lomonosov scria despre un împrumut de 200 000 000 de coroane care fusese propus de băncile suedeze.

La 2 februarie 1922, Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia, ascultînd raportul lui M.M. Litvinov, a apreciat ca oportună încheierea unor acorduri economice cu Suedia, a recomandat să fie grăbite tratativele şi a încredinţat această sarcină unei comisii alcătuite din M.M. Litvinov, I.V.Lomonosov şi P.M.Kerjenţev. — *125*.

191 Reprezentantul plenipotenţiar al R.S.F.S.R. în Norvegia, L.M.Mihailov, făcea cunoscut că Consiliul de Miniştri al acestei ţări a hotărît să prezinte spre aprobare Stortingului acordarea unui împrumut Rusiei Sovietice pentru achiziţionarea de scrumbii; la încheierea tranzacţiei trebuia să se achite în numerar 50% din costul lor, iar restul în tranşe egale la 15 octombrie 1922 şi 1 ianuarie 1923. Mihailov ruga să i se comunice telegrafic suma pe care urma să încheie contractul.

www.dacoromanica.ro

După tratative suplimentare şi după ce au fost precizate condiţiile, contractul de cumpărare a scrumbiilor a fost semnat. — *125.*

192 În martie 1922, Comisia centrală a C.E.C. din Rusia pentru ajutorarea populaţiei înfometate a repartizat satului Alakaevka 100 de puduri de cereale. În adeverinţa de primire — cu data de 10 martie 1922 —, semnată de reprezentanţii acestui sat, se spunea: „Noi, împuterniciţii, întorcîndu-ne acasă, în gubernia Samara, îi vom încredinţa pe ţăranii care ne-au trimis că la centru se acordă într-adevăr o deosebită atenţie lichidării unei calamităţi atît de mari cum este foametea şi că marele nostru conducător, tovarăşul Lenin, pune la inimă toate nevoile ţărănimii aflate în suferinţă“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *126.*

193 În această scrisoare este vorba despre următoarele propuneri ale lui N.N. Krestinski, ambasadorul R.S.F.S.R. în Germania. Într-o circulară a C.C. al P.C.(b) din Rusia, trimisă în noiembrie 1921 ambasadelor Rusiei Sovietice în străinătate, se recomanda să se procedeze la o reexaminare a statelor de salarii ale personalului ambasadelor. În legătură cu aceasta, Krestinski, care făcea parte din comisia instituită de Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia pentru reglementarea problemei misiunilor diplomatice, a adresat, la rugămintea unor ambasadori, o scrisoare explicativă Biroului Politic. În această scrisoare, el încerca să motiveze necesitatea de a se menţine suma anterior stabilită ca minimum necesar de existenţă al lucrătorilor de la ambasadele sovietice şi se pronunţa pentru menţinerea raportului existent între salariul minim şi cel maxim. El scria, totodată, că nu consideră indicat să se trimită o comisie care să efectueze o revizie la misiunile din străinătate.

La 12 ianuarie 1922, Biroul Politic a adoptat propunerea lui Krestinski cu privire la statele de salarii, dar, totodată, a considerat necesar să se trimită o comisie în străinătate în vederea sus-menţionatei revizii. — *127.*

194 Proiectul „Scrisorii circulare a C.C. al P.C.(b) din Rusia către Partidul Comunist din Turkestan“, în care erau indicate sarcinile ce reveneau comuniştilor din Turkestan în domeniul politicii naţionale în condiţiile n.e.p.-ului, a fost aprobat de Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia. La 26 ianuarie 1922, această scrisoare a fost publicată în ziarul „Jizn Naţionalnostei“ nr.3.

Vezi şi volumul de faţă, documentul 154. — *127.*

195 Propunerea lui V.I.Lenin era determinată de situaţia financiară grea a ţării, precum şi de necesitatea de a se aloca fonduri mai mari pentru şcoli şi pentru acţiunea de lichidare a analfabetismului.

www.dacoromanica.ro

În aceeaşi zi, 12 ianuarie 1922, Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia a adoptat hotărîrea de „a recomanda Prezidiului C.E.C. din Rusia să anuleze hotărîrea C.C.P. cu privire la menţinerea Teatrului mare de operă şi balet", iar ulterior, prin hotărîrea din 17 ianuarie, Biroul Politic a recomandat C.E.C. din Rusia „să procedeze la o examinare de fond a declaraţiei lui Lunacearski". La 6 februarie 1922, Prezidiul C.E.C. din Rusia a adoptat următoarea hotărîre în legătură cu Teatrul mare: „Se aduce la cunoştinţa Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia că fracţiunea Prezidiului C.E.C. din Rusia, examinînd scrisoarea lui Lunacearski şi ascultînd explicaţiile lui Malinovski (directorul Teatrului mare. — *Nota red.)*, a ajuns la concluzia că închiderea Teatrului mare este neindicată din punct de vedere economic". În legătură cu această propunere a C.E.C. din Rusia, Biroul Politic a însărcinat Comisariatul poporului pentru Inspecţia muncitorească-ţărănească „să prezinte un calcul exact al cheltuielilor necesare pentru menţinerea Teatrului mare în formaţia lui actuală şi un calcul al sumelor ce s-ar economisi dacă el ar fi închis". La 13 martie, Biroul Politic a ascultat raportul prezentat de V.A.Avanesov, adjunct al comisarului poporului pentru Inspecţia muncitorească-ţărănească, şi a hotărît „să satisfacă cererea din 6.II. 1922 a C.E.C. din Rusia".

Ulterior, în toamna anului 1922, problema Teatrului mare din Moscova şi a Teatrului Mariinski din Petrograd a fost din nou examinată de Comitetul Central al partidului. La 26 octombrie, Biroul Politic a adoptat o hotărîre prin care se reduceau subvenţiile acordate de stat Proletcultului şi teatrelor academice. La 16 noiembrie, Biroul Politic, la propunerea lui V.I.Lenin, a aprobat „proiectul de mandat încredinţat tovarăşului Kolegaev", prin care acesta era însărcinat „să traducă în viaţă hotărîrea cu privire la reducerea cu 350 000 000 de ruble pe an a subvenţiilor acordate teatrelor de stat, dîndu-i-se tovarăşului Kolegaev printr-un mandat special, emis de Prezidiul C.E.C. din Rusia, dreptul de a lua toate măsurile pe care le va găsi de cuviinţă în vederea îndeplinirii acestei sarcini, mergînd pînă la închiderea Teatrului mare şi a Teatrului Mariinski, reorganizarea conducerii teatrelor în scopul reducerii cheltuielilor şi sporirii veniturilor, atragerea capitalurilor particulare etc." (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *128*.

196 La punctele 1 şi 2 din acest document, Biroul Organizatoric al C.C. al P.C.(b) din Rusia s-a declarat de acord cu propunerea lui V.I.Lenin şi la 13 ianuarie 1922 a adoptat următoarea hotărîre: „Se recomandă Comisariatului poporului pentru ocrotirea sănătăţii să desemneze unul sau doi medici care să examineze periodic pe toţi tovarăşii care se întorc din străinătate. Medicul va răspunde de îndeplinirea acestei sarcini

www.dacoromanica.ro

şi va fi obligat să înainteze scurte rapoarte Secretariatului C.C.P.“

Pentru punctele 3, 4 şi 5 s-au obţinut telefonic asentimentul membrilor Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia şi ele au fost incluse în întregime în hotărîrea Biroului Politic din 18 ianuarie 1922 (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

Vezi şi volumul de faţă, documentul 220. — *129.*

197 I.H.Lalaianţ a fost numit într-un post la Comisariatul poporului pentru învăţămînt.

Vezi şi volumul de faţă, documentul 263, precum şi Opere complete, vol. 53, Bucureşti, Editura politică, 1970, documentele 282 şi 457. — *131.*

198 Această notă a fost scrisă în urma propunerii primite din partea pictorului F.A.Maleavin de a se organiza, în Europa occidentală şi în America, o expoziţie a tablourilor şi desenelor lui în folosul populaţiei înfometate, editîndu-se în prealabil reproduceri după ele în cîteva sute de mii de exemplare. Maleavin îl ruga pe V.I.Lenin să-i acorde sprijin pentru a obţine lucrările sale de la instituţiile de stat şi de la persoanele particulare, precum şi pentru a i se da viza de plecare în străinătate.

Într-o scrisoare trimisă lui V.I.Lenin la 16 ianuarie 1922, A.V.Lunacearski arăta că tablourile existente la instituţiile de stat şi cele aparţinînd unor persoane particulare nu pot fi vîndute de Maleavin şi că cererea de lucrări de pictură pe piaţa străină este redusă; totodată, îşi exprima părerea că, date fiind cheltuielile pe care statul ar trebui să le facă pentru organizarea ei, o asemenea expoziţie n-ar aduce venituri mari. După ce a citit această scrisoare, Lenin i-a trimis lui Gorbunov o a doua notă, care se publică mai jos. — *132.*

199 Prezentul document reprezintă răspunsul lui Lenin la o scrisoare a lui L.D. Troţki, care vorbea despre situaţia grea în care se afla doctorul F.A.Ghetie, despre lipsa de spirit gospodăresc ce se manifesta la spitalul-sanatoriu în care acesta lucra ca medic-şef, despre inaptitudinea subalternilor lui însărcinaţi cu treburi administrative. Troţki propunea să i se creeze condiţii mai bune lui Ghetie în sanatoriu, sau, dacă nu, să fie eliberat din munca de acolo.

La 17 ianuarie 1922, Biroul Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia l-a însărcinat pe N.A.Semaşko, comisarul poporului pentru ocrotirea sănătăţii, ca la şedinţa următoare să prezinte „considerentele sale în legătură cu crearea unor condiţii corespunzătoare doctorului Ghetie...“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *136.*

200 Această scrisoare a fost scrisă de V.I.Lenin sub textul propunerilor făcute de G.V.Cicerin în legătură cu răspunsul ce

www.dacoromanica.ro

urma să fie dat Consiliului Suprem al Antantei, care la 6 ianuarie 1922 adoptase o rezoluție cu privire la convocarea unei conferințe economice și financiare europene și la condițiile esențiale, neapărat necesare — după opinia Consiliului Suprem — pentru asigurarea succesului ei. O copie a acestei rezoluții a fost trimisă de I.Bonomi, președintele Consiliului de Miniștri al Italiei, care, în numele Consiliului Suprem, invita pe delegații Rusiei să ia parte la conferință la începutul lunii martie 1922 și ruga să i se comunice numele delegaților sovietici și al întregului personal ce-i va însoți. Cicerin propunea ca în răspunsul ce i se va trimite lui Bonomi să se spună că guvernul sovietic a luat cunoștință de opinia puterilor Antantei cu privire la condițiile în care urmează să fie înfăptuită refacerea economică a Europei și roagă să i se comunice cine va participa la conferință și care va fi ordinea de zi. În ce privește delegații, Cicerin propunea să se răspundă că ei vor fi desemnați de sesiunea extraordinară a C.E.C. din Rusia. În ce privește însă locul în care urmează să se țină conferința, Cicerin considera că ar fi indicat să se facă referiri la telegramele anterioare ale Comisariatului poporului pentru afacerile externe, în care se propunea ca ea să aibă loc la Londra. „De fapt, convocarea ei în Italia — scria Cicerin — ar putea să fie inacceptabilă pentru noi, ca urmare a unor amenințări ale fasciștilor, care de pe acum au lăsat să se înțeleagă că pot întreprinde unele acțiuni împotriva delegaților Rusiei“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *136*.

201 Chestiunea răspunsului ce urma să fie dat Consiliului Suprem al Antantei în legătură cu Conferința internațională de la Genova a fost examinată în ședința din 17 ianuarie 1922 a Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia. Biroul Politic a hotărît: „Se acceptă, în general, propunerile tovarășului Cicerin cu completările făcute de tovarășul Lenin și cu modificările consemnate de tov. Cicerin“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C.al P.C.U.S.). În aceeași ședință a fost stabilită, în conformitate cu propunerea lui V.I.Lenin, componența delegației, urmînd ca ea să fie apoi supusă aprobării apropiatei sesiuni a C.E.C. din Rusia.

La 27 ianuarie 1922, sesiunea extraordinară a C.E.C. din Rusia a aprobat componența delegației sovietice la Conferința de la Genova. Ca președinte al delegației a fost desemnat V.I.Lenin, președintele Consiliului Comisarilor Poporului, iar ca vicepreședinte G.V.Cicerin, comisarul poporului pentru afacerile externe, care era învestit „cu toate drepturile președintelui în caz că împrejurările vor exclude posibilitatea deplasării tovarășului Lenin la conferință“ („Documente cu privire la politica externă a U.R.S.S.“, vol. V, Moscova, 1961, p.66—67). Din delegație făceau parte L.B.Krasin, M.M.Litvi-

www.dacoromanica.ro

nov, N.N. Narimanov, V.V.Vorovski, I.E.Rudzutak, A.A. Ioffe, C.Racovski şi alţii. — *136*.

202 G.V.Cicerin, în două scrisori adresate de el, la 15 ianuarie 1922, Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia în legătură cu concediul ce i se propunea, făcea unele aprecieri asupra stării de lucruri existente la Comisariatul poporului pentru afacerile externe.

După ce arăta că, din cauza lipsei de cadre suficient pregătite, munca nu este bine organizată şi că la Comisariatul poporului pentru afacerile externe nu există un om care să cunoască întregul cerc de probleme, Cicerin scria că plecarea lui în concediu în acel moment era imposibilă; pentru transmiterea problemelor şi iniţierea cuiva în întreaga activitate a comisariatului ar fi nevoie de cîteva luni de zile, ceea ce, hotărît lucru, nu se poate face în perioada de muncă încordată pentru pregătirea în vederea Conferinţei de la Genova. „În momentul de faţă — spunea Cicerin —, un concediu înseamnă pentru mine plecarea definitivă de la acest comisariat..." (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *137*.

203 Chestiunea acordării unui concediu lui G.V.Cicerin, pentru tratament, a fost examinată în cîteva şedinţe ale Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia. Concediul i s-a acordat după încheierea Conferinţei de la Genova. — *137*.

204 La 26 ianuarie 1922, Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia a însărcinat pe A.A.Ioffe, I.A.Ganeţki şi P.P.Gorbunov „să pregătească toate condiţiile pentru ca în lipsa tovarăşilor Cicerin şi Litvinov întreaga activitate a Comisariatului poporului pentru afacerile externe să se desfăşoare în mod organizat şi cu cea mai mare precizie... Să se aibă în vedere — se spunea mai departe în hotărîrea Biroului Politic — posibilitatea chemării tovarăşului Karahan pe timpul absenţei lui Cicerin şi Litvinov, precum şi posibilitatea ca unul sau doi tovarăşi din grupul diplomatic al delegaţiei să rămînă, prin rotaţie, la Moscova pentru rezolvarea problemelor curente" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *138*.

205 Chestiunea acordării unui ajutor material lui T.L.Akselrod a fost examinată în şedinţa din 21 ianuarie 1922 a Secretariatului C.C. al P.C.(b) din Rusia; cererea lui a fost satisfăcută.—*138*.

206 Din însărcinarea personală a lui V.I.Lenin, un grup de oameni de ştiinţă din Petrograd au trecut în 1921 la întocmirea şi editarea unui atlas geografic universal. Organizarea acestei activităţi a fost încredinţată filialei din Petrograd a Editurii de stat, condusă de I.I.Ionov. Aceeaşi instituţie îndruma şi comisia ştiinţifică specială pentru conducerea lucrărilor de întocmire a atlasului.

www.dacoromanica.ro

La 20 ianuarie 1922, Editura de stat l-a informat, printr-o telefonogramă, pe V.I.Lenin că filiala din Petrograd a Băncii de Stat va elibera filialei de acolo a Editurii de stat suma de 300 000 000 de ruble, iar la 27 ianuarie I.I.Ionov a anunţat Direcţia treburilor C.C.P. că s-au primit cele 300 000 000 de ruble destinate atlasului geografic.

Vezi şi Opere complete, vol. 52, Bucureşti, Editura politică, 1969, documentele 287, 388, 410 şi 471; vol. 53, 1970, documentele 13, 17, 206, 265, 290 şi 309. — *143*.

207 Din iniţiativa lui V.I. Lenin şi potrivit indicaţiilor date de el, la Direcţia treburilor Consiliului Muncii şi Apărării au fost introduse grafice înfăţişînd dezvoltarea principalelor ramuri ale economiei naţionale a Rusiei Sovietice pe anii 1920—1921 şi 1922. Aceste grafice erau executate de Direcţia centrală de statistică în două exemplare: unul era destinat Consiliului Muncii şi Apărării, iar celălalt Comitetului Central al P.C.(b) din Rusia. În ce priveşte corespondenţa dintre V.A. Smolianinov şi P.I.Popov, şeful Direcţiei centrale de statistică, în legătură cu prezenta propunere a lui V.I.Lenin, vezi „Istoriceskii Arhiv", 1962, nr. 1, p. 51—52 şi 54—55, precum şi 1961, nr. 3, p. 71. — *143*.

208 La 1 februarie 1922, Secretariatul C.C. al P.C.(b) din Rusia a hotărît ca fiica Margaritei Fofanova să fie trimisă în străinătate pentru tratament, la nevoie împreună cu mama ei.—*145*.

209 La 23 ianuarie 1922, de la Secretariatul C.C. al P.C.(b) din Rusia i s-a comunicat lui V.I.Lenin că N.Sammer-Kotovici a fost primită ca internă în şcoala experimentală a Comisariatului poporului pentru învăţămînt. — *145*.

210 Într-o scrisoare adresată lui V.I.Lenin la 17 ianuarie 1922, V.D.Bonci-Bruevici îl informa despre editura organizată de el pe baze cooperatiste („Jizn i Znanie") şi îl ruga să-i permită să publice în volume separate o serie de lucrări de-ale lui: „Dezvoltarea capitalismului în Rusia", „Un pas înainte, doi paşi înapoi", „Materialism şi empiriocriticism", „Noi date cu privire la legile dezvoltării capitalismului în agricultură. Partea I. Capitalismul şi agricultura în Statele Unite ale Americii", „Imperialismul — stadiul cel mai înalt al capitalismului", „Statul şi revoluţia", „Revoluţia proletară şi renegatul Kautsky" şi altele. Bonci-Bruevici intenţiona să editeze şi culegeri de articole ale lui V.I.Lenin pe probleme de tactică a partidului, de literatură, în problema naţională şi agrară, pe teme antireligioase etc. — *146*.

211 La 20 ianuarie 1922, Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia, considerînd că e necesar să se intensifice aducerea de cereale din Ucraina, a adoptat hotărîrea de a trimite acolo, cu împuterniciri speciale, pe M.I.Frumkin, adjunct al comisarului poporului pentru aprovizionare.

www.dacoromanica.ro

Prin aceeaşi hotărîre a fost aprobat, cu unele modificări (în loc de „vă destituim din funcţia ce o deţineţi şi vă excludem din partid" — „partidul va fi nevoit să ia cele mai aspre măsuri de sancţionare"), proiectul telegramei pentru L.B. Krasin, propus de V.I. Lenin (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *147*.

212 M.M. Litvinov, adjunct al comisarului poporului pentru afacerile externe, avea şi atribuţia de împuternicit al C.C.P. pentru operaţiile valutare. — *147*.

213 La 17 ianuarie 1922, Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia a hotărît să satisfacă cererea lui L.B. Krasin „de a-i pune la dispoziţie pe tov. Larin".

Scrisoarea de faţă a fost trimisă la Comisariatul poporului pentru afacerile externe cu următoarea notă scrisă de V.I. Lenin pe plic: „*Comisariatul poporului pentru afacerile externe. Tovarăşului P.P. Gorbunov*: să fie expediată *cît se poate de repede* şi cît mai conspirativ. Să mi se înapoieze plicul *cu semnătura de primire a lui Krasin*. 19.I. 1922. *Lenin*. **Tovarăşului Krasin** la *Londra* (19.I. 1922, de la Lenin)" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *148*.

214 În legătură cu această scrisoare a lui V.I. Lenin, Comisariatul poporului pentru căile de comunicaţie a desemnat un responsabil special pentru expedierea la timp a tuturor vagoanelor cu materiale pentru Şantierul centralei electrice de la Kaşira.

Vezi şi scrisoarea următoare. — *149*.

215 Cazul cu întîrzierile intervenite în deplasarea vagoanelor cu materiale pentru Şantierul centralei electrice de la Kaşira a fost anchetat de o comisie a Comisariatului poporului pentru Inspecţia muncitorească-ţărănească. Vinovaţii au fost trimişi în faţa Tribunalului revoluţionar. Într-o scrisoare trimisă lui V.A. Smolianinov la 22 februarie 1922, V.A. Avanesov, adjunct al comisarului poporului pentru Inspecţia muncitorească-ţărănească, confirma că transporturile cu destinaţia Şantierul centralei de la Kaşira se efectuau cu o mare încetineală, provocată de activitatea nesatisfăcătoare a organelor feroviare, dar semnala, totodată, întîrzierea cu care erau descărcate vagoanele la acest şantier. — *150*.

216 Este vorba despre regimul zilnic stabilit pentru A.D. Ţiurupa de medicul său curant. — *150*.

217 În aceeaşi zi, A.D. Ţiurupa i-a răspuns lui V.I. Lenin. Mulţumindu-i pentru grija ce i-o poartă, Ţiurupa scria că starea sănătăţii lui s-a îmbunătăţit şi că el se angajează să respecte toate prescripţiile medicului. Totodată spunea că pentru el e mai bine să rămînă în obişnuita ambianţă familială, unde i se

www.dacoromanica.ro

asigură îngrijirea necesară, şi promitea „să se ducă pentru 2—3 zile, în fiecare săptămînă, la Kaşira sau la vila «Pescăruşul»...“

În legătură cu regimul stabilit pentru A.D. Ţiurupa, L.A. Fotieva îi scria la 26 ianuarie 1922 lui V.A. Smolianinov: „Vă comunic o indicaţie categorică dată de V.I. Lenin: convorbirile în interes de serviciu — telefonice sau personale — cu tov. Ţiurupa sînt permise numai în orele lui de lucru, riguros stabilite, şi anume între 12 şi 14“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *151.*

218 Această scrisoare constituie răspunsul la comunicarea, primită din partea lui L.D. Troţki, că la conferinţa tineretului, la care a prezentat el raportul, a luat cuvîntul menşevicul Gurvici, care, referindu-se la tezele lui V.I. Lenin despre capitalismul de stat, a afirmat că noua politică economică este o întoarcere la capitalism. — *151.*

219 Problema capitalismului de stat a fost elucidată de V.I. Lenin în raportul politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia şi în cuvîntul de încheiere la raportul politic prezentat la Congresul al XI-lea al partidului, precum şi în interviul acordat unui corespondent al ziarului „Manchester Guardian“, în raportul prezentat la cel de-al IV-lea Congres al Internaţionalei Comuniste şi în articolul „Despre cooperaţie“ (vezi Opere complete, vol. 45, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 90—93, 125—129, 282—283, 301—307, 395—397). — *152.*

220 În scrisoarea menţionată aici, G.I. Sokolnikov căuta să dovedească necesitatea de a transforma Depozitul de obiecte de valoare al R.S.F.S.R. într-o direcţie valutară. În vederea acestei reorganizări, el propunea ca în fruntea acestei direcţii să fie numit un lucrător mai de vază, şi nu N.A. Başa, directorul Depozitului de obiecte de valoare. Sokolnikov se mai referea şi la unele probleme de restructurare a bugetului.

La scrisoarea lui Sokolnikov a fost anexată o notă scrisă de L.A. Fotieva — „De la Sokolnikov“, care conţinea o expunere rezumativă a conţinutului scrisorii lui. În această notă, V.I. Lenin a subliniat cu două linii cuvintele „De la Sokolnikov“, iar în colţul din dreapta sus a scris: „*P e n t r u F o t i e v a*: puneţi-o la arhivă împreună cu răspunsul meu. 24/I. *Lenin*“. — *152.*

221 Este vorba despre hotărîrea din 20 ianuarie 1922 a Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia cu privire la întîrzierea cu care se achiziţionează alimente din străinătate. — *153.*

222 Scrisoarea lui K.B. Radek n-a fost găsită. — *155.*

223 V.I. Lenin se referă la nota adresată de guvernul R.S.F.S.R. la 28 octombrie 1921, sub semnătura lui G.V. Cicerin, comisarul poporului pentru afacerile externe, guvernelor Marii Britanii, Franţei, Italiei, Japoniei şi S.U.A. (vezi „Documente cu

www.dacoromanica.ro

privire la politica externă a U.R.S.S.", vol. IV, Moscova, 1960, p. 445—448; în legătură cu observaţiile făcute de V.I. Lenin pe marginea proiectului acestei note, vezi Opere complete, vol. 44, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 187—190). — *156.*

224 Paragraful cu privire la convocarea unei conferinţe economice internaţionale la Genova, din prima rezoluţie adoptată la 6 ianuarie 1922 la Conferinţa de la Cannes a Consiliului Suprem al Antantei, avea următorul conţinut: „Nici o naţiune nu-şi poate aroga dreptul de a dicta unei alte naţiuni principiile care trebuie să stea la baza reglementării sistemului de proprietate, a vieţii economice şi a sistemului ei de guvernămînt. În această privinţă, fiecare naţiune are dreptul să-şi aleagă sistemul pe care-l preferă" („Documente cu privire la politica externă a U.R.S.S.", vol. V, Moscova, 1961, p. 58). Vezi şi V.I. Lenin, Opere complete, vol. 44, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 376. — *156.*

225 În februarie 1922, V.I. Lenin a elaborat directive amănunţite pentru delegaţia sovietică la Conferinţa de la Genova, care au fost adoptate de C.C. al P.C. (b) din Rusia (vezi Opere complete, vol. 44, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 379—381, 385, 387—389, 390—391, 399, 412—414). — *156.*

226 Este vorba despre următoarea hotărîre adoptată, la 20 ianuarie 1922, de Biroul Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia: „Să nu se facă obiecţii împotriva propunerii făcute de tovarăşul Cicerin ca Suhanov şi Iordanski să fie atraşi în munca de pregătire în calitate de «specialişti»" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *156.*

227 Scrisoarea de faţă a fost scrisă în legătură cu o întrebare pe care B.S. Stomoneakov, reprezentantul comercial al R.S.F.S.R. în Germania, a adresat-o telegrafic Comisariatului poporului pentru comerţul exterior. După ce arăta că Societatea de transporturi navale „Hamburg-America" a convenit cu concernul american al lui Harriman să-i cedeze acestuia jumătate din cota-parte ce-i revenea în cadrul Societăţii ruso-germane de transporturi („Derutra"), Stomoneakov întreba dacă e cazul să accepte sau nu acest lucru. Într-o scrisoare adresată lui V.I. Lenin la 14 ianuarie 1922, A.M. Lejava, adjunct al comisarului poporului pentru comerţul exterior, îşi exprima părerea că această înţelegere este avantajoasă nu numai pentru Societatea de transporturi navale „Hamburg-America", dar şi pentru Rusia Sovietică, deoarece ea reprezintă „un fapt cu totul remarcabil, este primul nostru acord comercial cu capitalul american" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

„*Derutra*" — Societatea ruso-germană de transporturi — a fost înfiinţată pe baza protocolului semnat la 13 mai 1921, la Berlin, de B.S. Stomoneakov, reprezentantul comercial al

www.dacoromanica.ro

R.S.F.S.R., şi de T. Ritter, director şi membru al consiliului de administraţie al Societăţii de transporturi navale „Hamburg-America" (vezi „Documente cu privire la politica externă a U.R.S.S.", vol. IV, Moscova, 1960, p. 114—119). — *157*.

228 Este vorba despre propunerea concernului „Friedrich Krupp din Essen" de a i se concesiona 50 000 de deseatine de pămînt.

Vezi şi volumul de faţă, documentele 334 şi 393. — *157*.

229 Această notă a fost scrisă în partea de jos a unei scrisori a lui G.V. Cicerin din 20 ianuarie 1922. Cicerin îi scria lui V.I. Lenin: „... dacă americanii vor insista prea mult cu pretenţiile lor în legătură cu representative institutions (instituţiile reprezentative. — *Nota trad.*), nu credeţi că s-ar putea ca, în schimbul unei compensaţii avantajoase, să introducem o mică modificare în Constituţia noastră...?" Lenin a subliniat cu patru linii cuvintele „s-ar putea", iar pe margine a pus trei semne de întrebare şi a scris: „asta-i curată nebunie!!" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *159*.

230 Această dispoziţie a fost scrisă pe o notă a lui Ş.M. Manucearianţ, care făcea cunoscut că i-a trimis lui V.I. Lenin numerele 8 şi 9 ale revistei „Smena Veh". — *159*.

231 La 2 februarie 1922, Biroul Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia a adoptat o hotărîre în sensul că chestiunile care privesc îndeaproape politica financiară a R.S.F.S.R. sau care sînt prezentate spre soluţionare Biroului Politic trebuie să fie în prealabil examinate de un grup de trei, alcătuit din G.I. Sokolnikov, A.M. Krasnoşcekov şi E.A. Preobrajenski. — *160*.

232 Într-o scrisoare cu data de 28 ianuarie 1922, G.I. Sokolnikov îl informa pe V.I. Lenin că la 27 ianuarie o consfătuire a specialiştilor în probleme financiare a dezbătut propunerile prezentate de el cu privire la circulaţia liberă a aurului. În legătură cu părerile solicitate de Lenin, Sokolnikov scria: „Comisia de stat a planificării n-a terminat încă de examinat propunerile mele cu privire la politica financiară. Preobrajenski şi Krasnoşcekov au fost solicitaţi să prezinte concluziile" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

În legătură cu această comunicare a lui Sokolnikov, Lenin i-a scris din nou la 30 ianuarie (vezi volumul de faţă, documentul 243). — *161*.

233 La 31 ianuarie 1922, I.T. Smilga, relatînd despre convorbirea pe care el şi B.S. Stomoneakov au avut-o cu reprezentanţii lui „Deutsche Bank" în legătură cu concesiunile petroliere, scria: „...Noi ne-am declarat în principiu de acord cu tratativele privind întregul Groznîi şi raionul Bibi-Eibat din Baku". Smilga cerea să i se trimită instrucţiuni cu privire la condiţiile tratativelor.

www.dacoromanica.ro

Pentru încheierea cît mai grabnică a acestei tranzacţii propunea ca el, N.N. Krestinski, A.I. Rîkov şi B.S. Stomoneakov să fie împuterniciţi să semneze contractul, urmînd ca ulterior acest document să fie ratificat de Consiliul Comisarilor Poporului. Scrisoarea era semnată şi de Krestinski (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *162*.

234 Este vorba despre prima plenară lărgită a Comitetului Executiv al Internaţionalei Comuniste. Tezele n-au fost scrise de V.I. Lenin.

Plenara a avut loc între 21 februarie şi 4 martie 1922. Ea a aprobat tezele Comitetului Executiv „Cu privire la frontul unic muncitoresc şi la atitudinea faţă de muncitorii membri ai Internaţionalelor a II-a şi a $II^1/_2$ şi ai Internaţionalei de la Amsterdam, precum şi faţă de muncitorii care susţin organizaţiile anarho-sindicaliste", teze care fuseseră adoptate în decembrie 1921 (vezi „Kommunisticeskii Internaţional" nr. 20, 1922). — *163*.

235 V.I. Lenin se afla pe atunci în concediu de boală. — *163*.

236 V.I. Lenin se referă la „Tezele raportului asupra tacticii P.C. din Rusia", scrise de el pentru Congresul al III-lea al Internaţionalei Comuniste (vezi Opere complete, vol. 44, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 3—12). — *164*.

237 Este vorba despre o scrisoare a lui Sun Iat-sen din 28 august 1921, adresată lui G.V. Cicerin, pe care îl informa despre situaţia din China şi despre alegerea sa ca preşedinte al guvernului naţional. În încheiere, Sun Iat-sen scria: „Mă interesează foarte mult ceea ce se face în ţara dv., şi îndeosebi organizarea Sovietelor dv., a armatei şi a învăţămîntului. Aş vrea să aflu tot ce dv. sau alţii îmi puteţi comunica despre toate acestea, şi în special despre învăţămînt. Asemenea Moscovei, aş vrea să sădesc adînc în mintea tinerei generaţii — a oamenilor muncii de mîine — temeliile Republicii Chineze.

Vă adresez cele mai bune urări dumneavoastră şi prietenului meu Lenin, precum şi tuturor acelora care au făcut atît de mult pentru cauza libertăţii umane" (vezi „Bolşevik" nr. 19, 1950, p. 46—48). Trimiţîndu-i această scrisoare lui V.I. Lenin la 6 noiembrie 1921, G.V. Cicerin îl întreba dacă-l cunoaşte personal pe Sun Iat-sen. Lenin i-a răspuns a doua zi că nu s-a întîlnit niciodată cu el şi că pînă acum nu au corespondat. — *164*.

238 „*Cei doi*" — doi membri ai Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, care întocmeau ordinea de zi a şedinţelor Biroului Politic, examinau în prealabil materialele ce aveau să fie su-

www.dacoromanica.ro

puse discuției și, în unele cazuri, prezentau concluziile lor. — *165*.

239 Printr-o hotărîre, din 3 decembrie 1921, a Biroului Politic al P.C. (b) din Rusia, lui V.I. Lenin i s-a acordat un concediu. El s-a aflat în concediu cu începere de la 6 decembrie. — *165*.

240 Această dispoziție a fost scrisă deasupra textului unei scrisori a lui N.M. Egorov, fost membru al fracțiunii social-democrate din Duma a III-a de stat. Egorov ruga să i se acorde audiență pentru a discuta despre situația industriei miniere; el considera ca o măsură nejustă dispersarea industriei miniere prin împărțirea ei între diferite instituții.

Mai tîrziu, în martie 1922, N.M. Egorov, care lucra pe atunci la Petrograd, a venit la Consiliul Comisarilor Poporului și a stat de vorbă cu N.P. Gorbunov. Convorbirea lor a fost stenografiată. Scrisoarea lui Egorov împreună cu această dispoziție a lui V.I. Lenin și cu stenograma descifrată au fost trimise, spre avizare, lui G. M. Krjijanovski și lui V.M. Sverdlov, șeful Direcției generale a industriei miniere de pe lîngă Consiliul economic superior. La 11 martie 1922, în scrisoarea de însoțire adresată lui Krjijanovski, Gorbunov scria: „Vă trimit alăturat o scrisoare a cetățeanului Egorov, cu rezoluția lui Vladimir Ilici și o scurtă stenogramă a comunicării lui verbale. Vă rog să le examinați și să vă dați avizul în cîteva cuvinte“ (o scrisoare cu conținut analog a fost trimisă și lui V.M. Sverdlov).

Krjijanovski, în scurtul său aviz, arăta că în organizarea industriei miniere, într-adevăr, lucrurile nu se prezintă tocmai bine. Împărțirea ei între două departamente și-a avut o justificare la vremea ei, dar în noile condiții, scria dînsul, trebuie să revenim asupra acestei măsuri, și aici „compromisurile în sensul dorit de tov. Egorov sînt posibile“.

Sverdlov spunea că împărtășește părerea lui Egorov și dădea informații asupra măsurilor ce fuseseră luate în vederea unificării industriei miniere. El scria, de asemenea, că a fost elaborată o schemă de organizare a conducerii industriei miniere și că la această operație au luat parte persoanele propuse de N. M. Egorov; majoritatea lor, scria Sverdlov, dețin funcții de răspundere în industria minieră (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *166*.

241 V.A. Karpinski, pe atunci redactor la ziarul „Bednota“, scria mai tîrziu în amintirile sale apărute sub titlul „V.I. Lenin — conducătorul, tovarășul, omul“: „Vladimir Ilici acorda o mare importanță scrisorilor pe care le trimiteau țăranii la ziarul «Bednota». — Acestea sînt documente omenești autentice! Ceea ce găsim în ele nu vom putea afla din nici un raport! — Așa-mi vorbea Vladimir Ilici cînd, în calitate de redactor al ziarului «Bednota», veneam la el cu scrisori din partea țăra-

www.dacoromanica.ro

nilor". După o convorbire care a avut loc în iarna 1920—1921, îşi aminteşte Karpinski, Lenin a cerut „să-i prezint un raport detaliat cu privire la situaţia de la ţară, bazat pe extrase din scrisorile ţăranilor", iar de atunci el „cerea ca redacţia ziarului «Bednota» să-i prezinte cu regularitate rapoarte" („Amintiri despre Vladimir Ilici Lenin", Partea a 2-a, Bucureşti, Editura politică, 1958, p. 941—942). — *167*.

242 Primind, în martie, o dare de seamă asupra scrisorilor adresate de ţărani ziarului „Bednota", V.I. Lenin a trimis-o membrilor Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, cu următoarea apostilă: „Tovarăşului Molotov, **spre aducere la cunoştinţă** membrilor Biroului Politic. 23. III. *Lenin*. Rog să-mi fie restituită. *Lenin*. (După aceea trebuie dată lui Rîkov şi lui Ţiurupa)" („Voprosî Istorii KPSS", 1960, nr. 3, p. 125—126). — *167*.

243 Acest document reprezintă răspunsul la o scrisoare din 26 ianuarie 1922 a vicepreşedintelui Cekăi din Rusia, I.S. Unşliht, care, susţinînd proiectul noului regulament de funcţionare a Cekăi, elaborat de colegiul ei, insista ca Cekăi să-i fie lăsate funcţiile represive. Această scrisoare este citată de Unşliht în amintirile sale despre V.I. Lenin. Începutul scrisorii este redat de Unşliht în felul următor: „Lenin nu este de acord cu argumentele mele şi în răspunsul ce mi-l trimite arată că propunerile mele pot şi trebuie să fie înfăptuite nu pe calea indicată de mine, ci printr-un proiect al comisiei Comitetului Central". „În încheiere — scrie mai departe Unşliht —, Lenin arăta că pe baza hotărîrilor propuse de comisia Biroului Politic «pot şi trebuie să sporească promptitudinea şi forţa acţiunilor represive»" („Voprosî Istorii KPSS", 1965, nr. 4, p. 97).

Vezi şi volumul de faţă, documentul 80. — *168*.

244 La 28 ianuarie 1922, I.V. Lomonosov îl informa pe V.I.Lenin, printr-o telefonogramă, că a avut loc, la el, o consfătuire în legătură cu fabricarea locomotivelor diesel şi că la această consfătuire au participat G.M. Krjijanovski, profesorul L.K. Ramzin şi P.S. Ianuşevski, adjunctul şefului comitetului tehnic din Comisariatul poporului pentru căile de comunicaţie.

Vezi şi volumul de faţă, documentul 242. — *168*.

245 Este vorba despre manuscrisul cărţii lui A.A. Gorev „Electrificarea Franţei". — *169*.

246 V.I. Lenin se referă la lucrarea „Der Zukunftsstaat. Produktion und Konsum im Sozialstaat" a lui Karl Ballod, profesor german de economie politică. În 1920 cartea a fost editată la Moscova în limba rusă. În articolul „Cu privire la planul economic unic", V.I. Lenin scria despre această lucrare a lui Ballod următoarele: „El a alcătuit un plan ştiinţific de reconstrucţie socialistă a întregii economii naţionale a Germaniei. În

www.dacoromanica.ro

Germania capitalistă, planul a rămas suspendat în aer, a rămas literă moartă, opera unui om izolat" (Opere complete, vol. 42, Bucureşti, Editura politică, 1966, p. 358). — *169*.

247 Cartea lui A. Gorev „Electrificarea Franţei" a apărut la începutul anului 1922. V.I. Lenin nu i-a mai scris prefaţa. Despre electrificarea Franţei, V.I. Lenin a scris în decembrie 1921, în observaţiile sale pe marginea „Tezelor Partidului Comunist Francez în problema agrară"; aceste observaţii au fost publicate în 1922 în revista „Kommunisticeskii Internaţional" nr. 20 (vezi Opere complete, vol. 44, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 282—284). — *170*.

248 Aceste rînduri au fost scrise de V.I. Lenin în legătură cu darea de seamă asupra activităţii desfăşurate, timp de două luni, de Magazinul universal de stat şi cu raportul lui A.A. Belov, directorul acestui magazin, care înfăţişa planurile apropiate şi pleda pentru necesitatea de a mări capitalul magazinului.

Colegiul Comisariatului poporului pentru finanţe, examinînd această chestiune, a dispus să se majoreze capitalul magazinului cu valori reale în sumă de 3 000 000 de ruble şi să se ia măsuri de sprijinire a activităţii lui comerciale.

Vezi şi volumul de faţă, documentele 86 şi 261. — *170*.

249 Această dispoziţie a fost scrisă pe o telefonogramă adresată de I.V. Lomonosov lui V.I. Lenin la 28 ianuarie 1922. După ce-l informa despre consfătuirea pe care o avusese în aceeaşi zi cu G.M. Krjijanovski, L.K. Ramzin şi inginerul P.S. Ianuşevski în legătură cu fabricarea a două locomotive diesel şi arăta că el nu împărtăşeşte părerea lor că este imposibil să se accelereze rezolvarea acestei sarcini, Lomonosov scria: „Concursul cu termen de un an şi jumătate înseamnă o nouă amînare. După părerea mea, este necesar să se treacă imediat la fabricarea primelor două locomotive diesel, una după proiectul lui Şeles, iar cealaltă după ideea lui Ghelman". (În dreptul acestor rînduri, Lenin a tras pe margine trei linii verticale şi a scris: „N.B.", iar cuvintele „să se treacă imediat" le-a subliniat cu două linii.)

La 3 februarie 1922, G.M. Krjijanovski, preşedintele Comisiei de stat a planificării, i-a prezentat lui V.I. Lenin o amplă informare asupra modului cum se realizează hotărîrea Consiliului Muncii şi Apărării din 4 ianuarie 1922 cu privire la locomotivele diesel (vezi adnotarea 176).

Considerînd că e necesar ca, paralel cu fabricarea locomotivelor diesel după proiecte ruseşti, să se anunţe şi un concurs internaţional, el scria că lucrările s-au desfăşurat în două direcţii: elaborarea condiţiilor concursului internaţional şi „elaborarea proiectelor de locomotive, urmînd ca ulterior să se treacă la fabricarea lor prin comenzi făcute unor uzine" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

www.dacoromanica.ro

La 10 martie 1922, Consiliul Muncii şi Apărării a aprobat condiţiile concursului pentru fabricarea de locomotive pentru U.R.S.S., aşa cum au fost ele formulate de Comisia de stat a planificării împreună cu Institutul de termotehnică şi cu Comisariatul poporului pentru căile de comunicaţie, şi a stabilit termenul concursului: 1 martie 1924.

V. I. Lenin acorda o mare importanţă locomotivelor diesel. În legătură cu aceasta V.V. Fomin scria la 29 mai 1925 următoarele: „Îmi amintesc că, în această problemă, la şedinţa Consiliului Muncii şi Apărării Vladimir Ilici a expus o serie de consideraţii interesante privind organizarea practică a acestei acţiuni şi a formulat unele critici împotriva modului academic în care era pusă problema de către Comisia de stat a planificării. După cît îmi amintesc, consideraţiile lui erau însemnate pe proiectul de concurs elaborat de C.S.P." (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). Însemnările lui Lenin, despre care aminteşte Fomin, n-au fost găsite.

Vezi şi volumul de faţă, documentele 173 şi 239. — *170*.

250 La 30 ianuarie 1922, colegiul Comisariatului poporului pentru finanţe a aprobat formularea punctelor (propunerilor) cu privire la circulaţia banilor, care fuseseră adoptate la consfătuirea specialiştilor, şi a elaborat o serie de măsuri pentru aplicarea lor. Hotărîrea colegiului a fost trimisă tuturor membrilor Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia.

În referatele lor, trimise lui V.I. Lenin, A.M. Krasnoşcekov şi E.A. Preobrajenski, după ce au făcut o serie de observaţii pe marginea proiectului lui G.I. Sokolnikov cu privire la circulaţia liberă a aurului, au aprobat în ansamblu propunerile lui.

Sokolnikov i-a trimis lui Lenin şi memoriul „Opinii în legătură cu măsurile preconizate în vederea măririi bugetului şi sporirii circulaţiei semnelor monetare sovietice", întocmit de profesorul A.A. Manuilov la 3 februarie 1922.

Decretul „Cu privire la circulaţia aurului, argintului, platinei, pietrelor preţioase şi a valutei străine" a fost adoptat la 4 aprilie 1922 de Consiliul Comisarilor Poporului, iar la 9 aprilie 1922 a fost publicat în „Izvestiia C.E.C. din Rusia". — *171*.

251 La 29 ianuarie 1922, ziarele au publicat două radiograme trimise de Torretta, ministrul de externe al Italiei, lui G.V. Cicerin; prima, cu data de 22 ianuarie, conţinea răspunsul la întrebarea lui G.V. Cicerin în legătură cu ordinea de zi a Conferinţei de la Genova, iar cea de-a doua, din 27 ianuarie, răspundea la întrebarea în legătură cu delegaţiile participante la conferinţă. În cea de-a doua radiogramă se arăta că, potrivit unor hotărîri adoptate la Cannes de Consiliul Suprem al Antantei, la conferinţă sînt invitate să participe, „în afară de statele membre ale Consiliului Suprem şi de Rusia, toate sta-

www.dacoromanica.ro

tele din Europa care au fost recunoscute de jure" („Documente cu privire la politica externă a U.R.S.S.", vol. V, Moscova, 1961, p. 59). Această „explicaţie" a lui Torretta a fost interpretată de unele cercuri ca o invitaţie la conferinţă adresată guvernelor albgardiste ale lui Kolceak şi Denikin, guvernului menşevic al Gruziei, guvernului daşnak al Armeniei şi guvernului musavatist al Azerbaidjanului, precum şi altor guverne (care la timpul lor fuseseră recunoscute de Antantă, iar această recunoaştere nu fusese încă anulată). În legătură cu aceasta, L.D. Troţki propunea să se publice o declaraţie în care să se spună în mod categoric că invitarea organizaţiilor contrarevoluţionare din emigraţie ar face imposibilă participarea R.S.F.S.R. la o asemenea conferinţă. — *172.*

252 Liderii menşevicilor desfăşurau o deşănţată campanie de minciuni şi calomnii împotriva Rusiei Sovietice, pe care o acuzau că a încălcat „democraţia" şi „autodeterminarea popoarelor", că a expulzat guvernul „legal" (menşevic) al Gruziei şi „a ocupat" ş.a.m.d. În legătură cu apropiata Conferinţă de la Genova, menşevicii şi-au intensificat atacurile împotriva R.S.F.S.R., cerînd retragerea Armatei Roşii din Gruzia, organizarea unui referendum etc. Menşevicii din Rusia erau susţinuţi de menşevicii din emigraţie.

L.D. Troţki pregătea o broşură îndreptată împotriva menşevicilor. Ea urma să fie editată şi în cîteva limbi străine.

Prezentele propuneri ale lui V. I. Lenin au fost adoptate de Biroul Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia.

La 1 februarie 1922, G.V. Cicerin a trimis reprezentanţilor R.S.F.S.R. în Italia şi Marea Britanie o telegramă în care le cerea să întreprindă demersurile necesare pentru a înlătura orice confuzie în ce priveşte delegaţiile participante la conferinţă şi să declare că, „în cazul cînd la această conferinţă vor fi invitate să participe organizaţii contrarevoluţionare ale emigranţilor, cum ar fi denikiniştii, petliuriştii, menşevicii, daşnacii, musavatiştii, participarea noastră ar fi absolut imposibilă" („Documente cu privire la politica externă a U.R.S.S.", vol. V, Moscova, 1961, p. 74). O informaţie în legătură cu această telegramă a apărut la 2 februarie 1922 în ziarele „Izvestiia C.E.C. din Rusia" şi „Pravda". — *172.*

253 La 31 ianuarie 1922, V.I. Lenin a primit răspuns din partea lui G.E. Zinoviev la scrisoarea sa din 26 ianuarie (vezi documentul 232). Zinoviev scria că Comitetul Executiv al Internaţionalei Comuniste ar vrea ca, independent de cuvîntarea pe care Lenin urmează s-o rostească în problema frontului unic, să obţină de la el un articol pe această temă. O expunere, făcută de Lenin, despre noua politică economică şi despre primele ei rezultate este considerată de către Comitetul Executiv al Internaţionalei Comuniste ca avînd o importanţă deosebită, ca urmare a faptului că Internaţionalele a II-a şi a II $^{1}/_{2}$, dena-

www.dacoromanica.ro

turînd sensul noii politici economice, desfăşoară propagandă împotriva comuniştilor.

Vezi şi volumul de faţă, documentul 250. — *172.*

254 Un articol special despre noua politică economică şi despre situaţia economică a ţării, Lenin n-a mai apucat să scrie. Acestor probleme le-a fost consacrată prima parte din articolul „Însemnările unui publicist", care a rămas neterminat (vezi Opere complete, vol. 44, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 421—424). — *173.*

255 Profesorul N.A. Rojkov a fost arestat în februarie 1921, ca unul care făcea parte din Comitetul din Petrograd al P.M.S.D.R. menşevic. La interogatoriu el a declarat că deşi împărtăşeşte convingerea menşevicilor că pieirea Puterii sovietice e inevitabilă, nu doreşte să participe la lupta politică şi intenţionează să se retragă din partidul menşevic. Ţinînd seama de această declaraţie, Ceka gubernială din Petrograd a pus problema eliberării lui. La 31 mai 1921, Biroul Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia a hotărît ca Rojkov să nu fie eliberat.

Ulterior Rojkov a fost eliberat printr-o hotărîre a prezidiului Cekăi.

Vezi şi volumul de faţă, documentul 507. — *173.*

256. I.S. Unşliht l-a rugat pe V.I. Lenin să participe la şedinţa din 2 februarie 1922 a Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, în care aveau să fie discutate probleme legate de activitatea Cekăi, date fiind divergenţele existente între colegiul Cekăi şi comisia instituită de Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia.

La 2 februarie, Biroul Politic a aprobat proiectul decretului cu privire la desfiinţarea Cekăi şi l-a însărcinat pe Unşliht să prezinte Biroului Politic, spre aprobare prealabilă, decretul cu privire la înfiinţarea Direcţiei politice de stat. La 6 februarie 1922, Prezidiul C.E.C. din Rusia a adoptat o hotărîre în această privinţă (vezi „Izvestiia C.E.C. din Rusia" din 8 februarie 1922).

Vezi şi volumul de faţă, documentele 80 şi 238. — *173.*

257 „*Noul sistem de muncă*" al C.C.P. şi C.M.A. a fost elaborat de V.I. Lenin şi expus de el în nişte scrisori adresate lui A.D. Ţiurupa (vezi Opere complete, vol. 44, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 368—375). — *176.*

258 Propunerea lui V.I. Lenin a fost adoptată de Biroul Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia în aceeaşi zi — la 2 februarie 1922.

Întrucît G.L. Peatakov ceruse să fie eliberat de sarcina de a prezenta raportul la plenara Comitetului Executiv al Internaţionalei Comuniste, la 9 februarie 1922 Biroul Politic a însărcinat pe reprezentanţii P.C. (b) din Rusia în Comitetul Executiv al Internaţionalei Comuniste să propună ca raportor în problema noii politici economice pe L.B. Kamenev.

www.dacoromanica.ro

La plenara Comitetului Executiv al Internaţionalei Comuniste, raportul în această problemă a fost prezentat de G.I. Sokolnikov. — *177.*

259 V.I. Lenin se referă la o scrisoare adresată de el, la 1 februarie 1922, lui N. I. Buharin şi G.E. Zinoviev, în legătură cu poziţia pe care urma s-o adopte Internaţionala Comunistă faţă de apropiata conferinţă comună a reprezentanţilor celor trei Internaţionale — a II-a, a $II^1/_2$ şi a III-a, Comunistă (vezi Opere complete, vol. 44, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 382—383).

Deasupra textului prezentei scrisori se află următoarea însemnare făcută de secretară: „De urmărit şi de cerut cît mai repede răspuns". — *178.*

260 La 3 februarie 1922, N.I. Buharin i-a răspuns lui V.I. Lenin că el şi G.E. Zinoviev sînt de acord cu propunerile lui în legătură cu conferinţa celor trei Internaţionale. Buharin îi comunica totodată că în scurt timp i se vor trimite materiale în legătură cu atitudinea diferitelor grupări din Occident faţă de noua politică economică. — *178.*

261 Colonelul F.R. MacDonald, organizator şi acţionar al unor întreprinderi industriale şi financiare, a venit în Rusia Sovietică, pe cît se pare, din însărcinarea lui Lloyd George şi i-a adresat o scrisoare lui V. I. Lenin. El se interesa de concesiunile forestiere şi agricole, precum şi de posibilităţile de a obţine concesiuni pentru exploatarea unor sectoare de cale ferată şi pentru reparaţii de locomotive.

Pe plicul scrisorii lui MacDonald se află următoarea indicaţie scrisă de V.I. Lenin: „Tovarăşilor Litvinov şi Cicerin. Scrisoarea ce le-o adresez este scrisă pe dosul misivei lui MacDonald în plic. Rog pe tov. secretară să controleze dacă ea a fost primită în cel mai scurt timp ; **răspunsul** care urmează a fi trimis să mi se dea să-l semnez. 2/II. *Lenin*".

Pe baza proiectului scris de Lenin, M.M. Litvinov a întocmit răspunsul către MacDonald, care, la indicaţia lui V.I. Lenin, i-a fost trimis acestuia la 6 februarie 1922 sub semnătura secretarei L.A. Fotieva.

Tratativele cu MacDonald n-au dus la rezultate practice. — *179.*

262 În completare la scrisoarea lui V.I. Lenin, L.A. Fotieva i-a trimis lui G. I. Sokolnikov şi următoarea notă: „Vladimir Ilici mi-a cerut să vă comunic că este neapărat necesar ca în suma de la cifra II să fie incluse toate obligaţiile noastre rezultate din contracte, comenzi etc., fără nici o excepţie.

Dacă ele sînt eşalonate pe cîţiva ani, să se menţioneze în paranteză: «în decurs de atîţia ani, anual atît». El vă atrage încă o dată atenţia că, dacă în suma de la cifra II s-a omis vreo obligaţie, întregul tabel centralizator nu este bun de nimic" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *180.*

www.dacoromanica.ro

263 La 7 februarie 1922, N.L. Meşcereakov, preşedintele colegiului de redacţie şi şeful secţiei politice a Editurii de stat, i-a comunicat lui V.I. Lenin că „editurile particulare lucrează pe baza decretului din 12 decembrie 1921"; pentru supravegherea activităţii lor a fost creată secţia politică de pe lîngă Editura de stat; există o secţie politică la Moscova şi una la Petrograd. El i-a trimis totodată şi copiile unor circulare în legătură cu organizarea de secţii politice în provincie. Potrivit prevederilor cuprinse în aceste circulare, editurile erau obligate să prezinte secţiei politice manuscrisele pentru control; tipografiile nu aveau dreptul să tipărească o carte „dacă manuscrisul n-a fost aprobat de secţia politică" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *181*.

264 Telegrama circulară cu textul propus de V.I. Lenin a fost expediată în aceeaşi zi, 6 februarie 1922, tuturor comitetelor şi birourilor regionale, comitetelor guberniale ale P.C. (b) din Rusia, secţiilor de învăţămînt regionale şi guberniale. La 9 februarie, într-o telegramă suplimentară, C.C. al P.C. (b) din Rusia făcea cunoscut că conferinţa respectivă se convoacă pe data de 20 februarie, şi nu la 20 martie.

Cea de-a II-a Conferinţă a secţiilor de învăţămînt guberniale din Rusia a avut loc la Moscova între 22 şi 28 februarie 1922.

Vezi şi volumul de faţă, documentul 284. — *182*.

265 Biroul Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia a adoptat, la 7 februarie 1922, propunerea lui V.I. Lenin.

Vezi şi Opere complete, vol. 44, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 385. — *183*.

266 În proiectul de raionare economică a ţării, elaborat de Comisia de stat a planificării, se prevedea ca Ucraina să fie împărţită în două părţi: Regiunea sud-vestică, cu centrul la Kiev, şi Regiunea sudică, minieră-industrială, cu centrul la Harkov. Reprezentanţii Ucrainei considerau că o asemenea împărţire nu e raţională. Mai tîrziu, cînd s-a efectuat raionarea, Ucraina a rămas un raion economic unic. — *183*.

267 RAIC (Rusaminco) — Corporaţia industrială ruso-americană, societate pe acţiuni — a fost înfiinţată de Sindicatul unit al muncitorilor din industria de confecţii din America, cu ajutorul sumelor oferite de muncitorii americani pentru sprijinirea refacerii economice a Rusiei Sovietice.

Vezi şi Opere complete, vol. 53, Bucureşti, Editura politică, 1970, documentul 420. — *184*.

268 V.I. Lenin se referă la memoriul înaintat la 9 februarie 1922 de P.E. Klasson, şeful Direcţiei exploatării hidraulice a turbei de pe lîngă Comitetul general al turbei. Arătînd care e situaţia, Klasson scria că Direcţia exploatării hidraulice a turbei nu posedă mijloace pentru achiziţionarea materialelor

www.dacoromanica.ro

care-i sînt necesare în sezonul 1922 şi cerea să i se aloce suma de 4 000 000 de ruble-aur. El cerea, de asemenea, ca Direcţia exploatării hidraulice a turbei să fie despărţită de Direcţia centrală a industriei turbei şi preluată de Direcţia generală a combustibilului sau — dacă C.C.P. crede de cuviinţă — de altă instituţie, în cadrul căreia Direcţia exploatării hidraulice a turbei ar putea primi fondurile ce-i sînt necesare.

La 28 februarie 1922, Consiliul Comisarilor Poporului a hotărît să aloce Direcţiei exploatării hidraulice a turbei 1 200 000 de ruble antebelice din fondul de rezervă al C.C.P., trecîndu-se în cont şi mijloacele primite în acelaşi an de această întreprindere.

Vezi şi volumul de faţă, documentul 298.

Memoriul lui R.E. Klasson împreună cu însemnările lui V.I. Lenin, precum şi alte documente privind activitatea Direcţiei exploatării hidraulice a turbei, au fost publicate în 1956, în nr. 1 al revistei „Istoriceskii Arhiv". — *184.*

269 La 12 februarie 1922, G.I. Sokolnikov i-a comunicat lui V.I. Lenin că Comisariatul poporului pentru finanţe îl va sprijini pe A.A. Belov şi totodată a răspuns la întrebările puse de Lenin în scrisoarea de faţă. — *186.*

270 V.I. Lenin se referă la „Tezele cu privire la comerţul exterior", care erau pregătite, din însărcinarea lui, de A.M. Lejava, adjunct al comisarului poporului pentru comerţul exterior, în vederea discutării problemei monopolului comerţului exterior.

Vezi şi volumul de faţă, documentul 313. — *186.*

271 A doua zi, 14 februarie 1922, A.S. Enukidze i-a comunicat lui V.I. Lenin că locuinţa pentru I.V. Stalin este gata, iar în ce priveşte repartizarea de locuinţe pentru S.G. Strumilin şi L.K. Ramzin, arăta că s-au dat încă o dată dispoziţii scrise lui A.D. Metelev, administratorul fondului locativ al C.E.C. din Rusia. I.H. Lalaianţ, scria el, are asigurate locuinţa, hrana şi urmează să plece, la sfîrşitul lunii martie (după congresul partidului), să-şi aducă familia. Totodată, Enukidze îi solicita lui Lenin o audienţă în legătură cu activitatea Prezidiului C.E.C. din Rusia. În ce priveşte vagonul pentru Lalaianţ, el l-a informat ulterior că a trimis o adresă în acest sens lui V.V. Fomin, la Comisariatul poporului pentru căile de comunicaţie.

Pe prima pagină a scrisorii lui Enukidze, Lenin a scris: „**Pentru Fotieva — p.3**", iar la pagina 3: „Controlaţi îndeplinirea celor înscrise în §3", iar aici el a subliniat cu două linii cuvintele „în ce priveşte repartizarea de locuinţe pentru Strumilin şi Ramzin" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *188.*

272 Lenin se referă la acţiunea intentată de Comisariatul poporului pentru învăţămînt împotriva fostului său agent Cibrario, care

www.dacoromanica.ro

a depus în contul său, la băncile engleze şi americane, banii ce-i fuseseră încredinţaţi de acest comisariat în vederea achiziţionării de materiale şi aparataj cinematografic, iar după aceea dispăruse. Împotriva lui s-a intentat acţiune penală şi civilă la un tribunal englez şi la Curtea supremă a S.U.A. — *189*.

273 V.I. Lenin se referă la acţiunile intentate de conducerea Flotei voluntare împotriva guvernelor englez şi american, precum şi împotriva unor persoane particulare care acaparaseră în mod ilegal bunuri aparţinînd Flotei voluntare (vapoare, clădiri etc.).

În ce priveşte declaraţia în legătură cu această problemă, adresată de guvernul R.S.F.S.R. guvernelor tuturor ţărilor, vezi „Documente cu privire la politica externă a U.R.S.S.", vol. IV, Moscova, 1960, p. 272—273.

Flota voluntară a fost creată în Rusia în 1878, din fonduri strînse prin subscripţie publică, în scopul dezvoltării navigaţiei comerciale maritime. La începutul primului război mondial, Flota voluntară dispunea de peste 40 de vase, cu o capacitate de încărcare totală de peste 100 000 de tone, precum şi de bunuri imobile în Rusia şi în străinătate. După Revoluţia din Octombrie, cea mai mare parte din bunurile ei au fost acaparate de statele străine, precum şi de „direcţiile" Flotei voluntare care au fost create în mod nelegal în străinătate.

Activitatea Flotei voluntare a fost pusă pe baze noi prin decretul C.C.P. din 11 ianuarie 1922. Consiliul Comisarilor Poporului a însărcinat conducerea Flotei voluntare „să ia măsuri pentru concentrarea tuturor vaselor Flotei voluntare, a mijloacelor financiare, a instalaţiilor portuare şi a celorlalte bunuri ce-i aparţin, oriunde s-ar afla ele" („Izvestiia C.E.C. din Rusia" din 19 ianuarie 1922). — *189*.

274 Este vorba despre achiziţionarea, de către reprezentantul Comisariatului poporului pentru comerţul exterior în Lituania, a unei cantităţi de neosalvarsan, care s-a dovedit a fi falsificat. — *189*.

275 Această dispoziţie a fost dată în urma primirii telegramei din 7 februarie 1922 a lui L.M. Hinciuk în legătură cu Conferinţa de la Bruxelles a Comitetului central al Alianţei cooperatiste internaţionale, la care el participa ca delegat al Rusiei. După ce semnala că în atitudinea faţă de cooperaţia sovietică s-a produs o îmbunătăţire, Hinciuk scria că la această conferinţă a fost aleasă o delegaţie care urma să întreprindă o călătorie în Rusia, spre a lua cunoştinţă de succesele obţinute de cooperaţia sovietică. Sub textul acestei telegrame V.I. Lenin a scris: „Important! Tovarăşului Molotov, pentru membrii Biroului Politic. 14/II. *Lenin*" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

Vezi şi volumul de faţă, documentul 321. — *190*.

www.dacoromanica.ro

276 Prezenta notă a fost scrisă în urma primirii unei scrisori din partea lui G.V. Cicerin, care făcea cunoscut că materialele despre Rusia Sovietică destinate a fi publicate în suplimentul ziarului englez „Manchester Guardian" nu sînt gata. La această scrisoare erau anexate nişte note ale lui G.I. Sokolnikov privind unele probleme financiare, precum şi un material în legătură cu participarea Rusiei la uniunile internaţionale.

Dezbătînd, la 15 februarie 1922, chestiunea articolelor pentru „Manchester Guardian", Biroul Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia i-a recomandat lui G.V. Cicerin să dea pentru primul număr numai extrase din lucrările editate de Comisia de stat a planificării („Refacerea economiei şi dezvoltarea forţelor de producţie în regiunea de sud-est a R.S.F.S.R., care a avut de suferit de pe urma secetei din 1921"; G.M. Krjijanovski. „Problemele economice ale R.S.F.S.R. şi lucrările Comisiei de stat a planificării") şi a stabilit că răspunderea pentru pregătirea materialelor destinate numerelor următoare revine lui G.M. Krjijanovski, G.I. Sokolnikov şi G.V. Cicerin.

Vezi şi volumul de faţă, documentul 323. — *190*.

277 Această propunere a fost scrisă sub textul unei scrisori adresate de G.V. Cicerin, la 11 februarie 1922, Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia. Cicerin se pronunţa împotriva dispoziţiei date de L.D. Troţki ca, în cadrul pregătirilor pentru conferinţa economică şi financiară internaţională (Conferinţa de la Genova), experţii de la departamentul armatei să dezbată în coloanele presei diferite materiale concrete şi să discute despre volumul contrapretenţiilor faţă de ţările capitaliste, în vederea compensării daunelor provocate Rusiei Sovietice de intervenţia armată străină şi de blocadă.

La 15 februarie 1922, Biroul Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia a adoptat propunerea lui V.I. Lenin. — *191*.

278 Această scrisoare, adresată lui D.I. Kurski, şi alte documente ce urmează (vezi volumul de faţă, documentele 305 şi 306), precum şi însemnările făcute de V.I. Lenin pe marginea proiectului de hotărîre a C.E.C. din Rusia privind Comisariatul poporului pentru Inspecţia muncitorească-ţărănească şi scrisoarea adresată de el lui I.V. Stalin în legătură cu această problemă (vezi Opere complete, vol. 44, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 419—420) au fost scrise din necesitatea de a se preciza prin lege dreptul Comisariatului poporului pentru Inspecţia muncitorească-ţărănească de a controla activitatea întreprinderilor particulare. Asemenea măsură era impusă de înviorarea iniţiativei particulare în condiţiile noii politici economice, de creşterea numărului de tranzacţii între organizaţiile de stat şi arendaşii particulari, ca şi de abuzurile de tot felul ivite pe acest teren. — *191*.

279 Drept răspuns la această cerere i s-a trimis lui V.I. Lenin o informare întocmită de I.G. Koblenţ, consultant al Comisaria-

www.dacoromanica.ro

tului poporului pentru justiție (vezi — în volumul de față, Anexe, documentul 16 — însemnările făcute de Lenin pe această notă). Considerînd că concluziile lui Koblenț sînt principial eronate, V.I. Lenin i-a scris din nou lui D.I. Kurski (vezi documentul 270). — *191.*

280 Pe această scrisoare se află o rezoluție prin care M.A. Smuşkova primea repartiție pentru o cameră. — *192.*

281 A doua zi, la 16 februarie 1922, D.I. Kurski a răspuns la scrisoarea lui V.I. Lenin. După ce îl informa că l-a însărcinat pe V.I. Iahontov, membru al colegiului Comisariatului poporului pentru justiție, şeful secției de codificare, să verifice concluziile lui I.G. Koblenț, Kurski îi scria despre proiectul de Decret cu privire la obligații, proiectul de Cod penal etc., care fuseseră supuse spre aprobare Consiliului Comisarilor Poporului, precum şi despre elaborarea a o serie de legi la comisariatele agriculturii, muncii şi justiției. El recunoştea că în legile în vigoare existau unele contradicții. Împărtăşind punctul de vedere al lui Lenin că „e necesar ca statul să garanteze dreptul de a controla şi verifica", Kurski scria că el „consideră ca fiind extrem de utilă o directivă a Comitetului Central, în acest sens, pentru Micul C.C.P. ..." (subliniat de Lenin) (vezi „Culegeri din Lenin", vol. XXXV, p. 326). — *193.*

282 În răspunsul său la această scrisoare, V.G. Iakovenko, comisarul poporului pentru agricultură, îi comunica lui V.I. Lenin, la 21 februarie 1922, în legătură cu articolul publicat de A.A. Beleakov în „Izvestiia C.E.C. din Rusia", că a dispus să se facă o anchetă. El scria că materialele existente le-a transmis lui D.I. Kurski, comisarul poporului pentru justiție, ca să tragă la răspundere pe cei ce s-au făcut vinovați de tărăgăneală birocratică, dacă consideră că acest lucru este necesar.

La 15 mai 1922, V.G. Iakovenko i-a prezentat lui V.I. Lenin un raport cu privire la folosirea motoarelor de avion în scopul mecanizării agriculturii (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *196.*

283 Răspunzîndu-i lui V.I. Lenin la 16 februarie 1922, D.I. Kurski scria că garantarea drepturilor statului este prevăzută în articolele din partea introductivă a Decretului cu privire la obligații, care indică în ce cazuri un contract devine neavenit, şi în articolul proiectului de Decret cu privire la conducerea întreprinderilor de stat, în care se precizează că nu poate fi urmărit capitalul fix al întreprinderilor de stat; în afară de aceasta, în proiectul de Cod penal există un articol „care prevede sancțiuni în cazul cînd conducerea unei întreprinderi de stat dă dovadă de nechibzuință în îndeplinirea sarcinilor ce i-au fost încredințate". „Ca o măsură de prevedere — scria Kurski — este nevoie să se instituie controlul Inspecției munci-

www.dacoromanica.ro

toreşti-ţărăneşti şi să se precizeze prin decret că această instituţie are dreptul de a verifica gestiunea întreprinderilor ce se arendează — aşa cum se specifică, de altfel, într-o indicaţie dată de Comitetul Central" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

Vezi şi volumul de faţă, documentele 268, 305 şi 306. — *197*.

284 Este vorba despre o scrisoare a lui S. Breché din Elveţia, care — aşa cum arăta chiar el — din însărcinarea „unui mare grup de reprezentanţi ai industriei alimentare", ruga să i se comunice în ce mod ar putea stabili condiţiile în care să se furnizeze alimente Rusiei.

Din informaţiile culese de N.P. Gorbunov a reieşit că scrisoarea n-a fost trimisă de Krasin, ci prin Krasin. Propunerea s-a dovedit a fi lipsită de importanţă. — *197*.

285 Aceste rînduri au fost scrise sub textul unei scrisori a lui G.V. Cicerin din 15 februarie 1922. Referindu-se la directivele C.C. al P.C. (b) din Rusia şi la indicaţiile date de V.I. Lenin cu privire la caracterul programului pe care delegaţia sovietică urma să-l prezinte la Conferinţa de la Genova (vezi Opere complete, vol. 44, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 387—389, 390—391), Cicerin scria: „Cum o s-o scoatem la capăt cu «un program foarte larg», nu ştiu. Toată viaţa mea am blestemat iluziile mic-burgheze, iar acum, la bătrîneţe, Biroul Politic mă obligă să confecţionez asemenea iluzii. La noi nimeni nu se pricepe să facă aşa ceva, şi nici nu ştim măcar la ce surse să recurgem. N-aţi fi dispus să ne daţi indicaţii mai amănunţite?" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

Vezi şi Opere complete, vol. 44, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 412—414. — *198*.

286 Este vorba despre comisia, instituită de C.M.A., pentru cercetarea întreprinderilor care fuseseră propuse spre a fi concesionate lui L. Urquhart. Vezi volumul de faţă, documentul 287. — *200*.

287 Aceste cuvinte au fost scrise pe textul unui referat al Nadejdei Krupskaia asupra scenariului „Vladimir Ilici Lenin", de P.I. Voevodin. Acesta îl ruga pe Lenin să-şi spună părerea şi să-şi dea asentimentul pentru turnarea unui film artistic istoric-revoluţionar după acest scenariu. — *202*.

288 Recensămîntul activiştilor cu funcţii de răspundere a fost efectuat în iulie 1921, cu scopul de a stabili componenţa numerică şi calitativă a cadrelor conducătoare de partid în centrele guberniale şi judeţene, repartizarea lor teritorială şi justeţea folosirii lor.

Vezi şi volumul de faţă, documentul 308. — *203*.

289 Este vorba despre Staţia bacteriologică centrală a Crucii Roşii germane.

După cît se pare, nu s-a ajuns la un acord. — *204*.

www.dacoromanica.ro

290 Drept răspuns la cele scrise de V.I. Lenin, N.P. Gorbunov i-a comunicat că data convocării congresului a fost schimbată — de la 20 martie la 20 februarie 1922 — şi de aceea nu toţi delegaţii au reuşit să aducă caracterizări ale lucrătorilor locali din domeniul învăţămîntului. S-au primit materiale din 26 de gubernii, precum şi din Bielorusia, Crimeea şi din alte regiuni; din 16 gubernii, scria el, n-au sosit încă informaţii.

Materialele primite au fost studiate de Secţia de evidenţă şi repartizare a C.C. al P.C. (b) din Rusia; aceasta a prezentat lui Lenin o listă de 13 lucrători din provincie care întruneau condiţiile pentru a fi promovaţi în organele de conducere ale Comisariatului poporului pentru învăţămînt. — *204*.

291 Această dispoziţie a fost scrisă sub textul unei scrisori a lui G.V. Cicerin din 18 februarie 1922. Cicerin spunea că K.B. Radek, într-un interviu publicat în „Le Matin", ziarul francez burghez, a relatat despre tratativele ce se duc cu guvernul Franţei, şi cu acest prilej s-a dedat la atacuri împotriva Angliei. Cicerin considera că o asemenea manifestare era inoportună şi că Radek, prin interviul său, a adus un prejudiciu diplomatic Rusiei.

Pe scrisoare figurează observaţiile membrilor Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, care s-au declarat de acord cu părerea lui V.I. Lenin. — *205*.

292 Într-o scrisoare trimisă din Berlin la 12 februarie 1922, I.T. Smiga, şeful Direcţiei generale a combustibilului, informa că cererile de a se trimite în Germania banii alocaţi acestei direcţii au rămas fără rezultat, ceea ce a avut ca urmare că s-a achiziţionat utilaj pentru industriile carboniferă şi petrolieră doar „contra unei sume neînsemnate". El ruga să se urgenteze trimiterea banilor (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *205*.

293 V.I. Lenin se referă la scrisoarea trimisă de el lui G.I. Measnikov la 5 august 1921 (vezi Opere complete, vol. 44, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 76—81). Propunerea se referă la hotărîrea adoptată, la 20 februarie 1922, de Biroul Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia cu privire la Measnikov. Ascultînd raportul comisiei instituite, la 29 iulie 1921, de Biroul Organizatoric al C.C. al P.C. (b) din Rusia pentru cercetarea activităţii antipartinice a lui Measnikov, Biroul Politic a aprobat propunerea făcută de comisie ca el să fie sancţionat cu excluderea din partid. — *205*.

294 Printr-o hotărîre adoptată, la 20 februarie 1922, de Biroul Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, G.I. Sokolnikov a fost inclus în componenţa delegaţiei P.C. (b) din Rusia la „conferinţa comunistă internaţională" — prima plenară lărgită a Comitetului Executiv al Internaţionalei Comuniste. Plenara a avut loc la Moscova între 21 februarie şi 4 martie 1922. — *206*.

www.dacoromanica.ro

295 În articolul menţionat se vorbea despre greva profesorilor de la Şcoala tehnică superioară din Moscova, care, aşa cum se arăta în articol, au acţionat după indicaţiile date de „Poslednie Novosti", publicaţie cadetă editată la Paris de emigranţii albgardişti.

La 24 februarie 1922, în „Izvestiia C.E.C. din Rusia", a apărut articolul „Cadeţii la lucru (În legătură cu greva profesorilor de la Şcoala tehnică superioară din Moscova)".

Pentru mai multe amănunte în legătură cu greva profesorilor universitari şi cu măsurile adoptate de C.C. al P.C. (b) din Rusia şi de guvernul sovietic, vezi Opere complete, vol. 45, Bucureşti, Editura politică, 1967, adnotarea 68. — *206*.

296 Este vorba despre concluziile comisiei prezidate la I.K. Mihailov, în legătură cu chestiunea dacă se poate acorda sau nu o concesiune lui L. Urquhart (vezi adnotarea 6). — *206*.

297 Comisia pentru cercetarea situaţiei întreprinderilor propuse să fie concesionate lui L. Urquhart, de sub preşedinţia lui I.K. Mihailov, ajunsese la concluzia că vinovaţi de starea de ruină în care se aflau întreprinderile sus-menţionate erau capitaliştii străini şi se pronunţa împotriva acordării unei concesiuni lui Urquhart. Răspunzînd la întrebările puse de V.I. Lenin, comisia sublinia că aceste întreprinderi ar putea fi reconstruite prin forţele Statului sovietic.

La 21 martie 1922, N.P. Gorbunov i-a prezentat lui V.I. Lenin un rezumat al conţinutului materialelor strînse de comisie, împreună cu o scurtă expunere a concluziilor ei. Pe scrisoarea lui Gorbunov, Lenin a scris: „(În legătură cu concesiunea *Leslie Urquhart)*. Să-i fie remise lui Smolianinov *spre păstrare* şi informare. 15/V. *Lenin*" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

Vezi şi volumul de faţă, documentul 453. — *207*.

298 Interviul de care e vorba aici a fost publicat la 28 februarie 1922, în ziarul „Ekonomiceskaia Jizn", sub titlul: „Comerţul, industria şi finanţele (O convorbire cu G.I. Sokolnikov, adjunct al comisarului poporului pentru finanţe)". — *210*.

299 Această dispoziţie a fost scrisă în legătură cu o scrisoare primită de V.I. Lenin la 17 februarie 1922 din Berlin, de la M.F. Andreeva, care îl informa despre starea proastă a sănătăţii lui A.M. Gorki şi îl ruga să rezolve cît mai degrabă chestiunea editării operelor lui. V.I. Lenin a subliniat următorul pasaj din scrisoarea Mariei Andreeva: „Leonid Borisovici (Krasin. — *Nota red.)* o să vă relateze cum se prezintă situaţia cu editarea cărţilor lui Aleksei Maksimovici. Vă rog ca, în caz de nevoie, să grăbiţi rezolvarea acestei chestiuni; Aleksei refuză să primească ajutoare sau împrumuturi; a plecat fără să ia măcar o copeică. Tot ce a avut a cheltuit;

www.dacoromanica.ro

aici traiul este extrem de scump, mai ales cînd trebuie să te şi tratezi".

La 25 februarie 1922, Biroul Politic a cerut Comisariatului poporului pentru finanţe „să-i asigure lui A.M. Gorki drepturile de autor pentru operele sale", iar Biroului din Berlin al Comisariatului poporului pentru comerţul exterior şi lui N.N. Krestinski „să definitiveze imediat formele şi să treacă fără întîrziere la finanţarea lui Gorki" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *210*.

300 Aceste rînduri constituie răspunsul la scrisoarea din 21 februarie 1922 a lui A.P. Golubkov, vicepreşedinte al Comitetului Central al Societăţii de Cruce Roşie din Rusia. În scrisoare se arăta că această organizaţie editează, în folosul înfometaţilor, o culegere ilustrată în limba rusă şi în trei limbi străine, care urmează să fie difuzată în Rusia şi în străinătate. Comitetul Central al Societăţii de Cruce Roşie din Rusia — se spunea în scrisoarea adresată lui V.I. Lenin de Golubkov — vă roagă să daţi pentru această culegere „cîteva rînduri în facsimil" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *211*.

301 Această notă a fost scrisă pe o scrisoare a lui G.V. Cicerin, care se pronunţa în mod categoric împotriva propunerii lui G.I. Sokolnikov de a se amîna plata sumei de bani datorată Turciei.

La 27 februarie 1922, Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia a adoptat propunerea lui V.I. Lenin de a se achita Turciei suma respectivă şi a subliniat că „R.S.F.S.R. nu mai are nici un fel de alte obligaţii financiare" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *211*.

302 Nu s-a putut stabili la ce Instrucţiuni se referă V.I. Lenin. — *212*.

303 În 1921, A.V. Peşehonov, fostul ministru al aprovizionării în guvernul provizoriu burghez, lucra la Biroul central de statistică al Ucrainei. La 20 ianuarie 1922, Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia a adoptat o hotărîre prin care Peşehonov urma să fie scos din funcţia pe care o deţinea în susnumita instituţie. Vorbind despre „divulgare", Lenin se referă la faptul că Comitetul gubernial din Harkov şi C.C. al P.C.(b) din Ucraina n-au păstrat secretul asupra hotărîrii sus-menţionate. Propunerea lui V.I. Lenin a fost adoptată de Biroul Politic la 25 februarie 1922. — *212*.

304 Cu lămurirea acestei chestiuni a fost însărcinat N.A. Jidelev, lucrător în aparatul Consiliului Comisarilor Poporului. Într-un raport înaintat Direcţiei treburilor C.C.P. la mijlocul lunii martie 1922, Jidelev scria că de comerţul cu vin se ocupă

www.dacoromanica.ro

Direcţia centrală a comerţului de vinuri de pe lîngă Consiliul economic superior şi Direcţia centrală a viticulturii şi vinificaţiei de pe lîngă Comisariatul poporului pentru agricultură; se vinde vin unor organizaţii comerciale de stat (Magazinul universal din Moscova, Organizaţia comercială din Moscova etc.), precum şi unor persoane particulare, pe bază de comision; preţul de vînzare este cu mult sub cel de pe piaţa liberă; iar preţul de cost n-a putut fi stabilit; sumele ce se obţin din vînzarea vinului sînt destinate dezvoltării viticulturii şi industriei vinificaţiei. — *213*.

305 Această scrisoare, ca şi cea din 24 februarie pentru membrii Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia, precum şi cele adresate lui I.V. Stalin şi L.B. Kamenev la 25 februarie 1922 (vezi Opere complete, vol. 44, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 415 şi 416) au fost scrise de V.I. Lenin în legătură cu radiograma adresată lui G.V. Cicerin, la 24 februarie 1922, de către Torretta, ministrul de externe al Italiei. În această radiogramă se comunica că, din cauza crizei de guvern, cabinetul italian se vede nevoit să amîne deschiderea Conferinţei de la Genova. Radiograma a fost publicată la 25 februarie 1922 în „Izvestiia C.E.C. din Rusia".—*213*.

306 În aceeaşi zi, 25 februarie 1922, G.V. Cicerin a trimis ministrului de externe al Italiei, Torretta, şi ministrului de externe al Marii Britanii, Curzon, o telegramă în legătură cu data convocării Conferinţei de la Genova. La 28 februarie 1922 textul acestei telegrame a fost publicat în „Izvestiia C.E.C. din Rusia" (vezi „Documente cu privire la politica externă a U.R.S.S.", vol. V, Moscova, 1961, p. 113—115). — *213*.

307 Scrisoarea de faţă constituie un răspuns la comunicarea din 23 februarie 1922 a prezidiului Academiei socialiste de ştiinţe sociale, prin care i se aducea la cunoştinţă lui V.I. Lenin că la 5 februarie a fost ales membru al acestei instituţii. Ea a fost scrisă de Lenin sub textul comunicării şi tot aici figurează următoarea dispoziţie: „Să se dactilografieze răspunsul pe o foaie cu antet şi să mi se dea la semnat". — *214*.

308 Acest document a fost scris în legătură cu o scrisoare trimisă lui V.I. Lenin la 20 februarie 1922 de M.I. Frumkin, adjunct al comisarului poporului pentru aprovizionare. Frumkin se pronunţa împotriva planului de introducere a comerţului cu sare, considerîndu-l greşit. El îl informa pe Lenin că, o dată cu desfiinţarea oficială a monopolului sării, Consiliul economic superior va aproba, în scurt timp, proiectul de organizare a unui sindicat pentru vînzarea sării cu ridicata şi propunea să se organizeze un asemenea sindicat, alcătuit din Comisariatul poporului pentru aprovizionare şi Direcţia generală a sării. În acest scop, scria el, va fi folosit aparatul care a fost deja organizat de Comisariatul poporului pentru aprovizionare; aceasta va da posibilitatea, la nevoie, să se intro-

www.dacoromanica.ro

ducă un monopol real al sării în interesul statului. Frumkin îl ruga pe Lenin ca răspunsul la scrisoarea lui să-l trimită lui Briuhanov.

Răspunzînd, la 6 martie, scrisorii lui V.I. Lenin, N.P. Briuhanov arăta că în organizarea comerțului cu sare Comisariatul poporului pentru aprovizionare a pornit „tocmai pe calea" ce fusese sugerată de Lenin; totodată îl informa despre pregătirea unui acord cu Consiliul economic superior și despre alte măsuri (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *214*.

309 Este vorba despre hotărîrea adoptată de Consiliul Comisarilor Poporului la 30 octombrie 1920 „Cu privire la exploatarea hidraulică a turbei". — *215*.

310 La consfătuirea care a avut loc la 28 februarie 1922, sub președinția lui A.D. Țiurupa, s-a ajuns la concluzia că e necesar să se elibereze Direcției exploatării hidraulice a turbei suma de 1 200 000 de ruble-aur din fondul de rezervă al Consiliului Comisarilor Poporului. Hotărîrea consfătuirii a fost inclusă în hotărîrea adoptată de C.C.P. în aceeași zi.

Vezi și volumul de față, documentul 260. — *218*.

311 Acest document a fost scris de V.I. Lenin în legătură cu informarea cu privire la contractele cu capitaliștii străini, care-i fusese trimisă ca răspuns la cererea lui din 13 februarie 1922. În ea se arăta că s-au dus tratative cu 96 de capitaliști și reprezentanți ai unor grupuri capitaliste.

Trimițîndu-i această informare, care fusese întocmită pe baza datelor primite de la diferite departamente, N.P. Gorbunov, directorul treburilor C.C.P. și C.M.A., îi scria lui V.I. Lenin la 24 februarie 1922 că ea nu cuprinde „materialele de la Londra și de la Berlin", care îi vor fi remise „imediat ce vor fi primite" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *219*.

312 Acest document constituie un răspuns la scrisoarea trimisă la 22 februarie 1922 de A.L. Șeinman, directorul Băncii de Stat. În această scrisoare, Șeinman își exprima părerea despre propunerile lui V.I. Lenin — expuse într-o scrisoare către A.D. Țiurupa — cu privire la participarea Băncii de Stat la operații comerciale (vezi volumul de față, documentul 280).

Pe scrisoarea lui Șeinman se află următoarea însemnare făcută de Lenin: „De la *Șeinman. La arhivă*. (S-a răspuns la 28/II. **Secret**)" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *219*.

313 Această dispoziție a fost scrisă în legătură cu „O expunere sintetică a opiniilor cu privire la participarea activă a Băncii de Stat la activitatea întreprinderilor comerciale", în care

www.dacoromanica.ro

erau reproduse părerile unor lucrători de la Comisariatul poporului pentru comerţul exterior, de la Comisia de stat a planificării, precum şi ale unor colaboratori ai ziarului „Ekonomiceskaia Jizn" etc. Invocînd principiile de organizare a băncilor şi prezentînd tot felul de argumente formale, ei se pronunţau împotriva participării Băncii de Stat la operaţii comerciale. — *221.*

314 Această notă a fost scrisă sub textul unui „Proiect de hotărîre a C.C.P. cu privire la importul liber al produselor alimentare în Federaţia Sovietică Rusă", prezentat de G.I. Sokolnikov şi distribuit membrilor Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia. La ultimul punct al acestui proiect se spunea: „Se permite Comisariatului poporului pentru finanţe ca, în înţelegere cu Comisariatul poporului pentru comerţul exterior, să acorde instituţiilor şi întreprinderilor de stat, întreprinderilor industriei de stat trustificate, precum şi cooperativelor şi persoanelor particulare dreptul de a transfera şi trimite în străinătate numerar, valută şi tot felul de obiecte preţioase, cu scopul de a achiziţiona de acolo diverse produse alimentare, cu condiţia de a oferi garanţii corespunzătoare pentru aducerea lor în ţară". Cuvîntul „garanţii" a fost subliniat de V.I. Lenin cu 4 linii (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

Vezi şi Opere complete, vol. 44, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 433—437. — *221.*

315 Această dispoziţie a fost scrisă pe o scrisoare a lui B.S. Stomoneakov, reprezentantul comercial al R.S.F.S.R. în Germania, care, la cererea lui V.I. Lenin, îi trimitea o listă a tranzacţiilor de concesionare şi arendare care trecuseră prin respectiva reprezentanţă comercială. Capitaliştii, spunea B.S. Stomoneakov, speră ca guvernul sovietic să desfiinţeze monopolul comerţului exterior, şi acest lucru îngreuiază încheierea de acorduri, în special cînd e vorba de concesiuni comerciale şi societăţi mixte; în scrisoare se vorbea despre necesitatea de a întări monopolul comerţului exterior (vezi „Documente cu privire la politica externă a U.R.S.S.", vol. V, Moscova, 1961, p. 121—125). — *222.*

316 V.I. Lenin se referă la „Principalele clauze ale contractului cu compania engleză «Russangloles-Limited»" şi la „Principalele clauze ale contractului cu firma olandeză «Alcius et Co.»" — semnate de L.B. Krasin — privind înfiinţarea, împreună cu „Severoles", a societăţilor pe acţiuni „Russangloles" şi „Russgollandles", în scopul dezvoltării industriei forestiere şi al intensificării lucrărilor de exportare a lemnului din regiunea Arhanghelsk şi din raioanele învecinate. — *222.*

317 În materialele ce i-au fost prezentate lui V.I. Lenin se arăta că cota-parte din bunurile ce urmează a fi înapoiate foştilor

www.dacoromanica.ro

proprietari reprezintă 35—40% pentru „Russangloles" şi 20—30% pentru „Russgollandles", însă această cotă-parte nu devine proprietate a lor, ci e pusă la dispoziţia societăţilor mixte, în ale căror consilii de administraţie părţii sovietice i s-a asigurat o influenţă precumpănitoare (§§ XIII şi XIV). În § XV se arăta că foştii proprietari, atît cei englezi cît şi cei olandezi, s-au obligat în scris să renunţe la orice pretenţii faţă de R.S.F.S.R.

Luînd cunoştinţă de conţinutul materialelor, Lenin a considerat că în aceste condiţii e posibilă încheierea contractelor.

Principalele clauze ale contractelor cu compania „Russangloles-Limited" şi cu firma „Alcius et Co." au fost aprobate de Consiliul Comisarilor Poporului în aprilie 1922, iar contractele în martie 1923. — *222*.

318 Este vorba despre proiectul de directivă a C.C. al P.C.(b) din Rusia cu privire la pregătirea proiectului de hotărîre a C.E.C. din Rusia privind Comisariatul poporului pentru Inspecţia muncitorească-ţărănească.

Vezi volumul de faţă, documentul 268. — *223*.

319 Această propunere a fost scrisă în legătură cu concluziile prezentate de V.I. Iahontov în problema controlului pe care Inspecţia muncitorească-ţărănească trebuie să-l exercite asupra activităţii trusturilor şi întreprinderilor particulare, concluzii înaintate la 18 februarie 1922 Consiliului Comisarilor Poporului, în locul referatului întocmit de consultantul I.G. Koblenţ.

Din însărcinarea lui V.I. Lenin, la Inspecţia muncitorească-ţărănească a fost elaborat un proiect de hotărîre a C.E.C. din Rusia privind Comisariatul poporului pentru Inspecţia muncitorească-ţărănească. Însemnările lui V.I. Lenin pe marginea acestui proiect, precum şi scrisoarea adresată lui I.V. Stalin în legătură cu acest proiect, sînt publicate în Opere complete, vol. 44, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 419—420.

La 16 martie 1922, C.E.C. din Rusia a adoptat hotărîrea „Cu privire la Comisariatul poporului pentru Inspecţia muncitorească-ţărănească", la redactarea căreia s-a ţinut seamă de observaţiile lui V.I. Lenin. Explicînd punctele 1—3 ale Decretului cu privire la Comisariatul poporului pentru Inspecţia muncitorească-ţărănească, care a fost aprobat de el la 9 ianuarie 1922, C.E.C. din Rusia stabilea că acestui comisariat îi revine sarcina de a exercita „un control permanent şi efectiv asupra tuturor mijloacelor financiare şi materiale alocate sau acordate sub formă de credit tuturor organizaţiilor, instituţiilor şi întreprinderilor de stat, sociale, particulare şi mixte, fără excepţie, asupra tuturor mijloacelor provenite din depuneri sau donaţii voluntare pentru necesităţi şi scopuri sociale".

www.dacoromanica.ro

Prin această hotărîre se stabilea că Comisariatul poporului pentru Inspecția muncitorească-țărănească este dator „să vegheze la îndeplinirea de către organizațiile și instituțiile sus-menționate a obligațiilor ce decurg din directivele ce le sînt date de stat sau de organele lui, din acordurile încheiate cu organele de stat, sub raportul respectării legalității și al utilității pentru stat..., și totodată să urmărească justa folosire a bunurilor date în arendă de organele de stat". Prin această hotărîre, Comisariatului poporului pentru Inspecția muncitorească-țărănească i se trasa sarcina de a înregistra rezultatele noilor forme ale dezvoltării economice, „de a strînge materiale care ar putea servi drept bază pentru viitoarea reglementare prin lege a vieții economice a republicii" („Izvestiia C.E.C. din Rusia" din 24 martie 1922). — *224.*

320 Este vorba despre „Proiectul de hotărîre a C.C. al P.C.(b) din Rusia cu privire la sarcinile delegației sovietice la Genova", care a fost aprobat de Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia la 28 februarie 1922 (vezi V.I. Lenin, Opere complete, vol. 44, București, Editura politică, 1967, p. 412—414). Propunerea de față a fost adoptată de Biroul Politic tot la 28 februarie. — *227.*

321 Această notă a fost scrisă de V.I. Lenin după ce a parcurs documentele în legătură cu recensămîntul activiștilor cu funcții de răspundere (vezi adnotarea 288).

În referatul secției de evidență și repartizare a C.C. al P.C.(b) din Rusia cu privire la recensămînt, care i-a fost trimis lui V.I. Lenin împreună cu diferite documente (situații centralizatoare, forme de evidență, foi personale completate etc.), se arăta: „... la Comitetul Central există în total 26 000 de fișe personale ale activiștilor cu funcții de răspundere la nivel județean, gubernial și mai înalt ... Pentru Moscova există 4 704 fișe ale activiștilor cu funcții de răspundere". Această ultimă cifră a fost reprodusă de V.I. Lenin în raportul politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia la Congresul al XI-lea al partidului (vezi Opere complete, vol. 45, București, Editura politică, 1967, p. 102).

Pe plicul cu materialele trimise, V.I. Lenin a scris: „De la secția de evidență și repartizare a Comitetului Central ((în legătură cu recensămîntul lucrătorilor cu funcții de răspundere)). Rămîn deocamdată aici. 28/II", iar pe verso — „Cine scrie caracterizarea?". Întrebarea se referea, probabil, la anexa la foaia personală, în care se făcea o caracterizare a membrului de partid care a completat foaia (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

Vezi și Opere complete, vol. 44, București, Editura politică, 1967, p. 397—398. — *227.*

www.dacoromanica.ro

322 Acest document a fost scris ca răspuns la o scrisoare a lui V.A. Tihomirov, membru al conducerii Uniunii centrale a cooperativelor de consum din Rusia, care informa despre starea de spirit din cercurile cooperatiste.

La începutul anului 1922, printre lucrătorii din cooperaţia de consum se iviseră unele divergenţe în legătură cu structura organizatorică. Se discuta chestiunea desprinderii cooperaţiei muncitoreşti din sistemul general al cooperaţiei de consum. În cercurile cooperatiste, şi chiar în conducerea Uniunii centrale a cooperativelor de consum, acest lucru era aproape hotărît. — *228*.

323 După datele comunicate lui V.I. Lenin de V.A. Smolianinov, volumul desfacerii mărfurilor, realizat de Uniunea centrală a cooperativelor de consum în cursul lunii decembrie, se ridica la 16 000 000 de ruble-aur. Acest rezultat, spunea Smolianinov, se datoreşte faptului că spre sfîrşitul anului, în decembrie, se încheie calculele la toate operaţiile neîncheiate în lunile anterioare. Volumul desfacerii în ianuarie era de 5 200 000 de ruble-aur. Această scădere se explică prin faptul că în ianuarie comerţul a fost în general mai slab, iar depozitele au fost închise în mod temporar pentru inventar. În februarie volumul desfacerii, realizat de Uniunea centrală a cooperativelor de consum, se ridica la 7 000 000 de ruble-aur (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *228*.

324 Această scrisoare constituie un răspuns la o scrisoare a lui I.H. Peters, fost membru al colegiului Cekăi. După ce arăta cum la căile ferate, în instituţiile comerciale, cooperatiste şi de stat se petrec tot felul de nereguli, după ce vorbea despre mită, el scria că lichidarea Cekăi a fost o măsură inoportună.

Deasupra textului scrisorii lui Lenin se află o notă: *„tovarăşului Gorbunov spre luare de cunoştinţă“*. — *229*.

325 Această scrisoare şi cea care urmează au fost scrise în legătură cu faptul că în tezele Comisariatului poporului pentru finanţe „Principiile fundamentale ale programului financiar“, care fuseseră elaborate de G.I. Sokolnikov, se propunea (§ 12) desfiinţarea „monopolului absolut asupra comerţului exterior“ şi înlocuirea lui printr-un regim de concesiuni comerciale.

Vezi şi Opere complete, vol. 44, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 431—432. — *230*.

326 La 4 martie 1922, Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia a adoptat, cu unele modificări, „Tezele cu privire la comerţul exterior“, elaborate de Comisariatul poporului pentru comerţul exterior. În formă definitivă ele au fost aprobate la 10 martie. Tezele porneau de la necesitatea de a se menţine monopolul asupra comerţului exterior şi defineau condiţiile importului şi exportului de mărfuri.

Vezi şi volumul de faţă, documentul 302. — *231*.

www.dacoromanica.ro

327 Este vorba de o culegere de articole ale scriitorilor N.A. Berdeaev, I.M. Bukşpan, F.A. Stepun şi S.L. Frank, publicată în 1922, la Moscova, sub titlul „Oswald Spengler şi declinul Europei". — *231*.

328 Propunerea lui V.I. Lenin a fost adoptată în aceeaşi zi de Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia, care l-a însărcinat pe tov. Voiţic să organizeze tratamentul lui I.E. Rudzutak şi să-i asigure un regim de supraalimentare. — *233*.

329 Răspunzînd la această scrisoare, care-i fusese trimisă la Novonikolaevsk (astăzi Novosibirsk) la 6 martie 1922, S.E. Ciuţkaev, preşedintele Comitetului revoluţionar din Siberia, i-a comunicat la 13 martie lui V.I. Lenin, prin fir direct, că s-a instituit o anchetă a abuzurilor comise la perceperea impozitului în natură în gubernia Novonikolaevsk şi că rezultatele ei vor fi comunicate ulterior.

Mai tîrziu, Ciuţkaev a comunicat Consiliului Comisarilor Poporului că cele relatate de M.A. Bagaev în scrisoarea sa corespund adevărului şi că o serie de agenţi de aprovizionare au fost deferiţi justiţiei.

La 6 martie 1922 i s-a trimis lui M.A. Bagaev, sub semnătura lui N.P. Gorbunov, directorul treburilor C.C.P., următoarea telegramă: „Scrisoarea dv. din 24 ianuarie a fost primită de V.I. Lenin. Se vor lua măsuri" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *234*.

330 Este vorba despre cartea lui Guest L. Haden „The struggle for power in Europe 1917—1921. An outline economic and political survey of the central states and Russia". London, Hodder and Stoughton, 1921. — *234*.

331 Este vorba despre pregătirea pentru tipar a stenogramei cuvîntării „Despre situaţia internaţională şi internă a Republicii sovietice", rostită de V.I. Lenin la 6 martie 1922, la şedinţa fracţiunii comuniste a Congresului general al muncitorilor metalurgişti din Rusia (vezi Opere complete, vol. 45, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 1—17).

Începutul documentului de faţă a fost scris sub textul scrisorii trimise de M.I. Gleasser lui V.I. Lenin, în legătură cu stadiul descifrării stenogramei. — *235*.

332 Acest document constituie un răspuns la scrisoarea din 7 martie 1922 a lui L.M. Hinciuk, preşedintele consiliului de conducere al Uniunii centrale a cooperativelor de consum. Acesta scria că o delegaţie a organizaţiilor cooperatiste — alcătuită din reprezentanţi ai Alianţei cooperatiste internaţionale, din membri ai Societăţii angrosiştilor englezi şi din reprezentanţi ai cooperaţiei franceze şi cehoslovace, care la invitaţia Uniunii centrale a cooperativelor de consum venise în

www.dacoromanica.ro

Rusia — îl roagă pe V.I. Lenin s-o primească. Hinciuk comunica totodată că s-a ajuns la un acord cu vechii cooperatori ruşi aflaţi în străinătate, care au cedat Uniunii centrale a cooperativelor de consum valorile şi aparatul lor din Europa occidentală şi din America şi au declarat că ei nu mai sînt reprezentanţi ai cooperaţiei ruse în străinătate. „Şi acest lucru — scria Hinciuk — înseamnă, de fapt, începutul recunoaşterii noastre în străinătate". Scrisoarea conţinea şi o listă a valorilor cedate (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *235*.

333 Această scrisoare reprezintă răspunsul lui Lenin la rugămintea ce-i fusese adresată de E.S. Varga de a scrie un articol pentru revista „Jahrbuch für Wirtschaft, Politik und Arbeiterbewegung", editată de Comintern.

În partea de sus a scrisorii lui E.S. Varga figurează următoarea însemnare făcută de V.I. Lenin: „la arhivă. S-a răspuns la 9.III.1922". — *237*.

334 Vezi şi volumul de faţă, documentele 368 şi 387.

La propunerea lui V.I. Lenin, E.S. Varga a alcătuit o culegere de extrase din lucrările lui, care a fost publicată în limba germană sub titlul „Die neue ökonomische Politik", sub semnătura „N. Lenin", în „Jahrbuch für Wirtschaft, Politik und Arbeiterbewegung 1922/23", Hamburg, S. 328—344. În prefaţa acestei culegeri, Varga scria că s-a condus după indicaţiile date de Lenin în scrisorile ce i le adresase. În culegere au intrat extrase din următoarele articole, broşuri şi cuvîntări: „Catastrofa care ne ameninţă şi cum trebuie să luptăm împotriva ei", „Principala sarcină a zilelor noastre", „Despre «stîngismul» copilăros şi despre spiritul mic-burghez", „«Stîngismul» — boala copilăriei comunismului", „Despre impozitul în natură (Însemnătatea noii politici şi condiţiile ei)", „Raport cu privire la înlocuirea predării obligatorii a surplusurilor de produse agricole printr-un impozit în natură. 15 martie", prezentat la Congresul al X-lea al partidului, „Raportul politic al Comitetului Central al P.C.(b) din Rusia. 27 martie", prezentat la Congresul al XI-lea al partidului, şi „Cuvîntare rostită la încheierea lucrărilor congresului. 2 aprilie" (vezi Opere complete, vol. 34, Bucureşti, Editura politică, 1965, p. 163—212; vol. 36, p. 84—89, 297—331; vol. 41, 1966, p. 1—104; vol. 43, p. 209—250, 57—74; vol. 45, 1967, p. 75—124, 146—148). — *237*.

335 Acest document reprezintă răspunsul lui V.I. Lenin la o scrisoare a lui G.V. Cicerin, care îl ruga să scrie un articol pentru suplimentul nr. 5 al lui „Manchester Guardian", consacrat în întregime Rusiei.

Printr-o hotărîre din 8 martie 1922 a Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia, G.V. Cicerin şi K.B. Radek au

www.dacoromanica.ro

fost însărcinaţi să redacteze articolele despre Rusia pentru „Manchester Guardian".

Vezi şi volumul de faţă, documentul 266. — *238*.

336 În raportul politic al Comitetului Central al P.C.(b) din Rusia la Congresul al XI-lea al partidului, prezentat la 27 martie 1922, V.I. Lenin s-a referit la problemele ridicate în această scrisoare (vezi Opere complete, vol. 45, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 96—97). — *239*.

337 Este vorba despre confiscarea odoarelor bisericeşti (a argintului, aurului, pietrelor preţioase) în scopul ajutorării înfometaţilor.

Propunerea de a confisca odoarele bisericeşti, care au fost acumulate prin truda multor generaţii de muncitori şi ţărani şi care reprezintă de fapt un bun al poporului, de a le folosi pentru ajutorarea populaţiei înfometate, a pornit din rîndurile oamenilor muncii. Această propunere a fost sprijinită de păturile inferioare ale preoţimii şi de majoritatea credincioşilor, dar a întîmpinat o rezistenţă îndîrjită din partea vîrfurilor conducătoare ale bisericii. Dat fiind că acţiunea de confiscare a odoarelor bisericeşti se desfăşura într-un ritm prea lent, Prezidiul C.E.C. din Rusia a adoptat la 16 februarie 1922 următoarea hotărîre: se va trece de îndată la confiscarea odoarelor din bisericile tuturor cultelor; ele vor fi folosite la cumpărarea de cereale pentru înfometaţi. C.E.C. din Rusia a însărcinat Comisariatul poporului pentru justiţie să elaboreze de urgenţă cuvenitele instrucţiuni pentru aplicarea acestei hotărîri. — *240*.

338 La 14 martie 1922, A.S. Enukidze i-a comunicat lui N.P. Gorbunov, directorul treburilor C.C.P., că, dată fiind situaţia extrem de grea existentă în domeniul locuinţelor, lui S.G. Strumilin i-a fost repartizată suplimentar o singură cameră.

Vezi şi volumul de faţă, documentul 263. — *240*.

339 Această dispoziţie a fost scrisă pe verso-ul unei scrisori a lui I.I. Radcenko, care cerea să se permită profesorului E.S. Menşikov, lucrător la Direcţia exploatării hidraulice a turbei, să plece la tratament în Germania şi să i se acorde în acest scop 2 000 de ruble-aur din ceea ce a rămas nefolosit din fondurile alocate pentru comenzile Direcţiei exploatării hidraulice a turbei. — *240*.

340 Obiectul divergenţei dintre A.D. Ţiurupa şi L.B. Krasin, de o parte, şi G.I. Sokolnikov, de altă parte, îl constituia fondul de rulment al Comisariatului poporului pentru comerţul exterior. Sokolnikov propunea ca pentru finanţarea operaţiilor curente ale acestui comisariat să se înfiinţeze o bancă pentru comerţul exterior şi se pronunţa împotriva sporirii fondului de rulment de la 10 000 000 la 50 000 000 de ruble.

www.dacoromanica.ro

Prezenta scrisoare i-a fost prilejuită lui V.I. Lenin de o declarație a membrilor Consiliului Comisarilor Poporului, rămași în minoritate la vot, care protestau împotriva hotărîrii adoptate la 14 martie 1922 de C.C.P. de a spori fondul de rulment al Comisariatului poporului pentru comerțul exterior la suma de 50 000 000 de ruble-aur, care urma să fie prelevată din cuantumul valutei obținute din vînzarea tuturor mărfurilor pentru export (V.I. Lenin nu a participat la această ședință).

La 15 martie 1922, Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia, examinînd această problemă, a considerat necesar ca hotărîrea sus-menționată să fie anulată. Consiliul Comisarilor Poporului, ținînd seama de această recomandare, la 21 martie a revenit asupra hotărîrii sale din 14 martie și a decis ca fondul de rulment al Comisariatului poporului pentru comerțul exterior să fie majorat la 40 000 000 de ruble-aur, „prin defalcarea unei cote de 50% din suma totală de valută obținută de sus-numitul comisariat din realizarea mărfurilor pentru export și destinată a fi vărsată în fondul valutar general al statului" („Colecția de hotărîri și dispoziții ale guvernului muncitoresc-țărănesc", 1922, nr. 25, p. 289). — *241*.

341 Într-o telefonogramă adresată lui V.I. Lenin, T.A.Runov, șeful Direcției generale a gospodăriilor agricole ale întreprinderilor industriale ale republicii, cerea să se aloce de urgență suma de 115 000 de ruble antebelice în scopul reparării a 7 mașini pentru mecanizarea lucrărilor de ameliorare, care fuseseră primite, cu sprijinul lui Lenin, din Republica Extremului Orient.

Direcția generală a gospodăriilor agricole ale întreprinderilor industriale ale republicii a fost înființată în primăvara anului 1919; ea conducea sovhozurile ce fuseseră repartizate unor întreprinderi industriale, le aproviziona cu semințe, unelte și mijloace bănești. Tot ei îi revenea și sarcina de a dezvolta culturile tehnice (sfecla de zahăr, tutunul etc.).

La expoziția acestei direcții generale, despre care amintește V.I. Lenin, au participat 73 de sovhozuri din apropierea Moscovei, care aparțineau guberniilor Moscova, Reazan, Tula, Smolensk și Kaluga și care aveau o suprafață cultivată de peste 15 000 de deseatine. Aici erau expuse cereale, legume, animale, păsări, mașini agricole, batoze cu motoare electrice etc. Expoziția s-a bucurat de un mare succes: într-o săptămînă a fost vizitată de peste 100 000 de oameni (vezi V.I. Lenin. Opere complete, vol. 53, București, Editura politică, 1970, documentul 363). — *242*.

342 La 20 martie, pe numele lui N.P. Gorbunov s-a primit o informare din partea lui Maiski, șeful secției financiare-contabile a Direcției generale a gospodăriilor agricole ale întreprinderilor industriale, care făcea cunoscut că chestiunea elibe-

www.dacoromanica.ro

rării de mijloace către această direcţie va fi examinată de direcţia Băncii de Stat la 21 martie 1922.

Răspunsul lui Sokolnikov n-a fost găsit. — *242*.

343 În scrisoarea de care e vorba aici, A.D. Ţiurupa, vicepreşedinte al Consiliului Muncii şi Apărării, îi comunica lui D.I. Kurski, comisar al poporului pentru justiţie, că C.M.A., printr-o hotărîre din 3 februarie 1922, a satisfăcut cererea Trustului zahărului, acordîndu-i permisiunea de a vinde pe piaţa liberă peste 1 000 000 de puduri de zahăr, cu condiţia ca preţul de vînzare să nu fie mai scăzut decît cel de pe piaţă. Dar, scria Ţiurupa, din informaţiile primite reiese că trustul a început să vîndă zahărul la un preţ de două ori mai mic decît cel de pe piaţă şi a desfăcut doar o cantitate de 56 000 de puduri. Ţiurupa cerea Comisariatului poporului pentru justiţie să cerceteze acest caz. — *242*.

344 La 7 septembrie 1921, Consiliul Comisarilor Poporului a hotărît să-l trimită în străinătate, pentru o comandă de maşini, pe R.E. Klasson, şeful Direcţiei exploatării hidraulice a turbei. În grupul care urma să plece la Berlin a fost inclus şi fiul acestuia, I.R. Klasson, tehnician principal la aceeaşi instituţie. Printr-o dispoziţie a lui V.I. Lenin din 19 octombrie 1921, plecarea lui I.R. Klasson în străinătate a fost interzisă. — *243*.

345 Este vorba despre manuscrisul cărţii lui I.I. Skvorţov-Stepanov „Electrificarea R.S.F.S.R. în legătură cu faza de tranziţie a economiei mondiale“, care fusese pregătit din însărcinarea lui V.I. Lenin.

Vezi şi volumul de faţă, Anexe, documentul 12.

Cartea a ieşit de sub tipar în martie 1922 şi avea o prefaţă scrisă de V.I. Lenin (vezi Opere complete, vol. 45, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 54—56). — *243*.

346 Este vorba despre un tabel din cartea: Dr. G. Respondek. „Weltwirtschaftlicher Stand und Aufgaben der Elektroindustrie“, Berlin, 1920, care a fost reprodus de I.I. Skvorţov-Stepanov la pagina 97 a cărţii sale şi care indica gradul de electrificare a unor ramuri industriale în Statele Unite ale Americii. În coloana „Necesarul de energie“ (în cai putere), la rubricile industria bumbacului, industria electrotehnică, turnătorii şi uzine constructoare de maşini figura aceeaşi cifră — 1 585 953 —, ceea ce i-a trezit lui Lenin unele bănuieli.

În legătură cu această cifră, I.I. Skvorţov-Stepanov scria într-o notă la tabel: „Aceste cifre, absolut egale între ele, provoacă îndoieli. Tabelul a fost luat din cartea lui Respondek (p. 3). El este un autor destul de atent. După toate probabilităţile, el a luat aceste date din surse americane, care nu totdeauna se disting prin precizie“. — *244*.

www.dacoromanica.ro

347 Aceste rînduri au fost scrise de V.I. Lenin pe o scrisoare ce-i fusese trimisă, la 19 martie 1922, de către G.M. Krjijanovski, preşedintele Comisiei de stat a planificării a R.S.F.S.R., care cerea să se aprobe componenţa — propusă de el — a prezidiului Comisiei de stat a planificării, alcătuit din nouă persoane, şi din rîndul acestora să fie desemnat un grup conducător de trei.

La 23 martie 1922, Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia a aprobat componenţa prezidiului Comisiei de stat a planificării propusă de Krjijanovski şi a stabilit un grup conducător alcătuit din G.M. Krjijanovski, G.L. Peatakov şi P.S. Osadcii, cerîndu-i, totodată, lui Peatakov să-şi îndeplinească în continuare sarcinile ce le avea în cadrul prezidiului Consiliului economic superior pînă la întoarcerea lui I.T. Smilga, şeful Direcţiei generale a combustibilului, care se afla în străinătate, la tratament. La 4 aprilie 1922, problema componenţei Comisiei de stat a planificării a fost soluţionată de Consiliul Comisarilor Poporului în sensul indicaţiilor date de Biroul Politic (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *244*.

348 Într-o scrisoare trimisă lui V.I. Lenin la 19 martie 1922, G.M. Krjijanovski, după ce relata despre discuţiile ce le avusese cu F.E. Dzerjinski, comisarul poporului pentru căile de comunicaţie, propunea o serie de măsuri menite să ducă la o îmbunătăţire a conducerii transportului feroviar: reorganizarea colegiului Comisariatului poporului pentru căile de comunicaţie, în care să fie atraşi şi specialiştii necesari; reducerea aparatului central, peste măsură de umflat, şi transferarea în provincie a lucrătorilor astfel eliberaţi; degrevarea aparatului central de funcţiile economice pe care nu le poate îndeplini, prin trecerea lor în atribuţia direcţiilor de cale ferată, prin completarea acestora cu reprezentanţi ai celor mai importante organizaţii economice din regiunea respectivă, precum şi prin alte măsuri. În încheiere, Krjijanovski scria: „I-am citit lui Feliks Edmundovici la telefon această scrisoare şi el mi-a spus că subscrie la toate cele expuse de mine aici“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *244*.

349 La 23 martie 1922, între guvernul R.S.F.S.R. şi compania „Friedrich Krupp din Essen“ a fost încheiat un contract de concesiune prin care se dădeau în exploatare acestei companii 50 000 de deseatine de pămînt în districtul Salsk din gubernia Don, pe o perioadă de 24 de ani, „în vederea practicării unei agriculturi raţionale“. Prin acest contract, concesionarul era obligat să înzestreze gospodăria cu inventar, materiale, cu construcţiile necesare, iar drept echivalent bănesc pentru această concesiune el urma să predea anual guvernului sovietic 20% din recoltă. Contractul a fost semnat de reprezentantul

www.dacoromanica.ro

companiei, dar directorii ei au refuzat să-l ratifice (vezi şi volumul de faţă, documentele 225 şi 393). — *245*.

350 La 21 martie 1922, G.I. Sokolnikov i-a trimis răspuns lui V.I. Lenin, care a subliniat o serie de pasaje din scrisoarea lui şi a făcut unele însemnări:

„Mult stimate Vladimir Ilici,

Mai trebuie să citiţi încă o dată cele scrise de Belov.

1. Am citit memoriul lui Belov. După părerea mea, nu conţine nimic judicios, şi multe lucruri sînt prezentate în mod confuz. La sate, achiziţiile trebuie să fie efectuate nu înainte de strîngerea recoltei, ci după strîngerea ei.

Asta-i esenţial.

2. La noi, controlul încasării impozitelor în bani este organizat din cale-afară de prost... majoritatea impozitelor abia acum au fost date publicităţii — cu gazul lampant şi cu sarea au tărăgănat mai mult de două luni şi aceeaşi tărăgăneală se observă acum cu zahărul... Principala dificultate constă în faptul că încasările din impozite sînt reţinute «pe alocuri» pentru astuparea unor goluri...

Aici e pericolul! Trebuie să dăm zor prin toate mijloacele.

N.B.

3. Banca de Stat studiază (treaba a fost bine organizată) registrele trusturilor care-i solicită credite... au fost controlate două trusturi...; am dat dispoziţie să fie atraşi în această acţiune contabili dintre cei mai capabili, care să îndeplinească rolul de «controlori ai balanţelor».

Trebuie să aflăm cum îi cheamă, „să alegem“ pe *c e i m a i b u n i* dintre ei, pentru *a-i folosi la nevoie.*

Cu salutări tovărăşeşti,
G. Sokolnikov“.

În partea de sus a scrisorii lui Sokolnikov, Lenin a scris următoarea dispoziţie către secretare: „Daţi-o tovarăşilor Ţiurupa şi Rîkov s-o citească şi ei, iar după aceea să mi-o dea înapoi. 28/III. *Lenin*“. — *246*.

351 Acest document a fost scris de Lenin ca răspuns la o scrisoare ce-i fusese trimisă, la 18 martie 1922, de L.B. Krasin, comisar al poporului pentru comerţul exterior, care ridica obiecţii

www.dacoromanica.ro

împotriva noii componenţe pe care urma s-o capete colegiul comisariatului respectiv potrivit recomandărilor făcute de Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia. După ce făcea unele aprecieri asupra stării de lucruri existente la comisariat şi amintea de desele sale absentări, Krasin scria că într-o asemenea componenţă colegiul nu va putea să facă faţă nici măcar cerinţelor muncii curente. Includerea în colegiu a unor oameni care nu cunosc comerţul exterior şi care, după părerea lui, sînt împotriva monopolului comerţului exterior era considerată de el ca inoportună din punct de vedere practic cît şi din punct de vedere politic. El susţinea că A.M. Lejava, adjunct al comisarului poporului, care este un bun cunoscător al problemelor comerţului şi transportului şi care munceşte cu multă abnegaţie într-un domeniu atît de dificil, nu este apreciat la justa lui valoare şi insista ca el să fie menţinut în această funcţie şi să i se ataşeze „doi-trei lucrători noi, care să-l ajute *şi să-şi însuşească secretele meseriei*". Krasin scria că, dacă Lejava e scos din colegiu, el consideră că demisia sa din funcţia ce o ocupă în acest comisariat devine inevitabilă. La scrisoare era anexată o listă de membri ai colegiului propuşi de el.

La 20 martie 1922, Biroul Politic, examinînd problema componenţei colegiului Comisariatului poporului pentru comerţul exterior, a stabilit că, „în interesul dezvoltării comerţului exterior, cît şi din considerente de politică externă, este absolut necesar ca tov. Krasin să rămînă în postul de comisar al poporului pentru comerţul exterior" şi l-a numit pe M.I. Frumkin în postul de adjunct al comisarului poporului. La 27 martie, Consiliul Comisarilor Poporului a aprobat colegiul Comisariatului poporului pentru comerţul exterior în următoarea componenţă: L.B. Krasin, comisar al poporului, A.M. Lejava şi M.I. Frumkin, adjuncţi ai comisarului poporului, I.I. Radcenko, P.S. Sorokin, A.V. Barski şi K.M. Begghe, membri ai colegiului (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *246*.

352 Cu toate că Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia, prin hotărîrea sa din 10 martie 1922, a aprobat „Tezele cu privire la comerţul exterior", care porneau de la necesitatea monopolului comerţului exterior, unele cadre de conducere din aparatul de partid şi de stat continuau să insiste pentru desfiinţarea monopolului comerţului exterior sau pentru atenuarea lui.

Vezi şi volumul de faţă, documentul 412. — *247*.

353 În scrisoarea sa din 21 martie 1922, menţionată aici, M.I. Frumkin îşi expunea punctul de vedere în legătură cu starea de lucruri existentă la Comisariatul poporului pentru comerţul exterior. Frumkin considera că hotărîrea Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia prin care el era inclus

www.dacoromanica.ro

în colegiul Comisariatului poporului pentru comerțul exterior și era numit în funcția de adjunct al comisarului poporului este inoportună dintr-o serie întreagă de motive, și în primul rînd pentru că între el „și Krasin sînt divergențe de principii într-o problemă esențială, care privește caracterul monopolului comerțului exterior", și cerea să fie lăsat în postul ce-l deținea la Comisariatul poporului pentru aprovizionare (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *248*.

354 Lenin se referă la materialele pentru raportul politic al Comitetului Central la Congresul al XI-lea al P.C.(b) din Rusia. — *249*.

355 La 25 martie 1922, plenara C.C. al P.C.(b) din Rusia, examinînd problemele legate de pregătirea celui de-al XI-lea Congres al partidului, a aprobat planul propus de Lenin pentru raportul său la acest congres (vezi Opere complete, vol. 45, București, Editura politică, 1967, p. 66—68). Plenara a desemnat în calitate de coraportor la raportul politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia pe L.B. Kamenev (la congres n-a fost prezentat un coraport). — *249*.

356 Prezenta dispoziție, dată lui N.P. Gorbunov, ca și scrisoarea precedentă, adresată lui L.B. Kamenev, au fost scrise de V.I. Lenin în legătură cu tratativele purtate cu comerciantul francez J. Veiler, care se oferise să livreze produse alimentare. La 11 februarie 1922, Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia, la cererea lui L.B. Kamenev, a discutat propunerile lui Veiler și a atras atenția Comisariatului poporului pentru comerțul exterior că ar fi de dorit să se importe produse alimentare. Tratativele în acest scop au fost duse de B.I. Plavnik, membru al colegiului Comisariatului pentru comerțul exterior, și S.D. Vulfson, vicepreședinte al Asociației de consum din Moscova. — *250*.

357 În nota informativă întocmită la 25 martie 1922 de I.I. Miroșnikov, directorul adjunct al treburilor C.C.P., se arăta că S.D. Vulfson este membru de partid din 1902 și că B.I. Plavnik, de asemenea, face parte din P.C.(b) din Rusia. La cea de-a doua întrebare, Miroșnikov răspundea că, judecînd după mostrele prezentate, marfa este de bună calitate și se află la Libava (astăzi Liepaia) și adăuga că un grup de funcționari ai Asociației de consum din Moscova a plecat într-acolo; pentru conservele de carne i s-au plătit lui Veiler 40 de miliarde de ruble din fondurile circulante ale Asociației de consum din Moscova și din cele ale Sovietului orășenesc. Răspunzînd la cea de-a treia întrebare, Miroșnikov scria că achiziționarea de alimente de la Veiler este avantajoasă. „Conservele — se spunea mai departe în nota informativă — au fost cumpărate cu 2 franci și 20 de centime kilogramul, adică cu 75 000 de ruble funtul..., iar prețul pe piață era, în februarie, de 125 000 —

www.dacoromanica.ro

150 000 de ruble funtul. Acum (în martie), pe piaţă nu se mai găsesc conserve, iar carnea se vinde cu 200 000—225 000 de ruble funtul" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *250*.

358 Este vorba despre protestul fracţiunii comuniste de la cea de-a 5-a sesiune a Uniunii centrale a cooperativelor de consum împotriva hotărîrii adoptate, la 22 martie 1922, de Consiliul Muncii şi Apărării cu privire la îndeplinirea de către Uniune a obligaţiilor prevăzute în contractul încheiat de ea cu Comisariatul poporului pentru aprovizionare. Prin această hotărîre, obligaţiile Uniunii privind livrarea de cereale către acest comisariat erau reduse la 10 000 000 de puduri.

O copie a scrisorii lui V.I. Lenin a fost trimisă spre informare tuturor membrilor C.C. al P.C.(b) din Rusia.

La 23 martie 1922, Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia a examinat protestul fracţiunii şi a recomandat Comisariatului poporului pentru aprovizionare şi Uniunii centrale a cooperativelor de consum să prezinte spre aprobare Consiliului Muncii şi Apărării un acord prin care Uniunea se obliga să livreze Comisariatului o cantitate de 9 000 000 de puduri de cereale. La 24 martie, Consiliul Muncii şi Apărării şi-a modificat hotărîrea anterioară în conformitate cu recomandarea făcută de Biroul Politic. — *251*.

359 Această scrisoare i-a fost prilejuită lui V.I. Lenin de un memoriu înaintat Biroului Politic de către K.S. Eremeev, redactor al ziarului „Rabocii"; acesta protesta împotriva directivelor date, la 6 martie 1922, de Biroul Organizatoric al C.C. al P.C.(b) din Rusia, care prevedeau reducerea formatului ziarului, schimbarea caracterului lui, a conţinutului etc.

La 23 martie 1922, Biroul Politic a confirmat hotărîrea Biroului Organizatoric cu privire la ziarul „Rabocii" şi a recomandat Secţiei de propagandă şi agitaţie a Comitetului Central să organizeze o consfătuire cu delegaţii la cel de-al XI-lea Congres al partidului, la care să discute problema înfiinţării unui ziar popular pentru muncitori.

Ziarul „Rabocii", publicaţie a C.C. al P.C.(b) din Rusia, a apărut de la 1 martie 1922; de la 1 iulie, începînd cu nr. 98, şi-a schimbat numele în „Raboceaia Gazeta"; a apărut pînă în ianuarie 1932. — *251*.

360 La 31 martie 1922, ambasada R.S.F.S.R. în Germania a comunicat că Ministerul Afacerilor Externe al Germaniei este de acord să elibereze imediat viza pentru V.A. Avanesov, cu condiţia ca scopul călătoriei lui să fie exclusiv tratamentul.

Vezi şi volumul de faţă, documentul 394. — *252*.

361 V.I. Lenin se referă la o scrisoare a lui I.A. Zelenski, secretar al Comitetului organizaţiei din Moscova a P.C.(b) din Rusia, adresată lui I.I. Skvorţov-Stepanov, căruia îi făcea cunoscut

www.dacoromanica.ro

că este mobilizat în campania de agitaţie pentru confiscarea odoarelor bisericeşti şi că această sarcină „trebuie îndeplinită fără întîrziere".

Sus, în colţul din stînga al acestei scrisori, Lenin a scris: „Să i se dea **concediu**".

La 30 martie 1922, Secretariatul C.C. al P.C.(b) din Rusia a recomandat Comitetului organizaţiei din Moscova să acorde neîntîrziat concediu lui I.I. Skvorţov-Stepanov şi în această perioadă să nu-l antreneze în nici un fel de acţiune. — *253*.

362 În anii 1921—1922, profesorul V.N. Ipatiev, membru al prezidiului Consiliului economic superior, s-a aflat în delegaţie în Belgia şi în Franţa.

Raportul lui V.N. Ipatiev, la care se referă V.I. Lenin, n-a fost găsit. Judecînd după cele spuse de G.M. Krjijanovski într-o scrisoare adresată la 31 martie 1922 lui V.I. Lenin, în acest raport era vorba despre rezultatele activităţii lui Ipatiev în Franţa. Krjijanovski semnala naivitatea politică a lui Ipatiev, dar în acelaşi timp aprecia în mod favorabil rezultatele activităţii desfăşurate de el în Franţa: „a) o serie întreagă de propuneri concrete în domeniul concesiunilor; b) o oarecare îndepărtare de orientarea poloneză; c) o oarecare scindare în lagărul franco-belgian, cel mai anchilozat dintre toate; d) informaţii despre somităţi şi persoane într-adevăr active şi sesizarea veleităţilor unor anumite grupuri..." (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *253*.

363 *Republica Extremului Orient* — stat democratic, creat, sub conducerea bolşevicilor, în condiţiile luptei desfăşurate de masele muncitoare împotriva intervenţiei militare străine în Extremul Orient. Ea a fiinţat de la 6 aprilie 1920 pînă la 14 noiembrie 1922. Constituirea Republicii Extremului Orient, a acestui stat „tampon" care avea o formă burghezo-democratică, dar care în fond promova o politică sovietică, răspundea intereselor Rusiei Sovietice, care căuta să evite o ciocnire armată faţă în faţă cu imperialismul japonez şi să-şi asigure un răgaz de lungă durată pe Frontul de est.

După izgonirea intervenţioniştilor japonezi, Adunarea populară a Republicii Extremului Orient s-a adresat, la 14 noiembrie 1922, Comitetului Executiv Central din Rusia cu cererea ca această republică să fie inclusă în R.S.F.S.R., iar valabilitatea Constituţiei sovietice să se extindă şi asupra teritoriului ei. La 15 noiembrie 1922, printr-o declaraţie a C.E.C. din Rusia, Republica Extremului Orient a devenit parte componentă inseparabilă a R.S.F.S.R. — *254*.

364 La 22 martie 1922, Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia a adoptat următoarea hotărîre: „Se recomandă tovarăşului Kurski ca, pînă la elaborarea decretului cu privire la introducerea normelor riguroase ale codului civil şi a unor stricte

www.dacoromanica.ro

raporturi juridice, să depună la C.C.P., iar după aceea şi la C.E.C. din Rusia, un proiect de decret cu privire la principalele drepturi patrimoniale recunoscute de R.S.F.S.R. şi ocrotite de legi şi de instanţele judecătoreşti" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *257*.

365 Proiectul de decret „Cu privire la principalele drepturi patrimoniale private recunoscute de R.S.F.S.R. şi ocrotite de legile şi de instanţele ei judecătoreşti" a fost elaborat de Comisariatul poporului pentru justiţie, aprobat la 22 mai 1922 de sesiunea a III-a a C.E.C. din Rusia al celei de-a IX-a legislaturi, iar la 18 iunie 1922 a fost publicat în „Izvestiia C.E.C. din Rusia". — *257*.

366 Este vorba despre scrisoarea trimisă lui V.I. Lenin la 16 februarie 1922 de Charles P. Steinmetz, om de ştiinţă american, specialist în electrotehnică. Steinmetz scria că este entuziasmat de imensa activitate ce se desfăşoară în scopul renaşterii sociale şi industriale a Rusiei şi arăta că este gata să ajute la rezolvarea unor probleme tehnice, în special în domeniul construcţiilor electrice. — *258*.

367 În aceeaşi zi, G.M. Krjijanovski, într-o scrisoare de răspuns adresată lui V. I. Lenin, confirma cele spuse anterior de el despre Ch. Steinmetz, arătînd că acesta este un mare om de ştiinţă, care se bucură de o largă reputaţie în cercurile tehnice.—*258*.

368 G.M. Krjijanovski a propus o variantă la ultimul alineat din răspunsul pentru Charles P. Steinmetz, care a fost folosită parţial de Lenin.

Pe scrisoarea de faţă se află înscrisă o indicaţie a lui Lenin: „Al doilea exemplar să fie trimis tovarăşului Martens". O scrisoare cu conţinut analog a fost trimisă lui L.K. Martens.

Scrisoarea lui Ch. Steinmetz şi răspunsul lui V.I. Lenin au fost publicate la 19 aprilie 1922 în ziarele „Pravda" şi „Izvestiia C.E.C. din Rusia" (vezi Opere complete, vol. 45, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 157—158).

La 7 decembrie 1922, V.I. Lenin i-a scris încă o scrisoare lui Ch. Steinmetz (vezi volumul de faţă, documentul 506). — *258*.

369 Pe cît se pare, este vorba de acordarea vizei de intrare în R.S.F.S.R. brigăzii americane de tractoare, organizată de „Asociaţia prietenilor Rusiei Sovietice (S.U.A.)". — *259*.

370 Este vorba despre o scrisoare pe care I.K. Ejov, şeful Direcţiei depozitelor de stat a Consiliului economic superior, i-a trimis-o, la 3 aprilie 1922, Lidiei Fotieva. El solicita o întrevedere cu V.I. Lenin şi cerea să i se treacă pe ordinea de zi a unei şedinţe C.C.P. proiectul unei hotărîri — trimis de el la propunerea lui Lenin — care prevedea că anumite clădiri,

www.dacoromanica.ro

care sînt folosite ca depozite, să fie scoase de sub administrarea organelor locale ale puterii de stat şi trecute Direcţiei depozitelor de stat a Consiliului economic superior.

Vezi şi Opere complete, vol. 53, Bucureşti, Editura politică, 1970, documentele 352, 429 şi 473. — *259*.

371 Acest document a fost scris sub textul unei scrisori trimise de A.M. Krasnoşcekov, la 3 aprilie 1922, Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia şi lui V.I. Lenin. După ce făcea o apreciere asupra stării de lucruri existente la Comisariatul poporului pentru finanţe, Krasnoşcekov scria despre unele divergenţe intervenite între el şi G.I. Sokolnikov, adjunct al comisarului poporului pentru finanţe, pe care nu le considera totuşi a fi atît de serioase încît să reclame eliberarea lui din funcţia ce o deţine la acest comisariat. Krasnoşcekov cerea să fie rezolvată cît mai repede această problemă şi, în caz că nu va fi posibil să rămînă la Comisariatul poporului pentru finanţe, să fie numit membru al prezidiului Consiliului economic superior. — *260*.

372 G.I. Sokolnikov i-a răspuns lui V.I. Lenin în aceeaşi zi. El îl aprecia pe Krasnoşcekov ca pe un lucrător „fără îndoială remarcabil" şi propunea ca, pînă ce acesta „se va familiariza cu «particularităţile» regimului sovietic", să fie folosit într-o muncă „pe care ar putea mai uşor s-o cuprindă şi care i-ar permite să exercite o conducere personală directă". Sokolnikov a făcut aprecieri favorabile la adresa lui Alski şi a pus problema întăririi colegiului Comisariatului poporului pentru finanţe.

La 6 aprilie 1922, Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia a adoptat următoarea hotărîre: „a) Secretariatul Comitetului Central este însărcinat să comunice tovarăşului Krasnoşcekov că s-a hotărît ca el să fie trimis să lucreze fie la Comisariatul poporului pentru finanţe, fie la Consiliul economic superior, acordîndu-i-se în prealabil un concediu de două săptămîni pentru însănătoşire deplină.

b) Problema întăririi colegiului Comisariatului poporului pentru finanţe şi a folosirii tovarăşului Krasnoşcekov să fie transferată Biroului Organizatoric" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

Printr-o hotărîre a Biroului Politic din 13 aprilie 1922, Krasnoşcekov a fost inclus în componenţa prezidiului Consiliului economic superior; în aceeaşi şedinţă a fost stabilită şi componenţa colegiului Comisariatului poporului pentru finanţe. — *260*.

373 Vezi adnotarea 41. — *261*.

www.dacoromanica.ro

374 Această scrisoare, precum şi o serie de alte documente ce urmează, se referă la problemele legate de cercetarea Anomaliei magnetice de la Kursk.

Explorarea Anomaliei a început încă înainte de Revoluţia din Octombrie, dar atunci nu s-a efectuat o amplă muncă de cercetare. Lucrările de explorare în regiunea respectivă au început în 1919.

La 24 august 1920, Consiliul Muncii şi Apărării a adoptat hotărîrea „Cu privire la explorarea regiunii Anomaliei magnetice de la Kursk". În această hotărîre se arăta că „toate lucrările legate de explorarea Anomaliei magnetice de la Kursk prezintă o importanţă statală deosebită" şi că toate autorităţile de stat, civile şi militare sînt obligate să sprijine aceste lucrări. Lucrările de cercetare a Anomaliei au căpătat o mare amploare după terminarea războiului civil.

V.I. Lenin a manifestat un interes cu totul deosebit faţă de aceste lucrări. Despre atenţia şi despre sprijinul acordat de el acestei acţiuni ne vorbesc atît documentele publicate în volumul de faţă, cît şi amintirile contemporanilor — ale lui I.M. Gubkin, V.N. Rozanov şi ale altora (vezi „Amintiri despre V.I. Lenin", Bucureşti, Editura politică, partea a doua, 1958, p. 405—431, 459).

În aprilie 1923, în regiunea Anomaliei magnetice de la Kursk au fost obţinute primele probe de cuarţite metalifere. După lucrări îndelungate, la începutul deceniului al 4-lea au fost descoperite bogatele zăcăminte de minereu de la Lebedinsk şi Iujno-Korobov. Exploatarea pe scară mare a zăcămintelor de minereu de fier din această regiune a început în deceniul al 7-lea.

În programul P.C.U.S. adoptat de Congresul al XXII-lea se prevede crearea unei baze metalurgice în partea europeană centrală a U.R.S.S., care să valorifice minereul de fier din Anomalia magnetică de la Kursk. — *262.*

375 Ulterior, în amintirile sale despre V.I. Lenin, L.K. Martens a scris despre această călătorie: „Vladimir Ilici se interesa îndeaproape de Anomalia magnetică de la Kursk, întrucît vedea în ea imense posibilităţi de dezvoltare a metalurgiei noastre. La începutul anului 1922, mi-a dat dispoziţie să mă duc la Kursk şi să caut să lămuresc ce reprezintă această Anomalie şi care este importanţa ei... Vladimir Ilici, căruia îi erau cunoscute controversele pe această temă, voia să obţină informaţii cît mai complete despre Anomalia magnetică de la Kursk" („Amintiri despre V.I. Lenin", partea a treia, Moscova, 1961, p. 345—346). — *262.*

376 Manuscrisul despre care e vorba aici i-a fost dat lui L.K. Martens de autorul lui, scriitorul american Johnn Kenneth Turner, pentru a fi folosit cum va găsi Lenin de cuviinţă, întrucît editorii americani au refuzat să-l publice. El conţinea mate-

www.dacoromanica.ro

riale în legătură cu participarea S.U.A. la primul război mondial.

Cartea a fost editată în 1922 la New York sub titlul „Shall it be again?". — *264*.

377 Din însărcinarea lui V.I. Lenin, V.V. Adoratski, încă din toamna anului 1920, a început pregătirea pentru tipar a scrisorilor alese ale lui K. Marx şi F. Engels.

V.I. Lenin a acordat o mare importanţă editării corespondenţei întemeietorilor comunismului ştiinţific, a urmărit cu atenţie munca depusă de V.V. Adoratski în această direcţie şi i-a acordat tot sprijinul. Între altele i-a pus la dispoziţie extrasele şi însemnările făcute de el în 1913, cînd a citit ediţia germană, în patru volume, „Karl Marx, Friedrich Engels. Briefwechsel. 1844—1883" (vezi V.I. Lenin, „Conspectul «Corespondenţei dintre K. Marx şi F. Engels. 1844—1883»", Moscova, 1959). În scrisorile adresate lui V.V. Adoratski la 2 august 1921 şi 10 aprilie 1922, ca şi în observaţiile pe marginea unei scrisori a acestuia, V.I. Lenin a dat indicaţii concrete în legătură cu editarea scrisorilor alese ale lui K. Marx şi F. Engels (vezi Opere complete, vol. 53, Bucureşti, Editura politică, 1970, documentele 144 şi 343, precum şi volumul de faţă, documentele 371—373).

Despre atenţia cu care V.I. Lenin urmărea editarea scrisorilor alese ale lui K. Marx şi F. Engels, despre indicaţiile lui şi despre sprijinul acordat de el ne vorbeşte V.V. Adoratski într-un articol publicat de el mai tîrziu: „În decurs de optsprezece ani" (vezi „Amintiri despre V.I. Lenin", partea I, Bucureşti, E.S.P.L.P., 1957, p. 333—335).

Lucrarea „Scrisori. Teorie şi politică în corespondenţa lui Marx şi Engels" a apărut la sfîrşitul anului 1922. — *265*.

378 În primăvara anului 1922, medicii i-au recomandat lui V.I. Lenin un concediu de lungă durată şi aer de munte. El şi-a propus să plece în Caucaz sau în oricare alt loc corespunzător; în legătură cu aceasta, el a avut convorbiri şi schimb de scrisori cu G.K. Ordjonikidze şi cu alţi tovarăşi.

Călătoria a rămas în stare de proiect. — *265*.

379 Este vorba despre o telefonogramă trimisă de A.I. Rîkov ca răspuns la o scrisoare a lui V.I. Lenin din 5 aprilie 1922 (vezi volumul de faţă, documentul 360). Referindu-se la faptul că materialele cercetărilor în legătură cu Anomalia magnetică de la Kursk — care fuseseră efectuate încă înainte de revoluţie de profesorul german Leist — erau cunoscute în străinătate, Rîkov propunea ca cercetările să fie concesionate unor străini.

Sub textul acestei telefonograme, V.I. Lenin a scris: „Tovarăşe Rîkov! O să mai discutăm noi cînd ne întîlnim. Înapoiaţi această scrisoare Fotievei. 12/IV. *Lenin*". — *267*.

www.dacoromanica.ro

380 Aflînd, de la L.B. Krasin şi M.I. Ulianova, că V.I. Lenin intenţionează să meargă la odihnă şi tratament în Caucaz, Kamo (S.A. Ter-Petrosian) i-a scris o scrisoare, în care-l ruga să-l ia cu el pentru a-l păzi şi a-i fi de ajutor în diverse împrejurări. Vezi şi documentul 364. — *267*.

381 După cum se vede din notele lui V.A. Smolianinov, cu studierea dărilor de seamă ale consfătuirilor economice locale au fost însărcinaţi lucrători cu munci de răspundere de la Comisia de stat a planificării şi din Direcţia centrală de statistică. Declarîndu-se de acord cu această măsură, cu condiţia ca acţiunea să fie organizată în mod serios şi operativ, Lenin a cerut să i se prezinte fără întîrziere o listă a persoanelor care sînt obligate să cunoască conţinutul acestor dări de seamă. — *269*.

382 Cartea lui V.V. Adoratski „O programă axată pe problemele fundamentale ale marxismului" a fost editată în 1922. — *270*.

383 Aceste rînduri au fost scrise sub textul autobiografiei lui V.V. Adoratski, care cerea Comisiei Centrale de Control să i se considere stagiul de partid cu începere din 1904. Cererea i-a fost satisfăcută. — *270*.

384 Această recomandaţie a fost scrisă la rugămintea lui V.V. Adoratski (vezi volumul de faţă, documentul 373). — *270*.

385 La 21 aprilie 1922, Consiliul Muncii şi Apărării a stabilit că „pentru a asigura oraşului Moscova energia electrică necesară este nevoie de conectarea, în cel mai scurt timp, a centralei de la Kaşira la reţeaua generală de alimentare a capitalei" şi a însărcinat Consiliul superior al transporturilor şi Comisariatul poporului pentru căile de comunicaţie să aprovizioneze de urgenţă centrala electrică de la Kaşira cu combustibil, pentru a asigura funcţionarea ei neîntreruptă (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

Vezi şi volumul de faţă, documentul 92. — *275*.

386 Este vorba despre arhiva şi biblioteca lui V.I. Lenin, care au fost lăsate de el la Cracovia şi Poronino cînd a plecat în Elveţia, la începutul primului război mondial. Manuscrisul despre statistica agrară germană din 1907, la care se referă V.I. Lenin, este, după cît se pare, lucrarea „Structura capitalistă a agriculturii moderne". Ea i-a fost luată de către un căpitan de jandarmi cu prilejul percheziţiei efectuate la locuinţa lui la 25 iulie (7 august) 1914.

Despre necesitatea de a căuta şi trimite în Rusia Sovietică cărţile şi manuscrisele lui de la Poronino şi Cracovia, V.I. Lenin i-a scris lui Ganeţki şi mai înainte, la 20 martie 1921 (vezi Opere complete, vol. 52, Bucureşti, Editura politică, 1969, documentul 186).

www.dacoromanica.ro

Abia în 1924, după moartea lui V.I. Lenin, I.S. Ganeţki, trimis de guvernul sovietic în Polonia ca să caute arhiva lui Lenin, a reuşit să stabilească că cea mai mare parte din ea căzuse în mîinile jandarmilor şi în aprilie 1921 fusese adusă la Varşovia la statul-major. Atunci Ganeţki a putut să obţină şi să aducă în Rusia numai unele documente, precum şi unele obiecte personale ale lui V.I. Lenin. În 1933 el a fost trimis din nou în Polonia, însă autorităţile poloneze au restituit numai un mic număr de documente ale lui Lenin. Ganeţki a adus şi 12 cărţi care aparţinuseră lui Lenin şi care au fost găsite în biblioteca orăşenească din Bydgoszcz (pe 8 din ele se aflau însemnări făcute de Lenin).

O parte însemnată din arhiva lui Lenin de la Cracovia şi Poronino a fost descoperită în Polonia în anul 1954. Materialele găsite au fost remise de Comitetul Central al P.M.U.P. Comitetului Central al P.C.U.S. În momentul de faţă ele se păstrează la Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.; multe din aceste documente au fost publicate în respectivele volume de Opere ale lui V.I. Lenin, în revistele „Kommunist", „Voprosî Istorii KPSS", „Istoriceskii Arhiv" etc. — *276*.

387 Călătoria lui Béla Kun în Suedia n-a mai avut loc, din cauză că guvernul acestei ţări a refuzat să-i acorde viză de intrare.

În Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S. se păstrează următoarea notă a lui V.I. Lenin: „Karahan să-l ajute pe *B é l a K u n* să plece în Suedia. Să se trimită o scrisoare — în legătură cu *Béla Kun* — la Stockholm 1) lui Smirnov şi 2) lui Kerjenţev. Să mi se amintească de acest lucru *după* primirea scrisorii de la Zinoviev. **La arhivă.** Să mi se amintească mîine, 13/IV. *Lenin*". — *276*.

388 Pe această scrisoare a lui V.I. Lenin, N.A. Semaşko, comisar al poporului pentru ocrotirea sănătăţii, a scris: „Propun să-l trimitem la un sovhoz (la fratele meu, unde a fost Dzerjinski anul trecut). Kiselev este de acord cu această propunere. *N. Semaşko*". — *278*.

389 La 20 aprilie 1922, Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia, ascultînd raportul Comisariatului poporului pentru afacerile externe în legătură cu editarea cărţii „Materiale cu privire la istoria relaţiilor franco-ruse în anii 1910—1914", a adoptat, în conformitate cu propunerile lui V.I. Lenin, următoarea hotărîre: „a) Va fi oprită pentru un anumit timp difuzarea culegerii, se va termina de urgenţă tipărirea copertei şi a cuvîntului introductiv, în care se va indica cine editează această lucrare şi cine răspunde pentru ea. b) Indicele să fie publicat în broşură separată imediat ce operaţiile de tipărire a culegerii vor fi terminate, fără a întîrzia nici un moment difuzarea ei. În prefaţă se va menţiona că Indicele se editează

www.dacoromanica.ro

separat, ca supliment" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *279*.

390 Este vorba despre răscoala minerilor europeni din Witwatersrand (Uniunea Sud-Africană), care a avut loc în martie 1922; ea a fost provocată de intensificarea exploatării de către proprietarii de mine, care, ca urmare a scăderii preţului aurului pe piaţa mondială, au trecut la reducerea salariilor şi la concedierea în masă a muncitorilor, pentru a-şi menţine astfel profiturile. În mîinile muncitorilor au trecut oraşele Benoni şi Branpan, precum şi două suburbii ale Johannesburgului — Fordsburg şi Jeppe. Tînărul partid comunist din Africa de sud a participat activ la răscoală. Numeroşi comunişti, printre care Fischer şi Spendiff, conducători ai grevei, au murit eroic în timpul luptei armate. La 10 martie, guvernul reacţionar al generalului Smuts a decretat starea de război în oraşele sus-menţionate, a trimis armata împotriva răsculaţilor şi a făcut uz de artilerie şi aviaţie. La 14 martie răscoala a fost înăbuşită. Guvernul s-a răfuit crunt cu răsculaţii: numărul celor arestaţi a fost de peste 10 000, mii de muncitori au fost trimişi în faţa tribunalelor militare. — *281*.

391 La 28 aprilie 1922, Secretariatul C.C. al P.C.(b) din Rusia a hotărît să i se pună la dispoziţie lui G.M. Krjijanovski şi soţiei sale mijloacele necesare pentru a pleca în străinătate la tratament.

În aceeaşi zi, N.S. Lepeşinskaia, secretară la C.C.P., a notat pe copia scrisorii lui V.I. Lenin că, după cum i-a comunicat A.M. Nazaretian, ajutor de secretar la C.C. al P.C.(b) din Rusia, viza pentru Krjijanovski şi soţia lui a fost primită. — *282*.

392 La 23 aprilie 1922, la spitalul Soldatenko (astăzi spitalul S.P. Botkin), lui V.I. Lenin i s-a făcut operaţia de extragere a glontelui rămas în urma rănirii lui în 1918. Pe cînd era la spital, Lenin a aflat că infirmiera E.A. Necikina şi felceriţa K.M. Greşnova au nevoie să meargă la odihnă şi tratament (V.I. Lenin i-a scris şi lui N.A. Semaşko o scrisoare despre Greşnova — vezi volumul de faţă, documentul 425).

Peste cîteva zile, E.A. Necikina a fost chemată la Comisariatul poporului pentru ocrotirea sănătăţii, unde N.A. Semaşko a stat de vorbă cu ea, pentru a stabili care e momentul cel mai potrivit pentru ca ea să meargă la sanatoriu. „În toamna aceluiaşi an — povesteşte Necikina — am plecat în Crimeea împreună cu felceriţa Klavdia Maksimovna Greşnova, căci Vladimir Ilici s-a îngrijit şi de ea. Ne-am odihnit şi ne-am tratat foarte bine" („Krasnoe Znamea", Soci, 11 martie 1960). — *282*.

393 Acest document a fost scris ca răspuns la o scrisoare din 8 aprilie 1922 a lui E.S. Varga, care atrăgea atenţia asupra

www.dacoromanica.ro

proastei organizări a Biroului de ştiinţă şi tehnică străină şi arăta că e necesar să se procedeze la o reorganizare a lui.

Biroul de ştiinţă şi tehnică străină al Secţiei ştiinţă şi tehnică a C.E.S., împreună cu editura ce funcţiona pe lîngă el, a fost creat, printr-o hotărîre a C.C.P. din 29 martie 1921, pe lîngă reprezentanţa economică a R.S.F.S.R. în Germania. Sarcina acestui birou, după cum se arăta în hotărîrea C.C.P., era de „a întreţine relaţii cu oamenii de ştiinţă germani (şi vest-europeni) în scopul organizării unui schimb temeinic şi permanent de noi valori ştiinţifice între Rusia şi Occident" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

Vezi şi documentul următor. — *282*.

394 Cuvîntarea rostită de V.I. Lenin la 2 aprilie 1922, la încheierea lucrărilor Congresului al XI-lea al partidului (vezi Opere complete, vol. 45, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 146—148), a fost publicată la 4 aprilie în „Pravda" cu unele greşeli; îndreptările au fost publicate în „Pravda" din 9 aprilie 1922, sub titlul: „Îndreptări la cuvîntul de încheiere rostit de tovarăşul Lenin".

Vezi şi volumul de faţă, documentul 322. — *283*.

395 Din comisia pentru cercetarea activităţii Biroului de ştiinţă şi tehnică străină din Berlin făceau parte: E.B. Paşukanis, E.S. Varga (din partea reprezentanţei diplomatice), V.N. Ipatiev, M.I. Lapirov-Skoblo, B.E. Stiunkel (din partea Consiliului economic superior) şi V.V. Starkov (din partea reprezentanţei comerciale).

În raportul întocmit de ea, comisia făcea o caracterizare a situaţiei Biroului de ştiinţă şi tehnică străină, prezenta o serie de observaţii critice la adresa activităţii lui şi se pronunţa pentru menţinerea lui, însă cu un efectiv mult mai redus. Ea propunea ca biroul să fie alcătuit dintr-o secţie de informaţii, din cîţiva oameni de ştiinţă, dintre cei mai de seamă, şi dintr-un secretariat. Printr-o asemenea organizare, se spunea în concluziile comisiei, numărul colaboratorilor s-ar micşora de 3—4 ori şi n-ar fi mai mare de 15—20. — *284*.

396 În ziua următoare, la 28 aprilie 1922, N.S. Lepeşinskaia, secretară la C.C.P., a făcut următoarea însemnare sub textul scrisorii lui V.I. Lenin: „I s-a trimis tovarăşului. Şklovski o scrisoare semnată de Stalin, în care era întrebat ce funcţie ar vrea să i se dea şi i se spunea că Comitetul Central îi va satisface orice dorinţă în acest sens".

În registrul de ieşire al documentelor lui V.I. Lenin, la rubrica „Rezolvare" figurează următoarea însemnare făcută de secretară: „S-a răspuns la 17.V.1922. Şklovski este satisfăcut de propunerea lui Stalin". — *286*.

397 Este vorba despre cererea lui V.G. Iakovenko, comisar al poporului pentru agricultură, de a se aloca fonduri pentru

www.dacoromanica.ro

ajutorarea populației din nordul județului Kansk, gubernia Ienisei. (Pînă la numirea lui în postul de comisar al poporului, V.G. Iakovenko deținuse funcția de președinte al comitetului executiv al județului Kansk.) La 10 mai 1922, G.I. Sokolnikov, adjunct al comisarului poporului pentru finanțe, i-a comunicat lui V.I. Lenin că în bugetul Comisariatului poporului pentru agricultură a fost inclusă suma corespunzătoare. — *286*.

398 Această telegramă a fost trimisă în urma primirii unor informații din partea lui A.P. Serebrovski, directorul Trustului petrolier din Azerbaidjan, în legătură cu eroismul de care au dat dovadă muncitorii și inginerii de la acest trust în operațiile de stingere a incendiilor ce fuseseră provocate la o serie de exploatări petroliere de la Baku. La 25 aprilie 1922, Biroul Organizatoric al C.C. al P.C.(b) din Rusia, luînd cunoștință de nota informativă a lui Serebrovski, a însărcinat pe V.V. Kuibîșev și pe I.A. Iakovlev să întocmească proiectul unei telegrame care urma să fie adresată muncitorilor și inginerilor de la exploatările petroliere de la Surahan și a hotărît „Să fie rugat tov. Lenin să semneze această telegramă". La 28 aprilie, V.V. Kuibîșev i-a trimis lui V.I. Lenin proiectul de telegramă (împreună cu toate materialele) ca să-l semneze. — *286*.

399 Acest proiect de telegramă a fost scris de V.I. Lenin sub textul scrisorii trimise, la 22 aprilie 1922, Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia de către B.S. Stomoneakov reprezentantul comercial al R.S.F.S.R. în Germania. Stomoneakov făcea cunoscut că directorii companiei „Friedrich Krupp din Essen" au refuzat să aprobe acordul cu privire la concesiunea agricolă din districtul Salsk, regiunea Donului, care fusese semnat de reprezentantul ei la Moscova la 23 martie 1922 (vezi adnotarea 349). Dat fiind că uzinele companiei executau comenzile de locomotive pentru Rusia Sovietică făcute de misiunea feroviară, Stomoneakov cerea să se dea indicații lui I.V. Lomonosov, conducătorul acestei misiuni, să caute, împreună cu reprezentanța comercială, „mijloace de influențare a lui Krupp și să le pună în aplicare".

În aceeași zi Biroul Politic a adoptat hotărîrea de a trimite lui B.S. Stomoneakov textul telegramei de față.

După tratative suplimentare cu compania „Friedrich Krupp din Essen" și precizarea condițiilor acordului, Consiliul Comisarilor Poporului a aprobat, la 16 ianuarie 1923, contractul cu Krupp, care i-a fost prezentat de Comitetul principal pentru concesiuni, iar la 17 martie contractul a fost semnat de Krupp. Concesiunea agricolă Krupp a ființat pînă în octombrie 1934. — *287*.

400 Printr-o hotărîre a C.M.A. din 21 octombrie 1921, întreaga rețea de căi ferate a fost împărțită, sub raportul dotării, în

www.dacoromanica.ro

trei categorii. Luînd în considerație lipsa de resurse materiale și imposibilitatea de a dota în mod corespunzător întreaga rețea, C.M.A. a încadrat în prima categorie magistralele cele mai importante, care trebuiau să fie întreținute într-o formă perfectă, astfel ca să asigure deplasarea trenurilor cu viteză normală; în a doua categorie au fost încadrate liniile mai importante pe care se transportau încărcăturile pînă la liniile din prima categorie; restul liniilor intrau în categoria a treia.

Drept răspuns la cele cerute de V.I. Lenin, F.E. Dzerjinski, comisarul poporului pentru căile de comunicație, i-a trimis la 4 mai 1922 o situație amănunțită, întocmită la acest comisariat, precum și o scrisoare în care îl informa despre traducerea în viață a hotărîrii C.M.A. În ce privește scrisoarea lui Dzerjinski, vezi „Istoriceskii Arhiv" nr. 1, 1962, p. 58—59. — *288*.

401 Aceste rînduri au fost scrise pe o scrisoare a Nadejdei Krupskaia, care, în calitate de membră a colegiului Comisariatului poporului pentru învățămînt, ridica obiecții împotriva unei hotărîri a Comisiei bugetare de pe lîngă Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia, în care se prevedea o reducere considerabilă a bugetului respectivului comisariat, și sublinia necesitatea de a se asigura învățămîntului public mijloacele necesare.

La 22 iunie 1922, C.C.P. a aprobat în principiu bugetul Comisariatului poporului pentru învățămînt. — *289*.

402 Această scrisoare a fost scrisă de V.I. Lenin în legătură cu proiectul privind crearea Comisariatului poporului pentru comerțul interior.

La 3 mai 1922, C.M.A. a dezbătut această problemă și a ajuns la concluzia că e necesar să se creeze o comisie specială pentru comerțul interior, a cărei activitate să fie limitată la traducerea în viață a hotărîrilor generale ale C.C.P. și C.M.A. și la pregătirea unor proiecte de legi care să reglementeze comerțul. La 5 mai, Consiliul Muncii și Apărării a hotărît: „În vederea reglementării problemelor comerțului interior se instituie pe lîngă C.M.A. o comisie alcătuită din trei persoane, care vor fi numite de C.M.A.". Această hotărîre a fost aprobată de Consiliul Comisarilor Poporului la 9 mai 1922 („Colecția de hotărîri și dispoziții ale guvernului muncitoresc-țărănesc", 1922, nr. 34, p. 400).

La 19 mai 1924, printr-o hotărîre a Prezidiului C.E.C. al U.R.S.S., comisia menționată a fost transformată în Comisariat al poporului pentru comerțul interior. — *289*.

403 Este vorba despre un proiect de telegramă care fusese distribuit membrilor Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia și care dădea răspuns la întrebările adresate de G.V. Cicerin și L.B. Krasin din Genova cu privire la volumul posibil al transportului și tranzitului de combustibil și de fier vechi,

www.dacoromanica.ro

în legătură cu tratativele pentru încheierea unor acorduri comerciale şi de concesionare.

Răspunsul a fost trimis la 8 mai 1922, sub semnătura lui A.I. Rîkov, vicepreşedinte al C.C.P. — *289.*

404 Răspunzînd rugăminţii lui V.I. Lenin, V.M. Smirnov i-a trimis la 22 mai 1922 o notă în legătură cu bugetul. Luînd cunoştinţă de conţinutul ei, Lenin a scris pe prima pagină următoarele cuvinte: „O notă din partea lui V.M. Smirnov (Comisia de stat a planificării) în legătură cu *b u g e t u l. I m p o r t a n t ! !* şi *u r g e n t !*" şi această dispoziţie către secretară: „Nota lui V.M. Smirnov (Comisia de stat a planificării) în legătură cu bugetul. *Să fie trimisă imediat* (stabilindu-se, în prealabil, prin telefon termenul pentru citirea ei) tovarăşilor *R î k o v* şi *Ţ i u r u p a* şi tovarăşului *S t a l i n.* 23/V" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.) — *290.*

405 Acest document a fost scris sub o listă care cuprindea pe cei propuşi să facă parte din Micul C.C.P. şi care fusese trimisă membrilor Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia ca să se pronunţe — pro sau contra. Lista fusese scrisă de A.D. Ţiurupa şi semnată şi de A.I. Rîkov. Sub numele membrilor Micului C.C.P. Ţiurupa a scris că, în lipsa lui A.S. Kiselev, preşedintele Micului C.C.P., şi a lui G.M. Leplevski, adjunctul său, care urmau să plece la tratament pentru o perioadă de 2—3 luni, se propune ca atribuţiile preşedintelui să fie încredinţate lui A.G. Goihbarg. Dat fiind că membrii Biroului Politic au emis opinii diferite, problema a fost transferată, spre examinare prealabilă Biroului Organizatoric al C.C. al P.C.(b) din Rusia.

La 18 mai 1922, Biroul Politic a aprobat componenţa Micului C.C.P. Desemnîndu-l pe A.G. Goihbarg ca membru al Micului C.C.P., Biroul Politic i-a încredinţat atribuţiile de preşedinte pe timpul cît A.S. Kiselev şi G.M. Leplevski se află la tratament. — *290.*

406 Prezentul document a fost scris de V.I. Lenin pe o scrisoare a lui A. Hammer, reprezentant al lui „Allied Drug and Chemical Corporation" (vezi şi adnotarea 46). Hammer îi comunica că el şi B. Mishell, directorul companiei, pleacă la Petrograd, şi îl ruga să-i dea o scrisoare de recomandaţie.

Vezi şi documentul următor. — *291.*

407 Această telefonogramă a fost scrisă de V.I. Lenin la rugămintea ce-i fusese adresată de A. Hammer, la 11 mai 1922. Deasupra textului ei figurează următoarea dispoziţie, scrisă de Lenin: „Să se noteze *c i n e* o primeşte **la Petrograd**". Pe exemplarul respectiv se află şi următoarea însemnare făcută de secretară: „Transmisă prin telefon, personal, lui Zinoviev". — *292.*

www.dacoromanica.ro

408 La 13 mai 1922, B.S. Stomoneakov, reprezentantul comercial al R.S.F.S.R. în Germania, i-a comunicat lui V.I. Lenin, printr-o telegramă, măsurile pe care le-a luat în vederea executării comenzii de motoare Lanz pentru Direcţia generală a gospodăriilor agricole ale întreprinderilor industriale. Direcţia exploatării hidraulice a turbei, scria el, a primit deja două asemenea motoare şi poate ceda temporar unul din ele Direcţiei generale a gospodăriilor agricole ale întreprinderilor industriale.

Vezi şi volumul de faţă, documentul 329. — *293*.

409 Această notă a fost scrisă sub textul propunerii lui I.V. Stalin de a se prelungi acordul încheiat cu A.R.A. (Administraţia ajutorului american) pînă la 1 ianuarie 1923, întrucît termenul lui expira la 1 septembrie 1922.

La 17 mai 1922, Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia a adoptat o hotărîre prin care A.R.A. urma să-şi desfăşoare în continuare activitatea pînă la 1 ianuarie 1923. — *294*.

410 Comunicîndu-i lui V.I. Lenin, în aceeaşi zi, că „radiotelefonul profesorului Bonci-Bruevici va fi dat în exploatare la Moscova la începutul lunii iunie", V.S. Dovgalevski scria că „consideră indicat şi îndreptăţit să fie evidenţiată activitatea laboratorului de la Nijni Novgorod şi a profesorilor Bonci-Bruevici şi Vologdin şi să fie sprijinit demersul Sovietului din Nijni Novgorod..."

Dovgalevski se angaja totodată să trimită o informare despre „costul aproximativ al telefonului lui Bonci-Bruevici". În legătură cu aceasta, Lenin i-a scris lui Smolianinov: „Tovarăşe Smolianinov, vă rog să-mi telefonaţi cînd primiţi de la Dovgalevski completarea promisă aici. 11/V. *Lenin*" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

Problema decorării laboratorului de radio de la Nijni Novgorod a fost rezolvată ceva mai tîrziu. La 19 septembrie 1922, Secretariatul Comitetului Executiv Central din Rusia a hotărît: „Se decorează cu Ordinul «Steagul Roşu al Muncii» Laboratorul de radio de la Nijni Novgorod, iar profesorilor Vologdin şi Bonci-Bruevici şi mecanicului-şef Şorin, pentru meritele lor deosebite, li se aduc mulţumiri în numele C.E.C. din Rusia". — *295*.

411 A doua zi, 12 mai 1922, V.S. Dovgalevski, comisarul poporului pentru poştă şi telecomunicaţii, a expus în mod amănunţit împrejurările în care A.M. Nikolaev fusese transferat din postul de şef al direcţiei tehnice şi a evidenţiat aptitudinile deosebite ale lui K.V. Trofimov, care fusese numit în locul lui. Lui Nikolaev, comunica Dovgalevski, i s-a încredinţat conducerea direcţiei generale care se ocupă de problemele financiare şi organizatorice. — *295*.

www.dacoromanica.ro

412 La 13 mai 1922, V.I. Lenin a avut o convorbire telefonică cu inginerul V.A. Pavlov, în cursul căreia şi-a notat datele care-l interesau (vezi „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI, p.482). — *296*.

413 Este vorba, pe cît se pare, despre examinarea de către Prezidiul C.E.C. din Rusia a proiectului de lege pentru instituirea procuraturii, prezentat de Comisariatul poporului pentru justiţie la cea de-a III-a sesiune a C.E.C. din Rusia al celei de-a IX-a legislaturi (care şi-a desfăşurat lucrările între 12 şi 26 mai 1922). Această problemă a dat naştere la controverse în cadrul C.E.C. din Rusia. Majoritatea s-a pronunţat pentru „dubla" subordonare a procurorilor din organele locale — adică pentru subordonarea lor faţă de comitetele executive guberniale locale şi faţă de centru, care e reprezentat prin procurorul republicii. V.I. Lenin s-a pronunţat cu toată hotărîrea împotriva „dublei" subordonări (vezi scrisoarea lui „Despre «dubla» subordonare şi despre legalitate" — Opere complete, vol. 45, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 212—216). — *296*.

414 În vederea achiziţionării de utilaj din străinătate pentru lucrările de cercetare a Anomaliei magnetice de la Kursk au fost alocate mijloacele necesare. Ulterior, acad. P.P. Lazarev a comunicat că finanţarea acestei activităţi decurge în condiţii bune.

În legătură cu Anomalia magnetică de la Kursk vezi şi volumul de faţă, documentele 360, 361 şi 365. — *297*.

415 La 28 februarie 1922 a fost publicată hotărîrea Direcţiei politice de stat prin care membrii Comitetului Central şi alţi militanţi activi ai partidului socialist-revoluţionar erau trimişi în faţa Tribunalului suprem revoluţionar pentru acte teroriste şi contrarevoluţionare săvîrşite împotriva Puterii sovietice.

În legătură cu pregătirea procesului intentat socialiştilor-revoluţionari (care a avut loc la Moscova între 8 iunie şi 7 august 1918), Tribunalul suprem al C.E.C. din Rusia l-a rugat pe V.I. Lenin să-i comunice dacă a rostit o cuvîntare la 30 august 1918 la mitingul de la Bursa de cereale (raionul Basmannîi), înainte de a lua cuvîntul la mitingul de la fosta uzină Mihelson, unde F. Kaplan, membră a partidului socialist-revoluţionar, a săvîrşit un atentat la viaţa lui. Documentul de faţă reprezintă răspunsul dat de Lenin la această întrebare. — *297*.

416 La 30 august 1918, V.I. Lenin a ţinut două cuvîntări pe tema „Două puteri (dictatura proletariatului şi dictatura burgheziei)" la două mitinguri: în raionul Basmannîi (la Bursa de cereale) şi în raionul Zamoskvorecie (la fosta uzină Mihelson). — *297*.

417 Aceste rînduri au fost scrise ca o completare la o telegramă semnată de A.I. Rîkov şi poartă menţiunea: „Din partea lui

www.dacoromanica.ro

Lenin". După ce-l informa despre greutăţile pe care le întîmpină transportul cărbunelui din Donbass din cauza numărului insuficient de vagoane şi locomotive şi a stării precare a căilor ferate, Rîkov cerea să se ia măsuri pentru încheierea unui acord cu nişte firme italiene, cărora să li se furnizeze cărbune la un preţ mai avantajos. — *297*.

418 Această scrisoare, precum şi proiectul de hotărîre a Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia prin care se confirma menţinerea monopolului comerţului exterior (vezi Opere complete, vol. 45, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 202) au fost scrise de V.I. Lenin după ce, la 15 mai 1922, a primit din partea lui N.N. Krestinski, reprezentantul plenipotenţiar al R.S.F.S.R. în Germania, o serie de documente care atestau că disensiunile din interiorul partidului în problema monopolului comerţului exterior influenţează în mod negativ tratativele economice cu capitaliştii străini.

Într-o scrisoare cu data de 10 mai 1922, M.I. Frumkin, adjunct al comisarului poporului pentru comerţul exterior, propunea ca statul (Comisariatul poporului pentru comerţ exterior) să păstreze în mîinile sale, pe bază de strict monopol, comerţul cu ridicata numai la 4—5 feluri de marfă, iar celelalte produse să fie importate în mod liber de societăţile mixte care acordă statului o parte din beneficiul lor, fără ca el să facă investiţii de capital. Drept argument pentru propunerea lui, Frumkin invoca faptul că comerţul de stat este deficitar şi susţinea că, în caz de liberă concurenţă, comerţul de stat va fi învins de cel particular.

Sub textul scrisorii lui V.I. Lenin se află răspunsul trimis de I.V. Stalin la 17 mai 1922. El se declara de acord cu teza că „pe cîmpul *l i b e r* al concurenţei", comerţul de stat „*n u* trebuie să iasă învins", însă considera că pe „cîmp *n e*liber" comerţul de stat n-o să se dezvolte şi o să se transforme într-o plantă de seră. El nu avea nimic de obiectat împotriva interzicerii categorice a oricăror măsuri în direcţia atenuării monopolului comerţului exterior „în stadiul *a c t u a l*", însă credea că totuşi „*a t e n u a r e a* devine inevitabilă".

La 22 mai, Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia a adoptat proiectul de hotărîre propus de V.I. Lenin, prin care se confirma monopolul comerţului exterior. — *301*.

419 Acest document a fost scris în legătură cu propunerea făcută de P.A. Bogdanov, preşedintele Consiliului economic superior, ca funcţiile de conducere a comerţului şi industriei să fie contopite într-un singur comisariat. Bogdanov punea problema contopirii Comisiei pentru comerţul interior, a Comisariatului poporului pentru comerţul exterior şi a Consiliului economic superior într-un singur comisariat — Comisariatul poporului pentru comerţ şi industrie. — *301*.

420 Această indicaţie a fost scrisă pe o notă informativă primită de la G.I. Sokolnikov, adjunct al comisarului poporului pen-

www.dacoromanica.ro

tru finanţe, în legătură cu emisiunea de bani de hîrtie în perioada ianuarie-aprilie 1922.

Vezi şi volumul de faţă, documentul 399. — *301.*

421 Aceste rînduri au fost scrise pe o telegramă a lui L.B. Krasin, care, cu prilejul tratativelor purtate cu nişte firme italiene în vederea furnizării de cărbune, propunea să se trimită în Italia 1—2 vapoare cu cărbune din Donbass, pentru a trezi interesul industriaşilor italieni.

Printr-o hotărîre cu data de 17 mai 1922, Consiliul Muncii şi Apărării obliga Direcţia generală a combustibilului din Consiliul economic superior să ia măsuri pentru trimiterea în Italia a celor mai bune sorturi de cărbuni.

Acordul prealabil cu firmele italiene pentru vînzarea de cărbune, semnat în mai de L.B. Krasin, comisar al poporului pentru comerţul exterior, a fost discutat de C.M.A. în şedinţa din 2 iunie şi a fost transmis Comitetului pentru concesiuni, în vederea examinării lui de urgenţă. Acordul a fost semnat la 21 iunie 1922.

Vezi şi volumul de faţă, documentul 418. — *302.*

422 Această scrisoare a fost scrisă de V.I. Lenin în următoarele împrejurări.

La 6 mai 1922, în „Selskohozeaistvennaia Jizn", ziarul Comisariatului poporului pentru agricultură şi al C.C. al Sindicatului lucrătorilor din agricultură şi silvicultură, au fost publicate cîteva articole în care se critica decretul din 17 martie 1922 al C.E.C. din Rusia şi al C.C.P. „Cu privire la impozitul unic în natură asupra obiectelor din agricultură pe anii 1922—1923". În editorialul „Din nou despre impozitul în natură" se afirma că Congresul al XI-lea al partidului ar fi casat decretul — ce fusese publicat — cu privire la impozitul unic, că acest decret va fi reexaminat şi modificat în mod radical. Acelaşi punct de vedere — că e necesar ca decretul C.E.C. din Rusia şi al C.C.P. să fie revizuit — era expus pe larg în articolele „Povara impozitului în natură" de A.L. Vainştein şi „Mîna dreaptă şi mîna stîngă (sisteme de impozit în natură)" de N. P. Oganovski.

Poziţia ziarului „Selskohozeaistvennaia Jizn" a provocat protestul Comisariatului poporului pentru aprovizionare. Într-o scrisoare adresată lui I.V. Stalin, secretar al C.C. al P.C. (b) din Rusia, A.I. Sviderski, adjunct al comisarului poporului pentru aprovizionare, scria că o asemenea poziţie adoptată de un ziar care e răspîndit la sate subminează activitatea, extrem de importantă, desfăşurată de acest comisariat pentru întocmirea — în fiecare localitate — a listelor de impozite, care prezentau o însemnătate decisivă pentru întreaga campanie de impunere, şi cerea să se ia măsuri.

Biroul Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia a analizat, la 11 mai 1922, declaraţia Secretariatului C.C. al P.C. (b) din Rusia în legătură cu propaganda desfăşurată, de către Comisaria-

www.dacoromanica.ro

tul agriculturii, pentru o reducere a impozitului în natură, a dat un vot de blam colegiului acestui comisariat şi a însărcinat Biroul Organizatoric să examineze problema componenţei redacţiei ziarului şi „să ia măsuri ca pe viitor" o asemenea atitudine inadmisibilă a ziarului „Selskohozeaistvennaia Jizn" să nu se mai repete (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

„Selskohozeaistvennaia Jizn" a apărut la Moscova, de la 18 iulie 1921 pînă la 1 iunie 1922. Au apărut în total 86 de numere. — *302*.

423 Problema ieftinirii tipăriturilor a fost dezbătută de C.C. al P.C. (b) din Rusia şi de diferite organe de stat.

Secţia de propagandă şi agitaţie a Comitetului Central a elaborat următoarele propuneri: să se repartizeze celor mai mari edituri (Editura de stat, Comitetul principal pentru educaţia politică etc.) numărul minim necesar de tipografii, să se desfiinţeze taxele vamale la hîrtia importată pentru tipăriturile politice şi, în vederea ieftinirii literaturii politice, să se acorde Editurii de stat, Comitetului principal pentru educaţia politică şi ziarelor subvenţii pe care ele vor trebui să le cheltuiască sub controlul special al Comitetului Central. Secretariatul C.C. al P.C. (b) din Rusia, examinînd la 12 mai 1922 aceste propuneri, a adăugat un paragraf în care se stabilea, pentru organizaţiile de partid, o reducere a preţului cu ridicata la publicaţiile politice, şi le-a înaintat Biroului Politic pentru a le aproba ca directive pentru organele de stat respective.

În legătură cu scrisoarea lui V.I. Lenin, O. I. Şmidt, directorul Editurii de stat, i-a comunicat lui A.V. Lunacearski, la Comisariatul poporului pentru învăţămînt (nota lui Şmidt a fost trimisă la Direcţia treburilor C.C.P.), că a fost adoptată o hotărîre prin care se acordă Editurii de stat o subvenţie din fondul C.C.P., datorită căreia cărţile se vor putea „vinde la jumătate de preţ". M.N. Pokrovski a propus ca pentru ieftinirea cărţilor să se utilizeze fondurile necheltuite ale Comitetului principal pentru educaţia politică şi cel puţin 1% din valoarea obiectelor preţioase (briliante şi aur) ce se păstrau în muzee. G. I. Sokolnikov se referea la primirea subvenţiei de către Editura de stat; crearea unui fond prin alocarea unei cote-părţi din impozitele locale, scria el, este irealizabilă. A.D. Ţiurupa arăta că această cotă-parte din impozitele locale ar fi derizorie, şi „nu ar acoperi" nici măcar necesităţile locale; el comunica că Biroul Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia a instituit o comisie, care urmează să examineze problema defalcării unei cote din fondurile circulante ale Uniunii centrale a cooperativelor de consum şi punerii lor la dispoziţia Comisariatului poporului pentru învăţămînt. — *303*.

424 *Împuternicitul extraordinar al Consiliului Apărării pentru aprovizionarea Armatei şi Flotei Roşii* a fost numit printr-un

www.dacoromanica.ro

decret emis, la 8 iulie 1919, de C.E.C. din Rusia, în vederea unificării întregii activităţi în domeniul aprovizionării Armatei Roşii, ridicării productivităţii uzinelor care lucrau pentru apărare, precum şi în vederea asigurării unei repartizări operative şi regulate a materialelor şi alimentelor, atît în spatele frontului, cît şi pe front. Prin hotărîrea din 16 august 1921 a C.E.C. din Rusia, funcţia de împuternicit extraordinar al Consiliului Apărării pentru aprovizionarea Armatei şi Flotei Roşii şi aparatul acestui împuternicit au fost desfiinţate, iar personalul şi bunurile respective au fost transmise organelor Consiliului economic superior. — *305*.

425 Este vorba despre sumele alocate laboratorului de radio de la Nijni Novgorod, care se afla sub conducerea lui M. A. Bonci-Bruevici.

La 19 mai 1922, Bonci-Bruevici a trimis o comunicare, în care arăta că pentru o desfăşurare normală a activităţii laboratorului de radio e nevoie de un buget lunar fix, de minimum 7 500 de ruble antebelice. Bugetul maximum, care să asigure dezvoltarea în perspectivă a laboratorului, trebuia să fie evaluat, după părerea lui A.M. Bonci-Bruevici, la 20 000 de ruble antebelice pe lună.

La 22 mai 1922, Biroul Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, la propunerea lui V.I. Lenin, a adoptat o hotărîre cu privire la finanţarea laboratorului de radio (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

Vezi şi Opere complete, vol. 45, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 209—211. — *306*.

426 Acest document a fost scris pe o scrisoare adresată Comitetului Central al P.C. (b) din Rusia de către I.I. Skvorţov-Stepanov, care cerea să fie eliberat din funcţia de vicepreşedinte al colegiului de redacţie al Editurii de stat, astfel ca să rămînă doar membru al colegiului, şi să i se acorde un concediu de lungă durată, dată fiind sănătatea lui zdruncinată. Printr-o hotărîre a Secretariatului C.C. al P.C. (b) din Rusia i s-a acordat un concediu. — *306*.

427 Această scrisoare a fost scrisă de V.I. Lenin în legătură cu pregătirile pentru expulzarea unor intelectuali cu stare de spirit antisovietică. — *306*.

428 *„Novaia Rossiia"* — revistă lunară social-literară şi ştiinţifică, de orientare smenovehistă; a apărut în anii 1922—1926, sub conducerea redacţională a lui I.G. Lejnev; primele două numere au apărut la Petrograd în martie şi iunie 1922. Ulterior, din august 1922, revista a apărut la Moscova, sub numele de „Rossiia".

Vezi adnotarea următoare. — *307*.

www.dacoromanica.ro

429 La 26 mai 1922, Biroul Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, la propunerea lui V.I. Lenin, a examinat problemele legate de activitatea revistei „Novaia Rossiia" şi a însărcinat Direcţia generală a presei, „în calitate de instanţă superioară, să soluţioneze chestiunea apariţiei în continuare a revistei, anulînd hotărîrea Comitetului executiv din Petrograd privind suspendarea ei" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

Dat fiind că Comitetul executiv gubernial Petrograd a făcut un demers pe lîngă Biroul Politic, cerîndu-i să revină asupra hotărîrii din 26 mai, Biroul Politic l-a însărcinat pe N.L. Meşcereakov, şeful secţiei politice a Editurii de stat, să examineze această chestiune şi să prezinte concluziile. Meşcereakov a propus să nu se anuleze hotărîrea Comitetului executiv gubernial Petrograd cu privire la suspendarea revistei şi să se permită editorilor publicaţiei „Novaia Rossiia" să scoată o nouă revistă. La 1 iunie 1922, Biroul Politic a respins cererea Comitetului executiv gubernial Petrograd de a se reveni asupra hotărîrii din 26 mai şi a recomandat Prezidiului C.E.C. din Rusia s-o traducă în fapt. La 8 iunie 1922, Prezidiul C.E.C. din Rusia a ascultat explicaţiile lui Meşcereakov, le-a apreciat ca fiind satisfăcătoare şi a considerat cazul revistei „Novaia Rossiia" ca fiind lichidat.

„*Den*" — cotidian liberal burghez; a apărut la Petersburg cu începere din 1912. La acest ziar colaborau menşevicii-lichidatori, în mîinile cărora a trecut cu totul după revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917. La 26 octombrie (8 noiembrie) 1917 a fost interzis de Comitetul militar-revoluţionar de pe lîngă Sovietul din Petrograd. — *307*.

430 „*Ekonomist*" — revistă a secţiei economice-industriale a Societăţii tehnice ruse, din care făcea parte intelectualitatea tehnică burgheză care adoptase o atitudine ostilă faţă de Puterea sovietică, precum şi foştii proprietari de întreprinderi. A apărut la Petrograd, cu începere din decembrie 1921. În articolul său „Despre însemnătatea materialismului militant", V.I. Lenin a calificat această revistă drept „organul de presă al unor iobăgişti moderni" (vezi Opere complete, vol. 45, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 33—35). În iunie 1922 revista a fost interzisă. — *307*.

431 Pe scrisoare se află următoarea concluzie scrisă de F.E. Dzerjinski: „Consider că în acest caz orice reducere este inadmisibilă. Garajul are 6 maşini şi în total 12 oameni. Salariile sînt cele obişnuite. Maşinile sînt bine întreţinute. Ele sînt folosite în mod raţional". Concluzia este semnată şi de A.D. Ţiurupa şi A. I. Rîkov. — *308*.

432 Acest document a fost scris de V.I. Lenin pe verso-ul unei scrisori ce i-a fost trimisă, la 18 mai 1922, de A.M. Anikst, adjunct al comisarului poporului pentru problemele muncii.

www.dacoromanica.ro

Anikst îl ruga pe V.I. Lenin ca, „în conformitate" cu cele discutate, să ia măsuri pentru ca problema eliberării lui oficiale din funcţia de membru al colegiului Comisariatului poporului pentru problemele muncii, în vederea mobilizării la muncă în provincie, să rămînă deschisă pînă la întoarcerea lui de la tratament. El cerea totodată să fie urgentată trimiterea lui la tratament.

La 27 mai 1922, Secretariatul C.C. al P.C. (b) din Rusia a confirmat hotărîrea anterioară cu privire la trimiterea lui Anikst şi a soţiei lui pentru o lună şi jumătate la tratament în Caucaz. — *309*.

433 La 23 mai 1922, Secretariatul C.C. al P.C. (b) din Rusia a hotărît să dea urmare demersului făcut de V.I. Lenin pentru trimiterea chirurgului V.N. Rozanov şi a fiului său la odihnă la Riga. Despre acest fapt, V.N. Rozanov a scris ulterior în amintirile sale despre V.I. Lenin (vezi „Amintiri despre V.I. Lenin", partea a II-a, Bucureşti, Editura politică, 1958, p. 462). — *309*.

434 La 26 mai 1922, N.A. Semaşko, comisar al poporului pentru ocrotirea sănătăţii, l-a informat pe V.I. Lenin că, în iulie, felcerița K.M. Greşnova urmează să plece, împreună cu fiica ei, la odihnă în Crimeea (vezi şi adnotarea 392, precum şi „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI, p. 490). — *310*.

435 „*Nakanune*" — ziar editat la Berlin cu participarea smenovehiştilor. — *311*.

436 „*Russkaia Mîsl*" — revistă; în 1922 apărea la Praga, sub conducerea redacţională a lui P.B. Struve. — *311*.

437 Prezentul document a fost scris sub textul unei scrisori adresate de comisarul poporului pentru ocrotirea sănătăţii, N.A. Semaşko, membrilor Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia în legătură cu unele „tendinţe importante şi periculoase" (subliniat de V.I. Lenin. — *Nota red.*) din mediul medical, ce s-au manifestat la cel de-al II-lea Congres general al secţiilor medicale de pe lîngă C.C. al Sindicatului lucrătorilor din domeniul medico-sanitar (care a avut loc între 10 şi 14 mai 1922). Esenţa acestor tendinţe, care au fost speculate cu succes de cadeţi, menşevici şi eseri — scria Semaşko — constă în următoarele: 1) o campanie „împotriva medicinii sovietice şi proslăvirea medicinii din vremea zemstvelor", 2) revendicarea unei democraţii depline, în accepţia esero-menşevică a acestui termen; 3) tendinţa de „a se situa în afara mişcării sindicale muncitoreşti, privite în ansamblu", 4) tendinţa de „a se organiza pe acest teren, printre altele, prin intermediul unui organ de presă propriu". Semaşko informa despre atitudinea antisovietică manifestată de unele „vîrfuri" medicale — ale menşevicilor şi eserilor — la acest congres şi considera necesar să se ia cu toată hotărîrea măsuri împotriva lor.

www.dacoromanica.ro

La 24 mai 1922, Biroul Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia a adoptat propunerea lui V.I. Lenin şi l-a însărcinat pe F.E. Dzerjinski ca, împreună cu N.A. Semaşko, „să elaboreze, în termen de o săptămînă, un plan de măsuri şi să raporteze Biroului Politic" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *312*.

438 Drept răspuns la scrisoarea sa, V.I. Lenin a primit, la 24 mai 1922, o telefonogramă de la G.E. Zinoviev şi, ulterior, o notă informativă de la K.M. Begge, împuternicit al Comisariatului poporului pentru comerţul exterior, în care se arăta că plîngerea lui Mishell se datoreşte unei neînţelegeri şi că se vor lua imediat măsurile necesare. — *313*.

439 Este vorba despre articolul lui L.M. Hinciuk „Rezultatele informării delegaţiei cooperatiste internaţionale asupra cooperaţiei de consum din Rusia Sovietică", apărută la 20 mai 1922 în ziarul „Pravda". — *313*.

440 Este vorba despre rezoluţia adoptată de Conferinţa cooperatistă internaţională de la Milano la raportul prezentat de delegaţia trimisă în Rusia, de către Alianţa cooperatistă internaţională, cu scopul de a lua cunoştinţă de activitatea cooperaţiei sovietice. Delegaţia a ajuns la concluzia că în Rusia Sovietică cooperaţia se bucură de o situaţie excepţională prin influenţa şi forţa ei, precum şi prin volumul operaţiilor efectuate de ea, şi a considerat absolut necesar ca cooperaţia din toate ţările să sprijine cooperaţia sovietică.

La 24 mai 1922, L.M. Hinciuk i-a trimis lui V.I. Lenin originalul francez al concluziilor prezentate de delegaţia Alianţei cooperatiste internaţionale. După ce arăta că problema creditului n-a fost încă reglementată şi că relaţiile de afaceri ale cooperaţiei sovietice cu Europa occidentală abia se înfiripă, Hinciuk scria: „Un concern suedez (demn de toată încrederea) ne-a propus un credit de 50 000 000 de coroane (peste 20 000 000 de ruble-aur)". Ulterior, Hinciuk l-a informat pe Lenin că a fost încheiat un acord cu cooperaţia engleză (Societatea de achiziţii angro), care acorda un credit cooperaţiei sovietice (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *313*.

441 Este vorba despre două grupuri principale de tătari — membri ai P.C. (b) din Rusia — ce se formaseră în organizaţiile de partid din Crimeea. Pe de o parte, un grup în frunte cu S.G. Said-Galiev, preşedintele C.C.P. al Crimeii, care se situa în întregime pe poziţii juste, bolşevice, iar pe de altă parte, grupul foştilor membri ai partidului naţionalist „Milli Firka". După terminarea războiului civil şi eliberarea Crimeii, aceştia din urmă au intrat în P.C. (b) din Rusia, dar au continuat, în fond, să se menţină pe poziţii pronaţionaliste; din nucleul conducător al acestui grup făceau parte: Firdevsa — preşedintele Biroului tătar din prezidiul Comitetului regional Crimeea al

www.dacoromanica.ro

P.C. (b) din Rusia, V. Ibraimov — comisar al poporului pentru Inspecţia muncitorească-ţărănească, U. Ibraimov — comisar al poporului pentru agricultură, Ciapciakci — comisar al poporului pentru ocrotirea sănătăţii al R.S.S.A. Crimeea, şi alţii.

În legătură cu aceasta trebuie arătat că, încă în iulie 1921, S.G. Said-Galiev, care era pe atunci preşedinte al C.E.C. din R.S.S.A. Tătară, s-a adresat lui V. I. Lenin printr-o scrisoare, în care spunea (punctul 4): „În toate republicile autonome, în cazul de faţă Tataria, printre comuniştii autohtoni (tătari) există două curente (grupări), care se deosebesc net între ele: unul din acestea se situează pe poziţiile luptei de clasă şi tinde spre o continuă diferenţiere de clasă a păturilor populaţiei autohtone, iar celălalt prezintă o nuanţă de naţionalism micburghez...

Am dreptate cînd susţin că... cei dintîi trebuie să se bucure de un sprijin deplin şi multilateral din partea întregului P.C. din Rusia şi a organelor sale centrale, iar aceştia din urmă (în măsura în care manifestă în mod sincer dorinţa de a lucra în folosul revoluţiei proletare şi sînt utili prin munca lor) pot fi numai folosiţi şi, în acelaşi timp, educaţi în spiritul adevăratului internaţionalism, dar nu pot fi preferaţi celor dintîi aşa cum se întîmplă în ultimul timp, şi nu numai în Tataria?".

Răspunzîndu-i la această întrebare, V.I. Lenin i-a scris: „La punctul 4 — vă rog să indicaţi precis şi concis fapte referitoare la aceste «două curente»" (Opere complete, vol. 53, Bucureşti, Editura politică, 1970, documentul 76).

După cît se pare, în convorbirea despre care vorbeşte V.I. Lenin în scrisoarea de faţă, S.G. Said-Galiev a ridicat din nou această problemă în legătură cu situaţia existentă în organizaţiile de partid din Crimeea. — *314*.

442 Această dispoziţie a fost scrisă în legătură cu un memoriu înaintat de I.A. Teodorovici, adjunct al comisarului poporului pentru agricultură. Teodorovici arăta că el consideră cu totul anormală situaţia în care problemele viticulturii, vinificaţiei şi desfacerii vinurilor se află în competenţa a două instituţii — Comisariatul poporului pentru agricultură şi C.E.S. din Rusia — şi propunea ca, în scopul dezvoltării acestei ramuri, deosebit de importante şi de bănoase, a agriculturii, conducerea ei să fie concentrată la un singur departament — Sindicatul de stat al trusturilor de viticultură şi vinificaţie ale republicii.

Memoriul lui Teodorovici a fost trimis lui A.D. Ţiurupa împreună cu următoarea notă scrisă de N.S. Lepeşinskaia, secretară la C.C.P.: „Tovarăşului Ţiurupa. Din însărcinarea tovarăşului Lenin, cu rugămintea să comunicaţi opinia dv.". La 27 mai, Ţiurupa, în răspunsul dat de el, arăta: „În esenţă ideea este justă. Nu ştiu cum a fost ea exprimată în decretul prezentat spre aprobare Consiliului Comisarilor Poporului de către Comisariatul poporului pentru agricultură. Voi da curs

www.dacoromanica.ro

acestei chestiuni" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

La 2 iunie 1922, C.M.A. a examinat proiectul de hotărîre a C.E.C. din Rusia, înaintat de I.A. Teodorovici, cu privire la organizarea viticulturii şi vinificaţiei pe teritoriul federaţiei. Respingînd proiectul propus, C.M.A. a transmis spre examinare Comisiei de stat a planificării problemele privind măsurile pentru dezvoltarea viticulturii şi vinificaţiei şi pentru organizarea comerţului cu vin şi a vinificaţiei şi i-a recomandat ca în stabilirea soluţiilor să se conducă după directivele aprobate de C.M.A. Sindicatul de stat pentru viticultură şi vinificaţie a fost înfiinţat printr-un decret emis la 27 iulie 1922 de C.E.C. din Rusia. — *314*.

443 Lenin se referă la o notă informativă primită de la B.I. Reinştein, care dădea informaţii detaliate despre doctorul J. Hammer şi despre fiul lui, A. Hammer, precum şi despre „Allied Drug and Chemical Corporation", condusă de ei.

Vezi şi volumul de faţă, documentele 44 şi 359. — *314*.

444 Propunerea lui V.I. Lenin cu privire la sprijinul ce urma să fie acordat întreprinderilor lui A. Hammer şi B. Mishell a fost adoptată de Biroul Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia la 2 iunie 1922. — *315*.

445 Nu s-a putut stabili despre ce este vorba aici. — *316*.

446 A. D. Ţiurupa, vicepreşedinte al C.C.P. şi al C.M.A., care la 25 aprilie a fost numit de Consiliul Comisarilor Poporului în funcţia de comisar al poporului pentru Inspecţia muncitorească-ţărănească şi la 6 mai 1922 a fost confirmat în această funcţie de Prezidiul C.E.C. din Rusia, în acea perioadă fiind bolnav, n-a participat la activitatea comisariatului sus-menţionat. — *317*.

447 Drept răspuns la scrisoarea lui V.I. Lenin, N.A. Reske, membru al colegiului Comisariatului pentru Inspecţia muncitorească-ţărănească, a prezentat considerentele sale — elaborate de comun acord cu ceilalţi membri ai colegiului — în legătură cu reorganizarea Comisariatului poporului pentru Inspecţia muncitorească-ţărănească. La memoriul înaintat de el au fost anexate modele de state de personal pentru inspecţiile centrale, speciale şi locale, pentru cele din republicile şi regiunile autonome, precum şi o „Notă privind creditele pentru salarii necesare Comisariatului poporului pentru Inspecţia muncitorească-ţărănească în cazul cînd se reduce personalul şi creşte calificarea lucrătorilor" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

V.A. Avanesov, adjunct al comisarului poporului pentru Inspecţia muncitorească-ţărănească, se afla la Berlin, unde analiza activitatea reprezentanţelor sovietice şi, totodată, se informa asupra modului de organizare a muncii în instituţiile

www.dacoromanica.ro

de stat din Germania. Într-o scrisoare din 24 octombrie 1922, adresată membrilor colegiului comisariatului respectiv, Avanesov recunoştea ca fiind indicată reorganizarea comisariatului, însă propunea să nu se procedeze la o restructurare pripită, să fie menţinuţi lucrătorii cu experienţă şi să se amîne soluţionarea problemei pînă la întoarcerea sa şi a lui A.D. Ţiurupa din străinătate.

Vezi documentul următor, precum şi documentul 441. — *317.*

448 V.I. Lenin se referă la materialele ce i-au fost trimise de la Comisariatul poporului pentru Inspecţia muncitorească-ţărănească drept răspuns la scrisoarea lui din 21 august 1922. —*318.*

449 Este vorba, probabil, despre E.N. Foss, care lucra pe atunci la Voronej, la Direcţia căilor ferate de sud-est. V.I. Lenin îl cunoştea de la Universitatea din Kazan. — *318.*

450 În numărul din 25 august 1922 al ziarului „Izvestiia C.E.C din Rusia" a fost publicat articolul „Un ajutor real dat de «prietenii Rusiei Sovietice»". În acest articol era înfăţişată activitatea brigăzii de tractorişti organizată de membrii „Asociaţiei prietenilor Rusiei Sovietice" din America în sovhozul „Toikino" din judeţul Ohansk, gubernia Perm (vezi documentul 470). Această brigadă era condusă de comunistul american Harold Ware. Pe tăietura din ziar V.I. Lenin a subliniat titlul articolului, iar în stînga a scris: „N.B.". — *318.*

451 V.A. Smolianinov i-a comunicat lui V.I. Lenin că a trimis preşedintelui Comitetului executiv gubernial Perm o telegramă, în care-l ruga să se informeze asupra muncii depuse de brigada de tractorişti americani, să-şi spună părerea despre ea şi să acorde brigăzii tot sprijinul.

În legătură cu Rutgers, Smolianinov scria că tratativele pentru modificarea acordului cu grupul lui vor avea loc după întoarcerea lui Rutgers din Kuzbass.

După ce a primit materiale din Perm în legătură cu munca brigăzii de tractorişti, V.I. Lenin a trimis cîte o scrisoare „Către Asociaţia prietenilor Rusiei Sovietice (S.U.A.)", „Către Asociaţia pentru acordarea de ajutor tehnic Rusiei Sovietice", „Către preşedintele Comitetului executiv gubernial din Perm" şi „Către Prezidiul C.E.C. din Rusia" (vezi Opere complete, vol. 45, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 247—254).— *319.*

452 „*Aufbau. Zeitschrift für wirtschafts-politische Fragen Ost-Europas*". A apărut la München, cu începere din iunie 1921, în limbile rusă şi germană.

V.I. Lenin s-a interesat de publicaţia „Aufbau" încă în primăvara anului 1922. Din însărcinarea lui, a fost întrebat I.S. Unşliht dacă are această publicaţie. Unşliht a răspuns că nu, dar a arătat că „la nevoie mă pot abona"; Le-

www.dacoromanica.ro

nin a subliniat cu două linii ultima propoziţie din scrisoarea lui Unşliht şi deasupra ei a scris: „Vă rog foarte mult“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *320*.

453 Este vorba despre cartea „Materialele Conferinţei de constituire a uniunii popular-monarhice ruse (a monarhiştilor constituţionali), 25 martie — 5 aprilie 1922“. — *320*.

454 Este vorba despre cartea lui A. Ermanski „Organizarea ştiinţifică a muncii şi a producţiei şi sistemul Taylor“, Gosizdat, 1922. O apreciere critică a acestei cărţi a fost făcută de V.I. Lenin în articolul său „O lingură de catran într-un butoi cu miere“ (vezi Opere complete, vol. 45, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 221—222). — *321*.

455 Este vorba despre răspunsul trimis de V.A. Smolianinov, la 1 septembrie 1922, în legătură cu o scrisoare adresată de V.I. Lenin lui A. I. Rîkov (vezi volumul de faţă, documentul 440). — *322*.

456 V. A. Smolianinov a îndeplinit însărcinările date de V.I. Lenin: i-a comunicat adresa lui N.A. Jidelev, i-a trimis cărţile cerute, precum şi extrase din procesul-verbal al Editurii tehnice de stat în legătură cu editarea cărţii lui I.M. Besprozvannîi. — *322*.

457 Este vorba despre o scrisoare adresată de A.M. Gorki, la 3 iulie 1922, lui Anatole France în legătură cu procesul intentat eserilor trimişi în faţa tribunalului pentru activitatea lor contrarevoluţionară (vezi adnotarea 415). Gorki, care nu reuşise să înţeleagă fondul chestiunii, caracteriza acest proces drept o pregătire „pentru uciderea unor oameni care au slujit sincer cauza eliberării poporului rus“ şi-l ruga pe France să se adreseze guvernului sovietic, „să-i arate că e inadmisibilă o asemenea fărădelege“. „Poate că cuvîntul dv., care atîrnă atît de greu — scria Gorki —, va face să fie salvate preţioasele vieţi ale unor socialişti“.

Gorki i-a trimis lui France şi o copie de pe o scrisoare — în această problemă — adresată de el lui A.I. Rîkov, vicepreşedinte al C.C.P., căruia îi atrăgea atenţia că condamnarea la moarte a inculpaţilor ar provoca „o blocadă morală a Rusiei din partea Europei socialiste“. — *323*.

458 M.P. Tomski, preşedintele prezidiului C.C.S. din Rusia, s-a adresat lui V.I. Lenin cu rugămintea de a scrie o scrisoare către cel de-al V-lea Congres general al sindicatelor din Rusia, care urma să-şi deschidă curînd lucrările. — *324*.

459 Cartea lui L.M. Hinciuk „Uniunea centrală a cooperativelor de consum din Rusia în condiţiile noii politici economice“ a fost scrisă la propunerea lui V.I. Lenin şi editată, la sfîrşitul anului 1922, de Uniunea centrală a cooperativelor de consum. Autorul a ţinut seamă de indicaţiile lui Lenin.

www.dacoromanica.ro

Mai tîrziu, într-un articol intitulat „V.I. Lenin şi cooperaţia", L.M. Hinciuk s-a referit la această carte şi, relevînd că Lenin manifesta un interes cu totul deosebit faţă de cooperaţie, a evocat următorul episod: „Cînd un emigrant, A.S. Orlov, a editat în străinătate o broşură îndreptată împotriva Uniunii centrale a cooperativelor de consum, Vladimir Ilici m-a invitat la dînsul şi mi-a cerut în mod insistent (fixîndu-mi şi un termen de două săptămîni) să scriu o broşură despre această instituţie. Cu acest prilej, el nu numai că mi-a dat indicaţiile necesare, dar mi-a cerut să-i trimit şi corectura în şpalt..." („Soiuz Potrebitelei" nr. 1—2, 1924, p. 5).

Vezi şi volumul de faţă, documentul 454. — *325*.

460 Este vorba despre proiectul scrisorii adresate celui de-al V-lea Congres general al sindicatelor din Rusia. Pe acest proiect figurează însemnările făcute de membrii Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, care se declarau de acord cu conţinutul lui, precum şi următoarea remarcă a lui M. P. Tomski: „Ar fi bine să vorbiţi ceva mai pregnant despre muncitori, să adăugaţi cîteva cuvinte pe tema că la temelia socialismului stă marea industrie". Se pare că, ţinînd seamă de această observaţie, Lenin a completat cea de-a treia frază din scrisoarea sa cu următoarele cuvinte: „şi tocmai această industrie, aşazisa «industrie grea», este principala temelie a socialismului" (Opere complete, vol. 45, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 225—226).

Scrisoarea lui V.I. Lenin a fost citită în prima şedinţă a congresului, la 17 septembrie 1922. — *325*.

461 La 27 septembrie 1922, A.I. Rîkov i-a comunicat lui V.I. Lenin că C.M.A. a hotărît să aloce pentru necesităţile principalelor regiuni care furnizează combustibil (Baku, Groznîi şi Donbass) 14 trilioane de ruble, că se proiectează ca, începînd din octombrie, preţurile la combustibilul ce se furnizează conform planului de aprovizionare să fie dublat şi că, în plus, se vor mai lua şi alte măsuri. — *326*.

462 Drept răspuns la aceste întrebări, M.K. Vladimirov, adjunct al comisarului poporului pentru finanţe, i-a trimis lui Lenin o serie de date cu privire la rezervele de aur şi la încasările de impozite de la începutul anului şi pînă la 17 septembrie 1922. După ce-l informa asupra proporţiilor deficitului bugetar pe trimestrul iulie-septembrie, el scria că deficitul pe septembrie va fi deosebit de mare, ca o consecinţă a cheltuielilor făcute pentru Comisariatul căilor de comunicaţie şi pentru industrie, şi că numai partea acoperită prin emisiune de monedă atinge cifra de 250 de trilioane de ruble; deficitul previzibil pe trimestrul octombrie-decembrie se conturează tot mai clar. Vladimirov îi comunica şi măsurile ce au fost luate în vederea reducerii cheltuielilor. — *327*.

www.dacoromanica.ro

463 V.I. Lenin a părăsit, la 2 octombrie 1922, localitatea Gorki, unde a stat cît timp a fost bolnav, şi s-a întors la Moscova. — *328*.

464 Este vorba despre o funcţie în care urma să fie repartizat I.V. Lomonosov, întrucît Misiunea feroviară rusă din străinătate, pe care o condusese el, urma să fie lichidată. — *328*.

465 La 19 septembrie, V.A. Smolianinov i-a scris lui V.I. Lenin că scrisoarea primită de la el a arătat-o lui I. V. Lomonosov, lui A.I. Rîkov şi lui F.E. Dzerjinski.

În răspunsul său la propunerea lui Lenin, Lomonosov spunea că renunţă la orice posturi administrative şi ruga să i se dea posibilitatea de a-şi continua activitatea ştiinţifică, pentru a termina experimentarea locomotivelor, precum şi alte lucrări efectuate de el în anii 1911—1916.

Rîkov a făcut cunoscut că, de comun acord cu Dzerjinski, a stabilit ca Lomonosov, după ce se întoarce în Rusia, să lucreze la Comisariatul poporului pentru căile de comunicaţie, iar în ce priveşte detaliile, ele să fie stabilite abia după venirea lui în ţară.

Dzerjinski i-a scris lui V.I. Lenin că s-a adresat Comitetului Central al P.C. (b) din Rusia cu cererea de a-l include pe Lomonosov în colegiul comisariatului sus-menţionat şi că propunerea lui a fost în principiu acceptată. Dzerjinski considera că cel mai indicat ar fi ca Lomonosov să fie însărcinat cu conducerea Comitetului tehnic superior, al cărui preşedinte a fost mai înainte, şi să i se încredinţeze atribuţia de inspector, deoarece aceste posturi i-ar oferi un maximum de independenţă şi i-ar da deplina posibilitate de a cunoaşte situaţia existentă în transporturi şi la Comisariatul poporului pentru căile de comunicaţie.

Vezi şi volumul de faţă, documentul 489. — *328*.

466 Este vorba despre raportul pe care urma să-l prezinte V.I. Lenin la cel de-al IV-lea Congres al Internaţionalei Comuniste, care avea să-şi înceapă curînd lucrările.

La 13 noiembrie 1922, în şedinţa de dimineaţă a congresului, V.I. Lenin a prezentat raportul „Cinci ani de revoluţie rusă şi perspectivele revoluţiei mondiale“ (vezi Opere complete, vol. 45, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 301—316). — *329*.

467 Tratativele cu L. Urquhart, întrerupte de el în octombrie 1921, au fost reluate în 1922 (vezi adnotarea 6). Textul preliminar al contractului cu Urquhart a fost semnat de L.B. Krasin la 9 septembrie 1922 (în ce priveşte clauzele contractului, vezi Opere complete, vol. 45, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 220 şi adnotarea 132). Luînd cunoştinţă de textul contractului, Lenin a considerat că el e vădit dezavantajos pentru Statul sovietic şi, într-o scrisoare din 12 septembrie adresată membrilor Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, s-a pronunţat împotriva aprobării lui (op. cit., p. 223—224).

www.dacoromanica.ro

Tocmai despre acest fapt îi scrie V.I. Lenin lui G.E. Zinoviev în scrisoarea de față.

Comisia menționată de V.I. Lenin a fost instituită de Biroul Politic la 24 august 1922, în vederea introducerii de precizări în proiectul de contract cu Urquhart și a elaborării lui definitive.

Vorbind despre „niște propuneri americane", Lenin se referă, probabil, la tratativele care au avut loc între L.B. Krasin și președintele companiei petroliere americane „International Burnsdoll Corporation". La 20 septembrie 1922 au fost încheiate două contracte cu această companie — unul pentru exploatarea, pe o perioadă de 15 ani și jumătate, a sondelor petrolifere Balahan din Baku și unul pentru forarea unor sonde noi.

Vezi și volumul de față, documentele 466, 483, 484 și 485. — *329*.

468 Ținînd seamă de propunerea lui V.I. Lenin, L.M. Hinciuk a introdus în cartea sa „Uniunea centrală a cooperativelor de consum din Rusia în condițiile noii politici economice" două capitole noi: „Reorganizarea aparatului Uniunii centrale a cooperativelor de consum din Rusia" și „Reglementarea muncii". În aceste capitole, el vorbea despre eforturile depuse pentru simplificarea și reducerea aparatului, despre înființarea în cadrul acestei instituții, de comun acord cu Institutul central pentru problemele muncii și cu participarea Comitetului central al Sindicatului lucrătorilor din aparatul de stat, a unei stațiuni experimentale speciale — secția de reglementare a muncii — și despre rezultatele muncii desfășurate de această secție. El și-a însușit și alte observații ale lui Lenin.

Cartea lui Hinciuk a apărut în 1922. În paginile ei, Lenin a făcut o serie de însemnări — vezi „Biblioteca lui Lenin la Kremlin. Catalog", Moscova, 1961, p. 338. — *330*.

469 Vezi adnotarea 467. — *330*.

470 La 20 septembrie 1922, membrilor Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia li s-au trimis spre informare următoarele materiale: raportul lui Șeinman, împuternicitul special al C.M.A. pentru realizarea recoltei, darea de seamă prezentată de el, precum și explicații generale la această dare de seamă. După ce a luat cunoștință de aceste documente, V.I. Lenin a scris prezenta dispoziție.

La aceste materiale a fost anexată următoarea scrisoare, pe care L.A. Fotieva, secretară la C.C.P., i-a trimis-o lui N.P. Gorbunov, directorul treburilor C.C.P. și C.M.A.: „Nikolai Petrovici, Vladimir Ilici vă roagă să examinați cu toată atenția aceste materiale și, dacă este nevoie, să-i prezentați un proiect de telefonogramă...". — *331*.

471 V.I. Lenin a părăsit localitatea Gorki și s-a întors la Moscova la 2 octombrie 1922; la 3 octombrie a prezidat o ședință

www.dacoromanica.ro

a Consiliului Comisarilor Poporului. La această şedinţă a fost adoptată hotărîrea propusă de Lenin cu privire la organizarea activităţii C.C.P.

Vezi şi următoarele două documente. — *331.*

472 Este vorba despre prima conferinţă care a avut loc în Rusia, în legătură cu reglementarea activităţii organelor de conducere. Ea s-a ţinut la Moscova, între 21 şi 23 septembrie 1922, şi a fost convocată din iniţiativa secţiei de reglementare a muncii din Comisariatul poporului pentru Inspecţia muncitorească-ţărănească, a Comitetului central al Sindicatului lucrătorilor din aparatul de stat, a Institutului central pentru problemele muncii şi a staţiunii experimentale de pe lîngă Uniunea centrală a cooperativelor de consum (vezi adnotarea 468). La această conferinţă au participat peste 120 de reprezentanţi ai diferitelor instituţii administrative, organizaţii economice şi sindicale. În rezoluţia pe care a adoptat-o, conferinţa a subliniat că tehnica şi organizarea muncii de conducere (tehnica lucrărilor de birou, munca de administrare, de evidenţă, de organizare a depozitelor etc.) se prezintă nesatisfăcător; ea a sprijinit metoda studierii experimentale a problemelor conducerii şi, totodată, a considerat că e necesar „să se dezvolte în mod treptat o reţea de staţiuni şi birouri experimentale locale de reglementare a muncii, ştiinţific organizate, pe lîngă comisariatele poporului şi pe lîngă marile organizaţii economice, care să fie strîns legate de organizaţiile centrale de cercetări în domeniul conducerii şi al muncii". — *331.*

473 În acea perioadă A.D. Ţiurupa se afla în străinătate, la tratament. — *332.*

474 La 2 octombrie 1922, G.L. Peatakov i-a comunicat Mariei Gleasser, secretară la C.C.P., că n-a răspuns la scrisoarea lui V.I. Lenin deoarece G.M. Krjijanovski nu s-a întors încă la Moscova.

În registrul de ieşire a documentelor lui V.I. Lenin, la rubrica „Rezolvare" figurează următoarea însemnare făcută de secretară: „chestiunea a fost epuizată prin discuţia pe care Vladimir Ilici a avut-o cu Peatakov". — *333.*

475 La 26 septembrie 1922, N.V. Krîlenko i-a trimis lui V.I. Lenin un răspuns amănunţit la această scrisoare. El îi făcea cunoscut că la sesiunea ordinară din octombrie a C.E.C. din Rusia, „în completare la codul penal şi la codul de procedură penală, care au fost deja adoptate, vor fi prezentate spre examinare codul de legi cu privire la organizarea organelor judecătoreşti şi codul de drept civil material. Prin aceste legi, precum şi prin cele cu privire la avocatură, procuratură şi notariat — scria Krîlenko — vor fi codificate toate legile privind justiţia". Comisariatele poporului, comunica el în continuare, vor prezenta o serie de coduri de legi (cu privire la pămînt, la

www.dacoromanica.ro

muncă; regulamentul comitetelor executive guberniale şi cel al congreselor Sovietelor) şi mai înainte au fost deja promulgate codul familiei, regulamentul căilor ferate şi altele. „În asemenea situaţie — scria Krîlenko — nu ne putem gîndi la o codificare a tuturor legilor promulgate în cei cinci ani care au trecut şi e nevoie doar ca codurile promulgate în diverse perioade să fie sistematizate într-un singur cod, pe măsura publicării lor; în acest sens se vor lua măsurile necesare" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *334*.

476 La 26 septembrie 1922, C.M.A. a aprobat programul recensămîntului funcţionarilor din aparatul de stat, al funcţionarilor din sindicate, trusturi şi din alte instituţii de stat, precum şi al celor din uniunile sindicale din Moscova; programul acestui recensămînt, care urma să se desfăşoare într-o singură zi, fusese elaborat la 27 septembrie la consfătuirea reprezentanţilor Comisariatului poporului pentru Inspecţia muncitorească-ţărănească, ai Comisiei centrale de statistică şi ai Comisiei de stat a planificării. La 3 octombrie, C.C.P. a aprobat programul şi modul de organizare a recensămîntului şi a însărcinat Comisia centrală de statistică a R.S.F.S.R. să se ocupe de efectuarea lui. Recensămîntul a avut loc la mijlocul lunii octombrie 1922. Rezultatele lui au fost folosite de V.I. Lenin în cuvîntarea rostită la cea de-a IV-a sesiune a C.E.C. din Rusia al celei de-a IX-a legislaturi, la 31 octombrie 1922 (vezi Opere complete, vol. 45, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 269—270). Despre acest recensămînt Lenin aminteşte şi în „Conspectul unei cuvîntări pentru cel de-al X-lea Congres general al Sovietelor din Rusia" (op. cit., p. 465). — *335*.

477 Este vorba despre articolul „Pe frontul ideologic", scris de V.F. Pletnev, preşedintele Proletcultului, şi publicat la 27 septembrie 1922 în ziarul „Pravda". Deasupra titlului acestui articol, V.I. Lenin a scris următoarea indicaţie: „Să se păstreze", iar pe marginile ziarului a făcut o serie de însemnări şi sublinieri. (Observaţiile lui V.I. Lenin la articolul lui V. Pletnev au fost publicate în culegerea „V.I. Lenin despre literatură şi artă", Moscova, 1960, p. 567—579.)

În urma hotărîrii adoptate, la 31 august 1922, de Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia, în paginile „Pravdei" s-a desfăşurat o discuţie despre Proletcult şi cultura proletară. Au fost publicate o serie de articole pe această temă, scrise de diverşi autori; la 24 şi 25 octombrie, în „Pravda" a apărut un amplu articol — „Despre «cultura proletară» şi Proletcult" — scris de I.A. Iakovlev, adjunct al şefului Secţiei de propagandă şi agitaţie a C.C. al P.C.(b) din Rusia, pe baza indicaţiilor date de V.I. Lenin şi a observaţiilor făcute de el pe marginea articolului lui Pletnev. Lenin a urmărit cu atenţie această discuţie şi a făcut tăieturi din ziar. — *336*.

www.dacoromanica.ro

478 Într-o telegramă de răspuns se comunica că o cerere amănunţită pentru luna octombrie a fost înaintată Direcţiei generale a combustibilului. — *336*.

479 În aceeaşi zi, 4 octombrie 1922, L.B. Krasin i-a răspuns lui V.I. Lenin că nu are de obiectat împotriva trimiterii lui V.S. Ermakov în străinătate şi propunea ca el să plece în Italia, unde ar putea să se trateze şi, în acelaşi timp, să facă cunoştinţă cu munca din porturi, să studieze mecanismele de descărcare ş.a.m.d. La 16 octombrie, Lenin a dat dispoziţie secretarei să se intereseze dacă Ermakov a primit bani şi a primit răspuns din partea acestuia că s-a făcut pentru el tot ce era necesar. — *339*.

480 Plenara C.C. al P.C.(b) din Rusia, la 5 octombrie, şi Consiliul Comisarilor Poporului, la 6 octombrie 1922, au adoptat o hotărîre prin care se anula contractul preliminar încheiat cu L. Urquhart (vezi „Izvestiia C.E.C. din Rusia“ din 7 octombrie 1922).

Cu toate acestea, V.I. Lenin, C.C. al partidului şi guvernul sovietic nu excludeau posibilitatea de a reveni asupra chestiunii acordării unei concesiuni lui L. Urquhart. În legătură cu aceasta, Lenin considera că e necesar ca încă o dată să se verifice cu atenţie toate condiţiile concesiunii. El propunea, între altele, să fie restrîns teritoriul concesiunii şi să fie reduse sumele ce urmau să fie încasate de Urquhart (vezi Opere complete, vol. 45, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 232—233, 255). — *339*.

481 V.I. Ciubar, directorul general al industriei cărbunelui din Donbass, a fost primit de V.I. Lenin la 9 octombrie 1922.

Acordînd o importanţă deosebită refacerii bazinului carbonifer al Doneţului, Lenin se interesa în permanenţă de modul cum se desfăşura munca la minele respective, sprijinea prin toate mijloacele redresarea şi dezvoltarea lor. La 6 octombrie 1922, V.A. Smolianinov i-a trimis lui Ciubar o scrisoare cu următorul cuprins: „Vladimir Ilici vă roagă să răspundeţi de urgenţă şi în mod concis la următoarea întrebare: n-ar fi cazul ca din numărul total al minelor care funcţionează astăzi în Donbass să alegem o categorie *restrînsă*, alcătuită din cele mai mari şi mai productive dintre ele, astfel ca cei ce lucrează la aceste mine să fie *pe deplin* asiguraţi cu cele necesare, prin alocarea, în acest scop, a unei anumite părţi din rezerva de aur a republicii (să comandăm, dacă este necesar, haveze etc.)? Există cumva piedici în calea unei asemenea alegeri — şi în ce constau ele? Nu vom întîmpina obiecţii din partea C.C.S. din Rusia şi a Comisariatului poporului pentru problemele muncii, în sensul că se vor opune unei mai bune aprovizionări a unei anumite părţi din muncitorii de la minele astfel alese?

Vă rog să scrieţi, pe scurt, considerentele dv. şi să mi le trimiteţi la Direcţia treburilor C.C.P. (într-un plic cu menţiunea: Secret).

www.dacoromanica.ro

Tov. Lenin a fost informat că, la venirea dv. la Moscova, aveţi de gînd să clarificaţi o serie de probleme (la Direcţia generală a combustibilului, la Comisariatul poporului pentru finanţe etc.) în legătură cu asigurarea de fonduri pentru Donbass. Comunicaţi-ne care e rezultatul tratativelor dv. Cît cereţi şi cît vi se dă?..."

La scrisoare este anexată o notă adresată de Smolianinov lui Lenin: „Vladimir Ilici, i-am trimis scrisoarea lui Ciubar. N-ar fi indicat să trimit o copie lui Kamenev şi lui Rîkov? 6/X". Mai jos, Lenin a scris: „Ba da" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *340*.

482 Plenara C.C. al P.C.(b) din Rusia şi-a ţinut lucrările între 5 şi 7 octombrie 1922. V.I. Lenin a participat la şedinţa din 5 octombrie; de la celelalte a lipsit, fiind bolnav.

În registrul de ieşire al documentelor lui V.I. Lenin, la rubrica „Rezolvare", secretara a notat că la 7 octombrie s-a primit răspuns de la L.B. Kamenev şi „i s-a transmis lui Vladimir Ilici" (Răspunsul n-a fost găsit.). — *340*.

483 Aceste rînduri au fost scrise de V.I. Lenin pe următorul mesaj tipărit ce i-a fost adresat de redacţia ziarului comsomoliştilor din raionul Bauman (Moscova): „Scumpe dascăl! Vă trimitem salutul nostru şi aşteptăm un cuvînt de răspuns. *Redacţia*. 3 octombrie 1922". — *340*.

484 Într-o scrisoare adresată, la 12 octombrie 1922, lui G.V. Cicerin (în copie Biroului Politic), M.M. Litvinov îi făcea cunoscut că nu există, după părerea lui, nici un fel de temeiuri pentru a ne teme că guvernul englez, în actuala conjunctură internă şi externă, defavorabilă lui, va întreprinde acţiuni ostile Rusiei Sovietice, că va ordona să fie confiscate bunurile şi capitalurile aparţinînd R.S.F.S.R. „Din aceste motive — scria Litvinov — am hotărît să nu iau nici un fel de măsuri pentru «salvarea bunurilor»" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *341*.

485 Cînd s-a discutat problema alocării de fonduri pentru construirea hidrocentralei de la Zemo-Avcealsk, de lîngă Tiflis, A.S. Svanidze, împuternicitul Comisariatului poporului pentru finanţe al R.S.F.S.R. şi al Comisariatului poporului pentru finanţe al Federaţiei Transcaucaziene, a declarat că Sovietul din Tiflis dispune de suficiente resurse pentru construirea acestei centrale fără ajutor financiar din partea Moscovei. Acest punct de vedere a fost sprijinit de I.V. Stalin şi de G.I. Sokolnikov. Ţinînd seamă de divergenţele existente în această chestiune, Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia a însărcinat, la 12 octombrie 1922, pe N.G. Tumanov, controlor general în Comisariatul poporului pentru finanţe, să lămurească la C.C.P. al Gruziei dacă nu s-ar putea limita la mijloa-

www.dacoromanica.ro

cele locale, să afle de ce sumă e nevoie şi în ce măsură împrumutul poate fi garantat cu ceai gruzin.

Această chestiune a fost definitiv soluţionată ulterior. La 1 martie 1923, Biroul Politic, luînd în consideraţie protestul formulat de Consiliul Comisarilor Poporului al Gruziei, de Sovietul din Tiflis şi de Comitetul pentru construcţia centralei electrice, în legătură cu refuzul de a acorda fonduri, precum şi propunerea făcută de G.K. Ordjonikidze, a hotărît să se acorde Comitetului executiv orăşenesc din Tiflis, pentru nevoile şantierului centralei electrice, un împrumut în valoare de 750 000 de ruble-aur (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *344*.

486 Acest document a fost scris de V.I. Lenin după convorbirea avută cu A.V. Şotman, preşedintele Comunei de muncă din Karelia, în legătură cu construcţia economică în Karelia.

Cererea Comunei din Karelia de a i se acorda un împrumut pentru construirea unei fabrici de pastă din lemn şi pentru exploatarea zăcămintelor de mică a fost examinată de Micul C.C.P. la 15 noiembrie 1922. Considerînd că e necesar, în acest scop, să se acorde Kareliei un împrumut pe termen lung, Micul C.C.P. a însărcinat Comisariatul poporului pentru finanţe ca, împreună cu Comisia de stat a planificării şi cu participarea lui A.V. Şotman, să stabilească cuantumul exact al împrumutului şi condiţiile achitării lui.

Prin intermediul lui Şotman, Lenin a exprimat congresului Sovietelor Comunei din Karelia şi conferinţei de partid recunoştinţa sa tovărăşească pentru salutul ce i-a fost adresat şi l-a rugat să transmită cele mai bune urări oamenilor muncii din Karelia. — *345*.

487 Această telegramă a fost expediată în urma conflictului ce s-a iscat între Comitetul organizaţiei de ţinut Transcaucazia a P.C.(b) din Rusia, în frunte cu G.K. Ordjonikidze, şi grupul P.G. Mdivani din Partidul Comunist din Gruzia (din acest grup făceau parte şi K.M. Ţintadze şi S.I. Kavtaradze, cărora le era adresată telegrama lui V.I. Lenin).

Comitetul organizaţiei de ţinut de partid Transcaucazia promova o linie politică principial justă, urmărind unirea republicilor din Transcaucazia într-o federaţie transcaucaziană şi sprijinea în mod consecvent ideea unirii tuturor republicilor sovietice într-un singur stat. Dar G.K. Ordjonikidze n-a dat totdeauna dovadă de supleţea şi prudenţa necesară în aplicarea politicii naţionale, a recurs la procedee administrative, s-a făcut vinovat de pripeală în aplicarea unor măsuri şi nu totdeauna a ţinut seamă de părerile şi drepturile Comitetului Central al P.C.(b) din Gruzia. Asemenea manifestări au fost exploatate de grupul Mdivani, care se situa pe o poziţie fundamental greşită în problemele cele mai importante ale politicii naţionale a partidului.

www.dacoromanica.ro

Mdivani şi adepţii lui, care constituiau majoritatea în C.C. al P.C.(b) din Gruzia, frînau de fapt unirea economică şi politică a republicilor transcaucaziene şi tindeau, în esenţă, să menţină starea de izolare a Gruziei; la început, grupul Mdivani se pronunţa împotriva formării U.R.S.S., dar cînd plenara din octombrie (1922) a C.C. al P.C.(b) din Rusia a adoptat hotărîrea cu privire la crearea Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste, el a cerut insistent ca Gruzia să intre în Uniunea R.S.S. în mod direct, şi nu ca membră a Federaţiei Transcaucaziene. Această poziţie a lui Mdivani şi a adepţilor săi făcea jocul naţionaliştilor burghezi, al menşevicilor gruzini, şi comuniştii gruzini, la congresele şi conferinţele lor, la adunările activului de partid, au calificat-o, pe bună dreptate, drept o deviere spre naţionalism.

Ţinţadze şi o serie de alţi adepţi ai lui Mdivani au adresat, prin fir direct, o comunicare Comitetului Central al P.C.(b) din Rusia. Telegrama lui V.I. Lenin constituie răspunsul la această comunicare. — *345*.

488 V.I. Lenin se referă la rezoluţia cu privire la relaţiile dintre R.S.F.S.R. şi republicile independente, care a fost adoptată, la 6 octombrie 1922, de plenara C.C. al P.C.(b) din Rusia. — *345*.

489 În legătură cu această dispoziţie a lui V.I. Lenin, L.A. Fotieva, secretară la C.C.P., s-a adresat la 25 octombrie 1922 printr-o scrisoare membrilor Consiliului Comisarilor Poporului şi tuturor comisarilor poporului, cerîndu-le „să comunice neapărat şi urgent conţinutul ei tuturor membrilor colegiilor". După ce reproducea ceea ce-i comunicase V.I. Lenin, şi anume că „el nu poate suporta de loc discuţiile particulare şi acel du-te-vino din timpul şedinţelor şi că tocmai din cauza aceasta s-ar putea îmbolnăvi din nou...", Fotieva atrăgea atenţia asupra necesităţii de a se respecta cea mai deplină ordine în timpul şedinţelor. La această scrisoare era anexată o listă cu numele membrilor C.C.P. şi cu următoarea indicaţie: „Vă rog să citiţi această scrisoare şi să semnaţi în dreptul numelui dv." (pe tabel figurează semnăturile celor care au luat cunoştinţă de conţinutul scrisorii) (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *346*.

490 Trustul ovăzului din Şatilovo a fost creat, cu sprijinul lui V.I. Lenin, la baza Staţiunii agricole experimentale de la Şatilovo, înfiinţată în 1896 în judeţul Novosilsk, gubernia Tula (în prezent Staţiunea experimentală de stat din Şatilovo, regiunea Orel, este una dintre instituţiile de cercetări ştiinţifice ale Ministerului agriculturii al R.S.F.S.R.).

Într-o scrisoare adresată lui V.I. Lenin la 14 octombrie 1922, N. Osinski protesta împotriva refuzului comisiei interdepartamentale de a include bugetul Trustului din Şatilovo

www.dacoromanica.ro

în bugetul Comisariatului poporului pentru agricultură pe motiv că beneficiază de gestiune economică proprie. După ce menţiona că la organizarea trustului s-a recunoscut necesitatea ca el să fie subvenţionat pe o durată de 3—5 ani, Osinski arăta că refuzul de a acorda sprijin material acestui trust va duce la irosirea fondurilor deja investite şi-l ruga pe Lenin „să intervină personal pentru asigurarea din plin a Trustului din Şatilovo cu mijloacele necesare". Osinski scria şi despre conducătorul activităţii trustului, selecţionatorul P.I. Lisiţin, care a renunţat la activitatea pur ştiinţifică din dorinţa „de a-şi vedea ovăzul cultivat pe scară largă..." (vezi „Istoriceskii Arhiv" nr. 1, 1962, p. 60—61).

Vezi şi Opere complete, vol. 44, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 400. — *346*.

491 Din însărcinarea lui V.I. Lenin, scrisoarea lui N. Osinski a fost trimisă şi lui I.A. Teodorovici, adjunct al comisarului poporului pentru agricultură, cu rugămintea de a comunica — spre a i se raporta lui Lenin — ce sumă e necesară pentru subvenţionarea trustului pe perioada octombrie-decembrie, cît a cerut Comisariatul poporului pentru agricultură, în ce instanţe au fost operate reduceri şi în ce proporţii, şi cît s-a alocat în ultimă instanţă. După ce a primit răspuns din partea lui Teodorovici, Lenin a scris, în legătură cu această chestiune, o scrisoare Comitetului pentru finanţe al C.C.P. (vezi volumul de faţă, documentul 490). — *347*.

492 Este vorba despre o scrisoare, din 26 octombrie 1922, a lui I.I. Radcenko, preşedintele consiliului de conducere al Direcţiei centrale a industriei turbei, care îl ruga pe V.I. Lenin să acorde sprijin pentru achiziţionarea din străinătate a unei maşini perfecţionate pentru exploatarea turbei, fabricată de firma Strel et Co., în scopul mecanizării lucrărilor de extracţie a turbei, să aloce fondurile necesare în acest scop, precum şi pentru trimiterea unei comisii în vederea experimentării maşinii la faţa locului. — *347*.

493 La 27 octombrie 1922, Consiliul Muncii şi Apărării a hotărît să aloce din fondul de rezervă al C.M.A. 7 000 de ruble-aur pentru achiziţionarea din străinătate a unei maşini perfecţionate pentru exploatarea turbei. — *347*.

494 V.I. Lenin se referă la hotărîrea din 26 octombrie 1922 a Biroului Politic al C. C. al P.C.(b) din Rusia cu privire la reducerea subvenţiilor de stat pentru Proletcult şi pentru teatrele academice. — *348*.

495 Este vorba despre faptul că G.L. Peatakov, în calitate de vicepreşedinte al Comisiei de stat a planificării, a semnat un buget militar care depăşea cu 26 de trilioane de ruble (în semne monetare ale anului 1922) suma propusă de Comisariatul

www.dacoromanica.ro

poporului pentru finanţe. La 28 octombrie 1922, acest buget a fost aprobat de Consiliul Comisarilor Poporului.

Vezi şi volumul de faţă, documentele 486 şi 487. — *349*.

496 V.I. Lenin se referă la hotărîrea, adoptată de C.M.A. la 27 octombrie 1922, cu privire la alocarea de fonduri pentru Armenia în vederea dezvoltării culturilor de bumbac.

La documentul de faţă este anexat următorul răspuns, care a fost consemnat de o persoană neidentificată: „Banii n-au fost încă expediaţi, deoarece Alski nu l-a găsit pe Ter-Gabrielian şi, fără indicaţiile acestuia, el nu ştie unde să-i trimită şi în ce valută...“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *349*.

497 Este vorba despre o telegramă, din 26 octombrie 1922, a lui L.B. Krasin, care făcea cunoscut că există două căi pe care se poate ajunge la o înţelegere cu L. Urquhart. În condiţiile ratificării imediate a contractului, care nu ar fi condiţionată de recunoaşterea Rusiei Sovietice de către guvernul Marii Britanii, Urquhart — se specifică în telegrama lui Krasin — va accepta, probabil, ca R.S.F.S.R. să-i acorde pentru extragerea cărbunelui o treime din Ekibastuz, în acea parte a acestei regiuni în care Urquhart nu va efectua prelucrarea. „A doua alternativă — scria Krasin — este următoarea: ratificăm contractul imediat, în forma în care a fost semnat de mine“, şi el va intra în vigoare îndată după recunoaşterea Rusiei Sovietice, care va trebui să se producă în următoarele opt luni. Krasin considera că ultima variantă este mai avantajoasă (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

Vezi şi scrisoarea următoare. — *349*.

498 Este vorba, pe cît se pare, despre hotărîrea din 26 octombrie 1922 a Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia în legătură cu propunerea de a se edita o broşură populară consacrată contractului cu Urquhart. Biroul Politic a hotărît să instituie o comisie alcătuită din G.L. Peatakov şi B.S. Stomoneakov, „care să examineze şi să elaboreze în cel mai scurt timp articolele în legătură cu contractul cu Urquhart...“, şi a aprobat o serie de instrucţiuni pentru această comisie, în care se stabilea conţinutul articolelor.

În legătură cu prezenta scrisoare a lui V.I. Lenin, secretara de la C.C.P. a trimis lui G.L. Peatakov şi M.I. Frumkin următoarea notă: „Vladimir Ilici m-a însărcinat să vă scriu că articolele despre contractul cu Urquhart (două pentru şi două contra) trebuie scrise cît mai repede, neadmiţîndu-se nici o întîrziere“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

Articolele de discuţie, sub titlul general „Cu privire la contractul de concesiune încheiat cu Urquhart şi respins de

www.dacoromanica.ro

Consiliul Comisarilor Poporului", au fost publicate în cîteva numere ale ziarului „Pravda" (31 octombrie, 1—3 noiembrie 1922). — *350*.

499 Textul acestei telegrame a fost aprobat de Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia în aceeaşi zi, 30 octombrie 1922. — *350*.

500 În interviul menţionat, la întrebarea pusă de M. Farbman, corespondentul ziarelor „Observer" şi „Manchester Guardian", în legătură cu refuzul de a ratifica acordul cu L. Urquhart, V.I. Lenin a răspuns că guvernul sovietic a hotărît să deschidă pe această temă o discuţie în presă (vezi Opere complete, vol. 45, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 262—263). — *350*.

501 *Conferinţa de la Lausanne* — e vorba de proiectata conferinţă pentru problemele Orientului Apropiat. Pentru date mai amănunţite în legătură cu această conferinţă, vezi Opere complete, vol. 45, Bucureşti, Editura politică, 1967, adnotarea 150. — *350*.

502 Prezentul document a fost scris pe o scrisoare a lui L.B. Kamenev, din 30 octombrie 1922, adresată lui V.I. Lenin. Kamenev propunea ca, în caz că Lenin este de acord: „1) să se ceară Biroului Politic să anuleze hotărîrea Consiliului Comisarilor Poporului, restabilind suma propusă de Comisariatul poporului pentru finanţe, adică 599 de trilioane minus 26 de trilioane = 573 de trilioane; 2) să se propună Biroului Politic să instituie o comisie specială pentru revizuirea distribuirii alocaţiilor bugetare între diferite comisariate ale poporului, în scopul reducerii cheltuielilor pentru construcţia de nave etc." Sub această propunere, V.I. Lenin a scris: „Perfect de acord. 30.X.1922. *Lenin*". Tot aici figurează şi însemnările lui G.E. Zinoviev, I.V. Stalin şi V.M. Molotov, care se declarau de acord cu propunerea, precum şi declaraţia lui L.D. Troţki, că el se abţine (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *351*.

503 La această scrisoare, F.E. Dzerjinski a răspuns la 2 noiembrie 1922 printr-o telegramă din Suhumi. Socotind că ar fi cît se poate de dorit ca I.V. Lomonosov să fie atras într-o muncă de conducere în Comisariatul poporului pentru căile de comunicaţie, Dzerjinski găsea că nu e indicat ca el să îndeplinească în mod provizoriu funcţia de adjunct al comisarului poporului, în lipsa titularului, şi propunea să i se adreseze rugămintea de a accepta propunerea anterioară, făcută de Dzerjinski, de a lucra un anumit timp ca membru al colegiului. Dzerjinski cerea ca adoptarea unei soluţii definitive în chestiunea folosirii lui Lomonosov să fie amînată pînă la întoarcerea lui. — *353*.

504 Vezi adnotările 490 şi 491.

www.dacoromanica.ro

La propunerea lui V.I. Lenin, Comitetul pentru finanţe al C.C.P. a examinat, la 18 noiembrie 1922, bugetul Trustului ovăzului din Şatilovo şi a stabilit ca pentru trimestrul octombrie-decembrie 1922 să i se aloce acestuia suma de 2½ trilioane de ruble. — *354*.

505 Este vorba despre hotărîrea din 13 octombrie 1922 a Consiliului Muncii şi Apărării în legătură cu stabilirea preţurilor la combustibil pentru consumatorii aprovizionaţi pe bază de plan.

În scrisorile sale, V.I. Ciubar, directorul general al industriei cărbunelui din Donbass, semnala lipsa de concordanţă dintre preţul fix, stabilit la cărbune, şi cursul, în continuă scădere, al rublei şi atrăgea atenţia că calculele depăşite de viaţă, ale Comisiei de stat a planificării pun industria cărbunelui din Donbass într-o situaţie fără ieşire şi cerea să se soluţioneze această problemă. — *355*.

506 Din însărcinarea lui V.I. Lenin, Comisia de stat a planificării a prezentat Consiliului Muncii şi Apărării un raport cu privire la finanţarea Donbassului. Această problemă a fost examinată de Consiliul Muncii şi Apărării, în şedinţele din 15 şi 17 noiembrie 1922, şi de Consiliul Comisarilor Poporului, în şedinţa din 24 noiembrie. Subliniind importanţa deosebită pe care o prezintă pentru viaţa economică a ţării desfăşurarea ritmică a muncii în industria carboniferă şi petrolieră, C.C.P. a arătat că este necesar „ca aceste ramuri ale industriei combustibilului să fie asigurate în mod permanent şi în deplină măsură cu mijloace reale, necesare pentru îndeplinirea programului de producţie; în acest scop să se stabilească, cu titlu de excepţie, condiţii speciale de plată la cărbune şi petrol" („Colecţia de hotărîri şi dispoziţii ale guvernului muncitoresc-ţărănesc" 1922, nr. 79, p. 993). — *355*.

507 Această scrisoare i-a fost prilejuită lui V.I. Lenin de următoarele împrejurări. La 1 noiembrie 1922, un grup de fascişti înarmaţi cu revolvere şi bombe au atacat secţia comercială a reprezentanţei R.S.F.S.R. în Italia. Fasciştii au pătruns în cabinetul împuternicitului Comisariatului poporului pentru comerţul exterior şi, ameninţîndu-i cu revolverele, pe el şi pe colaboratorii secţiei, au înhăţat pe unul dintre funcţionari, l-au scos pe scară şi l-au împuşcat. — *356*.

508 La 1 noiembrie 1922, reprezentanţa R.S.F.S.R. în Italia a adresat Ministerului de Externe al acestei ţări o notă de protest în legătură cu atacul săvîrşit de un grup de fascişti asupra secţiei comerciale a reprezentanţei R.S.F.S.R. în Italia (vezi „Documente cu privire la politica externă a U.R.S.S.", vol. V, Moscova, 1961, p. 648—649). — *357*.

509 V.I. Lenin se referă la articolul lui I.I. Skvorţov-Stepanov: „Ce este un specialist şi cum este el confecţionat", apărut la 28 octombrie 1922 în ziarul „Pravda". — *357*.

www.dacoromanica.ro

510 Este vorba de următorul pasaj din articolul lui I.I. Skvorțov-Stepanov: „Și aici trebuie să se desfășoare **lupta de clasă**: lupta dintre socialism și «meșteșugul capitalist» sau «capitalismul meșteșugăresc», mai curînd acesta din urmă. După toate cele spuse pînă acum, cititorul nu va fi uimit de monstruozitatea unei asemenea îmbinări de cuvinte. Ea nu este mai monstruoasă decît raporturile reale pe care le exprimă". — *358*.

511 În Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S. se păstrează textul, scris de V.I. Lenin, al variantei inițiale a acestei scrisori adresate lui H. Hoover, precum și două exemplare dactilografiate corectate și completate de V.I. Lenin. În Opere complete, această scrisoare se publică după ultima variantă a textului dactilografiat. Îndreptările făcute de V.I. Lenin în acest text sînt indicate în nota de subsol.

O copie a scrisorii din 22 noiembrie 1922 a fost trimisă și lui G.V. Cicerin. Răspunzînd în aceeași zi, Cicerin scria că lui Hoover trebuie să i se trimită o scrisoare în spiritul proiectului lui V.I. Lenin, însă sub semnătura comisarului poporului pentru afacerile externe. După datele existente la Arhiva centrală de partid, scrisoarea adresată lui Hoover a fost expediată la 28 noiembrie 1922 sub semnătura lui M.M. Litvinov, adjunct al comisarului poporului pentru afacerile externe.

Vezi și volumul de față, documentul 501. — *359*.

512 V.I. Lenin a scris acest document după ce a luat cunoștință de proiectul de rezoluție a celui de-al IV-lea Congres al Internaționalei Comuniste — „Schița unui program agrar de acțiune" — ce-i fusese trimis. În scrisoarea sa de însoțire, G.E. Zinoviev scria că fără avizul lui Lenin el nu se poate decide să pună acest proiect în discuția congresului. — *360*.

513 În conformitate cu indicațiile lui V.I. Lenin, proiectul de rezoluție a celui de-al IV-lea Congres al Cominternului în problema agrară a fost revizuit. La 30 noiembrie E.S. Varga, în raportul prezentat la congres, a expus conținutul scrisorii de față și a informat că comisia care a fost aleasă pentru redactarea definitivă a proiectului „s-a condus în munca ei, în primul rînd, după indicațiile din scrisoarea tovarășului Lenin". În „Schița unui program agrar de acțiune" au fost operate unele modificări; cea mai importantă dintre ele constă în adăugarea subtitlului „Instrucțiuni pentru aplicarea tezelor agrare ale Congresului al II-lea al Internaționalei Comuniste", care preciza caracterul rezoluției (vezi „Buletinul Congresului al IV-lea al Internaționalei Comuniste" nr. 27, 1922, p. 11—12). — *360*.

514 La cel de-al IV-lea Congres al Internaționalei Comuniste s-a dezbătut problema unificării partidelor comunist și socialist

www.dacoromanica.ro

din Italia. Conducerea Partidului Comunist Italian, care se afla pe atunci în mîinile grupării sectare a lui Bordiga, se pronunţa împotriva unificării.

C.C. al P.C.(b) din Rusia a adresat delegaţiei P.C.I. o scrisoare în care o sfătuia să nu voteze împotriva rezoluţiei cu privire la unificare, elaborată de comisia pentru această problemă. Delegaţia P.C.I. s-a declarat de acord cu propunerea P.C.(b) din Rusia.

Congresul a adoptat în unanimitate hotărîrea cu privire la unificarea Partidului Comunist Italian şi a Partidului Socialist din Italia şi, pentru traducerea ei în fapt, a creat un comitet special de organizare.

Vezi şi volumul de faţă, documentul 509. — *361*.

515 C.E.C. din Rusia a ascultat ambele părţi şi a aplanat litigiul, dînd cîştig de cauză Comisariatului poporului pentru căile de comunicaţie. — *362*.

516 Aceste documente, pe cît se pare, reprezintă nişte extrase din două scrisori ale lui V.I. Lenin care pînă acum n-au fost găsite. Scrisorile, probabil, au fost scrise în legătură cu discuţia pe care Lenin a avut-o, la 2 decembrie 1922, cu prof. N.M. Knipovici, şeful expediţiei ştiinţifice de pescuit din Marea de Azov. Knipovici l-a rugat să intervină pentru ca vasul „Besstraşnîi" să fie repartizat Direcţiei generale a pescuitului şi a industriei de prelucrare a peştelui de pe lîngă Comisariatul poporului pentru aprovizionare, în scopul folosirii lui de către expediţia ştiinţifică de pescuit din Marea de Azov.

Memoriul lui Knipovici cu privire la arendarea vasului „Besstraşnîi", împreună cu primul pasaj din scrisoarea lui Lenin, a fost înaintat de Direcţia treburilor C.C.P., spre examinare, Micului C.C.P. La 15 decembrie 1922, Micul C.C.P. a stabilit că „este, în principiu, necesar să se repartizeze fără plată Direcţiei generale a pescuitului şi a industriei de prelucrare a peştelui vasul «Besstraşnîi» pentru expediţia ştiinţifică de pescuit din Marea de Azov" şi a trasat ca sarcină Comisiei bugetare a Comisariatului poporului pentru finanţe să examineze încă o dată problema alocării de fonduri, în acest scop, Direcţiei sus-menţionate. — *362*.

517 Curînd după aceea, I.I. Hodorovski i-a trimis răspuns lui V.I. Lenin. În scrisoarea sa, el menţiona că s-a desfăşurat activitate de patronare, cu titlu de experienţă, doar în gubernia şi judeţul Novonikolaevsk (astăzi regiunea Novosibirsk) şi că nu s-a ridicat problema patronării celulelor de partid orăşeneşti de către cele săteşti. Hodorovski făcea o caracterizare a formelor pe care le capătă activitatea de patronare a celulelor de partid săteşti de către cele orăşeneşti, arătînd că ea se concretizează în corespondenţa pe care o poartă celulele între ele, în vizite reciproce „şi mai cu seamă în vizite

www.dacoromanica.ro

ale tovarăşilor din celulele orăşeneşti la sate" în scopul acordării de consultaţii pe teme de partid şi de stat, în asigurarea celulelor săteşti cu lectori, agitatori, precum şi (în limita posibilităţilor) cu cărţi şi cu furnituri de birou (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). Vezi şi articolul lui I.I. Hodorovski „Amintiri despre Ilici", publicat la 22 aprilie 1930 în ziarul „Izvestiia C.E.C. din Rusia şi a C.E.C. al U.R.S.S."

Materialele primite de la I.I. Hodorovski au fost folosite de V.I. Lenin în conspectul unei cuvîntări pentru cel de-al X-lea Congres general al Sovietelor din Rusia (din cauză de boală el n-a mai rostit această cuvîntare), precum şi în articolul „Pagini de jurnal" (vezi Opere complete, vol. 45, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 465, 388—390). — *363*.

518 Este vorba despre telegrama trimisă de M.M. Litvinov lui W.H. Haskell la Londra, căruia îi comunica că V.I. Lenin este de acord ca Haskell să nu transmită lui Hoover scrisoarea lui Lenin (vezi volumul de faţă, documentul 496), dacă consideră că acest lucru este „nepotrivit sau inoportun". — *363*.

519 Lenin se referă la faptul că I.V. Lomonosov, care condusese misiunea feroviară în străinătate, dăduse gratificaţii membrilor misiunii.

Analizînd, la 22 decembrie 1922, această problemă, Consiliul Comisarilor Poporului l-a sancţionat pe Lomonosov cu admonestare publică pentru acordare ilegală de gratificaţii.

V. A. Avanesov a făcut parte din comisia C.C.P. pentru cercetarea activităţii reprezentanţelor sovietice în străinătate şi a misiunii feroviare. Misiunea feroviară a fost lichidată la 1 aprilie 1923. — *365*.

520 Această scrisoare, adresată de V.I. Lenin lui Charles P. Steinmetz, a fost dusă în S.U.A. de comunistul american Harold Ware, care în 1922 condusese o brigadă de tractorişti ce lucrase în sovhozul „Toikino" din gubernia Perm.

Vezi şi volumul de faţă, documentul 354. — *366*.

521 Este vorba despre expulzarea lui N.A. Rojkov, care în trecut fusese un menşevic activ. Problema Rojkov a fost discutată, în repetate rînduri, în şedinţele Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia. La 26 octombrie 1922, Biroul Politic a adoptat următoarea hotărîre: „Rojkov să fie expulzat". La 7 decembrie, Biroul Politic, revenind asupra hotărîrii sale din 26 octombrie, a hotărît să fie amînată expulzarea lui Rojkov şi să se publice în ziarul „Izvestiia C.E.C. din Rusia" articolul acestuia despre activitatea menşevicilor, precum şi declaraţia lui că se retrage din partidul menşevic, împreună cu comentariile lui I.M. Steklov, redactorul acestui ziar (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

Vezi şi documentul următor. — *367*.

www.dacoromanica.ro

522 La 14 decembrie 1922, Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia a anulat hotărîrea sa din 7 decembrie şi a hotărît să se fixeze lui Rojkov domiciliu forţat la Pskov, iar la prima manifestare antisovietică să fie expulzat. — *368*.

523 La 30 noiembrie 1922, Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia a însărcinat Biroul Organizatoric al Comitetului Central ca, în termen de o săptămînă, să desemneze un număr de cel mult 10 lucrători, care să fie puşi la dispoziţia Cominternului. — *368*.

524 „*Die Neue Zeit*" — revistă teoretică a Partidului social-democrat din Germania, a apărut la Stuttgart din 1883 pînă în 1923.

Vorbind despre vechea „Neue Zeit", V.I. Lenin se referă la perioada de pînă la mijlocul ultimului deceniu al secolului trecut, cînd F. Engels a colaborat la această revistă. — *368*.

525 În legătură cu Internaţionala sindicală, Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia a adoptat, la 19 decembrie 1922, propunerile lui V.I. Lenin cuprinse în scrisoarea de faţă. — *369*.

526 La 6 octombrie 1922, în şedinţa plenarei C.C. al P.C.(b) din Rusia, la care V.I. Lenin n-a participat, fiind bolnav, în urma raportului prezentat de G.I. Sokolnikov a fost adoptată o hotărîre prin care se atenua monopolul comerţului exterior. V.I. Lenin n-a fost de acord cu această hotărîre. În scrisoarea sa din 13 octombrie, trimisă lui I.V. Stalin pentru membrii C.C. al P.C.(b) din Rusia, el arăta cît de greşită este hotărîrea adoptată de plenară cu privire la regimul comerţului exterior şi propunea ca aplicarea hotărîrii plenarei C.C. al P.C.(b) din Rusia în această chestiune să fie amînată cu două luni, adică pînă la viitoarea plenară ordinară a Comitetului Central al partidului (vezi Opere complete, vol. 45, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 236—240). Comitetul Central a adoptat propunerea lui V.I. Lenin.

Această scrisoare, adresată lui M.I. Frumkin, precum şi o serie de alte scrisori şi bilete în legătură cu monopolul comerţului exterior, care se publică mai jos (vezi documentele 511—515, 517), au fost scrise în legătură cu pregătirea apropiatei plenare a C.C. al P.C.(b) din Rusia. — *369*;

527 Este vorba despre „Concluziile comisiei C.C.P. pentru cercetarea activităţii reprezentanţelor R.S.F.S.R. în străinătate în ce priveşte organizarea comerţului exterior", care au fost prezentate de V.A. Avanesov. La punctul 15, paragraful XI, al acestor „Concluzii" se spunea: „Portul liber Batumi trebuie închis şi pus sub supraveghere comună. Să nu se mai deschidă nici un fel de alte porturi libere" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *369*.

www.dacoromanica.ro

528 Luni 11 decembrie 1922, M.I. Frumkin i-a comunicat lui V.I. Lenin că n-a primit încă tezele, în forma definitivă, ale lui V.A. Avanesov (ale comisiei C.C.P. pentru cercetarea activităţii reprezentanţelor R.S.F.S.R. în străinătate în ce priveşte organizarea comerţului exterior) şi arăta că nu este de acord cu propunerea de a se concentra achiziţionarea de mărfuri pentru import în mîinile unor organizaţii economice. Frumkin semnala că Avanesov nu ia în consideraţie sarcinile societăţilor mixte şi se pronunţa împotriva propunerii de a încredinţa „Gostorg"-ului organizarea reţelei de unităţi comerciale şi de comision. El considera, totodată, că ar fi „absolut dăunător" ca plenara Comitetului Central, examinînd problema monopolului comerţului exterior, să discute şi măsurile organizatorice propuse de Avanesov. — *369*.

529 V.I. Lenin se referă la hotărîrea adoptată de Congresul al IV-lea al Internaţionalei Comuniste (care a avut loc între 5 noiembrie şi 5 decembrie 1922) în problema italiană; ea prevedea unificarea partidelor comunist şi socialist din Italia (vezi „Documente ale Internaţionalei Comuniste. Hotărîri, teze şi apeluri ale congreselor Internaţionalei Comuniste şi ale plenarelor Comitetului Executiv. 1919—1932", Moscova, 1933, p. 356—360).

În acea perioadă nu s-a realizat unificarea. În 1924 unele grupuri de socialişti, care alcătuiau aripa de stînga a Partidului Socialist Italian, s-au desprins din el şi au intrat în partidul comunist. — *370*.

530 La 2 ianuarie 1923, C. Lazzari i-a trimis lui V.I. Lenin o scrisoare de răspuns. El îi mulţumea pentru încrederea arătată şi îl asigura că va face tot ce depinde de el pentru aplicarea hotărîrilor Congresului al IV-lea al Cominternului, însă se pronunţa împotriva mijloacelor ce fuseseră preconizate pentru unificarea partidelor şi, relevînd meritele Partidului Socialist Italian, propunea ca partidul unificat să-şi păstreze vechea lui denumire: Partidul Socialist Italian (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *370*.

531 Este vorba despre o scrisoare, cu data de 3 decembrie 1922, trimisă de N.N. Krestinski, reprezentantul plenipotenţiar al R.S.F.S.R. în Germania. Krestinski făcea o apreciere pozitivă asupra activităţii reprezentanţei comerciale din Berlin, informa despre acordurile cu o serie de firme germane, despre tratativele în curs şi despre marile perspective existente în această privinţă, şi arăta că, în caz de desfiinţare a monopolului comerţului exterior, toate aceste rezultate vor fi anulate. Este semnificativ, spunea el, că „o serie de tovarăşi care vin din străinătate devin adepţi ai monopolului (Ţiurupa, Vladimirov, Rîkov, Avanesov)". Bazîndu-se pe experienţa activităţii desfăşurate în străinătate, Krestinski se pronunţa

www.dacoromanica.ro

cu toată hotărîrea în favoarea monopolului comerţului exterior (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

Vezi şi documentul următor.

La 13 decembrie, L.D. Troţki i-a comunicat lui V.I. Lenin că este de acord cu el în problema monopolului comerţului exterior. — *371.*

532 V.I. Lenin se referă la o scrisoare a lui L.D. Troţki din 12 decembrie 1922.

„*Planurile lui Avanesov*" — denumire dată de V.I. Lenin „Propunerilor comisiei C.C.P. pentru cercetarea activităţii reprezentanţelor R.S.F.S.R. în străinătate în ce priveşte monopolul de stat asupra comerţului exterior".

Principala concluzie la care ajunsese comisia era că, din considerente de ordin economic cît şi de ordin politic, monopolul comerţului exterior nu poate fi desfiinţat „nici în întregime şi nici parţial" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

N.N. Krestinski şi V.A. Avanesov, care erau adepţi ai menţinerii şi întăririi monopolului comerţului exterior, concepeau în mod diferit metodele de a-l înfăptui. Avanesov considera că monopolul nu trebuie realizat în mod direct de către Comisariatul poporului pentru comerţul exterior, ci de marile unităţi economice (sindicate, concerne) sub controlul acestui comisariat. Krestinski, dimpotrivă, lua drept bază reprezentanţele comerciale şi admitea ca cele mai importante dintre unităţile economice să-şi organizeze, în anumite puncte, reprezentanţe permanente proprii care să îndeplinească rolul de secţii ale reprezentanţelor comerciale. — *371.*

533 În scrisoarea sa, L.D. Troţki susţinea că este nevoie de o reglementare elastică a comerţului exterior, adaptată la necesităţile economice generale. O asemenea reglementare, după părerea lui, trebuia să fie realizată de Comisia de stat a planificării. — *371.*

534 Este vorba despre cel de-al X-lea Congres general al Sovietelor din Rusia. — *372.*

535 Este vorba despre lupta împotriva încălcării monopolului comerţului exterior. — *372.*

536 Scrisoarea lui M.I. Frumkin, menţionată aci, n-a fost găsită. Este vorba despre monopolul comerţului exterior. — *373.*

537 Acest document este strîns legat de scrisorile lui V.I. Lenin cu privire la repartizarea muncii între vicepreşedinţii C.C.P. şi C.M.A. şi la organizarea mai raţională a activităţii aparatului Consiliului Comisarilor Poporului (aceste scrisori au fost publicate în volumul 45 al ediţiei de faţă, p. 60—61, 162—171, 345, 350—352, 354—355). — *374.*

www.dacoromanica.ro

538 Plenara din 18 decembrie 1922 a C.C. al P.C.(b) din Rusia a anulat hotărîrea plenarei din octombrie şi a confirmat „necesitatea imperioasă de a menţine şi de a întări, sub raport organizatoric, monopolul comerţului exterior" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). Congresul al XII-lea al partidului, care a avut loc la Moscova între 17 şi 25 aprilie 1923, a confirmat, la rîndul său, necesitatea absolută a monopolului comerţului exterior.

Deasupra textului prezentei scrisori a lui V.I. Lenin, N.K. Krupskaia a scris: „Lev Davîdovici, profesorul Förster i-a permis astăzi lui Vladimir Ilici să dicteze o scrisoare, şi el mi-a dictat următoarea scrisoare adresată dv."; sub text ea a adăugat următoarele cuvinte: „Vladimir Ilici vă roagă totodată să-i răspundeţi telefonic. *N.K. Ulianova*".

Dacă, în acea perioadă, Troţki împărtăşea punctul de vedere al lui V.I. Lenin cu privire la necesitatea de a menţine monopolul comerţului exterior, el era în dezacord cu Lenin şi cu partidul în problema — fundamentală — a posibilităţii şi a căilor de construire a societăţii socialiste în U.R.S.S. În 1922 Troţki scria că nu se poate construi socialismul într-o singură ţară, în „limitele naţionale, statale", că făurirea unei economii socialiste în Rusia va deveni posibilă abia după ce proletariatul va fi dobîndit victoria în cele mai importante ţări din Europa. V.I. Lenin a arătat că „teoria" imposibilităţii victoriei socialismului în Rusia este inconsistentă din punct de vedere teoretic şi periculoasă din punct de vedere politic. În ultimele sale articole, el a subliniat că Rusia Sovietică dispune de „tot ce trebuie pentru construirea societăţii socialiste depline" (Opere complete, vol. 45, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 392).

Troţki respingea posibilitatea de a folosi cooperaţia ca principal mijloc pentru trecerea ţărănimii pe calea socialismului, preconiza înfăptuirea industrializării ţării, în fond, pe calea „colonizării", a ruinării micilor producători de mărfuri. În acelaşi timp, troţkiştii propuneau să se concesioneze capitaliştilor străini principalele întreprinderi. Începînd din anul 1923, cînd boala lui V.I. Lenin s-a agravat, Troţki a desfăşurat o luptă fracţionistă înverşunată împotriva liniei generale a partidului, împotriva programului leninist de construire a socialismului. — *375*.

539 Această scrisoare a lui V.I. Lenin este legată de aşa-numita „problemă gruzină".

După plenara din octombrie (1922) a C.C. al P.C.(b) din Rusia, conflictul dintre Comitetul organizaţiei de ţinut Transcaucazia a P.C.(b) din Rusia şi grupul Mdivani s-a agravat (vezi adnotarea 487). Întîmpinînd rezistenţa comuniştilor gruzini, C.C. al P.C.(b) din Gruzia, în care grupul Mdivani constituia majoritatea, a demisionat, la 22 octombrie,

www.dacoromanica.ro

invocînd divergenţele cu Comitetul de ţinut Transcaucazia. Adepţii lui Mdivani au adresat o plîngere Comitetului Central al P.C.(b) din Rusia. La 25 noiembrie 1922, Biroul Politic a adoptat hotărîrea de a trimite în Gruzia o comisie, în frunte cu F.E. Dzerjinski, pentru a examina de urgenţă cererile membrilor Comitetului Central al P.C.(b) din Gruzia care îşi dăduseră demisia şi a elabora măsurile necesare pentru instaurarea unei păci trainice în Partidul Comunist din Gruzia.

Pe V.I. Lenin îl îngrijora în mod deosebit „problema gruzină"; la 12 decembrie F.E. Dzerjinski i-a raportat despre rezultatele misiunii lui. Lenin a rămas nemulţumit de activitatea comisiei, socotind că ea s-a comportat unilateral, părtinitor în cercetarea conflictului din Gruzia şi n-a scos în evidenţă greşelile serioase comise de G.K. Ordjonikidze. Ceea ce l-a indignat îndeosebi pe V.I. Lenin a fost faptul că Ordjonikidze, care era reprezentantul Puterii sovietice centrale şi al C.C. al P.C.(b) din Rusia în Caucaz, a lovit pe unul dintre adepţii grupului Mdivani. Lenin făcea o strînsă legătură între „problema gruzină" şi problema generală a constituirii U.R.S.S., şi se întreba, plin de îngrijorare, cît de consecvent vor fi aplicate principiile internaţionalismului proletar la unirea republicilor sovietice. În scrisoarea sa intitulată „În legătură cu problema naţionalităţilor sau a «autonomizării»", Lenin a condamnat atitudinea lui Ordjonikidze şi toleranţa excesivă manifestată faţă de el de către comisia Dzerjinski şi de către I.V. Stalin. După părerea lui Lenin, răspunderea politică pentru toată situaţia asta o purta în primul rînd I.V. Stalin, ca secretar general al Comitetului Central, date fiind greşelile serioase comise de el în înfăptuirea unirii republicilor (vezi Opere complete, vol. 45, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 378—384).

Pe cînd era încă grav bolnav, V.I. Lenin a aflat că la 25 ianuarie 1923 Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia a aprobat concluziile comisiei Dzerjinski. Cu toate că medicii îi interziseră să lucreze, el a cerut să i se prezinte materialele comisiei Dzerjinski. După ce le-a primit, a însărcinat pe N.P. Gorbunov, L.A. Fotieva şi M.I. Gleasser să le studieze şi să-i prezinte concluziile; el spunea că toate acestea îi sînt necesare pentru apropiatul congres al partidului, căruia intenţionează să-i adreseze o scrisoare în legătură cu această chestiune. El i-a dat Fotievei indicaţii amănunţite în legătură cu aspectele mai importante pe care trebuie să le urmărească atunci cînd studiază materialele comisiei Dzerjinski (vezi op. cit., adnotarea 288).

V.I. Lenin nu numai că nu sprijinea, dar critica poziţia principial greşită adoptată de Mdivani şi de adepţii lui în problema Federaţiei Transcaucaziene şi a constituirii U.R.S.S. (vezi volumul de faţă, documentul 476); dar, considerînd că pericolul principal îl constituia pe atunci şovinismul de mare putere şi că sarcina de a lupta împotriva lui revine în primul

www.dacoromanica.ro

rînd comuniştilor din rîndurile fostei naţiuni dominante, Lenin şi-a concentrat atenţia îndeosebi asupra greşelilor comise de Stalin, Dzerjinski şi Ordjonikidze în „problema gruzină". El arăta că în această privinţă, mai cu seamă într-un moment cînd se punea problema unirii republicilor, „era nevoie de o comportare extrem de precaută, prevenitoare şi conciliantă", că „în cazul de faţă este mai bine ca atitudinea conciliantă şi îngăduitoare faţă de minorităţile naţionale să depăşească limitele necesare, decît să nu le atingă" (Opere complete, vol. 45, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 381—382). Tocmai în acest sens trebuie înţelese cuvintele lui V.I. Lenin că în „conflictul gruzin" el „este de partea celui ultragiat" (vezi op. cit., adnotarea 293) şi scrisoarea adresată de el lui P.G. Mdivani, F.E. Maharadze şi altora la 6 martie 1923 (vezi volumul de faţă, documentul 520).

Scrisoarea adresată de Lenin lui L.D. Troţki a fost prilejuită de apropiata dezbatere a „problemei gruzine" de către plenara C.C. al P.C.(b) din Rusia. — *376*.

540 Această scrisoare a fost citită în aceeaşi zi la telefon lui L.D. Troţki de către M.A. Volodiceva, ajutoare de secretară la C.C.P. şi C.M.A. Troţki, sub motiv că este bolnav, a răspuns că nu-şi poate lua asemenea obligaţie. — *376*.

541 V.I. Lenin se referă la următorul fapt. După ce el, cu permisiunea medicilor, la 21 decembrie 1922, a dictat o scrisoare către L.D. Troţki în legătură cu monopolul comerţului exterior (vezi volumul de faţă, documentul 517), I.V. Stalin, care printr-o hotărîre din 18 decembrie 1922 a plenarei Comitetului Central fusese făcut personal răspunzător de respectarea regimului stabilit de medici pentru Lenin, a dojenit-o în mod jignitor pe Krupskaia şi a ameninţat-o cu Comisia de Control pentru că a scris scrisoarea sus-menţionată, ce i-a fost dictată de Lenin. În legătură cu aceasta, la 23 decembrie 1922, N.K. Krupskaia i-a adresat lui L.B. Kamenev următoarea scrisoare: „Lev Borisovici, aseară Stalin a avut faţă de mine o ieşire grosolană în legătură cu o scurtă scrisoare pe care mi-a dictat-o Vladimir Ilici cu aprobarea medicilor. Nu sînt în partid de ieri, de-alaltăieri. În decurs de 30 de ani n-am auzit pe nici un tovarăş spunîndu-mi vreun cuvînt grosolan, iar interesele partidului şi ale lui Ilici nu-mi sînt mai puţin scumpe decît lui Stalin. În momentul de faţă este absolută nevoie să-mi păstrez calmul. Ştiu, mai bine decît orice medic, ce se poate şi ce nu se poate vorbi cu Ilici, fiindcă ştiu ce-l frămîntă şi ce nu, şi în orice caz ştiu mai bine decît Stalin". N.K. Krupskaia ruga să fie apărată împotriva „oricărui amestec grosolan în viaţa personală, împotriva cuvintelor jignitoare şi a ameninţărilor". „Nu mă îndoiesc — scria mai departe Krupskaia — de hotărîrea unanimă pe care ar adopta-o Comisia de Control, cu care Stalin îşi permite să mă ameninţe, dar n-am nici puterea şi nici timpul necesar să mă ocup de acest

www.dacoromanica.ro

incident stupid. Sînt şi eu om şi mi-s nervii încordaţi la maximum. *N. Krupskaia*".

N.K. Krupskaia i-a povestit lui V.I. Lenin despre această întîmplare, pe cît se pare, la începutul lunii martie 1923. Aflînd despre toate acestea, V.I. Lenin a dictat prezentul document.

După cum a arătat ulterior M.I. Ulianova într-o scrisoare adresată prezidiului plenarei comune din iulie (1926) a C.C. şi a C.C.C. a P.C.(b) din Rusia, la care unul dintre liderii „noii opoziţii", G.E. Zinoviev, a ridicat această chestiune, Stalin şi-a cerut scuze. — *377*.

542 Vezi adnotarea 539.

V.I. Lenin n-a mai putut pregăti scrisoarea şi cuvîntarea promisă în „problema gruzină". La 10 martie 1923, în starea sănătăţii lui s-a produs o înrăutăţire bruscă.

Scrisoarea de faţă este ultimul document care a fost dictat de V.I. Lenin. — *377*.

543 Proiectul acestei telegrame, pe cît se pare, a fost pregătit la Comisariatul poporului pentru agricultură. Telegrama a mai fost semnată şi de N. Osinski, adjunct al comisarului poporului pentru agricultură, şi de E.A. Preobrajenski, şeful Direcţiei generale a învăţămîntului profesional; pe ea figurează următoarea însemnare făcută de acesta din urmă: „Direcţia generală a învăţămîntului profesional nu are de obiectat împotriva organizării unor cursuri de scurtă durată". — *381*.

544 Proiectul telefonogramei a fost pregătit la direcţia centralei electrice de la Kaşira. Documentul poartă viza lui G.D. Ţiurupa, inginerul-şef al şantierului Kaşira. — *382*.

545 Prezenta telegramă constituie un răspuns la întrebarea adresată la 19 noiembrie 1921 de A.V. Şotman, preşedintele consiliului economic de ţinut. Şotman informa că organele ţinutale şi regionale ale consiliului economic şi ale cooperaţiei au căzut de acord să deschidă o bursă de ţinut, cu participarea cooperaţiei şi a organelor economice de stat, şi cerea să i se dea indicaţii cu caracter de directivă în legătură cu statutul juridic al bursei şi al comitetului ei de conducere. — *383*.

546 Proiectul acestei telegrame a fost pregătit la Comisariatul poporului pentru comerţul exterior. Documentul poartă vizele lui I.I. Radcenko şi M.V. Rîkunov, membri ai colegiului acestui comisariat. — *383*.

547 La 7 decembrie 1921, printr-o telefonogramă de la Comisariatul poporului pentru comerţul exterior, i se comunica lui V.A. Smolianinov că vaporul „Frida Gorn", care transporta izolatori pentru Şantierul centralei electrice de la Kaşira, a sosit la Petrograd şi că s-a dat dispoziţie ca izolatorii să fie expediaţi cu un însoţitor special la Moscova. În telefonogramă se arăta, de asemenea, că „vama din Moscova a primit ordin ca imediat după sosirea încărcăturii să înştiinţeze conducerea

www.dacoromanica.ro

Şantierului centralei electrice de la Kaşira, care va trebui să trimită de îndată recepţioneri". — *385*.

548 Vezi adnotarea 145. — *386*.

549 Proiectul acestei telegrame a fost pregătit la Comitetul principal pentru exploatări forestiere din Consiliul economic superior. Pe document figurează viza lui K.H. Danişevski şi următoarea însemnare făcută de L.A. Fotieva: „Semnătura a fost primită prin telefon la 19.XII.1921, ora 9 şi 45 de minute seara". — *388*.

550 Este vorba despre o comisie cu puteri depline, care a fost instituită prin hotărîrea din 25 decembrie 1921 a Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia. Ea avea ca sarcină să se informeze asupra stării de lucruri existente la Kronstadt şi să ia măsuri pentru prevenirea unor eventuale complicaţii.

La 31 decembrie, Biroul Politic a aprobat şi a completat propunerile comisiei. — *389*.

551 Este vorba despre Comisia economică superioară (vezi adnotarea 100). — *394*.

552 O relatare despre convorbirea lui I.A. Petruşkin cu V.I. Lenin a fost făcută de A. Lazebnikov în articolul „45 de minute cu Lenin", scris de el pe baza celor auzite de la Petruşkin (vezi „Sovetskaia Rossiia" din 9 decembrie 1962). — *395*.

553 În legătură cu acest eveniment, A.F. Vejis, care era pe atunci preşedintele comitetului de întreprindere de la uzina „Dinamo", a scris mai tîrziu următoarele: „...Cu vreo două săptămîni înainte de 7 noiembrie, la noi, în secţia strungărie, s-a ţinut o adunare generală a muncitorilor, care au propus ca Lenin să fie invitat să viziteze pentru a doua oară uzina" (prima dată V.I. Lenin a ţinut o cuvîntare la această uzină la 7 noiembrie 1921 — vezi Opere complete, vol. 44, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 239). Muncitorii au ales pentru misiunea asta pe Borisov, secretarul celulei de partid, şi pe Vejis, preşedintele comitetului de întreprindere. „La acelaşi sediu — scrie Vejis — s-a hotărît să se înfiinţeze în mod special o carte roşie de onoare, în care oaspeţii de seamă, veniţi să viziteze uzina, să-şi înscrie numele şi nouă ni s-a trasat ca sarcină să obţinem prima semnătură, în această carte, de la Vladimir Ilici".

La 21 octombrie 1922, V.I. Lenin a primit pe Borisov şi pe Vejis. Ei i-au comunicat că dinamoviştii îl invită „şi în acest an" la ei, de 7 noiembrie, şi l-au rugat să semneze în cartea roşie a oaspeţilor de onoare ai uzinei „Dinamo". Lenin a scris următoarele: „Cu salutări comuniste. *Ulianov-Lenin*" şi a consimţit să ţină o cuvîntare la această uzină (vezi „Ce spun muncitorii şi ţăranii din Rusia despre Lenin", Moscova, 1958, p. 313—315). Din cauza bolii însă el n-a putut să viziteze uzina. — *397*.

www.dacoromanica.ro

554 Pe ordinea de zi a celui de-al IV-lea Congres al Internaţionalei Comuniste, care a avut loc între 5 noiembrie şi 5 decembrie 1922, figura şi problema programului ei. Au fost prezentate: un proiect de program întocmit de N.I. Buharin şi depus de el în numele lui, proiectele de program ale partidelor comuniste din Bulgaria şi din Germania, precum şi proiectul „Programului de acţiune al Partidului Comunist Italian". În raportul „Cinci ani de revoluţie rusă şi perspectivele revoluţiei mondiale", prezentat la congres la 13 noiembrie, V.I. Lenin a propus ca aceste proiecte să fie discutate „numai în linii generale, ca să spun aşa, în primă lectură", să fie tipărite pentru ca programul să fie bine gîndit şi minuţios pregătit (vezi Opere complete, vol. 45, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 304). La dezbaterea proiectelor de program a suscitat vii discuţii problema revendicărilor tranzitorii şi parţiale, privite ca o cale ce duce masele la revoluţia socialistă, la lupta pentru dictatura proletariatului. N.I. Buharin s-a pronunţat împotriva propunerii ca în programul Internaţionalei Comuniste să fie fundamentate teoretic revendicările tranzitorii şi parţiale cele mai generale şi a mers pînă acolo că a acuzat de oportunism pe cei ce insistau asupra introducerii acestor teze. Punctul lui de vedere a fost criticat de delegaţii la congres. Delegaţia P.C.(b) din Rusia s-a adresat prezidiului congresului, cerîndu-i să-i dea posibilitatea de a discuta problema programului în cadrul delegaţiei înainte ca congresul să adopte o hotărîre; congresul a satisfăcut această cerere (vezi „Buletinul Congresului al IV-lea al Internaţionalei Comuniste" nr. 14—15, p. 31).

La 20 noiembrie 1922 a avut loc o şedinţă a Biroului delegaţiei P.C.(b) din Rusia, la care au fost elaborate prezentele propuneri sub forma unui proiect de rezoluţie a congresului. Din datele existente reiese că punctele 4 şi 5 — cele mai importante — ale acestor propuneri au fost aproape textual dictate de V.I. Lenin. — *397*.

555 În şedinţa din 20 noiembrie 1922 a Biroului delegaţiei P.C.(b) din Rusia a fost elaborată şi următoarea „Declaraţie a delegaţiei ruse": „Dat fiind că disputa în legătură cu modul cum să fie formulate şi în ce parte a programului să fie introduse revendicările tranzitorii a căpătat, în chip cu totul nejust, aparenţa unei divergenţe de principiu, delegaţia rusă, în unanimitate, confirmă că prezentarea revendicărilor tranzitorii în programele naţionale, formularea lor generală şi fundamentarea lor teoretică în partea generală a programului Internaţionalei Comuniste nu pot fi considerate drept oportunism". Această declaraţie a fost citită în şedinţa din 21 noiembrie a congresului. După aceea, prezidiul congresului a supus spre examinare delegaţilor propunerile elaborate de Biroul delegaţiei P.C.(b) din Rusia, în care s-au introdus unele — neînsemnate — modificări redacţionale. Congresul a adoptat pro-

www.dacoromanica.ro

punerile ca rezoluţie a congresului (vezi „Buletinul Congresului al IV-lea al Internaţionalei Comuniste“ nr. 18, p. 7—8). — *398*.

556 Broşura lui K. Kautski „Revoluţia socială“ a fost editată la Geneva în 1903, în limba rusă, în traducerea lui N. Karpov şi sub îngrijirea redacţională a lui V.I. Lenin. La pag. 129—130 a fost dată următoarea notă din partea redacţiei: „Pentru a arăta cititorilor cît de mare este concentrarea industriei în Rusia contemporană, vom da două exemple. În anii 1894—1895, în Rusia europeană existau 14 578 de fabrici şi uzine (adică întreprinderi care foloseau motoare sau în care lucrau cel puţin 16 muncitori) cu 885 555 de muncitori şi cu o producţie în valoare de 1 345 000 000 de ruble. Dintre acestea, fabrici mari, adică cu 100 de muncitori sau mai mulţi, erau numai 1 468, adică 1/10, dar în ele lucrau 656 000 de muncitori — aproape 3/4 din numărul total al muncitorilor —, iar producţia lor globală se ridica la 955 000 000 de ruble, adică la 7/10 din totalul producţiei. Din aceste cifre ne putem da seama cît de mult am putea să ridicăm productivitatea muncii, să ridicăm salariul şi să reducem ziua de muncă, dacă am expropria pe toţi fabricanţii, am închide întreprinderile mici şi am lăsa numai 1 500 de fabrici mari cu un program de lucru în două schimburi a cîte 8 ore sau în trei schimburi a cîte 5 ore! — Un alt exemplu. În 1890, în Rusia europeană erau vreo *9 500* de tăbăcării meşteşugăreşti, cu 21 000 de muncitori şi cu o producţie de 12 000 000 de ruble. În acelaşi timp, 66 de tăbăcării care foloseau forţa aburului aveau 5 500 de muncitori şi o producţie tot de 12 000 000 de ruble!“. — *401*.

557 Este vorba despre articolul „Un pas înainte, doi paşi înapoi. Răspunsul lui N. Lenin către Rosa Luxemburg“, pe care V.I. Lenin l-a trimis lui K. Kautski spre a-l publica în „Die Neue Zeit“, revista teoretică a Partidului social-democrat din Germania (vezi Opere complete, vol. 9, Bucureşti, Editura politică, 1962, p. 41—65). Articolul lui Lenin era un răspuns la articolul Rosei Luxemburg „Problemele organizatorice ale social-democraţiei ruse“, publicat în nr. 42 şi 43 pe anul 1904 ale revistei „Die Neue Zeit“. — *401*.

558 La 26 octombrie 1904, V.I. Lenin i-a trimis lui K. Kautsky încă o scrisoare, în care îl ruga să-i comunice dacă „redacţia acceptă să publice articolul sau nu“ (vezi volumul de faţă, p. 402). Kautsky a refuzat să publice articolul lui Lenin în „Die Neue Zeit“ şi i-a înapoiat manuscrisul. — *402*.

559 Acest document reprezintă varianta iniţială şi textul definitiv al unei note din partea redacţiei ziarului „Vpered“. Scrisoarea corespondentului din Petersburg pentru care s-a scris această notă n-a putut fi găsită. Pe cît se pare, era proiectată publicarea ei în numărul 4 sau 5, dar comentariile asupra evenimentelor din 9 ianuarie 1905 au ocupat în întregime paginile

www.dacoromanica.ro

ziarului, iar pentru numerele următoare scrisoarea a devenit, probabil, tardivă. — *403*.

560 Este vorba despre Programul Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia, adoptat la Congresul al II-lea. Programul a fost editat de Comitetul Central în broşură separată, în limba rusă, în 1905, la Geneva, în tipografia partidului. — *404*.

561 „*Mîsl*" — revistă bolşevică legală; a apărut, lunar, la Moscova din decembrie 1910 pînă în aprilie 1911; au fost tipărite în total cinci numere. Revista a fost fondată din iniţiativa lui V.I. Lenin. La editarea ei au participat îndeaproape V.V.Vorovski, M.S. Olminski şi I.I. Skvorţov-Stepanov. A avut printre colaboratorii ei şi menşevici-partiiţi, ca G.V. Plehanov, C. Rappoport şi alţii. — *404*.

562 În nr. 5, din aprilie 1911, al revistei „Mîsl" a fost publicat începutul lucrării lui K. Kautsky „Orientări tactice în social-democraţia germană". — *405*.

563 „*Vorwärts*" — cotidian, organul central de presă al Partidului social-democrat din Germania; a apărut la Berlin din 1891 pînă în 1933. — *405*.

564 *Conferinţa a VI-a generală (de la Praga) a P.M.S.D.R.* s-a ţinut la Praga, în zilele de 5—17 (18—30) ianuarie 1912. La conferinţă au fost reprezentate peste 20 de organizaţii de partid din cele mai mari centre industriale ale Rusiei. Lucrările ei s-au desfăşurat sub conducerea lui V.I. Lenin. El a rostit cuvîntul de deschidere şi o cuvîntare în legătură cu constituirea conferinţei, a prezentat raportul cu privire la momentul actual şi la sarcinile partidului, precum şi pe cel cu privire la activitatea Biroului socialist internaţional, a făcut o serie de comunicări, a luat parte la dezbaterile privind activitatea Organului Central, sarcinile social-democraţiei în lupta împotriva foametei, problema organizatorică, activitatea organizaţiei de partid din străinătate şi alte probleme. Lenin este autorul proiectelor de rezoluţii în toate problemele mai importante de pe ordinea de zi a conferinţei. El a redactat minuţios rezoluţiile adoptate de conferinţă (vezi Opere complete, vol. 21, Bucureşti, Editura politică, 1963, p. 127—164, 499—505). Conferinţa a aprobat totodată proiectul — propus de Lenin — privind modificările în Statutul de organizare a partidului, care fusese adoptat în 1907, la Congresul al V-lea (de la Londra) al partidului. La conferinţă a fost ales Comitetul Central al partidului.

Conferinţa de la Praga a P.M.S.D.R. a făcut bilanţul unei întregi perioade istorice a luptei bolşevicilor împotriva menşevicilor, consfinţind victoria bolşevicilor.Lichidatorii au fost excluşi din P.M.S.D.R. Pe baza hotărîrilor conferinţei s-au unit organizaţiile de partid locale. Conferinţa a întărit

www.dacoromanica.ro

partidul ca organizaţie pe întreaga Rusie. Ea a definit linia politică şi tactică a partidului în condiţiile noului avînt revoluţionar. (Pentru date mai amănunţite în legătură cu Conferinţa de la Praga vezi Opere complete, vol. 21, adnotarea 65.)

Procesele-verbale ale diferitelor şedinţe ale Conferinţei de la Praga, care s-au păstrat, sînt disparate şi defectuoase: în ele sînt multe omisiuni, multe pasaje neclare şi imposibil de descifrat. În paginile ce urmează se publică cuvîntările, rostite de V.I. Lenin la conferinţă a căror consemnare este mai completă şi mai inteligibilă. În parantezele pătrate este dat textul care a fost omis în consemnările efectuate şi care a fost restabilit după sens. — *407*.

565 *Congresul socialist internaţional de la Copenhaga* (Congresul al VIII-lea al Internaţionalei a II-a) a avut loc între 28 august şi 3 septembrie 1910. (Pentru mai multe amănunte în legătură cu acest congres, vezi Opere complete, vol. 19, Bucureşti, Editura politică, 1963, adnotarea 124.). — *407*.

566 Este vorba de şedinţa Biroului socialist internaţional care a avut loc la Zürich în zilele de 23—24 septembrie 1911. — *407*.

567 Este vorba despre Congresul al V-lea al P.M.S.D.R., care a avut loc între 30 aprilie şi 19 mai (13 mai — 1 iunie) 1907, la Londra. (Pentru mai multe amănunte în legătură cu acest congres, vezi Opere complete, vol. 15, Bucureşti, Editura politică, 1963, adnotarea 168.) — *407*.

568 În timpul lucrărilor Congresului socialist internaţional de la Copenhaga, membrii delegaţiei ruse, V.I. Lenin, G.V. Plehanov, şi preşedintele social-democraţiei poloneze, A. Varski (A.S. Varşavski), au trimis conducerii Partidului social-democrat din Germania o declaraţie de protest în legătură cu publicarea în ziarul „Vorwärts“, organul central al partidului, a unui articol al lui L. Troţki care conţinea atacuri calomnioase la adresa P.M.S.D.R. (Protestul se află publicat în: V.I. Lenin. Opere complete, vol. 47, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 312—314.)

Împotriva campaniei de calomnii desfăşurate de Troţki, Lenin a publicat în ziarul „Soţial-Demokrat“ din 25 septembrie (8 octombrie) 1910 articolul „Cum este informată Internaţionala de către unii social-democraţi asupra stării de lucruri din P.M.S.D.R.“, iar în „Diskussionnîi Listok“ din 29 aprilie (12 mai) 1911 — articolul „Semnificaţia istorică a luptei interne de partid din Rusia“ (vezi Opere complete, vol. 19, Bucureşti, Editura politică, 1963, p. 378—380 şi 381—400). — *407*.

569 *Congresul socialist internaţional de la Stuttgart* (Congresul al VII-lea al Internaţionalei a II-a) a avut loc între 18 şi 24 august 1907.

www.dacoromanica.ro

La congres, majoritatea delegației germane a sprijinit proiectul de rezoluție oportunist în problema colonială, propus de majoritatea reformistă a comisiei în frunte cu „socialistul" olandez Van Kol. În acest proiect se spunea că congresul nu trebuie să condamne în principiu orice politică colonială, deoarece, în condițiile socialismului, aceasta poate avea un rol civilizator. Van Kol, care a caracterizat drept exemplară politica colonială dusă de Olanda, a declarat la congres că și pe viitor socialiștii trebuie să meargă la „popoarele sălbatice" nu numai cu mașini și cu alte cuceriri ale civilizației, dar și cu arma în mînă. Numai datorită eforturilor depuse de socialiștii ruși și polonezi, de o mică parte din socialiștii germani, francezi și englezi, precum și de toți socialiștii din țările mici care nu aveau colonii, s-a reușit să nu se adopte rezoluția în forma în care a fost prezentată de comisie, ci să se introducă în ea o serie de amendamente care de fapt îi schimbau conținutul. Rezoluția adoptată de congres în problema colonială condamna fățiș, fără nici un fel de rezerve, orice politică colonială.

În legătură cu Congresul de la Stuttgart, vezi articolele lui V.I. Lenin publicate în Opere complete, vol. 16, București, Editura politică, 1963, p. 69—94. — *408*.

570 Este vorba de gestul deputaților social-democrați din landtagul Baden, care au părăsit Congresul de la Magdeburg din 18—24 septembrie 1910 al Partidului social-democrat din Germania. Fracțiunea social-democrată din landtagul Baden votase pentru bugetul propus de guvern, în ciuda hotărîrilor adoptate de congresele precedente, prin care se interzicea deputaților social-democrați să voteze bugetul propus de guvernul burghez. Cu o majoritate zdrobitoare de voturi (289 pentru, 80 contra), congresul a condamnat tactica oportunistă a social-democraților din Baden. După aceea, deputații din Baden au declarat că și de acum înainte ei își rezervă dreptul de a nu se supune hotărîrilor congreselor. Drept răspuns la asemenea declarație, majoritatea congresului a adoptat o rezoluție specială, potrivit căreia urma să fie imediat exclus din partid oricine ar încălca hotărîrea congresului cu privire la votarea bugetului. Înainte de adoptarea acestei rezoluții, deputații din Baden au părăsit în mod demonstrativ congresul.

În legătură cu Congresul de la Magdeburg al Partidului social-democrat din Germania, vezi articolul lui V.I. Lenin „Două lumi" (Opere complete, vol. 20, București, Editura politică, 1963, p. 10—19). — *408*.

571 Este vorba despre divergențele dintre social-democrații cehi și cei austrieci în problema unității sindicatelor. La Congresul extraordinar al sindicatelor din Austria din decembrie 1905, social-democrații cehi au pus problema creării unor sindicate naționale, a căror competență să fie extinsă asupra întregii Austrii. Propunerea cehilor a fost respinsă cu o majoritate

www.dacoromanica.ro

covîrşitoare de voturi. Dar reprezentanţii social-democraţiei cehe au refuzat să se supună hotărîrii congresului. În 1910 social-democraţii austrieci au ridicat această problemă la Congresul socialist internaţional de la Copenhaga, care a respins propunerea separatistă a cehilor şi s-a pronunţat în unanimitate pentru unitatea organizaţiilor sindicale. — *408*.

572 Este vorba despre o scrisoare adresată conducerii Partidului social-democrat german de către oportunistul Molkenbuhr, care propunea ca, avînd în vedere apropiatele alegeri în Reichstag, să nu fie criticată politica colonială a guvernului german. Rosa Luxemburg a publicat această scrisoare. — *409*.

573 Este vorba despre rezoluţia în problema organizatorică adoptată de Conferinţa a V-a a P.M.S.D.R., care a avut loc între 21 şi 27 decembrie 1908 la Paris (vezi „Rezoluţiile şi hotărîrile congreselor, conferinţelor P.C.U.S. şi ale plenarelor C.C.", partea I, Bucureşti, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 205—206). — *410*.

574 „*Zvezda*" — ziar bolşevic legal; a apărut la Petersburg din decembrie 1910 pînă în aprilie 1912. Pentru mai multe amănunte, vezi V.I. Lenin. Opere complete, vol. 20, Bucureşti, Editura politică, 1963, adnotarea 57. — *410*.

575 *Organul Central al P.M.S.D.R.* — ziarul ilegal „Soţial-Democrat" — a apărut din februarie 1908 pînă în ianuarie 1917. (Pentru mai multe amănunte, vezi V.I. Lenin. Opere complete, vol. 16, Bucureşti, Editura politică, 1963, adnotarea 148.). — *412*.

576 Acest articol al lui V.I. Lenin, scris în septembrie 1912, era consacrat situaţiei care se crease în Social-democraţia din Regatul Poloniei şi din Lituania. În acea perioadă, S.D.R.P. şi L. era scindată. O parte din ea o constituiau adepţii Conducerii centrale a partidului, în frunte cu R. Luxemburg şi J. Tyszka — aşa-numiţii „zajondovişti". Situîndu-se în general pe poziţii internaţionaliste şi desfăşurînd lupta împotriva naţionalismului şi a reformismului în Polonia, Conducerea centrală a S.D.R.P. şi L. promova în acelaşi timp o linie greşită în lupta internă din P.M.S.D.R., manifesta o atitudine împăciuitoristă faţă de menşevicii-lichidatori, urma o cale de izolare de viaţa generală a partidului, acţiona în sensul slăbirii contactelor cu C.C. al P.M.S.D.R., deşi S.D.R.P. şi L. făcea parte din P.M.S.D.R. ca organizaţie autonomă. În lupta împotriva greşelilor Conducerii centrale a S.D.R.P. şi L. s-a format o opoziţie reprezentată de aşa-numiţii „rozlamovişti", care se sprijineau pe organizaţia de partid din Varşovia, condusă de unii din foştii membri ai Conducerii centrale — I. Ganeţki, A. Maleţki şi alţii. „Rozlamoviştii" erau în strînsă legătură cu bolşevicii şi îi sprijineau în acţiunile lor. După părerea lui V.I. Lenin, în acea perioadă organizaţia din Varşo-

www.dacoromanica.ro

via era cea mai puternică şi mai călită, din punct de vedere revoluţionar, dintre toate organizaţiile social-democraţiei poloneze (vezi articolul lui V.I. Lenin „Sciziunea din rîndurile social-democraţiei poloneze", în Opere complete, vol. 22, Bucureşti, Editura politică, 1963, p. 316—321).

Articolul „Rosa Luxemburg şi «Partei»vorstandul polonez pe urmele lui Martov" era îndreptat împotriva liniei greşite a Conducerii centrale a S.D.R.P. şi L. şi, printre altele, demasca lipsa de temei a atacurilor îndreptate de conducătorii ei împotriva lui K. Radek, care era „rozlamovist". În acest articol V.I. Lenin supune unei critici extrem de incisive, atît ca conţinut cît şi ca formă, poziţia adoptată de R. Luxemburg şi J. Tyszka, fapt care era legat de lupta, deosebit de ascuţită în acea perioadă, dusă de bolşevici împotriva poziţiei greşite a Conducerii centrale, precum şi de împrejurarea că, în mod obiectiv, această poziţie lovea în unitatea mişcării muncitoreşti din Rusia, dădea apă la moară curentelor antibolşevice din P.M.S.D.R. Criticînd greşelile serioase comise în acea vreme de R. Luxemburg şi J. Tyszka, V.I. Lenin dădea, în ansamblu, o înaltă apreciere activităţii lor, căuta să-i ajute să se situeze pe o poziţie justă. După cum se ştie, V.I. Lenin o considera pe R. Luxemburg ca o militantă eminentă a mişcării muncitoreşti poloneze, germane şi internaţionale. Ulterior el a scris că Rosa Luxemburg, cu toate greşelile ei, „a fost şi va rămîne vultur", că „amintirea ei va fi întotdeauna scumpă comuniştilor din întreaga lume" (Opere complete, vol. 44, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 427—428).

Articolul de faţă a fost scris de V.I. Lenin pentru „Bremer Bürger-Zeitung", care se afla sub influenţa social-democraţilor de stînga; el a fost tradus în limba germană de Maletki (vezi V.I. Lenin, Opere complete, vol. 48, Bucureşti, Editura politică, 1968, documentul 72). Articolul n-a mai fost publicat. — *412*.

577 Este vorba despre acuzaţia ce i-a fost adusă lui K. Radek, de către consiliul de judecată organizat de Conducerea centrală a Social-democraţiei din Regatul Poloniei şi din Lituania, de a fi comis acte contrare eticii. Printr-o hotărîre a acestui consiliu, Radek a fost exclus din rîndurile S.D.R.P. şi L.

La începutul lunii septembrie 1913, la Paris a fost instituită, din iniţiativa Biroului secţiilor din străinătate ale S.D.R.P. şi L. („rozlamoviştii"), o comisie pentru reexaminarea hotărîrii consiliului de judecată. Lenin sprijinea reexaminarea cazului Radek. El considera că acuzaţia adusă lui K. Radek de către Conducerea centrală era legată de lupta îndîrjită pe care aceasta o ducea împotriva „rozlamoviştilor". Comisia a lucrat timp de cinci luni şi a ajuns la concluzia că n-au existat temeiuri pentru trimiterea lui K. Radek în faţa consiliului de judecată al partidului şi pentru excluderea lui

www.dacoromanica.ro

din partid şi a propus ca el să fie socotit în continuare membru al S.D.R.P. şi L. şi al P.M.S.D.R. — *412*.

578 Este vorba despre broşura lui L. Martov „Salvatori sau distrugători? (Cine şi cum a distrus P.M.S.D.R.)", Paris, 1911. — *412*.

579 Este vorba despre rezoluţia „Starea de lucruri din partid", adoptată de plenara C.C. al P.M.S.D.R. din ianuarie 1910 (vezi „Rezoluţiile şi hotărîrile congreselor, conferinţelor P.C.U.S. şi ale plenarelor C.C.", partea I, Bucureşti, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 238—240). — *413*.

580 Este vorba de următorii membri ai Biroului din străinătate al Comitetului Central: J. Tyszka, din partea social-democraţilor polonezi, M. Liber, din partea Bundului, şi Şvarţ (I. Elias), din partea social-democraţilor letoni. — *415*.

581 Lenin se referă la rezoluţia „Cu privire la lichidatorism şi la grupul lichidatorilor", adoptată la Conferinţa a VI-a generală (de la Praga) a P.M.S.D.R. (vezi Opere complete, vol. 21, Bucureşti, Editura politică, 1963, p. 158—159). — *416*.

582 Este vorba despre Conferinţa a VI-a generală (de la Praga) a P.M.S.D.R., care s-a ţinut în zilele de 5—17 (18—30) ianuarie 1912. Vezi şi adnotarea 564. — *417*.

583 Acest articol era un răspuns la nota publicată în ziarul social-democrat german „Leipziger Volkszeitung" din 28 septembrie 1912, în legătură cu conferinţa lichidatorilor care a avut loc la Viena în august 1912 şi la care a fost constituit un bloc antipartinic (aşa-zisul bloc din august). Nota inducea în eroare pe social-democraţii germani, denatura adevăratul caracter al conferinţei şi lua apărarea lichidatorilor.

Articolul, scris de V.I. Lenin, a fost publicat, sub semnătura C.C. al P.M.S.D.R., în „Leipziger Volkszeitung" din 9 octombrie 1912. Curînd după aceea, V.I. Lenin l-a trimis lui C. Huysmans, secretar al Biroului socialist internaţional. Din acest articol, îi scria Lenin lui Huysmans, „o să vă faceţi o idee despre această conferinţă pretins social-democrată" (vezi Opere complete, vol. 48, Bucureşti, Editura politică, 1968, documentul 76). — *418*.

584 „Grupurile de iniţiativă ale militanţilor social-democraţi ai mişcării muncitoreşti legale" au fost create de menşevicii-lichidatori, începînd de la sfîrşitul anului 1910, în opoziţie cu organizaţiile de partid ilegale. Ele erau nişte grupuri mici de intelectuali care n-aveau legături cu clasa muncitoare. — *418*.

585 Este vorba despre organele de presă legale ale menşevicilor-lichidatori: revista „Naşa Zarea", editată la Petersburg în anii 1910—1914, şi ziarul „Nevskii Golos", care a apărut din mai pînă în august 1912. — *418*.

www.dacoromanica.ro

586 V.I. Lenin se referă la Conferința a VI-a generală (de la Praga) a P.M.S.D.R., care s-a ținut în zilele de 5—17 (18—30) ianuarie 1912. — *418*.

587 *Bundul* („Uniunea generală a muncitorilor evrei din Lituania, Polonia și Rusia") reunea în special elementele semiproletare ale meșteșugarilor evrei din regiunile apusene ale Rusiei. În cadrul P.M.S.D.R., bundiștii au susținut în permanență aripa oportunistă a partidului (pe „economiști", menșevici, lichidatori), au dus lupta împotriva bolșevicilor și a bolșevismului. — *419*.

588 *Grupul „Vpered"* — grup antipartinic al otzoviștilor, ultimatiștilor și ziditorilor de dumnezeu; a fost organizat, din inițiativa lui A. Bogdanov și G. Aleksinski, în decembrie 1909. (Pentru mai multe amănunte despre grupul „Vpered", vezi Opere complete, vol. 19, București, Editura politică, 1963, adnotarea 90.). — *419*.

589 *„Luci"* — cotidian legal al menșevicilor-lichidatori; a apărut la Petersburg de la 16 (29) septembrie 1912 pînă la 5 (18) iulie 1913. — *419*.

590 *Raportul lui V.I. Lenin „Alegerile în Duma a IV-a", înaintat Biroului socialist internațional*, a fost publicat în ziarul „Le Peuple" din 20 noiembrie 1912, cu următoarea notă introductivă din partea redacției: „Cetățeanul Lenin, delegat al B.S.I., a trimis secretariatului (B.S.I. — *Nota red.*) următorul raport cu privire la rezultatele — deja primite — ale noilor alegeri din Rusia".

În 1963, raportul lui V.I. Lenin a fost publicat în cartea „Correspondance entre Lénine et Camille Huysmans. 1905—1914", Paris. — *420*.

591 La 3 (16) iunie 1907 a fost publicat manifestul țarului cu privire la dizolvarea Dumei a II-a de stat și la modificarea legii electorale pentru alegerile în Dumă. — *420*.

592 *„Chambre introuvable"* — așa a fost numită de către Ludovic al XVIII-lea Camera deputaților din Franța — contrarevoluționară, ultrareacționară prin componența ei — care a fost aleasă după restaurarea Bourbonilor, în august 1815. — *421*.

593 Editura bolșevică legală „Priboi" a fost înființată la Petersburg, la începutul anului 1913, și și-a desfășurat activitatea sub conducerea Comitetului Central al partidului. Editura tipărea materiale în legătură cu diverse probleme ale mișcării muncitorești. Înființată în perioada așa-numitei „campanii a asigurărilor", ea a publicat multă literatură despre problemele asigurărilor sociale ale muncitorilor. Ulterior, la indicația Comitetului Central al partidului, ea a acordat o atenție deosebită publicării de broșuri de popularizare cu caracter de agitație și propagandă, care tratau probleme social-politice și

www.dacoromanica.ro

de partid. La începutul primului război mondial, o dată cu înteţirea prigoanei dezlănţuite de către guvernul ţarist împotriva presei muncitoreşti, editura „Priboi" a fost nevoită să-şi înceteze activitatea, pe care şi-a reluat-o abia în martie 1917. În 1918, editura „Priboi" s-a contopit cu editura „Kommunist", care se formase prin comasarea a o serie de edituri („Volna", „Jizn i znanie" şi altele). — *424*.

594 Este vorba despre B.G. Danski (K.A. Komarovski). Danski a devenit membru al P.M.S.D.R. în 1911, a colaborat la ziarele „Zvezda" şi „Pravda", a participat la mişcarea de asigurări; în anii 1913—1914 a făcut parte din redacţia revistei bolşevice „Voprosî Strahovaniia". Urmărind să discrediteze pe bolşevici, lichidatorii l-au acuzat pe Danski că colaborează la presa burgheză. O comisie de partid, alcătuită din reprezentanţi ai redacţiilor ziarului „Za Pravdu" şi revistelor „Prosveşcenie" şi „Voprosî Strahovaniia", ai fracţiunii muncitoreşti social-democrate ruse din Duma de stat şi ai editurii „Priboi", a cercetat acest caz şi a stabilit că, din momentul în care a intrat în rîndurile partidului bolşevic, Danski a încetat să mai colaboreze la presa burgheză şi, pentru acest motiv, l-a considerat drept un membru de partid cinstit şi a apreciat că învinuirea ce i-a fost adusă de lichidatori este o calomnie.

Despre campania de calomnii a lichidatorilor împotriva lui Danski, V.I. Lenin a mai scris şi ulterior, în raportul C.C. al P.M.S.D.R. la Conferinţa de la Bruxelles (vezi Opere complete, vol. 25, Bucureşti, Editura politică, 1964, p. 425—426). — *425*.

595 Este vorba despre articolul „Răspuns lui D. Kolţov", publicat de M. Cernomazov (Firin) în ziarul „Za Pravdu" din 23 noiembrie 1913. Acest articol constituia un răspuns la articolul „Scrisoare deschisă lui M. Firin", publicat de menşevicul Kolţov (B. Ghinsburg) în „Novaia Raboceaia Gazeta" din 20 noiembrie 1913. Kolţov, care participase la campania de calomnii împotriva bolşevicilor în legătură cu cazul Danski (vezi adnotarea precedentă), îl acuza pe Cernomazov de minciună şi calomnie pe motiv că declarase că Kolţov însuşi, pe cînd lucra în consiliul petroliştilor din Baku, a jucat acolo acelaşi rol ca şi Danski, pe care „Novaia Raboceaia Gazeta" îl învinuieşte de duplicitate politică. În „Răspuns lui D. Kolţov", în care se adresa oponentului său cu „Stimate tovarăş", Cernomazov, după ce menţiona că a citit „cu un sentiment de profundă durere" „Scrisoare deschisă lui M. Firin", căuta să-şi justifice poziţia sa şi polemiza cu Kolţov.

Aceste rînduri, scrise de V.I. Lenin, constituie un adaos la scrisoarea adresată de L.B. Kamenev redacţiei ziarului „Za Pravdu". — *426*.

596 *Prima Conferinţă socialistă internaţională de la Zimmerwald* s-a ţinut între 5 şi 8 septembrie 1915.

www.dacoromanica.ro

La conferință au participat 38 de delegați din 11 țări europene. Cea mai mare parte din ei se situau pe poziții centriste. Au fost dezbătute următoarele probleme: 1) rapoartele reprezentanților din diferite țări; 2) declarația comună a reprezentanților Germaniei și Franței; 3) propunerea stîngii zimmerwaldiene cu privire la adoptarea unei rezoluții de principii; 4) adoptarea unui manifest; 5) alegerea unei Comisii socialiste internaționale; 6) adoptarea unei rezoluții de simpatie față de victimele războiului și ale prigoanei.

V.I. Lenin a participat activ la lucrările conferinței: a rostit cuvîntări, a făcut schimb de păreri, în scris, cu alți delegați, în timpul ședințelor, și în pauze a stat cu ei de vorbă. Încă înainte de conferință, el a desfășurat o amplă muncă de pregătire, de strîngere a rîndurilor celor de stînga în lupta împotriva social-șovinismului și a centrismului. În ajunul deschiderii Conferinței de la Zimmerwald (între 2 și 4 septembrie) a avut loc o consfătuire a delegaților ruși și polonezi, la care au fost discutate „Proiectul de rezoluție al stîngii zimmerwaldiene", scris de Lenin, și proiectul de rezoluție propus de K. Radek, care fusese criticat de Lenin încă înainte de consfătuire. După dezbateri s-a hotărît ca la Conferința de la Zimmerwald să fie prezentat proiectul lui K. Radek, cu modificările făcute pe baza observațiilor lui Lenin. În proiectul de rezoluție și în manifest, care au fost scrise de V.I. Lenin, erau condamnate social-șovinismul și centrismul, se punea problema renunțării categorice la lozinca „apărării patriei" în războiul imperialist și la lozinca „păcii civile", precum și problema propagandei în favoarea unor acțiuni revoluționare.

Conferința a respins cu majoritate de voturi proiectul de rezoluție cu privire la război și la sarcinile social-democraților, prezentat de delegații de stînga, precum și proiectul de manifest. Totuși, datorită insistențelor lui Lenin, în manifestul „Către proletarii Europei", adoptat de conferință, au putut fi incluse o serie de teze fundamentale ale marxismului revoluționar.

„Proiectul de rezoluție al social-democraților de stînga pentru prima Conferință socialistă internațională", scris de Lenin, a fost publicat în volumul 26 al ediției de față (p. 282—285); „Tezele raportului prezentat la consfătuirea social-democraților de stînga", „Planul cuvîntării rostite la Conferința de la Zimmerwald", „Completări la declarația stîngii zimmerwaldiene" și articolele „Un prim pas", „Marxiștii revoluționari la Conferința socialistă internațională din 5—8 septembrie 1915", în care V.I. Lenin face o apreciere a Conferinței de la Zimmerwald, au fost publicate în volumul 27 (p. 435—436, 437—438, 439, 37—43, 44—48); vezi și „Planul unui articol despre Conferința de la Zimmerwald", inclus în volumul de față, p. 524 — 525.

Procesele-verbale ale conferințelor de la Zimmerwald și Kiental, după care se publică în volumul de față cuvîntările

www.dacoromanica.ro

lui V.I. Lenin, au fost primite de Institutul de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S. în 1964, de la Institutul internațional de istorie socială din Amsterdam. — *426*.

597 În timpul discutării proiectului de manifest și a proiectului de rezoluție cu privire la război și la sarcinile social-democrației, proiecte propuse, în numele stîngii zimmerwaldiene, de către K. Radek, s-a desfășurat o luptă acerbă între internaționaliștii revoluționari, în frunte cu V.I. Lenin, și majoritatea kautskistă a acestei conferințe, în frunte cu social-democratul german G. Ledebour. Pronunțîndu-se împotriva acestor documente, Ledebour și social-democratul elvețian R. Grimm susțineau că, prezentînd propuneri concrete de acțiuni revoluționare, proiectul de manifest și cel de rezoluție, propuse de cei de stînga, dezvăluie inamicului măsurile tactice ale social-democrației revoluționare. Ei considerau că, în țările beligerante, cei ce au semnat aceste documente și le vor populariza vor putea să fie supuși unor măsuri de represiune. — *426*.

598 Este vorba, pe cît se pare, despre „Manifestul Partidului Comunist" — vezi K. Marx și F. Engels. „Manifestul Partidului Comunist", București, Editura politică, 1969, ed. a IX-a. — *427*.

599 *Tribuniștii* — membri ai Partidului social-democrat din Olanda, al cărui organ de presă era ziarul „Tribuna". Liderii tribuniștilor erau D. Wynkoop, H. Gorter, A. Pannekoek, H. Roland-Holst. Tribuniștii nu alcătuiau un partid consecvent revoluționar, dar reprezentau aripa de stînga a mișcării muncitorești din Olanda și în anii primului război mondial s-au situat, în esență, pe poziții internaționaliste. În 1918, ei au format Partidul Comunist din Olanda. — *427*.

600 V.I. Lenin se referă la scrisoarea adresată, la 2 septembrie 1915, de către K. Liebknecht Conferinței socialiste internaționale de la Zimmerwald. Liebknecht n-a putut participa la această conferință, deoarece la începutul anului 1915 fusese mobilizat în armata germană. În scrisoarea sa, el se pronunța împotriva „păcii civile" și chema la război civil împotriva burgheziei, la solidaritate internațională a socialiștilor din toate țările beligerante, la luptă împotriva războiului imperialist și la o ruptură cu social-șoviniștii. — *427*.

601 În cuvîntarea sa, G. Serrati, delegat al Partidului socialist italian, a declarat că rezoluția cu privire la război și la sarcinile social-democrației, propusă de cei de stînga, este sau prematură sau tardivă, întrucît războiul a început deja și n-a putut fi împiedicată declanșarea lui. — *428*.

602 „*L'Humanité*" — cotidian ; a fost fondat în 1904 de J. Jaurès, ca organ de presă al Partidului socialist francez. În anii primului război mondial s-a aflat în mîinile celor din aripa de extremă dreaptă a Partidului socialist francez.

www.dacoromanica.ro

În decembrie 1920, după scindarea Partidului socialist francez şi întemeierea Partidului Comunist din Franţa, ziarul a devenit organul central al acestuia din urmă. — *428.*

603 *A doua Conferinţă socialistă internaţională* a avut loc între 24 şi 30 aprilie 1916, la Kiental (Elveţia).

La această conferinţă au participat 43 de delegaţi din 10 ţări. Au fost dezbătute următoarele probleme: 1) lupta pentru încetarea războiului, 2) atitudinea proletariatului în problema păcii, 3) agitaţia şi propaganda, 4) activitatea parlamentară, 5) lupta de masă, 6) convocarea Biroului socialist internaţional.

Ca urmare a muncii desfăşurate de Lenin şi de bolşevici înainte de conferinţă, aripa de stînga de data asta a fost mai bine reprezentată decît la Zimmerwald. Stînga zimmerwaldiană a elaborat şi a prezentat, la această conferinţă, un proiect de rezoluţie în problema păcii, în care au fost incluse principalele teze ale lui Lenin. Cu toate că Conferinţa de la Kiental n-a adoptat lozincile bolşevicilor cu privire la transformarea războiului imperialist în război civil, la înfrîngerea în război a „propriilor" guverne imperialiste şi la crearea Internaţionalei a III-a, ea a contribuit totuşi la delimitarea şi unirea elementelor internaţionaliste. Lenin a calificat această conferinţă drept un pas înainte.

Următoarele materiale scrise de V.I. Lenin: „Proiect de hotărîre cu privire la convocarea celei de-a doua Conferinţe socialiste", „În legătură cu Conferinţa de la 24 aprilie 1916. Propunere din partea unei delegaţii", „Propunerea Comitetului Central al P.M.S.D.R. pentru cea de-a doua Conferinţă socialistă" au fost publicate în volumul 27 al ediţiei de faţă, p. 234, 235 — 236, 290 — 301. — *428.*

604 În zilele de 27 şi 28 aprilie, la Conferinţa de la Kiental s-a angajat o vie polemică în legătură cu atitudinea faţă de convocarea Biroului socialist internaţional. Partea kautskistă a conferinţei a prezentat cîteva proiecte de rezoluţie, a căror teză generală era necesitatea de a convoca B.S.I. Adepţii stîngii zimmerwaldiene, în frunte cu V.I. Lenin, se pronunţau împotriva convocării. Sub presiunea celor de stînga, cei de dreapta au fost nevoiţi să sprijine proiectul rezoluţiei de compromis, care a fost elaborat de o comisie. În rezoluţie era criticat cu asprime B.S.I., se cerea desfiinţarea Comitetului executiv al B.S.I. şi excluderea din partide a miniştrilor socialişti. În ea n-a fost însă inclusă teza rupturii imediate cu B.S.I. şi a creării unei Internaţionale noi, ci, dimpotrivă, se acorda secţiilor naţionale, membre ale Uniunii de la Zimmerwald, dreptul de a cere convocarea B.S.I. — *428.*

605 Este vorba despre conferinţa comună a socialiştilor italieni şi elveţieni care a avut loc la 27 septembrie 1914 la Lugano (Elveţia). Aceasta a fost, în timpul războiului, prima conferinţă a socialiştilor care a încercat să refacă legăturile inter-

www.dacoromanica.ro

naționale. (Pentru mai multe amănunte despre această conferință, vezi V.I. Lenin. Opere complete, vol. 26, București, Editura politică, 1964, adnotarea 27.). — *428*.

606 În cuvîntarea sa, I.O. Martov propunea ca proiectele de rezoluții cu privire la convocarea B.S.I. să fie transmise unei comisii în vederea elaborării unei rezoluții de compromis. — *429*.

607 „Proiectul de decret cu privire la rechiziționarea de îmbrăcăminte călduroasă pentru soldații de pe front" a fost discutat și aprobat în ședința din 8 (21) noiembrie 1917 a Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd. Completările lui V.I. Lenin cu privire la rechiziționarea de îmbrăcăminte călduroasă au fost luate în considerație la elaborarea textului final al decretului (vezi „Pravda" din 22 (9) noiembrie 1917). În ceea ce privește „rechiziționarea locuințelor celor bogați în vederea ușurării situației celor săraci", potrivit cu propunerile lui Lenin, a fost elaborat „Proiectul de decret cu privire la instalarea familiilor ostașilor roșii și ale muncitorilor șomeri în locuințele burgheziei și la reglementarea spațiului locativ", care a fost aprobat în ședința din 1 martie 1918 a Sovietului din Petrograd (vezi „Izvestiia" din 2 martie 1918). — *434*.

608 Este vorba despre alegerile pentru Adunarea constituantă care au avut loc în circumscripția Petrograd (capitala) între 12 (25) și 14 (27) noiembrie 1917. În aceste alegeri, ale căror rezultate preliminare au fost cunoscute la 15 (28) noiembrie, iar cele definitive în ziua următoare, partidul bolșevic a obținut 424 000 de voturi și 6 locuri în Adunarea constituantă (din cele 12 care reveneau Petrogradului); cadeții au obținut 247 000 de voturi (4 locuri), eserii — 152 000 de voturi (2 locuri, din care unul era al eserilor de stînga). — *434*.

609 La alegerile pentru dumele raionale din Petrograd, care au avut loc la sfîrșitul lunii mai și începutul lunii iunie 1917, pentru bolșevici au votat 20% din alegători. La alegerile pentru Duma orașului Petrograd, care s-au ținut la 20 august (2 septembrie), bolșevicii au obținut 33% din voturi. Vorbind despre alegerile din septembrie, V.I. Lenin se referă, probabil, la alegerile pentru dumele raionale din Moscova, care au avut loc la 24 septembrie (7 octombrie) 1917 și la care bolșevicii au obținut 51% din totalul voturilor. Acest vot, arăta Lenin, „constituie în general unul din cele mai uimitoare simptome ale unei profunde cotituri intervenite în starea de spirit a întregului popor" (Opere complete, vol. 34, București, Editura politică, 1965, p. 293). — *434*.

610 Acest proiect a fost adoptat la ședința Consiliului Comisarilor Poporului din 19 noiembrie (2 decembrie) 1917. — *435*.

www.dacoromanica.ro

611 După arestarea generalului Manikovski, conducerea generală a Departamentului războiului a fost preluată de N.I. Podvoiski, comisar al poporului pentru problemele militare, şi B.V. Legran, K.A. Mehonoşin şi E.M. Skleanski, membri ai colegiului Comisariatului poporului pentru problemele militare.

La 30 noiembrie (13 decembrie), C.C.P. a hotărît ca Manikovski şi Maruşevski să fie puşi în libertate pe cauţiune. — *435*.

612 La 25 noiembrie (8 decembrie) 1917 a fost trimis din Valka la Petrograd Regimentul 6 Tukumsk de puşcaşi letoni, care în ziua de 28 noiembrie (11 decembrie) şi-a început serviciul de pază în raioanele palatelor Smolnîi şi Tavriceski. — *435*.

613 Prezentul proiect a fost scris de V.I. Lenin cu prilejul examinării, în şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului din 27 noiembrie (10 decembrie) 1917, a propunerii făcute de el cu privire la organizarea „unei comisii speciale pentru aplicarea politicii socialiste în domeniile financiar şi economic". Proiectul a fost aprobat într-o redactare oarecum schimbată. În această şedinţă, Lenin a elaborat şi o schiţă de instrucţiuni pentru comisia menţionată — „Probleme ale politicii economice" (vezi Opere complete, vol. 35, Bucureşti, Editura politică, 1965, p. 128). —*436*.

614 Comisia specială a apărării a fost instituită la 17 (30) august 1915 „în scopul examinării şi unificării măsurilor privind apărarea statului şi aprovizionarea armatei şi flotei cu armament, muniţie şi alte materiale" („Comisiile şi comitetele speciale din timp de război", Petrograd, 1917, p. 7).

Printr-o hotărîre din 11 (24) decembrie 1917 a Consiliului Comisarilor Poporului se stabilea că Comisia specială pentru apărare are sarcina „de a lichida comenzile pentru apărare sau de a le reduce pînă la nivelul normal pentru timp de pace şi, în legătură cu aceasta, de a demobiliza uzinele şi a le trece la producţia de pace" („Decretele Puterii sovietice", vol. I, Moscova, 1957, p. 214). — *436*.

615 Acest proiect a fost scris de V.I. Lenin cu prilejul examinării, în şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului din 13 (26) decembrie 1917, a raportului prezentat de D.P. Bogolepov, adjunct al comisarului poporului pentru finanţe, cu privire la rezultatele activităţii comisiei de coordonare care a fost instituită de C.C.P., la 11 (24) decembrie, pentru examinarea problemei tarifelor de salarizare a funcţionarilor din instituţiile guvernamentale; proiectul a fost aprobat într-o formă oarecum schimbată. Pe baza hotărîrii adoptate s-a trimis tuturor comisariatelor poporului un ordin al C.C.P. prin care, luîndu-se în considerare situaţia materială extrem de grea a funcţionarilor din instituţiile guvernamentale, începînd de la 1 (14) noiembrie 1917 se introduceau tarife noi, mai ridicate, de salarizare a lor; comisariatelor poporului li se cerea să

www.dacoromanica.ro

procedeze imediat la modificările necesare în fondurile de salarii pe anul 1918. — *436*.

616 Propunerea lui V.I. Lenin cu privire la normele de înscriere a problemelor pe ordinea de zi a şedinţelor Consiliului Comisarilor Poporului a fost discutată în şedinţa C.C.P. din 18 (31) decembrie 1917; a fost adoptată următoarea hotărîre: „Se aprobă instrucţiunile lui Lenin şi propunerea lui Gorbunov de a se închide ordinea de zi cu o jumătate de oră înainte de începerea şedinţei (fixate) şi de a obliga, sub semnătură, pe comisarii poporului să respecte această măsură" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *437*.

617 Acest proiect a fost scris de V.I. Lenin cu prilejul examinării, în şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului din 19 decembrie 1917 (1 ianuarie 1918), a unei declaraţii a lui F.E. Dzerjinski, preşedintele Cekăi, care protesta împotriva acţiunilor întreprinse de doi eseri de stînga — I.Z. Şteinberg, comisar al poporului pentru justiţie, şi V.A. Karelin, membru al colegiului Comisariatului poporului pentru justiţie.

Pe scurt, lucrurile s-au petrecut precum urmează. În seara precedentă, în timpul unei şedinţe a C.C.P., lui V.I. Lenin i s-a comunicat că Ceka a arestat în localul Societăţii economice libere un grup de membri ai „Uniunii pentru apărarea Adunării constituante", organizaţie contrarevoluţionară, care, încălcînd prevederile decretului Consiliului Comisarilor Poporului, încercaseră, cu de la sine putere, să deschidă „şedinţa" Adunării constituante; Consiliul Comisarilor Poporului a hotărît ca arestaţii să fie reţinuţi pînă la identificarea lor. La locul respectiv au plecat Şteinberg şi Karelin; dar, în loc să aducă la îndeplinire hotărîrea C.C.P., ei au eliberat pe toţi arestaţii, fără ca măcar să înştiinţeze Ceka. Acţiunile lor contraveneau acordului stabilit între Comitetul Central al bolşevicilor şi acela al eserilor de stînga cu privire la promovarea unei linii comune în cadrul Consiliului Comisarilor Poporului şi constituiau o încălcare a angajamentului asumat de eserii de stînga la intrarea lor în C.C.P. de a promova politica sovietică.

Consiliul Comisarilor Poporului a adoptat proiectul de hotărîre scris de V.I. Lenin. — *437*.

618 Este vorba despre Comisia extraordinară din Rusia pentru lupta împotriva contrarevoluţiei şi a sabotajului (Ceka), Comisia de cercetare de pe lîngă Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd, Comisia de anchetă a armatei de uscat şi a flotei şi Comitetul de luptă împotriva actelor de huliganism provocate de cei aflaţi în stare de ebrietate. — *437*.

www.dacoromanica.ro

619 Prezentul proiect a fost scris de V.I. Lenin în legătură cu cererea adresată de C.E.C. din Rusia de a i se aloca suma de 2 000 000 de ruble, necesară pentru pregătirea şi convocarea, în ianuarie 1918, a celui de-al III-lea Congres general al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Rusia şi a celui de-al III-lea Congres general al Sovietelor de deputaţi ai ţăranilor din Rusia. În şedinţa din 29 decembrie 1917 (11 ianuarie 1918), în afară de proiectul lui Lenin, au fost examinate şi proiectele de rezoluţie depuse de I.M. Sverdlov şi V.V. Obolenski (N. Osinski). S-a hotărît să se aloce Comitetului Executiv Central din Rusia suma solicitată, „cu obligaţia de a prezenta, pînă la 20 ianuarie 1918, bugetul trimestrial de venituri şi cheltuieli al C.E.C." (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). —*438*.

620 La 11 (24) ianuarie 1918, Consiliul Comisarilor Poporului, la propunerea lui I.Z. Şteinberg, comisar al poporului pentru justiţie, a hotărît efectuarea unei anchete asupra activităţii Comisiei de cercetare de pe lîngă Sovietul din Petrograd — „dat fiind că împotriva acestei comisii, luată în ansamblu, se fac auzite reproşuri şi acuzaţii a căror temeinicie nu poate fi stabilită fără o verificare minuţioasă" — şi a dispus ca întregul efectiv al comisiei să-şi înceteze activitatea pînă la cunoaşterea rezultatelor anchetei („Decretele Puterii sovietice", vol. I, Moscova, 1957, p. 340). La 14 (27) ianuarie, Consiliul Comisarilor Poporului, examinînd memoriul prezentat de M.I. Kozlovski şi P.A. Krasikov, preşedinţii Comisiei de cercetare, care rugau C.C.P. să revină asupra hotărîrii adoptate, a cerut comisiei de revizie instituite de el ca în termen de 48 de ore să prezinte rezultatele anchetei şi, totodată, a decis să adreseze Comitetului central al partidului eserilor de stînga o serie de întrebări în legătură cu hotărîrea luată de comitetul din Petrograd al acestui partid de a interzice reprezentanţilor săi să facă parte din Comisia de cercetare. În conformitate cu această hotărîre, V.I. Lenin a scris documentul de faţă.

Comunicările comisiei care a verificat activitatea Comisiei de cercetare au fost discutate în şedinţele Consiliului Comisarilor Poporului din 17 (30) ianuarie, 21 ianuarie (3 februarie) şi 26 februarie 1918. La 21 ianuarie (3 februarie), C.C.P. a aprobat proiectul de hotărîre scris de Lenin (vezi p. 441); la 26 februarie, C.C.P. a constatat că „toate acuzaţiile aduse conducătorilor responsabili ai Comisiei de cercetare — că s-au pretat la luare de mită, că au comis şi alte fărădelegi şi acte reprobabile — sînt complet nefondate" şi a hotărît să considere închisă ancheta asupra activităţii Comisiei de cercetare, iar conducătorii ei — Krasikov, Kozlovski, Lindeman, Mitghendler şi Rozin — să revină la posturile lor („Decretele

www.dacoromanica.ro

Puterii sovietice", vol. I, Moscova, 1957, p.499; vezi şi volumul de faţă, p. 447). — *439*

621 Proiectul de faţă a fost scris de V. I. Lenin şi aprobat în şedinţa din 15 (28) ianuarie 1918 a Consiliului Comisarilor Poporului. — *439*.

622 Este vorba despre nota la § 51 al „Hotărîrii cu privire la democratizarea flotei", care fusese aprobată printr-un ordin din 8 (21) ianuarie 1918 al Colegiului suprem al flotei maritime; în ea se arăta că „toate dispoziţiile organelor centrale, atît ale departamentului flotei cît şi ale instituţiilor guvernamentale, precum şi hotărîrile oricăror alte comitete... vor fi aduse la îndeplinire de flotă sau de flotile numai în cazul cînd sînt confirmate de Comitetul central al flotei maritime..." (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — 439.

623 Aceste proiecte au fost scrise de V. I. Lenin cu ocazia discutării, în şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului din 16 (29) ianuarie 1918, a raportului prezentat de prezidiul primului Congres general al lucrătorilor din domeniul aprovizionării, care şi-a început lucrările la 14 (27) ianuarie la Petrograd şi care examina chestiunea organizării unui centru unic de conducere a activităţii în domeniul aprovizionării. În această şedinţă s-a dat citire rezoluţiei congresului în care se prevedea că organele de aprovizionare la centru şi în provincie vor fi create de Sovietele de deputaţi ai muncitorilor, soldaţilor şi ţăranilor. Această rezoluţie dovedea că s-a obţinut o realizare remarcabilă în lupta pentru o unire strînsă, în jurul Puterii sovietice, a lucrătorilor din domeniul aprovizionării. Totodată, Consiliul Comisarilor Poporului era informat despre divergenţele care existau între A. G. Şlihter, comisar al poporului pentru aprovizionare, de o parte, şi prezidiul Congresului lucrătorilor din domeniul aprovizionării, Consiliul general al aprovizionării (ales în noiembrie 1917, la Congresul de la Moscova al lucrătorilor din domeniul aprovizionării) şi secţia aprovizionare din Consiliul economic superior, de altă parte, şi aceasta l-a determinat pe Lenin să scrie cel de-al doilea proiect de hotărîre.

Primul proiect a fost adoptat de Consiliul Comisarilor Poporului, iar al doilea n-a fost consemnat în procesul-verbal al şedinţei (vezi şi Opere complete, vol. 35, Bucureşti, Editura politică, 1965, p. 325). — *440*.

624 Pe acest document figurează o însemnare făcută de V. I. Lenin: „Adoptat în unanimitate". În partea de sus a documentului, V. I. Lenin a scris următoarea dispoziţie: „Să se dea publicităţii", iar pe margine, în dreptul cuvintelor „şi anume... de Sverdlov", care au fost încercuite de el, Lenin a notat: „Să nu se publice".

www.dacoromanica.ro

Hotărîrea Consiliului Comisarilor Poporului, într-o redactare oarecum modificată, a fost publicată, cu excepţia cuvintelor însemnate de V. I. Lenin pe margine, la 23 ianuarie (5 februarie) 1918 în nr. 17 al ziarului „Izvestiia". — *441*.

625 Prezentul proiect a fost scris de V. I. Lenin şi aprobat de Consiliul Comisarilor Poporului în şedinţa din 23 ianuarie (5 februarie) 1918 în legătură cu examinarea problemei reducerii pedepselor şi uşurării situaţiei persoanelor care au comis sau au fost acuzate că au comis delicte de drept comun. — *441*.

626 Acest proiect a fost scris de V. I. Lenin şi aprobat în şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului din 23 ianuarie (5 februarie) 1918. — *442*.

627 Proiectul de „Lege fundamentală cu privire la socializarea pămîntului" a fost elaborat de colegiul Comisariatului poporului pentru agricultură şi dat apoi spre redactare unei comisii a celui de-al III-lea Congres al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, soldaţilor şi ţăranilor din Rusia. V. I. Lenin, care a făcut parte din această comisie, a desfăşurat o amplă muncă de redactare a proiectului, definitivînd articol după articol (vezi amintirile lui S. V. Ivanov în cartea „Din februarie pînă în Octombrie. Relatări ale participanţilor la Marea Revoluţie Socialistă din Octombrie", Moscova, 1957, p. 165—166); despre munca depusă de Lenin în comisia de redactare a proiectului atestă şi scrisoarea sa către M. A. Spiridonova (vezi Opere complete, vol. 50, Bucureşti, Editura politică, 1968, documentul 54). Completarea scrisă de Lenin — într-o redactare puţin modificată — a fost inclusă în lege ca articolul 26, care a constituit secţiunea a V-a — „Stabilirea normelor de folosinţă a pămîntului la repartizarea terenurilor pentru construcţii, industrii agricole, în scopuri culturale etc." (vezi „Decretele Puterii sovietice", vol. I, Moscova, 1957, p. 414). — *442*.

628 Această completare a fost scrisă de V. I. Lenin cu prilejul discutării, în şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului din 30 ianuarie (12 februarie) 1918, a proiectului de decret pentru înfiinţarea unei comisii extraordinare interdepartamentale pentru paza căilor de comunicaţie — „în scopul aprovizionării regulate a populaţiei cu produse alimentare şi cu obiecte de primă necesitate" —, care a fost prezentat guvernului spre examinare de către comisia creată la 25 ianuarie (7 februarie) pentru elaborarea măsurilor de îmbunătăţire a situaţiei alimentare a Petrogradului; completarea scrisă de V. I. Lenin a constituit § 5 al decretului adoptat de C.C.P. (vezi „Decretele Puterii sovietice", vol. I, Moscova, 1957, p. 453—454).

În legătură cu raportul prezentat de comisia menţionată, C.C.P. a adoptat, totodată, o hotărîre în care au fost incluse propunerile lui V. I. Lenin care se publică mai jos (vezi p. 444). — *443*.

www.dacoromanica.ro

629 Aceste completări au fost scrise de V. I. Lenin şi aprobate de Consiliul Comisarilor Poporului în şedinţa din 31 ianuarie (13 februarie) 1918, cu prilejul examinării propunerii făcute de I. Z. Şteinberg, comisarul poporului pentru justiţie, de a se delimita precis funcţiile Cekăi şi ale Comisiei de cercetare de pe lîngă Sovietul din Petrograd. După ce completările au fost aprobate de către C.C.P., Lenin a făcut următoarea însemnare pe manuscrisul respectiv: „au fost adoptate". — *444.*

630 Este vorba despre ancheta în legătură cu provocările organizate de contrarevoluţie, care aveau drept scop discreditarea Puterii sovietice. — *444.*

631 Prezenta dispoziţie a fost scrisă în vederea apropiatei şedinţe a C.E.C. din Rusia, care urma să dezbată problema încheierii păcii cu Germania. Şedinţa a fost deschisă la 24 februarie 1918, ora 3 dimineaţa; raportul a fost prezentat de V. I. Lenin (vezi Opere complete, vol. 35, Bucureşti, Editura politică, 1965, p. 390—394). Cu majoritate de voturi (116 pentru, 85 contra şi 26 abţineri), C.E.C. din Rusia a aprobat, la ora 4 şi 30 de minute, rezoluţia propusă de bolşevici, în sensul acceptării condiţiilor de pace prezentate de Germania. Hotărîrea Consiliului Comisarilor Poporului, redactată de V. I. Lenin pe baza acestei rezoluţii (vezi op. cit., p. 395), a fost transmisă, la ora 6 şi 40 de minute, de staţia de radio de la Ţarskoe Selo, iar la ora 7 şi 32 de minute a fost transmisă prin radio la Berlin. — *445.*

632 La 14 (27) ianuarie 1918, în Finlanda a început revoluţia; puterea a trecut în mîinile proletariatului. În februarie, din iniţiativa guvernului muncitoresc al Finlandei — Consiliul împuterniciţilor poporului —, au început tratativele pentru încheierea unui tratat între Republicile socialiste Rusă şi Finlandeză. Proiectul de tratat, pregătit de Comisia de coordonare ruso-finlandeză, a fost discutat în şedinţele din 25, 27 şi 28 februarie ale Consiliului Comisarilor Poporului. La 1 martie, C.C.P. a hotărît semnarea tratatului şi în aceeaşi zi el a fost semnat de reprezentanţii celor două părţi.

V. I. Lenin a participat îndeaproape la elaborarea tratatului, a discutat cu delegaţii guvernului muncitoresc finlandez împuterniciţi să semneze tratatul, a redactat proiectul de tratat (vezi „Culegeri din Lenin", vol. XXI, p. 241—243).

Acesta a fost primul tratat din istorie încheiat între două republici socialiste, un exemplu de nou tip de relaţii internaţionale — relaţii frăţeşti, prieteneşti între state egale în drepturi şi suverane, în care se află la putere clasa muncitoare. — *445.*

633 La şedinţa din 25 februarie 1918 a Consiliului Comisarilor Poporului, proiectul lui V. I. Lenin a fost aprobat. — *445.*

www.dacoromanica.ro

634 La şedinţa din 27 februarie 1918 a Consiliului Comisarilor Poporului, proiectul de hotărîre scris de V. I. Lenin a fost aprobat.

În § 13 al „Tratatului dintre Republicile socialiste Rusă şi Finlandeză" au fost înscrise următoarele prevederi: „Republica Sovietică Federativă Rusă acordă toate drepturile politice de cetăţean rus cetăţenilor finlandezi din Rusia care aparţin clasei muncitoare sau ţărănimii ce nu foloseşte munca altuia, dacă ei locuiesc pe teritoriul Rusiei în scopul de a munci.

La rîndul ei, Republica Muncitorească Socialistă Finlandeză se obligă să ofere cetăţenilor din Finlanda ai Republicii Sovietice Federative Ruse înlesniri maxime pentru obţinerea drepturilor politice, avînd în vedere mai ales interesele populaţiei muncitoare care nu are domiciliu stabil" („Decretele Puterii sovietice", vol. I, Moscova, 1957, p. 508). — *447*.

635 Acest proiect a fost scris de V. I. Lenin şi aprobat de Consiliul Comisarilor Poporului în şedinţa din 26 februarie 1918, drept completare la hotărîrea C.C.P. în problema anchetei ce urma să fie efectuată asupra activităţii Comisiei de cercetare de pe lîngă Sovietul din Petrograd (vezi adnotarea 620). — *447*.

636 Prezentul proiect a fost scris de V. I. Lenin şi aprobat în şedinţa din 4 martie 1918 a Consiliului Comisarilor Poporului, cînd a fost dezbătută problema organizării Colegiului pentru conducerea transportului pe apă. (În legătură cu intervenţiile lui Lenin la şedinţa C.C.P., vezi Opere complete, vol. 35, Bucureşti, Editura politică, 1965, p. 425—428.) — *447*.

637 Este vorba despre § 3 din „Hotărîrea cu privire la conducerea flotei comerciale maritime şi fluviale şi a transportului pe apă", care a fost aprobată în şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului din 27 februarie 1918 (vezi „Decretele Puterii sovietice", vol. I, Moscova, 1957, p. 501—502). — *447*.

638 Este vorba despre alocarea de fonduri pentru lucrările ce se desfăşurau pe şantierele de reparare a vaselor fluviale de pe Volga şi din sistemul Mariinsk. — *448*.

639 În vederea instituirii monopolului de stat asupra tuturor formelor de asigurare, la 9 martie 1918 Consiliul Comisarilor Poporului a numit o comisie „pentru elaborarea unui decret şi a unui regulament cu privire la contopirea într-un singur trust a organizaţiilor de asigurări din Rusia", care era alcătuită din reprezentanţi ai comisariatelor poporului pentru finanţe, pentru afacerile interne şi pentru controlul de stat, ai sindicatelor şi ai altor instituţii, sub preşedinţia lui M. T. Elizarov. Proiectul de decret pentru instituirea controlului de stat asupra tuturor formelor de asigurare, elaborat de această comisie, a fost discutat în şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului din 23 martie 1918. Decretul a fost adoptat cu unele completări şi îndreptări. Prezentele propuneri ale lui V. I. Lenin

www.dacoromanica.ro

au stat la baza punctului V al decretului. În afară de asta, Lenin a precizat denumirea decretului în felul următor: „Decret pentru instituirea controlului de stat asupra tuturor formelor de asigurări, *cu excepția asigurărilor sociale (adică a acelora care în mod obligatoriu intră în atribuția statului)*“ (cuvintele tipărite cu cursive au fost adăugate de Lenin). La 2 aprilie 1918, decretul a fost publicat în ziarul „Izvestiia C.E.C.din Rusia“ — vezi „Decretele Puterii sovietice“, vol. II, Moscova, 1959, p. 5—11. — *448.*

640 Acest proiect a fost propus de V. I. Lenin în ședința Consiliului Comisarilor Poporului din 26 martie 1918, cu prilejul discutării problemei „Cu privire la organizarea controlului asupra modului cum sînt cheltuite fondurile tuturor secțiilor Consiliului economic superior“. C.C.P. a hotărît: „se adoptă rezoluția prezentată de tov. Lenin“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *449.*

641 Proiectul „Decretului cu privire la normele pe care trebuie să le respecte diferitele comisariate la trimiterea în delegație a comisarilor și agenților lor în provincie“, a fost prezentat de Comisariatul poporului pentru afacerile interne și a fost discutat în ședința Consiliului Comisarilor Poporului din 1 aprilie 1918. C.C.P. a recomandat tuturor comisariatelor să examineze proiectul și să prezinte observațiile lor. La 5 aprilie, decretul, cu completările lui V. I. Lenin, a fost aprobat, iar la 11 aprilie 1918 a fost publicat în ziarul „Izvestiia C.E.C. din Rusia“ (vezi „Decretele Puterii sovietice“, vol. II, Moscova, 1959, p. 58—59).

Pe acest proiect de decret, Lenin a notat: „Aprobat cu modificarea §§ 3 și 4. Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*“. — *450.*

642 Acest text, cu unele modificări neînsemnate, a fost inclus în „Decretul cu privire la instituirea Comisiei generale de evacuare“, adoptat de Consiliul Comisarilor Poporului la 19 aprilie 1918. Decretul a fost publicat în ziarele „Znamea Truda“ și „Izvestiia C.E.C. din Rusia“ la 23 și 24 aprilie 1918 (vezi „Decretele Puterii sovietice“, vol. II, Moscova, 1959, p. 140—142). — *450.*

643 Prezentul document a fost scris de V.I. Lenin în urma cererii formulate de M. A. Spiridonova și V. A. Karelin, lideri ai eserilor de stînga, ca conducerea Comisariatului poporului pentru agricultură să fie trecută pe de-a-ntregul în mîinile partidului lor, urmînd ca bolșevicii să-și mențină aici doar o reprezentanță politică. Vezi, în legătură cu această chestiune, și scrisoarea adresată de V. I. Lenin Comitetului Central al C.C. al P.C.(b) din Rusia (Opere complete, vol. 50, București, Editura politică, 1968, documentul 133).

La 3 mai 1918, Comitetul Central al P.C. (b) din Rusia a respins pretențiile eserilor de stînga. — *451.*

www.dacoromanica.ro

644 Acest proiect al lui V. I. Lenin, în legătură cu trecerea administrării parcului auto la sectorul auto al secţiei transporturi din Consiliul economic superior, a fost adoptat în şedinţa din 25 mai 1918 a Consiliului Comisarilor Poporului. — *451*.

645 Prezentele propuneri ale lui V. I. Lenin la proiectul de decret cu privire la organizarea şi aprovizionarea sărăcimii satelor au fost scrise, pe cît se pare, în şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului din 8 iunie 1918, cu prilejul discutării acestui proiect. Proiectul de decret a fost aprobat cu însemnate modificări. La 11 iunie, decretul a fost adoptat de C.E.C. din Rusia, iar la 16 iunie 1918 a fost publicat în ziarul „Izvestiia C.E.C. din Rusia" (vezi „Decretele Puterii sovietice", vol. II, Moscova, 1959, p. 412—419). Prin acest decret au fost înfiinţate comitetele sărăcimii.

În legătură cu istoricul creării comitetelor sărăcimii şi cu activitatea lor, vezi Opere complete, vol. 36, Bucureşti, Editura politică, 1965, adnotarea 163. O apreciere a activităţii comitetelor sărăcimii a fost făcută de V. I. Lenin în cuvîntarea rostită la primul Congres general al secţiilor agrare, comitetelor sărăcimii şi comunelor agricole din Rusia, care a avut loc la 11 decembrie 1918 (vezi Opere complete, vol. 37, Bucureşti, Editura politică, 1965, p. 367). — *452*.

646 Această formulare a lui V. I. Lenin se referă la § 2 al proiectului de decret. Potrivit propunerii lui V. I. Lenin, § 2 a fost redactat precum urmează: „Pot să aleagă şi să fie aleşi în comitetele de plasă şi în cele săteşti ale sărăcimii, fără nici un fel de îngrădire, toţi locuitorii satelor şi comunelor, atît cei băştinaşi cît şi cei veniţi acolo, cu excepţia chiaburilor şi bogătanilor notorii şi a acelora care au surplusuri de cereale sau de alte produse alimentare, au ateliere sau prăvălii, folosesc argaţi sau muncă salariată etc.

Notă. Cei ce folosesc muncă salariată în administrarea gospodăriei lor, a cărei producţie nu depăşeşte normele consumului propriu, pot să aleagă şi să fie aleşi în comitetele sărăcimii" („Decretele Puterii sovietice", vol. II, Moscova, 1959, p. 416—417). — *452*.

647 La 10 iunie 1918, Consiliul Comisarilor Poporului a ascultat rapoartele lui M. P. Pavlovici şi A. I. Rîkov cu privire la aprobarea de către prezidiul Consiliului economic superior a componenţei Comitetului construcţiilor de stat de pe lîngă C.E.S. (care fusese instituit printr-un decret al C.C.P. din 9 mai 1918). Textul de faţă a constituit punctul 2 al hotărîrii adoptate de Consiliul Comisarilor Poporului în legătură cu această problemă. — *453*.

648 Prezentul proiect a fost adoptat în şedinţa C.C.P. din 15 iunie 1918, în legătură cu deschiderea unui credit pentru Comitetul central al industriei textile din Consiliul economic superior,

www.dacoromanica.ro

în vederea achiziționării de in (vezi și volumul de față, p. 465—466). — *453*.

649 Proiectul lui V. I. Lenin în legătură cu alocarea de fonduri Consiliului economic superior pentru Comitetul principal al pielăriei, în vederea achiziționării de materii prime, a fost adoptat de Consiliul Comisarilor Poporului la 15 iunie 1918. — *454*.

650 La 2 iulie 1918, Consiliul Comisarilor Poporului, ascultînd „o declarație, neinclusă în ordinea de zi, a tovarășului Lenin cu privire la necesitatea de a acorda sprijin țăranilor pentru procurarea mașinilor agricole necesare", a adoptat prezentul proiect de hotărîre (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *455*.

651 Este vorba despre cel de-al V-lea Congres general al Sovietelor din Rusia (care a avut loc la Moscova între 4 și 10 iulie 1918). — *455*.

652 Prezentul proiect de hotărîre, după cum se arată în procesul-verbal, a fost adoptat de Consiliul Comisarilor Poporului la 8 iulie 1918, în legătură cu întrebarea „pusă de președintele Consiliului Comisarilor Poporului tovarășilor Lunacearski și Malinovski asupra motivelor pentru care n-au îndeplinit hotărîrea exprimată de C.C.P. în «Decretul cu privire la înlăturarea monumentelor înălțate în onoarea țarilor și a slujitorilor lor și la elaborarea unor proiecte de monumente închinate revoluției socialiste ruse»" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

În legătură cu această chestiune, vezi și Opere complete, vol. 50, București, Editura politică, 1968, documentele 131, 140, 189 și 329. — *455*.

653 Acest proiect de hotărîre a fost adoptat, cu unele modificări neînsemnate, în ședința Consiliului Comisarilor Poporului din 22 august 1918. — *457*.

654 Punctul 1 al acestei hotărîri, care a fost adoptată de C.C.P. la 23 august 1918, a fost publicat în „Izvestiia C.E.C. din Rusia". — *458*.

655 La ce document se referă prezenta propunere — nu s-a putut stabili. — *458*.

656 În ședința Consiliului Comisarilor Poporului din 15 octombrie 1918, Comisariatul poporului pentru aprovizionare a prezentat propunerea de a se aloca suma de 40 000 000 de ruble pentru nevoile comitetelor sărăcimii, pe o perioadă, probabil, de 6 luni, pornind de la un necesar de 6 500 000 de ruble pe lună. V. I. Lenin, ținînd seamă de faptul că se preconiza contopirea, în scurt timp, a comitetelor sărăcimii cu Sovietele, a propus, după cît se pare, să se aloce fonduri pentru două

www.dacoromanica.ro

luni („2 × 6 $^1/_2$ = 13"). Consiliul Comisarilor Poporului a adoptat propunerea lui Lenin de a se aloca 13 000 000 de ruble pentru nevoile comitetelor sărăcimii; celelalte propuneri ale lui Lenin au fost de asemenea incluse în textul hotărîrii adoptate de C.C.P. (vezi „Decretele Puterii sovietice", vol. III, Moscova, 1964, p. 593—595). — *459*.

657 Aceste indicaţii au fost scrise de V. I. Lenin la 15 octombrie 1918, cu prilejul examinării de către Consiliul Comisarilor Poporului a raportului în legătură cu exploatările forestiere prezentat de „Colegiul celor trei" de pe lîngă Consiliul economic superior. Toate propunerile lui Lenin au fost incluse în hotărîrea adoptată de C.C.P. în această problemă. Consiliul Comisarilor Poporului a alocat pentru exploatările forestiere suma de 100 000 000 de ruble, cerînd ca în termen de o săptămînă să i se prezinte un raport asupra modului cum a fost cheltuită această sumă, şi a dat dispoziţie „Colegiului celor trei" să prezinte, tot în termen de o săptămînă, date concrete în legătură cu întrebările formulate de V. I. Lenin. — *459*.

658 La 5 iunie 1918, în „Izvestiia C.E.C. din Rusia" a fost publicat decretul C.C.P. cu privire la trecerea tuturor instituţiilor de învăţămînt şi educaţie de la toate departamentele în subordinea Comisariatului poporului pentru învăţămînt. La 19 noiembrie 1918, Comisariatul poporului pentru prevederi sociale a prezentat spre examinare Consiliului Comisarilor Poporului (o expunere în acest sens a fost făcută de A. I. Ulianova-Elizarova) un proiect de decret prin care casele de copii erau menţinute în subordinea acestui comisariat. În legătură cu examinarea acestei probleme, V. I. Lenin a scris prezentul proiect de hotărîre, care a fost adoptat cu unele mici modificări. — *460*.

659 În § 3 al decretului Consiliului Comisarilor Poporului din 5 iunie 1918 era înscrisă sarcina, ce revenea Comisariatului poporului pentru învăţămînt, de a înfiinţa comisii speciale, formate din reprezentanţi ai departamentelor interesate şi ai acestui comisariat, care să stabilească termenele şi modalităţile de trecere în subordinea Comisariatului poporului pentru învăţămînt a instituţiilor de învăţămînt şi educaţie, inclusiv a celor de educaţie preşcolară. — *460*.

660 Proiectul decretului cu privire la organizarea aprovizionării populaţiei a fost discutat în şedinţa din 12 noiembrie 1918 a Consiliului Comisarilor Poporului şi a fost aprobat definitiv de acesta la 21 noiembrie. Completările propuse de V. I. Lenin au fost incluse în textul decretului adoptat. La 24 noiembrie decretul a fost publicat în „Izvestiia C.E.C. din Rusia".

Chestiunea participării cooperaţiei la organizarea aprovizionării populaţiei, despre care se vorbeşte în prezentul punct al decretului şi în completările ce i-au fost aduse de Lenin, n-a fost just înţeleasă de toţi lucrătorii cu funcţii de

www.dacoromanica.ro

răspundere din domeniul aprovizionării. Explicaţii în legătură cu această chestiune au fost date de V. I. Lenin în cuvîntarea rostită de el la 26 noiembrie 1918, la adunarea împuterniciţilor cooperativei muncitoreşti centrale din Moscova, în referatul cu privire la atitudinea proletariatului faţă de democraţia mic-burgheză, prezentat la 27 noiembrie 1918 la adunarea activiştilor de partid din Moscova, precum şi în cuvîntul de încheiere la acest referat (vezi Opere complete, vol. 37, Bucureşti, Editura politică, 1965, p. 207—212, 226—230, 236—241).

Vezi şi Opere complete, vol. 50, Bucureşti, Editura politică, 1968, documentele 378 şi 400. — *461.*

661 *Consiliul Apărării* (Consiliul Apărării Muncitoreşti şi Ţărăneşti) a fost înfiinţat de Comitetul Executiv Central din Rusia la 30 noiembrie 1918 ca organ extraordinar al Statului sovietic, învestit cu puteri depline în tot ce priveşte mobilizarea forţelor şi resurselor ţării în interesul apărării. Preşedinte al Consiliului Apărării a fost numit V. I. Lenin.

Prezentele documente au fost scrise de Lenin în prima şedinţă, din 1 decembrie 1918, a Consiliului Apărării. La început, el a schiţat sarcinile imediate ale Consiliului şi ordinea de zi a primei şedinţe (documentul 1). Apoi a scris o serie de propuneri în legătură cu elaborarea problemelor respective şi a formulat mai amănunţit pe cele referitoare la aprovizionare (documentele 2 şi 3). Propunerile lui Lenin şi-au găsit expresia în hotărîrile adoptate în această şedinţă de Consiliul Apărării (vezi „Culegeri din Lenin", vol. XVIII, p. 243—245). — *461.*

662 La punctul IV de pe ordinea de zi („Cu privire la mobilizarea intelectualităţii") s-a trasat ca sarcină lui L. B. Krasin să întocmească un proiect de hotărîre cu privire la mobilizarea personalului tehnic, iar lui L. B. Krasin, V. I. Nevski şi N. P. Gorbunov să elaboreze un proiect de hotărîre cu privire la anchetă — şi să le prezinte Consiliului Comisarilor Poporului. — *462.*

663 Consiliul Apărării a adoptat hotărîrea ca problema combustibilului să fie transmisă spre examinare unei comisii speciale din care făceau parte V. I. Lenin, A. I. Rîkov, I. I. Radcenko, A. F. Volkovski şi V. I. Nevski; sarcina de a convoca comisia i-a revenit lui Lenin. Comisia a ţinut şedinţă la 2 decembrie 1918 (vezi documentul următor). — *462.*

664 Acest proiect, pe cît se pare, a fost scris de V. I. Lenin în şedinţa comisiei pentru problemele combustibilului, care a fost instituită de Consiliul Apărării (vezi adnotarea precedentă). La elaborarea lui s-a ţinut seamă de intervenţiile membrilor comisiei. Proiectul lui Lenin a fost adoptat de comisie şi consemnat în procesul-verbal al şedinţelor ei. La început Lenin a numerotat punctele din hotărîre în ordine succesivă; după aceea, punînd în duble paranteze pătrate

www.dacoromanica.ro

primele două puncte, el a numerotat următoarele patru puncte, independent de primele două, cu cifrele: „1, 2, 3, 4". În procesul-verbal al comisiei pentru problemele combustibilului, aceste puncte au fost grupate sub un titlu aparte: „Hotărîri ale comisiei care au putere de hotărîri ale Consiliului Apărării". Proiectul lui V. I. Lenin, ca hotărîre deja aprobată, a fost semnat şi de I. V. Stalin şi V. I. Nevski, membri ai Consiliului Apărării. — *463*.

665 Banca de Stat întîrzia cu eliberarea de semne monetare din fondul special alocat Comitetului principal pentru exploatări forestiere. — *463*.

666 Prezenta schiţă de propuneri a fost scrisă de V. I. Lenin în şedinţa Consiliului Apărării din 4 decembrie 1918, cu prilejul discutării — pe baza raportului prezentat de N. P. Briuhanov — a problemei intensificării ritmului şi sporirii volumului colectărilor de produse alimentare. Propunerile lui V. I. Lenin şi-au găsit expresia în hotărîrea adoptată de Consiliul Apărării în această problemă (vezi „Culegeri din Lenin", vol. XVIII, p. 246—247). — *464*.

667 Acest document a fost scris de V. I. Lenin cu prilejul discutării, în şedinţa C.C.P. din 14 decembrie 1918, a raportului lui V. P. Miliutin cu privire la finanţarea Comitetului central al industriei textile de pe lîngă Consiliul economic superior. Propunerile lui Lenin s-au reflectat în hotărîrea adoptată de Consiliul Comisarilor Poporului în această problemă. — *465*.

668 Textul punctelor 1 şi 3 a fost tăiat de V. I. Lenin. Confruntarea acestor puncte cu textul hotărîrii, aşa cum este el consemnat în procesul-verbal, ne oferă temei să presupunem că, în textul lui, Lenin a lăsat nesterse acele puncte care au fost adoptate de Consiliul Comisarilor Poporului. — *465*.

669 Această schiţă a fost întocmită de Lenin cu prilejul discutării, în şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului din 15 martie 1919, a activităţii secţiei poligrafie a Consiliului economic superior. Hotărîrea C.C.P. a fost formulată pe baza propunerilor lui Lenin. Iată textul hotărîrii adoptate: „a) Să se ceară secţiei poligrafie să includă, *în mod obligatoriu, în statele ei* tarifare un punct cu privire la plata în acord. b) Să se instituie o comisie alcătuită din reprezentanţi ai secţiei poligrafie şi ai Consiliului Central al Sindicatelor din Rusia şi să se ceară Prezidiului C.E.C. din Rusia să trimită un reprezentant al său în această comisie. Să se traseze ca sarcină comisiei să prezinte, în termen de o săptămînă, un proiect de decret pentru comasare şi centralizare. c) Să se dea dispoziţie secţiei de inspecţie a Consiliului economic superior ca, împreună cu reprezentanţii secţiei poligrafie, să prezinte, în termen de o lună, date statistice cu privire la întreprinderile naţionalizate pendinte de: 1) secţia poligrafie; 2) de alte departamente;

www.dacoromanica.ro

3) de întreprinderile particulare. d) Să se dea dispoziţie secţiei poligrafie să prezinte, în acelaşi termen, un raport cu privire la mărirea producţiei, la măsurile luate în scopul întăririi disciplinei în muncă şi la reglementarea relaţiilor dintre comitetele de întreprindere şi conducerile administrative". („Culegeri din Lenin", vol. XXIV, p. 24). — *469*.

670 Despre necesitatea de a trimite lucrători dintre cei mai buni să lucreze în domeniul aprovizionării şi în transporturi, V. I. Lenin a mai vorbit şi în cuvîntarea rostită la 17 ianuarie 1919, la şedinţa comună a C.E.C. din Rusia, a Sovietului din Moscova şi a Congresului general al sindicatelor din Rusia (vezi Opere complete, vol. 37, Bucureşti, Editura politică, 1965, p. 442—443).

Proiectul întocmit de Lenin a fost adoptat de C.C. al P.C. (b) din Rusia; el a fost semnat şi de următorii membri ai Comitetului Central: L. B. Kamenev, G. E. Zinoviev, I. V. Stalin, E. D. Stasova, N. N. Krestinski, M. F. Vladimirski, N. I. Buharin, V. V. Şmidt şi F. E. Dzerjinski. — *469*.

671 Această propunere a fost scrisă de V. I. Lenin pe proiectul de hotărîre a C.C. al P.C. (b) din Rusia. Proiectul conţine o îndreptare făcută de Lenin şi poartă semnăturile lui V. I. Lenin, N. N. Krestinski şi I. V. Stalin. În hotărîre se spunea: „Ducerea războiului presupune, ca o condiţie necesară pentru obţinerea succesului, unitate de acţiune obligatorie pe toate fronturile, care, la rîndul ei, necesită un comandament unic al Armatei Roşii pe toate fronturile, o aprovizionare unică a Armatei Roşii pe toate fronturile şi o conducere unică a transporturilor pe întreaga reţea de căi ferate, întrucît transportul constituie una din cele mai importante condiţii de ducere a războiului". În hotărîre se sublinia necesitatea de a emite o directivă cît se poate de categorică către comisariatele apărării şi flotei maritime militare, precum şi către organele de aprovizionare din republicile sovietice, „în sensul ca aceste comisariate independente să acţioneze numai în strictă conformitate cu directivele care emană de la comisariatele corespunzătoare ale R.S.F.S.R., deoarece numai în felul acesta se poate realiza unitatea necesară, operativitatea şi precizia cu care trebuie îndeplinite toate dispoziţiile şi acţiunile".

Mai departe, în hotărîre se arăta că „cea mai imperioasă sarcină în Ucraina este folosirea la maximum a combustibilului, metalului, uzinelor şi atelierelor, precum şi a rezervelor de alimente". După ce releva că întreaga industrie a Ucrainei este concentrată în partea răsăriteană a republicii şi că mutarea Consiliului economic superior de la Harkov la Kiev a exercitat o influenţă negativă asupra refacerii transporturilor, industriei miniere şi prelucrătoare din Ucraina, C.C. al P.C. (b) din Rusia sublinia necesitatea ca Consiliul economic superior, cît şi Comisia extraordinară pentru aprovizionare din Ucraina să se afle la Harkov sau să aibă în această localitate reprezen-

www.dacoromanica.ro

tanțe puternice, învestite cu dreptul de a avea legături directe cu Moscova și de a li se aloca mijloace financiare direct de către Moscova. Comitetul Central al partidului sublinia că „căile ferate ucrainene constituie o parte integrantă a rețelei feroviare din Rusia și sînt conduse de Comisariatul poporului pentru căile de comunicație din Moscova". În hotărîre se arăta, de asemenea, că „Comisariatul poporului pentru controlul de stat al R.S.F.S.R. trebuie să-și extindă activitatea asupra tuturor instituțiilor Republicii Sovietice Ucrainene" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

Această hotărîre a C.C. al P.C. (b) din Rusia a reprezentat un pas important în direcția întăririi unității republicilor sovietice pe plan militar. La 24 aprilie 1919, în urma raportului asupra situației militare a R.S.F.S.R., înaintat de comandantul-șef I.I. Vațetis, care pleda pentru necesitatea unirii forțelor armate ale republicilor sovietice și a subordonării lor unui comandament unic, V.I. Lenin îi scria lui E.M. Skleanski: „Este necesar ca **în cel mai scurt timp,** *imediat chiar*, să fie întocmit un *text* de directivă a C.C. către toți «naționalii» cu privire la *unitatea* (fuzionarea) pe plan militar" (Opere complete, vol. 50, București, Editura politică, 1968, documentul 528). „Proiectul de directivă a C.C. cu privire la unitatea pe plan militar" se află publicat în Opere complete, vol. 38, București, Editura politică, 1966, p. 400—401. Uniunea militară a republicilor sovietice a fost definitiv încheiată la 1 iunie 1919 prin decretul C.E.C. din Rusia „Cu privire la unirea republicilor sovietice: Rusia, Ucraina, Letonia, Lituania, Bielorusia în vederea luptei împotriva imperialismului mondial". — *470*.

672 La 21 aprilie 1919, în ședința Consiliului Apărării, V.I. Lenin a prezentat raportul „Cu privire la intensificarea activității în domeniul apărării militare". Documentul de față este, probabil, o schiță a părții finale a hotărîrii în această problemă. — *470*.

673 Aceste rînduri au fost scrise sub apelul adresat de Béla Kun, în numele guvernului sovietic al Ungariei, ostașilor maghiari din Armata Roșie. „Voi, internaționaliștii maghiari, — se spunea în acest apel — care luptați pe pămîntul Rusiei împotriva bandelor lui Kolceak și a contrarevoluției, luptați astăzi și pentru Republica Sovietică Ungară, așa cum ați lupta și în Ungaria fiindcă Ungaria și Rusia formează acum un întreg". Acest apel a fost publicat în aprilie 1919, în limba maghiară, și difuzat pe fronturile războiului civil.

La Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S. se păstrează textul în limba rusă al acestui adaos, care a fost consemnat de L.M. Karahan: „Mă asociez pe deplin la apelul tovarășilor maghiari. Sper că tovarășii maghiari vor pune pe primul plan intere-

www.dacoromanica.ro

sele cauzei internaționaliste. Trebuie să mai rezistăm încă cîteva luni, și victoria ne va fi asigurată. *Lenin*". — *471*.

674 Acest document a fost scris de V.I. Lenin la 2 mai 1919, în timpul celei de-a doua ședințe a comisiei economice de pe lîngă Consiliul Comisarilor Poporului, în legătură cu examinarea măsurilor pentru îmbunătățirea situației muncitorilor. — *471*.

675 La 31 mai 1919, Consiliul Apărării a examinat problemele legate de efectuarea mobilizării. El a aprobat proiectul de decret scris de V.I. Lenin (vezi documentul următor) și totodată a adoptat o hotărîre cu privire la repartizarea, de către Comisariatul poporului pentru aprovizionare, a alimentelor necesare pentru mobilizați și la verificarea lucrătorilor din toate departamentele și instituțiile în ce privește satisfacerea serviciului militar, cu scopul de a pune la dispoziția comandamentului militar pe toți cei apți care pot fi înlocuiți de cei inapți sau de femei, fără ca activitatea să aibă de suferit. — *471*.

676 Această scrisoare a fost scrisă de V.I. Lenin în legătură cu greva muncitorilor de la o serie de întreprinderi din gubernia Tver, care a izbucnit la mijlocul lunii iunie 1919 și a durat cîteva zile. Greva a fost provocată de nemulțumirea muncitorilor, ca urmare a micșorării rației de pîine și de alte alimente. Elementele contrarevoluționare au încercat să profite de dificultățile alimentare prin care trecea Republica sovietică și să creeze o stare de spirit antisovietică.

Problema grevelor provocate de lipsa de alimente a fost dezbătută de Biroul Politic și Biroul Organizatoric al C.C. al P.C. (b) din Rusia în ședințele comune din 18 și 24 iunie 1919. Au fost luate măsuri urgente pentru îmbunătățirea situației muncitorilor textiliști din această regiune. — *473*.

677 Într-o telegramă din 20 iunie 1919, V.I. Nevski și L.S. Sosnovski comunicau din Tver că greva este pe cale să ia sfîrșit și că toate întreprinderile își reiau lucrul. Ei scriau că la congresul gubernial al Sovietelor, pe atunci în curs de pregătire, în afară de delegații aleși, conform constituției, de congresele județene, comitetul executiv gubernial a invitat, în scopul întăririi legăturii cu satul, încă cîte un delegat din fiecare plasă. Congresul gubernial al Sovietelor a hotărît să se adreseze Comitetului Executiv Central din Rusia cu rugămintea de a acorda delegaților plășilor drept de vot deliberativ. Nevski și Sosnovski se pronunțau împotriva aprobării unei asemenea cereri, subliniind că 80% din delegații plășilor sînt fără partid și că printre ei domină chiaburii; totodată îl rugau pe V.I. Lenin să le răspundă de urgență.

Pe blancheta pe care a scris Lenin această telegramă se află următoarea însemnare făcută de el: „*la arhivă*". — *474*.

678 Textul prezentei dispoziții date de V.I. Lenin a fost reprodus de N.P. Gorbunov, șeful secției știință și tehnică a Consiliu-

www.dacoromanica.ro

lui economic superior din R.S.F.S.R., în planul general de măsuri pentru extracţia de ţiţei, cărbune, sapropel, şisturi şi gaze combustibile, elaborat de el la 14 iulie 1919. El propunea secţiei geologie şi geodezie a comisiei ştiinţifice din Moscova să atragă în dezbaterea acestei probleme toate departamentele şi instituţiile interesate, precum şi specialişti — oameni de ştiinţă şi ingineri.

În primăvara anului 1919, o mare expediţie a Direcţiei generale a şisturilor a plecat în regiunea Volgăi, cu misiunea de a organiza exploatarea şisturilor combustibile şi a rocilor bituminoase de la Undorî, Kapşir (lîngă Sîzran) şi Siukeeva.

În a doua jumătate a lunii iulie şi în august 1919 au plecat în regiunea Volgăi, cu misiunea de a controla activitatea susmenţionatei comisii şi a-i acorda sprijinul necesar, o serie de lucrători cu funcţii de răspundere din Direcţia generală a exploatării şisturilor, în frunte cu I.M. Gubkin, precum şi F.F. Sîromolotov, preşedintele Consiliului superior al cărbunelui din C.E.S., şi V.N. Noghin, care au atras în această activitate organizaţiile locale de partid şi de stat. Rezultatele lucrărilor expediţiei au fost comunicate lui Lenin (vezi I.M. Gubkin. „Amintiri despre Vladimir Ilici Lenin", în cartea „Amintiri despre Vladimir Ilici Lenin", partea a II-a, Bucureşti, Editura politică, 1958, p. 405—431). — *475*.

679 Această hotărîre a Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia a fost adoptată în urma primirii unei scrisori adresate de G.V. Cicerin lui V.I. Lenin la 26 septembrie 1919. Cicerin cerea să i se dea indicaţii în următoarele chestiuni: 1) dacă poate, fără o hotărîre în acest sens a C.C. al P.C. (b) din Rusia, să se adreseze printr-un apel muncitorilor din ţările Antantei, cărora să le ceară să facă presiuni asupra propriilor lor guverne, pentru ca ele să nu împiedice tratativele duse de Statul sovietic cu ţările baltice în vederea încheierii unor tratate de pace; 2) dacă este indicat să adreseze, în numele guvernului sovietic, o nouă propunere de pace ţărilor Antantei. „Acest gest — scria Cicerin — ar fi interpretat ca un semn de slăbiciune... Totodată el ar oferi prilej de atac adversarilor intervenţiei, în special trade-unionurilor"; 3) dacă proiectata călătorie a lui M.M. Litvinov într-o ţară neutră poate fi folosită pentru tratative cu reprezentanţii englezi în problema schimbului de prizonieri, astfel ca în mod concomitent Litvinov să „agite problema păcii"; 4) dacă, în caz că misiunea lui Litvinov se soldează printr-un eşec, n-ar fi nimerit ca A.M. Gorki, care intenţionează să lanseze un apel pentru pace, în scrisoarea sa „să menţioneze că noi sîntem oricînd gata să încheiem pace şi totodată să atragă atenţia guvernelor Antantei că lupta se transformă în exterminare" (subliniat de V.I. Lenin). „Noi însă — scria Cicerin — socotim că ar fi mult mai preferabilă o propunere oficială de pace..." (Arhiva centrală de partid a Institutului de

www.dacoromanica.ro

marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). În legătură cu această chestiune vezi şi Opere complete, vol. 51, Bucureşti, Editura politică, 1969, documentul 85. — *475*.

680 Conflictul a fost provocat de dispoziţia dată de Comisariatul poporului pentru controlul de stat ca 9 secţii juridice ale Consiliului economic superior să fie desfiinţate. În legătură cu această dispoziţie, Consiliul economic superior a înaintat Micului C.C.P. o reclamaţie. Confirmînd hotărîrea Micului C.C.P. în legătură cu reclamaţia Consiliului economic superior, Consiliul Comisarilor Poporului a aprobat la 30 septembrie 1919 proiectul propus de V.I. Lenin, în care a introdus unele modificări: a fost adăugat punctul 3) „Acelaşi lucru se va cere şi tuturor comitetelor, cărora li se va fixa un termen de două săptămîni" —, iar punctul 3 din proiectul lui Lenin a fost aprobat ca punct 4 al hotărîrii, în următoarea formulare: „Comisariatul poporului pentru justiţie va ancheta cazul membrilor secţiilor juridice ale Consiliului economic superior şi va stabili dacă ei trebuie să fie trimişi în faţa tribunalului pentru tărăgănare birocratică. Raportul va fi prezentat, în termen de o săptămînă, Micului C.C.P." (Arhiva centrală de partid a Intitutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *475*.

681 Este vorba despre decretul „Cu privire la comunele de consum", adoptat de C.C.P. la 16 martie 1919 şi publicat la 20 martie în ziarul „Izvestiia C.E.C. din Rusia". V.I. Lenin a participat în mod nemijlocit la elaborarea acestui decret (vezi „Culegeri din Lenin", vol. XVIII, p. 294—298). — *476*.

682 La 3 aprilie 1919, în temeiul decretului „Cu privire la comunele de consum", Consiliul Comisarilor Poporului a adoptat hotărîrea „Cu privire la reorganizarea conducerii Uniunii centrale a cooperativelor de consum", care era alcătuită în majoritate din menşevici. Conducerea provizorie a Uniunii centrale a cooperativelor de consum a fost completată cu reprezentanţi ai cooperaţiei muncitoreşti (A.M. Lejava, I.A. Sammer, I.I. Skvorţov-Stepanov şi L.M. Hinciuk) şi cu reprezentanţi ai Consiliului Comisarilor Poporului (P.L. Voikov, M. I. Frumkin şi O.I. Şmidt). La 27 iunie 1919, printr-o hotărîre a C.C.P., în conducerea provizorie a Uniunii centrale au fost cooptaţi N.N. Krestinski, S.S.Pileavski şi S.Z. Rozovski. — *476*.

683 V.I. Lenin se referă la hotărîrea C.E.C. din Rusia „Cu privire la asociaţiile muncitoreşti-ţărăneşti de consum", adoptată în completare la decretul Consiliului Comisarilor Poporului „Cu privire la comunele de consum" şi publicată la 3 iulie 1919 în ziarul „Izvestiia C.E.C. din Rusia". — *476*.

684 La 11 noiembrie 1919, în şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului a fost discutat proiectul de decret cu privire la înfi-

www.dacoromanica.ro

inţarea unui organ de conducere unic în domeniul exploatărilor forestiere şi al silviculturii. C.C.P. a respins proiectul de decret prezentat şi a instituit o comisie alcătuită din reprezentanţi ai Comitetului principal pentru exploatări forestiere, Comisariatului poporului pentru agricultură şi Comisariatului poporului pentru afacerile interne, căreia îi revenea sarcina de a aduce la îndeplinire prezentele propuneri ale lui V.I. Lenin. La 21 noiembrie decretul a fost aprobat de C.C.P., iar la 29 noiembrie 1919 a fost publicat în ziarul „Izvestiia C.E.C. din Rusia". — *477*.

685 Problema măsurilor necesare pentru îmbunătăţirea colectării cartofilor a fost discutată în şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului din 15 noiembrie 1919. C.C.P. a instituit o comisie formată din A.L. Şeinman, V.P. Miliutin, L.B. Kamenev, S.D. Markov, A.I. Rîkov şi S.S. Bakinski, care, ţinînd seamă de situaţia critică a aprovizionărilor cu cartofi, a primit sarcina ca în termen de trei zile să stabilească măsuri urgente pentru îmbunătăţirea colectării cartofilor şi a transportului lor la Moscova. Prezentul proiect de hotărîre a fost adoptat de Consiliul Comisarilor Poporului la 18 noiembrie 1919, cu prilejul discutării raportului lui Şeinman despre activitatea comisiei. — *477*.

686 O dată cu proiectul propus de Comisariatul poporului pentru aprovizionare, Consiliul Comisarilor Poporului a discutat şi proiectul în aceeaşi problemă prezentat de Consiliul economic superior. Punctul 4 al acestui proiect avea următorul conţinut: „Să se permită fabricilor de amidon şi melasă să încheie cu ţăranii contracte de predare a cartofilor, în aşa fel ca pentru fiecare pud prelucrat să se dea un funt de produse ale acestor fabrici" („Culegeri din Lenin", vol. XXIV, p. 140). — *477*.

687 Proiectul de decret cu privire la colectările de cartofi, elaborat de comisie, a fost adoptat de C.C.P., cu unele modificări propuse în cursul şedinţei, sîmbătă 22 noiembrie 1919. — *478*.

688 Problema aprovizionării Moscovei cu alimente a fost discutată în şedinţa din 6 decembrie 1919 a Consiliului Comisarilor Poporului. Hotărîrea C.C.P. în această problemă a fost formulată pe baza prezentei schiţe de proiect, întocmită de V.I. Lenin. — *478*.

689 Este vorba despre acordul stabilit între Comisariatul poporului pentru căile de comunicaţie şi Comisariatul poporului pentru aprovizionare în legătură cu transportul cerealelor din regiunile producătoare în cele consumatoare. „Acordul acesta — se spunea în hotărîrea C.C.P. — trebuie să asigure aducerea în mod regulat la Moscova a unei cantităţi de cereale care să permită distribuirea raţiei stabilite pe principiul de clasă" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *478*.

www.dacoromanica.ro

690 Lenin se referă la informarea zilnică a Consiliului Comisarilor Poporului în ce privește aprovizionarea Moscovei cu cereale și transporturile de cartofi spre acest oraș. — *478*.

691 Aceste rînduri au fost scrise pe o scrisoare trimisă, la 9 decembrie 1919, de S.M. Kirov și I.P. Babkin în legătură cu starea de lucruri din Caucaz. Printre altele, în ea se spunea că nu se știe dacă Kamo a sosit la Baku.

Kamo (nume conspirativ al lui S.A. Ter-Petrosian) împreună cu un grup de luptători care aveau asupra lor arme, muniții și material propagandistic au fost trimiși în mod conspirativ de la Moscova în Caucaz, pentru a desfășura activitate ilegală. Învingînd toate greutățile, grupul a ajuns cu bine în Caucaz și s-a integrat în lupta împotriva denikiniștilor.— *479*.

692 Acest document a fost scris de V.I. Lenin cu prilejul examinării, în ședința Consiliului Comisarilor Poporului din 23 decembrie 1919, a atitudinii comisarilor guberniali pentru aprovizionare din guberniile Kazan, Simbirsk și Samara care se făcuseră vinovați de neexecutarea ordinului Comisariatului poporului pentru aprovizionare privind expedierea la Moscova a unor trenuri marșrutizate cu cereale. Proiectul, cu unele modificări, a fost adoptat de C.C.P. — *479*.

693 Din informațiile date de raportori (L.B. Kamenev, A.I. Sviderski și S.D. Markov) a reieșit că una din principalele cauze ale neexecutării ordinului a constituit-o faptul că Comisariatul poporului pentru aprovizionare n-a obținut la timp din partea Comisariatului poporului pentru poștă și telegraf un fir direct pentru a lua legătura cu organele locale. Punctul respectiv a fost adoptat de Consiliul Comisarilor Poporului în următoarea formulare: „În toate cazurile în care nu se va obține fir direct va fi considerat vinovat comisariatul care, neprimind în decurs de o oră firul necesar pentru îndeplinirea unei sarcini importante, nu va semnala imediat acest neajuns președintelui C.C.P." („Culegeri din Lenin", vol. XXIV, p. 147). — *480*.

694 Acest punct a fost adoptat de Consiliul Comisarilor Poporului în următoarea redactare: „Se va cere Comisariatului justiției să instituie o anchetă pentru stabilirea gradului de vinovăție al comisarilor guberniali pentru aprovizionare și al altor persoane cu funcții de răspundere care s-au făcut vinovate de neexecutare sau de neglijență în executarea ordinului dat de Comisariatul aprovizionării cu privire la expedierea unor trenuri marșrutizate cu cereale la Moscova" („Culegeri din Lenin", vol. XXIV, p. 147). — *480*.

695 La 23 decembrie 1919, Micul C.C.P. a discutat problema aprovizionării muncitorilor cu îmbrăcăminte și încălțăminte. În acest scop, el a hotărît să fie folosite o parte din rezervele destinate Armatei Roșii, însă în așa fel ca armata să nu aibă de

www.dacoromanica.ro

suferit. La sfîrşitul lunii decembrie, Direcţia generală administrativă a armatei trebuia să elibereze, din depozitele armatei, Comisariatului poporului pentru aprovizionare 30 000 de perechi de încălţăminte de piele, iar Consiliul economic superior era obligat ca la fiecare două săptămîni să livreze aceluiaşi comisariat 20% din cantitatea de ghete confecţionate în ţară.

Pe cît se pare, această hotărîre a Micului C.C.P. a întîmpinat obiecţii din partea prezidiului Consiliului economic superior, ceea ce a făcut ca Consiliul Comisarilor Poporului să adopte la 30 decembrie o hotărîre, la baza căreia a stat prezentul proiect propus de V.I. Lenin. — *480*.

696 Această propunere a fost aprobată de Consiliul Comisarilor Poporului în următoarea formulare: „Se trasează ca sarcină tovarăşului Rîkov să dea mandat precis reprezentantului său la toate şedinţele, în legătură cu îmbrăcămintea de protecţie, şi să-l delege numai pe el".

La 3 ianuarie 1920, Micul C.C.P. a examinat din nou această problemă, de data asta în prezenţa lui A.I. Rîkov, preşedintele Consiliului economic superior, şi i-a trasat sarcina ca, începînd de la 1 ianuarie 1920, să furnizeze organelor Comisariatului poporului pentru aprovizionare cel puţin 40 000 de perechi de încălţăminte bărbătească de lucru, în afară de încălţămintea cu talpă de lemn, a celei de pîslă şi a opincilor. — *481*.

697 Proiectul de instrucţiuni cu privire la colectarea de materii prime a fost discutat în şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului din 30 decembrie 1919. C.C.P. a adoptat proiectul de hotărîre propus de V.I. Lenin. — *481*.

698 Este vorba despre hotărîrea adoptată de cel de-al VII-lea Congres general al Sovietelor în domeniul construcţiei de stat, şi în special în problema dreptului comisariatelor poporului de a recuza pe şefii respectivelor secţii ale comitetelor executive. — *481*.

699 Potrivit unei hotărîri a celui de-al VII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia, Consiliul economic superior urma să elaboreze instrucţiuni prin care să se stabilească drepturile şi obligaţiile instituţiilor centrale şi locale ale Consiliului economic superior faţă de uzinele de stat de primă importanţă, faţă de întreprinderile trustificate etc. — *481*.

700 Prezentul proiect de hotărîre a fost adoptat în şedinţa din 17—18 ianuarie 1920 a Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia în legătură cu protestul adresat de comandantul-şef împotriva unei telegrame pe care L.D. Troţki, preşedintele Consiliului militar-revoluţionar al republicii, o trimisese la 17 ianuarie 1920, cu un adaos din partea lui V.I. Lenin, lui M.V. Frunze, comandantul Frontului din Turkestan, şi lui G.K Voskanov, comandantul Armatei a 4-a. În telegramă se arăta că e necesar să se ia măsuri energice pentru construirea căii

www.dacoromanica.ro

ferate Emba şi pentru transformarea liniei ferate Krasnîi Kut — Aleksandrov-Gai în linie largă (vezi Opere complete, vol. 51, Bucureşti, Editura politică, 1969, documentul 207). — *482.*

701 Telegrama lui V.I. Lenin este legată de încercarea întreprinsă de naţionaliştii burghezi başkiri de a săvîrşi, în ianuarie 1920, o lovitură de stat în Başkiria. Trecînd în februarie 1919 — sub presiunea oamenilor muncii — de partea Puterii sovietice, naţionalistul burghez A.-Z.A. Validov şi grupul său de adepţi nu şi-au schimbat concepţiile, n-au renunţat la scopul lor de a dobîndi autonomia burgheză a Başkiriei. Validoviştii promovau o politică de separare de R.S.F.S.R., nu voiau să recunoască conducerea de către C.C. al P.C. (b) din Rusia, urmăreau să creeze un „Partid comunist al Başkiriei" separat, pentru care, după cum a declarat Validov într-o convorbire cu unul dintre instructorii C.C. al P.C. (b) din Rusia, „programul comuniştilor va fi inacceptabil".

În vara anului 1919 validoviştii au înfiinţat un „Birou central provizoriu al comuniştilor din Başkiria", în frunte cu H.I. Iumagulov, care era în acelaşi timp şi preşedinte al comitetului revoluţionar organizat de validovişti. „Biroul" validovist a încercat să-şi exercite conducerea asupra organizaţiilor de partid din Başkiria, deşi nu fusese confirmat de C.C. al P.C.(b) din Rusia. Validoviştii au încercat să-şi impună linia lor primei Conferinţe regionale de partid din Başkiria (noiembrie 1919), însă aceasta a respins orientarea spre separarea de P.C. (b) din Rusia şi a precizat că „organizaţia de partid başkiră este o organizaţie regională de partid". Dar validoviştii n-au renunţat la intenţiile lor. În ianuarie 1920, la propunerea validovistului K.M. Rakai, comitetul revoluţionar din Başkiria a făcut încă un pas pe calea separării de R.S.F.S.R., creînd secţia de relaţii externe a comitetului revoluţionar. Cînd, la 13 ianuarie, comitetul regional de partid a condamnat acest pas şi a hotărît să revoce pe Rakai din posturile pe care le ocupa, Iumagulov, preşedintele comitetului revoluţionar, a încercat să săvîrşească o lovitură de stat. În noaptea de 16 ianuarie 1920, din ordinul lui au fost arestaţi membrii comitetului regional de partid, cu excepţia lui F.N. Samoilov, reprezentantul C.E.C. din Rusia, şi a fost publicată o proclamaţie în care cei arestaţi erau învinuiţi de complot împotriva Republicii Başkire. Arestaţii au fost eliberaţi abia după intervenţia conducerii Frontului din Turkestan.

În telegrama C.E.C. din Rusia din 20 ianuarie 1920, citată de V.I. Lenin, se spunea: „Date fiind disensiunile dintre comitetul revoluţionar din Başkiria şi comitetul revoluţionar gubernial din Ufa şi învinuirile pe care i le aduceţi tovarăşului Elţin că a deviat de la linia promovată de autorităţile centrale, C.E.C. din Rusia, de comun acord cu C.C. al P.C. (b) din Rusia, a trimis la Sterlitamak pe tovarăşii Artem (Sergheev), Preobrajenski şi Samoilov, care sînt străini de intere-

www.dacoromanica.ro

sele locale ale celor din Ufa şi nu pot să promoveze o politică şovină, regionalistă. C.E.C. din Rusia consideră că este de necrezut şi absolut exclus ca ei să fi făcut agitaţie împotriva Republicii Başkire. De aceea C.E.C. din Rusia dispune ca, potrivit indicaţiei date de tovarăşul Artem, să eliberaţi imediat pe toţi membrii arestaţi ai comitetului regional şi pe ceilalţi comunişti, să retractaţi declaraţia făcută de dv. despre existenţa unui complot şi să informaţi populaţia şi unităţile militare că arestările au fost operate din greşeală. Iumagulov trebuie să vină numaidecît la Moscova şi să dea explicaţii asupra celor petrecute. Comunicaţi-ne imediat, telegrafic, de executare şi daţi-ne explicaţii" („Crearea R.S.S.A. Başkire". Culegere de documente şi materiale. Ufa, 1959, p. 444).

Curînd după aceea Validov, Iumagulov şi Rakai au fost rechemaţi din Başkiria şi excluşi din partid. — *482*.

702 Acest proiect a fost scris de V.I. Lenin în şedinţa din 27 ianuarie 1920 a Consiliului Comisarilor Poporului, în timpul discuţiilor pe marginea raportului lui A.A. Burdukov, comandantul districtului militar şi al garnizoanei Moscova, cu privire la descărcarea cartofilor la nodul feroviar Moscova, precum şi la deszăpezirea străzilor şi căilor ferate ale acestui oraş. Proiectul propus de Lenin a fost aprobat de C.C.P. — *483*.

703 În şedinţa C.C.P. din 31 ianuarie 1920 a fost adoptată următoarea hotărîre: „Reluarea campaniei de aprovizionare cu cartofi se amînă pînă în primăvară, astfel că, paralel cu campania de însămînţări, Comisariatul poporului pentru aprovizionare este obligat, în cursul lunilor aprilie şi mai 1920, să satisfacă cerinţele consumului de cartofi ale oraşului Moscova, care se ridică la 560 000 de puduri" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *483*.

704 Raportul cu privire la măsurile luate de Comisariatul poporului pentru afacerile interne în vederea efectuării de prestaţii la curăţatul zăpezii a fost prezentat în şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului din 31 ianuarie 1920. C.C.P. a adoptat hotărîrea de a institui o comisie sub preşedinţia lui F.E. Dzerjinski, care răspundea de înfăptuirea acestei acţiuni. — *484*.

705 La 10 februarie 1920, C.C.P. a aprobat în ansamblu tezele cu privire la comerţul exterior şi a însărcinat respectivul comisariat al poporului „să prezinte în termen de o săptămînă Consiliului Comisarilor Poporului proiectele tuturor hotărîrilor, legilor etc. necesare şi să stabilească în mod precis termenele de îndeplinire la toate punctele din teze, acolo unde este cazul".

Prezentul proiect al lui V.I. Lenin a fost adoptat în şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului din 2 martie 1920, cu prilejul discutării raportului prezentat de L.B. Krasin cu privire la comerţul exterior. El este legat de punctul 17 din tezele

www.dacoromanica.ro

sus-menţionate, în care se spunea: „Se va institui o comisie — alcătuită din reprezentanţi ai Comisariatului poporului pentru comerţul exterior, ai Controlului de stat şi ai Cekăi — care va stabili şi va rezerva un fond de mărfuri pentru comerţul exterior“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *484*.

706 Aceste rînduri au fost scrise în legătură cu hotărîrile adoptate de cea de-a XII-a Conferinţă a Bundului, care a avut loc între 12 şi 19 aprilie 1920. La Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S. se află rezoluţiile acestei conferinţe, cu însemnările făcute de V.I. Lenin. În rezoluţia „Cu privire la momentul actual şi la sarcinile partidului nostru“, V.I. Lenin a subliniat următorul pasaj: „14. Trăgînd concluzii din experienţa ultimului an, cea de-a XII-a Conferinţă a Bundului constată: 1) că încă de la Conferinţa a XI-a Bundul s-a situat principial pe platforma comunismului, 2) că programul partidului comunist, care este în acelaşi timp şi programul Puterii sovietice, corespunde poziţiei principiale a «Bundului», 3) că «un front socialist unic» cu cei ce în principiu sînt adversari ai Puterii sovietice şi caută să opună proletariatul puterii sale nu este cu putinţă, 4) că a sosit momentul cînd «Bundul» poate să renunţe la poziţia lui oficial opoziţionistă şi să-şi asume răspunderea pentru politica Puterii sovietice“.

În acelaşi timp, în rezoluţia în problemele organizatorice se arăta că „urmarea logică a poziţiei politice pe care s-a situat «Bundul» este intrarea lui în P.C. din Rusia în aceleaşi condiţii în care s-a aflat în P.M.S.D.R.“ (subliniat de V.I. Lenin). Conferinţa a recomandat Comitetului Central al Bundului — ca o condiţie obligatorie — să facă în aşa fel ca Bundul să-şi menţină în cadrul P.C. din Rusia situaţia de „organizaţie autonomă a proletariatului evreu“ (subliniat de V.I. Lenin).

La 6 mai 1920, Biroul Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, examinînd problema „condiţiilor de primire a Bundului în P.C. din Rusia“, a adoptat următoarea hotărîre: „Se trasează ca sarcină lui Kamenev, Stalin şi Preobrajenski să primească pe reprezentanţii Bundului şi să asculte propunerile lor“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

La cea de-a XIII-a Conferinţă a Bundului, care a avut loc în 1921, a fost adoptată o hotărîre cu privire la autodizolvarea Bundului. O parte din bundişti au fost primiţi în P.C. (b) din Rusia potrivit normelor generale. — *485*.

707 Este vorba de explozia unei bombe aruncate de un grup de eseri de stînga, la 25 septembrie 1919, în clădirea Comitetului organizaţiei de partid din Moscova din stradela Leontievskaia. — *485*.

www.dacoromanica.ro

708 Această dispoziție a fost scrisă pe o telegramă trimisă lui V.I. Lenin, la 1 iunie 1920, de către Z.N. Dosser, președintele Comitetului principal pentru problemele petrolului, și A.P. Serebrovski, președintele Comitetului pentru problemele petrolului din Azerbaidjan. În telegramă se arăta situația grea alimentară în care se găseau muncitorii din industria petrolieră din Bacu ca urmare a faptului că A.I. Belenki, comisar pentru aprovizionare al frontului, nu-și îndeplinea obligațiile privind trimiterea de alimente din Caucazul de nord la Baku și în același timp interzicea petroliștilor să cumpere ei înșiși alimente din Caucazul de nord. — *486*.

709 Prezenta dispoziție a fost scrisă pe o telegramă cu data de 18 iunie 1920, adresată de Secția din Caucazul de nord a Comisariatului poporului pentru comerțul exterior, în care erau expuse stipulațiile proiectului de contract dintre această secție și reprezentanții unei corporații americane. Pe telegramă figurează sublinieri și însemnări făcute de V.I. Lenin. — *487*.

710 În esență, conflictul dintre Comuna unică de consum din Petrograd și Sovietul din Petrograd consta în următoarele. În vara anului 1920, o serie de lucrători cu funcții de răspundere din Comitetul executiv al Sovietului din Petrograd, în frunte cu G.E. Zinoviev, și din Consiliul sindicatelor din Petrograd au pus problema distribuirii ratiei de pîine pentru muncă muncitorilor nu numai pentru zilele lucrate, ci și pentru zilele de sărbătoare și cele nelucrătoare. Conducerea Comunei din Petrograd (A.E. Badaev și alții) s-a pronunțat împotriva acestei propuneri, considerînd că o asemenea distribuire suplimentară a raților de pîine ar încălca însuși principiul ratiei pentru muncă și, în afară de asta, nu s-ar asigura cantitatea de rezervă de cereale necesară; ea ar putea, în general, să perturbeze distribuirea regulată a ratiei de pîine pentru muncă și să submineze încrederea muncitorilor în aparatul de aprovizionare. Totuși, Sovietul din Petrograd, neluînd în seamă părerea conducerii Comunei, a hotărît să se distribuie rații și pentru zilele de sărbătoare. Badaev a refuzat să îndeplinească această dispoziție și a declarat că conducerea Comunei din Petrograd nu poate să lucreze în asemenea condiții. La 5 iulie 1920, Comitetul organizației guberniale Petrograd a P.C. (b) din Rusia, examinînd „atitudinea de nesubordonare a tov. Badaev față de hotărîrea din 23 iunie a.c. a Marelui prezidiu cu privire la mărirea ratiei de pîine, la eliberarea a 5 funți în contul datoriei și la distribuirea ratiei pentru muncitori în timpul concediului", a hotărît: „1. Se recomandă tuturor birourilor raionale, tuturor lucrătorilor cu funcții de răspundere ai Comunei din Petrograd să rămînă în funcțiile lor, să-și îndeplinească atribuțiile fără nici o întrerupere, pînă ce va fi dată o dispoziție specială din partea Comitetului de partid și a Comitetului executiv. 2. Este necesar ca componența conducerii Comunei din Petrograd să fie complet schimbată; biroul Comitetu-

www.dacoromanica.ro

lui organizației de partid guberniale este însărcinat ca, împreună cu prezidiul Comitetului executiv, să numească noi tovarăși, supunîndu-i aprobării Consiliului de control al Comunei din Petrograd, și să ia legătura în acest sens cu Moscova, în mod provizoriu, pînă la convocarea conferinței orășenești a comitetelor de întreprindere și a sindicatelor" (Arhiva de partid a Institutului de istorie a partidului de pe lîngă Comitetul regional Leningrad al P.C.U.S.). — *488*.

711 Conflictul dintre Comuna din Petrograd și Sovietul din acest oraș a fost examinat la plenara din 16 iulie 1920 a C.C. al P.C. (b) din Rusia; în legătură cu aceasta, V.I. Lenin a scris prezentul proiect de hotărîre. Propunerile lui Lenin au fost adoptate. Considerînd că relațiile ce s-au creat între lucrătorii cu funcții de răspundere din cadrul Comunei din Petrograd și cei din Sovietul din același oraș ar putea provoca noi conflicte, Comitetul Central a luat hotărîrea ca A.E. Badaev și o serie de alți lucrători ai Comunei să fie transferați la Moscova. Badaev a fost numit președinte al Asociației de consum din Moscova. — *488*.

712 Răspunsurile de față au fost scrise de V.I. Lenin pe telegrama din 17 iulie 1920 a lui A.M. Krasnoșcekov, ministru de externe al Republicii Extremului Orient și membru al Biroului din Extremul Orient al C.C. al P.C. (b) din Rusia, care informa că la 15 iulie a fost semnat acordul de armistițiu cu Japonia. Într-un protocol special, care de asemenea a fost semnat de reprezentanții Republicii Extremului Orient și ai Japoniei, se spunea că cel mai bun mijloc pentru instaurarea păcii în Extremul Orient este crearea unui stat „tampon", întemeiat pe principii democratice, cu un guvern unic, care să fie constituit la o conferință a reprezentanților tuturor regiunilor din acest ținut. În legătură cu aceasta, Krasnoșcekov îl ruga pe Lenin să-i răspundă de urgență la întrebările puse de el în telegramă. — *488*.

713 *Cele patru elemente* — denumire prescurtată a sistemului electoral democratic bazat pe principiul votului universal, egal, direct și secret. — *488*.

714 Aici este vorba, probabil, despre asigurarea unei majorități comuniste în instituțiile democratice de stat. — *488*.

715 Este vorba despre articolul lui A.M. Gorki „Vladimir Ilici Lenin", apărut ca articol de fond în nr. 12 din 1920 al revistei „Internaționala Comunistă", și despre o scrisoare adresată de Gorki lui H. Wells, care a fost publicată în aceeași revistă.

Articolul și scrisoarea lui A.M. Gorki erau pătrunse de un sentiment de dragoste sinceră față de Lenin și de admirație față de activitatea lui, însă erau scrise de pe pozițiile greșite ale cultului personalității și conțineau o serie de teze politice dăunătoare. Gorki făcea aprecieri extrem de subiective, în

www.dacoromanica.ro

fond idealiste, asupra rolului lui Lenin şi al poporului rus, ca şi asupra caracterului revoluţiei din Rusia. El scăpa din vedere rolul conducător al partidului comunist, rolul hotărîtor al clasei muncitoare şi al ţărănimii muncitoare din Rusia în desfăşurarea revoluţiei. În încheiere la articolul său, după ce semnala că neînfricarea revoluţionarilor este calificată „de mulţi drept nebunie", Gorki scria: „Mi-am început activitatea ca incitator al stării de spirit revoluţionare, slăvind nebunia celor neînfricaţi. A fost un moment cînd compasiunea firească faţă de poporul Rusiei m-a făcut să consider nebunia aproape o crimă. Dar acum, cînd văd că acest popor ştie mai bine să sufere cu răbdare decît să muncească în mod conştient şi cinstit, eu iarăşi slăvesc nebunia sfîntă a neînfricaţilor. Iar dintre toţi, Vladimir Ilici este primul şi cel mai mare nebun".

La 31 iulie 1920, Biroul Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia a adoptat propunerea lui V. I. Lenin. — *489*.

716 Aceste rînduri au fost scrise sub textul copiei unei telegrame trimise la 19 august 1920 din Vilno lui V.I. Lenin de către V.S. Mitkevici-Kapsukas, membru al C.C. al Partidului Comunist din Lituania şi Bielorusia. După ce arăta că starea de spirit revoluţionară în Lituania este în creştere şi că „în ziua retragerii noastre din Vilno ea se poate transforma într-o acţiune armată de masă împotriva albgardiştilor lituanieni", Mitkevici-Kapsukas întreba: „credeţi că este posibil să ne pregătim pentru bătălia decisivă?"

Pe aceeaşi copie a telegramei, Lenin i-a scris lui L.D. Troţki următoarele: „Tov. Troţki, dacă sînteţi de acord, expediaţi-o sau trimiteţi-mi-o înapoi, ca s-o dau s-o cifreze. *„Lenin"*. Pe document, în partea de sus a paginii figurează şi următoarea notă a lui Lenin: *„Stalin* este de acord", precum şi nota lui Troţki, că e şi el de acord. — *489*.

717 La 19 august 1920, în şedinţa Biroului Politic al C.C. al al P.C. (b) din Rusia a fost discutată situaţia de pe frontul polonez şi de pe frontul de luptă împotriva lui Vranghel. Stabilind că cel de-al doilea front este mai important, Biroul Politic a trasat o serie de măsuri pentru întărirea lui şi, printre altele, a luat hotărîrea ca Divizia a 6-a din Armata I de cavalerie să fie transferată pe acest front.

La 20 august 1920, comandantul-şef a adresat Consiliului militar-revoluţionar al republicii un memoriu în care ridica obiecţii împotriva transferării diviziei a 6-a, susţinînd că ea reprezintă nucleul principal al Armatei I de cavalerie şi că sub raport calitativ ea face cît toate celelalte trei divizii. Pe acest memoriu figurează următoarea însemnare a lui I.V. Stalin: „Aceste informaţii sînt *inexacte*: celelalte trei divizii au laolaltă *peste* 10 000 de săbii, iar divizia a 4-a caucaziană, care rămîne în efectivul Armatei de cavalerie, este mai veche şi mai valoroasă decît divizia a 6-a".

www.dacoromanica.ro

După ce a citit acest memoriu, V.I. Lenin a scris propunerile sale.

Se pare că, în timpul discutării acestor propuneri, V.I. Lenin a notat sub primul şi al doilea punct: „Krestinski este împotrivă", sub al patrulea: „Krestinski se abţine", iar sub al cincilea: „Krestinski este *p e n t r u*".

S-a păstrat numerotarea punctelor din manuscris. — *490.*

718 Este vorba despre ordinul nr. 1 847 din 20 august 1920 al Consiliului militar-revoluţionar al Frontului de vest, în care se arăta că delegaţia de pace poloneză este alcătuită numai din spioni şi agenţi ai serviciului de contraspionaj şi că nu se poate încheia pacea decît „pe ruinele Poloniei albe". — *491.*

719 La 23 august 1920, Consiliul militar-revoluţionar al republicii a anulat ordinul Consiliului militar-revoluţionar al Frontului de vest, atrăgîndu-i atenţia că a procedat greşit. În acelaşi timp s-au dat instrucţiuni lui K.H. Danişevski, preşedintele delegaţiei sovietice la tratativele de pace cu Polonia, să facă cunoscută delegaţiei poloneze hotărîrea Consiliului militar-revoluţionar al republicii de a anula ordinul Consiliului militar-revoluţionar al Frontului de vest, dacă ea nu va fi satisfăcută de explicaţiile care au fost deja date în şedinţa delegaţiei. — *491.*

720 În ziarul „Pravda" din 3 septembrie 1920 a fost publicată o scurtă dare de seamă despre această expunere a lui V.I. Lenin. În ea se arăta: „Tov. Lenin s-a oprit în mod amănunţit asupra situaţiei internaţionale a Rusiei, în legătură cu războiul cu Polonia, şi asupra tratativelor duse de noi, în această privinţă, cu reprezentanţii Antantei. Raportorul a subliniat că, în lupta cu imperialiştii, noi mergem din victorie în victorie, şi cea mai importantă din ele o constituie descompunerea vădită a Antantei şi strîngerea rîndurilor proletariatului englez în lupta împotriva burgheziei mondiale". — *491.*

721 Încercînd să incite Turcia împotriva Rusiei Sovietice şi să submineze tratativele pentru stabilirea de relaţii prieteneşti între ele, conducătorii Antantei au îndemnat Armenia daşnacă să atace Turcia. Daşnacii se situau pe o poziţie agresivă faţă de Turcia, ca unii ce aspirau la crearea unei „Armenii Mari", în care să fie inclusă aproape jumătate din Asia Mică. La 24 septembrie 1920, guvernul daşnac a declanşat acţiuni militare împotriva Turciei. În războiul care a început, armata daşnacă suferea o înfrîngere după alta, iar trupele turceşti în ofensivă, pe măsură ce înaintau, izgoneau pe locuitorii paşnici, distrugeau centrele populate, organizau pogromuri împotriva populaţiei armene. Guvernul turc a hotărît să profite de politica aventurieră a daşnacilor pentru a ocupa teritoriul Armeniei. Războiul a dus Armenia în pragul catastrofei totale şi a creat pericolul nimicirii întregii populaţii. La începutul lunii octombrie 1920, C.C. al P.C. (b) din Armenia a adresat muncito-

www.dacoromanica.ro

rilor şi ţăranilor un apel în care-i îndemna să scuture jugul odios al daşnacilor şi să instaureze Puterea sovietică.

În legătură cu informaţiile trimise de G.K. Ordjonikidze despre o probabilă demisie a guvernului daşnac din Armenia şi posibilitatea trecerii puterii în mîinile comuniştilor, G.V. Cicerin propunea: 1) să se accepte punctul de vedere al C.C. al P.C. (b) din Armenia şi al Biroului din Caucaz al C.C. al P.C. (b) din Rusia — că e nevoie de acţiuni hotărîte pentru a instaura Puterea sovietică în Armenia; 2) să se acorde acesteia ajutor politic pentru oprirea înaintării turcilor şi 3) să fie sprijinit guvernul nou, sovietic.

La 14 octombrie 1920, Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia a aprobat propunerile lui Cicerin.

Puterea sovietică a fost instaurată în Armenia la 29 noiembrie 1920, ca rezultat al insurecţiei armate a oamenilor muncii. Vezi, în legătură cu aceasta, mesajul de salut adresat de V.I. Lenin preşedintelui Comitetului militar-revoluţionar al Armeniei, în Opere complete, vol. 42, Bucureşti, Editura politică, 1966, p. 54. — *492*.

722 La 6 noiembrie 1920, Consiliul Comisarilor Poporului a examinat problema introducerii raţiei de bază a aprovizionării muncitorilor. Prezenta completare, propusă de Lenin, a fost inclusă ca punct „b" în hotărîrea adoptată de C.C.P.

În legătură cu această chestiune vezi şi V.I. Lenin. Opere complete, vol. 52, Bucureşti, Editura politică, 1969, documentul 10, şi „Culegeri din Lenin", vol. XXXV, p. 165. — *493*.

723 În scopul refacerii cît mai rapide a economiei naţionale, precum şi pentru stabilirea de relaţii comerciale paşnice cu statele capitaliste, guvernul sovietic considera că e posibil să acorde concesiuni unor companii străine. La 30 octombrie 1920, Consiliul Comisarilor Poporului a instituit o comisie specială pentru elaborarea unui proiect de decret cu privire la concesiuni. Într-o scrisoare din 12 noiembrie, adresată lui M. I. Kalinin, V.I. Lenin i-a comunicat observaţiile sale în legătură cu proiectul ce-i fusese trimis (vezi Opere complete, vol. 52, Bucureşti, Editura politică, 1969, documentul 11). La 16 noiembrie, proiectul de decret cu privire la concesiuni, prezentat de comisie, a fost examinat de C.C.P. În legătură cu aceasta, Lenin a scris prezentul proiect de hotărîre, care a fost adoptat de C.C.P. — *493*.

724 Decretul cu privire la concesiuni a fost adoptat de Consiliul Comisarilor Poporului la 23 noiembrie 1920. Curînd după aceea a apărut broşura „Cu privire la concesiuni. Decretul din 23 noiembrie 1920 al Consiliului Comisarilor Poporului. Textul decretului. Obiectivele concesiunilor. Hărţi". Decretul, hărţile concesiunilor, precum şi o serie de articole ale unor dem-

www.dacoromanica.ro

nitari sovietici în legătură cu această chestiune au fost publicate în 1921, în limba germană, în nr. 1—2 ale revistei „Russische Korrespondenz".

În legătură cu concesiunile vezi şi V.I. Lenin. Opere complete, vol. 42, Bucureşti, Editura politică, 1966, p. 55—85 şi 95—132. — *494.*

725 La 27 noiembrie 1920, Biroul Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia a examinat tezele raportului lui G.E. Zinoviev „Cu privire la îmbunătăţirea activităţii organelor de stat centrale şi locale şi la lupta împotriva birocratismului", întocmit pentru cel de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia, ce urma să-şi înceapă curînd lucrările. Biroul Politic a aprobat prezentul proiect al lui V.I. Lenin şi a instituit o comisie, căreia i s-a încredinţat sarcina să refacă tezele. În forma lor definitivă, tezele au fost publicate la 14 decembrie 1920 în ziarele „Pravda" şi „Izvestiia C.E.C. din Rusia". — *494.*

726 L.B. Krasin conducea delegaţia sovietică la tratativele cu guvernul englez în vederea încheierii unui acord comercial. — *494.*

727 „*Comitetele de acţiune*" (*„Sovietele de acţiune"*) au fost create în august 1920 de muncitorii englezi cu scopul de a împiedica intrarea Angliei în război împotriva Rusiei Sovietice. Un rol important în organizarea acestor comitete l-a avut Partidul Comunist din Marea Britanie. Comitetele făceau agitaţie pentru recunoaşterea Rusiei Sovietice de către Anglia şi pentru stabilirea de relaţii normale între cele două ţări.

Biroul Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia a adoptat proiectul de hotărîre propus de V.I. Lenin.

Vezi şi documentul următor. — *495.*

728 Proiectul acesta a fost adoptat în şedinţa din 4 decembrie 1920 a Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia. În legătură cu această chestiune vezi şi V.I. Lenin. Opere complete, vol. 52, Bucureşti, Editura politică, 1969, documentul 22. — *495.*

729 Este vorba despre memorandumul adresat guvernului englez de către guvernul sovietic la 29 iunie 1920 (vezi „Documente în legătură cu politica externă a U.R.S.S.", Moscova, 1958, vol. II, p. 593—598). — *495.*

730 În manuscris, ultima frază a fost tăiată.

În ce priveşte tratativele purtate cu Anglia în legătură cu încheierea unui acord comercial, vezi V.I. Lenin. Opere complete, vol. 42, Bucureşti, Editura politică, 1966, p. 138—139. — *495.*

731 Acest document a intrat ca punct 1 în hotărîrea „Cu privire la propaganda pe linie de producţie", adoptată de plenara din 8 decembrie 1920 a C.C. al P.C. (b) din Rusia.

www.dacoromanica.ro

Vezi și „Tezele cu privire la propaganda pe linie de producție", scrise de V.I. Lenin (Opere complete, vol. 42, București, Editura politică, 1966, p. 14—17). — *496*.

732 Lenin se referă la așa-numita comisie federală, care era prezidată de L.B. Kamenev. Comisia pregătea problemele legate de relațiile statale dintre republicile sovietice. — *496*.

733 Prezentele propuneri au fost scrise pe o scrisoare a lui G.V. Cicerin, din 30 decembrie 1920, către Biroul Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia. După ce informa că A.G. Cerveakov, președintele C.C.P. al Bielorusiei, semnala situația cu totul anormală ce s-a creat prin lipsa unei reglementări a relațiilor statale dintre Bielorusia și R.S.F.S.R., ceea ce îngreuia colaborarea dintre aceste două republici, Cicerin se pronunța pentru încheierea unui tratat cu Bielorusia pe aceleași principii ca și cele ale tratatului cu Ucraina.

Problema încheierii unui tratat de alianță între Bielorusia Sovietică și R.S.F.S.R. a fost pusă de organele de partid și sovietice bieloruse în toamna anului 1920. Tratativele, care au avut loc la sfîrșitul lunii decembrie 1920 și începutul lunii ianuarie 1921, s-au încheiat prin semnarea, la 16 ianuarie, a Tratatului de uniune muncitorească-țărănească dintre R.S.F.S.R. și Republica Sovietică Socialistă Bielorusă. La 21 ianuarie 1921 tratatul a fost ratificat de sesiunea C.E.C. din Bielorusia. — *496*.

734 La 26 ianuarie 1921, plenara C.C. al P.C. (b) din Rusia a examinat problema Gruziei (această problemă figura pe ordinea de zi la punctul 3, ceea ce explică specificarea făcută de V.I. Lenin: „la punctul 3"). Examinarea acestei probleme era legată de acțiunile ostile întreprinse de guvernul menșevic al Gruziei împotriva Republicii sovietice. Încălcînd acordul încheiat cu R.S.F.S.R. la 7 mai 1920, Gruzia a interzis tranzitul de mărfuri din R.S.F.S.R. pe teritoriul ei, inclusiv tranzitul alimentelor destinate populației înfometate din Armenia; a refuzat să restituie R.S.F.S.R. cele mai bune dintre vasele rusești care înainte se aflaseră în mîinile lui Vranghel și care după înfrîngerea lui intraseră în porturile gruzine; a recurs la măsuri de represiune împotriva funcționarilor ambasadei sovietice și a batjocorit drapelul de stat al R.S.F.S.R.; a provocat și sprijinit acțiunile contrarevoluționare îndreptate împotriva Puterii sovietice în Caucazul de nord. În legătură cu asemenea încălcări ale acordului, reprezentanții R.S.F.S.R. au adresat în repetate rînduri proteste oficiale. Totuși guvernul gruzin a lăsat fără răspuns toate aceste proteste. — *496*.

735 Proiectul lui Lenin a fost inclus fără modificări în hotărîrea plenarei, ca punct „a". În punctul „b" se spunea: „Se recomandă Frontului caucazian să elaboreze problema garanțiilor reale (comisii de control etc.) pe care le-am putea cere pe cale diplomatică guvernului gruzin cu scopul de a ne asigura împotriva

www.dacoromanica.ro

prejudiciilor ce ni le-ar cauza sprijinirea de către Gruzia a răsculaţilor din Daghestan şi din Cecenia" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *497*.

736 Lenin se referă la tratativele cu sindicatul petrolier olandez „Royal Dutch", căruia urma să i se acorde dreptul de a exporta produse petroliere din raioanele Baku şi Groznîi.

În legătură cu concesiunile petroliere, Consiliul Comisarilor Poporului a adoptat la 1 februarie 1921 o hotărîre în care primele două puncte au fost formulate pe baza propunerilor lui V.I. Lenin: „a) Se aprobă în principiu acordarea de concesiuni petroliere la Groznîi şi la Baku, precum şi la alte exploatări în funcţiune, şi se vor începe tratative, care vor fi duse într-un ritm mai intens. b) Se trasează ca sarcină Consiliului economic superior să trimită la Baku şi la Groznîi o comisie de înaltă competenţă, alcătuită din autorităţi de primul rang în domeniul industriei petroliere, pentru a studia problema asigurării extracţiei de ţiţei şi a lămuri cauzele unei catastrofe posibile în actualele condiţii de exploatare. Consiliul economic superior va prezenta spre aprobare Consiliului Comisarilor Poporului lista membrilor comisiei" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

În legătură cu concesiunile petroliere vezi şi V.I. Lenin. Opere complete, vol. 42, Bucureşti, Editura politică, 1966, p. 349—351, 443—446; vol. 52, 1969, documentele 83 şi 90. — *497*.

737 Proiectul de faţă a fost adoptat de Consiliul Comisarilor Poporului în şedinţa din 1 februarie 1921. — *498*.

738 La 9 februarie 1921, C.M.A. a ascultat raportul prezentat de V.A. Avanesov, cu privire la situaţia existentă în domeniul combustibilului, şi a instituit o comisie (alcătuită din F.E. Dzerjinski, A.A. Andreev, D.I. Kurski, A.I. Rîkov şi V.V. Fomin), căreia i-a cerut ca pînă la următoarea şedinţă a C.M.A. să prezinte un proiect de hotărîre. La 11 februarie, Dzerjinski a prezentat Consiliului Muncii şi Apărării un proiect de hotărîre, care a fost aprobat cu îndreptările şi completările propuse de V.I. Lenin. Comisia provizorie, despre care se vorbeşte în documentul de faţă, a fost alcătuită din Avanesov, Bergauz, Krîlenko, Lomov şi Messing. — *498*.

739 Propunerea lui V. I. Lenin a fost adoptată în şedinţa din 16 martie 1921 a Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia. — *499*.

740 Prezentul proiect de hotărîre a fost aprobat de Biroul Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia la 19 martie 1921. — *499*.

741 Această scrisoare, al cărei proiect a fost pregătit de A.M. Lejava din însărcinarea lui V.I. Lenin, constituia răspunsul la

www.dacoromanica.ro

scrisoarea ce-i fusese adresată lui V.I. Lenin de M. I. Duggan la 20 decembrie 1920. După ce arăta că el este unul din cei mai mari specialişti în domeniul organizării, construcţiei şi exploatării de linii telegrafice şi telefonice din S.U.A., Duggan scria: „De cîtva timp urmăresc mersul evenimentelor din ţara dv. şi am impresia că Rusia, într-adevăr, iese din perioada de amorţeală şi somnolenţă şi-şi dezvăluie în mod efectiv toate posibilităţile ei uimitoare. Mă interesează în mod deosebit Rusia şi viitorul ei — sub raport ştiinţific şi uman — şi doresc foarte mult să mi se ofere posibilitatea să ajut la organizarea şi dezvoltarea sistemului de comunicaţii din această ţară“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). Duggan îl ruga pe Lenin să-i permită să vină în Rusia şi să lucreze în specialitatea lui.

Pe scrisoarea lui Duggan, Lenin a scris: „Se va trimite înapoi lui *Lejava* ca să-şi dea avizul“. La 24 martie 1921, Lejava i-a comunicat lui Lenin că cel mai bine ar fi ca Duggan să ducă tratative în problema respectivă cu L. K. Martens, care urmează să plece curînd în S.U.A. în fruntea unei delegaţii sovietice. Lenin i-a dat lui Lejava următoarea însărcinare: „Scrieţi un proiect de răspuns din partea mea, în limba engleză, şi trimiteţi-mi-l să-l semnez. *Lenin*“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *500*.

742 La 29 iulie 1921, V. I. Lenin a primit o scrisoare din partea lui M. I. Duggan, care-şi exprima adînca lui recunoştinţă pentru atenţie şi pentru amabila scrisoare ce i-a trimis-o. Duggan n-a mai întreprins călătoria lui în Rusia Sovietică, deoarece guvernul S.U.A., care refuza să întreţină orice relaţii cu R.S.F.S.R., n-a dat aprobare pentru venirea lui L. K. Martens în S.U.A. — *500*.

743 Acest document a fost scris de V. I. Lenin cu prilejul dezbaterilor care au avut loc la plenara din 18 mai 1921 a C.C. al P.C. (b) din Rusia, în legătură cu traducerea în viaţă a punctului 13 din programul partidului, referitor la măsurile ce trebuie luate *în domeniul relaţiilor religioase*.

La Arhiva centrală de partid se păstrează proiectul iniţial de hotărîre a plenarei în această problemă, cu însemnările lui Lenin.

Propunerile lui V. I. Lenin au fost adoptate de plenară. — *500*.

744 La punctul 7 din proiectul iniţial de rezoluţie a plenarei se cerea: problema atitudinii partidului faţă de religie „să fie discutată în toate celulele şi comitetele de partid. Secţia de agitaţie şi propagandă să elaboreze în prealabil şi să difuzeze tezele raportului. Procesele-verbale ale şedinţelor şi, în general, toate materialele în legătură cu această problemă vor

www.dacoromanica.ro

trebui în mod obligatoriu să fie strînse de organele locale şi trimise la Comitetul Central, apoi să fie studiate în vederea întocmirii unui raport pentru Congresul al XI-lea al P.C. (b) din Rusia" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *500*.

745 La punctul 10 din proiectul iniţial de rezoluţie se vorbea despre necesitatea ca partidul să lupte cu cea mai mare hotărîre împotriva încercărilor „unor slujitori ai cultului de a crea o nouă organizare a bisericii", adaptînd-o la forma de organizare a statului. — *501*.

746 Prezentul document a fost scris pe o scrisoare a lui G. V. Cicerin din 15 iunie 1921, adresată Comitetului Central al P.C. (b) din Rusia. Vorbind despre raportul comisiei lordului Ammott — cu privire la starea de lucruri din Rusia Sovietică —, care fusese înaintat parlamentului englez, Cicerin considera că ar fi indicat să se procedeze la o „cercetare" identică „a situaţiei interne a Angliei", să se scrie „despre criza internă, despre descompunerea economică, despre măsurile zadarnice de combatere a ei, despre situaţia clasei muncitoare, despre subnutriţia maselor, despre absolutismul de fapt şi caracterul iluzoriu al constituţiei, despre dominaţia unei oligarhii restrînse, despre caracterul aventurier al politicii externe, despre tendinţele de acaparare şi de jaf manifestate în alte ţări ale lumii ş.a.m.d." Cicerin propunea ca „să fie însărcinat în mod oficial tov. Radek să se ocupe de înfăptuirea acestui plan" (subliniat de V. I. Lenin).

La 19 iunie, Biroul Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia a adoptat următoarea hotărîre: „Se adoptă proiectul; se trasează ca sarcină tovarăşului Radek să se ocupe de înfăptuirea planului propus şi i se acordă dreptul de a atrage în această acţiune şi alţi tovarăşi, după cum va crede de cuviinţă" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *501*.

747 Această scrisoare a fost scrisă de V. I. Lenin, după cît se pare, în legătură cu o telegramă a lui L. B. Krasin din 4 iulie 1921. Krasin informa despre un congres al contrarevoluţionarilor ruşi (monarhişti, cadeţi şi eseri de dreapta) care avusese loc la Paris la sfîrşitul lunii iunie 1921 şi care adoptase hotărîrea de a organiza, la sfîrşitul lunii iulie sau la începutul lunii august, o răscoală la Kronstadt şi la Petrograd cu scopul de a răsturna Puterea sovietică. — *501*.

748 La 7 iulie 1921, Biroul Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia a trasat ca sarcină Cekăi să ia măsurile de precauţie necesare şi totodată a hotărît să se trimită „la Petrograd, în săptămînile următoare, comunişti metalurgişti, vechi membri de partid" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). — *502*.

www.dacoromanica.ro

749 Problema Uniunii centrale a cooperativelor de consum a fost dezbătută în şedinţa din 15 iulie 1921 a Consiliului Comisarilor Poporului. A fost ascultat raportul lui L. M. Hinciuk „Cu privire la organizarea schimbului de mărfuri şi la necesitatea de a intensifica şi accelera munca în această direcţie" şi cel al lui N. P. Briuhanov „Cu privire la măsurile de aplicare a hotărîrii C.C.P. din 14 iunie 1921 privind urmărirea activităţii desfăşurate de Uniunea centrală a cooperativelor de consum cu scopul de a achiziţiona, prin intermediul schimbului de mărfuri, o cantitate cît mai mare de cereale". La ambele rapoarte a fost adoptată o singură rezoluţie, în care au fost incluse propunerile scrise de V. I. Lenin. — *502.*

750 Acest proiect a fost scris pe o scrisoare a lui I. S. Unşliht, vicepreşedinte al Cekăi, către Comitetul Central al P.C. (b) din Rusia, în care se spunea: „La ultima sesiune a C.E.C. din Rusia s-a hotărît ca la şedinţa din septembrie comisia pentru cercetarea activităţii Comisariatului poporului pentru comerţul exterior să prezinte un raport. Vă rog să-mi daţi indicaţii: 1. Este necesar, în general, să întocmim un asemenea raport? 2. Dacă da, în ce sens?" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

Propunerea lui V. I. Lenin a fost adoptată la şedinţa din 25 august 1921 a Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia. — *503.*

751 Prezentul document, precum şi scrisoarea ce-i urmează, care i-a fost trimisă lui E. S. Varga la 1 septembrie 1921, sînt legate de o scrisoare a lui V. I. Lenin către G. E. Zinoviev din 13 august 1921; în ea Lenin propunea un plan de organizare în străinătate a unui birou legal care „ar desfăşura pentru noi o muncă ştiinţifică sistematică de *culegere* de materiale publicistice, în general, şi de materiale apărute în ziare, în special, şi de *clasificare* a lor pe două teme principale, fundamentale: A) *imperialismul internaţional*; B) *mişcarea muncitorească internaţională*" (vezi Opere complete, vol. 53, Bucureşti, Editura politică, 1970, documentul 194). Curînd după aceea, E. S. Varga i-a trimis lui V. I. Lenin proiectul său — „Organizarea informaţiei în Comitetul Executiv al Internaţionalei Comuniste". Proiectul prevedea crearea unui Institut de informaţie, care să prezinte Comitetului Executiv al Internaţionalei Comuniste materialul necesar. În proiect erau exprimate o serie de considerente cu privire la metodele de lucru ale institutului şi erau schiţate unele instrucţiuni pentru întocmirea rapoartelor economice-sociale şi a informaţiei cu caracter politic.—*504.*

752 Proiectul lui E. S. Varga, care avea ca titlu „Organizarea informaţiei în Comitetul Executiv al Internaţionalei Comu-

www.dacoromanica.ro

niste", conţinea două Anexe: „Anexa A — Instrucţiuni pentru întocmirea rapoartelor economice-sociale" şi „Anexa B — Instrucţiuni pentru întocmirea rapoartelor cu privire la situaţia din ţară". Instrucţiunile din Anexa A prevedeau:

1. Scopul rapoartelor este să ofere un tablou dinamic al dezvoltării mişcării revoluţionare în ţară şi o analiză a ei.

2. Cei patru factori care determină dezvoltarea revoluţionară sînt:

a) partidul comunist — forţa motrice a mişcării revoluţionare;

b) proletariatul — masa revoluţionară;

c) clasele dominante — adversarul;

d) păturile mijlocii, mic-burgheze.

Raportul trebuie să arate care este dispoziţia de forţe.

3. Punctul de plecare trebuie să-l constituie prezentarea situaţiei economice, a situaţiei sociale a proletariatului şi a păturilor mijlocii.

4. Raportul trebuie să reprezinte o scurtă privire de ansamblu (5—10 pag.) şi să aibă o anexă detaliată.

Instrucţiunile din Anexa B erau împărţite în următoarele capitole (părţi): I) partidele comuniste; II) partidele proletare necomuniste; III) partidele burgheze; IV) organizarea forţelor armate.

În §§ 3 şi 4 din partea I („partidele comuniste") a instrucţiunilor lui E. S. Varga (Anexa B) — indicate de Lenin mai jos — se vorbea despre celulele de partid legale şi ilegale, despre difuzarea literaturii de partid, despre apeluri, broşuri şi cărţi, precum şi despre editarea de literatură de partid ilegală. — *505*.

753 Scrisoarea de faţă reprezintă răspunsul dat de V. I. Lenin lui E. S. Varga, care, în scrisoarea ce i-a adresat-o la 31 august 1921 în legătură cu tezele sale cu privire la Institutul de informaţie, îi făcea cunoscut că există „divergenţe principiale profunde în ce priveşte *scopul* acestui institut". Troţki, Zinoviev şi Radek, scria Varga, consideră că un asemenea institut trebuie să servească, în primul rînd, informării interne a Comitetului Executiv al Internaţionalei Comuniste. „În tezele dv. însă, *centrul de greutate pare a fi orientat spre informarea presei mişcării muncitoreşti* din Europa centrală, iar informarea Comitetului Executiv al Internaţionalei Comuniste trece pe planul al doilea. De această schimbare a scopului depind toate celelalte schimbări (caracterul legal al informării, deplina independenţă faţă de Comintern)". „Prin urmare, ar fi necesar să se hotărască în principiu dacă institutul trebuie să aibă drept scop: a) să informeze Comitetul Executiv al Internaţionalei Comuniste, b) să-şi exercite influenţa asupra presei muncitoreşti prin publicaţiile lui, sau c) să îmbine aceste două sarcini. De soluţionarea acestei probleme depind,

www.dacoromanica.ro

cred eu, toate problemele organizatorice" — scria Varga. — *507*.

754 Acest document a fost scris de V. I. Lenin în şedinţa din 22 noiembrie 1921 a Consiliului Comisarilor Poporului, cu prilejul examinării proiectului de decret „Cu privire la înfăptuirea prestărilor periodice de muncă cu atelajele pe baza împozitului în muncă cu atelajele", care fusese prezentat de Comisariatul poporului pentru problemele muncii. După ce a adoptat, cu unele modificări, acest decret, C.C.P. a însărcinat Comisariatul poporului pentru problemele muncii „să comunice imediat prin radio", într-o formă prescurtată, conţinutul decretului şi a aprobat propunerea lui Lenin de a se tipări un afiş (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.). Decretul a fost publicat în numărul din 30 noiembrie 1921 al ziarului „Izvestiia C.E.C. din Rusia".

Sub textul acestui document V. I. Lenin a scris următorul adaos: „(α) Să se introducă în lege munca în acord, ca element definitoriu al normei *de şase zile*". Acest punct a fost şters şi n-a mai fost introdus în hotărîre. — *507*.

755 Începînd din toamna anului 1921, reprezentanţii Rusiei Sovietice au dus tratative cu guvernul Suediei şi cu cercurile de afaceri din această ţară în vederea obţinerii unui împrumut. Luînd cunoştinţă de condiţiile acordării împrumutului, precum şi de considerentele formulate de Comisariatul poporului pentru comerţul exterior şi de comisarul poporului pentru finanţe, N. N. Krestinski, în legătură cu această chestiune, V. I. Lenin a scris prezenta propunere. — *508*.

756 Acest document reprezintă prima variantă de proiect al Statutului partidului şi a fost scris de V. I. Lenin în legătură cu pregătirile pentru Congresul al II-lea al P.M.S.D.R.

Manuscrisul documentului constituie textul iniţial, cu modificările şi completările făcute ulterior. Pentru a face ca lectura să fie mai uşoară şi, totodată, pentru a arăta succesiunea procesului de elaborare a manuscrisului de către V. I. Lenin, documentul se publică sub forma a două texte paralele (prima redactare şi cea următoare), iar celelalte modificări făcute de Lenin în cursul elaborării acestui manuscris sînt prezentate în notele de subsol.

O variantă mai tîrzie a Statutului, scrisă de V. I. Lenin tot înainte de congres, şi anume la sfîrşitul lunii iunie — începutul lunii iulie 1903, este publicată în Opere complete, vol. 7, Bucureşti, Editura politică, 1964, p. 251—252. — *509*.

757 V. I. Lenin se referă la extrasele făcute de el din editorialul intitulat „Port Arthur", publicat în „Vossische Zeitung" din 4 ianuarie 1905 (vezi „Culegeri din Lenin", vol. XVI, 1931, p. 39—40). — *516*.

www.dacoromanica.ro

758 Prin conţinutul lui, acest plan se apropie de articolul lui V. I. Lenin „Despre o înţelegere în vederea luptei pentru insurecţie“ (vezi Opere complete, vol. 9, Bucureşti, Editura politică, 1962, p. 278—286). După cît se pare, planul a fost scris mai tîrziu decît articolul menţionat, deoarece în el Lenin pune deja în mod concret problema comitetului de luptă, ceea ce nu a făcut încă în articol. — *518*.

759 Planurile broşurii „Plehanov şi noua «Iskră»“ au fost scrise de V. I. Lenin în legătură cu răspunsul, proiectat de el, la scrisoarea, cu pronunţat conţinut polemic, „Pasaje din corespondenţa cu prietenii (Scrisoare către redacţia ziarului «Proletarii»)“, publicată de G. V. Plehanov în „Dnevnik Soţial-Demokrata“ nr. 2. Scrisoarea era îndreptată împotriva următoarelor articole ale lui V. I. Lenin, publicate în ziarele „Vpered“ şi „Proletarii“: „Social-democraţia şi guvernul revoluţionar provizoriu“, „Dictatura revoluţionar-democratică a proletariatului şi a ţărănimii“, „Despre guvernul revoluţionar provizoriu“ (vezi Opere complete, vol. 10, Bucureşti, Editura politică, 1962, p. 1—31, 227—248). În aceste articole, Lenin îl critica pe Plehanov, care se pronunţase împotriva participării social-democraţilor la un guvern revoluţionar provizoriu. Drept răspuns la critica profund principială a lui Lenin, Plehanov, în scrisoarea sa, ca şi în articolul său „Fraţii care se învrăjbesc“, publicat în „Dnevnik Soţial-Demokrata“ nr. 2, denaturînd faptele, încerca prin toate mijloacele să ponegrească şi să calomnieze pe Lenin şi pe bolşevici.

Primind sus-menţionatul număr din „Dnevnik Soţial-Demokrata“, Lenin, într-o scrisoare adresată lui A. V. Lunacearski, scria: „Acum mă apuc să-i răspund lui Plehanov («Soţial-Demokrat» nr. 2). Trebuie făcut praf, căci şi la el găseşti o mulţime de ticăloşii şi de argumente jalnice“ (Opere complete, vol. 47, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 62).

Scrisoarea şi articolul lui Plehanov au provocat indignare în rîndurile bolşevicilor. V. V. Vorovski şi A. V. Lunacearski i-au scris lui Lenin despre procedeele necinstite la care a recurs Plehanov în scrisoarea şi articolul său şi despre dorinţa lor de a publica materiale în care să-l demaşte.

Lenin n-a mai apucat să scrie proiectata broşură împotriva lui Plehanov. Desfăşurarea tot mai precipitată a evenimentelor revoluţionare din Rusia nu i-a dat posibilitatea să facă acest lucru; întreaga lui atenţie în această complexă perioadă revoluţionară s-a concentrat asupra conducerii partidului. La sfîrşitul lunii august 1905, el i-a scris lui Lunacearski în legătură cu intenţia, exprimată de acesta, de a publica un articol împotriva lui Plehanov: „Deocamdată lăsaţi la o parte răspunsul către Plehanov; acest doctrinar întărîtat n-are decît să latre cît o vrea. Vreţi, într-un asemenea moment, să vă ocupaţi în mod special de filozofie!? E necesar să lucraţi din răsputeri pentru s.-d.“ (op. cit., p. 66).

www.dacoromanica.ro

O serie de teze schițate în planurile de față au fost folosite de V. I. Lenin în articolele „Jocul de-a parlamentarismul", „Ultimul cuvînt al tacticii «iskriste» sau farsa alegerilor ca un nou mobil al insurecției" și altele (vezi Opere complete, vol. 11, București, Editura politică, 1962, p. 247—263, 353—371). — *519*.

760 Este vorba despre concluziile formulate de V. I. Lenin la sfîrșitul articolului său „Despre guvernul revoluționar provizoriu" (vezi Opere complete, vol. 10, București, Editura politică, 1962, p. 247—248). — *520*.

761 În mod eronat a fost indicat nr. 97 al „Iskrei" în loc de nr. 96 din 5 aprilie 1905, în care a fost publicat articolul lui G. V. Plehanov „Cu privire la problema luării puterii (Scurtă notă istorică)" (vezi G. V. Plehanov. Opere, vol. XIII, p. 203—211). — *520*.

762 Lenin se referă la scrisoarea lui F. Engels către F. Turati din 26 ianuarie 1894, care a fost publicată, sub titlul „La futura rivoluzione italiana e il partito socialista" („Viitoarea revoluție în Italia și partidul socialist"), în publicația bilunară italiană „Critica Sociale" din 1 februarie 1894 (vezi K. Marx și F. Engels, Opere, vol. 22, București, Editura politică, 1965, p. 433—436).

În polemica sa cu V. I. Lenin, G. V. Plehanov se referea la această scrisoare. În articolul „Despre guvernul revoluționar provizoriu", Lenin scria: „Din păcate, Plehanov nu reproduce scrisoarea în întregime" (vezi Opere complete, vol. 10, București, Editura politică, 1962, p. 239). După cît se pare, acest fapt l-a avut în vedere Lenin cînd a notat: „1894. O omisiune". — *520*.

763 Este vorba despre articolul lui A. Martînov „În luptă cu conștiința marxistă", publicat în numerele din 15 și 21 iunie 1905 ale ziarului „Iskra". — *520*.

764 În articolul său „Jocul de-a parlamentarismul", V. I. Lenin, criticînd pe Plehanov și pe Parvus, scria despre ei că sînt niște „supraoameni care se situează în afara ambelor părți ale partidului... Acești supraoameni își închipuie că sînt mai presus de «majoritate» și de «minoritate», dar în realitate ei sînt *mai prejos* și de una și de alta, căci la toate defectele majorității ei au reușit să adauge toate defectele minorității *și toate defectele transfugului*" (Opere complete, vol. 11, București, Editura politică, 1962, p. 261). — *521*.

765 *„Bombonica"* — eroina principală din nuvela cu același nume a lui A. P. Cehov. V. I. Lenin a folosit acest personaj într-un mic articol: „O bombonică social-democrată" (vezi Opere complete, vol. 11, București, Editura politică, 1962, p. 279). — *521*.

www.dacoromanica.ro

766 G. V. Plehanov, în articolul său „Fraţii care se învrăjbesc", îl acuza pe V. I. Lenin că „nu manifestă preocupare pentru filozofie. Această învinuire era legată de faptul că într-un timp ziarul „Vpered" a avut printre colaboratorii săi redacţionali pe A. A. Bogdanov, care se situa pe poziţii machiste. Lenin, pe cît se vede, se pregătea să pareze reproşul lui Plehanov printr-o referire la faptul că încă în 1904 el i-a propus lui L. I. Akselrod (Ortodox) să publice în „Iskra" articole îndreptate împotriva lucrărilor filozofice ale lui Bogdanov (vezi L. I. Akselrod. „O nouă varietate de oportunism". „Iskra" din 5 noiembrie 1904). În acelaşi an Lenin a scris tezele critice cu privire la concepţiile filozofice ale lui E. Mach şi o scrisoare către Bogdanov în această problemă, care n-au fost încă găsite pînă în prezent (vezi Opere complete, vol. 8, Bucureşti, Editura politică, 1962, p. 500). — *521.*

767 V. I. Lenin se referă la faptul că G. V. Plehanov, la Congresul al II-lea al partidului, luase poziţie în favoarea cărţii „Ce-i de făcut?", care a constituit obiectul atacurilor lui A. Martînov cu prilejul discutării programului partidului (vezi „Congresul al II-lea al P.M.S.D.R., iulie-august 1903. Procese-verbale", 1959, p. 124—125). — *521.*

768 V. I. Lenin se referă la cuvintele lui K. Marx reproduse de F. Engels în scrisoarea sa către Paul Lafargue din 27 octombrie 1890 (vezi K. Marx şi F. Engels. Opere, vol. XXVIII, 1940, ed. rusă, p. 255). — *521.*

769 „Un virtuoz al filistinismului" — aşa îl numeşte V. I. Lenin pe Martînov în articolul „Dictatura revoluţionar-democratică a proletariatului şi a ţărănimii" (vezi Opere complete, vol. 10, Bucureşti, Editura politică, 1962, p. 26). Plehanov însă, în articolul său „Cu privire la problema cuceririi puterii", a denaturat ideea lui Lenin şi a prezentat lucrurile ca şi cum această expresie îi vizează pe Marx şi Engels. Referindu-se la această chestiune în raportul cu privire la participarea social-democraţiei la un guvern revoluţionar provizoriu, prezentat la Congresul al III-lea al P.M.S.D.R., Lenin arăta: „...e la mijloc o mică substituire. «Vpered» a subliniat în mod expres justeţea concepţiei generale a lui Marx în această problemă. Cuvintele despre filistinism se refereau la Martînov sau la L. Martov... Păcat că Plehanov caută să disimuleze martînovismul" (Opere complete, vol. 10, Bucureşti, Editura politică, 1962, p. 127). — *521.*

770 V. I. Lenin are în vedere unul din punctele disputei sale cu G. V. Plehanov, care se referea la scrisoarea din 1894 a lui F. Engels către F. Turati. Lenin considera că această scrisoare trebuie interpretată în legătură cu „situaţia" concretă. Plehanov însă considera că ea conţine un principiu general, care n-are nici o legătură cu „situaţia" existentă în momentul scrierii ei. El spunea: „Această scrisoare a fost scrisă în 1894,

www.dacoromanica.ro

adică într-o «situaţie» radical deosebită de aceea din 1848; în plus, ideea inadmisibilităţii participării proletariatului la un guvern mic-burghez este enunţată aici ca un principiu tactic general, deopotrivă de valabil pentru toate ţările în care clasa muncitoare nu s-a maturizat încă pentru propria-i dictatură" (vezi G. V. Plehanov. „Dnevnik Soţial-Demokrata" nr. 2, august 1905, p. 23). — *521.*

771 G. V. Plehanov scria: „Din cele scrise de el (de Lenin. — *Nota red.)* a reieşit că în polemică... eu am recurs la cele mai nepermise mijloace... Mai departe nici că putea merge: el mă prezintă în postura unui publicist trişor" (vezi G. V. Plehanov. „Dnevnik Soţial-Demokrata" nr. 2, august 1905, p. 10). — *521.*

772 În „Dnevnik Soţial-Demokrata" nr. 2 din august 1905 (p. 28), G. V. Plehanov scria: „...am afirmat noi ,vreodată că crearea unui guvern revoluţionar înseamnă o înşelare a muncitorilor şi o trădare a cauzei lor?". — *522.*

773 V. I. Lenin se referă la următoarele cuvinte scrise de I. Martov în articolul său „La rînd": „...a-şi spurca gura cu îmbinarea cuvintelor «trăiască» şi «guvernul»" (vezi „Iskra" din 17 martie 1905). — *522.*

774 V. I. Lenin arată că Plehanov „a încurcat lucrurile" punînd problema participării la guvern cînd ca o problemă „de principiu", cînd ca o problemă „de oportunitate". Mai departe, Lenin ilustrează acest fapt printr-o comparaţie între ceea ce spune Plehanov în „Dnevnik Soţial-Demokrata" nr. 2, unde problema participării la un guvern revoluţionar este considerată drept „inadmisibilă" şi „inacceptabilă", şi ceea ce scria el în articolul său „Cîteva cuvinte despre ultimul congres socialist internaţional de la Paris", publicat în nr. 1 pe anul 1901 al revistei „Zarea", şi în foiletonul „La Amsterdam", apărut în ziarul „Iskra" din 5 octombrie 1904. În aceste lucrări Plehanov considera că e admisibilă participarea socialiştilor la un guvern burghez. — *522.*

775 În articolul „Fraţii care se învrăjbesc", publicat în „Dnevnik Soţial-Demokrata" nr. 2, G. V. Plehanov afirma că ziarul „Vpered" „a născocit" dictatura şi îi învinuia pe bolşevici de blanquism şi de complotism. — *522.*

776 Este vorba despre articolul lui G. V. Plehanov „Cneazul Potemkin din Taurida", publicat în „Dnevnik Soţial-Demokrata" nr. 2. — *522.*

777 Această periodizare a istoricului sciziunii din P.M.S.D.R. a fost făcută de V. I. Lenin într-o scrisoare către A. V. Lunacearski, scrisă între 15 şi 19 august 1905. El arăta: „Aici e nevoie, după părerea mea, de două lucruri: în primul rînd, «de un scurt studiu care să cuprindă istoricul sciziunii».

www.dacoromanica.ro

Popular. De la început, de la economism. Pe bază de documente precise. Cu următoarea împărţire pe perioade: 1901—1903; 1903 (Congresul al II-lea); 26.VIII. 1903—26.XI.1903; 26.XI.1903—I.1904; I—VIII. 1904; VIII. 1904—V.1905 (Congresul al III-lea)" (Opere complete, vol. 47, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 61). Într-o altă scrisoare către A. V. Lunacearski, din 2 august, Lenin indica existenţa unor noi divergenţe după Congresul al III-lea al P.M.S.D.R.: „Se dă o luptă serioasă, căreia Congresul al III-lea nu i-a pus, firește, capăt, ci a deschis doar o nouă fază..." (op. cit., p. 56). — *523*.

778 Este vorba despre o scrisoare din 6 octombrie (st. n.) 1903, trimisă de V. I. Lenin şi G. V. Plehanov unui grup de patru foşti membri ai redacţiei „Iskrei": P. B. Akselrod, V. I. Zasulici, I. O. Martov şi A. N. Potresov, în legătură cu încetarea colaborării lor la „Iskra" după Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. Această scrisoare a fost reprodusă de Lenin în cartea sa „Un pas înainte, doi paşi înapoi" (vezi Opere complete, vol. 8, Bucureşti, Editura politică, 1962, p. 342—343).

În ce priveşte textul scrisorii trimise lui I. O. Martov din partea redacţiei Organului Central al P.M.S.D.R., vezi Opere complete, vol. 46, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 320—321. — *523*.

779 Lenin se referă la cuvîntarea ţinută de G. V. Plehanov în 1903 la cel de-al doilea Congres al Ligii din străinătate a social-democraţiei revoluţionare ruse, în care el a făcut o caracterizare a lui L. G. Deutsch. — *523*.

780 Este vorba despre articolul lui G. V. Plehanov „Ce nu trebuie făcut", publicat în nr. 52 din 7 noiembrie 1903 al ziarului „Iskra". — *523*.

781 Lenin se referă la broşura lui G. V. Plehanov „Despre tactica noastră faţă de lupta burgheziei liberale împotriva ţarismului (Scrisoare către Comitetul Central)", editată la Geneva în 1905. Pe coperta interioară a acestei broşuri era scris: „Numai pentru membrii partidului". În paginile ei Plehanov apăra planul campaniei zemstvelor propus de „Iskra" menşevică şi critica broşura lui V. I. Lenin „Campania zemstvelor şi planul «Iskrei»", apărută în 1904 (vezi Opere complete, vol. 9, Bucureşti, Editura politică, 1962, p. 75—98). — *523*.

782 Este vorba despre articolele „9 ianuarie", de L. Martov, şi „Rezultate şi perspective", de Parvus, publicate în „Iskra" din 27 ianuarie 1905, precum şi despre broşura lui L. D. Troţki „Pînă la 9 ianuarie", cu o prefaţă de Parvus. — *523*.

783 Vorbind despre caracterul confuz al ideilor organizatorice ale menşevicilor, G. V. Plehanov scria: „Organizaţia menşevicilor a ajuns în acea situaţie descentralizată care *caracteri-*

www.dacoromanica.ro

zează masele inculte" (vezi „Dnevnik Soţial-Demokrata" nr. 2, p. 49). — *523*.

784 Aici, ca şi în punctele următoare, V. I. Lenin se referă la articolul lui G. V. Plehanov „Clasa muncitoare şi intelectualitatea social-democrată", publicat în nr. 70—71 din 25 iulie — 1 august 1904 ale ziarului „Iskra". În acest articol, care era îndreptat împotriva cărţii lui Lenin „Ce-i de făcut?", Plehanov făcea — însă într-un mod inexact — un istoric al raporturilor dintre membrii „Iskrei", se referea la disputele din redacţie în legătură cu programul partidului etc. În această secţiune Lenin schiţează o dezminţire a celor afirmate de Plehanov. Primul punct trebuia să fie consacrat broşurii „Ce-i de făcut?", care pricinuise dezacordul prezentat de Plehanov drept motiv al divergenţei sale cu Lenin, în timp ce adevărata cauză o constituiau disputele în jurul programului (vezi V. I. Lenin. Opere complete, vol. 6, Bucureşti, Editura politică, 1961, p. 193—200, 209—232, 233—235, 238—249). În răspunsul ce voia să-l dea, în esenţă, criticii pe care Plehanov o făcuse lucrării „Ce-i de făcut?" (problema „conştiinţei şi spontaneităţii"), Lenin, pe cît se pare, intenţiona să se sprijine şi pe Kautsky, ale cărui păreri în această privinţă el le-a reprodus atît în „Ce-i de făcut?", cît şi în articolul „Sarcina noastră imediată". — *524*.

785 Lenin se referă la elaborarea programului partidului în redacţia vechii „Iskre". În legătură cu această chestiune vezi V. I. Lenin. „În legătură cu istoricul programului partidului" (Opere complete, vol. 9, Bucureşti, Editura politică, 1962, p. 364). — *524*.

786 *Dezbaterile de la Breslau* — este vorba despre divergenţele ivite în cadrul discuţiilor asupra proiectului de program agrar la Congresul Partidului social-democrat din Germania care a avut loc la Breslau între 6 şi 12 octombrie (st. n.) 1895. Proiectul de program agrar conţinea greşeli serioase. În afară de oportunişti, acest proiect a fost susţinut şi de A. Bebel şi W. Liebknecht. La congres el a fost supus unei critici acerbe de K. Kautsky, C. Zetkin şi de o serie de alţi social-democraţi. Congresul a respins cu majoritate de voturi (158 contra 63) proiectul de program agrar propus de comisie. Aceste divergenţe sînt menţionate de V. I. Lenin în lucrarea sa „Două tactici ale social-democraţiei în revoluţia democratică" (vezi Opere complete, vol. 11, Bucureşti, Editura politică, 1962, p. 52). — *524*.

787 Majoritatea punctelor din „Planul unui articol despre Conferinţa de la Zimmerwald" figurează în articolele lui V. I. Lenin „Un prim pas" şi „Marxiştii revoluţionari la Conferinţa socialistă internaţională din 5—8 septembrie 1915" (vezi Opere

www.dacoromanica.ro

complete, vol. 27, Bucureşti, Editura politică, 1964, p. 37—43, 44—48). — *524.*

788 Lenin se referă la consfătuirea separată a social-democraţilor de stînga delegaţi la Conferinţa de la Zimmerwald, care a avut loc în ajunul deschiderii acestei conferinţe, la 4 septembrie 1915. În afară de cei de stînga, la consfătuire au participat şi cîţiva alţi delegaţi. Participanţii au ascultat referatul lui V. I. Lenin despre caracterul primului război mondial şi despre tactica internaţionaliştilor revoluţionari. — *525.*

789 Manuscrisul acestui document reprezintă pagini ale textului iniţial al articolului „Proletariatul revoluţionar şi dreptul naţiunilor la autodeterminare" (vezi Opere complete, vol. 27, Bucureşti, Editura politică, 1964, p. 60—69). Articolul a cunoscut două redactări: una a fost anulată de V. I. Lenin, iar cealaltă a fost făcută pe verso-ul paginilor anulate. — *526.*

790 Este vorba despre articolul lui K. Kautsky „Zwei Schriften zum Umlernen", publicat în revista „Die Neue Zeit", 1915, Jg. 33, Bd. 2, N 2, 9. April, S. 33—42; N 3, 16. April, S. 71—81, N 4, 23. April, S. 107—116; N 5, 30. April, S. 138—146. Vezi în „Culegeri din Lenin", vol. XVII, 1931, p. 266—269, extrasul — făcut de Lenin — din acest articol. — *528.*

791 Vezi Karl Marx, Friedrich Engels. Werke, Band 31, Dietz Verlag, Berlin, 1965, S. 376; [Band 32, S. 414—416, 637—639. — *528.*

792 V. I. Lenin a scris aceste replici printre rîndurile scrisorii lui G. E. Zinoviev şi pe marginea ei. Zinoviev îşi făcuse observaţiile sale, probabil, pe manuscrisul sau pe şpaltul de corectură al articolelor lui V. I. Lenin. Articolele „Despre broşura lui Junius" şi „Bilanţul discuţiei asupra autodeterminării" au fost publicate în octombrie 1916 în „Sbornik Soţial-Demokrata" nr. 1. — *531.*

793 Este vorba despre tezele „Revoluţia socialistă şi dreptul naţiunilor la autodeterminare", publicate sub semnătura redacţiei ziarului „Soţial-Demokrat", Organul Central al P.M.S.D.R., în numărul din aprilie 1916 al revistei „Vorbote" (vezi V. I. Lenin. Opere complete, vol. 27, Bucureşti, Editura politică, 1964, p. 266). — *536.*

794 O critică a „economismului imperialist" a fost făcută de V. I. Lenin în următoarele lucrări: „Despre apariţia unui nou curent: «economismul imperialist»", „Răspuns lui P. Kievski (I. Peatakov)", „Despre o caricatură de marxism şi despre «economismul imperialist»" (vezi Opere complete, vol. 30, Bucureşti, Editura politică, 1964, p. 60—69, 70—76, 79—132). — *541.*

www.dacoromanica.ro

795 V. I. Lenin aborda în mod concret-istoric problema revendicării dezarmării. În anii primului război mondial, cînd se punea sarcina de a transforma războiul imperialist în război civil, el considera că lozinca dezarmării, pe care kautskiștii o propagau de pe poziții reformiste, este greșită și, din punct de vedere politic, dăunătoare. Totuși, atît înainte cît și după primul război mondial, V. I. Lenin considera că e necesar să susțină revendicarea dezarmării ca o măsură democratică în vederea menținerii păcii, micșorării pericolului de război între state. (În legătură cu această problemă vezi V. I. Lenin, Opere complete, vol. 30, București, Editura politică, 1964, prefață, p. XXI—XXIII). — *541*.

796 Proiectul preliminar de modificare a programului P.M.S.D.R. a fost scris de V. I. Lenin pentru cea de-a VII-a Conferință generală (din aprilie) a P.M.S.D.(b) din Rusia, care a avut loc între 24 și 29 aprilie (7—12 mai) 1917. El a stat la baza „Proiectului de modificare a părții teoretice și politice, precum și a altor părți ale programului", publicat în broșura lui V. I. Lenin „Materiale pentru revizuirea programului partidului" (vezi Opere complete, vol. 32, București, Editura politică, 1964, p. 149—154). — *546*.

797 Problemele politicii socialiste a Statului sovietic în domeniul economiei, puse de V. I. Lenin în aceste însemnări cu mențiunea „De reținut", au fost elaborate de el în „Proiectul de decret cu privire la înfăptuirea naționalizării băncilor și la măsurile necesare în legătură cu aceasta", precum și în materialele pregătitoare la acest proiect (vezi Opere complete, vol. 35, București, Editura politică, 1965, p. 183—186, 442—444). — *552*.

798 Începutul „Planului tezelor cu privire la încheierea imediată a unei păci separate și anexioniste" n-a fost găsit. „Tezele", datate de V. I. Lenin 7 (20) ianuarie 1918, sînt publicate în Opere complete, vol. 35, București, Editura politică, 1965, p. 253—262. — *553*.

799 Varianta inițială a „Tezelor despre situația politică actuală" a fost examinată în ședința din 10 mai 1918 a C.C. al P.C. (b) din Rusia. Pe cît se vede, după aceea V. I. Lenin a făcut pe prima pagină din manuscrisul proiectului următoarea însemnare: „Mai trebuie făcute *îndreptări*. Nu se va publica. Nu se va face nici o copie". Textul definitiv al tezelor a fost aprobat de C.C. al P.C. (b) din Rusia la 13 mai 1918 (vezi Opere complete, vol. 36, București, Editura politică, 1965, p. 339—344). — *556*.

800 Prezentele însemnări au fost făcute de V. I. Lenin într-o ședință a Consiliului Comisarilor Poporului din 5 sau 6 august 1918, în care a fost dezbătut raportul lui A. D. Țiurupa în legătură cu majorarea prețurilor fixe la achiziționarea cerealelor.

www.dacoromanica.ro

Propunerile lui Lenin şi-au găsit expresia în hotărîrile adoptate de C.C.P. în această problemă. — *557*.

801 Hotărîrea cu privire la preţurile fixe la cerealele din recolta anului 1918 a fost publicată în „Izvestiia C.E.C. din Rusia" din 8 august 1918. — *558*.

802 Este vorba despre proporţiile în care urmau să fie majorate preţurile de achiziţionare a cerealelor. Printr-o hotărîre a Consiliului Comisarilor Poporului, aceste preţuri au fost majorate de vreo trei ori faţă de cele existente; au fost majorate şi preţurile fixe la principalele produse agricole. Nu s-a putut stabili despre ce este vorba mai jos — probabil, despre preţurile de piaţă la produsele agricole. — *558*.

803 La 4 decembrie 1918, Consiliul Apărării, analizînd problema introducerii schimbului 3 la uzinele de armament şi muniţii din Tula, a stabilit ca ea să fie examinată într-o comisie specială. La şedinţa comisiei pentru muniţii, care a fost convocată la 5 decembrie, au participat V. I. Lenin, L. B. Krasin, preşedintele Comisiei extraordinare pentru aprovizionarea Armatei Roşii, E. M. Skleanski, vicepreşedinte al Consiliului militar-revoluţionar al republicii, I. I. Vaţetis, comandant-şef, reprezentanţi ai Direcţiei generale a artileriei, ai uzinelor de muniţii din Tula şi alţii — în total 17 persoane. Comisia a adoptat o serie de decizii care aveau putere de hotărîri ale Consiliului Apărării; în ele şi-au găsit expresia măsurile schiţate de Lenin în aceste însemnări (vezi „Culegeri din Lenin", vol. XXXIV, p. 55—57). — *558*.

804 Însemnările acestea au fost făcute în perioada reinstaurării Puterii sovietice la Harkov.

Trupele sovietice au eliberat Harkovul de petliurişti la 3 ianuarie 1919. — *559*.

805 Problema trimiterii unor lucrători la Harkov a fost discutată în şedinţele Consiliului Apărării din 17 şi 27 ianuarie 1919. — *559*.

806 Proiectul de hotărîre cu privire la lucrarea în comun a pămîntului a fost pregătit de o comisie a Comisariatului poporului pentru agricultură. Ţinînd seama de prezentele observaţii ale lui V. I. Lenin, colegiul acestui comisariat a revăzut proiectul, care a fost introdus apoi în „Legea cu privire la organizarea socialistă a teritoriului şi la măsurile de trecere la agricultura socialistă" — care a fost adoptată de C.E.C. din Rusia — drept capitol al VIII-lea, intitulat: „Cu privire la lucrarea în comun a pămîntului" (vezi „Politica agrară a Puterii sovietice (1917—1918)", Moscova, 1954, p. 426—431).

V. I. Lenin a prezentat un raport în comisia care a fost aleasă, la 10 februarie 1919 de C.E.C. din Rusia, pentru redactarea definitivă a „hotărîrii". La primul Congres al muncitorilor agricoli din gubernia Petrograd (13 martie 1919),

www.dacoromanica.ro

V. I. Lenin, răspunzînd la bileţelele trimise de delegaţi, a vorbit despre participarea sa la lucrările acestei comisii (vezi Opere complete, vol. 38, Bucureşti, Editura politică, 1966, p. 27).

La 14 februarie 1919 „Legea cu privire la organizarea socialistă a teritoriului şi la măsurile de trecere la agricultura socialistă" a fost publicată în „Izvestiia C.E.C. din Rusia". — *560*.

807 Această variantă a punctului agrar din programul partidului a fost apoi refăcută de V. I. Lenin (vezi Opere complete, vol. 38, Bucureşti, Editura politică, 1966, p. 123—124). — *563*.

808 Primul Congres al Internaţionalei Comuniste a avut loc între 2 şi 6 martie 1919 (vezi V. I. Lenin, Opere complete, vol. 37, Bucureşti, Editura politică, 1965, p. 507—531 şi adnotarea 200).

Problemele schiţate de V. I. Lenin s-au reflectat în ordinea de zi adoptată de congres (vezi „Primul Congres al Internaţionalei Comuniste," Moscova, 1933, p. 6). — *566*.

809 Aceste observaţii ale lui V. I. Lenin se referă la următorul text al tezelor intitulate „Principiile Internaţionalei a III-a":

„1. Politica imperialistă s-a dovedit a fi întru totul un produs inevitabil al capitalului financiar. Lupta pentru împărţirea şi reîmpărţirea lumii între statele prădalnice, ducînd la o distrugere fără precedent a forţelor de producţie şi la foamete pe plan mondial, se transformă acum într-un război civil înăuntrul ţării şi într-un război de clasă al forţelor coalizate ale capitalismului împotriva Rusiei — statul proletar organizat — şi împotriva proletariatului din alte ţări care luptă pentru cucerirea puterii.

2. Lozinca social-patriotică a «apărării patriei» a fost definitiv demascată ca o tentativă de înşelare a maselor, de apărare a politicii prădalnice a imperialismului nu numai în tendinţa lui de a jefui alte ţări, dar şi în lupta înverşunată pe care o duce el împotriva proletariatului răsculat (Ucraina, Finlanda, Letonia, Rusia Sovietică). Lozinca imperialistă mai «nouă», a «ligii popoarelor», care e susţinută nu numai de social-trădătorii făţişi, dar şi de social-pacifiştii de orientare kautskistă, lozincă şi mai periculoasă, se dovedeşte a fi un paravan al sfintei alianţe a capitaliştilor din toate ţările împotriva insurecţiei proletare (Wilson, Erzberger).

3. Întreaga situaţie internaţională, foametea, descompunerea capitalismului, sfînta alianţă a capitalului împotriva proletariatului etc. pun la ordinea zilei, pentru proletariatul european şi cel american, revoluţia comunistă a muncitorilor, care trebuie — aşa cum au arătat, la vremea lor, Marx şi Engels — să sfărîme şi să distrugă maşina de stat burgheză, să înfrîngă şi să dezorganizeze forţele în plină descompunere ale

www.dacoromanica.ro

imperialismului şi să organizeze o nouă putere, dictatura proletariatului.

4. De aceea, acum pe primul plan este înteţirea tacticii acţiunilor de masă prin transformarea demonstraţiilor de stradă, a grevelor generale etc. într-o insurecţie armată a maselor proletare, care să atragă de partea lor şi masele de soldaţi înarmaţi.

Desfăşurarea unei munci energice de pregătire a insurecţiei, şi în special munca în rîndurile soldaţilor, devine o obligaţie de prim ordin a tuturor partidelor care militează pentru revoluţia socialistă în mod efectiv, şi nu numai cu vorba.

5. Pentru intensificarea mişcării se va folosi în mod obligatoriu tribuna parlamentară ca mijloc de agitaţie revoluţionară, se vor îmbina intervenţiile în parlament cu manifestaţiile de stradă, se va face propagandă în favoarea unui război civil pentru exproprierea capitalului şi organizarea republicii internaţionale a Sovietelor, ca unică ieşire din situaţia ce s-a creat.

6. Pentru pregătirea mişcării şi a conducerii ei este nevoie de organizarea unui aparat revoluţionar ilegal care să desfăşoare acţiune de propagare a lozincilor neciuntite ale revoluţiei şi să creeze cadrele necesare de conducători ai luptei proletare revoluţionare.

7. În actuala perioadă istorică, scopul politic şi lozinca mişcării nu este democraţia burgheză, care nu reprezintă altceva decît o formulare extrem de rafinată a dominaţiei capitalului şi care trebuie să fie neapărat lichidată, ci dictatura proletariatului, democraţia *proletară*, care oferă cea mai largă libertate maselor muncitoare şi totodată reprimă rezistenţa inevitabilă, înverşunată a exploatatorilor. Această democraţie proletară nu se mulţumeşte doar *să proclame* libertăţile, ci mută centrul de greutate asupra înfăptuirii *garanţiilor de realizare a lor pentru clasele muncitoare*. Ea le pune la dispoziţie clădiri pentru adunările lor, hîrtie şi tipografii pentru ziarele muncitoreşti etc., expropriind pe proprietarii capitalişti. Ea antrenează toate organizaţiile de masă ale muncitorilor în opera de construire a statului proletar. Numai o asemenea democraţie poate să fie lozinca insurecţiei proletare.

8. Această democraţie a *proletariatului* este în acelaşi timp şi *dictatura* lui, adică organul de cruntă reprimare a duşmanilor proletariatului. Experienţa revoluţiei *ruse*, ca şi experienţa revoluţiei socialiste din *Finlanda*, a demonstrat că burghezia nu ezită să folosească nici una din metodele de luptă (sabotajul, rebeliunea, ajutorul străin, comploturile, teroarea, tortura, execuţiile în masă, agravarea artificială a foametei etc. etc.).

Pentru apărarea întregului viitor al socialismului, proletariatul este obligat să reprime în modul cel mai necruţător toate aceste manifestări. Lupta burgheziei, care se cramponează

www.dacoromanica.ro

de putere ştiind că pierde *totul*, trebuie să fie în mod inevitabil o luptă înverşunată, o luptă pe viaţă şi pe moarte. De aceea, dominaţia proletariatului înseamnă în acelaşi timp reprimarea burgheziei, înseamnă *dictatura* proletară.

9. Organele fireşti ale luptei revoluţionare de masă, care după victoria insurecţiei se transformă în organe ale *puterii*, sînt Sovietele de deputaţi ai muncitorilor, care nu sînt alese de funcţionarii sindicatelor galbene şi de social-democraţia galbenă, ci de înseşi masele din fabrici şi uzine. De aceea, în fiecare ţară nu trebuie lansată lozinca aşa-zisei republici democratice şi a Adunării constituante, ci lozinca *Republicii sovietice*.

10. În momentul de faţă a devenit fapt împlinit scindarea partidelor social-democrate, precum şi a marxismului, ca ideologie oficială a mişcării, în trei grupuri principale: dreapta, centrul şi radicalii de stînga. Cei de dreapta (Scheidemann, Thomas, Henderson, cea mai mare parte din menşevici şi toţi social-democraţii de dreapta) au devenit călăii făţişi şi nemijlociţi ai revoluţiei socialiste (Finlanda, Ucraina etc. din partea germanilor, „intervenţia" din partea aliaţilor). În ceea ce priveşte centriştii (Kautsky, Longuet, ... [în document este o omisiune. — *Nota red.*] din Anglia), o parte dintre ei s-au dovedit a fi nişte renegaţi desăvîrşiţi (Kautsky), iar o altă parte au demonstrat nu numai că nu sînt în stare să ducă după ei masele în revoluţie, dar şi că frînează în mod conştient orice mişcare a maselor. Cu cît mişcarea va căpăta o dezvoltare mai mare, cu atît rolul acestui curent va deveni mai dăunător. Numai aripa de extremă stîngă poate să devină conducător al proletariatului. De aceea se impune cu necesitate stabilirea unui contact internaţional între aceste grupuri, pe baza unei platforme cu adevărat internaţionaliste şi cu adevărat revoluţionare" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

După cît se pare, aceste teze au fost pregătite cu prilejul elaborării platformei Internaţionalei Comuniste, în vederea primului ei congres, care urma să-şi deschidă curînd lucrările. — *566*.

810 Mobilizarea resurselor de materii prime a constituit una din sarcinile principale ale politicii economice a Republicii sovietice în cadrul planului de refacere a industriei. Această problemă a fost dezbătută la 18 februarie 1921, în cea de a 10-a şedinţă a Comisiei economice a C.C.P., sub preşedinţia lui V.I. Lenin. Comisia a creat un grup de lucru special (preşedinte — V.I. Lenin, membri — N. I. Muralov, din partea Comisariatului poporului pentru agricultură, V.P. Noghin, A.I. Rîkov, din partea Consiliului economic superior), care trebuia să examineze în detaliu problema colectării de materii prime.

www.dacoromanica.ro

Însemnările de față au fost făcute de V.I. Lenin, pe cît se pare, la 26 februarie 1921, în timpul ședinței acestei comisii.

Ulterior, problema materiilor prime a fost examinată de Consiliul Comisarilor Poporului la 1 martie 1921, precum și în ședința comisiei speciale paritare a Consiliului economic superior și a Comisariatului poporului pentru aprovizionare. La 7 aprilie 1921, proiectul de hotărîre cu privire la colectarea de materii prime a fost aprobat de C.C.P. — *567*.

www.dacoromanica.ro

INDICE DE NUME*

A

Adamovici, R.A. (n. 1874) — specialist în îmbunătăţiri funciare, economist, statistician; începînd din mai 1921 a lucrat ca director al subsecţiei experimentări şi îmbunătăţiri funciare din Comisariatul poporului pentru agricultură. — *245.*

Adler, Viktor (1852—1918) — unul dintre organizatorii şi liderii social-democraţiei austriece, redactor al ziarului „Arbeiter-Zeitung" (vezi şi vol. 34, p. 550) **. — *408.*

Adoratski, V.V. (1878—1945) — membru al partidului bolşevic din 1904, eminent propagator al marxismului, om de ştiinţă (vezi şi vol. 44, p. 622). — *265, 270—271, 272—273.*

Akselrod, L.I. (Ortodox) (1868—1946) — filozof şi critic literar; a participat la mişcarea social-democrată (vezi şi vol. 18, p. 452—453). — *521.*

Akselrod, P.B. (1850—1928) — unul din liderii menşevismului (vezi şi vol. 4, p. 499; vol. 48, p. 438). — *524.*

Akselrod, T.L. (1888—1938) — membru de partid din 1917. În anii 1920—1921 a condus secţia de presă a Internaţionalei Comuniste. Începînd din 1922 a lucrat la Comisariatul poporului pentru afacerile externe (vezi şi vol. 50, p. 524). — *138.*

Aleksinski, G.A. (n. 1879) — la începutul activităţii sale politice a fost social-democrat. În anii reacţiunii a fost unul dintre

---

* Avînd în vedere marele număr de nume menţionate în volumul de faţă, la persoanele pentru care în indicele din volumele precedente s-au dat informaţii amănunţite, aici, de regulă, sînt prezentate doar datele în legătură cu anii 1921—1923. Referitor la persoanele care sînt menţionate pentru prima oară în acest volum se dau informaţii mai amănunţite. Despre unele persoane nu s-au putut afla nici un fel de date.

** Aici şi mai departe au fost puse în paranteze trimiterile la volumele precedente ale prezentei ediţii în ale căror indice de nume se pot găsi date mai amănunţite despre persoana respectivă.

www.dacoromanica.ro

organizatorii grupului antipartinic „Vpered" (vezi şi vol. 15, p. 526). — *419*.

Algasov, V.A. (1887—1938) — în anii 1917—1918 a fost membru al C.C. al socialiştilor-revoluţionari de stînga, a făcut parte din colegiul Comisariatului poporului pentru justiţie. În 1918 a intrat în P.C.(b) din Rusia. — *441*.

Alliluev, S.I. (1866—1945) — membru de partid din 1896 (vezi şi vol. 51, p. 508). — *96*.

Alliluieva, N.S. (1901—1932) — membru de partid din 1918. Începînd din 1918 a lucrat la secretariatul Consiliului Comisarilor Poporului. — *95*.

Alski, A.O. (1892—1939) — membru al partidului bolşevic din 1917. În anii 1921—1922 — adjunct al comisarului poporului pentru finanţe al R.S.F.S.R. (vezi şi vol. 44, p. 622). — *2*, *16*, *260*.

Andreev, A.A. (n. 1895) — membru de partid din 1914. În anii 1920—1922 a fost secretar al C.C.S. din Rusia (vezi şi vol. 44, p. 623). — *116*, *329*.

Anikst, A.M. (1887—1941) — membru de partid din 1919. În anii 1918—1922 a fost membru al colegiului şi adjunct al comisarului poporului pentru problemele muncii (vezi şi vol. 52, p. 497). — *308*.

Antonov-Ovseenko, V.A. (1883—1938) — membru de partid din 1917, comandant sovietic de seamă. În decembrie 1921 a făcut parte dintr-o comisie pentru cercetarea stării de lucruri de la Kronştadt (vezi şi vol. 35, p. 528—529). — *389*.

Aprelev, A.P. (n. 1887) — membru de partid din 1919; în 1918 — preşedinte al C.C. al sindicatului lucrătorilor din transportul fluvial, membru al colegiului pentru conducerea transportului fluvial al R.S.F.S.R. — *447*.

Armand, V.A. (n. 1901) — membră de partid din 1921; fiica mai mică a Inessei Armand, militantă de seamă a mişcării muncitoreşti şi comuniste internaţionale. Din 1920 pînă în 1927 a studiat la Atelierele superioare de artă şi tehnică. — *78*.

Artem (Sergheev, F.A.) (1883—1921) — membru de partid din 1901. De la Congresul al VI-lea al P.M.S.D.(b) din Rusia — membru al C.C. În 1920 — împuternicit extraordinar al C.C. al P.C.(b) din Rusia şi al C.E.C. din Rusia în Başkiria, conducător al Organizaţiei pentru ajutorarea Başkiriei (vezi şi vol. 35, p. 529).— *482*.

Autor — *vezi* Egorov, N.M.

www.dacoromanica.ro

Autor — *vezi* Guest, Lesly Heidn.

Autorul scrisorii — *vezi* Sedelnikov, G.I.

Avanesov, V.A. (1884—1930) — membru de partid din 1903. În 1919 şi la începutul anului 1920 — membru al colegiului Comisiei controlului de stat. Din 1920 pînă în 1924 — adjunct al comisarului poporului pentru Inspecţia muncitorească-ţărănească, membru al colegiului Cekăi, iar în 1924—1925 — adjunct al comisarului poporului pentru comerţul exterior (vezi şi vol. 44, p. 623). — *2, 9, 32, 67, 83, 127, 149, 252, 256, 288, 317, 321, 365, 371, 372, 478.*

B

Badaev, A.E. (1883—1951) — membru de partid din 1904. Deputat în Duma a IV-a de stat din partea muncitorilor din gubernia Petersburg, a făcut parte din fracţiunea bolşevică din Dumă. În anii 1919—1920 — preşedinte al conducerii Comunei unice de consum din Petrograd, iar din vara anului 1920 — preşedinte al Asociaţiei de consum şi al Comunei de consum din Moscova (vezi şi vol. 23, p. 559). — *423, 488.*

Bagaev, M.A. (1874—1949) — membru de partid din 1892, unul dintre organizatorii şi conducătorii „Uniunii de nord a muncitorilor". A participat la revoluţia din 1905—1907; delegat la Conferinţa de la Tammerfors şi la Congresul al IV-lea al P.M.S.D.R. În repetate rînduri a fost arestat şi deportat. În 1912 s-a retras din activitatea revoluţionară. Din iunie 1917 pînă în 1921 — vicepreşedinte al conducerii cooperativelor de consum din Novonikolaevsk (astăzi Novosibirsk). În anii 1921—1923 — şef al secţiei depozite a filialei din Siberia a Uniunii centrale a cooperativelor de consum. În 1924 a fost reprimit în partid. Din 1924 a lucrat în sectorul economic şi sindical. — *233.*

Bak, B.A. (1897—1938) — membru de partid din 1917. În 1921 — vicepreşedinte al Cekăi guberniale din Irkutsk. — *70.*

Ballister, J. — *vezi* Minor, Robert.

Ballod, Karl (1864—1931) — economist german (vezi şi vol. 44, p. 623). — *169.*

Başa, N.A. (1883—1957) — membru de partid din 1917. În anii 1921—1923 — membru al colegiului Comisariatului poporului pentru finanţe şi şef al Depozitului de obiecte de valoare al R.S.F.S.R. (vezi şi vol. 52, p. 500). — *152, 153.*

Beatty, Bessy (1886—1947) — scriitoare americană. În 1917 a venit în Rusia, unde a fost martoră a evenimentelor din timpul

www.dacoromanica.ro

Revoluției din Octombrie. În 1918 și în 1921 s-a întîlnit cu V.I. Lenin. Cartea ei „Inima roșie a Rusiei" este pătrunsă de simpatie față de masele revoluționare. În 1921 a mers cu trenul cu brigăzi de agitație „Revoluția din Octombrie" în regiunea înfometată a Volgăi. În ultimii ani ai vieții a lucrat în S.U.A. în calitate de comentator la posturile de radio. — *60*, *86*.

Bebel, August (1840—1913) — unul dintre cei mai de seamă militanți ai social-democrației germane și ai mișcării muncitorești internaționale (vezi și vol. 4, p. 500—501). — *409*, *524*.

Begghe, K.M. (1884—1938) — membru de partid din 1902. Pînă în 1918 a fost membru al Partidului social-democrat muncitoresc din Letonia. În 1922 — membru al colegiului și împuternicit al Comisariatului poporului pentru comerțul exterior la Petrograd. — *312*, *313*.

Béla Kun — *vezi* Kun, Béla.

Beleakov, A.A. (1870—1927) — membru de partid din 1903. După Revoluția din Octombrie a lucrat în sectorul economic și în presă (vezi și vol. 52, p. 500). — *97*, *195*.

Belenki, A.I. (1883—1941) — membru de partid din 1902. După Revoluția din Octombrie a lucrat în organele Cekăi; din 1919 pînă în 1924 a fost șeful serviciului de pază personală a lui V.I. Lenin (vezi și vol. 41, p. 562). — *265*, *486*.

Belov, A.A. — director al Magazinului universal de stat (GUM). În perioada aprilie-noiembrie 1922 — membru al conducerii secției centrale pentru comerț a Consiliului economic superior. — *49*, *170*, *185*, *194*, *245*.

Besprozvannîi, I.M. (1884—1952) — inginer mecanic, autor al unor articole tratînd despre organizarea științifică a muncii în uzinele americane. În anii 1920—1925 a lucrat la Institutul central pentru problemele muncii. Ulterior a desfășurat activitate științifică și didactică. — *322*.

Bobrovskaia (Zelikson), Ț.S. (1876—1960) — membră de partid din 1898, revoluționară de profesie. După Revoluția din Octombrie a desfășurat o vastă activitate politică și publicistică la Moscova și Leningrad. În anii 1928—1940 a lucrat în cadrul Internaționalei Comuniste, iar din 1940 — la Institutul Marx-Engels-Lenin de pe lîngă C.C. al P.C.(b) al U.R.S.S. (vezi și vol. 46, p. 542). — *48*.

Bogdanov, P.A. (1882—1939) — membru de partid din 1905. Din 1921 pînă în 1925 a fost președinte al Consiliului economic superior și membru al C.C.P. al R.S.F.S.R. (vezi și vol. 44, p. 624—625). — *3*, *5*, *23*, *51*, *64*, *70*, *83*, *87*, *92*, *100—103*, *111*, *122*, *157*, *361*, *502*.

www.dacoromanica.ro

Bogolepov, D.P. (1885—1941) — membru de partid din 1907. În 1918 — membru al colegiului Comisariatului poporului pentru finanțe, adjunct al comisarului poporului pentru finanțe (vezi și vol. 50, p. 529). — *449.*

Bonci-Bruevici, M.A. (1888—1940) — inginer sovietic, specialist de seamă în domeniul radiotehnicii. Începînd din 1918 a condus laboratorul de radio din Nijni Novgorod (vezi și vol. 45, p. 626—627). — *44, 78, 294, 295, 306.*

Bonci-Bruevici, V.D. (1873—1955) — membru de partid din 1895. În 1904 a condus serviciul de expediție al C.C., iar apoi a organizat editarea de literatură bolșevică (editura „V. Bonci-Bruevici și N. Lenin"). După Revoluția din Octombrie a fost șef al direcției treburilor de pe lîngă Consiliul Comisarilor Poporului. În anii următori a fost directorul sovhozului „Lesnîie poleani" de lîngă Moscova; ulterior a desfășurat activitate științifică (vezi și vol. 8, p. 595). — *145, 146, 404.*

Bonomi, Ivanoe (1873—1951) — om de stat italian. Socialist de dreapta. În 1921—1922 a prezidat un guvern de coaliție, format din reprezentanți ai partidelor burgheze și ai social-reformiștilor (vezi și vol. 30, p. 492—493; vol. 44, p. 625). — *156.*

Borchardt, Julian (1868—1932) — social-democrat german, economist și publicist (vezi și vol. 30, p. 491). — *426.*

Bordiga, Amadeo (n. 1889) — om politic italian. În 1921 a participat la întemeierea Partidului Comunist Italian și pînă în 1926 a făcut parte din organele sale conducătoare; a dus o politică sectară de stînga, s-a ridicat împotriva tacticii Internaționalei Comuniste de creare a frontului unic antifascist (vezi și vol. 44, p. 625). — *361.*

Bourderon, Albert (n. 1858) — socialist francez. A participat la Conferința de la Zimmerwald, unde s-a situat pe poziții centriste (vezi și vol. 49, p. 593). — *525.*

Bricikina, S.B. (n. 1883) — membră de partid din 1903. În 1919—1920 a lucrat la C.C.P. ca șefă a cancelariei, apoi ca secretară a C.C.P. (vezi și vol. 51, p. 512). — *491.*

Briuhanov, N.P. (1878—1943) — membru de partid din 1902. Începînd din 1918 — membru al colegiului Comisariatului poporului pentru aprovizionare, adjunct al comisarului poporului, iar din 1921 — comisar al poporului pentru aprovizionare (vezi și vol. 38, p. 497). — *93, 146, 214, 354, 486.*

Budionnîi, S.M. (n. 1883) — membru de partid din 1919. În anii intervenției militare și ai războiului civil a comandat Armata I de cavalerie (vezi și vol. 43, p. 496). — *490.*

www.dacoromanica.ro

Buharin, N.I. (1888—1938) — a intrat în partid în 1906. După Revoluția din Octombrie a fost redactor al „Pravdei", membru al Biroului Politic al C.C., membru al Comitetului Executiv al Internaționalei Comuniste (vezi și vol. 41, p. 564). — *20, 82, 121, 152, 163, 177, 178, 182, 307, 323, 336, 345, 360, 361, 397, 436, 500.*

Buharțev, P.V. (n. 1886) — din 1904 pînă în 1917 a fost socialist-revoluționar. Începînd din 1918 — membru al P.C.(b) din Rusia. Din aprilie 1920 — împuternicit al Comisariatului poporului pentru comerțul exterior în Caucazul de nord. — *487.*

Burakova, M.N. (n. 1892) — membră de partid din 1918. În anii 1920—1925 — secretară tehnică a Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia. Ulterior a desfășurat activitate pe linie de partid, de stat și în sectorul științific. — *165.*

Burdukov, A.A. (n. 1880) — membru de partid din 1905. După Revoluția din Octombrie — comisar al statului-major al Districtului militar Moscova, adjunct al comandantului, iar apoi comandant al Districtului militar Moscova; concomitent a fost membru al Comitetului apărării din Moscova (vezi și vol. 52, p. 502—503). — *483.*

Burianov, A.F. (n. 1880) — menșevic. Deputat în Duma a IV-a de stat din partea guberniei Taurida, a făcut parte din fracțiunea social-democrată din Dumă (vezi și vol. 24, p. 527). — *423.*

C

Carr, John (Catterfeld, L) (n. 1880) — în 1921 a fost reprezentant al Partidului Comunist din S.U.A. în Comitetul Executiv al Internaționalei Comuniste. — *67.*

Cebotarev, I.N. (1861—1934) — narodovolist, militant revoluționar din 1886. A fost implicat în procesul lui A.I. Ulianov; cunoștință apropiată a familiei Ulianov încă din perioada cînd aceștia locuiau la Simbirsk. Din 1906 pînă în 1922 a lucrat la școala din stația Popovka (vezi și vol. 46, p. 544). — *16.*

Ceiko, I.A. (Ceika) — inginer electrotehnic. — *43, 77.*

Cernov, V.M. (1876—1952) — unul dintre liderii partidului socialist-revoluționar. Din mai pînă în august 1917 a fost ministru al agriculturii în guvernul provizoriu burghez (vezi și vol. 32, p. 589). — *429, 430, 431.*

Cerveakov, A.G. (1892—1937) — membru de partid din 1917. În 1918 a fost comisar pentru problemele Bielorusiei pe lîngă C.C.P. al R.S.F.S.R. În 1919 a participat la crearea R.S.S. Bieloruse; a fost comisar al poporului pentru învățămînt al Bielorusiei,

www.dacoromanica.ro

membru al C.E.C. din Rusia şi adjunct al comisarului poporului pentru învăţămînt al Lituaniei şi Bielorusiei. Începînd din 1920 — preşedinte al C.E.C. din Rusia şi al C.C.P. al Bielorusiei, iar din 1923 — unul dintre preşedinţii C.E.C. al U.R.S.S., membru al C.C. al P.C.(b) din Bielorusia. — *496*.

Churchill, Winston (1874—1965) — om politic englez, conservator. În anii 1918—1921, ca ministru de război, a fost unul dintre inspiratorii intervenţiei armate împotriva Rusiei Sovietice (vezi şi vol. 41, p. 566). — *496*.

Cibrario. — *189*.

Cicerin, G.V. (1872—1936) — membru al P.M.S.D.R. din 1905; în perioada reacţiunii a fost adept al menşevismului; în anii primului război mondial s-a situat pe poziţii internaţionaliste; în 1917 a intrat în P.C.(b) din Rusia. Din 1918 pînă în 1930 a fost comisar al poporului pentru afacerile externe (vezi şi vol. 37, p. 676—677). — *8*, *17*, *33*, *48*, *88*, *89*, *114*, *122*, *136*, *138*, *156*, *158*, *159*, *164*, *179*, *198*, *204*, *211*, *213*, *227*, *234*, *238*, *253*, *255*, *297*, *341*, *356*, *359*, *475*, *491*, *492*, *495*.

Ciheidze, N.S. (1864—1926) — unul dintre liderii menşevismului. Deputat în Dumele a III-a şi a IV-a de stat din partea guberniei Tiflis, lider al fracţiunii menşevice din Duma a IV-a (vezi şi vol. 24, p. 528—529). — *423*.

Cihenkeli, A.I. (n. 1874) — menşevic. Deputat în Duma a IV-a de stat din partea regiunilor Batumi şi Kars şi a districtului Suhumi. În Dumă a făcut parte din fracţiunea menşevică (vezi şi vol. 24, p. 529). — *423*.

Cirkin, V.G. (1877—1954) — membru de partid din 1920. În anii 1904—1918 a fost menşevic. Din 1920 pînă în 1922 a fost membru al prezidiului Biroului din Sud al C.C.S. din Rusia, membru al C.E.C. din Ucraina, vicepreşedinte şi apoi preşedinte al Uniunii centrale a cooperativelor de consum din Ucraina. Ulterior a deţinut funcţii de răspundere în transportul feroviar. — *61*.

Ciubar, V.I. (1891—1941) — membru de partid din 1907. Din 1920 pînă în 1922 a fost preşedinte al Consiliului economic superior al R.S.S. Ucrainene şi, în acelaşi timp, membru al prezidiului C.E.S. al R.S.F.S.R.; director general al industriei carbonifere din Donbass. La Congresul al X-lea al partidului a fost ales membru supleant al C.C., iar la Congresul al XI-lea — membru al C.C. al P.C.(b) din Rusia (vezi şi vol. 43, p. 497—498). — *44*, *336*, *340*, *355*.

Ciuţkaev, S.E. (1876—1946) — a intrat în partid în 1903. În anii 1921—1922 a fost vicepreşedinte, iar apoi preşedinte al Comitetului revoluţionar din Siberia (vezi şi vol. 51, p. 514). — *32*, *33*, *108*, *233*.

www.dacoromanica.ro

Comandantul Kremlinului — *vezi* Peterson, R.A.

Cunow, Heinrich (1862—1936) — social-democrat german de dreapta, istoric, sociolog și etnograf, profesor. La început a aderat la marxism, apoi a devenit revizionist și falsificator al marxismului (vezi și vol. 26, p. 511). — *243*, *390*, *528*, *529*.

Curzon, George Nathaniel (1859—1925) — om politic și diplomat englez. În anii 1919—1924 a fost ministru de externe al Marii Britanii (vezi și vol. 41, p. 567). — *495*.

D

Danișevski, K.H. (1884—1941) — membru de partid din 1900. Începînd din 1921 — șeful Comitetului principal pentru exploatări forestiere, apoi a lucrat în domeniul administrativ-economic (vezi și vol. 20, p. 542—543). — *119*, *491*.

Danski, B.G. (Komarovski, K.A., X) (n. 1883) — membru al P.P.S. din 1901. În 1911 a fost primit în P.M.S.D.R.; a colaborat la ziarele „Zvezda" și „Pravda". În 1913—1914 — redactor al revistei „Voprosî Strahovaniia" (vezi și vol. 48, p. 445). — *425*.

David, Eduard (1863—1930) — unul dintre liderii aripii de dreapta a social-democrației germane, de profesiune economist; s-a situat pe poziția revizuirii teoriei marxiste în problema agrară și a încercat să demonstreze „trăinicia" micii gospodării în capitalism (vezi și vol. 6, p. 544—545). — *406*, *427*.

Deutsch, L.G. (1855—1941) — a participat la mișcarea narodnică, iar apoi la mișcarea social-democrată; după Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. — menșevic (vezi și vol. 10, p. 519). — *523*.

Dovgalevski, V.S. (1885—1934) — membru de partid din 1908. În anii 1921—1924 a fost comisar al poporului pentru poștă și telegraf (vezi și vol. 44, p. 629). — *70*, *294—295*.

Duggan, M.I. — cetățean american, specialist în domeniul organizării, construcției și exploatării rețelei telefonice-telegrafice. — *500*.

Duhonin, N.N. (1876—1917) — general în armata țaristă, monarhist. După Revoluția din Octombrie s-a proclamat comandant suprem și a încercat să organizeze o rebeliune contrarevoluționară împotriva Puterii sovietice (vezi și vol. 35, p. 533). — *435*.

Dzerjinski, F.E. (1877—1926) — membru de partid din 1895. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost președinte al Comisiei extraordinare pentru lupta împotriva contrarevoluției și sabotajului (Ceka). Începînd din 1921 a ocupat și postul de comisar al poporului pentru căile de comunicație; membru al C.C. al P.C.(b) din Rusia (vezi și vol. 35, p. 534). — *45*, *288*, *294*, *306—308*, *312*, *328*, *352*, *468*, *483*, *484*.

www.dacoromanica.ro

E

Egorov, N.M. (n. 1871) — a fost deputat în Duma a III-a de stat, membru al fracţiunii social-democrate (vezi şi vol. 22, p. 571) — *166*.

Eiduk, A.B. (1886—1938) — membru de partid din 1903. În anii 1919—1922 a fost membru al colegiului Cekăi, împuternicit special al Consiliului Apărării pentru direcţiile generale ale combustibililor, reprezentant al guvernului sovietic pe lîngă Administraţia ajutorului american (ARA) (vezi şi vol. 52, p. 505). — *99, 356*.

Ejov, I.K. (n. 1885) — membru de partid din 1918. În anii 1918—1924 — şeful Direcţiei centrale a depozitelor de stat de pe lîngă Consiliul economic superior. — *259*.

Elţin, B.M. (n. 1875) — a intrat în partid în 1897. În anii 1919—1920 a fost preşedinte al Comitetului revoluţionar din Ufa — *482*.

Emelianov, N.A. (1871—1958) — muncitor, membru de partid din 1904. În perioada iulie-august 1917, din însărcinarea partidului l-a ascuns la Razliv pe V.I. Lenin, care era urmărit de poliţia guvernului provizoriu. De la sfîrşitul anului 1921 a lucrat la reprezentanţa comercială a U.R.S.S. în Estonia. — *27—28, 110*.

Engels, Friedrich (1820—1895). — *11, 426, 520, 522, 545*.

Enukidze, A.S. (1877—1937) — membru de partid din 1898. În anii 1918—1922 — membru al Prezidiului şi secretar al C.E.C. din Rusia (vezi şi vol. 48, p. 447). — *51—52, 61, 62, 63, 64, 95—96, 126, 130—131, 183, 187—188, 240*.

Ermakov, V.S. (n. 1888) — membru de partid din 1917. În anii 1922—1925 — membru al colegiului Comisariatului poporului pentru comerţ exterior (vezi şi vol. 51, p. 517). — *339*.

Ermanski, A. (Kogan, O.A.) (1866—1941) — social-democrat, menşevic. În 1918 a fost membru al Comitetului Central al menşevicilor. În 1921 s-a retras din partidul menşevicilor; a desfăşurat activitate ştiinţifică la Moscova (vezi şi vol. 45, p. 659). — *321—322*.

F

Farbman, M.S. (n. 1880) — din 1920 a fost corespondent la Moscova, mai întîi al ziarului „Chicago Daily News", iar după aceea al ziarelor „Manchester Guardian" şi „Observer". — *350*.

www.dacoromanica.ro

Fedoseev, N.E. (1871—1898) — unul dintre primii marxişti din Rusia, organizator şi conducător al unor cercuri marxiste (vezi şi vol. 45, p. 659—660). — *40—41.*

Fofanova, M.V. (n. 1883) — membră de partid din aprilie 1917. După Revoluţia din Octombrie, pînă în 1925 a lucrat la Comisariatul poporului pentru agricultură (vezi şi vol. 49, p. 598). — *144—145.*

Fomin, V.V. (1884—1942) — membru de partid din 1910. Începînd din ianuarie 1921 a fost preşedinte al Consiliului superior al transporturilor, adjunct al comisarului poporului pentru căile de comunicaţie (vezi şi vol. 42, p. 539—540). — *4, 19, 52—53, 54, 90—91, 133—135, 149, 168, 188, 361—362.*

Foss, E.N. (1867—1940) — student la Universitatea din Kazan; a fost arestat o dată cu V.I. Lenin pentru participare la întrunirea studenţească din 4 decembrie 1887 şi apoi deportat la Ufa, sub supravegherea poliţiei. După Revoluţia din Octombrie a lucrat în diferite instituţii sovietice. — *318.*

Fotieva, L.A. (n. 1881) — membră de partid din 1904. Din 1918 a fost secretară a C.C.P. şi C.M.A. şi totodată secretară a lui V.I. Lenin (vezi şi vol. 44, p. 630). — *79, 80, 81—82, 95, 104, 115, 130, 202, 234, 277, 291, 298, 299, 311, 315, 319—320, 365—366, 370.*

Frolov, K.S. — ţăran din satul Alakaevka. — *126.*

Frumkin, M.I. (1878—1939) — membru de partid din 1898. Din 1918 pînă în martie 1922 a fost membru al colegiului, apoi adjunct al comisarului poporului pentru aprovizionare. Începînd din aprilie 1922 — adjunct al comisarului poporului pentru comerţul exterior al R.S.F.S.R. (vezi şi vol. 45, p. 660). — *17, 146—147, 246, 247, 248, 249, 300, 301, 350, 369, 371, 373.*

Frunze, M.V. (1885—1925) — membru de partid din 1904. În anii războiului civil a fost comandant de armată, comandant al Grupului de sud al Frontului de est, comandant al Fronturilor de est, Turkestan şi de sud (împotriva lui Vranghel) (vezi şi vol. 50, p. 535—536). — *490.*

Frye, Robert B. (n. 1840) — cetăţean american. — *23.*

Fullte — reprezentant al companiei Krupp. — *245.*

G

Gamma — *vezi* Martov, L.

Ganeţki (Fürstenberg), I.S. (1879—1937) — membru de partid din 1896, militant de seamă al mişcării revoluţionare poloneze

www.dacoromanica.ro

şi ruse. În anii 1921—1923 — membru al colegiului Comisariatului poporului pentru afacerile externe (vezi şi vol. 22, p. 573). — *35, 253, 264—265, 275—276, 278, 413.*

Gapon, G.A. (1870—1906) — preot; provocator, agent al ohranei ţariste (vezi şi vol. 9, p. 528). — *542.*

Ghetie, F.A. (1863—1938) — mare specialist în boli interne; a lucrat la Direcţia medico-sanitară a Kremlinului încă de la înfiinţarea ei. Începînd din 1919, medic personal al lui V.I. Lenin (vezi şi vol. 53, p. 515). — *80, 135, 319.*

Ghittis, V.M. (1881—1938) — colonel în vechea armată rusă; în 1918 a intrat în serviciul Armatei Roşii. Din mai 1920 pînă în iulie 1921 — comandant al Frontului din Caucaz (vezi şi vol. 43, p. 499—500). — *490.*

Gleasser, M.I. (1890—1951) — membră de partid din 1917. Din 1917 pînă în 1924 a lucrat la secretariatul Consiliului Comisarilor Poporului (vezi şi vol. 51, p. 519). — *15, 78, 81, 165, 235, 332.*

Gleb Maksimilianovici — *vezi* Krjijanovski, G.M.

Goihbarg, A.G. (1883—1962) — membru de partid din 1919 pînă în 1924. Din octombrie 1920 pînă în 1924 — membru al colegiului Comisariatului poporului pentru justiţie, membru al Micului C.C.P. (vezi şi vol. 51, p. 519). — *31, 290.*

Goldenberg, I.P. (1873—1922) — social-democrat; după Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. a aderat la bolşevici; ziarist. În timpul primului război mondial a fost defensist. În 1920 a fost reprimit în partidul bolşevic (vezi şi vol. 49, p. 600). — *30, 121.*

Goodrich, James Putnam (n. 1864) — membru al Comitetului executiv al Partidului republican din S.U.A., în anii 1917—1921 — guvernator al statului Indiana. — *17.*

Gorbunov, N.P. (1892—1938) — membru de partid din 1917. Din 1920 — director al treburilor C.C.P. al R.S.F.S.R., apoi al C.C.P. al U.R.S.S. şi al C.M.A., membru al Comisiei de stat a planificării a U.R.S.S. (vezi şi vol. 45, p. 660). — *6, 7, 8, 12—13, 16, 23, 32, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 53, 65, 70, 71, 76, 77, 78, 88, 92, 132—133, 134—135, 161—162, 170—171, 181, 184—185, 192, 193, 194, 197, 203—204, 205—206, 210, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223—224, 227, 240, 241, 247, 250, 255, 257, 342, 343, 356, 365, 366, 386, 462, 475.*

Gorbunov, P.P. (1885—1937) — membru de partid din 1918. Din februarie 1921 pînă în februarie 1922 — secretar general al Comisariatului poporului pentru afacerile externe; din septembrie

www.dacoromanica.ro

1921 — membru al colegiului acestui comisariat (vezi şi vol. 52, p. 509). — *7, 8, 77—78, 121, 138.*

Gorev, A.A. (1884—1953) — specialist în domeniul electrotehnicii. În anii 1902—1907 a participat la mişcarea studenţească revoluţionară. Începînd din 1919 — profesor la Institutul politehnic din Petrograd. A participat la elaborarea planului GOELRO, a fost preşedintele Comisiei pentru întocmirea planului de electrificare din Direcţia generală a electrificării, membru al Comisiei de stat a planificării, consultant al Institutului de proiectări hidroenergetice etc. — *169.*

Gorki, Maxim (Peşkov, A.M.) (1868—1936). — *73—75, 82, 210, 323, 324, 489, 543.*

Greşnova, K.M. (n. 1876) — felceriţă. În perioada 1913—1952 a lucrat la spitalul Botkin. După ce V.I. Lenin a fost operat pentru a i se extrage glonţul, ea mergea la Kremlin pentru a-i face pansamentul. — *309.*

Grimm, Robert (1881—1958) — unul dintre liderii Partidului social-democrat elveţian. În anii primului război mondial a fost preşedinte al Comisiei internaţionale socialiste; centrist (vezi şi vol. 26, p. 515). — *429, 525.*

Groman, V.G. (n. 1874) — în 1920 a fost preşedinte al comisiei pentru stabilirea daunelor provocate economiei naţionale a Rusiei de războiul imperialist şi de războiul civil; din 1921 — membru al Comisiei de stat a planificării (vezi şi vol. 36, p. 695). — *31.*

Gubkin, I.M. (1871—1939) — geolog de seamă. Membru de partid din 1921. Începînd din 1919 a deţinut posturi de conducere în instituţiile centrale care aveau în competenţa lor industria petrolului şi explorările geologice (vezi şi vol. 45, p. 660). — *497.*

Guest, Lesly Heidn (n. 1877) — militant englez pe tărîm obştesc, publicist; membru al partidului laburist (vezi şi vol. 41, p. 574). — *234.*

Gusev, A.I. — ţăran din gubernia Tver. — *113.*

Gusev, S.I. (Drabkin, I.D.) (1874—1933) — membru de partid din 1896. În anii 1921—1923 — şeful Direcţiei politice şi membru al Consiliului militar-revoluţionar al republicii (vezi şi vol. 40, p. 449). — *127.*

H

Haidarov, K. (n. 1899) — tîmplar, sculptor în lemn; participant la expoziţia de artă populară din 1923 de la Moscova. Din 1958 — membru al Uniunii artiştilor plastici din U.R.S.S. — *390—391.*

www.dacoromanica.ro

Halatov, A.B. (1896—1938) — membru de partid din 1917. Din 1921 — membru al colegiului Comisariatului poporului pentru aprovizionare al R.S.F.S.R., președinte al comisiei C.C.P. pentru aprovizionarea muncitorilor (vezi și vol. 41, p. 574—575). — *6, 12.*

Hammer, Armand — secretar al firmei americane „Allied Drug and Chemical Corporation", căreia în 1921 guvernul sovietic i-a concesionat exploatarea minelor de azbest din Ural. În anii 1925—1930 Hammer a fost director administrativ al concesiunii din U.R.S.S. pentru producția și desfacerea furniturilor de birou. — *21, 92, 292, 293, 312—314.*

Hammer, Julius (n. 1874) — milionar american. A avut o atitudine de simpatie față de Revoluția din Octombrie. Între anii 1921 și 1927 a fost președinte al consiliului de administrație al concesiunii americane „Alamerico" pentru exploatarea minei de azbest din Alapaevsk (Ural). — *293.*

Harlov, V.N. (n. 1887) — membru de partid din 1917 (cu o întrerupere din 1923 pînă în 1930). În anii 1918—1920 a fost membru al colegiului Comisariatului poporului pentru agricultură (vezi și vol. 50, p. 538—539). — *455.*

Harriman, William Averell (n. 1891) — magnat al capitalului financiar american. — *157.*

Hartwig. — *48.*

Haskell, William Nephew (n. 1878) — colonel; în anii 1921—1922 — împuternicit al Administrației ajutorului american în Rusia (A.R.A.). — *358—359, 363.*

Haustov, V.I. (n. 1884) — menșevic. Deputat în Duma a IV-a de stat din partea muncitorilor din gubernia Ufa; a făcut parte din fracțiunea social-democrată. — *423.*

Hillman, Sidney (1887—1946) — activist sindical din America; originar din Lituania. Din 1907 a trăit în S.U.A., în 1921—1922 a venit la Moscova, unde s-a întîlnit cu V.I. Lenin și a discutat probleme privind crearea unei corporații industriale ruso-americane pentru sprijinirea refacerii economice a Rusiei Sovietice. În 1945 a participat la constituirea Federației Sindicale Mondiale. — *183.*

Hinciuk, L.M. (1868—1944) — membru de partid din 1920. Din 1921 pînă în 1926 a fost președinte al consiliului de conducere al Uniunii centrale a cooperativelor de consum (vezi și vol. 44, p. 633). — *3, 57, 64, 91, 190, 235—236, 251, 313, 324—325, 329—330.*

Hodorovski, I.I. (1885—1940) — membru de partid din 1903. În anii 1921—1922 a fost secretar al Biroului din Siberia al C.C.

www.dacoromanica.ro

al P.C.(b) din Rusia, din 1922 — membru al colegiului Comisariatului poporului pentru învăţămînt. În anii 1924—1928 a fost adjunct al comisarului poporului pentru învăţămînt (vezi şi vol. 45, p. 661). — *363*.

Hoover, Herbert Clark (1874—1964) — om politic american, mare capitalist; începînd din 1919 — preşedintele Administraţiei ajutorului american (A.R.A.). În anii 1921—1928 a fost ministru al comerţului în S.U.A. (vezi şi vol. 53, p. 518). — *358—359*, *363*.

Huysmans, Camille (n. 1871) — unul dintre cei mai vechi militanţi ai mişcării muncitoreşti din Belgia. În anii 1904—1919 a fost secretar al Biroului socialist internaţional al Internaţionalei a II-a. În timpul primului război mondial s-a situat pe poziţii centriste (vezi şi vol. 17, p. 605—606). — *428*.

Hyndman, Henry Mayers (1842—1921) — socialist englez; reformist (vezi şi vol. 48, p. 451). — *527*.

I

Iagoda, G.G. (1891—1938) — a intrat în partid în 1907. A desfăşurat activitate de partid la Nijni Novgorod şi la Petrograd. În anii 1919—1922 a fost membru al colegiului Comisariatului poporului pentru comerţul exterior; începînd din 1920 a deţinut funcţii de răspundere în cadrul Cekăi, în Direcţia politică de stat, în Comisariatul poporului pentru afacerile interne. În 1937, pentru activitate antipartinică, a fost scos din rîndurile membrilor Comitetului Central şi exclus din partid. — *80*.

Iahontov, V.I. (1877—1926) — membru de partid din 1917. Din 1922 a fost membru al colegiului Comisariatului poporului pentru justiţie, membru al Micului Consiliu al Comisarilor Poporului. — *224—226*.

Iakovenko, V.G. (1889—1938) — membru de partid din iulie 1917. Din 1920 pînă în 1922 a fost preşedinte al Comitetului revoluţionar şi al Comitetului executiv judeţean Kansk, apoi vicepreşedinte al Comitetului executiv gubernial Krasnoiarsk. Din 1922 pînă în 1923 — comisar al poporului pentru agricultură al R.S.F.S.R. (vezi şi vol. 45, p. 661—662). — *94*, *99*, *107*, *195—196*, *286*.

Iakubov, A.S. (1882—1923) — membru de partid din 1900. După Revoluţia din Octombrie a fost membru al colegiului Comisariatului poporului pentru aprovizionare al R.S.F.S.R., membru al Consiliului militar-revoluţionar al republicii, comisar al poporului pentru Inspecţia muncitorească-ţărănească în Ucraina. — *444*.

www.dacoromanica.ro

Iaroslavski, E.M. (1878—1943) — membru de partid din 1898. În 1921 a fost secretar al C.C. al P.C.(b) din Rusia (vezi şi vol. 15, p. 542). — *107, 444.*

Iarros, G.M. (1882—1965) — ziarist. În 1917 a fost corespondent al agenţiei americane „Associated Press". În 1924 s-a stabilit în Uniunea Sovietică, unde s-a ocupat cu ziaristica şi a desfăşurat activitate didactică. — *434—435.*

Ilin, P.P. (1886—1951) — în anii 1918—1923 a fost director al Uzinei de stat de automobile nr. 4 (astăzi fabrica de aparate de precizie din Moscova). — *102.*

Ioffe, A.A. (1883—1927) — membru de partid din 1917. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a deţinut posturi de răspundere în diplomaţie (vezi şi vol. 45, p. 662). — *136, 138, 156.*

Ionov, I.I. (1887—1942) — membru de partid din 1904. Începînd din 1918 — director al editurii Sovietului din Petrograd (vezi şi vol. 50, p. 541). — *143.*

Iordanski, N.I. (1876—1928) — social-democrat, menşevic; în 1921 a intrat în P.C.(b) din Rusia. Din luna noiembrie a aceluiaşi an — membru al colegiului Comisariatului poporului pentru învăţămînt. Ziarist (vezi şi vol. 49, p. 605). — *156.*

Ipatiev, V.N. (1867—1952) — profesor de chimie, academician. În anii 1921—1922 — membru al prezidiului şi şeful secţiei pentru industria chimică a Consiliului economic superior. În 1930, trimis în străinătate într-o delegaţie cu caracter ştiinţific, nu s-a mai întors. — *253.*

Iumagulov, H.I. (1891—1937) — membru de partid din 1918 pînă în 1922; a fost exclus pentru activitate naţionalistă. În 1927 a fost reprimit în calitate de candidat, iar în 1931 ca membru de partid. În anii 1919—1920 — preşedinte al Comitetului revoluţionar al Republicii Başkiria. Ulterior a lucrat în domeniul economic şi pe linie de stat. — *482.*

Iunusov, K. (1897—1956) — tîmplar. — *390.*

Izmailov, A.I. — membru de partid din 1917; în anii 1919—1920 — membru al Comitetului regional din Başkiria al P.C.(b) din Rusia; membru al colegiului Cekăi din Başkiria. — *482.*

Î

Împuternicitul lui Hammer — vezi Mishell, B.O.

J

Jagiełło, E.I. (n. 1873) — militant al mişcării muncitoreşti polineze, membru al P.P.S. — „leviţa" (vezi şi vol. 48, p. 453). — *424.*

www.dacoromanica.ro

Jeltov, I.I. (1890—1939) — membru de partid din 1917. A participat la insurecţia armată din octombrie la Moscova. După Revoluţia din Octombrie — preşedinte al Sovietului raional Bauman din Moscova, director al uzinei din Bejiţe (Breansk), preşedinte al Consiliului gubernial Moscova al sindicatelor, vicepreşedinte al Consiliului Comisarilor Poporului al Uzbekistanului, membru al colegiului Comisariatului poporului pentru problemele muncii al U.R.S.S. Începînd din 1931 a îndeplinit funcţia de şef al şantierelor de construcţii industriale din Celeabinsk, Ufa, precum şi alte funcţii. — *12—13*.

Jidelev, N.A. (1880—1950) — membru de partid din 1903. Participant activ la revoluţia din 1905—1907. A desfăşurat muncă de partid la Ivanovo-Voznesensk. În anii 1921—1923 — colaborator cu însărcinări speciale al Consiliului Comisarilor Poporului, apoi a deţinut posturi administrative la C.E.C. din Rusia; începînd din 1927 — membru al conducerii organizaţiei unionale pentru comerţul cu blănuri. — *322*.

Jouhaux, Léon (1879—1954) — militant reformist al mişcării sindicale franceze şi internaţionale. În anii primului război mondial s-a situat pe poziţii şoviniste (vezi şi vol. 41, p. 577). — *525*.

Junius — *vezi* Luxemburg, Rosa.

K

Kablukov, N.A. (1849—1919) — economist şi statistician; adept al narodnicismului liberal; profesor la Universitatea din Moscova. În 1917 a participat la activitatea Comitetului general agrar de pe lîngă guvernul provizoriu burghez (vezi şi vol. 11, p. 542). — *430*.

Kalinin, M.I. (1875—1946) — membru de partid din 1898. Începînd din martie 1919 — preşedinte al C.E.C. din Rusia, apoi al C.E.C. al U.R.S.S., iar de la Congresul al VIII-lea al P.C.(b) din Rusia — membru al C.C. (vezi şi volumul 45, p. 662). — *43*, *105*, *113*.

Kalnin, A.E. (1883—1950) — în 1904 a intrat în Partidul muncitoresc social-democrat din Letonia, a fost membru al C.C. al Social-democraţiei din Ţinutul leton; în perioada 1912—1917 s-a aflat în emigraţie în Australia; a fost membru al Partidului socialist australian; în mai 1917 s-a întors în patrie şi a intrat în P.M.S.D.(b) din Rusia. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost secretar al Sindicatului minerilor din Primorie; comisar pentru problemele muncii şi industriei al C.C.P. din Extremul Orient. În anii 1920—1921 — preşedinte al Sindicatului minerilor din sud, în 1921—1924 — şef al secţiei organizatorice a C.C. al Sindicatului minerilor. Ulterior a lucrat în domeniul economiei. — *34*, *368*.

www.dacoromanica.ro

Kamenev (Rozenfeld), L B. (1883—1936) — membru de partid din 1901. În perioada 1918—1926 — președinte al Sovietului din Moscova. A fost membru al Biroului Politic al C.C. (vezi și vol. 35, p. 537—538). — *8, 16, 43, 85—86, 94, 99, 105, 119, 120, 121, 126, 133, 145, 146, 151, 159—160, 161, 163—164, 171, 180, 186—187, 188, 203, 205, 206, 232, 238, 241, 265, 271, 272—273, 296, 328, 340, 348, 349, 350—351, 358, 359, 361, 376—377, 393, 469, 478, 487, 496.*

Kamo — vezi Ter-Petrosian, S.A.

Karahan, L.M. (1889—1937) — a aderat la mișcarea revoluționară în 1904. În 1913, la Petersburg, a intrat în organizația interraională a P.M.S.D.R. După evenimentele din iulie 1917 a intrat în partidul bolșevic. Începînd din 1918 — membru al colegiului Comisariatului poporului pentru afacerile externe, adjunct al comisarului; în anii 1921—1922 — reprezentant plenipotențiar al R.S.F.S.R. în Polonia (vezi și vol. 35, p. 538). — *114, 276, 277, 278, 284.*

Karelin, V.A (1891—1938) — unul dintre organizatorii partidului socialiștilor-revoluționari de stînga și membru al C.C. al acestui partid. În decembrie 1917 a intrat în Consiliul Comisarilor Poporului, în calitate de comisar al poporului pentru bunurile statului; a fost membru al colegiului Comisariatului poporului pentru justiție. În martie 1918, fiind în dezacord cu încheierea păcii de la Brest, s-a retras din guvern (vezi și vol. 50, p. 544—545). — *438, 451.*

Karpinski, V.A. (1880—1965) — membru de partid din 1898. Publicist-propagandist de seamă al partidului. În anii 1918—1922 — redactor la ziarul „Bednota" (în diferite perioade) (vezi și vol. 44, p. 636). — *167.*

Karski — vezi Marhlevski, I.

Kasparov, V.M. (1883—1917) — membru de partid din 1904. În timpul primului război mondial a stat la Berna, a fost membru al Comitetului organizațiilor din străinătate ale P.M.S.D.(b) din Rusia (vezi și vol. 49, p. 607). — *97.*

Kasparova-Popova — vezi Popova, E.M.

Kautsky, Karl (1854—1938) — unul dintre liderii social-democrației germane și ai Internaționalei a II-a; ideolog al centrismului (kautskismului), una dintre cele mai periculoase și mai dăunătoare variante ale oportunismului (vezi și vol. 37, p. 683—684). — *401—403, 404—407, 413, 522, 524, 527, 529, 545.*

Kavtaradze, S.I. (n. 1885) — membru de partid din 1903 (cu o întrerupere între 1927 și 1940). A desfășurat activitate de partid în Transcaucazia și la Petersburg. În 1917 — unul dintre conducă-

www.dacoromanica.ro

torii bolşevicilor din Tiflis, membru al Comitetului de ţinut din Caucaz al P.M.S.D.(b) din Rusia şi redactor la „Kavkazskii Rabocii". După instaurarea Puterii sovietice în Gruzia — comisar al poporului pentru justiţie. În anii 1922—1923 — preşedinte al C.C.P. al R.S.S. Gruzine. Ulterior a lucrat în aparatul de stat şi în diplomaţie. În 1927, la Congresul al XV-lea al P.C.(b) din U.R.S.S. a fost exclus din partid pentru că făcea parte din opoziţia troţkistă; în 1940 a fost reprimit. — *345—346*.

Kedrov, S.N. (n. 1863) — în anii 1919—1922 — şeful secţiei financiare a inspecţiei pentru industrie, tehnică şi combustibil din Comisariatul poporului pentru Inspecţia muncitorească-ţărănească. — *139*.

Kerenski, A.F. (n. 1881) — socialist-revoluţionar. După revoluţia din februarie 1917 a fost ministru al justiţiei, ministru de război şi ministru al marinei, iar apoi prim-ministru în guvernul provizoriu burghez şi comandant suprem (vezi şi vol. 35, p. 539). — *96*.

Kerjenţev (Lebedev), P.M. (1881—1940) — membru de partid din 1904. În anii 1921—1923 — reprezentant plenipotenţiar al R.S.F.S.R. în Suedia (vezi şi vol. 45, p. 664). — *27*, *276*, *277*.

Kirov (Kostrikov), S.M. (1886—1934) — membru de partid din 1904. În anii 1921—1925 — secretar al C.C. al P.C.(b) din Azerbaidjan. La congresele al X-lea şi al XI-lea ale partidului a fost ales membru supleant al C.C. al P.C.(b) din Rusia; din 1923 — membru al C.C. (vezi şi vol. 51, p. 525—526). — *268*.

Kirpicinikov, V.D. (1881—1940) — inginer tehnolog. În anii 1920—1924 — locţiitor al şefului Direcţiei generale a C.E.S. pentru exploatarea hidraulică a turbei (vezi şi vol. 44, p. 637). — *387*.

Kiselev, A.S. (1879—1938) — membru de partid din 1898. În anii 1921—1923 — preşedinte al Micului Consiliu al Comisarilor Poporului; la congresele al X-lea şi al XI-lea a fost ales membru supleant al C.C. al P.C.(b) din Rusia (vezi şi vol. 45, p. 664; vol. 48, p. 495); — *37*, *47—49*, *170*, *278*.

Klasson, I.R. (n. 1899) — fiul lui R.E. Klasson; în anii 1919—1922 — tehnician la Direcţia exploatării hidraulice a turbei. — *243*.

Klasson, R.E. (1868—1926) — specialist reputat în domeniul energeticii, unul dintre cei care au elaborat metoda hidraulică de extragere a turbei (vezi şi vol. 16, p. 640). — *243*.

Klette — reprezentant al companiei Krupp. — *245*.

Kliśko, N.K. (1880—1937) — membru de partid din 1904. În anii 1921—1922 a fost secretar al delegaţiei comerciale sovietice la Londra (vezi şi vol. 43, p. 504). — *147*.

www.dacoromanica.ro

Knipovici, N.M. (1862—1939) — savant sovietic de seamă, zoolog; militant pe tărîm obștesc; șeful școlii sovietice de ihtiologie (vezi și vol. 53, p. 522). — *362.*

Koblenț, I.G. (1882—1935) — în 1922 era jurisconsult la Comisariatul poporului pentru justiție. — *192—193, 396.*

Kolegaev, A.L. (1887—1937) — socialist-revoluționar de stînga; în noiembrie 1918 a intrat în P.C.(b) din Rusia. În anii 1920—1921 a fost membru al colegiului Comisariatului poporului pentru căile de comunicație și președinte al Comisiei principale a transporturilor de pe lîngă C.M.A. (vezi și vol. 35, p. 540). — *66.*

Kolesnikova (Drobinskaia), N.N. (1882—1964) — membră de partid din 1904. În anii 1921—1923 a lucrat în Direcția generală a învățămîntului politic; a fost membră a comitetului și șefă a secției de muncă în rîndul maselor (vezi și vol. 50, p. 546). — *121.*

Kolțov, D. (Ghinzburg, B.A.) (1863—1920) — social-democrat; după Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. a devenit menșevic. În anii reacțiunii și ai noului avînt revoluționar s-a situat pe pozițiile lichidatorismului (vezi și vol. 48, p. 456). — *426.*

Kotov — muncitor. — *70—71.*

Kotovici-Sammer, N.I. (n. 1907) — membră de partid din 1932, fiica lui I.A. Sammer. — *145.*

Kozlovski, M.I. (1876—1927) — membru de partid din 1900. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost președinte al Comisiei extraordinare de anchetă din Petrograd, iar apoi membru al colegiului Comisariatului poporului pentru justiție (vezi și vol. 34, p. 563—564). — *439.*

Kozmin, P.A. (1871—1936) — inginer tehnolog. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost membru al colegiului Comisariatului poporului pentru aprovizionare și comisar pentru aprovizionarea satelor cu mașini agricole (vezi și vol. 50, p. 547—548). — *436, 455.*

Krasikov, P.A. (1870—1939) — membru de partid din 1892. Începînd din noiembrie 1917 — membru al colegiului Comisariatului poporului pentru justiție (vezi și vol. 10, p. 527). — *120, 127, 139.*

Krasin, G.B. (1871—1947) — inventator și constructor de seamă. În anii 1920—1922 a fost președinte al Consiliului Direcției exploatării hidraulice a turbei. — *113.*

Krasin, L.B. (1870—1926) — membru de partid din 1890. În 1918 a condus activitatea Comisiei extraordinare pentru aprovizionarea Armatei Roșii. Începînd din 1919 a lucrat în diplomație.

www.dacoromanica.ro

În anii 1920—1925 — comisar al poporului pentru comerțul exterior (vezi și vol. 37, p. 685). — *6, 13, 25, 27, 31, 48, 88, 98, 122—123, 129—130, 136, 147, 148, 153, 155, 178—179, 190, 197, 222, 230, 231, 238—239, 241, 246, 247, 248, 250, 297, 324, 339, 340, 350, 462, 494.*

Krasinski, G.D. (1890—1955) — în 1921 a fost împuternicit special al Comisariatului poporului pentru Inspecția muncitorească-țărănească pentru Siberia și Ural. În anii următori a participat la o serie de expediții arctice; a avut funcții de răspundere în Direcția generală a Căii maritime de nord. — *32.*

Krasnoșcekov, A.M. (1880—1937) — membru de partid din 1917. În anii 1920—1921 a fost membru al Biroului pentru Extremul Orient al C.C. al P.C.(b) din Rusia, ministru de externe și președinte al guvernului Republicii Extremului Orient. De la începutul anului 1922 — adjunct al comisarului poporului pentru finanțe; din aprilie 1922 — membru al prezidiului Consiliului economic superior, în 1923 — președintele consiliului de administrație al Băncii industriale a U.R.S.S. Din 1929 a lucrat în Comisariatul poporului pentru agricultură al U.R.S.S. — *123, 153, 154, 155, 160, 161, 171, 254, 260, 488.*

Krasnoșcekova, G.B. — *vezi* Tobinson-Krasnoșcekova, G.B.

Krestinski, N.N. (1883—1938) — membru de partid din 1903. În anii 1918—1921 a fost comisar al poporului pentru finanțe al R.S.F.S.R.; din decembrie 1919 și pînă în martie 1921 — secretar al C.C. al P.C.(b) din Rusia. Începînd din 1921, reprezentant plenipotențiar al R.S.F.S.R. în Germania (vezi și vol. 44, p. 639—640). — *26, 70, 82, 114, 126, 128, 155, 252, 281, 284, 285, 321, 323—324, 350, 370, 371, 496.*

Kritman, L.N. (1890—1938) — membru de partid din 1918. În 1921 a fost membru al prezidiului Comisiei de stat a planificării și președinte al Comisiei pentru utilizarea resurselor materiale ale R.S.F.S.R. de pe lîngă C.M.A. (vezi vol. 45, p. 665—666). — *50.*

Krîlenko, N.V. (1885—1938) — membru de partid din 1904. Începînd din 1918 a lucrat în diverse organe ale justiției sovietice. În 1922 a fost președinte al Tribunalului revoluționar suprem al C.E.C. din Rusia, locțiitor al comisarului poporului pentru justiție al R.S.F.S.R., prim-adjunct al procurorului republicii (vezi și vol. 36, p. 699). — *255, 296, 333—334.*

Krjijanovski, G.M. (1872—1959) — membru de partid din 1893. În anii 1921—1930 a condus Comisia de stat a planificării (vezi și vol. 8, p. 614—615). — *12, 18, 43—44, 50—51, 65, 111, 117, 124, 161, 166, 169—170, 171, 175, 187, 200, 208, 258, 262—263, 267, 268—269, 281, 282, 333, 347, 348, 351, 355.*

www.dacoromanica.ro

Krjijanovskaia-Nevzorova, Z.P. (1870—1948) — membră de partid din 1898. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost şef-adjunct al secţiei extraşcolare a Comisariatului poporului pentru învăţămînt (vezi şi vol. 46, p. 559). — *281.*

Krug, K.A. (1873—1952) — specialist de seamă în domeniul electrotehnicii. A participat la elaborarea planului GOELRO. În anii 1921—1930 a fost directorul Institutului unional de electrotehnică (vezi şi vol. 51, p. 529). — *199.*

Krumin, G.I. (1894—1943) — membru de partid din 1908. Din 1919 pînă în 1929 a fost redactor-şef al ziarului „Ekonomiceskaia Jizn" (vezi şi vol. 44, p. 640). — *268—269.*

Krupp von Bohlen und Halbach, Gustav (1870—1950) — magnat al capitalului monopolist german; în anii 1906—1943 s-a aflat în fruntea marelui concern cu acelaşi nume din Germania — unul dintre principalele arsenale ale imperialismului german (vezi şi vol. 41, p. 580). — *157, 245, 287.*

Krupskaia, N.K. (1869—1939) — soţia şi colaboratoarea lui V.I. Lenin. Membră de partid din 1898. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost membră a colegiului Comisariatului poporului pentru învăţămînt, iar din aprilie 1921 a condus Comitetul principal pentru educaţia politică (vezi şi vol. 7, p. 551). — *29, 61, 63, 202, 268, 279—280, 376.*

Kuibîşev, V.V. (1888—1935) — membru de partid din 1904. Începînd din mai 1921, membru al prezidiului Consiliului economic superior şi şef al Direcţiei generale a energiei electrice. La Congresul al X-lea a fost ales membru supleant al C.C. al P.C.(b) din Rusia, iar la Congresul al XI-lea — membru al C.C.; începînd din 1922 a fost secretar al C.C. al P.C.(b) din Rusia (vezi şi vol. 44, p. 640). — *51, 270.*

Kun, Béla (1886—1939) — unul dintre întemeietorii şi conducătorii Partidului Comunist din Ungaria. În 1919 a condus guvernul sovietic al Ungariei. După căderea Puterii sovietice în Ungaria a plecat în Austria şi apoi în Rusia. A fost membru al prezidiului Comitetului Executiv al Internaţionalei Comuniste (vezi şi vol. 41, p. 580—581). — *115—116, 276, 277.*

Kurjner, B.A. (n. 1896) — a intrat în partid în 1916. În anii 1921—1922 a fost preşedinte al comisiei tehnice la Şantierele mecanice de construcţii navale din Petrograd. Ulterior a lucrat în învăţămînt şi în domeniul administrativ. În 1927 a fost exclus din P.C.(b) din Rusia pentru activitate fracţionistă. — *68.*

Kuropatkin, A.N. (1848—1925) — general; în războiul ruso-japonez din 1904—1905 a fost comandant al forţelor terestre, iar după aceea al tuturor forţelor armate ale Rusiei din Extremul Orient (vezi şi vol. 12, p. 521). — *516.*

www.dacoromanica.ro

Kurski, D.I. (1874—1932) — membru de partid din 1904. Din 1918 pînă în 1928 a fost comisar al poporului pentru justiţie, din 1921 — membru al Prezidiului C.E.C. din Rusia (vezi şi vol. 45, p. 666). — *1, 11, 20, 24, 29, 83, 102, 139, 189, 191, 223, 242, 255—256, 257, 333, 483, 493.*

Kuşner, B.A. (1888—1937) — scriitor. A intrat în partid în 1917. În anii 1920—1921, paralel cu activitatea scriitoricească, a deţinut postul de vicepreşedinte al trustului electricităţii din Consiliul economic superior. — *68.*

Kuusinen, O.V. (1881—1964) — unul dintre întemeietorii Partidului Comunist din Finlanda. Din 1921 pînă în 1939 a fost membru şi unul dintre secretarii Comitetului Executiv al Internaţionalei Comuniste (vezi şi vol. 35, p. 541—542). — *51.*

Kuznețov, N.G. — inginer de căi ferate, autor (împreună cu A.I. Odinţov) al primelor lucrări din lume privind construcţia locomotivelor diesel cu transportor electric şi cu electromotoare de tracţiune individuale. — *98.*

L

Lalaianț, I. H. (1870—1933) — militant activ al mişcării social-democrate din Rusia. După Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. — bolşevic, agent al C.C. în Rusia. La sfîrşitul anului 1913 a fost deportat pe viaţă în Siberia Orientală; pînă în 1922 nu a mai participat la viaţa politică. Din 1922 a lucrat la Comitetul principal pentru educaţia politică din Comisariatul poporului pentru învăţămînt (vezi şi vol. 46, p. 561). — *130, 188.*

Lander, K.I. (1884—1937) — membru de partid din 1905. Din mai 1918 — comisar al poporului pentru Controlul de stat (vezi şi vol. 50, p. 550). — *454.*

Lapinski, P.L. (Levinson, I., Mihalski) (1879—1937) — comunist polonez, din 1919 — membru al P.C.(b) din Rusia; economist şi publicist. În anii 1920—1928 — colaborator al reprezentanţei R.S.F.S.R. (U.R.S.S.) în Germania (vezi şi vol. 41, p. 582). — *205.*

Lapirov-Skoblo, M.I. (1888—1947) — mare specialist în domeniul electrotehnicii. Începînd din 1918 — director al treburilor şi membru al colegiului secţiei tehnice-ştiinţifice a Consiliului economic superior; participant activ la lucrările Comisiei de stat pentru electrificarea Rusiei. În anii 1918—1921 — preşedinte al consiliului de administraţie al fabricilor de tuburi electronice. În 1922 a fost trimis în străinătate de Consiliul economic superior şi de Comisariatul poporului pentru comerţul exterior. În anii 1923—1929 a condus institutele de electrotehnică şi de radio tehnică ale Consiliului economic superior şi Comisariatului poporu-

www.dacoromanica.ro

lui pentru poştă şi telegraf; a fost unul dintre organizatorii Institutului unional de electrotehnică. În anii 1932—1937 — director al Institutului central de cercetări ştiinţifice pentru telecomunicaţii. Începînd din 1924, profesor, doctor în ştiinţe tehnice. — *293*.

Larin, I. (Lurie, M.A.) (1882—1932) — membru de partid din 1917. În anii 1921 (din noiembrie) — 1922 a fost membru al prezidiului Comisiei de stat a planificării (vezi şi vol. 12, p. 522). — *148*, *154*, *188*.

Lassalle, Ferdinand (1825—1864) — socialist mic-burghez german, întemeietorul lassalleanismului, varietate a oportunismului în mişcarea muncitorească germană (vezi şi vol. 24, p. 540). — *11*.

Lazarev, P.P. (1878—1942) — fizician, biofizician şi geofizician eminent. Din 1917 — academician. În anii 1912—1925 — profesor la Şcoala tehnică superioară din Moscova, în 1920—1931 — director al Institutului de stat de biofizică, înfiinţat din iniţiativa lui. Începînd din 1931 a condus secţia de biofizică a Institutului Unional de medicină experimentală din Moscova. Din 1938 — director al Laboratorului de biofizică al Academiei de Ştiinţe a U.R.S.S. Cele mai importante lucrări de geofizică ale sale sînt cele cuprinzînd cercetările asupra Anomaliei magnetice de la Kursk. — *44*, *78*, *296*.

Lazzari, Constantino (1857—1927) — militant de seamă al mişcării muncitoreşti din Italia, unul dintre întemeietorii Partidului socialist italian, membru al Comitetului lui Central (vezi şi vol. 44, p. 642). — *21*, *369—370*.

Leadov, M.N. (Mandelştam, M.N., Lidin) (1872—1947) — revoluţionar de profesie, bolşevic (vezi şi vol. 7, p. 551—552). — *402*.

Ledebour, Georg (1850—1947) — social-democrat german; din 1900 pînă în 1918 a fost deputat în Reichstag. A participat la Conferinţa de la Zimmerwald, a aderat la dreapta zimmerwaldiană (vezi şi vol. 41, p. 583). — *426*, *525*.

Legien, Karl (1861—1920) — social-democrat de dreapta german, unul dintre liderii sindicatelor germane, revizionist (vezi şi vol. 38, p. 505). — *405*, *542*.

Lejava, A.M. (1870—1937) — membru de partid din 1904. Din 1920 pînă în 1925 a fost adjunct al comisarului poporului pentru comerţul exterior (vezi şi vol. 45, p. 667). — *13*, *25*, *39*, *66—67*, *70*, *72*, *87*, *90*, *109*, *110*, *111*, *125*, *157*, *161*, *179*, *186*, *189*, *230*, *231*, *246*, *487*, *493*.

Lejnev, I.G. (1891—1955) — ziarist, literat. În 1906 a intrat în P.M.S.D.R.; a aderat la bolşevici. În anii reacţiunii nu a mai desfăşurat activitate de partid. După revoluţia din februarie 1917

www.dacoromanica.ro

a colaborat la „Russkaia Volea" şi la Agenţia telegrafică din Petrograd. În anii 1918—1921 a fost redactor la o serie de reviste şi a condus concomitent secţia de informaţii de la „Izvestiia C.E.C. din Rusia". La începutul anului 1922 a fondat şi redactat revista de orientare smenovehistă „Novaia Rossiia", care a apărut la Petrograd şi apoi la Moscova pînă în mai 1926. Ulterior s-a ocupat cu ziaristica şi literatura. În 1933 a fost primit în P.C.(b) din Rusia. — *307*.

Lemke, M.K. (1872—1923) — istoric al literaturii ruse şi al mişcării revoluţionare (în special a deceniului al 7-lea al secolului al XIX-lea). Din martie 1917 pînă în august 1918 a fost şeful expediţiei la monetăria de stat din Petrograd. În anii 1920—1921 — membru al redacţiei revistei „Kniga i Revoliuţiia". În ianuarie 1922 a intrat în P.C.(b) din Rusia. Din septembrie 1922 — vicepreşedinte, iar din ianuarie 1923 — preşedinte al consiliului de administraţie al trustului „Petropeciat". — *15*.

Lenin (Ulianov), V.I. (1870—1924). — *1*, *10*, *14*, *17*, *25*, *27—28*, *34*, *37*, *39*, *40*, *41*, *42*, *48—49*, *59*, *60—65*, *66*, *67*, *68*, *69*, *70*, *71*, *72*, *75*, *76*, *80*, *81*, *84*, *85*, *86*, *87*, *95—98*, *109*, *110*, *111*, *112*, *113*, *114*, *115*, *116*, *117*, *118*, *125—126*, *127*, *132—135*, *140—151*, *162—165*, *172—174*, *175—176*, *177—178*, *179—183*, *198*, *200*, *204—205*, *206*, *207*, *210*, *211*, *212*, *213*, *214*, *215*, *235—239*, *248—250*, *263—269*, *270*, *271—272*, *278*, *279*, *280*, *289—295*, *297*, *298—300*, *301*, *306*, *307*, *308*, *312*, *313*, *314—320*, *324*, *325*, *326*, *327*, *331—334*, *339*, *340—341*, *350*, *351*, *352*, *356*, *357—362*, *367*, *369*, *370—371*, *372*, *373*, *374*, *377*, *386*, *387*, *388*, *389*, *401—404*, *405*, *406*, *409*, *410*, *412*, *413*, *414*, *427*, *451*, *462*, *482*, *486*, *493—494*, *499—501*, *504*, *521*, *524*, *544*.

Lepeşinskaia, N.S. (1890—1923) — din 1918 pînă în 1923 a lucrat la secretariatul lui V.I. Lenin. — *81—82*, *218*, *296*, *306*, *311*, *315*.

Leplevski, G.M. (1889—1939) — membru de partid din martie 1917. În anii 1921—1923 a fost membru, iar apoi preşedinte al Micului C.C.P. În anii următori a avut funcţii de răspundere în cadrul Consiliului Comisarilor Poporului al U.R.S.S.; în anii 1934—1939 — procuror adjunct al U.R.S.S. — *70*.

Levi, V.L. (1880—1948) — inginer electrician. Începînd din 1918 a lucrat la Consiliul economic superior ca şef de secţie, iar apoi ca şef adjunct al Direcţiei generale a energiei electrice. A participat activ la lucrările Comisiei de stat pentru electrificarea Rusiei (vezi şi vol. 44, p. 643). — *92*, *386*.

Levin, L.G. (1870—1938) — medic internist. Din aprilie 1920 — medic-şef al secţiei de boli interne a spitalului din Kremlin. — *198*.

www.dacoromanica.ro

Levin, M.L. — în anii 1921—1922 a lucrat la Comisia centrală a C.E.C. din Rusia pentru ajutorarea înfometaţilor. — *43.*

Lidin — *vezi* Leadov, M.N.

Liebknecht, Karl (1871—1919) — militant de seamă al mişcării muncitoreşti germane şi internaţionale; unul dintre conducătorii aripii de stînga a social-democraţiei germane (vezi şi vol. 37, p. 687). — *427, 525.*

Lisiţin, P.I. (1877—1948) — om de ştiinţă, selecţionator. În anii 1908—1929 a lucrat la Staţiunea experimentală „Şatilovo" (în prezent Staţiunea de stat pentru selecţionări „Şatilovo" din regiunea Orel). Începînd din 1929 — şef al catedrei de selecţie şi de cultură a semînţelor selecţionate a Academiei agricole „K.A. Timireazev" din Moscova. Om de ştiinţă emerit al R.S.F.S.R.; din 1935 — membru corespondent al Academiei unionale de ştiinţe agricole „V.I. Lenin". — *347.*

Litkens, E.A. (1888—1922) — membru de partid din 1919. Începînd din ianuarie 1921, adjunct al comisarului poporului pentru învăţămînt al R.S.F.S.R. (vezi şi vol. 44, p. 644). — *87, 93, 182, 199, 386.*

Litvinov, M.M. (1876—1951) — membru de partid din 1898. Începînd din 1921, adjunct al comisarului poporului pentru afacerile externe (vezi şi vol. 8, p. 621; vol. 44, p. 644). — *27, 89, 90, 114, 125, 138, 153, 156, 179, 189, 213, 234, 253, 264, 341, 363, 475.*

Lloyd-George, David (1863—1945) — om de stat englez, lider al partidului liberal. În anii 1916—1922 a fost prim-ministru al Marii Britanii (vezi şi vol. 16, p. 645). — *122.*

Lobacev, I.S. (1879—1933) — membru de partid din 1917. Începînd din 1920, membru al colegiului Comisariatului poporului pentru aprovizionare al R.S.F.S.R. Din februarie 1922 — comisar al poporului pentru aprovizionare al Ucrainei (vezi şi vol. 51, p. 532). — *5.*

Lomonosov, I.V. (n. 1876) — specialist în domeniul transportului feroviar, profesor. În anii 1920—1922 a condus o misiune feroviară pentru urmărirea executării comenzilor de locomotive, material rulant şi alte utilaje tehnice în Suedia şi Germania (vezi şi vol. 51, p. 532). — *2, 27, 125, 161, 168, 170, 171, 252, 328, 352.*

Lomov, M.A. (n. 1886) — inginer, în anii 1918—1921 a lucrat la secţia metale a Consiliului economic superior. — *102.*

Lozovski (Dridzo), S.A. (1878—1952) — membru de partid din 1901. Din 1921 pînă în 1937 a fost secretar general al Internaţionalei Sindicale (vezi şi vol. 48, p. 460—461). — *368.*

www.dacoromanica.ro

Lunacearski, A.V. (1875—1933) — a intrat în mişcarea social-democrată la începutul ultimului deceniu al secolului trecut. După Revoluţia Socialistă din Octombrie — comisar al poporului pentru învăţămînt (vezi şi vol. 9, p. 545). — *93*, *127*, *132*, *386*, *440*.

Lutovinov, I.H. (1887—1924) — membru de partid din 1904. În 1921 a fost numit adjunct al reprezentantului comercial al R.S.F.S.R. în Germania (vezi şi vol. 40, p. 458). — *27*.

Luxemburg, Rosa (1871—1919) — militantă de seamă a mişcării muncitoreşti poloneze şi germane, unul dintre liderii aripii de stînga a Internaţionalei a II-a (vezi şi vol. 19, p. 601). — *401—402*, *403*, *409*, *412—418*, *530*, *541*, *545*.

M

Macdonald, F.R. — colonel, codirector al uneia din marile bănci engleze. — *179*.

Maffi, Fabricio (1868—1955) — militant de seamă al mişcării muncitoreşti italiene; profesor la facultatea de medicină. A fost membru al partidului socialist din 1888, a aderat la aripa lui revoluţionară. În 1921 a întemeiat şi a condus fracţiunea „Internaţionalei a treia“ din cadrul partidului socialist, care ulterior a fuzionat cu partidul comunist. A fost delegat din partea partidului socialist la Congresul al III-lea al Cominternului. În 1922 a intrat în Partidul Comunist Italian; începînd din 1924 — membru al C.C. al P.C.I. — *369*.

Maharadze, F.E. (1868—1941) — membru de partid din 1903. Din martie 1921 pînă în februarie 1922 a fost preşedinte al Comitetului revoluţionar; comisar al poporului pentru agricultură al Gruziei (vezi şi vol. 43, p. 508). — *77*, *377*.

Maksimovski, V.N. (1887—1941) — membru de partid din 1903. A desfăşurat activitate de partid la Moscova, Tula şi Kolomna. După Revoluţia din Octombrie a fost secretar al Comitetului executiv regional Moscova, membru al colegiului Comisariatului poporului pentru afacerile interne; a deţinut şi o serie de alte funcţii de răspundere. În 1922 — membru al colegiului Comisariatului poporului pentru învăţămînt, adjunct al comisarului poporului pentru învăţămînt. În anii următori a lucrat la editura C.E.C. din Rusia; a desfăşurat activitate ştiinţifică, publicistică şi didactică. — *348*.

Maleţki, A.M. (1879—1937) — social-democrat polonez. În 1906 a fost ales în Conducerea centrală a Social-democraţiei din Regatul Poloniei şi din Lituania. După scindarea, în 1912, a Social-democraţiei poloneze a fost unul dintre conducătorii aşa-zisei opoziţii „rozlamoviste“, care se situa pe poziţii foarte apropiate

www.dacoromanica.ro

de ale bolşevicilor şi redactor la organul ei de presă — „Raboceaia Gazeta“ (vezi şi vol. 48, p. 462). — *413*.

Malinovski, R.V. (1876—1918) — deputat în Duma a IV-a de stat din partea curiei muncitoreşti a guberniei Moscova, a făcut parte din fracţiunea bolşevică din Dumă. Ulterior a fost demascat ca provocator, agent secret al ohranei ţariste. În 1918 a fost deferit justiţiei şi împuşcat în baza unei sentinţe a Tribunalului suprem al C.E.C. din Rusia (vezi şi vol. 24, p. 544). — *423*.

Manikovski, A.A. (1865—1920) — general în armata ţaristă; în ultimul guvern provizoriu burghez a fost locţiitor al ministrului de război, pînă la sfîrşitul lunii noiembrie 1917 a îndeplinit funcţia de conducător tehnic al aprovizionării armatei; ulterior a slujit în Armata Roşie (vezi şi vol. 35, p. 545). — *435*.

Manţev, V.N. (1888—1939) — membru de partid din 1906. În 1922 — preşedintele Cekăi din Ucraina; membru al colegiului Cekăi din Rusia (vezi şi vol. 51, p. 534). — *307*.

Manucearianţ, Ş.M. (n. 1889) — membră de partid din 1918. În anii 1920—1924 — bibliotecară la biblioteca personală a lui V.I. Lenin (vezi şi vol. 52, p. 522). — *159*.

Manuilski, D.Z. (1883—1959) — membru de partid din 1903. În noiembrie 1917 — membru al colegiului Comisariatului poporului pentru aprovizionare (vezi şi vol. 39, p. 578). — *436*.

Marchlewski, Julian (Karski) (1866—1925) — militant de seamă al mişcării muncitoreşti poloneze şi internaţionale (vezi şi vol. 20, p. 560). — *405*.

Markov, N.E. (Markov al 2-lea) (n. 1876) — mare moşier, om politic reacţionar din Rusia ţaristă (vezi şi vol. 34, p. 567). — *410*.

Markov, S.D. (1880—1922) — membru de partid din 1901. Începînd din 1919, adjunct al comisarului poporului pentru căile de comunicaţie (vezi şi vol. 51, p. 535). — *478*.

Martens, L.K. (1875—1948) — membru de partid din 1893. Începînd din 1921 — membru al prezidiului Consiliului economic superior (vezi şi vol. 44, p. 646—647). — *9*, *24*, *259*, *261*, *262*, *263*, *264*, *267*, *500*.

Martînov, A. (Piker, A.S.) (1865—1935) — unul dintre liderii „economiştilor“, militant de seamă al menşevismului. După Revoluţia din Octombrie a plecat de la menşevici (vezi şi vol. 11, p. 547). — *520*, *521*.

Martov, L. (Ţederbaum, I.O., Gamma) (1873—1923) — unul dintre liderii menşevismului (vezi şi vol. 4, p. 512). — *405—406*.

www.dacoromanica.ro

Maruşevski, V.V. (n. 1874) — general în armata ţaristă. După revoluţia din februarie 1917 — şef al Marelui stat-major. În anii 1918—1919 — comandant al trupelor albgardiste din nord. — *435*.

Marx, Karl (1818—1883). — *11*, *265*, *271*, *426*, *521*, *528*, *530*, *538*.

Maslov, P.P. (1867—1946) — economist, social-democrat, autor al unei serii de lucrări în problema agrară, în care a încercat să revizuiască marxismul (vezi şi vol. 5, p. 504). — *406*.

Maslov, S.L. (n. 1873) — socialist-revoluţionar de dreapta, ministru al agriculturii în guvernul provizoriu burghez (vezi şi vol. 37, p. 690). — *431—432*.

Maxa, Procop (1883—1961) — militant pe tărîm social şi diplomat cehoslovac. În anii 1918—1920 — membru al Adunării Naţionale a Cehoslovaciei. În 1921—1923 — ambasador al Cehoslovaciei la Varşovia; ulterior, pînă în 1938 a continuat să lucreze în diplomaţie. În timpul celui de-al doilea război mondial s-a aflat în emigraţie la Londra. După întoarcerea în Cehoslovacia eliberată a fost preşedinte al Comitetului slav, din februarie 1948 — preşedinte al Asociaţiei legionarilor cehoslovaci, apoi vicepreşedinte al Uniunii luptătorilor pentru libertate. — *114*.

Mdivani, P.G. (Budu) (1877—1937) — membru de partid din 1903. În 1922 — membru al Prezidiului C.C. al P.C.(b) din Gruzia. În 1928 a fost exclus din partid pentru activitate opoziţionistă-troţkistă; în 1931 a fost reprimit; în 1936 a fost din nou exclus (vezi şi vol. 45, p. 669). — *345*, *377*.

Measnikov, G.I. (1889—1946) — a intrat în partidul bolşevic în 1906. În 1921 a lucrat pe linie de partid în gubernia Perm, apoi la Petrograd. În 1922 a fost exclus din partid pentru activitate antipartinică (vezi şi vol. 44, p. 647). — *68*, *205*.

Mejlauk, I.I. (1891—1941) — membru de partid din 1918. În 1921 — preşedinte al consiliului de conducere al trustului „Iugostal" (vezi şi vol. 43, p. 510). — *79*.

Menşikov, E.S. (1883—1926) — inginer tehnolog; specialist în domeniul exploatării turbei (vezi şi vol. 44, p. 648). — *184*.

Meranvil, L.A. (1885—1938) — membru de partid din 1917 pînă în 1924; din 1904 pînă în 1917 — menşevic. În anii 1921—1922 a fost director al treburilor Comisariatului poporului pentru Inspecţia muncitorească-ţărănească şi membru al Micului C.C.P. — *81*.

Merrheim, Alphonse (1881—1925) — lider sindical francez, sindicalist; a participat la Conferinţa de la Zimmerwald, a aderat la dreapta zimmerwaldiană (vezi şi vol. 26, p. 534). — *525*.

www.dacoromanica.ro

Meseaţev, P.A. (1889—1938) — membru de partid din 1906. În 1921—1924 a fost membru al colegiului Comisariatului poporului pentru agricultură al R.S.F.S.R. (vezi şi vol. 44, p. 648). — *85.*

Messing, S.A. (1890—1946) — membru de partid din 1908. A desfăşurat muncă de partid la Varşovia şi în armată. După Revoluţia din Octombrie a fost secretar al comitetului executiv al raionului Sokolniki din Moscova, apoi a deţinut funcţii de răspundere la Ceka, în Direcţia politică de stat şi în Comisariatul poporului pentru comerţ exterior. Începînd din 1920 — membru al colegiului Cekăi. La Congresul al XVI-lea al P.C.(b) din Rusia a fost ales membru al Comisiei Centrale de Control. — *307.*

Meşcereakov, V.N. (1885—1946) — membru de partid din 1905. În 1918 — membru al colegiului Comisariatului poporului pentru agricultură al R.S.F.S.R. (vezi şi vol. 51, p. 536). — *451.*

Meşcereakova, A.I. (1866—1948) — membră de partid din martie 1917. A intrat în mişcarea revoluţionară în ultimul deceniu al secolului trecut. În 1901, aflîndu-se în emigraţie în Belgia, a lucrat la transportul „Iskrei". După revoluţia din februarie 1917 — membră a comitetului de partid al raionului muncitoresc Nikolaev din Krasnoiarsk; membră a Dumei orăşeneşti din partea bolşevicilor. După Revoluţia din Octombrie a lucrat la Comisariatul poporului pentru învăţămînt, la secţia biblioteci a Comitetului principal pentru educaţia politică; a condus biblioteca Clubului central din Kremlin. — *63.*

Metelev, A.D. (1893—1937) — membru de partid din 1912. În 1921 — administrator al imobilelor C.E.C. din Rusia (vezi şi vol. 50, p. 557). — *48—49.*

Mihailov (Elinson), L.M. (1872—1928) — membru de partid din 1900. În 1922 — reprezentant plenipotenţiar al R.S.F.S.R. în Norvegia (vezi şi vol. 52, p. 523—524). — *125.*

Mihailov, I.K. (n. 1881) — membru de partid din 1897. În 1921—1922 a fost preşedinte al Comisiei speciale a C.M.A. pentru inspectarea întreprinderilor din Altai şi Ural care înainte aparţinuseră lui Urquhart (vezi şi vol. 45, p. 670). — *4, 207, 337.*

Mihailov, V.M. (1894—1937) — membru de partid din 1915. În 1921—1922 a fost secretar al C.C. al P.C.(b) din Rusia. La Congresul al X-lea al partidului a fost ales membru al C.C., iar la Congresul al XI-lea — membru supleant al C.C. (vezi şi vol. 44, p. 648). — *11, 12, 15.*

Mihailovski, N.K. (1842—1904) — teoretician de vază al narodnicismului liberal (vezi şi vol. 1, p. 604). — *41.*

Miliukov, P.N. (1859—1943) — lider al partidului cadeţilor; istoric şi publicist; militant activ al emigraţiei albe (vezi şi vol. 7, p. 559). — *206.*

www.dacoromanica.ro

Miliutin, V.P. (1884—1938) — membru de partid din 1910. În 1918—1921 a fost vicepreşedinte al C.E.S. La Congresul al X-lea a fost ales membru supleant al C.C. al P.C.(b) din Rusia (vezi şi vol. 44, p. 648—649). — *447, 493.*

Millerand, Alexandre-Étienne (1859—1943) — om politic francez; în ultimul deceniu al secolului trecut a aderat la socialişti; reformist. În 1899 a intrat în guvernul burghez reacţionar. În 1904 a fost exclus din partidul socialist (vezi şi vol. 11, p. 550). — *522.*

Minor, L.S. (1855—1942) — renumit neurolog, din 1927 — om de ştiinţă emerit al R.S.F.S.R. — *37.*

Minor, Robert (Ballister, J.) (1884—1952) — socialist american de seamă; ziarist şi pictor. În 1920 a intrat în Partidul Comunist din S.U.A. şi a devenit unul dintre conducătorii lui (vezi şi vol. 50, p. 558). — *67.*

Miroşnikov, I.I. (1894—1939) — membru de partid din 1917. A participat activ la războiul civil. Din 1921 pînă în 1937 — director adjunct, iar apoi director al direcţiei treburilor C.C.P. şi C.M.A.; începînd din 1937 — adjunct al comisarului poporului pentru finanţe al U.R.S.S. — *198, 212—213, 250.*

Mishell, B.O. — reprezentantul firmei americane „Allied Drug and Chemical Corporation"; director al concesiunii americane „Alamerico" din Rusia Sovietică. — *293, 312, 314.*

Miţghendler — în 1918 a fost unul din conducătorii Comisiei de anchetă de pe lîngă Sovietul din Petrograd. — *447.*

Miţkevici-Kapsukas, V.S. (Miţkeavicius-Kapsukas) (1880—1935) — unul dintre conducătorii Partidului Comunist din Lituania. În 1903 a intrat în rîndurile social-democraţiei lituaniene; a participat activ la revoluţia din 1905—1907. După revoluţia din februarie 1917 a redactat primul ziar bolşevic din Lituania „Tiesa"; a participat la Congresul al VI-lea al P.M.S.D.(b) din Rusia, la cel de-al II-lea Congres general al Sovietelor din Rusia. Începînd din decembrie 1917 — comisar al guvernului sovietic pentru problemele Lituaniei. Ca membru al Biroului central al secţiilor lituaniene de pe lîngă C.C. al P.M.S.D.(b) din Rusia a participat la crearea Partidului Comunist din Lituania; a fost membru al C.C. al acestui partid. La sfîrşitul anului 1918—începutul anului 1919 a condus primul guvern sovietic al Lituaniei. În anii 1920—1921, după victoria contrarevoluţiei în Lituania, a activat în ilegalitate în conducerea de partid la Vilno. Din 1924 — membru supleant, iar din 1928 — membru al Comitetului Executiv al Cominternului. — *489.*

Molkenbuhr, Hermann (1851—1927) — social-democrat german (vezi şi vol. 17, p. 623). — *409.*

www.dacoromanica.ro

Molotov (Skreabin), V.M. (n. 1890) — a intrat în partid în 1906. După Congresul al X-lea al partidului a fost membru al C.C şi secretar al C.C. al P.C.(b) din Rusia, membru supleant al Biroului Politic (vezi şi vol. 52, p. 524). — *27, 30, 31, 34, 37, 40, 67—69, 76, 82—83, 87, 94, 99, 105, 107, 108, 111, 115, 116, 122—123, 126, 127—128, 136, 137, 138, 144—145, 155—159, 172, 176—177, 181—182, 191, 198, 203, 204, 211, 213, 221, 227, 231, 232—234, 239, 244, 251, 254, 349, 351, 363, 501.*

Morgari, Odino (1865—1929) — socialist italian, ziarist. A participat la Conferința de la Zimmerwald, unde s-a situat pe o poziție centristă (vezi şi vol. 19, p. 606). — *525.*

Morosanov, A.N. (n. 1892) — membru al partidului din 1918. În anii 1918—1920 a fost şeful secției agricole guberniale Tula; în 1921—1923 — președinte al comitetului pentru presă şi tipărituri din Comisariatul poporului pentru agricultură al R.S.F.S.R., director al editurii „Satul nou", redactor al ziarului „Selskohozeaistvennaia Jizn". Ulterior a lucrat în domeniul economic şi în aparatul de stat. — *303.*

Morozov, M.V. (1868—1938) — membru de partid din 1901. În 1922 a lucrat la Comitetul general pentru exploatarea turbei din cadrul C.E.S. din Rusia (vezi şi vol. 12, p. 526—527). — *184, 215, 216, 218.*

Münzenberg, Wilhelm (1889—1940) — în anii 1919—1921 — secretar al Internaționalei Comuniste a Tineretului. A fost secretar general al Comitetului din străinătate pentru organizarea ajutorului muncitoresc internațional acordat înfometaților din Rusia Sovietică (vezi şi vol. 41, p. 592). — *43.*

Muralov, N.I. (1877—1937) — membru de partid din 1903. Începînd din august 1920 a fost membru al colegiului Comisariatului poporului pentru agricultură; din martie 1921 — comandant al trupelor din districtul militar Moscova (vezi şi vol. 50, p. 559). — *85.*

Muranov, M.K. (1873—1959) — membru de partid din 1904. Deputat în Duma a IV-a de stat din partea muncitorilor din gubernia Harkov; a făcut parte din fracțiunea bolşevică din Dumă (vezi şi vol. 24, p. 547). — *423.*

Mussolini, Benito (1883—1945) — căpetenie a fasciştilor italieni; între 1922 şi 1943 — dictator fascist al Italiei (vezi şi vol. 26, p. 536). — *356.*

Muşketov, D.I. (1882—1938) — savant geolog; din 1919 pînă în 1936 a fost director al Institutului de mine din Leningrad (vezi şi vol. 52, p. 525). — *47.*

www.dacoromanica.ro

N

N.K., Nadejda Konstantinovna — vezi Krupskaia, N.K.

Nakoreakov, N.N. (Nazar Uralski) (n. 1881) — a intrat în mişcarea revoluţionară în 1901. După Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. — bolşevic. A desfăşurat muncă de partid la Kazan, Samara şi în Ural. În anii 1912—1916 a fost redactor la ziarul „Novîi Mir", editat de emigranţii ruşi în America. În 1916 s-a situat pe poziţii defensiste. După revoluţia din februarie s-a întors în Rusia; a fost adjunct al comisarului militar al guvernului provizoriu în Armata I; a luat atitudine împotriva bolşevicilor. În 1919—1920 a slujit în armata lui Denikin. Ulterior a lucrat la diferite edituri la Harkov, în Siberia şi Moscova; începînd din 1922 a condus Editura de stat pentru literatură. În 1925 a intrat în P.C.(b) din Rusia. — *124.*

Narimanov, Nariman Kerbalai Nadjaf-ogli (1871—1925) — om de stat sovietic. În 1921 a fost preşedinte al Consiliului Comisarilor Poporului din Azerbaidjan (vezi şi vol. 51, p. 538). — *25—26.*

Nasimovici, N.F. (Dirks) (1876—1927) — ziarist. A colaborat la publicaţii legale şi ilegale ale bolşevicilor (vezi şi vol. 48, p. 445 (Ciujak, N.)). — *404.*

Nazvanov, M.K. (1872—1934) — inginer tehnolog în domeniul industriei zahărului. În anii 1919—1921 a deţinut funcţia de consultant în secţia producţie a Consiliului economic superior, apoi în aceea a Comisiei de stat a planificării. Din 1922 a lucrat în Comisariatul poporului pentru comerţul exterior, ca director comercial al uniunii „Severoles" (vezi şi vol. 53, p. 530—531). — *88, 166.*

Necikina, E.A. (n. 1892) — soră medicală. Din 1911 pînă în 1952 a lucrat la spitalul „Soldatenkov" (astăzi „S.P. Botkin"). — *282.*

Neopihanov, A.A. (n. 1884) — inginer economist. În 1919—1921 a fost vicepreşedinte al C.C. al sindicatului lucrătorilor de la căile ferate, secţia transporturi; ulterior — membru al prezidiului Comisiei de stat a planificării. — *124.*

Nesterov, B.P. (1894—1937) — a intrat în partid în 1918. Începînd din 1922 a lucrat la Direcţia treburilor C.C.P. al R.S.F.S.R. — *170.*

Nevski, V.I. (1876—1937) — membru de partid din 1898. În anii 1918—1919 a fost comisar al poporului pentru căile de comunicaţie. A făcut parte din Consiliul Apărării (vezi şi vol. 18, p. 487). — *462, 468, 474.*

Nicolaie al II-lea (Romanov) (1868—1918) — ultimul împărat al Rusiei (vezi şi vol. 48, p. 466—467). — *422.*

www.dacoromanica.ro

Nikolaev, A.M. (1887—1938) — membru de partid din 1904. În anii 1918—1924 a fost membru al colegiului Comisariatului poporului pentru poştă şi telegraf şi preşedinte al Consiliului radiodifuziunii (vezi şi vol. 51, p. 538). — *295.*

Noviţki, A.A. (n. 1894) — membru de partid din 1918. Din 1921 a fost şef al direcţiei generale a bugetului R.S.F.S.R.; secretar al comisiei valutare a aurului; membru al Micului C.C.P.; reprezentant al Comisariatului poporului pentru finanţe în Consiliul Muncii şi Apărării (vezi şi vol. 53, p. 531). — *6, 180.*

O

Obuh, V.A. (1870—1934) — membru de partid din 1894; de profesie medic. În anii 1919—1929 a condus serviciul sănătăţii publice din Moscova (vezi şi vol. 51, p. 538—539). — *115.*

Oganovski, N.P. (n. 1847) — statistician, economist. Pînă în 1917 — trudovic, eser; în 1905 a editat ziarul „Golos Derevni" (la Saratov). În anii 1915—1916 a condus biroul de statistică al Uniunii zemstvelor din Rusia. În 1917 — membru al Comitetului principal agrar al comitetului executiv al Sovietului de deputaţi ai ţăranilor. În 1918—1920 a condus secţia economică a Uniunii cooperativelor de consum din Siberia. În anii 1921—1924 — şef al secţiei de statistică a Comisariatului poporului pentru agricultură al R.S.F.S.R. Ulterior a lucrat la Comisariatul poporului pentru finanţe, Comisariatul poporului pentru comerţ, Consiliul economic superior, Comisia de stat a planificării; a lucrat pe linie de partid şi în învăţămînt. — *302.*

Okulov, A.I. (1880—1939) — membru de partid din 1903, scriitor. În anii 1920—1921 a fost comandant al trupelor din Siberia răsăriteană şi membru al Tribunalului militar-revoluţionar (vezi şi vol. 50, p. 560—561). — *40.*

Olminski, M.S. (1863—1933) — membru de partid din 1898. În anii 1920—1924 a condus secţia de istorie a partidului de pe lîngă C.C. al P.C.(b) din Rusia (vezi şi vol. 48, p. 467). — *307.*

Orahelaşvili, M.D. (1881—1937) — membru de partid din 1903. A desfăşurat muncă de partid la Petersburg şi în Transcaucazia. După revoluţia din februarie 1917 a fost preşedinte al Comitetului bolşevicilor din Vladicaucaz şi al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor. În 1918 a fost întemniţat de guvernul menşevic din Gruzia; după eliberare, în anii 1920—1921, a desfăşurat activitate ilegală; a fost preşedinte al C.C. al P.C.(b) din Gruzia şi membru al Biroului pentru Caucaz al C.C. al P.C.(b) din Rusia. Din martie 1921 — preşedinte al Comitetului revoluţionar al Gruziei Sovietice, apoi preşedinte al Consiliului Comisarilor Poporului, secretar al Partidului Comunist din Gruzia, secretar al Comitetului de ţinut Transcaucazia al P.C.(b) din Rusia. Din decembrie

www.dacoromanica.ro

1922 — președinte al Consiliului Comisarilor Poporului al R.S.F.S. Transcaucazia. În anii 1923—1925 — vicepreședinte al C.C.P. al U.R.S.S. În 1933—1937 — director adjunct al Institutului Marx-Engels-Lenin de pe lîngă C.C. al P.C.(b) din U.R.S.S. Din 1923 — membru supleant, iar din 1926 pînă în 1934 — membru al C.C. al partidului. — *345*.

Ordjonikidze, G.K. (Sergo) (1886—1937) — membru de partid din 1903. În anii 1921—1926 — președinte al Biroului C.C. pentru Caucaz, apoi secretar al Comitetului de ținut de partid Transcaucazia. Membru al C.C. al P.C.(b) din Rusia (vezi și vol. 48, p. 467). — *88*, *112*, *265—268*, *279—280*, *345*, *352*, *377*.

Orlov, N.A. — în anii 1918—1919 — secretar de redacție al revistei „Izvestiia Narkomproda", în 1920—1921 — șef-adjunct și șef al secției editoriale a revistei, apoi adjunct al șefului secției economice a revistei „Novîi Mir", editată de ambasada sovietică de la Berlin. — *69*.

Ortodox — *vezi* Akselrod, L.I.

Osadcii, P.S. (1866—1943) — specialist reputat în domeniul electrotehnicii. Din martie 1921 pînă în 1930 a fost vicepreședinte al Comisiei de stat a planificării a R.S.F.S.R., în cadrul căreia s-a ocupat de problemele comerțului exterior (vezi și vol. 44, p. 651). — *131*, *208*.

Osinski, N. (Obolenski, V.V.) (1887—1938) — membru de partid din 1907. În anii 1921—1923 a fost adjunct al comisarului poporului pentru agricultură. La Congresul al X-lea al partidului a fost ales membru supleant al C.C. al P.C.(b) din Rusia (vezi și vol. 44, p. 651). — *17*, *32*, *83*, *84—85*, *86*, *91*, *100*, *273—274*, *302*, *346*, *354*, *385*.

Ostreakov, P.A. (1887—1952) — specialist în domeniul radiotehnicii. În anii 1918—1927 a lucrat la laboratorul de radio de la Nijni Novgorod; în 1921, sub conducerea lui a început construirea stației de radioemisie din Moscova (vezi și vol. 52, p. 527). — *296*.

P

Panafier — ambasador al Franței la Varșovia în 1921. — *114*.

Parabellum — *vezi* Radek, K.B.

Parvus (Ghelfand, A.L.) (1869—1924) — la sfîrșitul secolului trecut și începutul secolului nostru a participat la mișcarea social-democrată din Rusia și Germania. Ulterior s-a îndepărtat de social-democrație; în timpul primului război mondial — șovinist, agent al imperialismului german; s-a ocupat cu specula de mari proporții și s-a îmbogățit din furniturile de război (vezi și vol. 6, p. 561). — *528*.

www.dacoromanica.ro

Pavlov, V.A. (1890—1942) — inginer, specialist în radiotehnică; în 1921—1924 a fost şef al secţiei radio din Comisariatul poporului pentru poştă şi telegraf. — *296*, *305*.

Peatakov, G.L. (1890—1937) — a intrat în partid în 1910. În anii 1920—1923 — preşedinte al Direcţiei centrale a industriei carbonifere din Donbass, vicepreşedinte al Comisiei de stat a planificării, preşedinte al Comitetului principal pentru concesiuni. În timpul discuţiei cu privire la sindicate a fost adept al platformei lui Troţki (vezi şi vol. 35, p. 548). — *34*, *55*, *92*, *164*, *173*, *177*, *208*, *215*, *216*, *218*, *232*, *244*, *282*, *333*, *347*, *348*, *350*, *352*, *436*.

Peşehonov, A.V. (1867—1933) — în 1917 a fost ministru al aprovizionării în guvernul provizoriu burghez. În 1921 a lucrat în Biroul central de statistică al Ucrainei. În 1922, pentru participare la activitatea organizaţiei contrarevoluţionare „Uniunea renaşterii", a fost expulzat (vezi şi vol. 45, p. 674). — *212*.

Peters, I.H. (1886—1938) — membru de partid din 1904. În 1922 a fost membru al colegiului Direcţiei politice de stat (vezi şi vol. 50, p. 563). — *229*.

Peterson, R.A. (1897—1940) — membru de partid din 1919. Din 1920 pînă în 1935 a fost comandant al Kremlinului (vezi şi vol. 53, p. 533). — *30*, *41*.

Petrovski, G.I. (1878—1958) — membru de partid din 1897. Deputat în Duma a IV-a de stat din partea muncitorilor guberniei Ekaterinoslav; a făcut parte din fracţiunea bolşevică din Dumă (vezi şi vol. 24, p. 548—549). — *423*.

Petruşkin, I.A. (n. 1897) — învăţător; în 1921 a fost membru al C.E.C. din Rusia din partea ţăranilor fără partid. — *395*.

Pileavski, S.S. (1882—1937) — membru de partid din 1903. A dus muncă de partid la Petersburg, în Lituania şi Siberia. Din octombrie 1921 a lucrat la Comisariatul poporului pentru afacerile externe în calitate de membru raportor al comisiei Consiliului Comisarilor Poporului pentru elaborarea problemelor practice legate de tratativele cu privire la datorii. În primăvara anului 1922 a participat la Conferinţa de la Genova în calitate de secretar-şef al delegaţiei sovietice. Ulterior a ocupat diferite funcţii la Comisariatul poporului pentru justiţie, Uniunea centrală a cooperativelor de consum, Comisariatul poporului pentru agricultură, Procuratura şi Tribunalul Suprem al U.R.S.S. — *36—37*.

Plavnik, B.I. (1886—1955) — membru de partid din 1918. În anii 1922—1926 a fost membru al colegiului, şef al direcţiei pentru import şi al celei financiare a Comisariatului poporului pentru comerţul exterior; membru al conducerii organizaţiei „Gostorg" din R.S.F.S.R. Ulterior a deţinut funcţii de răspundere

www.dacoromanica.ro

în Comisariatul poporului pentru comerțul exterior și în Comisariatul poporului pentru finanțe al U.R.S.S. Din 1937 s-a dedicat publicisticii. — *250*.

Plehanov, G.V. (1856—1918) — militant de seamă al mișcării muncitorești ruse și internaționale, primul propagator al marxismului în Rusia; după Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. a aderat la menșevici (vezi și vol. 1, p. 605—606; vol. 48, p. 469). — *404*, *407*, *408*, *419*, *426*, *519—524*, *527*, *534*, *537*.

Pletnev, V.F. (1886—1942) — membru de partid din 1920; publicist. Din 1904 pînă în 1914 — menșevic; de la începutul primului război mondial s-a situat pe poziții internaționaliste, a desfășurat propagandă antirăzboinică. În anii 1915—1917 s-a aflat în deportare în Siberia. În 1918—1919 — membru al prezidiului Consiliului economic gubernial Moscova. În 1919—1920 — împuternicit extraordinar pentru aprovizionarea Armatei I din Turkestan, adjunct al împuternicitului extraordinar al Frontului din Turkestan și președinte al Consiliului economic central al Republicii Turkestan. În anii 1921—1932 — președinte al C.C. al Proletcultului (din 1928 prin cumul), apoi a deținut funcții de răspundere la Uniunea centrală a cooperativelor de consum și la „Soiuzkino". Începînd din 1936 s-a dedicat activității redacționale și publicisticii. — *336*.

Pokrovski, M.N. (1868—1932) — membru de partid din 1905. Începînd din 1918 a fost locțiitor al comisarului poporului pentru învățămînt din R.S.F.S.R. (vezi și vol. 34, p. 551). — *76*, *93—94*, *278—279*, *304*, *386*.

Poleakov, M.H. (1884—1938) — membru de partid din 1918; în anii 1904—1918 — eser. În 1921 a fost președinte al Comitetului revoluționar din Crimeea, iar în 1922 — membru al colegiului Comisariatului poporului pentru afacerile interne. — *72*, *327*.

Popov, I.K. (1887—1918) — în februarie 1918 a fost trimis de C.E.C. din Rusia și de C.C.P. al R.S.F.S.R. la Vladivostok în calitate de împuternicit pentru descongestionarea portului. A fost împușcat de intervenționiștii japonezi. — *97*.

Popov, P.I. (1872—1950) — statistician. Din 1918 a condus Direcția centrală de statistică. Membru de partid din 1924 (vezi și vol. 42, p. 559). — *174*, *212*, *244*, *268—269*, *375*.

Popova (Kasparova), E.M. (1888—1963) — a intrat în mișcarea revoluționară în 1903; membră de partid din 1919. În anii 1918—1922 a condus secția pentru administrarea spațiului locativ a C.E.C. din Rusia; ulterior a lucrat la reprezentanța R.S.F.S. Transcaucaziene pe lîngă C.C.P. al U.R.S.S. și în calitate de secretar al prezidiului Comisiei de stat a planificării a U.R.S.S. — *97*.

www.dacoromanica.ro

Preobrajenski, A.A. (1862—1938) — în ultimele două decenii ale secolului trecut — narodnic, învățător, membru al coloniei agricole din cătunul Șarnel (gubernia Samara), situat la cîteva verste de Alakaevka, unde au locuit Ulianovii în anii 1889—1893. În acești ani Preobrajenski se întîlnea des cu V.I. Lenin. În 1904 a intrat în P.M.S.D.R. În 1902 a lucrat la calea ferată Samara-Zlatoust. După Revoluția din Octombrie — șef al cancelariei, director al treburilor, șef al serviciului administrativ la această cale ferată. În 1922, la propunerea lui V.I. Lenin, a fost numit director al sovhozului „Gorki" (vezi și vol. 47, p. 407). — *72.*

Preobrajenski, E.A. (1886—1937) — a intrat în partid în 1903. La începutul anului 1920 — președinte al Comitetului gubernial Ufa al P.C.(b) din Rusia. Începînd din martie 1921 — membru al colegiului Comisariatului poporului pentru finanțe, apoi președinte al Direcției generale a învățămîntului profesional din Comisariatul poporului pentru învățămînt (vezi și vol. 41, p. 596). — *46, 112, 123, 124, 154, 160, 161, 171, 289, 482.*

Proșian, P.P. (1883—1918) — membru al partidului eserilor de stînga. În decembrie 1917 a intrat în Consiliul Comisarilor Poporului în calitate de comisar al poporului pentru poștă și telegraf. În martie 1918, nefiind de acord cu semnarea păcii de la Brest, s-a retras din Consiliul Comisarilor Poporului; a participat la rebeliunea eserilor de stînga de la Moscova (vezi și vol. 37, p. 694). — *440.*

Proudhon, Pierre-Joseph (1809—1865) — publicist, economist și sociolog francez, ideolog al micii burghezii, unul dintre întemeietorii anarhismului (vezi și vol. 34, p. 573—574). — *528.*

Q

Quelch, Harry (1858—1913) — militant de seamă al mișcării muncitorești engleze și internaționale (vezi și vol. 39, p. 583). — *409.*

Quessel, Ludwig (1872—1931) — social-democrat german, publicist. — *406.*

R

Racovski, C.G. (1873—1941) — militant al mișcării muncitorești din România și al celei internaționale, de origine bulgar. A aderat din tinerețe la mișcarea socialistă. A participat la Congresul de la Stuttgart al Internaționalei a II-a (1907) ca membru al delegației socialiștilor români. Împreună cu alți conducători ai mișcării muncitorești din România a participat la editarea seriei a doua a ziarului „România muncitoare". A avut o bogată activitate publicistică în presa socialistă din România: a scris numeroase

www.dacoromanica.ro

studii şi eseuri cu caracter politic. După reorganizarea, în 1910, a Partidului social-democrat din România, a fost ales membru al Comitetului Executiv al acestuia. În 1915 a reprezentat Partidul social-democrat din România la Conferinţa internaţională de la Zimmerwald. Prigonit de organele represive, Racovski a plecat în 1917 în Rusia, unde a avut munci de răspundere pe linie de partid şi de stat. A murit în U.R.S.S. — *34*, *155*.

Radcenko, *I.I.* (1874—1942) — membru de partid din 1898. În anii 1921—1922 a fost membru al colegiului Comisariatului poporului pentru comerţul exterior (vezi şi vol. 44, p. 655). — *3*, *13—14*, *24*, *39*, *80*, *93*, *111*, *184*, *240*, *246*, *247*, *248*, *347*, *384*, *387—388*, *462*.

Radek, *K.B.* (1885—1939) — începînd din primul deceniu al secolului al XX-lea a participat la mişcarea social-democrată din Galiţia, Polonia şi Germania; a colaborat la publicaţiile social-democraţilor de stînga germani. În P.M.S.D.(b) din Rusia a intrat în 1917. Începînd din martie 1920 a fost unul din secretarii Comitetului Executiv al Internaţionalei Comuniste. La congresele VIII-XII ale partidului a fost ales membru al C.C. al P.C.(b) din Rusia (vezi şi vol. 35, p. 552). — *78*, *82*, *89*, *155—156*, *172*, *204*, *205*, *343*, *352*, *360*, *361*, *397*, *412*, *413*, *414—415*, *416*, *418*, *426*, *526—527*, *528—529*, *531*, *533*, *541*.

Radişcev, *A.N.* (1749—1802) — scriitor rus de seamă, iluminist revoluţionar (vezi şi vol. 5, p. 508). — *199*.

Rákosi, *Matias* (n. 1892) — membru al Partidului Comunist din Ungaria începînd din 1918. Din 1921 pînă în 1924 — unul din secretarii Comitetului Executiv al Internaţionalei Comuniste. — *82*.

Ramzin, *L.K.* (1887—1948) — eminent specialist în domeniul termotehnicii. Începînd din 1920 — profesor la Şcoala tehnică superioară din Moscova. În anii 1921—1922 a fost membru al Comisiei de stat a planificării (vezi şi vol. 44, p. 655). — *53*, *168*, *188*.

Reazanov (Goldendah), *D.B.* (1870—1938) — a intrat în partid în august 1917; din 1921 a fost director al Institutului K. Marx şi F. Engels (vezi şi vol. 48, p. 472). — *11*.

Reinştein, *B.I.* (1866—1947) — membru de partid din 1918. A activat în special în Internaţionala Comunistă şi în Internaţionala Sindicală Roşie (vezi şi vol. 34, p. 575). — *71*, *262*, *312*, *314*.

Remeiko, *I.A.* *(Remeika)* (1878—1958) — membru de partid din 1905. A desfăşurat activitate de partid în Lituania. După Revoluţia din Octombrie a lucrat la Comisariatul poporului pentru

www.dacoromanica.ro

problemele naţionalităţilor. În 1921 — membru al prezidiului C.C. al Sindicatului minerilor din Rusia, cursant al şcolii guberniale pentru cadre de partid şi de stat de pe lîngă Comitetul organizaţiei din Moscova a P.C.(b) din Rusia. În 1922—1929 a lucrat la Direcţia politică de stat; ulterior — în domeniul economiei şi în aparatul de stat. — *34*.

Reske, N.A. (1887—1956) — în anii 1921—1922 a fost membru al colegiului Comisariatului poporului pentru Inspecţia muncitorească-ţărănească (vezi şi vol. 53, p. 536). — *317*.

Respondek, G. — inginer electrotehnic. — *244*.

Rivlin, L.S. (1876—1960) — membru de partid din 1899. În 1921 a lucrat în una din organizaţiile comerciale din Moscova, a fost membru al comitetului raional de partid Gorodskoi din Moscova (vezi şi vol. 48, p. 473). — *13*.

Rîkov, A.I. (1881—1938) — a intrat în partid în 1899. În 1920—1921 a fost preşedinte al C.E.S., apoi vicepreşedinte al C.C.P. şi C.M.A. La congresele al X-lea şi al XI-lea ale partidului a fost ales membru al C.C. (vezi şi vol. 35, p. 553—554). — *58—59, 176, 244, 251, 259, 261—265, 267, 273, 275, 283—284, 288, 302, 304—305, 308, 315, 318, 320, 326, 328, 334, 374, 453, 462, 478*.

Rîkunov, M.V. (1884—1937) — membru de partid din 1903. În anii 1921—1922 a fost membru al colegiului Comisariatului poporului pentru comerţul exterior (vezi şi vol. 52, p. 532). — *384*.

Rîslev, A.I. (n. 1883) — ţăran, social-democrat; deputat în Duma a IV-a de stat din partea regiunii Amur. — *423*.

Roizman, P.I. (n. 1887) — jurist. În 1922 — anchetator la Comisariatul poporului pentru justiţie, apoi jurisconsult al Comisariatului poporului pentru poştă şi telegraf. — *139*.

Rojkov, N.A. (1868—1927) — istoric şi publicist, menşevic. Faţă de Revoluţia din Octombrie a avut o atitudine ostilă. În perioada intervenţiei militare străine şi a războiului civil a luptat împotriva Puterii sovietice. După război a continuat să se situeze pe poziţii antisovietice. Printr-o hotărîre din decembrie 1922 a Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia a fost avertizat că în cazul în care va continua activitatea antisovietică va fi expulzat din Rusia Sovietică. Ulterior a rupt cu menşevicii. În anii următori s-a dedicat activităţii ştiinţifice şi pedagogice şi a lucrat în domeniul administrativ în diferite instituţii (vezi şi vol. 12, p. 531—532). — *173, 367, 404*.

Roland-Holst, Henriette (1869—1952) — socialistă olandeză. A participat la Conferinţa de la Zimmerwald; a aderat la stînga zimmerwaldiană (vezi şi vol. 26, p. 543). — *525*.

www.dacoromanica.ro

Rotştein, F.A. (1871—1953) — membru de partid din 1901. În anii 1921—1930 a lucrat în diplomaţie (vezi şi vol. 48, p. 473). — *78, 368.*

Rozanov, V.N. (1872—1934) — clinician remarcabil. Din 1910 a fost şeful secţiei de chirurgie a spitalului „Soldatenkov" (astăzi „S.P. Botkin"). A făcut parte din grupul de medici care-l îngrijeau pe V.I. Lenin. Începînd din 1931 — profesor la Institutul central pentru perfecţionarea medicilor. A fondat şi editat o serie de reviste de chirurgie. — *309, 310.*

Rozengolţ, A.P. (1889—1938) — a intrat în partid în 1905. În 1922 a fost membru al colegiului Comisariatului poporului pentru finanţe (vezi şi vol. 50, p. 567). — *316.*

Rozmirovici, E.F. (Troianovskaia) (1886—1953) — membră de partid din 1904. În 1918—1922 a fost preşedinte al comisiei de anchetă a Tribunalului Suprem al C.E.C. din Rusia; din primăvara anului 1922 — membră a colegiului şi şefă a secţiei juridice din Comisariatul poporului pentru Inspecţia muncitorească-ţărănească (vezi şi vol. 48, p. 474). — *297, 298, 317.*

Rozovski, S.Z. (1879—1924) — membru de partid din 1901. După Revoluţia din Octombrie a fost membru al colegiului Comisariatului poporului pentru aprovizionare, membru al conducerii Uniunii centrale a cooperativelor de consum. În 1921 — şef al secretariatului Consiliului internaţional al sindicatelor, a luat parte la munca de pregătire a primului Congres al Internaţionalei sindicale. În 1922 a organizat secţia din Berlin a Uniunii centrale a cooperativelor de producţie. În anii 1923—1924 a lucrat la Comisariatul poporului pentru comerţul exterior. — *80.*

Rudzutak, I.E. (1887—1938) — membru de partid din 1905. Din 1920 a fost membru al prezidiului şi secretar general al C.C.S. din Rusia. În anii 1922—1924 — preşedinte al Biroului pentru Asia Centrală al C.C. al P.C.(b) din Rusia; la congresele al X-lea şi al XI-lea ale partidului a fost ales membru al C.C. (vezi şi vol. 44, p. 657). — *79, 107, 116, 233, 368.*

Ruhimovici, M.L. (1889—1939) — membru de partid din 1913. În 1921 a fost preşedinte al comitetului executiv gubernial Doneţ (vezi şi vol. 44, p. 657). — *34.*

Runov, T.A. (1886—1941) — agronom. Din 1919 a fost preşedinte al Direcţiei generale a gospodăriilor agricole de pe lîngă întreprinderile industriale ale republicii. În 1921 a fost unul dintre organizatorii primei Expoziţii agricole unionale din Moscova, a participat la lucrările de ameliorare a solului în împrejurimile Moscovei (vezi şi vol. 53, p. 537). — *242.*

Rusanov, A.N. (n. 1881) — deputat în Duma a IV-a de stat din partea regiunii Primorie; fără partid; de profesiune învăţător. — *423.*

www.dacoromanica.ro

Rutgers, Sebald Justus (1879—1961) — inginer olandez, comunist. În 1921—1926 a fost conducătorul coloniei industriale internaționale autonome din Kuzbass (vezi și vol. 44, p. 657). — *51, 92, 261, 319.*

Ruzer, L.I. (1881—1959) — membru de partid din 1899. În anii 1921—1923 a fost membru al colegiului Comisariatului poporului pentru Inspecția muncitorească-țărănească și adjunct al comisarului poporului, membru al Micului C.C.P. (vezi și vol. 50, p. 568). — *317.*

S

Safarov, G.I. (1891—1942) — a intrat în partid în 1908. Începînd din 1921 — membru al Biroului din Turkestan al C.C. al P.C.(b) din Rusia. În 1921—1922 — membru al Comitetului Executiv al Internaționalei Comuniste, șef al secției pentru Orient a Cominternului. La congresele al X-lea și al XI-lea ale partidului a fost ales membru supleant al C.C. (vezi și vol. 48, p. 474). — *81—82, 106.*

Said-Galiev, S.G. (1894—1938) — membru de partid din 1917. În 1922 a fost președinte al Consiliului Comisarilor Poporului al Republicii Crimeea (vezi și vol. 53, p. 537). — *313.*

Samarin, V.I. — *21.*

Sammer, I.A. (1870—1921) — social-democrat, bolșevic. De la sfîrșitul anului 1919 a fost președinte al Uniunii ucrainene a cooperativelor de consum și împuternicit al Ministerului Comerțului Exterior al Ucrainei (vezi și vol. 20, p. 570). — *145.*

Samoilov, F.N. (1882—1952) — membru de partid din 1903. Deputat în Duma a IV-a de stat din partea muncitorilor guberniei Vladimir; a făcut parte din fracțiunea bolșevică. În 1919—1920 a fost împuternicit al C.E.C. din Rusia pe lîngă Comitetul militar-revoluționar din Baškiria, și membru al Comitetului regional din Baškiria al P.C.(b) din Rusia (vezi și vol. 31, p. 624—625). — *423, 482—483.*

Scheidemann, Philipp (1865—1939) — unul dintre liderii aripii de extremă dreaptă, oportunistă, a social-democrației germane (vezi și vol. 39, p. 586). — *529.*

Schelling, Friedrich Wilhelm Joseph (1775—1854) — reprezentant al filozofiei idealiste germane de la sfîrșitul secolului al XVIII-lea și începutul secolului al XIX-lea (vezi și vol. 18, p. 494). — *11.*

Sedelnikov, T.I. (1876—1930) — membru de partid din 1918. Din 1921 a fost membru al colegiului Comisariatului poporului pentru agricultură (vezi și vol. 14, p. 554). — *65.*

www.dacoromanica.ro

Semaşko, N.A. (1874—1949) — membru de partid din 1893. În 1918—1930 a fost comisar al poporului pentru ocrotirea sănătăţii al R.S.F.S.R. (vezi şi vol. 39, p. 586). — *37*, *79*, *80*, *111*, *135*, *233*, *278*, *282*, *309*, *312*, *320*.

Sereda, S.P. (1871—1933) — membru de partid din 1903. În 1921 a fost comisar al poporului pentru agricultură al R.S.F.S.R. (vezi şi vol. 39, p. 586). — *451*, *455*, *493*.

Sergheev, F.A. — *vezi* Artem.

Serrati, Giacinto Menotti (1872—1926) — unul dintre conducătorii Partidului socialist italian. În anii 1915—1923 a fost director al ziarului „Avanti!". În timpul primului război mondial s-a situat pe poziţii internaţionaliste. După întemeierea Internaţionalei Comuniste a insistat ca Partidul socialist italian să adere la ea, dar nu era de acord cu o ruptură cu reformiştii. Ulterior şi-a lichidat greşelile centriste, şi în 1924, împreună cu fracţiunea „adepţilor Internaţionalei a III-a", a intrat în Partidul Comunist Italian, în cadrul căruia a activat pînă la sfîrşitul vieţii. — *21*.

Shaw, George Bernard (1856—1950) — mare dramaturg şi publicist englez. Din primele zile ale Revoluţiei din Octombrie a sprijinit Republica sovietică. A luat atitudine împotriva războiului şi a fascismului. — *75*.

Skleanski, E.M. (1892—1925) — membru de partid din 1913. Din 1918 pînă în 1924 a fost adjunct al comisarului poporului pentru apărare şi vicepreşedinte al Consiliului militar-revoluţionar al republicii (vezi şi vol. 45, p. 678). — *188*, *468*.

Skobelev, M.I. (1885—1939) — începînd din 1903 a luat parte la mişcarea social-democrată în rîndurile menşevicilor. Deputat în Duma a IV-a de stat din partea curiei ruse a Transcaucaziei (vezi şi vol. 24, p. 553—554). — *423*.

Skvorţov — *vezi* Skvorţov-Stepanov, I.I.

Skvorţov-Stepanov, I.I. (1870—1928) — membru de partid din 1896. În 1921 a fost vicepreşedinte al colegiului redacţional al Editurii de stat. Autor a numeroase lucrări economice, istorice şi antireligioase; a tradus cele trei volume ale „Capitalului" şi o serie de alte lucrări ale lui K. Marx şi F. Engels (vezi şi vol. 45, p. 678—679). — *243—244*, *253*, *303*, *307*, *389*.

Smilga, I.T. (1892—1938) — a intrat în partid în 1907. Din 1921 pînă în 1923 a fost vicepreşedinte al C.E.S. şi şeful Direcţiei generale a combustibilului. La Congresul al XI-lea al partidului a fost ales membru supleant al C.C. (vezi şi vol. 44, p. 658—659). — *22*, *53—54*, *65*, *66*, *79*, *92*, *205*, *244*, *326*, *329*, *482*, *490*, *491*.

www.dacoromanica.ro

Smirnov, I.N. (1881—1936) — a intrat în partid în 1899. În anii 1919—1921 a fost președinte al Comitetului militar-revoluționar din Siberia, iar în 1922 — secretar al Comitetului Petrograd și al Biroului pentru Nord-Vest al C.C. al P.C.(b) din Rusia. La Congresul al IX-lea al partidului a fost ales membru al C.C., iar la Congresul al X-lea — membru supleant al C.C. (vezi și vol. 44, p. 659). — *32, 33, 277.*

Smirnov, V.M. (1887—1937) — a intrat în partid în 1907. După Revoluția din Octombrie — membru al prezidiului C.E.S.; în anii 1921—1922 a fost membru al prezidiului Comisiei de stat a planificării (vezi și vol. 34, p. 577). — *24, 290, 302.*

Smitten, E.G. (1883—1942) — membru de partid din 1904. A desfășurat muncă de partid la Vitebsk și Petersburg. După Revoluția din Octombrie a fost adjunct al secretarului Consiliului central al comitetelor de fabrică din Petrograd, apoi a lucrat la Ceka din Rusia. Începînd din 1921 a avut funcții de răspundere în aparatul C.C. al P.C.(b) din Rusia. Din 1932 s-a dedicat muncii științifice și activității de editor. — *203.*

Smolianinov, V.A. (1890—1962) — membru de partid din 1908. Din aprilie 1921 a fost adjunct al secretarului general al C.M.A. pentru problemele construcției economice și gospodărești (vezi și vol. 44, p. 659). — *9, 10, 32, 53, 103, 104, 111, 113, 140—143, 149, 150, 151, 166, 222, 267, 268—269, 291, 296, 298—300, 301, 303, 315, 320, 331—332, 332, 334, 335, 342, 385, 386.*

Smușkova, M.A. (n. 1893) — membră de partid din 1919. În anii 1919—1931 a lucrat la Comisariatul poporului pentru învățămînt în calitate de instructor, adjunct de șef de secție, apoi șef al secției biblioteci din cadrul Comitetului principal pentru educația politică. Ulterior a lucrat în domeniul biblioteconomiei și în învățămînt. — *192.*

Sokolnikov (Brilliant), G.I. (1888—1939) — a intrat în partid în 1905. Din august 1920 pînă în martie 1921 a fost membru al Comitetului militar-revoluționar al Frontului din Turkestan și președinte al Comisiei pentru Turkestan a C.E.C. din Rusia și a C.C.P. al R.S.F.S.R.; din noiembrie 1921 — membru al colegiului Comisariatului poporului pentru finanțe, adjunct al comisarului, apoi comisar al poporului pentru finanțe. La Congresul al XI-lea a fost ales membru al C.C. (vezi și vol. 34, p. 578). — *41, 100, 104, 106, 123, 129, 152—155, 160, 161, 171, 175, 180, 190, 201, 206, 209, 221, 231, 241, 245—246, 260, 344, 355.*

Soloviev, Z.P. (1876—1928) — membru de partid din 1898; în anii 1921—1922 a fost adjunct al comisarului poporului pentru ocrotirea sănătății (vezi și vol. 51, p. 547). — *135.*

www.dacoromanica.ro

Solț, A.A. (1872—1945) — membru de partid din 1898. Din 1921 — membru al prezidiului C.C.C. a P.C.(b) din Rusia (vezi și vol. 44, p. 659). — *96—97, 251.*

Sorokin, P.S. (1886—1933) — membru de partid din 1918. În anii 1920—1923 a fost membru al conducerii Asociației de consum din Moscova, comisar gubernial pentru aprovizionare al Sovietului din Moscova. Ulterior a lucrat în Comuna de consum din Moscova, la Comisariatul poporului pentru comerțul interior și la Uniunea centrală a cooperativelor de consum; a fost reprezentant comercial al U.R.S.S. în Cehoslovacia. — *250.*

Sosnovski, L.S. (1886—1937) — a intrat în partid în 1904. În anii 1918—1924 a fost redactor al ziarului „Bednota" (vezi și vol. 45, p. 679—680). — *1, 109, 256, 246—247, 474.*

Spiridonova, M.A. (1884—1941) — unul dintre liderii partidului eserilor de stînga (vezi și vol. 41, p. 601—602). — *451.*

Spunde, A.P. (1892—1962) — membru de partid din 1909. După Revoluția din Octombrie a fost adjunct al comisarului general al Băncii de Stat din Petrograd (vezi și vol. 36, p. 709). — *448.*

Stalin (Djugașvili), I.V. (1879—1953) — membru de partid din 1898. Din noiembrie 1917 pînă în iulie 1923 a fost comisar al poporului pentru problemele naționalităților, iar din martie 1919, și comisar al poporului pentru Controlul de stat; după reorganizarea Comisariatului poporului pentru controlul de stat a fost comisar al poporului pentru Inspecția muncitorească-țărănească (pînă la 25 aprilie 1922). Membru al Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia. După Congresul al XI-lea al partidului — secretar general al C.C. (vezi și vol. 45, p. 680). — *33, 37—38, 59, 81, 86, 88, 94, 115, 127, 130, 146, 147, 160, 168, 180, 188, 198, 205, 222, 232, 241, 278—279, 281, 284, 285, 289, 300, 306, 308, 312, 314, 316, 317, 325, 332, 344, 350, 351, 361, 367—369, 376—377, 469, 496—497.*

Starkov, V.V. (1869—1925) — a intrat în mișcarea revoluționară în ultimul deceniu al secolului trecut. După Revoluția din Octombrie a lucrat la Comisariatul poporului pentru comerțul exterior, a fost adjunct al reprezentantului comercial al U.R.S.S. în Germania (vezi și vol. 16, p. 666). — *34.*

Stasova, E.D. (1873—1966) — membră de partid din 1898. Din februarie 1917 pînă în martie 1920 a fost secretar al C.C. al P.C.(b) din Rusia (vezi și vol. 48, p. 478). — *479.*

Steinmetz, Charles Proteus (Karl August Rudolf) (1865—1923) — cunoscut om de știință american, specialist în domeniul electrotehnicii (vezi și vol. 45, p. 680). — *258, 259, 366.*

www.dacoromanica.ro

Steklov, I.M. (1873—1941) — a intrat în mişcarea social-democrată în 1893. După Revoluţia din Octombrie a fost redactor al ziarului „Izvestiia C.E.C. din Rusia" (vezi şi vol. 19, p. 616). — *97, 273, 307.*

Stinnes, Hugo (1870—1924) — magnat al capitalului monopolist german. Începînd din 1920 a fost membru al Reichstagului, fiind unul din liderii „partidului popular german", care exprima interesele burgheziei imperialiste a Germaniei. — *48.*

Stiunkel, B.E. (1882—1938) — inginer electrician. A fost membru al comisiei GOELRO; în anii 1920—1922 — preşedinte al consiliului tehnic şi membru al colegiului Direcţiei generale a metalului din Consiliul economic superior (vezi şi vol. 44, p. 660). — *102, 171.*

Stomoneakov, B.S. (1882—1941) — membru de partid din 1902. Din 1920 pînă în 1925 a fost reprezentant comercial al Rusiei Sovietice la Berlin (vezi şi vol. 45, p. 680—681). — *27, 82, 249, 287, 293, 371.*

Strumilin (Strumillo-Petraşkevici), S.G. (n. 1877) — economist şi statistician sovietic de vază, membru de partid din 1923. În anii 1921—1937 a lucrat la Comisia de stat a planificării a U.R.S.S. (vezi şi vol. 13, p. 549—550). — *9, 24, 174, 188.*

Struve, P.B. (1870—1944) — economist şi publicist burghez, unul dintre liderii partidului cadeţilor (vezi şi vol. 1, p. 611). — *542.*

Suhanov, N. (Ghimmer, N.N.) (n. 1882) — economist şi publicist de orientare mic-burgheză, menşevic. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a lucrat în instituţii şi organe economice sovietice (vezi şi vol. 45, p. 681). — *156.*

Sun-Iat-sen (1866—1925) — eminent democrat-revoluţionar şi om de stat din China (vezi şi vol. 23, p. 594—595). — *164.*

Sverdlov, I.M. (1885—1919) — membru de partid din 1901. Din 1912 — membru al Comitetului Central. În 1917—1919 a condus Secretariatul Comitetului Central. Începînd din 1917 a fost preşedinte al C.E.C. din Rusia (vezi şi vol. 35, p. 557). — *97, 441.*

Sviderski, A.I. (1878—1933) — membru de partid din 1899. Din mai 1921 a fost membru al colegiului Comisariatului poporului pentru Inspecţia muncitorească-ţărănească (vezi şi vol. 39, p. 588). — *317, 321, 332, 364.*

Ş

Şagov, N.R. (1882—1918) — bolşevic. Deputat în Duma a IV-a de stat din partea guberniei Kostroma, a făcut parte din fracţiunea social-democrată din Dumă (vezi şi vol. 24, p. 556). — *423.*

www.dacoromanica.ro

Şamigulov, G.K. (1890—1959) — membru de partid din 1910. A participat la Revoluţia din Octombrie în oraşul Orenburg. În anii 1919—1920 a fost membru al Comitetului regional din Başkiria al P.C.(b) din Rusia, preşedinte al C.E.C. şi al C.C.P. al Başkiriei. Ulterior a deţinut diverse funcţii pe linie de partid şi de stat şi în domeniul economic. — *482.*

Şapiro, L.G. (Şanin, M.) (1887—1957) — şi-a început activitatea revoluţionară în 1902; în 1903 a intrat în organizaţia din Riga a Bundului, a fost menşevic; din 1918 — membru al P.C.(b) din Rusia. A lucrat la Comisariatul poporului pentru învăţămînt, a dus muncă politică în Armata Roşie. Din 1920 pînă în 1921 — membru al prezidiului Comitetului principal pentru educaţia politică (vezi şi vol. 16, p. 675). — *61—64.*

Şatilov, I.N. (1824—1889) — specialist rus în domeniul agriculturii; din 1864 — preşedinte al societăţii agricole din Moscova; unul din iniţiatorii creării Academiei agricole şi silvice „Petrovski" (astăzi Academia agricolă „K.A. Timireazev"); a înfiinţat o staţiune experimentală în gubernia Tula (astăzi staţiunea de stat pentru selecţionare „Şatilovo" din regiunea Orel). — *347.*

Şeinman, A.L. (n. 1886) — a intrat în partid în 1903. În 1920 a lucrat la Comisariatul poporului pentru comerţ. La începutul lunii octombrie 1921 a fost confirmat ca membru al colegiului Comisariatului poporului pentru finanţe şi al consiliului de administraţie al Băncii de Stat (vezi şi vol. 35, p. 557). — *57. 66, 125, 170, 219—220, 331, 391—395, 478, 487.*

Şklovski, G.L. (1875—1937) — membru de partid din 1898. Din 1918 pînă în 1925 a lucrat în diplomaţie (vezi şi vol. 49, p. 633). — *69—70, 284.*

Şleapnikov, A.G. (1885—1937) — a intrat în partid în 1901. După Revoluţia din Octombrie a fost comisar al poporului pentru problemele muncii (vezi şi vol. 49, p. 634). — *436, 447.*

Şmidt, O.I. (1891—1956) — membru de partid din 1918. În anii 1921—1922 a fost membru al colegiului Comisariatului poporului pentru finanţe (vezi şi vol. 40, p. 467—468). — *154.*

Şotman, A.B. (1880—1939) — membru de partid din 1899. În 1922 a fost preşedinte al Comisiei economice a R.S.S.A. Karelia (vezi şi vol. 34, p. 580). — *345, 382.*

Şreider, A.A. — socialist-revoluţionar de stînga; în 1918 a fost adjunct al comisarului poporului pentru justiţie. — *447.*

Şteinberg, I.Z. — unul dintre liderii partidului socialiştilor-revoluţionari de stînga; de profesiune avocat. În 1918 a fost comisar al poporului pentru justiţie (vezi şi vol. 35, p. 558). — *438.*

www.dacoromanica.ro

Steinberg, P.B. — capitalist rus, emigrant; în anii 1922—1924 a fost unul dintre fondatorii și directorul coordonator al „Societății pe acțiuni pentru comerțul cu piei în țară și în străinătate". — *3.*

Șvarț, I.I. („Semion") (1879—1951) — membru de partid din 1899. Începînd din 1921 — președinte al C.C. al Sindicatului minerilor (vezi și vol. 47, p. 414—415). — *34.*

Șvedcikov, K.M. (1884—1952) — membru de partid din 1904. În anii 1918—1924 a fost împuternicit extraordinar al Consiliului Comisarilor Poporului pentru industria hîrtiei și pentru poligrafie (vezi și vol. 51, p. 550). — *2, 19.*

T

Tasin, N.I. — menșevic, ziarist, publicist, colaborator la o serie de ziare burgheze. — *26.*

Teodorovici, I.A. (1875—1940) — membru de partid din 1895. Începînd din 1920 a fost membru al colegiului Comisariatului poporului pentru agricultură (vezi și vol. 44, p. 661). — *32, 85, 86, 95, 99, 108, 302, 347, 353.*

Ter-Petrosian, S.A. (Kamo) (1882—1922) — membru de partid din 1901; revoluționar de profesie (vezi și vol. 51, p. 550). — *267, 479.*

Thomas, Albert (1878—1932) — om politic francez, social-reformist; în timpul primului război mondial — șovinist (vezi și vol. 26, p. 549). — *428.*

Tihomirov, V.A. (1895—1955) — membru de partid din 1919; în anii 1921—1924 a fost membru al conducerii Uniunii centrale a cooperativelor de consum. — *228, 236.*

Tihvinski, M.M. (1868—1921) — inginer chimist, profesor. După Revoluția din Octombrie a lucrat la Institutul tehnologic și la Institutul de mine din Petrograd, a condus secția laboratoare a Direcției generale a petrolului din C.E.S. În 1921 a participat la un complot împotriva Puterii sovietice, a fost executat prin împușcare în urma unei hotărîri a Cekăi din Petrograd. — *497.*

Timireazev, K.A. (1843—1920) — naturalist darvinist rus, botanist-fiziolog de seamă (vezi și vol. 51, p. 550). — *347.*

Tobinson-Krasnoșcekova, G.B. (1889—1964) — în anii 1906—1917 a trăit în emigrație în America. În 1920 a lucrat la Administrația ajutorului american (A.R.A.). La 3 decembrie 1921 a participat, în calitate de interpretă, la întrevederea lui V.I. Lenin cu ziarista americană Beatty Bessy. Din 1923 pînă în 1931 a fost

www.dacoromanica.ro

membră a Partidului Comunist din S.U.A.; din 1931 — membră a P.C.(b) din Rusia. — *60*, *86*.

Tolstoi, L.N. (1828—1910) — mare scriitor rus (vezi şi vol. 24, p. 557). — *404*, *544*.

Tomski, M.P. (1880—1936) — a intrat în partid în 1904. Din mai 1921 a fost preşedinte al Comisiei C.E.C. din Rusia şi a C.C.P. al R.S.F.S.R. pentru Turkestan. Preşedinte al C.C.S. din Rusia. Membru al C.C. al P.C.(b) din Rusia. După Congresul al XI-lea al partidului — membru al Biroului Politic (vezi şi vol. 37, p. 700). — *324—325*.

Trifonov, V.A. (1888—1938) — membru de partid din 1904. Începînd din iunie 1921 a fost adjunct al şefului Direcţiei generale a industriei combustibilului şi preşedinte al conducerii Sindicatului petrolului (vezi şi vol. 52, p. 541). — *84*, *92*, *342*.

Trofimov, K.V. (1894—1937) — membru al partidului bolşevic din 1917; înainte a fost membru al partidului „internaţionaliştilor social-democraţi". Începînd din 1921 — membru al colegiului Comisariatului poporului pentru poştă şi telegraf. — *295*.

Troianovski, A.A. (1882—1955) — membru al P.M.S.D.R.; din 1907 — bolşevic. În anii 1917—1921 — menşevic. În 1923 a fost reprimit în P.C.(b) din Rusia. Începînd din 1921 a lucrat la Comisariatul poporului pentru Inspecţia muncitorească-ţărănească (vezi şi vol. 48, p. 481). — *259*.

Troţki (Bronştein), L. D. (1879—1940) — membru al P.M.S.D.R. din 1897, menşevic. La Congresul al VI-lea al P.M.S.D.(b) din Rusia a fost primit, împreună cu grupul „interraioniştilor", în partidul bolşevic. După Revoluţia din Octombrie a fost comisar al poporului pentru afacerile externe, apoi comisar al poporului pentru problemele militare şi maritime, comisar al poporului pentru căile de comunicaţie, preşedinte al Consiliului militar-revoluţionar al republicii, membru al Biroului Politic al C.C. al partidului şi membru al Comitetului Executiv al Internaţionalei Comuniste. În anii 1920—1921 s-a aflat în fruntea opoziţiei, în cadrul discuţiei cu privire la sindicate. În 1927 a fost exclus din P.C.(b) din Rusia (vezi şi vol. 45, p. 683). — *47*, *66*, *91*, *110*, *119*, *133*, *135*, *151—152*, *153*, *164*, *172*, *208*, *274*, *278*, *328*, *361*, *370*, *371*, *372—373*, *375*, *376*, *377*, *397*, *405*, *407*, *408*, *482*, *497*, *523*, *542*, *544*, *546*.

Tuhacevski, M.N. (1893—1937) — membru de partid din 1918. În 1918—1920 a fost comandant al unor armate şi fronturi (vezi şi vol. 51, p. 551). — *490*, *491*.

Tuleakov, I.N. (n. 1877) — muncitor, social-democrat, menşevic; deputat în Duma a IV-a de stat din partea Regiunii Armatei Donului. — *423*.

www.dacoromanica.ro

Tumanov, N.G. (1887—1936) — a intrat în partid în 1917. În anii 1922—1923 a fost membru al colegiului Comisariatului poporului pentru finanțe al R.S.F.S.R., apoi comisar al poporului pentru finanțe și membru al C.E.C. al R.S.F.S. Transcaucaziene. În anii următori — președinte al consiliului de administrație al Băncii de Stat a U.R.S.S., membru al prezidiului Comisiei de stat a planificării și al C.E.C. din Rusia, reprezentant comercial al U.R.S.S. în Franța, director al Băncii industriale a U.R.S.S. — *344*.

Turati, Filippo (1857—1932) — unul dintre organizatorii Partidului socialist italian și lider al aripii lui de dreapta, reformiste (vezi și vol. 44, p. 663). — *522*, *525*.

Turgheneo, I.S. (1818—1883) — mare scriitor rus. — *414*.

Turkestanov, I.N. (1884—1950) — în anii 1917—1919 a fost membru al conducerii și președinte al Comitetului general pentru pielărie din cadrul C.E.S. — *454*.

Tyszka, Ian (Ioghihes, Leo) (1867—1919) — militant de seamă al mișcării muncitorești poloneze și germane (vezi și vol. 19, p. 621). — *415*.

Ț

Țhakaia, M.G. (Miha) (1865—1950) — membru de partid din 1898. După victoria Puterii sovietice în Gruzia a fost președinte al C.E.C. al Gruziei, președinte al C.E.C. al R.S.F.S. Transcaucaziene, membru al C.C. al P.C.(b) din Gruzia (vezi și vol. 19, p. 622). — *77*.

Țintadze, K.M. (1887—1930) — membru de partid din 1904 pînă în 1927. A desfășurat activitate de partid la Tiflis, Kutais, Batumi și Baku. După instaurarea Puterii sovietice în Gruzia a fost președinte al Cekăi din R.S.S. Gruzină, membru al C.C. al P.C.(b) din Gruzia, membru al C.E.C. al R.S.S. Gruzine. — *345*.

Țiurupa, A.D. (1870—1928) — membru de partid din 1898. Din 1918 a fost comisar al poporului pentru aprovizionare. Începînd de la sfîrșitul anului 1921 — vicepreședinte al C.C.P. și C.M.A. (vezi și vol. 44, p. 663—664). — *53*, *66*, *76*, *83*, *124—125*, *129*, *149—151*, *170*, *171*, *174*, *175*, *183*, *194*, *196*, *200—202*, *205*, *215—219*, *221*, *241*, *244*, *251*, *255*, *257*, *260*, *261*, *262*, *263—265*, *267*, *273*, *275*, *286*, *301*, *304*, *308*, *311*, *315*, *317*, *322*, *332*, *374*.

Țiurupa, G.D. (1885—1940) — inginer electrotehnic. În anii 1919—1926 a fost inginer-șef al șantierului hidrocentralei de la Kașira; din mai 1921 — vicepreședinte al Comitetului general pentru construcții de stat (vezi și vol. 52, p. 543). — *53*, *129*, *140*, *149*, *150*.

www.dacoromanica.ro

Tiperovici, G.V. (1871—1932) — membru de partid din 1919. Din 1921 a lucrat la consiliul economic din Petrograd (vezi şi vol. 44, p. 664). — *502.*

U

Uglov, A.T. (1884—1938) — inginer radiotehnic. În anii 1917—1923 a servit în cadrul trupelor de transmisiuni radio ale Armatei Roşii. — *296.*

Ulianov, A. I. (1866—1887) — fratele mai mare al lui V.I. Lenin, revoluţionar-narodovolist (vezi şi vol. 32, p. 615). — *16.*

Ulianova, M.I. (1878—1937) — sora mai mică a lui Lenin; membră de partid din 1898. Din 1917 pînă în 1929 a fost membră a colegiului de redacţie şi secretar responsabil al „Pravdei" (vezi şi vol. 49, p. 637). — *391.*

Ulrich, A.I. (n. 1892) — membră de partid din 1909. A desfăşurat activitate de partid la Riga. În anii 1921—1924 a lucrat la secretariatul Consiliului Comisarilor Poporului şi al Consiliului Muncii şi Apărării. — *298.*

Unksov, M.I. (n. 1881) — inginer mecanic; în 1921 a fost şef al secţiei motocultură din Comisariatul poporului pentru agricultură, preşedintele grupului special de trei pentru producţia plugurilor sistem „Fowler". — *102.*

Unşliht, I.S. (1879—1938) — membru de partid din 1900. Din aprilie 1921 pînă în toamna anului 1923 — vicepreşedinte al Cekăi (apoi al Direcţiei politice de stat) (vezi şi vol. 51, p. 552). — *7, 10—11, 14, 20, 22, 35, 37—38, 88, 133—134, 159, 167, 173, 189, 231, 243, 501, 503.*

Uralski, Hazar — *vezi* Nakoreakov, N.N.

Urquhart, Leslie (1874—1933) — industriaş şi financiar englez. În anii 1921—1922 a dus tratative cu guvernul sovietic în vederea obţinerii, sub formă de concesiuni, a vechilor sale posesiuni din Rusia (vezi şi vol. 45, p. 684). — *4, 122, 207, 329, 340, 341, 350.*

V

Vainştein, A.L. (n. 1892) — economist, statistician. În anii 1918—1921 — şeful secţiei de statistică a Consiliului economic gubernial Moscova, adjunct al şefului secţiei de statistică a C.E.S. În 1921—1923 — şeful secţiei economice din direcţia planificare a Comisariatului poporului pentru agricultură din R.S.F.S.R. Ulterior a desfăşurat activitate ştiinţifică şi didactică. — *302.*

www.dacoromanica.ro

Vainștein, S.A. (1876—1923) — menșevic. După revoluția din februarie 1917 — membru al prezidiului comitetului executiv al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd, din care a ieșit la 25 octombrie 1917. În timpul războiului civil a luptat împotriva Puterii sovietice, apoi a emigrat. — *62.*

Vandervelde, Emile (1866—1938) — lider al Partidului muncitoresc din Belgia, președinte al Biroului socialist internațional al Internaționalei a II-a, s-a situat pe o poziție ultraoportunistă (vezi și vol. 32, p. 615—616). — *428.*

Varga, E.S. (1879—1964) — economist, în 1906 a intrat în Partidul social-democrat din Ungaria. Cînd în martie 1919 în Ungaria a fost instaurată Puterea sovietică, Varga, ca social-democrat de stînga, a ocupat postul de comisar al poporului pentru finanțe, iar ulterior de președinte al C.E.S. al Republicii Sovietice Ungare. După căderea Puterii sovietice din Ungaria, Varga, care a devenit comunist, a plecat în Austria, iar în 1920 a emigrat în Rusia Sovietică, unde a intrat în P.C.(b) din Rusia. A fost activist al Internaționalei Comuniste. În perioada 1927—1947 a fost director al Institutului de economie mondială și de politică mondială al Academiei de Științe a U.R.S.S. Începînd din 1939 — membru al Academiei de Științe a U.R.S.S. — *237, 269, 282—283, 284, 360, 504—506, 507.*

Veiler, Julius — comerciant francez. — *250.*

Vetoșkin, M.K. (1884—1958) — membru de partid din 1904. A desfășurat muncă de partid în Siberia, Extremul Orient, Petersburg, Vologda, Crimeea și în Ucraina. După Revoluția din Octombrie a fost membru al colegiului Comisariatului poporului pentru Inspecția muncitorească-țărănească, membru al Micului C.C.P., comisar al poporului pentru justiție și comisar al poporului pentru Inspecția muncitorească-țărănească în Ucraina, membru al prezidiului Comisiei Centrale de Control, membru al C.E.C. din Ucraina, iar din 1925 — membru al C.E.C. al U.R.S.S. Începînd din 1949 a desfășurat activitate didactică la Universitatea din Moscova. — *36, 365.*

Vladimirov (Șeinfinkel), M.K. (1879—1925) — membru al P.M.S.D.R. din 1903, bolșevic. În 1911 a plecat de la bolșevici. La Congresul al VI-lea a fost primit în partidul bolșevic împreună cu grupul interraioniștilor. În 1922 — adjunct al comisarului poporului pentru finanțe al R.S.F.S.R. (vezi și vol. 45, p. 685; vol. 46, p. 583). — *316, 327.*

Vladimirski, M.F. (1874—1951) — membru de partid din 1895. După Revoluția din Octombrie — comisar al orașului, președinte al consiliilor dumelor raionale din Moscova, membru al Prezidiului C.E.C. din Rusia, adjunct al comisarului poporului pentru afacerile interne al R.S.F.S.R. (vezi și vol. 39, p. 592). — *285.*

www.dacoromanica.ro

Voevodin, P.I. (1884—1964) — membru de partid din 1899. În 1921 a condus secția de fotocinematografie a Comitetului general pentru educație politică de pe lîngă Comisariatul poporului pentru învățămîntul public al R.S.F.S.R. (vezi și vol. 44, p. 665). — *87.*

Volkovski, A.F. (n. 1884) — membru de partid din 1917 pînă în 1920. În anii 1918—1920 — membru al colegiului Comisariatului poporului pentru căile de comunicație și al Direcției generale a silviculturii. — *462.*

Vologdin, V.P. (1881—1953) — reputat om de știință, specialist în tehnica curenților de înaltă frecvență. În anii 1918—1923 a lucrat la laboratorul de radio de la Nijni Novgorod, a fost unul dintre întemeietorii lui. Începînd din 1939 — membru corespondent al Academiei de Științe a U.R.S.S. În 1948 a primit prima medalie de aur „A.S. Popov". — *294.*

Vorovski, V.V. (1871—1923) — membru de partid din 1894. În anii 1921—1923 a fost reprezentant plenipotențiar al Republicii sovietice în Italia (vezi și vol. 10, p. 548). — *27, 138, 156, 297, 356.*

Vranghel, P.N. (1878—1928) — general în armata țaristă, baron, monarhist înveterat (vezi și vol. 51, p. 555). — *495.*

Viukov, A.A. (n. 1884) — jurist. În anii 1920—1924 — anchetator penal la Comisariatul poporului pentru justiție. Ulterior — jurisconsult la Comisariatul poporului pentru poștă și telegraf și la Ministerul Apărării. — *139.*

Vulfson, S.D. (1879—1932) — membru de partid din 1902. În anii 1921—1924 — vicepreședinte, iar apoi președinte al Asociației de consum din Moscova; a fost membru al prezidiului Sovietului din Moscova și al Comitetului organizației de partid Moscova (vezi și vol. 45, p. 685). — *250.*

W

Walecki, (Gorvitz) M.G. (1877—1937) — militant al mișcării revoluționare din Polonia și Rusia, membru de partid din 1905. Unul din liderii aripii de stînga a Partidului socialist polonez. A participat la Conferința de la Zimmerwald. După Revoluția din Octombrie a fost redactor al ziarului „Volksrecht" din Zürich. Începînd din noiembrie 1918, aflîndu-se în Polonia, a participat activ la întemeierea partidului comunist, a fost ales membru al C.C. În anii 1921—1924 a fost reprezentant al Partidului Comunist din Polonia în Internaționala Comunistă. În 1925 a devenit membru al P.C.(b) din Rusia. Începînd din 1925 — activist al Comitetului Executiv al Internaționalei Comuniste, secretar responsabil de redacție al revistei „Kommunisticeskii Internațional".

www.dacoromanica.ro

La Congresul al VII-lea al Cominternului a fost ales membru al Comisiei Internaţionale de Control. — *275*.

Weber, Max (1864—1920) — sociolog, istoric şi economist burghez german (vezi şi vol. 30, p. 531). — *544*.

Wells, Herbert George (1866—1946) — remarcabil scriitor englez. În toamna anului 1920 a vizitat Rusia Sovietică şi a stat de vorbă cu V.I. Lenin. A avut o atitudine prietenească faţă de U.R.S.S. — *75*.

Wilson, Woodrow (1856—1924) — preşedinte al S.U.A. din 1913 pînă în 1920. Unul dintre organizatorii intervenţiei militare a statelor imperialiste împotriva Rusiei Sovietice (vezi şi vol. 22, p. 608—609). — *554*, *555*.

X

X — *vezi* Danski, B.G.

Z

Zagorski (Luboţki), V.M. (1883—1919) — membru de partid din 1905. După Revoluţia din Octombrie a lucrat la ambasada sovietică din Berlin. În iunie 1918 a venit la Moscova şi, curînd după aceea, a fost ales secretar al Comitetului organizaţiei de partid Moscova. A murit la 25 septembrie 1919, în urma exploziei unei bombe aruncate de eserii de stînga în clădirea Comitetului organizaţiei de partid Moscova (vezi şi vol. 48, p. 485). — *485*.

Zaks, B.G. (n. 1886) — în 1919 a lucrat la Comisariatul poporului pentru finanţe, în anii 1921—1922 — adjunct al directorului treburilor C.M.A. — *216*, *217*, *222*, *298*, *341*, *343—344*.

Zaluţki, P.A. (1887—1937) — membru de partid din 1907. În 1921 — membru şi secretar al Prezidiului C.E.C. din Rusia; membru al Comisiei centrale pentru curăţirea rîndurilor partidului (vezi şi vol. 44, p. 665) — *95—97*, *118*.

Zeghau — reprezentant al companiei Krupp. — *245*.

Zetkin, Clara (1857—1933) — militantă de seamă a mişcării muncitoreşti şi comuniste germane şi internaţionale (vezi şi vol. 26, p. 553) — *427*.

Zevin, I.D. (1888—1918) — membru al P.M.S.D.R. din 1904. A urmat cursurile şcolii de partid din Longjumeau, condusă de Lenin. A fost unul dintre organizatorii luptei pentru instaurarea Puterii sovietice în Azerbaidjan. După căderea Comunei din Baku a fost executat, la 20 septembrie 1918, împreună cu ceilalţi 25

www.dacoromanica.ro

de comisari din Baku, de intervenţioniştii englezi şi de eseri (vezi şi vol. 48, p. 486). — *122*.

Zinoviev (Radomislski), *G.E.* (1883—1936) — a făcut parte din partidul bolşevic din 1901. După Revoluţia Socialistă din Octombrie — preşedinte al Sovietului din Petrograd, membru al Biroului Politic al Comitetului Central, preşedinte al Comitetului Executiv al Internaţionalei Comuniste (vezi şi vol. 35, p. 562). — *15*, *86*, *96*, *115*, *159*, *163*, *172—173*, *232*, *280—281*, *284*, *285*, *291*, *312—313*, *314*, *325*, *328—329*, *351*, *360*, *361*, *367*, *377*, *397*, *469*, *531—542*.

www.dacoromanica.ro

INDICE TEMATIC *

A

Activitatea ilegală în spatele frontului — Secţ. suplim. — 479—480.

Administrarea depozitelor — 356, 491.

Adunarea constituantă — Secţ. suplim. — 434.

Agricultura — 30, 41, 144, 145, 152, 165, 193, 272, 317, 329, 337, 431, 454, 456, 478, 490; Anexe — 6; Secţ. suplim. — 454—455, 457—458, 466, 567—569.

Vezi şi Comunele agricole în Rusia Sovietică, Sovhozurile; Întovărăşirile pentru lucrarea pămîntului în comun în Rusia Sovietică.

Ajutorul muncitoresc internaţional — 75, 78.

Alianţa militară a republicilor sovietice — Secţ. suplim. — 470—471.

Alimentele şi aprovizionarea — 21, 144, 198, 216, 217, 341, 342, 456, 491; Secţ. suplim. — 433—434, 436, 440, 441, 443, 443—446, 446—447, 457—458, 460, 461—462, 463—464, 464—466, 469, 472, 474, 476, 477, 477—480, 482—484, 486, 493, 499, 557—558, 565—567.

Anomalia magnetică de la Kursk — 34, 360, 361, 365, 408.

Antanta — 66, 421; Secţ. suplim — 475, 485—486, 491—492.

Aparatul de stat, perfecţionarea lui — 58, 74, 100, 155, 159, 180, 182, 197, 203, 208, 222, 228, 249, 260, 263, 286, 288, 289, 298, 300, 322, 357, 374, 397, 398, 411, 413, 426, 436, 441, 457, 459, 462, 505, 512, 516; Secţ. suplim. — 436—437, 455, 470, 471—473, 475, 498.

* În rubrici se indică: pentru secţiunea principală şi pentru Anexe — *numerele de ordine* ale documentelor, iar pentru secţiunea lucrărilor incluse în mod suplimentar în ediţia de faţă (în rubrici s-a notat prescurtat: secţ. suplim.) — *paginile* din text.

www.dacoromanica.ro

— raţionalizarea muncii în aparatul de stat — 437, 457. Vezi şi Construcţia de stat; Controlul îndeplinirii sarcinilor.

Apărarea avutului public, lupta împotriva furturilor şi a delapidărilor — 17, 35, 38, 64, 68, 107, 168, 201, 203, 222, 264, 303; Anexe — 14; Secţ. suplim. — 467—468.

A.R.A. (American Relief Administration — Administraţia Ajutorului American) — 152, 153, 405.

Arenda — 64, 68, 270; Anexe — 16.

Arhiva lui V.I. Lenin de la Cracovia şi Poronino, cercetările pentru găsirea ei — 376.

Armata muncii — 144.

Armata Roşie şi întărirea capacităţii de apărare a Ţării sovietice — 42, 144; Secţ. suplim. — 470, 471—473, 480, 481—482, 485—486, 490, 491, 497, 499, 558—559.

Armenia — 482; Secţ. suplim. — 491—492, 497.

Asigurările — Secţ. suplim. — 447—449.

Atlas geografic — 210.

Azerbaidjan — 47, 392, 449; Secţ. suplim. — 486, 497.

B

Banca de stat, Banca populară a R.S.F.S.R. — 98, 222, 248, 261, 271, 280, 289, 300, 335; Anexe — 14; Secţ. suplim. — 443, 464, 465—466, 555—556.

Banditismul şi lupta împotriva lui — 238; Secţ. suplim. — 499.

Başkiria — Secţ. suplim. — 481—483.

Băncile în ţările capitaliste — 280.

Bibliotecile şi biblioteconomia — 53, 144, 160, 417; Anexe — 8.

Bielorusia — Secţ. suplim. — 496.

Birocratismul, tărăgăneala şi lupta împotriva lor — 1, 134, 155, 180, 208, 209, 218, 219, 228, 260, 261, 262, 271, 272, 280, 289, 298, 300, 321, 351, 352, 353, 355, 438; Secţ. suplim. — 464, 475, 480—482, 482, 494.

Bundul, bundiştii — 103; Secţ. suplim. — 412—417, 418—420, 484.

www.dacoromanica.ro

C

Cadrele de partid şi de stat — 23, 24, 51, 52, 57, 61, 63, 71, 82, 101, 103, 124, 136, 137, 146, 149, 150, 153, 154, 155, 161, 163, 164, 169, 181, 184, 188, 190, 199, 206, 213, 215, 217, 222, 236, 256, 261, 263, 280, 282, 284, 285, 286, 288, 289, 298, 300, 308, 309, 321, 330,333, 336, 338, 339, 342, 349, 356, 357, 369, 370, 371, 373, 374, 389, 390, 400, 406, 411, 418, 420, 423, 436, 452, 465, 482, 486, 487, 489, 500, 508; Anexe — 1; Secţ. suplim. — 412—418, 424, 485, 488, 490.

Capitalismul de stat — 55, 221, 322.

Vezi şi Arenda; Concesiunile; Societăţile mixte.

Casele de economie — 29.

Caucazul şi Transcaucazia — 142.
Vezi şi Azerbaidjan; Armenia; Gruzia.

Cererea de literatură — 18, 42, 102, 110, 227, 251, 426, 433, 442, 455, 458.

Chiaburimea şi lupta împotriva ei — Secţ. Suplim. — 458, 563—565.

C.E.C. din Rusia (Comitetul Executiv Central din Rusia) — 172, 196, 263, 499; Secţ. suplim. — 438, 482—483, 503—504.

Cinematografia — 140, 281.

Coexistenţa paşnică a statelor cu orînduiri sociale diferite — *vezi* Politica externă a Statului sovietic.

Cointeresarea materială — 22, 271, 280, 300, 321; Secţ. suplim. — 558—560, 568—569.
Vezi şi Salariul; Premiile.

Combustibilul — 106, 144, 479; Anexe — 10; Secţ. suplim. — 459, 461—462, 463, 474, 476, 498.

Comerţul — 86, 98, 99, 104, 144, 171, 222, 241, 247, 250, 261, 271, 280, 289, 293, 294, 297, 300, 301, 309, 330, 338, 397, 412, 446, 454, 503; Anexe — 3, 14; Secţ. suplim. — 563—565.

Comerţul exterior al Statului sovietic — 2, 4, 12, 24, 30, 44, 45, 62, 70, 81, 84, 86, 108, 118, 121, 144, 152, 153, 168, 192, 198, 200, 201, 216, 217, 222, 229, 252, 253, 261, 262, 274, 286, 299, 304, 312, 313, 324, 328, 337, 338, 341, 342, 345, 359, 393, 398, 401, 403, 404, 410, 412, 415, 418, 432, 473, 479; Anexe — 4, 9, 14; Secţ. suplim. — 484, 486—487, 495, 501—502.
Vezi şi Contrabanda şi lupta împotriva ei; Monopolul comerţului exterior.

www.dacoromanica.ro

Comisariate ale poporului și instituții centrale ale R.S.F.S.R.
— Comisia extraordinară din Rusia pentru combaterea contrarevoluției, a sabotajului și a speculei (Ceka) — Direcția politică de stat (G.P.U.) — 17, 80, 143, 203, 221, 238, 246, 255, 310, 314, 351, 427, 493; Secț. suplim. — 437—438, 444, 467—468, 483—484, 501.

— Comisariatul poporului pentru comerțul exterior — 10, 23, 46, 51, 109, 127, 168, 194, 198, 201, 215, 216, 217, 274, 312, 328, 336, 338, 339, 418, 473; Anexe — 4, 5; Secț. suplim. — 504.

— Comisariatul poporului pentru afacerile interne — 451; Secț. suplim. — 483—484.

— Comisariatul poporului pentru problemele militare și maritime — 203, 481, 486, 487; Secț. suplim. — 443—444.

— Comisariatul poporului pentru agricultură — 57, 136, 137, 146, 147, 148, 153, 163, 164, 272, 416; 490; Anexe — 1; Secț. suplim. — 451, 466.

— Comisariatul poporului pentru afacerile externe — 127, 194, 206; Secț. suplim. — 497.

— Comisariatul poporului pentru poștă și telegraf — 406; Secț. suplim. — 479—480.

— Comisariatul poporului pentru aprovizionare — 215, 247, 297, 491; Secț. suplim. — 443—444, 457—458, 461—462, 463—464, 465—466, 476, 477, 479—480, 482—485, 493.

— Comisariatul poporului pentru învățămînt — 82, 123, 256, 278, 284, 480; Secț. suplim. — 474.

— Comisariatul poporului pentru căile de comunicație — 189, 203, 209, 218, 219, 333, 452, 489; Secț. suplim. — 443—444, 467—468.

— Comisariatul poporului pentru Inspecția muncitorească-țărănească — 147, 219, 255, 268, 270, 286, 305, 306, 351, 436, 437, 441, 503; Anexe — 16.

— Comisariatul poporului pentru problemele muncii — Secț. suplim. — 507.

— Comisariatul poporului pentru finanțe — 188, 222, 228, 248, 271, 280, 289, 349, 357, 435, 468, 472.

— Comisariatul poporului pentru justiție — 80, 155, 208, 261, 264, 270, 310, 330, 351, 460; Secț. suplim. — 437—438, 475.

— Direcția centrală de statistică — 367, 462; Secț. suplim. — 457—458.

Vezi și Consiliul economic superior; Comisia de stat a planificării (Gosplan) din R.S.F.S.R.

www.dacoromanica.ro

Comisia de stat a planificării (Gosplan) din R.S.F.S.R. — 69, 288, 367, 399, 459, 492, 512.

Comisia pentru folosirea resurselor materiale de pe lîngă C.M.A. — 87, 88.

Comitetele sărăcimii — Secţ. suplim. — 452, 458, 458—459.

Comune agricole în Rusia Sovietică — Secţ. suplim. — 563—566.

Concesiunile — 5, 6, 7, 9, 10, 18, 34, 44, 116, 144, 186, 225, 231, 252, 270, 279, 287, 334, 359, 393, 401, 402, 403, 428, 432, 453, 455, 466, 483, 484, 485; Secţ. suplim. — 493—494, 497.

Conducerea colectivă — *Vezi* Conducere unică şi Conducere colectivă; Partidul comunist al Uniunii Sovietice (P.C.U.S.), P.M.S.D.(b) din Rusia, P.C.(b) din Rusia — Comitetul Central — organ colectiv de conducere a partidului şi a ţării.

Conducere economică pe bază de gestiune proprie — 248.

Conducere unică şi conducere colectivă — 499; Secţ. suplim. — 467—468.

Conducerea întreprinderilor după sistemul gestiunii proprii — 248.

Conferinţa de la Genova — 144, 205, 206, 223, 225, 226, 267, 277, 295, 307, 323, 348.

Conferinţa de la Washington 1921—1922 — 144.

Congresele Sovietelor

— V — Secţ suplim. — 454—455.

— VII — Secţ suplim. — 480—481.

— VIII — Secţ. suplim. — 494.

— IX — 69, 139, 144, 145, 160, 165, 167, 176; Anexe — 6, 8, 9.

— X — 501, 512, 514, 515, 517.

Consiliul apărării muncitoreşti-ţărăneşti — Secţ. suplim. — 461—462, 463, 467—468.

Consiliul Comisarilor Poporului (C.C.P.) al R.S.F.S.R., *munca aparatului său* — 74, 100, 197, 220, 240, 249, 286, 345, 400, 411, 457, 461, 477, 486, 499, 516; Secţ. suplim. — 434—435, 436, 437, 438—439, 439—440, 442, 450, 478, 498.

Consiliul economic superior (C.E.S.) — 248; Secţ. suplim. — 448—449, 453, 454, 465—466, 475.

www.dacoromanica.ro

Consiliul Muncii şi Apărării (C.M.A.) — 197, 220, 249, 411, 414, 477, 516.

Constituţia R.S.F.S.R. — 226.

Construcţia economică (caracterizare generală) — 222, 250, 289, 323, 338.

— rolul şi sarcinile comuniştilor în construcţia economică. — 289.

Vezi şi Experienţa locală, studierea şi popularizarea ei.

Construcţia de stat sovietică — 115, 258; Anexe — 1; Secţ. suplim. — 438, 442, 450, 452, 458—459, 480—481, 494.

— mobilizarea funcţionarilor în anii intervenţiei militare străine şi ai războiului civil — Secţ. suplim. — 470, 471—473.

Vezi şi Experienţa locală, studierea şi popularizarea ei.

Construcţia socialistă în Rusia Sovietică (caracterizare generală) — 506.

Contrabanda şi lupta împotriva ei — 11, 25.

Contrarevoluţia şi lupta împotriva ei — 238, 293, 314, 330, 392, 421, 427, 493; Anexe — 11; Secţ. suplim. — 435, 501, 556—557.

Controlul de stat — Secţ. suplim. — 448, 461—462, 475.
Vezi şi Comisariate ale poporului şi instituţii centrale ale R.S.F.S.R. — Comisariatul poporului pentru inspecţia muncitorească ţărănească.

Controlul îndeplinirii sarcinilor — 74, 180, 197, 203, 298, 411; Secţ. suplim. — 455, 479—480, 498.

Cooperaţia internaţională — 265, 321, 429.

Cooperaţia în Rusia Sovietică — 97, 98, 99, 104, 121, 144, 171, 247, 261, 265, 270, 289, 309, 321, 343, 429, 446, 454; Anexe — 3; Secţ. suplim. — 460, 476, 502, 563—565.

Copiii şi aşezămintele de copii — Secţ. suplim. — 459—460, 472.

Crimeea — 38, 430.

Critica şi autocritica — 374.

Cultul personalităţii — inadmisibilitatea lui — Secţ. suplim. — 489.
Vezi şi Partidul Comunist al Uniunii Sovietice (P.C.U.S.), P.M.S.D.(b) din Rusia, P.C.(b) din Rusia.

Curăţirea rîndurilor partidului — 103, 131, 149, 150, 181.

www.dacoromanica.ro

D

Depozitul de obiecte de valoare al R.S.F.S.R. — 49, 96, 222; Anexe — 14.

Dictatura proletariatului — 495; Secţ. suplim. — 546—552, 566.

Direcţia exploatării hidraulice a turbei — 62, 144, 260, 298, 311, 315; Anexe — 9.

Disciplina de partid şi de stat — 54, 73, 216, 293, 298, 338, 352, 353, 411, 428, 453, 504; Secţ. suplim. — 467—469, 482, 488—489, 491.

Distribuirea produselor alimentare — Secţ. suplim. — 480—481, 567—568.

Donbass — 14, 16, 61, 94, 95, 144, 449, 464, 492.

Dumele de stat a III-a şi a IV-a — Secţ. suplim. — 420—424.

E

Electrificarea şi centralele electrice — 144, 240, 332, 354, 361, 474; Anexe — 7.

— Centrala electrică de pe Volhov — 144, 229.

— Centrala electrică de la Ivanovo-Voznesensk — 69, 315.

— Centrala electrică de la Kaşira — 91, 92, 144, 156, 209, 218, 219, 375; Anexe — 2, 5.

— Utkina zavod — 144.

Eroismul oamenilor muncii — 392.

Eserii (socialiştii-revoluţionari) — 443; Secţ. suplim. — 428—431, 501.

Vezi şi Eserii de stînga.

Evidenţă — 16, 31, 70, 90, 211, 253, 254, 261, 271, 287, 311, 321, 335, 367, 399, 414; Secţ. suplim. — 449, 457—458, 465—466, 498, 503.

Experienţa locală, studierea şi popularizarea ei — 367, 374.

Exploatări forestiere — Anexe — 10; Secţ. suplim. — 459, 464, 476—477.

F

Fascismul şi lupta împotriva lui — 205, 494.

Finanţele şi politica financiară — 28, 47, 79, 93, 158, 171, 196, 216, 222, 230, 241, 243, 247, 260, 271, 280, 289, 300, 301,

www.dacoromanica.ro

302, 311, 335, 391, 399, 414, 422, 435, 450, 464, 473, 480, 481, 482, 486, 487, 490, 492, 504; Anexe — 14; Secţ. suplim. — 438, 449, 453, 454, 457—458, 459—460, 463, 464—466, 499, 555—556.

Vezi şi Banca de stat, Banca populară a R.S.F.S.R., Depozitul de obiecte de valoare al R.S.F.S.R.; Rezerva de aur, evidenţa aurului şi alocarea lui.

Flota militară — Secţ. suplim. — 439—440.

Foametea în Rusia Sovietică în anii 1921—1922 şi lupta împotriva ei — 12, 47, 152, 153, 193, 202, 291, 325.

— ajutorul oamenilor muncii din alte ţări — 120.

Foametea în Rusia ţaristă în 1911 şi sarcinile partidului — Secţ. suplim. — 409—410.

Forme de luptă legale şi nelegale — Secţ. suplim. — 409—411, 426—428, 507.

G

Grija faţă de oameni — 48, 67, 83, 85, 90, 100, 113, 119, 120, 126, 129, 130, 133, 162, 169, 175, 184, 185, 197, 199, 204, 206, 207, 212, 220, 263, 269, 275, 276, 290, 316, 326, 327, 346, 347, 350, 381, 385, 386, 389, 390, 394, 420, 423, 424, 425, 433, 437, 439, 440, 465.

Grupul de întreprinderi combinate din Moscova — 107.

Gruzia — 101, 244, 474, 476, 518, 520; Secţ. suplim. — 497.

I

Imperialism — Secţ. suplim. — 546—547, 549.

Impozitul în natură — 145, 317, 491; Secţ. suplim. — 499.

Industria în Rusia Sovietică — 3, 33, 42, 65, 81, 93, 94, 95, 99, 128, 135, 144, 235, 248, 250, 286, 287, 392, 431, 449, 475, 499; Anexe — 14; Secţ. suplim. — 436, 450—451, 453, 454, 461—462, 464—466, 468—470, 474, 480—481, 497, 501—502, 558—560, 567—568.

Vezi şi Donbass; Anomalia magnetică de la Kursk.

Industria în Rusia ţaristă — Secţ. suplim. — 401.

Informare despre situaţia economică mondială, despre politica externă a altor ţări, despre mişcarea muncitorească şi revoluţionară internaţională — Secţ. suplim. — 503—506, 507.

www.dacoromanica.ro

Informarea oamenilor muncii din alte țări, și a opiniei publice mondiale asupra situației din Rusia Sovietică — 75, 78, 112, 266, 322, 323, 368, 384, 387, 498; Secț. suplim. — 493—494.

Inspecția muncitorească-țărănească — *vezi* Comisariate ale poporului și instituții centrale ale R.S.F.S.R. — Comisariatul poporului pentru Inspecția muncitorească-țărănească.

Institutul K. Marx și F. Engels — 18.

Instituții cultural-educative — 53, 196; Anexe — 8.

Instituții de învățămînt superior — 82, 123, 141, 144, 239, 278, 286, 421, 480; Anexe — 8.

Intelectualitatea burgheză; politica Puterii sovietice față de ea — 143, 236, 286, 421, 495; Secț. suplim. — 453, 461—462.

Internaționala Comunistă (Comintern, Internaționala a III-a) — 232, 245, 250, 384, 497, 508; Secț. suplim. — 504—506, 507.

Congresul I — Secț. suplim. — 565—567.

Congresul al II-lea — 497.

Congresul al IV-lea — 453, 497, 498, 510; Anexe — 18.

Internaționala sindicală (Uniunea internațională a sindicatelor revoluționare) — 508.

Internaționalismul proletar — 47, 494; Secț. suplim. — 407—408, 426—428, 471—472, 482—483.

Intervenția militară străină și războiul civil (situația pe fronturi și acțiunile militare) — Secț. suplim. — 467, 470—472, 485—487, 490, 491—492.

Vezi și Armata Roșie și întărirea capacității de apărare a Țării sovietice.

Invenții — 76, 77, 105, 125.

Î

Împrumuturile (tratative în acest sens cu alte state și cu firme capitaliste din străinătate) — 152, 191, 192, 345; Secț. suplim. — 508.

Întîlniri și convorbiri cu muncitorii, țăranii, intelectualii și cu activiștii locali. — Anexe — 15, 17.

Întovărășirile pentru lucrarea în comun a pămîntului în Rusia Sovietică — Secț. suplim. — 564—565.

Învățămîntul public — 144, 256, 284, 396, 480; Anexe — 8.

Vezi și Lichidarea analfabetismului.

www.dacoromanica.ro

K

Karelia — 475.

Kirghizia — Secţ. suplim. — 567—568.

L

Legalitatea revoluţionară, socialistă — 17, 35, 80, 115, 143, 238, 310, 317, 330, 407; Secţ. suplim. — 439, 441, 444, 446—447.

Legislaţia în Rusia Sovietică — 43, 268, 270, 273, 286, 305, 352, 353, 460; Anexe — 16.

Lichidarca analfabetismului — 196, 480.

Literatura şi arta — 196, 202, 290, 421; Secţ. suplim. — 414, 455, 489, 501—503.

Lituania — Secţ. suplim. — 490.

Luarea de mită şi lupta împotriva ei — 310, 503; Secţ. suplim. — 467—468.

M

Marx, K. şi *Engels, Fr.; despre moştenirea lor literară* — 363, 371, 372, 373.

Menşevicii — 103, 221, 223, 244, 245, 246, 441, 507; Secţ. suplim. — 403, 404—406, 407—408, 412—417, 418—420, 424, 425, 429—431, 519—524.

Militanţi ai mişcării muncitoreşti şi comuniste internaţionale şi ai mişcării de eliberare naţională, întrevederi cu ei, grija faţă de ei — 110, 177, 233, 377, 378, 379, 380.

Mişcarca comunistă internaţională — 45, 132, 240, 251, 497, 498, 510; Anexe — 18; Secţ. suplim. — 503—506, 507.

Vezi şi Militanţi ai mişcării muncitoreşti şi comuniste internaţionale şi ai mişcării de eliberare naţională, întrevederi cu ei, grija faţă de ei.

Mişcarea muncitorească în Rusia ţaristă — Secţ. suplim. — 405.

Mişcarea muncitorească şi revoluţionară internaţională — 36, 37, 45, 51, 70, 240, 251, 384, 506, 510; Secţ. suplim. — 407—408, 412—418, 426—428, 428—429, 471—472, 495, 503—506, 507, 524—525, 525—531, 531—542, 566.

Vezi şi Militanţi ai mişcării muncitoreşti şi comuniste internaţionale şi ai mişcării de eliberare naţională, întrevederi cu ei, grija faţă de ei.

www.dacoromanica.ro

Monopolul comerțului exterior — 55, 302, 303, 312, 313, 338, 412, 509, 511, 512, 513, 514, 515, 517; Anexe — 14.

Muncitori și specialiști străini, participarea lor la construcția economică — 41, 45, 51, 70, 259, 354, 355, 438, 470, 496; Secț. suplim. — 499—500.

— Colonia industrială autonomă Kuzbass (grupul Rutgers)— 40, 89, 144, 358, 438.

N

N.e.p. (noua politică economică) (caracterizare generală) — 43 47, 179, 221, 232, 250, 251, 261, 268, 270, 273.
Vezi și Impozitul în natură.

O

Ocrotirea sănătății — 283, 427.

Operele lui Lenin, scrierea și editarea lor — 26, 27, 103, 110, 132, 177, 213, 214, 232, 240, 245, 250, 280, 286, 320, 322, 368, 376, 387; Secț. suplim. — 401—402, 402—403, 404—406.

Oportunismul și revizionismul în mișcarea muncitorească și lupta împotriva lor — Secț. suplim. — 401—402, 402—403, 407—409, 412—418, 418—420, 425—428, 428—429, 525—530, 531—542.

Organele economice locale și dezvoltarea inițiativei economice — 31, 367; Anexe — 3, 4; Secț. suplim. — 481—482.

P

Pacea de la Brest-Litovsk din 1918, necesitatea încheierii ei — Secț. suplim. — 553—555.

Pacifism și pacifiști — 277, 295.

Partidele politice din Rusia țaristă, o caracterizare a lor — Secț. suplim. — 420—424.

Partidul Comunist al Uniunii Sovietice (P.C.U.S.), P.M.S.D.(b) din Rusia, P.C.(b) din Rusia.
— Conferința a VI-a generală (de la Praga) — Secț. suplim. — 407—412.
— Congresul al X-lea — 182.
— Congresul al XI-lea — 324, 325, 340, 387.
— Congresul al XII-lea — 512, 514, 515, 517, 520.

www.dacoromanica.ro

— Comitetul Central — organ colectiv de conducere a partidului și a țării — 10, 71, 136, 137, 139, 158, 178, 188, 195, 196, 206, 209, 223, 226, 228, 230, 232, 238, 245, 250, 282, 307, 310, 327, 336, 338, 339, 340, 349, 358, 382, 389, 421, 427, 432, 453, 466, 476, 484, 486, 496, 508, 511, 512, 514, 515, 517, 518; Secț. suplim. — 423—425, 451, 471, 481, 482—483, 487—489, 508.
— programul — Secț. suplim. — 404, 500, 546—552, 563—566.
— statutul — Secț. suplim. — 509—515.
— normele vieții de partid — 61, 103, 131, 136, 137, 166, 186, 188, 349, 400, 476, 486, 508, 512, 514, 515, 517, 518, 519, 520; Secț. suplim. — 412—418, 509—515.
— întărirea și unitatea lui — 50, 111, 286; Secț. suplim. — 403, 412—418, 418—420.
— organizațiile de partid locale — 195, 293, 430, 476, 501, 518; Secț. suplim. — 403, 471, 490.
— organizațiile de bază — 103; Secț. suplim. — 409—411.
— construcția de partid (în perioada de dinaintea lui Octombrie) — Secț. suplim. — 409—410.
— legătura cu masele — Secț. suplim. — 409—411.
— strategia și tactica — 322; Secț. suplim. — 409—411, 425—428.
— agitația și propaganda — 240, 369, 406; Secț. suplim. — 409—411, 472—473, 474, 556—558.
— lupta cu „comuniștii de stînga" — 322.
— gospodăria de partid — 234.
Vezi și Disciplina de partid și de stat; Cadrele de partid și de stat; Curățirea rîndurilor partidului.

Patronajul orașului asupra satului — 501.

Piscicultura — 500, 503.

Planificarea economiei naționale — 172, 288, 399, 459.
Vezi și Comisia de stat a planificării (Gosplan) din R.S.F.S.R.

Plugurile electrice, plugurile sistem „Fowler" — 15, 22, 134, 155.

Politica economică a Partidului comunist și a Guvernului sovietic în primele luni după Revoluția din Octombrie — Secț. suplim. — 436, 552—553.

Politica externă a Statului sovietic — 30, 55, 56, 59, 66, 84, 142, 144, 170, 174, 186, 187, 223, 225, 226, 231, 244, 252, 257, 267, 277, 285, 286, 292, 295, 307, 323, 348, 401, 432, 469, 485, 494, 496, 502; Secț. suplim. — 444—445, 446—447.
Vezi și Conferința de la Genova.

www.dacoromanica.ro

Politica națională a Partidului comunist și a Statului sovietic — 195, 430, 474, 475, 476, 482, 518, 520; Secț. suplim. — 481—482, 496, 559, 567—568.

Poșta, telefonul și telegraful — 406; Secț. suplim. — 479—481.

Premiile — 22, 300, 321, 412, 413; Secț. suplim. — 462, 463—465, 502, 558, 564—565, 567—569. Vezi și Cointeresarea materială.

Presa și editurile în Rusia, păreri despre cărți, broșuri și articole — 72, 444; Secț. suplim. — 401, 403, 404, 404—406, 412—418, 420, 423—425, 426, 429—431.

Presa și editurile în Rusia Sovietică, păreri despre cărți, broșuri și articole — 13, 26, 27, 53, 71, 72, 112, 151, 158, 159, 160, 166, 179, 210, 237, 240, 255, 257, 267, 272, 286, 295, 314, 321, 332, 344, 351, 360, 363, 367, 369, 371, 372, 373, 374, 382, 406, 416, 417, 421, 438, 441, 442, 463. 467, 471, 478, 485, 488, 495; Anexe — 7, 12; Secț. suplim. — 468—469, 489.

Presa și editurile în țările Europei occidentale și în America, păreri despre cărți, broșuri și articole — 48, 318, 362, 478; Secț. suplim. — 402—403, 404—407, 412—418, 418—420.

Prestația în muncă — Secț. suplim. — 483—484.

Prestația în muncă cu atelajele — 451; Anexe — 10; Secț. suplim. — 507.

Problema agrară — 103, 497; Secț. suplim. — 404—406, 442. — Transformarea socialistă a agriculturii. — Secț. suplim. — 559—562, 563—566.

Problema locuințelor — Secț. suplim. — 433—434.

Problema național-colonială, mișcarea de eliberare națională și războaiele — 36, 59; Secț. suplim. — 525—531, 531—542.

Procuratura — 407.

Proletcultul — 50, 463.

Propaganda pe linie de producție — Secț. suplim. — 496.

Propaganda prin monumente — Secț. suplim. — 455.

R

Radio și radiotehnica — 406, 419; Secț. suplim. — 444—445.

Raionarea economică — 258.

www.dacoromanica.ro

Răspunsuri la scrisori, telegrame și petiții ale oamenilor muncii și la sesizări de pe teren — 115, 317.

Războaiele; tipuri istorice de războaie — Secț. suplim. — 530—541.

Războiul ruso-japonez din 1904—1905 și maturizarea crizei revoluționare — Secț. suplim. — 515—519.

Reacțiunea stolîpinistă — Secț. suplim. — 421.

Regim de economii — 196, 311, 422, 480.

Relațiile internaționale după primul război mondial — 488.

Religia; politica Partidului comunist și a statului sovietic față de religie — 325, 332; Secț. suplim. — 500.

Republica Extremului Orient — 349; Secț. suplim. — 488—489.

Revoluția din 1905—1907 în Rusia, strategia și tactica bolșevicilor — Secț. suplim. — 518—519, 520—525, 541—546.

Revoluția socialistă — Secț. suplim. — 525—530, 546—552, 566 — și lupta pentru democrație — Secț. suplim. — 525—530.

Rezerva de aur, evidența ei și alocarea unor cantități de aur — 12, 65, 95, 200, 230, 253, 254, 327, 449, 450, 468, 472, 479.

S

Salariul — 128; Secț. suplim. — 436, 557—558.

Schimbul de mărfuri — 117, 171, 293, 297; Secț. suplim. — 503, 567—569.

Scrisorile oamenilor muncii, însemnătatea lor — 237. *Vezi și* Răspunsuri la scrisori, telegrame și petiții ale oamenilor muncii și la sesizări de pe teren.

Secretul de stat — 223, 360, 365, 366.

Siberia — 317, 391.

Sindicatele în Rusia Sovietică — 61, 178, 445, 447, 492; Secț. suplim. — 447, 457—458, 468—469, 474, 478—479.

Situația materială a oamenilor muncii — Secț. suplim. — 472, 480.

Specula și lupta împotriva ei — Secț. suplim. — 443, 459.

Societățile mixte — 4, 114, 224, 289, 304, 324, 338.

Sovhozurile — 144, 213, 329, 404; Secț. suplim. — 466, 563—566.

www.dacoromanica.ro

Statistica — 367, 462.

Vezi și: Sistemul dărilor de seamă; Comisariate ale poporului și instituții centrale ale R.S.F.S.R. — Direcția centrală de statistică.

Ș

Știința și cultura în țările capitaliste — 506.

Știința și tehnica în Rusia Sovietică — 8, 39, 141, 157, 167, 239, 242, 278, 283, 296, 301, 310, 332, 351, 387, 388, 406, 421, 478, 490, 495, 500; Anexe — 6; Secț. suplim. — 461—462, 474, 476.

— folosirea experienței din străinătate — 94, 95, 151, 173, 441.

Vezi și Direcția exploatării hidraulice a turbei, invenții; Radio și radiotehnică.

T

Transporturile — 2, 20, 32, 58, 60, 91, 144, 151, 157, 173, 203, 218, 239, 242, 395; Anexe — 2; Secț. suplim. — 443—444, 447, 451—452, 461—462, 467—468, 469, 478—479, 482, 483—484, 497.

Tribunalele și procedura judecătorească — 1,155, 208, 238, 244, 246, 248, 261, 351, 409.

— *Vezi și* Legalitatea revoluționară, socialistă; Procuratura.

Trusturile — 248, 261, 289, 300, 328, 330, 335, 459.

Turkestan — 154, 161, 195; Anexe — 13.

Ț

Țărănimea săracă și cea mijlocașă, politica Partidului comunist față de ele — 183, 237; Secț. suplim. — 454—455, 458, 563—565.

U

Ucraina — 215, 258, 293, 418; Secț. suplim. — 470, 559.

Uniunea centrală a cooperativelor de consum — *vezi* Cooperație în Rusia Sovietică.

Uzinele și fabricile în Rusia Sovietică — 93, 135, 392, 499; Secț. suplim. — 461, 501—502, 558—559.

www.dacoromanica.ro

CUPRINS

Prefață VII

1921

1. CĂTRE D.I. KURSKI. *4 noiembrie*..... 1—2
2. CĂTRE V.A. AVANESOV. *4 noiembrie*..... 2
3. CĂTRE A.O. ALSKI. *5 noiembrie*..... 2—3
*4. CĂTRE P.A.BOGDANOV. *5 noiembrie*..... 3
5. CĂTRE TOVARĂȘII DIN APARATUL DE PARTID DIN SIBERIA, URAL ȘI KIRGHIZIA. *5 noiembrie*....
6. CĂTRE COMISARIATUL POPORULUI PENTRU CĂILE DE COMUNICAȚIE. *5 noiembrie* ..... 4—5
7. CĂTRE I.S. LOBACEV. *5 noiembrie*..... 5
8. CĂTRE N.P. GORBUNOV. *5 noiembrie*..... 6
9. CĂTRE P.P. GORBUNOV. *7 noiembrie* 6
10. O DISPOZIȚIE PENTRU P.P. GORBUNOV ȘI O TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI L.B. KRASIN. *7 noiembrie* 7
11. CĂTRE N.P. GORBUNOV. *7 noiembrie*..... 7
12. CĂTRE L.B. KAMENEV. *7 noiembrie*..... 8
13. CĂTRE CENTRALA DIFUZĂRII PRESEI, SECȚIILE EDITURI DIN CONSILIUL ECONOMIC ȘUPERIOR, COMISARIATUL POPORULUI PENTRU AGRICULTURĂ, COMISARIATUL POPORULUI PENTRU CĂILE DE COMUNICAȚIE, COMISARIATUL POPORULUI PENTRU APROVIZIONARE. *8 noiembrie* ..... 8—9
14. CĂTRE V.A. SMOLIANINOV. *9 noiembrie*..... 9
15. CĂTRE V.A. AVANESOV. *9 noiembrie*..... 9—10
16. CĂTRE V.A. SMOLIANINOV. *9 noiembrie* 10

* Cu asterisc sînt notate documentele publicate pentru prima oară.

www.dacoromanica.ro

*17. CĂTRE I.S. UNȘLIHT. *9 noiembrie*..... 10—11
18. CĂTRE D.B. REAZANOV. *9 noiembrie*..... 11
19. CĂTRE V.M. MIHAILOV PENTRU MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. *9 noiembrie* 11
20. CĂTRE G.M. KRJIJANOVSKI. *9 noiembrie*..... 12
21. CĂTRE A.B. HALATOV. *10 noiembrie*..... 12
22. CĂTRE N.P. GORBUNOV. *10 noiembrie*..... 12—13
23. CĂTRE I.I. RADCENKO. *10 noiembrie*..... 13
24. CĂTRE I.I. RADCENKO. *10 noiembrie*..... 13—14
25. CĂTRE I.S. UNȘLIHT. *10 noiembrie*..... 14
26. CĂTRE EDITURA DE STAT. *10 noiembrie*..... 14—15
27. CĂTRE M.I. GLEASSER. *11 noiembrie*..... 15
*28. CĂTRE V.M. MIHAILOV PENTRU MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA. *11 noiembrie* ..... 15—16
29. CĂTRE N.P. GORBUNOV. *12 noiembrie*..... 16
*30. ÎNSEMNĂRI PE O SCRISOARE A LUI G.V. CICERIN ȘI RĂSPUNSUL DAT LUI G.V. CICERIN. *12 noiembrie* 17—18
31. *TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMISIILOR ECONOMICE. 12 noiembrie* 18
32. CĂTRE N.P. GORBUNOV. *12 noiembrie*..... 18—19
33. CĂTRE N.P. GORBUNOV. *12 noiembrie* 19
*34. ÎN LEGĂTURĂ CU HOTĂRÎREA BIROULUI POLITIC AL P.C.(b) DIN RUSIA CU PRIVIRE LA TRATATIVELE CU CONCESIONARII ANOMALIEI MAGNETICE DE LA KURSK. *14 noiembrie*..... 19
35. CĂTRE I.S. UNȘLIHT. *14 noiembrie*..... 20
36. CĂTRE N.I. BUHARIN. *14 noiembrie*..... 20
*37. CĂTRE A.V. LUNACEARSKI. *15 noiembrie*..... 21
38. CĂTRE V.I. SAMARIN. *15 noiembrie*..... 21—22
39. CĂTRE I.S. UNȘLIHT. *15 noiembrie*..... 22
*40. CĂTRE I.T. SMILGA. *15 noiembrie*..... 22—23
41. CĂTRE N.P. GORBUNOV. *15 noiembrie*..... 23
42. CĂTRE BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. *16 noiembrie* 23
43. CĂTRE D.I. KURSKI. *16 noiembrie* 24
44. CĂTRE L.K. MARTENS. *17 noiembrie* 24
45. CĂTRE I.I. RADCENKO. *17 noiembrie*..... 24—25
*46. RADIOGRAMĂ ADRESATĂ LUI L.B. KRASIN. *17 noiembrie* 25

www.dacoromanica.ro

47. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI N.N. NARIMANOV. *Între 17 şi 21 noiembrie* ..... 25—26
48. CĂTRE N.N. KRESTINSKI. *18 noiembrie* 26
49. CĂTRE CEKA. *18 noiembrie* ..... 26—27
50. CĂTRE V.M. MOLOTOV. *Între 18 şi 22 noiembrie*..... 27
51. O SCRISOARE DE RECOMANDAŢIE PENTRU N.A. EMELIANOV. *19 noiembrie* ..... 27—28
52. CĂTRE TOŢI LUCRĂTORII DIN APARATUL DE PARTID ŞI DE STAT. *19 noiembrie*..... 28
53. O ÎNSĂRCINARE DATĂ LUI N.P. GORBUNOV. *19 noiembrie* 29
54. CĂTRE COMANDANTUL KREMLINULUI. *19 noiembrie* 30
55. CĂTRE V.M. MOLOTOV PENTRU MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. *19 noiembrie* 30
56. CĂTRE D.I. KURSKI. *19 noiembrie*..... 31
*57. CĂTRE V. M. MOLOTOV PENTRU MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. *19 noiembrie* ..... 31—32
58. CĂTRE N.P. GORBUNOV. *19 noiembrie*..... 32
*59. CĂTRE I.V. STALIN. *20 noiembrie*..... 33
60. CĂTRE PREŞEDINTELE CONSFĂTUIRII ORGANIZATORICE A CONSILIULUI MUNCII ŞI APĂRĂRII. *21 noiembrie* 33
61. CĂTRE V.M. MOLOTOV, C.G. RACOVSKI, I.I. ŞVARŢ, G.L. PEATAKOV ŞI M.L. RUHIMOVICI. *21 noiembrie* 34
62. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI V.V. STARKOV. *21 noiembrie* ..... 34—35
63. O RECOMANDAŢIE PENTRU I.S. GANEŢKI. *21 noiembrie* 35
*64. REZOLUŢIE PE O ADRESĂ A DIRECŢIEI INDUSTRIALE DIN MOSCOVA CĂTRE CENTRALA INDUSTRIEI TEXTILE DIN ACEST ORAŞ. *21 noiembrie* .... 35—36
65. CĂTRE M.K. VETOŞKIN. *22 noiembrie*..... 36
66. CĂTRE S.S. PILEAVSKI. *22 noiembrie*..... 36—37
67. CĂTRE V.M. MOLOTOV. *22 noiembrie*..... 37
68. CĂTRE I.V. STALIN ŞI I.S. UNŞLIHT. *22 noiembrie*.. 37—38
69. CĂTRE COMISIA DE STAT A PLANIFICĂRII. *23 noiembrie* ..... 38—39
70. CĂTRE I.I. RADCENKO. *23 noiembrie*..... 39—40
*71. CĂTRE V. M. MOLOTOV PENTRU MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. *23 noiembrie* 40
72. CĂTRE REDACŢIA REVISTEI „BÎLOE". *23 noiembrie* 40—41

www.dacoromanica.ro

73. CĂTRE COMANDANTUL KREMLINULUI. *26 noiembrie* 41—42
74. CĂTRE N.P. GORBUNOV. *26 noiembrie* 42
*75. CĂTRE N.P. GORBUNOV. *26 noiembrie* 43
76. CĂTRE G.M. KRJIJANOVSKI ..... 43—44
1. *26 noiembrie* 43
2. *26 noiembrie* 44
77. CĂTRE N.P. GORBUNOV. *27 noiembrie* 44
78. CĂTRE PREŞEDINTELE MICULUI C.C.P. *28 noiembrie* 45
79. O NOTĂ ÎN LEGĂTURĂ CU AMENZILE. *Între 28 noiembrie şi 14 decembrie* 45
*80. CĂTRE L.B. KAMENEV. *29 noiembrie* ..... 45—46
81. CĂTRE N.P. GORBUNOV. *29 noiembrie* 46
82. CĂTRE E.A. PREOBRAJENSKI. *29 noiembrie* ..... 46—47
83. O DISPOZIŢIE PENTRU N.P. GORBUNOV PE O SCRISOARE A LUI A.S. KISELEV. *29 noiembrie* 47
*84. CĂTRE L.D. TROŢKI. *30 noiembrie* ..... 47—48
85. CĂTRE A.D. METELEV. *30 noiembrie* ..... 48—49
86. CĂTRE A.A. BELOV. *30 noiembrie* 49
87. CU PRIVIRE LA COMISIA PENTRU FOLOSIREA RESURSELOR MATERIALE. *30 noiembrie* 50
88. CĂTRE G.M. KRJIJANOVSKI. *30 noiembrie* ..... 50—51
89. CĂTRE V.V. KUIBÎŞEV. *Sfîrşitul lunii noiembrie* 51
90. CĂTRE A.S. ENUKIDZE. *Noiembrie* ..... 51—52
91. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI V.V. FOMIN. *2 decembrie* ..... 52—53
92. CĂTRE N.P. GORBUNOV. *2 decembrie* 53
93. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I. T. SMILGA ŞI V.V. FOMIN. *2 decembrie* ..... 53—54
94. CĂTRE COMISARIATUL POPORULUI PENTRU COMERŢUL EXTERIOR. *2 decembrie* 55
95. CĂTRE COMITETUL PENTRU LITERATURĂ STRĂINĂ. *2 decembrie* ..... 55—56
96. CĂTRE COMISIA EXTRAORDINARĂ DIN RUSIA. *2 decembrie* 56
*97. CĂTRE L.B. KAMENEV. *2 decembrie* 57
*98. CĂTRE A.L. ŞEINMAN. *2 decembrie* 57
99. CĂTRE V.A. SMOLIANINOV. *2 decembrie* ..... 57—58
100. CĂTRE A.I. RÎKOV. *3 decembrie* ..... 58—59
101. CĂTRE I.V. STALIN. *3 decembrie* 59
102. CĂTRE G.B. KRASNOŞCEKOVA. *3 decembrie* 60

www.dacoromanica.ro

*103. CĂTRE COMISIA GUBERNIALĂ MOSCOVA PENTRU VERIFICAREA ŞI CURĂŢIREA RÎNDURILOR PARTIDULUI. *3 decembrie* ..... 60—64
104. CĂTRE A.D. ŢIURUPA. *5 decembrie*..... 64
105. CĂTRE N.P. GORBUNOV. *5 decembrie*..... 65
106. CĂTRE A.D. ŢIURUPA. *5 decembrie*..... 65
107. CĂTRE A.D. ŢIURUPA. *5 decembrie*..... 66
108. CĂTRE A.M. LEJAVA. *5 decembrie*..... 66—67
*109. CĂTRE V.M. MOLOTOV PENTRU MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. *5 decembrie* 67
110. CĂTRE TOVARĂŞII BALLISTER ŞI CARR. *5 decembrie* 67—68
*111. CĂTRE V.M. MOLOTOV ŞI CĂTRE TOŢI MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. *5 decembrie* 68
*112. CĂTRE V.M. MOLOTOV ŞI CĂTRE TOŢI MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. *5 decembrie* 69
*113. CĂTRE G.L. ŞKLOVSKI. *5 decembrie*..... 69—70
*114. CĂTRE N.P. GORBUNOV. *5 decembrie*..... 70
115. O TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI B.A. BAK. *5 decembrie* 70—71
116. CĂTRE N.P. GORBUNOV. *6 decembrie*..... 71
117. O DISPOZIŢIE CĂTRE SECRETARĂ. *6 decembrie*.... 71—72
118. CĂTRE A.M. LEJAVA. *6 decembrie*..... 72
119. O TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI M.H. POLEAKOV. *6 decembrie* ..... 72—75
120. CĂTRE A.M. GORKI. *6 decembrie*..... 75
121. CĂTRE N.P. GORBUNOV. *6 decembrie*..... 76
122. CĂTRE V.M. MOLOTOV. *6 decembrie*..... 76
123. SCHIMB DE BILETE CU M.N. POKROVSKI. *6 decembrie* 76—77
124. CĂTRE M.G. ŢHAKAIA. *6 decembrie*..... 77
125. CĂTRE N.P. GORBUNOV. *7 decembrie*..... 77—78
126. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI F.A. ROTŞTEIN. *7 decembrie* 78
*127. DISPOZIŢIE CĂTRE SECRETARĂ. *8 decembrie*..... 78
128. CĂTRE I.I. MEJLAUK. *9 decembrie*..... 79
129. CĂTRE L.A. FOTIEVA. *9 decembrie*..... 79—80
130. CĂTRE N.A. SEMAŞKO. *9 decembrie*..... 80
131. CĂTRE I.V. STALIN. *9 decembrie*..... 81
*132. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI L.A. FOTIEVA, N.S. LEPEŞINSKAIA ŞI M.I. GLEASSER. *11 decembrie* 81—82

www.dacoromanica.ro

133. CĂTRE V.M. MOLOTOV PENTRU MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. *12 decembrie* ..... 82—83
134. CĂTRE V.A. AVANESOV, D.I. KURSKI ŞI A.D. ŢIURUPA. *13 decembrie* 83
135. CĂTRE I.T. SMILGA. *14 decembrie*..... 84
*136. CĂTRE N. OSINSKI. *Între 14 şi 18 decembrie*..... 84—85
*137. CĂTRE L.B. KAMENEV. *Între 14 şi 18 decembrie*.... 85—86
138. CĂTRE G.B. KRASNOŞCEKOVA. *15 decembrie*..... 86
139. CĂTRE V.M. MOLOTOV PENTRU BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. *16 decembrie*..... 87
140. CĂTRE E.A. LITKENS. *16 decembrie*..... 87
141. CĂTRE N.P. GORBUNOV. *17 decembrie*..... 88
*142. CĂTRE I.V. STALIN. *17 decembrie*..... 88
*143. CĂTRE I.S. UNŞLIHT. *17 decembrie*..... 88—89
144. ÎNTREBĂRI ADRESATE UNOR COMISARIATE ALE POPORULUI ÎN LEGĂTURĂ CU PREGĂTIREA RAPORTULUI DE ACTIVITATE AL C.E.C. DIN RUSIA ŞI AL C.C.P. PENTRU CEL DE-AL IX-LEA CONGRES GENERAL AL SOVIETELOR DIN RUSIA. *17 decembrie* 89—93
145. CĂTRE N.P. BRIUHANOV. *17 decembrie*..... 93—94
146. CĂTRE L.B. KAMENEV. *17 decembrie*..... 94
147. CĂTRE I.V. STALIN. *19 decembrie*..... 94—95
148. CĂTRE I.A. TEODOROVICI. *19 decembrie*..... 95
149. CĂTRE P.A. ZALUŢKI ŞI A.A. SOLŢ. *20 decembrie*.. 95—96
150. CĂTRE P.A. ZALUŢKI ŞI A.A. SOLŢ. *20 decembrie*.... 96—97
151. CĂTRE REDACŢIA ZIARULUI „IZVESTIIA C.E.C. DIN RUSIA". *21 decembrie*..... 97—98
152. CĂTRE V.M. MOLOTOV. *21 decembrie*..... 98—99
*153. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI V.M. MOLOTOV ŞI TUTUROR MEMBRILOR BIROULUI POLITIC AL P.C.(b) DIN RUSIA. *22 decembrie*..... 99
154. CĂTRE G.I. SOKOLNIKOV. *22 decembrie*..... 100
155. CĂTRE P.A. BOGDANOV. *23 decembrie* ..... 100—103
156. CĂTRE PREŞEDINTELE MICULUI C.C.P. *23 decembrie* 103
157. CĂTRE V.A. SMOLIANINOV. *24 decembrie*..... 103—104
158. CĂTRE G.I. SOKOLNIKOV. *24 decembrie*..... 104
159. CĂTRE L.B. KAMENEV. *24 decembrie*..... 105
160. CĂTRE V.M. MOLOTOV, A.S. ENUKIDZE ŞI M.I. KALININ. *24 decembrie* ..... 105—106
161. CĂTRE G.I. SAFAROV. *24 decembrie*..... 106
*162. CĂTRE V.M. MOLOTOV PENTRU BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. *24 decembrie*..... 107

www.dacoromanica.ro

163. CĂTRE E.M. IAROSLAVSKI. *24 decembrie*..... 107—108
164. CĂTRE V.M. MOLOTOV PENTRU BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. *25 decembrie*..... 108
165. CĂTRE V.M. MOLOTOV. *25 decembrie*..... 109
*166. CĂTRE V.M. MOLOTOV PENTRU BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. *25 decembrie*..... 109
*167. CĂTRE L.D. TROȚKI. *26 decembrie*..... 110
168. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI A.M. LEJAVA. *26 decembrie* ..... 110—111
169. CĂTRE V.M. MOLOTOV, A.M. LEJAVA, N.A. SEMAȘKO, P.A. BOGDANOV ȘI G.M. KRJIJANOVSKI. *26 decembrie* 111
170. CĂTRE G.K. ORDJONIKIDZE. *26 decembrie*..... 112
171. SCHIMB DE SCRISORI CU E.A. PREOBRAJENSKI. *26 decembrie* ..... 112—113
172. CĂTRE A.I. GUSEV. *26 decembrie*..... 113
173. CATRE G.M. KRJIJANOVSKI. *27 decembrie*..... 113—114
*174. CĂTRE G.V. CICERIN. *27 decembrie*..... 114
175. CĂTRE L.A. FOTIEVA. *28 decembrie*..... 115
176. NOTĂ CĂTRE SECRETARĂ. *28 decembrie*..... 115
177. CĂTRE BÈLA KUN. *29 decembrie*..... 115—116
178. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI I.E. RUDZUTAK, A.A. ANDREEV ȘI V.M. MOLOTOV PENTRU MEMBRII BIROULUI POLITIC AI C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. *30 decembrie* 116
179. CĂTRE G.M. KRJIJANOVSKI. *16 noiembrie*..... 117
180. CĂTRE CONDUCĂTORII INSTITUȚIILOR CENTRALE DE STAT. *Decembrie*..... 117—118
*181. CĂTRE P.A. ZALUȚKI. *Decembrie*..... 118—119
*182. CĂTRE L.B. KAMENEV. *1921*..... 119
183. CĂTRE P.A. KRASIKOV. *1921* 120

1922

184. CĂTRE L.B. KAMENEV. *1 ianuarie*..... 121
185. CĂTRE ADMINISTRAȚIA CASELOR DE OASPEȚI. *2 ianuarie* ..... 121—122
*186. CĂTRE V.M. MOLOTOV PENTRU MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. *3 ianuarie* 122
*187. CĂTRE V.M. MOLOTOV. *3 ianuarie*..... 122—123
188. CĂTRE V.M. MOLOTOV PENTRU MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. *4 ianuarie*.. 123—124
189. CĂTRE A.D. ȚIURUPA. *4 ianuarie*..... 124

www.dacoromanica.ro

*190. CĂTRE E.A. PREOBRAJENSKI. *4 ianuarie*..... 124
191. CĂTRE A.D. ŢIURUPA. *9 ianuarie*..... 125
192. CĂTRE M.M. LITVINOV. *9 ianuarie*..... 125
193. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI A.S. ENUKIDZE ŞI L.B. KAMENEV. *9 ianuarie*..... 126
*194. CĂTRE V.M. MOLOTOV PENTRU BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. *9 ianuarie*..... 126—127
195. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI I.V. STALIN. *12 ianuarie* 127
*196. CĂTRE V.M. MOLOTOV PENTRU BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. *12 ianuarie*..... 127—128
*197. CĂTRE V.M. MOLOTOV PENTRU BIROUL ORGANIZATORIC ŞI BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. *12 ianuarie* ..... 128—129
198. O TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI L.B. KRASIN. *12 ianuarie* ..... 129—130
199. CĂTRE A.S. ENUKIDZE. *13 ianuarie*..... 130—131
*200. CĂTRE P.S. OSADCII. *13 ianuarie*..... 131
201. TELEGRAMĂ ADRESATĂ REPREZENTANŢELOR COMERCIALE ALE R.S.F.S.R. ÎN STRĂINĂTATE. *14 ianuarie* ..... 131—132
202. CĂTRE N.P. GORBUNOV. *14 ianuarie*..... 132—133
*1. *14 ianuarie* 132
*2. *18 ianuarie* 133
203. CĂTRE I.S. UNŞLIHT ŞI V.V. FOMIN. *16 ianuarie*.... 133—135
*204. CĂTRE L.D. TROŢKI. *16 ianuarie*..... 135—136
*205. CĂTRE V.M. MOLOTOV PENTRU BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. *16 ianuarie*..... 136—137
*206. CĂTRE V.M. MOLOTOV, PENTRU TOŢI MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. *16 ianuarie* ..... 137—138
*207. CĂTRE V.M. MOLOTOV. *17 ianuarie*..... 138
208. CĂTRE D.I. KURSKI. *17 ianuarie*..... 139—140
209. CĂTRE V.A. SMOLIANINOV. *17 ianuarie*..... 140—143
210. CĂTRE EDITURA DE STAT. *17 ianuarie*..... 143
211. CĂTRE V.A. SMOLIANINOV. *17 ianuarie*..... 143—144
212. CĂTRE V.M. MOLOTOV PENTRU SECRETARIATUL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. *17 ianuarie*..... 144—145
*213. CĂTRE V.D. BONCI-BRUEVICI. *18 ianuarie*..... 145—146
*214. CĂTRE L.B. KAMENEV. *18 ianuarie*..... 146
*215. CĂTRE N.P. BRIUHANOV. *18 ianuarie*..... 146—147
216. CĂTRE I.V. STALIN. *19 ianuarie*..... 147

www.dacoromanica.ro

217. CĂTRE L.B. KRASIN. *19 ianuarie*..... 148
218. CĂTRE V.V. FOMIN. *19 ianuarie*..... 149
*219. CĂTRE V.A. AVANESOV. *20 ianuarie*..... 149—150
220. CĂTRE A.D. ȚIURUPA. *21 ianuarie*..... 150—151
*221. CĂTRE L.D. TROȚKI. *21 ianuarie*..... 151—152
222. CĂTRE G.I. SOKOLNIKOV. *22 ianuarie*..... 152—155
*223. CĂTRE V.M. MOLOTOV, PENTRU TOȚI MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. *22 ianuarie* ..... 155—156
*224. CĂTRE A.M. LEJAVA. *23 ianuarie*..... 157
*225. CĂTRE A.M. LEJAVA, P.A. BOGDANOV ȘI V.M. MOLOTOV PENTRU MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. *23 ianuarie*..... 157—158
226. CĂTRE V.M. MOLOTOV PENTRU MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA..... 158—159
1. *23 ianuarie* ..... 158—159
2. *24 ianuarie* 159
227. CĂTRE S.M. MANUCEARIANȚ. *24 ianuarie*..... 159—160
228. CĂTRE L.B. KAMENEV ȘI I.V. STALIN. *25 ianuarie*.. 160
229. CĂTRE A.M. LEJAVA. *26 ianuarie*..... 161
230. CĂTRE G.I. SOKOLNIKOV. *26 ianuarie*..... 161—162
*231. CĂTRE I.T. SMILGA. *26 ianuarie*..... 162
232. CĂTRE G.E. ZINOVIEV. ..... 163—164
1. *26 ianuarie* 163
*2. *26 ianuarie* 163
*3. *26 ianuarie* 164
233. CĂTRE G.V. CICERIN. *26 ianuarie* ..... 164—165
234. CĂTRE M.I. GLEASSER. *26 ianuarie*..... 165
235. CĂTRE N.P. GORBUNOV. *26 ianuarie*..... 166
*236. O DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARĂ ȘI O ÎNSĂRCINARE PENTRU V.A. SMOLIANINOV. *26 ianuarie*.. 166
237. CĂTRE V.A. KARPINSKI. *26 ianuarie*..... 167
*238. DINTR-O SCRISOARE ADRESATĂ LUI I.S. UNȘLIHT. *Între 26 și 31 ianuarie*..... 167—168
239. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI I.V. LOMONOSOV. *21 ianuarie* 168
240. CĂTRE G.M. KRJIJANOVSKI. *28 ianuarie*..... 169—170
241. CĂTRE N.P. GORBUNOV. *28 ianuarie*..... 170
242. CĂTRE N.P. GORBUNOV. *29 ianuarie* ..... 170—171
243. CĂTRE G.I. SOKOLNIKOV. *30 ianuarie*..... 171
*244. CĂTRE V.M. MOLOTOV PENTRU MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. *30 ianuarie* 172

www.dacoromanica.ro

*245. CĂTRE G.E. ZINOVIEV. *31 ianuarie* ..... 172—173
*246. CĂTRE I.S. UNȘLIHT. *31 ianuarie* ..... 173—174
247. CĂTRE A.D. ȚIURUPA. *Ianuarie* 174
248. CĂTRE G.I. SOKOLNIKOV. *1 februarie* 175
*249. CĂTRE A.D. ȚIURUPA. *1 februarie* 176
*250. CĂTRE V.M. MOLOTOV PENTRU BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. *2 februarie* ..... 176—177
251. CĂTRE N.I. BUHARIN 178
1. *2 februarie* 178
*2. *3 februarie* 178
252. O NOTĂ CĂTRE M.M. LITVINOV ȘI UN PROIECT DE RASPUNS CĂTRE F.R. MACDONALD. *2 februarie* 179
253. CĂTRE G.I. SOKOLNIKOV. *4 februarie* 180
254. CĂTRE I.V. STALIN ȘI L.B. KAMENEV. *4 februarie* .. 180
255. CĂTRE N.P. GORBUNOV. *6 februarie* 181
256. CĂTRE V.M. MOLOTOV. *6 februarie* ..... 181—182
257. CĂTRE N.I. BUHARIN ȘI V.M. MOLOTOV PENTRU BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. *6 februarie* ..... 182—183
258. CU PRIVIRE LA RAIONAREA UCRAINEI. *Mai tîrziu de 6 februarie* 183
259. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI S. HILLMAN. *9 februarie* 183—184
260. CĂTRE N.P. GORBUNOV. *10 februarie* ..... 184—185
261. CĂTRE G.I. SOKOLNIKOV. *11 februarie* ..... 185—186
262. CĂTRE L.B. KAMENEV. *11 februarie* ..... 186—187
263. CĂTRE A.S. ENUKIDZE ..... 187—188
*1. *13 februarie* 187
2. *13 februarie* ..... 187—188
264. CĂTRE M.M. LITVINOV, D.I. KURSKI, I.S. UNȘLIHT ȘI A.M. LEJAVA. *13 februarie* 189
265. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI L.M. HINCIUK. *14 februarie* 190
266. CĂTRE BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. *14 februarie* 190
*267. CĂTRE V.M. MOLOTOV PENTRU MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. *14 februarie* 191
268. CĂTRE D.I. KURSKI. *14 februarie* 191
269. CĂTRE ADMINISTRAȚIA CASELOR DE OASPEȚI. *15 februarie* 192
270. O SCRISOARE ADRESATĂ LUI D.I. KURSKI ȘI O ÎNSĂRCINARE PENTRU P.N. GORBUNOV. *15 februarie* 192—193
271. CĂTRE G.I. SOKOLNIKOV. *15 februarie* ..... 194—195

www.dacoromanica.ro

272. CĂTRE V.G. IAKOVENKO. *15 februarie* ..... 195—196
273. CĂTRE D.I. KURSKI. *15 februarie* ..... 196—197
*274. CĂTRE N.P. GORBUNOV. *15 februarie* 197
*275. CĂTRE N.P. GORBUNOV. *15 februarie* 197
*276. CĂTRE I.I. MIROŞNIKOV. *15 februarie* 198
*277. O SCRISOARE ADRESATĂ LUI G.V. CICERIN ŞI O DISPOZIŢIE CĂTRE SECRETARE. *16 februarie* 198
278. CĂTRE E.A. LITKENS. *16 februarie* 199
279. TOVARĂŞULUI N.P. GORBUNOV. *17 februarie* 200
280. CĂTRE A.D. ŢIURUPA ..... 200—202
1. *18 februarie* ..... 200—201
*2. *20 februarie* ..... 201—202
281. CĂTRE L.A. FOTIEVA. *18 februarie* 202
282. CĂTRE V.M. MOLOTOV. *20 februarie* 203
*283. CĂTRE N.P. GORBUNOV. *20 februarie* ..... 203—204
*284. CĂTRE N.P. GORBUNOV. *20 februarie* 204
*285. CĂTRE V.M. MOLOTOV PENTRU TOŢI MEMBRII BIROULUI POLITIC AL P.C.(b) DIN RUSIA. *20 februarie* 204—205
*286. CĂTRE L.B. KAMENEV ŞI I.V. STALIN. *21 februarie* 205—206
287. CĂTRE N.P. GORBUNOV. *21 februarie* ..... 206—207
288. CĂTRE G.M. KRJIJANOVSKI. *22 februarie* ..... 208—209
289. CĂTRE G.I. SOKOLNIKOV. *22 februarie* ..... 209—210
290. CĂTRE N.P. GORBUNOV. *23 februarie* 210
291. CĂTRE PREŞEDINTELE COMITETULUI CENTRAL AL SOCIETĂŢII DE CRUCE ROŞIE DIN RUSIA. *23 februarie* 211
*292. CĂTRE V.M. MOLOTOV PENTRU BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. *24 februarie* 211
*293. CĂTRE L.B. KAMENEV. *25 februarie* 212
294. CĂTRE I.I. MIROŞNIKOV. *25 februarie* ..... 212—213
*295. CĂTRE G.V. CICERIN. *25 februarie* 213
296. CĂTRE ACADEMIA SOCIALISTĂ. *27 februarie* 214
297. O SCRISOARE ADRESATĂ LUI N.P. BRIUHANOV ŞI O DISPOZIŢIE CĂTRE N.P. GORBUNOV. *27 februarie* 214
298. CĂTRE A.D. ŢIURUPA ..... 215—219
1. *27 februarie* ..... 215—218
2. *27 februarie* 218
3. *27 februarie* ..... 218—219
*299. CĂTRE N.P. GORBUNOV. *27 februarie* 219
300. CĂTRE A. L. ŞEINMAN. *28 februarie* ..... 219—220
301. CĂTRE N.P. GORBUNOV. *28 februarie* 221

www.dacoromanica.ro

302. O NOTĂ ADRESATĂ LUI G.I. SOKOLNIKOV ŞI O DISPOZIŢIE CĂTRE N.P. GORBUNOV. *28 februarie*..... 221
303. CĂTRE N.P. GORBUNOV. *28 februarie*..... 222
304. CĂTRE N.P. GORBUNOV. *28 februarie*..... 222—223
305. O SCRISOARE ADRESATĂ LUI D.I. KURSKI ŞI O DISPOZIŢIE PENTRU N.P. GORBUNOV. *28 februarie* 223
306. O SCRISOARE ADRESATĂ LUI I.V. STALIN, O DISPOZIŢIE CĂTRE N.P. GORBUNOV ŞI NIŞTE ÎNSEMNĂRI PE MARGINEA UNEI NOTE INFORMATIVE A LUI V.I. IAHONTOV. *28 februarie*..... 224—226
*307. CĂTRE V.M. MOLOTOV PENTRU MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. *28 februarie* 227
*308. CĂTRE N.P. GORBUNOV. *28 februarie*..... 227
309. O SCRISOARE ADRESATĂ LUI V.A. TIHOMIROV ŞI O DISPOZIŢIE CĂTRE SECRETARĂ. *1 martie*..... 228
310. CĂTRE I.H. PETERS. *1 martie*..... 229
311. CĂTRE TOVARĂŞII CARE LUCREAZĂ LA DIRECŢIA EXPLOATĂRII HIDRAULICE A TURBEI. *2 martie* 229—230
312. CĂTRE L.B. KRASIN. *3 martie*..... 230
*313. CĂTRE V.M. MOLOTOV. *3 martie*..... 231
314. CĂTRE N.P. GORBUNOV. *5 martie*..... 231
*315. CĂTRE G.L. PEATAKOV. *5 martie*..... 232
*316. CĂTRE V.M. MOLOTOV PENTRU MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. *6 martie* 232—233
317. CĂTRE S.E. CIUŢKAEV. *6 martie*..... 233—234
318. CĂTRE G.V. CICERIN. *6 martie*..... 234
319. CĂTRE V.M. MOLOTOV. *Nu mai devreme de 6 martie*.... 234
320. CĂTRE M.I. GLEASSER. *7 martie*..... 235
321. CĂTRE L.M. HINCIUC. *7 martie*..... 235—236
322. CĂTRE E.S. VARGA. *8 martie*..... 237
323. CĂTRE G.V. CICERIN. *8 martie*..... 238
324. CĂTRE L.B. KRASIN. *10 martie* ..... 238—239
*325. O TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI V.M. MOLOTOV. *12 martie* ..... 239—240
*326. CĂTRE A.S. ENUKIDZE. *13 martie*..... 240
327. CĂTRE N.P. GORBUNOV. *14 martie*..... 240—241
328. CĂTRE L.B. KAMENEV ŞI I.V. STALIN. *15 martie*.. 241
329. CĂTRE G.I. SOKOLNIKOV. *15 martie*..... 241—242
330. CĂTRE D.I. KURSKI. *18 martie*..... 242
*331. CĂTRE I.S. UNŞLIHT. *18 martie*..... 243

www.dacoromanica.ro

332. CĂTRE I.I. SKVORȚOV-STEPANOV. *19 martie*..... 243—244
*333. CĂTRE A.I. RÎKOV ȘI A.D. ȚIURUPA. *19 martie*.... 244
*334. TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMISIEI ECONOMICE A ȚINUTULUI DE SUD-EST. *19 martie*..... 245
335. CĂTRE G.I. SOKOLNIKOV. *20 martie*..... 245—246
*336. CĂTRE L.B. KRASIN. *20 martie*..... 246
337. CĂTRE N.P. GORBUNOV. *21 martie*..... 247
338. CĂTRE M.I. FRUMKIN ȘI I.I. RADCENKO. *21 martie* 247—248
*339. CĂTRE M.I. FRUMKIN. *21 martie*..... 248—249
*340. O TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI L.B. KAMENEV. *21 martie* 249
*341. CĂTRE L.B. KAMENEV. *22 martie*..... 250
*342. CĂTRE N.P. GORBUNOV. *22 martie*..... 250
*343. CĂTRE L.M. HINCIUK. *23 martie*..... 251
*344. CĂTRE V.M. MOLOTOV PENTRU MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. *23 martie* 251
345. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I.V. LOMONOSOV. *27 martie* 252
346. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI N.N. KRESTINSKI. *29 martie* 252
347. CĂTRE SECRETARIATUL COMITETULUI CENTRAL. *29 martie*..... 253
348. CĂTRE I.S. GANEȚKI. *29 martie.* 253
*349. CĂTRE V.M. MOLOTOV PENTRU MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA. *30 martie.* 254—255
*350. CĂTRE N.P. GORBUNOV. *31 martie*..... 255
351. CĂTRE D.I. KURSKI. *31 martie*..... 255—256
352. CĂTRE A.D. ȚIURUPA. *31 martie*..... 257
353. CĂTRE D.I. KURSKI. *31 martie*..... 257
354. CĂTRE G.M. KRJIJANOVSKI..... 258
1. *31 martie* 258
2. *2 aprilie* 258
355. CĂTRE A.I. RÎKOV. *4 aprilie*..... 259
356. CĂTRE A.I. RÎKOV. *4 aprilie*..... 259—260
*357. CĂTRE G.I. SOKOLNIKOV. *4 aprilie*..... 260
358. CĂTRE A.I. RÎKOV. *5 aprilie*..... 261
359. CĂTRE A.I. RÎKOV. *5 aprilie*..... 261—262
360. CĂTRE A.I. RÎKOV. *5 aprilie*..... 262—263
361. CĂTRE G.M. KRJIJANOVSKI. *6 aprilie*..... 263—264
*362. CĂTRE I.S. GANEȚKI. *6 aprilie* ..... 264—265
363. CĂTRE V.V. ADORATSKI. *6 aprilie*..... 265

www.dacoromanica.ro

364. CĂTRE G.K. ORDJONIKIDZE. *7 aprilie* ..... 265—267
365. CĂTRE A.I. RÎKOV. *8 aprilie* 267
366. CĂTRE G.K. ORDJONIKIDZE. *8 sau 9 aprilie* ..... 267—268
367. CĂTRE G.I. KRUMIN, G.M. KRJIJANOVSKI, P.I. POPOV ŞI V.A. SMOLIANINOV. *10 aprilie* ..... 268—269
368. CĂTRE E.S. VARGA. *10 aprilie* 269
369. CĂTRE V.V. KUIBÎŞEV. *10 aprilie* 270
370. CĂTRE COMISIA CENTRALĂ DE CONTROL. *10 aprilie* 278
371. CĂTRE PREZIDIUL ACADEMIEI SOCIALISTE. *10 aprilie* ..... 270—271
372. CĂTRE V.V. ADORATSKI. *10 aprilie* 271
373. O NOTĂ CĂTRE L.B. KAMENEV ŞI ÎNSEMNĂRI PE O SCRISOARE A LUI V.V. ADORATSKI. *10 aprilie* .... 272—273
374. CĂTRE N. OSINSKI. *12 aprilie* ..... 273—275
375. CĂTRE A.I. RÎKOV ŞI A.D. ŢIURUPA. *12 aprilie* 275
376. CĂTRE I.S. GANEŢKI. *13 aprilie* ..... 275—276
*377. CĂTRE L.M. KARAHAN. *13 aprilie* 276
378. CĂTRE P.M. KERJENŢEV. *13 aprilie* ..... 276—277
*379. CĂTRE I.N. SMIRNOV. *13 aprilie* 277
*380. CĂTRE BÉLA KUN. *13 aprilie* 277
*381. UNUI ADRESANT NECUNOSCUT. *13 aprilie* 278
382. CĂTRE I.V. STALIN PENTRU BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. *15 aprilie* ..... 278—279
383. CĂTRE G.K. ORDJONIKIDZE. *17 aprilie* ..... 279—280
*384. CĂTRE G.E. ZINOVIEV. *18 aprilie* ..... 280—281
*385. CĂTRE I.V. STALIN. *25 aprilie* ..... 281—282
386. CĂTRE N.A. SEMAŞKO. *25 aprilie* 282
387. CĂTRE E.S. VARGA. *26 aprilie* ..... 282—283
388. CĂTRE A.I. RÎKOV ŞI A.D. ŢIURUPA. *26 aprilie* .... 283—284
*389. CĂTRE G.L. ŞKLOVSKI. *27 aprilie* ..... 284—285
*390. CĂTRE SECRETARIATUL COMITETULUI CENTRAL. *27 aprilie* ..... 285—286
391. CĂTRE A.D. ŢIURUPA. *27 aprilie* 286
392. TELEGRAMĂ ADRESATĂ MUNCITORILOR ŞI INGINERILOR DE LA EXPLOATĂRILE PETROLIERE SURAHAN. *28 aprilie* ..... 286—287
*393. CĂTRE BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. *29 aprilie* 287
394. CĂTRE V.A. AVANESOV. *Aprilie* 288
395. CĂTRE F.E. DZERJINSKI. *2 mai* 288
*396. CĂTRE A.D. ŢIURUPA ŞI A.I. RÎKOV. *2 mai* ..... 288—289

www.dacoromanica.ro

397. CĂTRE E.A. PREOBRAJENSKI. *3 mai*..... 289
398. CĂTRE I.V. STALIN. *6 mai*..... 289
399. CĂTRE PREZIDIUL COMISIEI DE STAT A PLANIFICĂRII. *9 mai* 290
*400. REFERITOR LA PROIECTUL PRIVIND COMPONENȚA MICULUI C.C.P. *10 mai*..... 290
401. CĂTRE ARMAND HAMMER. *11 mai*..... 291
*402. CĂTRE L.A. FOTIEVA ȘI V.A. SMOLIANINOV. *11 mai* 291—292
403. CĂTRE G.E. ZINOVIEV ..... 292—293
1. *11 mai* 292
*2 *11 mai* ..... 292—293
404. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI B.S. STOMONEAKOV. *11 mai* 293
*405. CĂTRE BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. *11 mai* 294
406. CĂTRE V.S. DOVGALEVSKI ..... 294—296
1. *11 mai* ..... 294—295
2. *12 mai* ..... 295—296
*407. CĂTRE L.B. KAMENEV. *Nu mai târziu de 13 mai*..... 296
408. CĂTRE V.A. SMOLIANINOV. *13 mai*..... 296—297
409. CĂTRE E.F. ROZMIROVICI. *13 mai*..... 297
*410. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI L.B. KRASIN, G.V. CICERIN ȘI V.V. VOROVSKI. *13 mai*..... 297—298
411. CĂTRE V.A. SMOLIANINOV. *15 mai*..... 298—300
412. O SCRISOARE ADRESATĂ LUI I.V. STALIN ȘI M.I. FRUMKIN ȘI O DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARĂ. *15 mai* ..... 300—301
413. CĂTRE A.I. RÎKOV ȘI A.D. ȚIURUPA. *15 mai*..... 301
*414. CĂTRE V.A. SMOLIANINOV. *15 mai*..... 301—302
415. CĂTRE A.I. RÎKOV. *16 mai*..... 302
*416. CĂTRE N. OSINSKI. *16 mai*..... 302—303
417. O SCRISOARE ADRESATĂ LUI A.V. LUNACEARSKI ȘI O DISPOZIȚIE CĂTRE V.A. SMOLIANINOV. *17 mai* 303—304
418. O SCRISOARE ADRESATĂ LUI A.I. RÎKOV ȘI ÎNSEMNĂRI PE O TELEFONOGRAMĂ TRIMISĂ DE EL. *18 mai* ..... 304—305
419. CĂTRE V.A. PAVLOV. *18 mai*..... 305—306
420. CĂTRE I.V. STALIN. *18 mai*..... 306
*421. CĂTRE F.E. DZERJINSKI. *19 mai*..... 306—308
422. CĂTRE F.E. DZERJINSKI. *19 mai*..... 308
*423. CĂTRE I.V. STALIN. *19 mai* ..... 308—309

www.dacoromanica.ro

424. CĂTRE I.V. STALIN PENTRU SECRETARIATUL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. *21 mai*..... 309
425. CĂTRE N.A. SEMAŞKO. *21 mai*..... 309—310
426. CĂTRE CONDUCĂTORII INSTITUŢIILOR ŞI ORGANIZAŢIILOR CENTRALE. *21 mai*..... 310—311
*427. CĂTRE I.V. STALIN. *22 mai*..... 312
428. CĂTRE G.E. ZINOVIEV. *22 mai* ..... 312—313
429. CĂTRE L.M. HINCIUK. *23 mai* 313
*430. CĂTRE TOVARĂŞII COMUNIŞTI TĂTARI. *23 mai*.... 313—314
431. DISPOZIŢIE CĂTRE SECRETARĂ. *23 mai*..... 314
432. CĂTRE I.V. STALIN PENTRU MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. *24 şi 27 mai* 314—315
433. CĂTRE L.A. FOTIEVA. *13 iulie*..... 315
*434. CĂTRE I.V. STALIN. *18 iulie*..... 316
435. CĂTRE M.K. VLADIMIROV. *21 august*..... 316
436. CĂTRE MEMBRII COLEGIULUI COMISARIATULUI POPORULUI PENTRU INSPECŢIA MUNCITOREASCĂ-ŢĂRĂNEASCĂ. *21 august*..... 317
437. CĂTRE A.I. SVIDERSKI. *Mai tîrziu de 21 august* 318
438. CĂTRE A.I. RÎKOV. *Între 25 august şi 1 septembrie* .... 318—319
439. CĂTRE L.A. FOTIEVA. *31 august* ..... 319—320
*440. CĂTRE A.I. RÎKOV. *31 august* 320
441. CĂTRE V.A. AVANESOV. *1 septembrie*..... 321—322
*442. CĂTRE V.A. SMOLIANINOV. *Nu mai tîrziu de 7 septembrie* 322
*443. CĂTRE N.I. BUHARIN. *7 septembrie*..... 323
*444. CĂTRE N.N. KRESTINSKI. *7 septembrie*..... 323—324
445. CĂTRE M.P. TOMSKI. *9 septembrie*..... 324
446. CĂTRE L.M. HINCIUK. *12 septembrie* ..... 324—325
447. CĂTRE I.V. STALIN. *13 septembrie*..... 325
448. CĂTRE L.M. HINCIUK. *17 septembrie*..... 326
449. CĂTRE A.I. RÎKOV. *17 septembrie*..... 326
450. CĂTRE M.K. VLADIMIROV. *17 septembrie*..... 327
451. CĂTRE M.H. POLEAKOV. *17 septembrie*..... 327
*452. O SCRISOARE ADRESATĂ LUI I.V. LOMONOSOV ŞI O DISPOZIŢIE CĂTRE V.A. SMOLIANINOV. *18 septembrie* 328
*453. CĂTRE G.E. ZINOVIEV. *18 septembrie*..... 328—329
454. CĂTRE L.M. HINCIUK. *Nu mai devreme de 18 septembrie* 329—330
455. CĂTRE V.A. SMOLIANINOV. *19 septembrie*..... 330

www.dacoromanica.ro

*456. CĂTRE V.A. SMOLIANINOV. *Între 20 septembrie şi 5 octombrie* 331
457. CĂTRE V.A. SMOLIANINOV. *23 septembrie*..... 331
458. CĂTRE M.I. GLEASSER 332
1. *23 septembrie* 332
2. *După 23 septembrie* 332
*459. CĂTRE G.L. PEATAKOV. *25 septembrie*..... 333
460. CĂTRE N.V. KRÎLENKO. *25 septembrie*..... 333—334
*461. CĂTRE V.A. SMOLIANINOV. *25 septembrie*..... 334
462. CĂTRE A.I. RÎKOV. *25 septembrie*..... 334—335
463. CĂTRE N.I. BUHARIN. *27 septembrie*..... 336
464. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI V.A. CIUBAR. *28 septembrie* 336
465. CĂTRE L.B. KRASIN. *4 octombrie*..... 339
466. CĂTRE L.B. KAMENEV..... 339—340
*1. *4 octombrie*..... 339
*2. *6 octombrie*..... 340
*3. *6 octombrie*..... 340
467. CĂTRE REDACŢIA ZIARULUI „PUTI MOLODEJI". *6 octombrie* 340
468. CĂTRE B.G. ZAKS. *Înainte de 10 octombrie*..... 341
*469. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI M.M. LITVINOV. *10 octombrie* 341
470. CĂTRE V.A. TRIFONOV. *10 octombrie* 342
*471. SCHIMB DE BILETE CU K.B. RADEK. *Nu mai tîrziu de 13 octombrie* ..... 342—343
472. CĂTRE B.G. ZAKS. *16 octombrie*..... 343
473. CĂTRE COMISARIATUL POPORULUI PENTRU COMERŢUL EXTERIOR. *16 octombrie*..... 343—344
474. CĂTRE G.K. ORDJONIKIDZE. *16 octombrie*..... 344
475. CĂTRE L.B. KAMENEV ŞI N.P. GORBUNOV. *17 octombrie* 345
476. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI K.M. ŢINŢADZE ŞI S.I. KAVTARADZE. *21 octombrie* ..... 345—346
477. DISPOZIŢIE CĂTRE SECRETARE. *24 octombrie*..... 346
478. CĂTRE L.S. SOSNOVSKI. *25 octombrie*..... 346—347
479. CĂTRE G.M. KRJIJANOVSKI ŞI G.L. PEATAKOV. *26 octombrie* 347
480. CĂTRE V.N. MAKSIMOVSKI. *27 octombrie*..... 348
*481. CĂTRE L.B. KAMENEV. *Între 27 şi 30 octombrie*..... 348—349
482. CĂTRE V.M. MOLOTOV. *28 octombrie*..... 349
*483. CĂTRE I.V. STALIN ŞI L.B. KAMENEV. *30 octombrie* 349

www.dacoromanica.ro

*484. CĂTRE G.L. PEATAKOV ŞI M.I. FRUMKIN. *30 octombrie* 350
*485. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI L.B. KRASIN. *30 octombrie* 350
*486. CĂTRE L.B. KAMENEV. *30 octombrie*..... 351
*487. CĂTRE I.V. STALIN PENTRU MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. *30 octombrie* 351—352
488. CĂTRE K.B. RADEK. *Nu mai târziu de octombrie*..... 352
*489. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI F.E. DZERJINSKI. *1 noiembrie* ..... 352—353
490. CĂTRE COMITETUL PENTRU FINANŢE. *4 noiembrie* 353—354
491. CĂTRE N.P. BRIUHANOV. *6 noiembrie*..... 354—355
492. CĂTRE G.M. KRJIJANOVSKI. *6 noiembrie*..... 355
493. CĂTRE G.P.U. *6 noiembrie*..... 356
*494. CĂTRE G.V. CICERIN. *Nu mai târziu de 8 noiembrie*.... 356—357
495. CĂTRE I.I. SKVORŢOV-STEPANOV. *15 noiembrie*.... 357—358
*496. O SCRISOARE CĂTRE MEMBRII BIROULUI POLITIC AL P.C.(b) DIN RUSIA ŞI PROIECTUL UNEI SCRISORI ADRESATE LUI HERBERT C. HOOVER. *22 noiembrie* 358—359
*497. CĂTRE L.D. TROŢKI, G.E. ZINOVIEV, N.I. BUHARIN ŞI K.B. RADEK. *25 noiembrie* 360
*498. CĂTRE L.D. TROŢKI. *25 noiembrie*..... 361
499. CĂTRE PREZIDIUL C.E.C. DIN RUSIA. *29 noiembrie* 361—362
*500. CU PRIVIRE LA UN MEMORIU AL LUI N.M. KNIPOVICI. *3 decembrie* 362
501. CĂTRE I.I. HODOROVSKI. *4 decembrie*..... 363
*502. CĂTRE M.M. LITVINOV. *4 decembrie*..... 363
503. CĂTRE A.I. SVIDERSKI. *5 decembrie*..... 364—365
*504. CĂTRE N.P. GORBUNOV. *6 decembrie*..... 365
505. CĂTRE L.A. FOTIEVA ŞI N.P. GORBUNOV. *7 decembrie* ..... 365—366
506. CĂTRE CHARLES P. STEINMETZ. *7 decembrie*..... 366
507. CĂTRE G.E. ZINOVIEV. *7 sau 8 decembrie*..... 367
*508. CĂTRE I.V. STALIN. *8 decembrie*..... 367—369
*509. CĂTRE M.I. FRUMKIN. *10 decembrie*..... 369
510. O SCRISOARE ADRESATĂ LUI C. LAZZARI ŞI O DISPOZIŢIE CĂTRE SECRETARĂ. *11 decembrie*..... 369—370
511. CĂTRE L.D. TROŢKI. *12 decembrie*..... 370—371
512. CĂTRE L.D. TROŢKI. *13 decembrie*..... 371—372
513. CĂTRE V.A. AVANESOV. *14 decembrie*..... 372
514. CĂTRE L.D. TROŢKI. *15 decembrie*..... 372—373
515. CĂTRE L.D. TROŢKI. *15 decembrie*..... 373—374

www.dacoromanica.ro

*516. CĂTRE VICEPREŞEDINŢII C.C.P. ŞI C.M.A. *16 decembrie* ..... 374—375
517. CĂTRE L.D. TROŢKI. *21 decembrie*..... 375

1922

518. CĂTRE L.D. TROŢKI. *5 martie*..... 376
519. TOVARĂŞULUI STALIN. *5 martie*..... 376—377
520. CĂTRE P.G. MDIVANI, F.E. MAHARADZE ŞI ALŢII. *6 martie* 377

ANEXE

1. TELEGRAMĂ ADRESATĂ TUTUROR COMITETELOR EXECUTIVE GUBERNIALE. *21 noiembrie 1921*..... 381—382
2. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI F.E. DZERJINSKI. *28 noiembrie 1921*..... 382
*3. O TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI A.V. ŞOTMAN. *29 noiembrie 1921*..... 382—383
4. TELEGRAMĂ ADRESATĂ UNOR ÎMPUTERNICIŢI AI COMISARIATULUI POPORULUI PENTRU COMERŢUL EXTERIOR. *29 ianuarie 1921*..... 383—384
5. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI I.I. RADCENKO. *2 decembrie 1921* ..... 384—385
6. CĂTRE N. OSINSKI. *17 decembrie 1921*..... 385—386
7. CĂTRE N.P. GORBUNOV ŞI V.A. SMOLIANINOV. *17 decembrie 1921* 386
8. CĂTRE A.V. LUNACEARSKI, M.N. POKROVSKI ŞI E.A. LITKENS. *17 decembrie 1921* ..... 386—387
9. CĂTRE I.I. RADCENKO. *17 decembrie 1921*..... 387—388
10. TELEGRAMĂ ADRESATĂ TUTUROR COMITETELOR EXECUTIVE ŞI COMISIILOR ECONOMICE GUBERNIALE. *19 decembrie 1921*..... 388—389
11. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI V.A. ANTONOV-OVSEENKO. *26 decembrie 1921*..... 389
12. INDICAŢII PENTRU UN RĂSPUNS LUI I.I. SKVORŢOV-STEPANOV. *Nu mai devreme de 20 ianuarie 1922* 389—390
13. O SCRISOARE ADRESATĂ DE M.I. ULIANOVA, DIN ÎNSĂRCINAREA LUI V.I. LENIN, LUI KUZIBAI IUNUSOV ŞI KADÎRJAN HAIDAROV. *23 octombrie 1923* ..... 390—391
*14. ÎNSEMNĂRI PE O SCRISOARE A LUI A.L. ŞEINMAN. *12 noiembrie 1921* ..... 391—395
15. REZOLUŢIE PE O SCRISOARE A LUI I.A. PETRUŞKIN. *23 noiembrie 1921* 395

www.dacoromanica.ro

16. ÎNSEMNĂRI PE MARGINEA UNEI REFERINȚE A LUI I.G. KOBLENȚ. *15 februarie 1922* ..... 396—397
17. NOTĂ PE O SCRISOARE A COMITETULUI DE ÎNTREPRINDERE DE LA UZINA „DINAMO". *21 octombrie 1922* 397
*18. PROIECTUL UNEI REZOLUȚII A CONGRESULUI AL IV-LEA AL INTERNAȚIONALEI COMUNISTE ÎN LEGĂTURĂ CU PROGRAMUL. *20 noiembrie 1922*..... 397—398

LUCRĂRI INCLUSE ÎN MOD SUPLIMENTAR ÎN EDIȚIA DE FAȚĂ A OPERELOR LUI V. I. LENIN
(1903—1922)

1903 — octombrie 1917

CĂTRE K. KAUTSKY. *29 iunie 1903*..... 401
CĂTRE K. KAUTSKY. *10 octombrie 1904*..... 401—402
CĂTRE K. KAUTSKY. *26 octombrie 1904*..... 402—403
NOTĂ DIN PARTEA REDACȚIEI ZIARULUI „VPERED" LA SCRISOAREA UNUI CORESPONDENT DIN PETERSBURG. *După 22 decembrie 1904 (4 ianuarie 1905)* 403
* CĂTRE N.F. NASIMOVICI. *Înainte de 9 noiembrie 1905* 404
CĂTRE K. KAUTSKY. *31 ianuarie 1911*..... 404—407
CONFERINȚA A VI-A GENERALĂ (DE LA PRAGA) A P.M.S.D.R. ..... 407—412
*1. RAPORT CU PRIVIRE LA ACTIVITATEA BIROULUI SOCIALIST INTERNAȚIONAL 20 IANUARIE 1912 407
*2. INTERVENȚIE ÎN LEGĂTURĂ CU ADOPTAREA REZOLUȚIEI CU PRIVIRE LA LUPTA ÎMPOTRIVA FOAMETEI 21 IANUARIE 1912 409
*3. CUVÎNTARE ÎN LEGĂTURĂ CU PROBLEMA ORGANIZATORICĂ 24 IANUARIE 1912.... 410
ROSA LUXEMBURG ȘI „PARTEI" VORSTANDUL POLONEZ PE URMELE LUI MARTOV. *Înainte de 4 (17) septembrie 1912*..... 412—418
RĂSPUNS LA UN ARTICOL AL LICHIDATORILOR APĂRUT ÎN „LEIPZIGER VOLKSZEITUNG". *După 16 (29) septembrie 1912*..... 418—420
RAPORT CĂTRE BIROUL SOCIALIST INTERNAȚIONAL: „ALEGERILE ÎN DUMA A IV-A". *11 noiembrie 1912* ..... 420—424
PROIECTUL UNUI ACORD ÎNTRE C.C. AL P.M.S.D.R. ȘI GRUPUL „PRIBOI" PRIVIND RECUNOAȘTEREA ACESTUIA CA EDITURĂ A C.C. AL P.M.S.D.R. *7 august 1913* ..... 424—425
* PROIECT DE REZOLUȚIE A ORGANIZAȚIILOR MUNCITOREȘTI ÎN LEGĂTURĂ CU ACUZAȚIILE CALOM-

www.dacoromanica.ro

NIOASE ADUSE DE LICHIDATORI LUI X, MILITANT PE TĂRÎMUL ASIGURĂRILOR SOCIALE. *Înainte de 19 octombrie (1 noiembrie) 1913*..... 425
CĂTRE REDACȚIA ZIARULUI „ZA PRAVDU". *25 sau 26 noiembrie (8 sau 9 decembrie) 1913*..... 425—426
PRIMA CONFERINȚĂ SOCIALISTĂ INTERNAȚIONALĂ, DE LA ZIMMERWALD..... 426—428
INTERVENȚII ÎN CADRUL DEZBATERILOR PE MARGINEA MANIFESTULUI ȘI A PROIECTULUI DE REZOLUȚIE CU PRIVIRE LA RĂZBOI ȘI LA SARCINILE SOCIAL-DEMOCRAȚIEI 7 SEPTEMBRIE 1915 426
*1 426
*2 428
A DOUA CONFERINȚĂ SOCIALISTĂ INTERNAȚIONALĂ, DE LA KIENTAL..... 428—429
INTERVENȚII ÎN CADRUL DEZBATERILOR PE MARGINEA REZOLUȚIEI CU PRIVIRE LA CONVOCAREA BIROULUI SOCIALIST INTERNAȚIONAL 28 APRILIE 1916..... 428
*1..... 428
*2..... 429
*3..... 429
„MOȘIERII AU INTRAT ÎN CÎRDĂȘIE CU CADEȚII". *După 20 octombrie (2 noiembrie) 1917*..... 429—432

Octombrie 1917 — iulie 1918

COMPLETARE LA PROIECTUL DE DECRET CU PRIVIRE LA RECHIZIȚIONAREA DE ÎMBRĂCĂMINTE CĂLDUROASĂ PENTRU SOLDAȚII DE PE FRONT. *Înainte de 8 (21) noiembrie 1917*..... 433—434
INTERVIU ACORDAT LUI G. IARROS, CORESPONDENT AL AGENȚIEI „ASSOCIATED PRESS". *15 (28) noiembrie 1917* ..... 434—435
* PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA MINISTERUL DE RĂZBOI. *19 noiembrie (2 decembrie) 1917*..... 435—436
PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA TRADUCEREA ÎN VIAȚĂ A POLITICII SOCIALISTE ÎN DOMENIUL ECONOMIEI. *27 noiembrie (10 decembrie) 1917* 436
* PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA NORMELE DE SALARIZARE A FUNCȚIONARILOR DIN INSTITUȚIILE DE STAT. *13 (26) decembrie 1917*..... 436—437
INSTRUCȚIUNI CU PRIVIRE LA NORMELE DE ÎNSCRIERE A PROBLEMELOR PE ORDINEA DE ZI A ȘEDINȚELOR C.C.P. *16 (29) decembrie 1917*..... 437

www.dacoromanica.ro

PROIECT DE HOTĂRÎRE A C.C.P. ÎN LEGĂTURĂ CU PROCEDEELE INCORECTE ALE LUI I.Z. ŞTEINBERG, COMISAR AL POPORULUI PENTRU JUSTIŢIE, ŞI V.A. KARELIN, MEMBRU AL COLEGIULUI ACESTUI COMISARIAT. *19 decembrie 1917 (1 ianuarie 1918)* 437—438

PROIECT DE HOTĂRÎRE A C.C.P. CU PRIVIRE LA ALOCAREA FONDURILOR CERUTE DE C.E.C. DIN RUSIA PENTRU PREGĂTIREA ŞI CONVOCAREA CONGRESELOR ORDINARE ALE SOVIETELOR. *29 decembrie 1917 (11 ianuarie 1918)*..... 438

O SERIE DE ÎNTREBĂRI ADRESATE DE CĂTRE C.C.P. COMITETULUI CENTRAL AL PARTIDULUI ESERILOR DE STÎNGA. *15 (28) ianuarie 1918*..... 439

PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI PRIVIND SUBORDONAREA IERARHICĂ A FLOTEI DIN MAREA BALTICĂ ŞI DIN MAREA NEAGRĂ. *15 (28) ianuarie 1918*..... 439—440

PROIECTE DE HOTĂRÎRI ALE CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI PRIVIND ORGANIZAREA APROVIZIONĂRII. *16 (29) ianuarie 1918*..... 440

PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA ACTIVITATEA COMISIEI DE ANCHETĂ DE PE LÎNGĂ SOVIETUL DIN PETROGRAD. *21 ianuarie 1918*..... 441

PROIECT DE HOTĂRÎRE A C.C.P. CU PRIVIRE LA ÎMBUNĂTĂŢIREA SITUAŢIEI ALIMENTARE LA ÎNCHISORILE DIN PETROGRAD. *23 ianuarie (5 februarie) 1918* ..... 441—442

PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI PRIVIND ACORDAREA DREPTULUI DE VOT DELIBERATIV ADJUNCŢILOR DE COMISARI AI POPORULUI LA ŞEDINŢELE C.C.P. *23 ianuarie (5 februarie) 1918*..... 442

COMPLETARE LA PROIECTUL „LEGII FUNDAMENTALE CU PRIVIRE LA SOCIALIZAREA PĂMÎNTULUI". *Înainte de 27 ianuarie (9 februarie) 1918*..... 442—443

COMPLETARE LA PROIECTUL DE DECRET PENTRU INSTITUIREA COMISIEI INTERDEPARTAMENTALE EXTRAORDINARE DIN RUSIA PENTRU PAZA CĂILOR DE COMUNICAŢIE. *30 ianuarie (12 februarie) 1918* 443

PROPUNERI PRIVIND MĂSURILE PENTRU ÎMBUNĂTĂŢIREA SITUAŢIEI ALIMENTARE A PETROGRADULUI. *30 ianuarie (12 februarie) 1918*..... 443—444

COMPLETĂRI LA PROIECTUL DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA DELIMITAREA FUNCŢIILOR CEKĂI ŞI

www.dacoromanica.ro

ALE COMISIEI DE ANCHETĂ DE PE LÎNGĂ SOVIETUL DIN PETROGRAD. *31 ianuarie (13 februarie) 1918* 444

DISPOZIȚIE CĂTRE STAȚIA DE RADIO DE LA ȚARSKOE SELO. *10 (23) februarie 1918*..... 445

ÎN LEGĂTURĂ CU TRATATUL CU REPUBLICA MUNCITOREASCĂ SOCIALISTĂ FINLANDEZĂ..... 445—447

1. PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI. *25 februarie 1918*..... 445
2. DIRECTIVĂ A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CĂTRE COMISIA DE COORDONARE RUSO-FINLANDEZĂ. *25 februarie 1918* 446
3. PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI. *27 februarie 1918* 446

COMPLETARE LA PROIECTUL DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA ACTIVITATEA COMISIEI DE ANCHETĂ DE PE LÎNGĂ SOVIETUL DIN PETROGRAD. *26 februarie 1918* 447

PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA CREAREA COLEGIULUI PENTRU CONDUCEREA TRANSPORTURILOR MARITIME ȘI FLUVIALE. *4 martie 1918* 447—448

CU PRIVIRE LA DECRETUL PENTRU INSTITUIREA CONTROLULUI DE STAT ASUPRA TUTUROR FORMELOR DE ASIGURĂRI. *23 martie 1918*..... 448

PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA CONTROLUL ASUPRA MODULUI CUM SÎNT CHELTUITE FONDURILE CONSILIULUI ECONOMIC SUPERIOR. *26 martie 1918* 449

COMPLETĂRI LA PROIECTUL DE DECRET CU PRIVIRE LA NORMELE DE DEPLASARE A COMISARILOR ÎN PROVINCIE. *5 aprilie 1918*..... 450

PROIECT DE DECRET CU PRIVIRE LA INSTITUIREA COMISIEI GENERALE DE EVACUARE. *Nu mai tîrziu de 19 aprilie 1918*..... 450—451

PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSFĂTUIRII PRELIMINARE ÎN LEGĂTURĂ CU CONDUCEREA COMISARIATULUI AGRICULTURII. *3 mai 1918*..... 451

PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA TRANSPORTUL AUTO. *25 mai 1918* ..... 451—452

ÎN LEGĂTURĂ CU PROIECTUL DE DECRET CU PRIVIRE LA ORGANIZAREA ȘI APROVIZIONAREA SĂRĂCIMII SATELOR. *8 iunie 1918*..... 452

www.dacoromanica.ro

ÎN LEGĂTURĂ CU PROIECTUL DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA COMPONENȚA COMITETULUI CONSTRUCȚIILOR DE STAT. *10 iunie 1918* 453

PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA DESCHIDEREA UNUI CREDIT PENTRU CENTRALA TEXTILELOR. *15 iunie 1918* ..... 453—454

PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA FINANȚAREA COMITETULUI GENERAL AL PIELĂRIEI. *15 iunie 1918* 454

PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA ÎNZESTRAREA ȚĂRANILOR CU MAȘINI AGRICOLE. *2 iulie 1918*.... 455

PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI ÎN LEGĂTURĂ CU NEAPLICAREA PREVEDERILOR „DECRETULUI CU PRIVIRE LA MONUMENTELE REPUBLICII". *8 iulie 1918* 455—456

August 1918—octombrie 1920

PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA PREȚUL CARTOFILOR. *22 august 1918*..... 457—458

CU PRIVIRE LA CONFISCAREA DE CEREALE PENTRU ÎNSĂMÎNȚAT DE LA CHIABURI DE CĂTRE COMITETELE SĂRĂCIMII. *August 1918*..... 458

ÎN LEGĂTURĂ CU HOTĂRÎREA CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA ALOCAREA DE FONDURI PENTRU NEVOILE COMITETELOR SĂRĂCIMII. *15 octombrie 1918* 459

ÎN LEGĂTURĂ CU O HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA EXPLOATĂRILE FORESTIERE. *15 octombrie 1918*..... 459

PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA CĂMINELE DE COPII. *19 noiembrie 1918* 460

COMPLETARE LA UN PROIECT DE DECRET CU PRIVIRE LA ORGANIZAREA APROVIZIONĂRII POPULAȚIEI. *21 noiembrie 1918* ..... 460—461

CU PRIVIRE LA SARCINILE ȘI LA ORGANIZAREA ACTIVITĂȚII CONSILIULUI APĂRĂRII. *1 decembrie 1918* ..... 461—463

1. 461
2. 461
3. 462

www.dacoromanica.ro

PROIECT DE HOTĂRÎRE A COMISIEI C.M.A. PENTRU PROBLEMELE COMBUSTIBILULUI. *2 decembrie 1918* ..... 463—464

SCHIȚĂ DE PROPUNERI PENTRU INTENSIFICAREA RITMULUI ȘI SPORIREA VOLUMULUI COLECTĂRILOR DE PRODUSE ALIMENTARE. *4 decembrie 1918*.. 464—465

PROPUNERI ÎN LEGĂTURĂ CU FINANȚAREA CENTRALEI TEXTILELOR. *14 decembrie 1918*..... 465—466

PROIECT DE HOTĂRÎRE CU PRIVIRE LA REPARTIZAREA DE GOSPODĂRII AGRICOLE UNOR ÎNTREPRINDERI INDUSTRIALE. *13 februarie 1919*.... 466

PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI APĂRĂRII CU PRIVIRE LA REGLEMENTAREA RELAȚIILOR DINTRE CEKA DIN RUSIA, CEKA DIN TRANSPORTURILE FEROVIARE ȘI COMISARIATUL POPORULUI PENTRU CĂILE DE COMUNICAȚIE ȘI O SCRISOARE CĂTRE MEMBRII CONSILIULUI APĂRĂRII. *28 februarie 1919*..... 467—468

SCHIȚA UNEI HOTĂRÎRI A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA SECȚIA POLIGRAFIE A CONSILIULUI ECONOMIC SUPERIOR. *15 martie 1919* ..... 468—469

PROIECT DE HOTĂRÎRE A C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA CU PRIVIRE LA TRIMITEREA UNOR GRUPURI DE MUNCITORI CA SĂ LUCREZE ÎN DOMENIUL APROVIZIONĂRII ȘI AL TRANSPORTURILOR. *Nu mai târziu de 28 martie 1919*..... 469

*PROPUNERE PENTRU APROBAREA PROIECTULUI DE HOTĂRÎRE A C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA CU DIRECTIVE PENTRU C.C. AL P.C.(b) DIN UCRAINA. *8 aprilie 1919* 470

ÎN LEGĂTURĂ CU O HOTĂRÎRE A CONSILIULUI APĂRĂRII CU PRIVIRE LA INTENSIFICAREA ACTIVITĂȚII ÎN DOMENIUL APĂRĂRII MILITARE. *Nu mai târziu de 21 aprilie 1919*..... 470

POST-SCRIPTUM LA UN APEL CĂTRE INTERNAȚIONALIȘTII MAGHIARI. *23 aprilie 1919*..... 471

PROIECT DE HOTĂRÎRE A COMISIEI ECONOMICE DE PE LÎNGĂ C.C.P. CU PRIVIRE LA ÎMBUNĂTĂȚIREA SITUAȚIEI MUNCITORILOR. *2 mai 1919*.... 471

PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI APĂRĂRII CU PRIVIRE LA MOBILIZAREA FUNCȚIONARILOR DE STAT. *Nu mai târziu de 31 mai 1919* ..... 471—472

DECRET AL CONSILIULUI APĂRĂRII MUNCITOREȘTI-ȚĂRĂNEȘTI CU PRIVIRE LA CHEMAREA SUB ARME A MUNCITORILOR ȘI FUNCȚIONARILOR DIN COMERȚ, INDUSTRIE ȘI TRANSPORTURI. *31 mai 1919* 473

www.dacoromanica.ro

*CĂTRE BIROUL ORGANIZATORIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. *Înainte de 18 iunie 1919*..... 473—474

*RĂSPUNS PRIN FIR DIRECT LUI V.I. NEVSKI ŞI L.S. SOSNOVSKI. *20 iunie 1919*..... 474

*CĂTRE N.P. GORBUNOV. *Înainte de 14 iulie 1919* 475

*O NOTĂ ADRESATĂ LUI G.V. CICERIN ŞI O HOTĂRÎRE A BIROULUI POLITIC AL P.C.(b) DIN RUSIA CU PRIVIRE LA RELAŢIILE CU ŢĂRILE ANTANTEI. *Nu mai devreme de 26 septembrie 1919* 475

*PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA CONFLICTUL DINTRE CONSILIUL ECONOMIC SUPERIOR ŞI COMISARIATUL POPORULUI PENTRU CONTROLUL DE STAT. *30 septembrie 1919* ..... 475—476

PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSFĂTUIRII FRACŢIUNILOR COMUNISTE DIN UNIUNEA CENTRALĂ A COOPERATIVELOR DE CONSUM ŞI DIN COMISARIATUL POPORULUI PENTRU APROVIZIONARE ÎN LEGĂTURĂ CU REZULTATELE COLECTĂRILOR DE PRODUSE ALIMENTARE. *2 octombrie 1919*..... 476—477

PROPUNERI ÎN LEGĂTURĂ CU ÎNFIINŢAREA UNUI ORGAN SILVIC UNIC. *11 noiembrie 1919*..... 477

PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA COLECTAREA CARTOFILOR. *18 noiembrie 1919* ..... 477—478

SCHIŢA UNUI PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA APROVIZIONAREA ORAŞULUI MOSCOVA CU PRODUSE ALIMENTARE. *6 decembrie 1919*..... 478—479

* CĂTRE E.D. STASOVA. *După 9 decembrie 1919*..... 479

PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA TRIMITEREA LA MOSCOVA A UNOR TRENURI MARŞRUTIZATE CU CEREALE. *23 decembrie 1919*..... 479—480

* PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA APROVIZIONAREA MUNCITORILOR CU ÎMBRĂCĂMINTE ŞI ÎNCĂLŢĂMINTE. *30 decembrie 1919*..... 480—481

PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA INSTRUCŢIUNILE PENTRU COLECTAREA DE MATERII PRIME. *30 decembrie 1919* 481

* PROIECT DE HOTĂRÎRE A BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA ÎN LEGĂTURĂ CU PROTESTUL COMANDANTULUI-ŞEF ÎMPOTRIVA UNUI ORDIN CĂTRE COMANDANTUL FRONTULUI DIN TURKESTAN. *17 sau 18 ianuarie 1920*..... 482

www.dacoromanica.ro

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI H.I. IUMAGULOV. *După 20 ianuarie 1920* ..... 482—483

PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA DESCĂRCAREA CARTOFILOR ŞI LA DESZĂPEZIREA STRĂZILOR DIN MOSCOVA ŞI A CĂILOR FERATE LOCALE. *27 ianuarie 1920* ..... 483—484

PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA FONDUL DE MĂRFURI. *2 martie 1920* 484

* CĂTRE MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. *Între 19 aprilie şi 6 mai 1920* 485

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA DESCHIDEREA PALATULUI MUNCITORESC „ZAGORSKI" 1 MAI 1920. *Dare de seamă apărută în presă* 485

CUVÎNTARE ROSTITĂ ÎN FAŢA CELEI DE-A XI-A PROMOŢII DE COMANDANŢI ROŞII, ABSOLVENŢI AI PRIMELOR CURSURI DE MITRALIORI DIN MOSCOVA 12 MAI 1920. *Note de reporter* 486

* DISPOZIŢIE CĂTRE SECRETARĂ. *2 iunie 1920* 486

ÎNSEMNĂRI PE O TELEGRAMĂ A LUI P.V. BUHARŢEV ÎN LEGĂTURĂ CU CONTRACTUL CU O CORPORAŢIE AMERICANĂ ŞI O DISPOZIŢIE CĂTRE SECRETARĂ. *19 iulie 1920* 487

* PROIECT DE HOTĂRÎRE A PLENAREI C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA CU PRIVIRE LA CONFLICTUL DINTRE COMUNA DIN PETROGRAD ŞI SOVIETUL DIN PETROGRAD. *16 iulie 1920* 488

* RĂSPUNSURI LA ÎNTREBĂRILE MINISTRULUI AFACERILOR EXTERNE AL REPUBLICII EXTREMULUI ORIENT, A.M. KRASNOŞCEKOV. *Nu mai devreme de 17 iulie 1920* ..... 488—489

* PROIECT DE HOTĂRÎRE A BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA ÎN LEGĂTURĂ CU ARTICOLELE LUI A.M. GORKI PUBLICATE ÎN REVISTA „INTERNAŢIONALA COMUNISTĂ". *31 iulie 1920* 489

* O NOTĂ CĂTRE BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA ŞI PROIECTUL UNEI TELEGRAME ADRESATE LUI M.S. MIŢKEVICI-KAPSUKAS. *20 august 1920* ..... 489—490

PROPUNERI ÎN LEGĂTURĂ CU UNELE PROBLEME MILITARE. *Nu mai devreme de 20 august 1920* 490

* HOTĂRÎRI ALE BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA ÎN LEGĂTURĂ CU UN ORDIN AL CONSILIULUI MILITAR-REVOLUŢIONAR AL FRONTULUI DE VEST. *Între 20 şi 24 august 1920* 491

DIN EXPUNEREA CU PRIVIRE LA MOMENTUL ACTUAL FĂCUTĂ LA AL II-LEA CONGRES GENERAL AL

www.dacoromanica.ro

LUCRĂTORILOR DIN ÎNVĂŢĂMÎNT ŞI DIN INSTITUŢIILE DE CULTURĂ SOCIALISTĂ 1 SEPTEMBRIE 1920 ..... 491—492

* PROPUNERE ADRESATĂ BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA ÎN LEGĂTURĂ CU SITUAŢIA DIN ARMENIA. *12 sau 13 septembrie 1920*.... 492

Noiembrie 1920 — martie 1922

COMPLETARE LA PROIECTUL DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA INTRODUCEREA RAŢIEI DE BAZĂ A APROVIZIONĂRII MUNCITORILOR. *6 noiembrie 1920*..... 493

PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA ACORDAREA DE CONCESIUNI. *16 noiembrie 1920*..... 493—494

ÎN LEGĂTURĂ CU TEZELE RAPORTULUI CU PRIVIRE LA ÎMBUNĂTĂŢIREA ACTIVITĂŢII ORGANELOR DE STAT ŞI LA LUPTA ÎMPOTRIVA BIROCRATISMULUI ÎNTOCMIT PENTRU CEL DE-AL VIII-LEA CONGRES GENERAL AL SOVIETELOR. *27 noiembrie 1920* 494

* PROIECT DE HOTĂRÎRE A BIROULUI POLITIC *(Cu privire la propunerea lui Cicerin de a-l rechema temporar pe Krasin şi la părerea contrară exprimată de acesta). 29 noiembrie 1920* ..... 494—495

PROIECT DE HOTĂRÎRE A BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA CU PRIVIRE LA ÎNCHEIEREA UNUI ACORD COMERCIAL CU ANGLIA. *4 decembrie 1920* 495

ÎN LEGĂTURĂ CU PROIECTUL DE HOTĂRÎRE A PLENAREI C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA CU PRIVIRE LA PROPAGANDA PE LINIE DE PRODUCŢIE. *8 decembrie 1920* ..... 495—496

* CĂTRE N.N. KRESTINSKI, PENTRU BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. *30 sau 31 decembrie 1920* 496

* PROIECT DE HOTĂRÎRE A PLENAREI C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA CU PRIVIRE LA GRUZIA. *26 ianuarie 1921* 496—497

SCHIŢA UNUI PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA CONCESIUNILE PETROLIERE. *1 februarie 1921*..... 497

* PROIECT DE HOTĂRÎRE A C.C.P. CU PRIVIRE LA CONTROLUL ASUPRA MODULUI CUM COMISARIATELE POPORULUI ÎNDEPLINESC HOTĂRÎRILE ŞI SARCINILE TRASATE DE C.M.A. ŞI C.C.P. *1 februarie 1921* 498

www.dacoromanica.ro

ÎNDREPTĂRI ŞI COMPLETĂRI LA O HOTĂRÎRE A C.M.A. ÎN LEGĂTURĂ CU LUPTA PENTRU LICHIDAREA CRIZEI DE COMBUSTIBIL. *11 februarie 1921* 498

PROPUNERE PREZENTATĂ BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA ÎN LEGĂTURĂ CU PROIECTUL DE HOTĂRÎRE A C.E.C. DIN RUSIA CU PRIVIRE LA DESFIINŢAREA IMPOZITELOR ÎN BANI. *16 martie 1921* 499

PROIECT DE HOTĂRÎRE A BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA CU PRIVIRE LA COLECTĂRILE ÎN GUBERNIA TAMBOV. *19 martie 1921*.... 499

* DOMNULUI M.I. DUGGAN. *27 martie 1921*..... 500

* PROPUNERI LA PROIECTUL DE HOTĂRÎRE A PLENAREI C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA CU PRIVIRE LA PUNCTUL 13 DIN PROGRAMUL PARTIDULUI. *18 mai 1921* ..... 500—501

* CĂTRE V.M. MOLOTOV. *18 iunie 1921*..... 501

* CĂTRE I.S. UNŞLIHT. *Între 4 şi 7 iulie 1921*..... 501—502

* CĂTRE P.A. BOGDANOV. *8 iulie 1921*..... 502

ÎN LEGĂTURĂ CU PROIECTUL DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA ORGANIZAREA SCHIMBULUI DE MĂRFURI DE CĂTRE UNIUNEA CENTRALĂ A COOPERATIVELOR DE CONSUM. *15 iulie 1921* ..... 502—503

* PROIECT DE HOTĂRÎRE A BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA CU PRIVIRE LA CERCETAREA ACTIVITĂŢII COMISARIATULUI POPORULUI PENTRU COMERŢUL EXTERIOR. *23 august 1921*.... 503—504

* O NOTĂ CĂTRE E.S. VARGA ŞI TEZE PENTRU ORGANIZAREA UNUI INSTITUT DE INFORMARE CU PRIVIRE LA MIŞCAREA MUNCITOREASCĂ INTERNAŢIONALĂ. *31 august 1921* ..... 504—506

* CĂTRE E.S. VARGA. *1 septembrie 1921*..... 507

ÎN LEGĂTURĂ CU UN DECRET AL CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA PRESTAŢIA ÎN MUNCĂ CU ATELAJELE. *22 noiembrie 1921* 507—508

PROIECT DE HOTĂRÎRE A BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA CU PRIVIRE LA CONTRACTAREA UNUI ÎMPRUMUT ÎN SUEDIA. *13 martie 1922* 508

MATERIALE PREGĂTITOARE

PROIECTUL DE STATUT AL PARTIDULUI *(Variantă iniţială). A doua jumătate a lunii mai şi în iunie 1903*..... 509—515

PLANUL ARTICOLULUI „CĂDEREA PORT ARTHURULUI". *După 20 decembrie 1904 (2 ianuarie 1905)*..... 515—518

www.dacoromanica.ro

ÎNȚELEGERE ÎN VEDEREA LUPTEI PENTRU INSURECȚIE ȘI FORMAREA UNUI COMITET DE LUPTĂ. *Februarie-martie 1905* ..... 518—519

PLANUL BROȘURII „PLEHANOV ȘI NOUA «ISKRĂ»". *August-septembrie 1905* ..... 519—524

1. Prefață 519

2. Prefață 520

3. Plehanov și noua „Iskră" 521

PLANUL UNUI ARTICOL DESPRE CONFERINȚA DE LA ZIMMERWALD. *Mai târziu de 26 august (8 septembrie) 1915*.. 524—525

ÎN LEGĂTURĂ CU ARTICOLUL „PROLETARIATUL REVOLUȚIONAR ȘI DREPTUL NAȚIUNILOR LA AUTODETERMINARE". *Nu mai devreme de 16 (29) octombrie 1915* ..... 526—531

REPLICI LA OBSERVAȚIILE LUI G.E. ZINOVIEV PE MARGINEA ARTICOLELOR „BROȘURA LUI JUNIUS" ȘI „BILANȚUL DISCUȚIEI ASUPRA AUTODETERMINĂRII". *Cel mai târziu în iulie 1916* ..... 531—542

*1. Cu privire la articolul „Broșura lui Junius" 531

*2. Cu privire la articolul despre autodeterminare 534

PLANUL UNEI CONFERINȚE DESPRE REVOLUȚIA DIN 1905. *Înainte de 9 (22) ianuarie 1917* ..... 542—546

PROIECT PRELIMINAR DE MODIFICARE A PROGRAMULUI P.M.S.D.R. *Nu mai târziu de 28 aprilie (11 mai) 1917*.... 546—551

ÎN LEGĂTURĂ CU PROGRAMUL. *O variantă pentru îmbunătățirea lui. Nu mai târziu de 28 aprilie (11 mai) 1917*..... 551—552

ÎNSEMNĂRI ÎN LEGĂTURĂ CU UNELE PROBLEME ALE POLITICII ECONOMICE. *Nu mai devreme de 14 (27) decembrie 1917* ..... 552—553

PLANUL TEZELOR CU PRIVIRE LA ÎNCHEIEREA IMEDIATĂ A UNEI PĂCI SEPARATE ȘI ANEXIONISTE. *Nu mai târziu de 7 (20) ianuarie 1918*..... 553—555

SCHIȚĂ DE TEZE CU PRIVIRE LA POLITICA BANCARĂ. *Nu mai devreme de 8 aprilie 1918*..... 555—556

VARIANTĂ INIȚIALĂ A PROIECTULUI DE „TEZE CU PRIVIRE LA SITUAȚIA POLITICĂ ACTUALĂ". *10 mai 1918*.... 556—557

ÎNSEMNĂRI ÎN LEGĂTURĂ CU PREȚURILE FIXE LA CEREALE. *5 sau 6 august 1918* ..... 557—558

ÎNSEMNĂRI DINTR-O ȘEDINȚĂ A COMISIEI PENTRU MUNIȚII. *5 decembrie 1918* ..... 558—559

ÎNSEMNĂRI ÎN LEGĂTURĂ CU UN AJUTOR PENTRU HARKOV. *Între 3 și 17 ianuarie 1919*..... 559

OBSERVAȚII PE MARGINEA PROIECTULUI DE LEGE CU PRIVIRE LA LUCRAREA ÎN COMUN A PĂMÂNTULUI. *Ianuarie 1919* ..... 560—563

www.dacoromanica.ro

VARIANTA INIȚIALĂ A PUNCTULUI AGRAR DIN PROGRAMUL P.C.(b) DIN RUSIA. *Înainte de 25 februarie 1919*.. 563—565
O SCHIȚĂ A ORDINII DE ZI A PRIMULUI CONGRES AL INTERNAȚIONALEI COMUNISTE. *Februarie 1919*..... 565—566
*OBSERVAȚII ÎN LEGĂTURĂ CU TEZELE „PRINCIPIILE INTERNAȚIONALEI A III-A". *Februarie 1919*..... 566—567
NOTE ÎN LEGĂTURĂ CU MOBILIZAREA RESURSELOR DE MATERII PRIME. *26 februarie 1921* ..... 567—569

Scrisori și telegrame ale lui V.I. Lenin incluse în volumele apărute ale ediției de față *(4 noiembrie 1921 — 6 martie 1923)*.... 573—582
Scrisori ale lui V.I. Lenin care n-au fost găsite pînă în prezent *(4 noiembrie 1921 — 6 martie 1923)*..... 583—602
Adnotări ..... 603—810
Indice de nume ..... 811—864
Indice tematic..... 865—879

ILUSTRAȚII

Portretul lui V.I. Lenin. — *4 octombrie 1922* ..... XVI—1
Scrisoarea lui V.I. Lenin către A.M. Gorki. — *6 decembrie 1921* 73—74
Din scrisoarea adresată de V.I. Lenin unor comisariate ale poporului în legătură cu pregătirea raportului de activitate al C.E.C. din Rusia și al C.C.P. pentru cel de-al IX-lea Congres general al Sovietelor din Rusia. — *17 decembrie 1921*..... 94—95
Scrisoarea lui V.I. Lenin către V.A. Smolianinov. — *17 ianuarie 1922*..... 141—142
Scrisoarea adresată de V.I. Lenin lui L.B. Krasin la 4 octombrie 1922 337
Scrisoarea adresată de V.I. Lenin lui C. Lazzari și dispoziția dată secretarei. — *11 decembrie 1922*..... 368—369

www.dacoromanica.ro

Apărut — martie 1970. Coli de editură 42,56. Coli de tipar 58. Format 16/540×840. Planșe tipo 1, planșe offset 2.

Tiparul executat sub comanda nr. 6 982/88 la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii", Piața Scînteii nr. 1, București — Republica Socialistă România

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro